12004

12004

2952
1663

ՄԱՇՏՈՑ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՇՏԱՄԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

ԸՍՏ ԿԱՐԳԱԽՕՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՆԵԱՑՆ ՄԵՐՈՑ ՀԱՐՑ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

ՎՍԵՄԱՓԱՌ ԿԱՐԴԻՆԱԼԻՆ Յ. Փ. ՖՐԱՆՍՕՆԵԱՑ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆ

ՈՒՂՂԱՓԱՌ ՀԱՒԱՏՈՅ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

ՅԱՄԻՆ 1840 ՌՄՁԹ

264

ՊԵՏ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Публ. Библиотека
ՀՍԽՀ-ССРА
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Իւան զնոյն վաստակս նախնեացն մերոց Հայոց՝ կարգաւորութիւն աղօթողութեանց և պաշտամանց հայաստանեայցս եկեղեցւոյ առաւել շնորհապարտս նոցին զմեզ կացուցանէ: Քզի նք որ նոյն ջերմեռանդն և մեծավայելուչ կարգս պաշտամանց առ այլ ազինս գտին, ոչ մեղուք ընտրողաբար ծաղկաքաղ արարեալ, հրաշազան զմերս յօրինեցին կարգաւորութի: Բայց թէպէտ և բազմաց 'ի նշէ երախտապարտ գտանիմք վն պայծառացուցանելոյ նշ եկեղեցիս, այլ յամենեսին 'ի նս ոչ արև և լուսին յաստեղս պայծառագոյնք փայլեն ջահքն երկոքին պանծալի հարքն մեր Սահակ և Մեսրովպ, ոչ կարի 'ի Ձահ երգէ զնոցանէ եկեղեցի. Որ երկոքումբք որ լուսաւորչօք տանս Թորգոմայ՝ հաստատեցեր զեկեղեցիս հայաստանեայց ։։ Քանզի ոչ միայն ածաշունչ տառիցն Թարգմանութե զայս խմստից 'ի մեզ ծագեցին, զպատգամս ածայինս յեկեղեցիս մեր հնչեցուցանելով, այլ և կարգաւորութի աղօթողութեց ամ խորհրդոց եկեղեցւոյ՝ երանելոյն Մեսրոպայ վէմի է յօրինուած, աջակցութե սրբոյն Սահակայ, որք միշտ անմեկին ամոլքն էին 'ի ձգել զակօս բարեզարդութե կրօնից: Այսր աղագաւ և գիրք արարողական կարգաւորութեց զյօրինողին զաւելի անունն կալեալ, Մաշտոց կոչեցաւ: Իսկ յետ նոցա Յովհան հայրապետ Մանդակունի, և այլք յաշակերտաց նց բազում ինչ 'ի վաստակս վարդապետացն յաւելին:

Արդ զսոյն գերապանծ երկասիրութի անստերիւր տպագրութե 'ի լոյս ընծայելով, առաջնորդ մեզ կալաք զերկաթագիր զվաղեմի զընտիր մաշտոցն մագաղաթեայ, որ 'ի մատենադարանիս մերում պահի գանձ պատուական: Որ թէպէտ և առ թերութե թերթից ինչ յառաջոյ և յետոյ՝ անթուական է,

այլ յամ հանգամանացն դուշակի գրեալ յՌՋ Ք զամս հազա-
թերս և յառաջագոյն իսկ իբր 'ի սկիզբն ութերորդ դարու,
նախ քան զկաթողիկոսութի Իմաստասէր հայրապետին Յովհան-
նու. զի և տարազ գրչութեան է երկաթագիր ստուար, և կար-
գաւորութիւնք պաշտամանցն համառօտք. և չեն իսկ 'ի նմա շա-
րականք, բայց միայն երկու կամ երեք յօրինեալք նախ քան զու-
թերորդ դար: Իսկ որ ինչ 'ի նմա պակասէին երգք շարակա-
նաց և կարգաւորութիւնք յետոյ յաւելեալք, զայն ամ լրացու-
ցաք յայլոց ընտիր ձեռագրաց բաղդատութ օրինակաց իբր
յիմնից:

Դարձեալ և 'ի մաշտոցաց գրելոց 'ի Սիս յաւելաք որ ինչ
'ի յետին դարս կարգաւորեցին կամ նորոգեցին հայրապետք
ազգիս, Գրիգոր Վկայասէր, և յաջորդք նորին Պահլաւու-
նին և Ներսէս Շնորհալի, և այլք զհետ նց կացին 'ի Սիս յա-
ռաջին ամս Ռուբինեանց, որոց կարգաւորութիւնք ընդունելի ե-
ղեն յազգիս. քանզի հրաման նց յարեւելս և յարեւմուտս տա-
րածանէր 'ի մեծն Հայս և 'ի Կիլիկիա, մինչև ցբաժանումն
աթոռոյ կաթողիկոսութ՝ որ եղև յամին 1441:

Ող ահա 'ի նշէ Կոստանդին Ա. Բարձրբերդցի, կացեալ
կաթողիկոս Հայոց՝ քան ամս յետոյ քան զմահ Շնորհա-
լւոյն, հրամայեաց զԿարգ խորհրդոյ վերջին օծմանն՝ որ խա-
փանեալ էր յազգիս, վերստին 'ի կիր առեալ պաշտել 'ի վե-
րայ հիւանդաց: Քզի հայեցեալ նր 'ի կարեւորութի խորհրդոյս՝
որ բացայայտ հրամանաւ պատուիրեալ 'ի Յակովբայ առաքե-
լոյ, և յարեւելեան և յարեւմտեան եկեղեցիս՝ առ հնուց պաշ-
տէր, խեղամուտ եղև՝ զի յանփոյթ առնելոյ նեթ պաշտօ-
նէից խափանեալ էր այն յազգի մերում, որ և բազմ ուրեք 'ի
գիրս մեր աւանդի սովորութիւն այս լեալ 'ի սկզբանէ յազգիս:
Զի անդ ուրեմն Յովհան Մանդակունի 'ի ճառն ԻԶ, որ վս
հմայից դիւթականաց, ասէ. « Ինքեանք մոլորեալք են, թո-
ղեալ զշնորհսն այ զաղօթսն և զիւղն օծման՝ զոր պատուի-
րանք հրամայեցին հիւանդին... յուռութս և 'ի գիր ղառա-
ծին »: Եւ դարձեալ. « Զինչ հրամայեն մեզ պատուիրանք
այ. ոչ ապաքէն ամ գործոց մերոց զխաչն հրամայէ պահա-
պան և յօրինիչ, հիւանդաց աղօթս և օծումն իւղոյ, և ընկե-
րոցն 'ի սատանայէ պահս և աղօթս »:

Դարձեալ և Իմաստասէր հայրապետն Յովհան օրինադրէ
այսպէս. « Արժան է զհիւանդացն ձէթ՝ քահանային օրհնել

ը̅ խուռն աղօթիցն, և ը̅ բաւականութիւն պահանջելոյ ժամուն ակնայից»:

Եւ Կորիւն, մի յերանաշնորհ Թարգմանչացն, 'ի պատմել զվախճանն սրբոյն Սահակայ Պարթևի՝ ասէ. «Ի կատարել ամենայնն Նաւասարդի, 'ի պաշտաման անուշահոտ իւղոյն՝ հանդերձ ճաշահանոյ աղօթիւք, ծերունւոյն 'ի քս̅ աւանդէր»:

Զսոյն իւղ հիւանդաց և Սարգիս վարդապետ յիշատակէ. «Առաջին իւղ և մեծ սուրբ զիւղն աւազանին . . . զոր մեռոն սբ̅ անուանեմք . . . և այլ իւղ օծութեան երախայից ըստ օրհնութեան քահանայից, և այլ հիւանդաց»:

Եւ Շնորհալի հայրապետն 'ի նոյն բան Առաքելոյն ասէ. «Բայց թէ ներգործել զայս աղօթիցն էր զօրութ, օծման իւղոյն առ ինչ պէտս բժշկելոյ քահանայիցն. յայտ է թէ զի յերկուց եղով մեր, ըմ ինչ զգալի՝ է և իմանալի իրակութն առիմ զոյգ էութես. ոռ̅ ջուր և Հոգի, հաց և Աստուած. ը̅ այսմ աւցես զօծանելն իւղով»:

Յայս ըմ հայեցեալ հայրապետին Կոստանդնի, իբրև գրեաց առ նա յաղագս այսորիկ և Իննովկենտիոս Դ. սրբազան քահանայապետն Հռովմայ յամին 1243, խսկ և խսկ գումարեաց ժողով ազգախումբ յարևելեան և յարևմտեան առաջնորդաց ազգիս. և անդ Է̅ այլ կանոնս բարեկարգութց՝ յաւել և զկանոն օծութ հիւանդաց, առաջի արարեալ նախ ժողովոյն զգորդոր քահանայապետին եկեղեցւոյ, և ապա զվերոյիշեալ կանոն Իմաստասիրին, որպէս պատմէ Կիրակոս:

Հանդոյն այսմ և զիւղն երախայից, ըստ սովորութ ըմ ազգաց քրիստոնէից, 'ի կիր առնոյր և ազգ մեր 'ի նախնի դարս. որպէս նոյն ինքն Իմաստասէր հայրապետն Յովհան վկայէ այսպէս. «Երախայութեն օծումն զհրաւիրականն ունի դրոշմ, և աւազանին օծումն զըստ Հոգւոյն մեզ յարմարէ վայելուչ ծնունդ. իսկ որ զկնի մկրտութեն օծումն՝ զորդեգրութեն տայ 'ի մեզ կոչէ շնորհ: . . . Սոցա ապաքէն և աղօթքն և քարոզութիւնն և օծմունքն բաժանաբար ըստ իւրաքանչիւրոցն վայել է լինել խորհրդոյ»: Եւ յաղագս անկարգութեանցն 'ի նոսա մուծելոց, յաւելու. «Եւ պատճառ ոչ ունիմ ասել, զանփոյթն առնելոյ զառաջնոցն այսպիսի խառնաքնդոր և եղծագործ սովորութց, եթէ ժամանակի կարճութ, եթէ հիւանդութեց 'ի վերայ անկումն, եթէ անպարապութ յաշխարհականացն հարստահարութենէ. զայս 'ի նոսա և յոյժ թողլի է: Իսկ

մեզ իբրև հայրասիրաց ոմանց որդւոց՝ զառ 'ի Նոցանէ անուս
մնացեալն, ձեռն տալոյն ձոյ՝ տեսանել արժան է, և 'ի բարե-
կարգութեն և բարեզարդութեն ածել»: Իւ ապա օրինադրէ
այսպէս. «Պարտ և արժան է զմկրտութեան ձէթ՝ քահանային
օրհնել մի ըստ միոջէ ընդ մկրտելն ըստ բաւականին ժամուն
պիտոյիցն. և նոյնժամայն առ մկրտեալն մերձեցուցանելով՝
զօրհնեալն սպառել, և մի իշխել զմիանգամ օրհնեալն՝ բա-
զում անգամ օրհնել, և միայն օծանել նովաւ զերախայսն ...
և յայլ խորհուրդ օծման մի իշխեսցէ մատուցանել զնա»: Յա-
ւելու և այլ կանոն վասն կատարելահասակ երախայից. «Պարտ
և արժան է զերախայսն ձեռնադրութեն և զօծումն և զխոս-
տովանելն առ դրունս մկրտարանին կատարել, և ապա տանել
'ի ներքս՝ ուր աւազանն է, և մկրտել»: Քանզի ասէ յառա-
ջագոյն. «Տեսանեմք և զայս ևս, զի ոմանք առ 'ի մկրտութե
դալ հանդերձելոցն՝ զհրաժարելոյն 'ի սատանայէ, նոցա հարց-
մամբ ոչ 'ի վերայ բերեն զերդմունս, և ոչ զսրբոյ երրորդութեան
խոստովանութե, և ոչ զ'ուղղափառութե նախկին մատուցանեն
ձեռնադրութե յօծումն»:

Արդ այս հինաւ[illegible] առաջնորդութե 'ի նոցունց պատճառաց՝
զորս իմաստասէրն կ[illegible] մ'ի բարեկե պղերգութէ պաշտօ-
նէից, և կամ 'ի ա[illegible] նէ կարգաւորութեց մաշտոցին.
մանաւանդ զի բազում[illegible] չ յազգի մերում ձայնաւոր աւան-
դութեամբ անցանեն 'ի յաջորդս, խափանեցաւ ըստ խորհրդոյ
վերջին օծման 'ի յետին դարս. զի մինչև ցերկոտասաներորդ
դար և այսր ևս դոյր այն, որպ յայտնի է տեսանել 'ի վերայ ե-
դեալ վկայութեանց Սարգսի վ̄պտի և Շնորհալւոյն: Այն զի է
առ մեզ և ձեռագիր գրեալ յաւուրս Ն̄ց, յորում ուրոյն որո-
շակի գտնին նախ աղօթք իւղոյ երախայիցն, և յետ այնորիկ մե-
ռոնին քարոզն և աղօթք: Այլ և Լամբրոնացի հայրապետն
'ի մեկնութե պատարագին ասէ. «Զկարգ ապա զմկրտութեն ոչ
խաբեն. Թերևս այն ոչ է այսպիսի մեռելուն: ... Յայտ առ-
նէ զայս և խորհրդածութե մկրտութեան, օծանելն, և 'ի հանդէս
մտանելն, և ապա 'ի ջուրն ընկղմել և մեռանել»:

Արդ զգեղեցիկ կարգաւորութեան այսորիկ զտարապարտ
խափանած յազգիս տեսանելով, յաւելաք զայն աստանօր ը̄ս
հարազատ ձեռագրաց ընդ այլ ամ̄ կարգաւորութիւնս նախ-
նեացն մերոց հարց: Բայց քանզի են ինչ առ Նախնիս բառք,
որք թէպէտ և ուղիղ մտօք 'ի նոցանէ ասացեալք, այլ յետ մոլո-

րութեանց 'ի վեր երեւելոյ մարթեն երկդիմի տալ իմաստ, առ 'ի բաց բառնալ զնմ երկբայս՝ հրամայեաց մեզ Սրբազան Հայրապետն Հռոմայ Գրիգոր ԺԶ. որ այժմ քահանայապետէ, փոփոխումն առնել բառիցն, եւ այլս փոխանակ այնոցիկ կարգել ազատս յամենայն երկբայանաց:

Ի վն այսոցիկ եւ ուրեք ուրեք զվարդապետութիս տպարողութեանց պարզաբանեցաք. քանզի եւ 'ի նոսին իսկ գրչագիրս տեսանեմք զայս անհրաժեշտ հարկ լեալ. զի առաջինք եւ վերջինք համառօտագոյն ունին զվարդապետութիւն. իսկ վն աղօտանալ գրագիտութե յազգիս մերում, եւ վն յաճախել տգէտ պաշտօնէից ոչ խորհրդոցն, յաւելուն յետինք պարզաբանել վն հարկի լրացն եւ յաճախել եւս զայնս: Այն հարկ եւ զմեզ առիպեաց յաւելուլ 'ի տղայաթաղն զվարդապետութիւն կրկնակ աղօթիցն. զկատարելահասակ տղայոցն, եւ զնե եւս հասելոցն 'ի չափ: Քանզի որ չեւ են ընդունակք մեղաց անմեղ մանկունքն նորածինք վախճանեալք, որպէս մարթ իցէ մաղթել նոցա մեղացն թողութի. ապա ուրեմն յօրինօղք կրկնակ աղօթիցն 'ի պաշտօնեայն ապատատան առնեն, ըստ հասակի վախճանելոյ մանկանն զպատշաճ աղօթսն մատուցանել: Իսկ քանզի տեսանեմք այժմ անխտրաբար մատուցեալ զայնս 'ի տգիտաց ոմանց քահանայից, նմին իրի հարկ համարեցաք առնել ծանօթագիր յաւելուածն:

Զայս ամ փոյթ զգուշութե յանձին կալեալ, զբազմաչխատ երկանց խայրիս ընծայեմք 'ի վայելումն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ, հայցելով 'ի նը յաստուածային պաշտամունսն լինել յիշման արժանի:

ԿԱՆՈՆ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ

ՅՈՐԺԱՄ

ԶՉԱՓԱՀԱՍ ԶՈՔ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՌՆԵՆ

ԿԱՄ ՅՈՐԺԱՄ

ԶՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ ՏՂԱՅՍ ՄԿՐՏԵՆ

Եթէ հարկ զչափահաս զոք քրիստոնեայ առնել, պարտ է զայս հարց հարցանել: Նախ չէ պարտ յեկեղեցի թողուլ. այլ երախայ յեռնադրէոյն [?] յառաջ՝ երեք շաբաթուց [?] հաց [?] առնելի և՝ նախ քան զմկրտութիւնն, որով զհաւատն և զվարդապետութիւն եկեղեցւոյ բաւականացն [?] ուսանել ՚ի վարդապետէն. զայս ուսուցանելով՝ խրատեսցէ աղօթից տէր [?] հաւ [?]: Այս հարցափորձութիւն [?] չափահասակայն [?] է:

Իսկ թէ տղայ մկրտեցի [?], յորժամ ութօրեայ լինի, առնու քահանայն զերեխայն և զկնքահայրն, և տանի ՚ի դուռն եկեղեցւոյն: Նա ասէն [?] սաղմոս նարօտ [?] ողորմելոյ. ԾԱ [?]:

Տէր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, և ոչ զբօսան աչք իմ:

Ոչ գնացի ես ընդ մեծամեծս, և ոչ ընդ այնոսիկ՝ որք սքանչելի էին քան զիս:

Բայց թէ խոնարհեցայ ես որպէս մանուկ հա-տուցեալ ՚ի ստենէ մօր իւրոյ, և դարձ նորա անդրէն ՚ի նոյն ։

Այլ հպարտացուցի արդեօք զանձն իմ, այս-պէս եղիցի հատուցումն անձին իմոյ ։ Յու-սացաւ իսրայէլ ՚ի տէր, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Սրկ․ Ասէ ես խաղաղութե զո՛ր աղաչեսցուք ․ ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա ։

Քհ․ Խաչակնքէ ՚ի վերայ նարօտին և ասէ ։ Օրհ-նութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Դարձեալ կրկնեն, և երեքկնեն զնոյն սաղմոս ․ Տէր ոչ բարձրացաւ ։ Ապա ՚ի կատար ասեն փոխն

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Սրկ․ Ասէ ես խաղաղութե ։

Քհ․ Օրհնութի և փառք հօր ✠ ։

Ապա յասելն հանեն զնարօտն կարմիր և սպիտակ ։

Ապա ՚ի կատար սաղմոսին, ասեն զշարականս զայս ՚ի վերայ նարօտին ․ Բ․Կ ։

Սրբութիւն անքննելի ․ և զօրու-թիւն երկնային ․ լոյս ծագեալ յաշխարհ ․ նորման հանգոյց զօրհնութիւնս եր-գով ։ Որ էջեր յերկնից ․ այսօր և հան-գեաւ յառաքելոցն Քրիստոսի սուրբ հոգին ․ նորման ։ Որ ի խորհուրդս փրկականս ․ այս-օր ընդ իջանել յառաքելոցն ծանուցաւ մար-գարէին ․ նորման ։

Քարոզ:

Սրկ· Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութե ՚ի Տնէ, զի զողորմութե զշնորհս իւր արասցէ ՚ի վերայ մեր. Տրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Ժ· Տէր ողորմեա:

Աղօթք ՚ի վերայ երախայէն նախ քան զմկրտութիւնն:

Քհ· Տր ած մեր, ած բարերար, որ զմոլորեալս և զհեռացեալս ՚ի քէն զազգս մարդկան, զմերժեալս և զանկեալս ՚ի դրախտէն փափկութե ոչ կարացեր անտես առնել. այլ գթացեալ խոնարհեցար ՚ի քումմէ բարձրութենէդ ՚ի մեր նուաստութիւնս. և առնլով զբոլորս մեր բաց ՚ի մեղաց, չարչարանօք և մահու խաչի զփրկութի և զդարձ մեր գնեալ, վերստին շնորհեցեր մեզ կենդանութի: Ընկա՛լ և այժմ, բարերար Տր, զբարեյօժարութի ստեղծուածոյս քո, որ դիմեաց մերձենալ ՚ի սբ և ՚ի միայն Ճշմարիտ ածութիւնդ քո, քրիստոնեայ անուն յանձին կրելով. և տուր սմա զօրութի և օգնութի, և արժանաւորիլ և հասանել ՚ի մկրտութի սբ աւազանին ամբիծ կենացդ, և ՚ի ժառանգութի որդեգրութե արքայութեանդ երկնից, քս յս տէր մեր. ընդ որում հօր, և հոգւոյդ սբյ, վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա 'ի ժամ միջօրէին առ դրան եկեղեցւոյն կատարէ քահանայն հանդերձ դասուն ուխտին զայս կարգ 'ի վերայ տղայոյն և չափահասացն ։

Սաղմոս ԻԴ ։

Առ քեզ Տէր Տէր համբարձի զանձն իմ, Աստուած իմ 'ի քեզ յուսացայ․ մի՛ ամաչեցից, և մի՛ ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ։

Ամենեքեան որ համբերեն քեզ մի՛ ամաչեսցեն․ այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութենէ իւրեանց ։

Զճանապարհս քո Տէր ցոյց ինձ․ և զշաւիղս քո ուսո՛ ինձ ։

Առաջնորդեա՛ ինձ 'ի ճշմարտութեան քում, և ուսո՛ զիս․ զի դու ես Աստուած փրկիչ իմ, և ես քեզ համբերեմ զօրհանապազ ։

Յիշեա՛ Տէր զգթութիւնս քո և զողորմութիւնս, որ ենն յաւիտենից ։

Զմեղս մանկութեան իմոյ և զանգիտութեան իմոյ մի՛ յիշեր․ այլ յիշեա՛ զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում վասն քաղցրութեան քո, զի քաղցր և ուղիղ ես Տէր ։

Վասն այսորիկ օրէնսդէտ առնէ զմեղաւորս 'ի ճանապարհի․ առաջնորդէ հեզոց 'ի դատաստանի․ ուսուցանէ հեզոց զճանապարհս քո ։

Ամենայն ճանապարհք Տեառն ողորմութիւնք և ճշմարտութիւնք են այնոցիկ, որ խնդրեն զուխտ և զվկայութիւնս նորա ։

Վասն անուան քո Տէր քաւեա՛ զմեղս իմ, զի բազում եղեն․ ո՞վ է մարդ, որ երկնչի 'ի Տեառնէ․ օրէնսդէտ առնէ զնա 'ի ճանապարհ, յոր և հաճեցաւ ։

Անձն նորա ՚ի բարութեան հանգիցէ. և զաւակ նորա ժառանգեսցէ զերկիր:

Զօրութիւն է Տէր երկիւղածաց իւրոց, և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա:

Աչք իմ յամենայն ժամ առ Տէր. և նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ:

Նայեաց առ իս, և ողորմեա ինձ. զի միամօր և աղքատ եմ ես:

Նեղութիւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ. և ՚ի վշտաց իմոց հան զիս:

Տես զխոնարհութիւն իմ, և զվաստակ իմ. և թող ինձ զամենայն մեղս իմ:

Տես զթշնամիս իմ, զի բազում եղեն. ատելութիւն, զոր ՚ի նանիր ատեցին զիս:

Պահեա զանձն իմ, և փրկեա զիս. և մի՛ յամօթ եղէց, զի յուսացայ ՚ի քեզ:

Անմեղք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ, և ես քեզ համբերի. փրկեա Աստուած զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա.

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ:

Սաղմոս ԻԵ:

Դատ արա ինձ Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի. ՚ի Տէր յուսացայ, զի մի՛ եղէց հիւանդ:

Փորձեա զիս Տէր և քննեա զիս. փորձեա զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ:

Ողորմութիւն քո Տէր առաջի աչաց իմոց, և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում:

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. և ընդ անօ-
րէնս ես ոչ մտից:

Ատեցի ես զժողովս չարաց. և ընդ ամպարիշտս
ես ոչ նստայց:

Լուացայց սրբութ̃ զձեռս իմ. և շուրջ եղէց
զսեղանով քով տ̃ր:

Լսել ինձ զձայն օրհնութեն քո, և պատմել
զա̃մ սքանչելիս քո:

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի
յարկի փառաց քոց:

Մ՛ի կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ, և
մի՛ ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեն են. և աջ
նոցա լի է կաշառօք:

Ես յամբծութեն իմում գնացի. փրկեա՛ զիս, տ̃ր,
և ողորմեա՛ ինձ:

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեն. յեկեղեցիս մեծս
օրհնեցից զքեզ:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Որհ. Եւ ես խաղաղութեն զտ̃ր աղաչեսցուք.
ընկալ, կեցո և ողորմեա:

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ:

Սաղմոս ծ̃:

Ողորմեա ինձ ա̃ծ, ըստ մեծի ողորմութեան
քում. ըստ բազում գթութեն քում քաւեա
զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և 'ի
մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և
մեղք իմ առաջի իմ են յա̃մ ժամ:

Քեզ միայն մեղայ, տ̃ր. և չար առաջի քո ա-
րարի:

Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո և յաղթող 'ի դատել քեզ ։
Անօրէնութեամբ յղացայ և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ ։
Դու տր̃ զճշմարտութի̃ սիրեցեր · զանյայտս և զծածկեալս իմաստութ̃ քով յայտնեցեր ինձ ։
Ցօղեա' զիս մշտկաւ , և սր̃ եղէց · լուա' , և քան զձիւն սպիտակ եղէց ։
Լսելի' արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութի̃ · և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք ։
Դարձո' զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց · և զամ̃ անօրէնութիւնս իմ քաւեա' յինէն ։
Սիրտ սր̃ հաստատեա' յիս, Ած̃ · և հոգի ուղիղ նորոգեա' 'ի փորի իմում ։
Մի' ընկենուր զիս տր̃ յերեսաց քոց · և զհոգի քո սր̃ մի' հաներ յինէն ։
Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան · և հոգւով պետութ̃ քոյ հաստատեա' զիս ։
Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո · և ամպարիշտք առ քեզ դարձցին ։
Փրկեա' զիս յարենէ , Ած̃ Ած̃ փրկութ̃ իմոյ · ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութ̃ քում ։
Տէր , եթէ զշրթունս իմ բանաս , բերան իմ երգեսցէ զօրհնութի̃ս քո ։
Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք · բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար ։
Պատարագ տ̃յ հոգի խոնարհ · զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ Ած̃ ոչ արհամարհէ ։
Բարի' արա տր̃ կամօք քովք սիոնի · և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի ։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութ̃ · ողջակէզ պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս ։
Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զերեխայն · և տայ 'ի գիրկս կնքահօրն , ասելով·

'Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ · յորովայնէ մօր իմոյ դու ես ած իմ:

Եւ կնքահայրն ծունր առնէ , և առնու զտղայն 'ի գիրկս իւր :

Քարոզ :

սրկ· Եւս և խաղաղութեան զտր աղաչեսցուք :

Վասն երախայիս աղաչեսցուք զմարդասէրն ած , զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում , և արժանի արասցէ զսա լուացման վերստին ծննդեան , և զգեստու անապականութեան · և զուգաւորեսցէ զսա ընդ հաւատացելոց անուան իւրոյ , և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ : Ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա :

Գ · Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

քհ· Ընկալ , մարդասէր տր , զընծայեալս 'ի քեզ զերախայս · սրբեա զմիտս և զխորհուրդս սորա յամ նենգութենէ հակառակորդին · և արժանի արա զսա 'ի ձեռն սբ աւազանին լուանալ զհնութիւն մեղաց իւրոց , և նորոգել լուսով շնորհաց քոց : Որպէս զի և սա ընդ մեզ հանդերձ փառաւորեսցէ զամենասբ զերրորդութիւնդ , զհայր և զորդի և զսբ հոգին · այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն :

Դարձեալ սարկաւագն քարոզէ :

սրկ· Եւս և խաղաղութեան զտր աղաչեսցուք :

Վասն քաւութեան մեղաց , և թողութեան յանցանաց , և իջանելոյ ողորմութեան նոյ 'ի վերայ երախայիս զտր աղաչեսցուք :

Գ · Տէր ողորմեա :

Աղօթք։

Քհ. Տէր Աստուած մեծ և փառաւորեալ յամենայն արարածոց. 'ի քո յահաւոր անուանդ ապաւինելով ծառայս քո՝ խոնարհեցոյց զգլուխ իւր անուանդ քում սրբոյ, որում կրկնի ամենայն ծունր երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց. և ամենայն լեզու խոստովան լիցի, եթէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս 'ի փառս Աստուծոյ հօր։ Նա և արդ Տէր, յայդմ ահաւոր անուանէդ մասն հաղորդութեան ընկալցի սա, որ հալածեաց զխաբէութիւն դիւաց և զկռապաշտութիւն մոլորութեան. և զամենայն սատանայական որոգայթս խափանեաց։ Նայեա՛ց Տէր ողորմութեամբ քո 'ի սա. մերժեա՛ և հեռացո՛ 'ի սմանէ, ամենայաղթ կոչմամբ անուան քո 'ի վերայ սորա, զզօղեալս յայսոց պղծոց զխորհուրդս և զբանս և զգործս, և զամենայն խարդախութիւնս՝ որով սովոր են խաբել և կորուսանել զմարդիկ չարդևք։ Որպէս զի զարհուրեալ 'ի յաղթող անուանէդ տագնապեսցին և տանջեսցին աներևոյթ տանջանօք, երդմամբ հեռացեալ 'ի սմանէ. և այլ մի ևս դարձցին 'ի սա։ Լցո՛ զսա երկնային շնորհօքդ, և զուարճացո՛ ամենաբարի կոչմամբդ՝ քրիստոնեայ անուանելով։ Նա և արժանի լիցի 'ի դէպ ժամանակի մկրտութեան վերստին ծննդեան. և ընդունելով զհոգիդ սուրբ՝ մարմնին և անդամ եղիցի եկեղեցւոյ քում սրբոյ, և անարատ քրիստոնէութեամբ կրօնաւորեալ յայսմ աշխարհիս, և հանդերձելոց բարեացդ հասցէ ընդ ամենայն սիրելեացս անուանդ քում սրբոյ. փառաւորելով զանփոփոխելի տէրութիւնդ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սաղմոս Ղ̃։

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ ա̃յ յերկինս հանգիցէ։

Ասասցէ տ̃ն, ընդունելի իմ ես. ապաւէն իմ ա̃ծ, և ես յուսամ ՚ի նա։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և ՚ի բանից խռովութ̃է։

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. ՚ի հովանի թևոց նորա յուսասցիս։

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքև ճշմարտութիւն նորա։

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի. և ոչ ՚ի նետէ, որ թռչի ՚ի տուէ։

Յիրէ որ շրջի ՚ի խաւարի, ՚ի գայթագղութ̃է դիւին ՚ի հասարակ աւուր։

Անկցին ՚ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ. որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բայց միայն աչօք քով հայեսցիս դու, և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես. զի դու տ̃ր յոյս իմ ես։

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն. ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի մերձեսցին ՚ի յարկս քո։

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո պահել զքեզ յա̃մ ճանապարհս քո։

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի երբեք հարցես զքարի զոտն քո։

Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու. և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։

Քանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ։

Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և առ
նմա եղէց ՚ի նեղութեան։
Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա. երկայնա-
ւուրբք լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։
Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Քարոզ։

Որհ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։
Վասն իջանելոյ ողորմութեանն ա̃յ ՚ի վերայ երա-
խայիս զՏէր աղաչեսցուք։
Գ. Տէր ողորմեա՛։

Եւ քահանայն ՚ի վերայ երախայէն դնէ զձեռն, և
ասէ զաղօթս։

Ա̃ծ յաւիտենական, զքեզ կարդամք յօգնականութի̃ անձանց մերոց. որ ես ստեղծող ա̃մի, երևելեաց և աներևութից։ Ի քո ամենազօր անուն աղաւնեալ ծառայս քո՝ եկն առնուլ զհոգևոր ձեռնադրութի̃ս զայս, արժանաւորիլ մաքրութե̃ ս̃բ աւազանին։ Եւ այժմ պարգևեա ողորմութե̃ քո, երրորդութի̃ ս̃բ, ահա դնեմք մեք զձեռս մեր ՚ի վերայ ստեղծուածոյս քո. և դրոշմեմք զսա յանուն քո հայր և որդի և հոգիդ ս̃բ. և արգելումք անուամբ քո զա̃մ հոգի մոլորութե̃, և զայսն պիղծ և զհամր. որպէս զի հեռասցի ՚ի ստեղծուածոյ պատկերի քո, և ՚ի գործոց ձեռաց քոց. և այլ մի՛ ևս հպեսցի ՚ի սա։ Տէր մեր ա̃ծ մեր. սատարեա ՚ի նորա զօրութե̃ քո, և մաքրեա զծառայս քո յա̃մ ներգործութե̃ հակառակորդին. որպէս զի շնորհօք զօրութե̃ քո հրաժարեսցի ՚ի թշնամոյ մերոյ փրկութե̃։

Եւ ապա հրամայէ քահանայն երախային, կամ կնքահօրն դառնալ յարեւմուտս ։ Եւ դառնան՝ ձեռացուցեալ զձեռն հրաժարական . երախայն կնքահարբն 'ի ձախակողմն եկեղեցւոյն, եւ քահանայն յաջակողմն ։ Եւ երդմնեցուցանէ երիցս անգամ, ասելով այսպէս .

Քհ. Հրաժարիմք 'ի քէն, սատանայ, եւ յամենայն խաբէութենէ քումմէ, 'ի պատրանաց քոց, եւ 'ի պաշտամանէ քումմէ, 'ի խորհրդոց քոց, 'ի գնացից քոց, 'ի չար կամաց քոց, 'ի չար հրեշտակաց քոց, 'ի չար պաշտօնէից քոց, 'ի չար կամարարաց քոց, եւ յամենայն չար զօրութենէ քումմէ ։

Եւ ապա հարցանէ ցերախայն կամ ցկնքահայրն ։

Քհ. *Հրաժարեա՞ս .*
Եր. *Հրաժարիմ ։*
Քհ. *Հրաժարեա՞ս .*
Եր. *Հրաժարիմ ։*
Քհ. *Հրաժարելո՞վ հրաժարեա՞ս .*
Եր. *Հրաժարելով հրաժարիմ ։*

Եւ ապա դարձուցանէ քահանայն զերախայն կնքահարբն յարեւելս, եւ տայ կալնել մոմեղէն 'ի ձեռս երախային կամ կնքահօրն, եւ ասէ .

Քհ. *Դարձի՛ր 'ի լոյս աստուածգիտութեան ։*

Եւ կան յաջակողմն եկեղեցւոյն երախայն կամ կնքահայրն, եւ 'ի ձախակողմն քահանայն ։ Եւ տայ ձեռացուցանել զձեռն հայցական, խոստովանեցուցանելով զմի աստուածութիւն եւ երրորդութիւն, հօր եւ որդւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ ։ Եւ հարցանէ քահանայն երիցս, այսպէս ասելով ։

Հաւատամ յամենասուրբ երրորդութիւն 'ի հայր եւ յորդի եւ 'ի հոգին սուրբ, յերիս անձինս եւ 'ի

մի բնութիւն · Հաւատամ 'ի տնօրէնութիւն քո, 'ի յաւետիքն գաբրիէլի, յանսերմն յղութիւն սուրբ կուսին մարիամու, 'ի կուսական ծնունդն քո, 'ի մկրտութիւն, 'ի վարդապետութիւն, 'ի մատնութիւն, 'ի խաչն, 'ի թաղումն, յերեքօրեայ յարութիւն, յաստուածապէս համբարձումն, 'ի նստելն ընդ աջմէ հօր, 'ի միւսանգամ գալուստն, 'ի սուրբ կաթողիկէ յառաքելական եկեղեցի, 'ի թողութիւն մեղաց, 'ի յարութիւն մեռելոց, 'ի դատողական իշխանութիւն, 'ի հատուցումն ըստ իւրաքանչիւր գործոց, և 'ի կեանսն յաւիտենից · Հաւատա՞ս։

Եր · Հաւատամ։

Զայս երիցս կրկնէ և հարցանէ քահանայն, և պատասխանէ երախայն կամ կնքահայրն, Հաւատամ։

Դարձեալ հարցանէ ·

Քհ· Հաւատա՞ս 'ի Հայր ·
Եր· Հաւատամ։
Քհ· Հաւատա՞ս յՈրդի ·
Եր· Հաւատամ։
Քհ· Հաւատա՞ս յամենասուրբ Հոգին ·
Եր· Հաւատամ։

Դարձեալ ասէ ·

Քհ· Հաւատա՞ս ·
Եր· Հաւատամ։
Քհ· Հաւատա՞ս ·
Եր· Հաւատամ։
Քհ· Հաւատով հաւատա՞ս ·
Եր· Հաւատով հաւատամ։

Եւ ապա սարկաւագն ձայնէ ·

Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի (Ի՟Ը. 16.)

Յետ յարութեան տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի.

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի գալի-
լեա 'ի լեառն, ուր ժամադիր եղև նոցա յ՟ս ։
Եւ իբրև տեսին զնա, երկիր պագին նմա, և ոմանք
երկուացան ։ Եւ մատուցեալ յ՟ս խօսեցաւ ընդ
նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ա՟մ իշխանութ՟ի յեր-
կինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս հայր,
և ես առաքեմ զձեզ ։ Գնացէք այսուհետև ա-
շակերտեցէք զա՟մ հեթանոսս. մկրտեցէք զնո-
սա յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ։
Ուսուցէք նոցա պահել զա՟մ, զոր ինչ պատուի-
րեցի ձեզ ։ Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զա՟մ
աւուրս, մինչև 'ի կատարած աշխարհի ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Եւ պաշտէն զՀաւատամքն Նիկիայ 'ի բեմն ։

Քհ. Հաւատամք 'ի մի ա՟ծ հայր ամենակալ
յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և ան-
երևութից ։ Եւ 'ի մի տ՟ր յ՟ս ք՟ս յորդին ա՟յ
ծնեալն յա՟յ հօրէ միածին նախ քան զա՟մ յա-
ւիտեանս ։ Ա՟ծ յա՟յ, լոյս 'ի լուսոյ, ա՟ծ ճշմա-
րիտ յա՟յ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած ։
Նոյն ինքն համագոյակից հօր, որով ա՟մ ինչ
եղև յերկինս և 'ի վերայ երկրի երևելիք և ան-
երևոյթք ։ Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն
մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ,
մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի մարիամայ
սրբոյ կուսէն հոգւովն սրբով ։ Որով էառ մարմին,
հոգի, միտք, և զա՟մ որ ինչ է 'ի մարդ՝ ճշմար-

տապէս և ոչ կարծեօք ։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր ։ Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր՝ դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան ։ Հաւատամք և 'ի սուրբ Հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն, որ 'ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի ։ Որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն 'ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ 'ի սրբսն ։ Հաւատամք և 'ի մի միայն յընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի. 'ի մի մկրտութի. յապաշխարութի. 'ի քաւութի և 'ի թողութի մեղաց. 'ի յարութիւն մեռելոց. 'ի դատաստանին յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց. յարքայութիւնն երկնից, և 'ի կեանսն յաւիտենականս ։

Սա— այս [illegible] ուղղափառն 'ի [illegible] Երուսաղէմի [illegible]
[illegible]հօրն ։

Սաղմոս ՃԺԷ ։

Խոստովան եղերուք Տն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ասասցէ տունն Իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ասասցէ տունն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ասասցեն երկիւղածք Տն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
'Ի նեղութե կարդացի առ Տէր, և լուաւ ինձ յանդորր ։
Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ ։

Տէր է իմ օգնական. և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ։

Բարի է յուսալ 'ի տէր, քան յուսալ 'ի մարդիկ. բարի է յուսալ 'ի տէր, քան յուսալ յիշխանս։

Ամենայն ազգինք շրջեցան զինև, և անուամբ տն յաղթեցի նոցա։

Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս 'ի միասին. և անուամբ տն վանեցի զնոսա։

Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք, վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր. և անուամբ տն մերժեցի զնոսա։

Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ 'ի գլորել, և տր ընկալաւ զիս։

Զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ տէր, և եղև ինձ 'ի փրկութի։

Ձայն ցնծութե փրկութե 'ի յարկս արդարոց։

Աջ տն արար զօրութի. աջ տն բարձր արար զիս, և աջ տն արար զօրութիւն։

Ոչ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից զգործս տեառն։

Խրատելով խրատեաց զիս տէր, և 'ի մահ ոչ մատնեաց։

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց տն։

Նա– Հրանէն յեկեղեցին աւելորդապես զԹ։

Մաղթեցէք առ տէր ամ երկիր. ծառայեցէք տն ուրախութբ։

Մտէք առաջի նորա ցնծութբ. ծանիրուք զի նա է տր ած մեր։

Նա արար զմեզ, և ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա։

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութբ, և
օրհնութբ 'ի յարկս նորա:
Խոստովան եղերուք տն, և օրհնեցէք զա-
նուն նորա:
Քաղցր է տր, յաւիտեան է ողորմութի նորա.
ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նր:
Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

Սրկ. Սբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Ժ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Ի մէջ տաճարիս և առաջի ածընկալ և պայծառացեալ սբ նշանացս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք, սբ զհրաշալի և ըղյաղթող զտէրութիդ քո փառաւորեմք, և քեզ մատուցանեմք զօրհնութի և զփառս ըն հօր և սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ելեալ պատարագիչն յերեխայից, և թացեալ զբոյթն 'ի սբ իւղն, և առնէ 'ի վերայ խաչ ✠ և 'ի թիկունսն, 'ի նշան կնքոյն ընդդէմ թշնամւոյն, և ասէ.

Օծանեմ զքեզ ձիթով փրկութե, և մատուցանեմ 'ի քս յս 'ի տր մեր առ 'ի ժառանգել զյաւիտենական կեանսն:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես տէր աստուած մեր, որ ընտրեցեր քեզ ժողովուրդ 'ի քահանայութիւն և 'ի թագաւորութիւն, յազգ սուրբ և 'ի ժողովուրդ սեպհական. ըստ որում յառաջագոյն իսկ օծեր զքահանայս և զթագաւորս և զմարգարէս այսպիսի ամենասուրբ իւղով: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, տէր բարերար, առաքեա ըզշնորհս հոգւոյդ սրբոյ յիւղս յայս, զի որ օծցի սովաւ, եղիցի նմա 'ի սրբութիւն հոգւոյ իմաստութեան, 'ի նահատակութիւն և 'ի յաղթութիւն հակառակամարտին, 'ի զօրութիւն պատուիրանապահութեան առաքինի գործոց, և յամենակատար հրահանգս և 'ի կրթութիւն աստուածպաշտութեան: Որպէս զի լուսաւորեալ միօք կեցցէ յայսմ աշխարհիս, 'ի փրկութիւն անձին իւրոյ, և 'ի փառս ամենասուրբ երրորդութեան, արժանաւորիլ և հասանել վիճակի ժառանգութեան սիրելեաց անուան յի̅ ք̅ի տեառն մերոյ, ընդ որում քեզ հօր և սուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ դնէ առաջի ս̅բ սեղանոյն, պատրաստ ոսկերով սկիհաւոնն ս̅բ:

Սարկ:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք:

Սրբանմանելոյ յիւղս յայս շնորհաց ամենազօր հոգւոյն ս̅բոյ զտ̅ր աղաչեսցուք, ասասցուք ամ̅ենքն միաբանութ̅ե:

Գ. Տ̅ր ողորմեա:

Եւ ասա ողջոյնն յառաջաղանն արքանէ խաղաղականին:

Սա– տուէն սաղմոս իը։

էջ. Ձայն տ՟ն ՚ի վերայ ջուրց, և ա՟ծ փառաց որոտաց. և տ՟ր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։

ձէ. Մատուցէք տ՟ն որդիք ա՟յ. մատուցէք տ՟ն զորդիս խոյոց։

Մատուցէք տ՟ն զփառս և զպատիւ. մատուցէք տ՟ն զփառս անուան նորա. և երկիր պագէք տ՟ն ՚ի սրահ սրբութ՟ե նորա։

Ձայն տ՟ն ՚ի վ՟ր ջուրց, և ա՟ծ փառաց որոտաց. և տ՟ր ինքն ՚ի վ՟ր ջուրց բազմաց։

Ձայն տ՟ն զօրութ՟եց. և ձայն տ՟ն մեծ վայելչութ՟եց։

Ձայն տ՟ն փշրէ զմայրս. և մանրէ տ՟ր զմայրսն լիբանանու։

Մանրեսցէ զն՟ս ո՟պ մատաղատունկն լիբանանու. որ սիրելին է ո՟պ զորդիս միեղջերոյ։

Ձայն տ՟ն հատանէ զբոց հրոյ. ձայն տ՟ն շարժէ զանապատն, և խռովեցուցանէ տ՟ր զանապատն կադէս։

Ձայն տեառն հաստատէ զեղջերուս, և յայտնի առնէ զանտառս։

՚Ի տաճարի ն՟ր ամենեքեան ասասցեն զփառս նորա։

Տէր զջրհեղեղս զնստուցանէ և ցածուցանէ. թագաւորեսցէ տ՟ր յաւիտեան։

Տ՟ր զօրութ՟ի ժողովրդեան իւրոյ տացէ. և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի խաղաղութ՟ե։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեզեկիելէ մարգարէէ։
(Լզ. 25։)

Այսպէս ասէ ադոնայի տ՟ր. և ցանեցից ՚ի վ՟ր ձեր ջուր ս՟բ, և սրբեսջիք յա՟մ պղծութեանց ձերոց. և յա՟մ կռոց ձերոց սրբեցից զձեզ։ Եւ տաց ձեզ սիրտ նոր. և ոգի նոր նորոգեցից ՚ի ձեզ։ Եւ հանից զսիրտն քարեղէն ՚ի մարմնոյ ձերոց, և տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն. և զոգի իմ տաց ՚ի ձեզ, և արարից՝ զի յարդարութիւնս իմ գնայցէք և զիրաւունս իմ պահիցէք, և առնիցէք զն՟ս. և բնակիցէք յերկրին, զոր ետու հարցն ձերոց։ Եւ եղիջիք ինձ ՚ի ժողովուրդ. և ես եղէց ձեզ յա՟ծ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։
(Գ. 23։)

Ապա օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ ՚ի Ք՟ս Յ՟ս, զի ՚ի հաւատոցն արդարասցուք. այլ իբրև եկին հաւատքն, ոչ ևս ը՟դ դաստիարակաւ եմք։ Քանզի ամենեքին որդիք ա՟յ էք հաւատովք ՚ի Ք՟ս Յ՟ս։ Որք միանգամ ՚ի Ք՟ս մկրտեցարուք զՔ՟ս զգեցեալ էք. չիք խտիր. ոչ հրէի և ոչ հեթանոսի. ոչ ծառայի և ոչ ազատի ոչ արուի և ոչ իգի. զի ամենեքեան դուք մի էք ՚ի Ք՟ս Յ՟ս։ Ապա եթէ դուք Ք՟սի էք, ուրեմն աբրահամու զաւակ էք ըստ աւետեաց ժառանգք։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր հովուեսցէ զիս և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ։

ոբէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Յովհաննու (Գ. 1)։

Ու տէրամբ մերով Յսիւ Քսիւ.

Եւ էր այր մի ՚ի փարիսեցւոց անուն, Նիկոդեմոս անուն նր, իշխան Հրէից։ Սա եկն առ նա գիշերի, և ասէ ցնա. ռաբբի գիտեմք եթէ յԱյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել զոր դու առնես, եթէ ոչ ած իցէ ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Յս և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութի Այ։ Ասէ ցնա Նիկոդեմոս. զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել, որ ծերն իցէ. մի թէ մա՞րթ ինչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել, և ծնանել։ Պատասխանի ետ Յս և ասէ. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի ՚ի ջրոյ և ՚ի Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութի Այ։ Զի ծնեալն ՚ի մարմնոյ մարմին է, և ծնեալն ՚ի Հոգւոյ հոգի է։ Դու մի զարմանար, զի ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել վերստին. զի հողմոյ կամի՝ շնչէ, և զձայն նր լսես. այլ ոչ գիտես՝ ուստի գայ, կամ յո՞ երթայ. սոյնպէս և ամ ծնեալն ՚ի Հոգւոյն։

Փառք քեզ Տր ած մեր։

Քարոզ ՚ի վերայ մկրտութեան ջրոյն։

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա։

Վն ՚ի վերուստ խաղաղութե և փրկութե անձանց մերոց զՏր աղաչեսցուք։

Վն խաղաղութե ամ աշխարհի, և հաստատութե սրբոյ եկեղեցւոյ զՏր աղաչեսցուք։

Վն սրբազան պապին մերոյ այս անուն կենաց և փրկութե հոգւոյ նորին զՏր աղաչեսցուք։

Վն հայրապետին մերոյ տն այս անուն կենաց և

փրկութեան հոգւոյ նորին . զոհէր ։
Ս՟ն զի տ՟ր ուղղեսցէ զգործս ձեռաց քահա-
նայիս՝ որ առնէ զմկրտութիւն, զտ՟ր աղաչեսցուք ։
Ս՟ն սրբելոյ առաջիկայ ջրոյս, և գալ՚ի գործակ-
ցութի հոգւոյն ս՟բյ, զտ՟ր ։
Ս՟ն ընդունելոյ սմա զօրհնութիւն յորդանա-
նու, շնորհօք միածնին՝ որ լուսաւորեաց
զմեզ, զտ՟ր աղաչեսցուք ։
Ս՟ն լինելոյ սմա ՚ի բժշկութի հոգւոց և մար-
մնոց, զտ՟ր աղաչեսցուք ։
Ս՟ն վերածնելոցս որք ՚ի սմա մկրտին, լինել
որդիս լուսոյ, և որդիս տուընջեան, զտ՟ր աղ ։
Յիշելով զա՟ծածինն և զմիշտ կոյսն մարիամ,
զմկրտիչն յովհաննէս, և զնախավկայն ս՟բ
զստեփաննոս, և զհայրապետն մեր ս՟բ գրի-
գորիոս, և զա՟մ ս՟բս . և նոքօք զտ՟ր աղաչ ։
Յիշեա տ՟ր և ողորմեա ։
Եւ ևս միաբան վ՟ն ճշմարիտ և ս՟բ հաւատոյս
մերոյ զտ՟ր աղաչեսցուք ։
Տէր ողորմեա ։
Զանձինս մեր ։
Քեզ տ՟նդ յանձն եղիցուք ։
Ողորմեաց մեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։
Գ . Տէր ողորմեա ։

Եւ քահանայն ձայնիւ վերընծայիւ մօտ յաւագելն,
և ասէ զաղօթս զայս ՚ի վերայ մկրտութեան ջրոյն ։

Քհ . Դու տ՟ր զօրութ՟բ քով մեծաւ արարեր
զծով և զցամաք, և զա՟մ որ ՚ի նմ արարածք ի-
ցեն ։ Որոշեցեր և կացուցեր զջուրս ՚ի վերոյ
քան զերկինս, ՚ի ընակուի լուսեղէն զօրացն, որ
կան յանդադար փառաբանութեան քում ։ Հա-
ւաքեցեր և զսուրբ զհաւաքեալսն քո հրամանն
տալով քարոզել և մկրտել յանուն հօր և որդւոյ

և Հոգւոյն Սրբոյ՝ զամենայն հեթանոսս: Այլ և սահմանեցեր անստուտ բանիւդ, ոչ ծնիցելոցն ջրով և Հոգւով ոչ մտանել յարքայութիւն: Յորմէ բանէ զարհուրեալ ծառայս քո, ցանկանալով մշտնջենաւոր կենացդ, եկն կամաւ 'ի մկրտութիւն հոգևոր ջրոյս այսորիկ: Աղաչեմք զքեզ Տէր. առաքեա զՀոգիդ քո Սուրբ 'ի ջուրս յայս, և օրհնեա ✠ և սրբեա զսա՝ որպէս սրբեցեր զՅորդանան իջանելով քո 'ի նմա, ամենամաքուրդ 'ի մեղաց Տէրդ մեր Յիսուս Քրիստոս, յօրինակ այսմ աւազանի մկրտութեան, վերստին ծննդեան մարդկան. և շնորհեա սմա զջուրս զայս, յորում մկրտի այժմիկ, 'ի թողութիւն մեղաց, յընդունելութիւն Հոգւոյդ Սրբոյ, յորդեգրութիւն հօրդ երկնաւորի, և 'ի ժառանգութիւն արքայութեանդ երկնից: Որպէս զի սրբեալ 'ի մեղաց, 'ի հաճոյս կամաց քոց կացցէ յայսմ աշխարհիս. և 'ի հանդերձեալ զանսպառ բարիսդ ընդ ամենայն սուրբս քո ընկալցի. և գոհութիւն փառաւորեսցէ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Եւ ապա քահանայն ածցէ 'ի սուրբ միւռոնոյն յաւազանն խաչանման երիս շիթս, ասելով.

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և սրբեսցի ջուրս այս նշանաւ Սուրբ խաչիւս, և Սուրբ աւետարանաւս, և Սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.
Ժող. Ամէն. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Զայս երիցս կրկնէ քահանայն, և ապա ասէ.

Քհ. Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.
Ժող. Ամէն:

Ապա հրամայէ քահանայն մերկացուցանել զերախայն, և ընկենուլ զաւզն 'ի լուացման տեղ. և ասէ զաղօթս զայս։

Քհ. Որ կոչեցեր զծառայս քո տէր 'ի սրբութիւն և 'ի լուսաւորութիւն մկրտութեան, աղաչեմք զքեզ տէր, արա' զսա արժանի մեծի շնորհացդ. մերկեա' 'ի սմանէ զհնութիւն մեղաց, և նորոգեա' 'ի կեանս նորս, և լցո' զօրութեամբ հոգւոյդ սրբոյ յորդեգրութիւն կենաց քսի քո. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ. և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ ապա հարցանէ զերախայն կամ զկնքահայրն։

Քհ. Զի՞նչ խնդրես.
Եր. Խնդրեմ մկրտութիւն։
Քհ. Արդարև խնդրե՞ս.
Եր. Հաւատով խնդրեմ մկրտիլ և մաքրիլ 'ի մեղաց, և ազատիլ 'ի դիւաց, և ծառայել այ։
Քհ. Ըստ հաւատոց քոց եղիցի քեզ։

Ապա խնդրէ քահանայն զանուն երախային. և ասանոր իջուցանէ զնորընծայն յաւազանն։ Թէ փոքր է, ձախ ձեռամբն բռնէ զձեռն, և աջովն զոտսն, գլուխն յարևմուտս և ոտսն յարևելս, գլուխն 'ի բարձր, երեսն 'ի վեր կոյս, և ոտսն 'ի խոնարհ։ Եւ առնեալ 'ի սուրբ ջրոյն աջովն, ասէ այսպէս.

Քհ. Այս անուն ծառայ այ եկեալ կամաւ յերախայութենէ, յերախայութենէ 'ի մկրտութիւն, մկրտի այժմ 'ի ձեռս իմ յանուն Հօր, և մի առ ջուր հեղու 'ի վր գլխոյ մանկանն. և Որդւոյ, և մի առ այլ հեղու. և Հոգւոյն սրբոյ, և միւս առ այլ հեղու։ Եւ այս է եռակ մկրտութեան, յորում առնայէ հոգեծնութեան.

Եւ ապա ընկղմեցուցանէ զնա ընդ ջրովն, և ասէ.

Գնեալ արեամբն Քրիստոսի 'ի ծառայութենէ մեղաց, ընդունելով զազատութիւն որդեգրութեան Հօրդ երկնաւորի, լեալ ժառանգակից Քրիստոսի, և տաճար Հոգւոյդ Սրբոյ:

Եւ զայս երիցս անգամ ասելով, երիցս ընկղմեցուցանէ զնա ընդ ջրովն, թաղելով զմեղս հնոյն. որ նշանակէ զերեքօրեայ թաղմանն Քրիստոսի զյարութիւնն: Եւ լուանալով զբովանդակ մարմինն, ասէ 'ի ձայն.

Որք 'ի Քրիստոս մկրտեցարուք, զՔրիստոս զգեցեալ էք, ալէլուիա. և որք 'ի Հայր լուսաւորեցարուք, Սուրբ Հոգին բերկրեսցի ձեզ, ալէլուիա:

Սաղմոս ԼԳ:

Եթէ կրճատել պիտոյ է, Գ տուն ասա:

Բազում նեղութիւնք են արդարոց, յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր. և պահէ զամենայն ոսկերս նոցա, և մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի:

Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա 'ի բերան իմ:
'Ի Տէր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք, և ուրախ եղիցին:
Մեծ արարէք զՏէր ինև. և բարձր արասցուք զանուն նորա 'ի միասին:
Խնդրեցի 'ի Տեառնէ և լուաւ ինձ. յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս:
Մատիք առ Տէր՝ և առէք զլոյս. և երեսք ձեր մի ամաչեսցեն:
Այս աղքատ կարդաց առ Տէր, և Տէր լուաւ նմա. յամենայն նեղութենէ նորա փրկեաց զնա:
Բանակ հրեշտակաց Տեառն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, և պահէ զնոսա:

Ճաշակեցէ՛ք և տեսէ՛ք, զի քաղցր է Տէր. երանեալ է այր որ յուսայ 'ի նա։

Երկերո՛ւք 'ի Տ̃նէ ամենայն սուրբք նորա. զի ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց նորա։

Մեծամեծք աղքատացան և քաղցեան. բայց որք խնդրեն զՏէր, մի՛ պակասեսցէ 'ի նոցանէ ա̃մ բարութ̃ի։

Եկա՛յք որդեակք իմ՝ և լուարո՛ւք ինձ. և զերկիւղ Տեառն ուսուցից ձեզ։

Ո՞վ է մարդ՝ որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս իւր տեսանել 'ի բարութ̃ե։

Լռեցո՛ զլեզու քո 'ի չարութ̃է. և շրթունք քո մի՛ խօսեսցի զնենգութ̃ի։

Խոտորեա՛ 'ի չարէ՝ և արա՛ զբարի. խնդրեա՛ զխաղաղութ̃ի, և երթ զհետ նորա։

Աչք Տեառն 'ի վերայ արդարոց, և ականջք նորա 'ի վերայ աղօթից ն̃ց։

Երեսք Տեառն 'ի վերայ չարագործաց. սատակել յերկրէ զյիշատակս ն̃ց։

Աղաղակեցին արդարքն առ Տէր, և Տէր լուաւ նոցա. յամենայն նեղութ̃է նոցա փրկեաց զնոսա։

Մերձ է Տէր առ այնոսիկ՝ որ մաշեալ են սրտիւք. և զխոնարհս հոգւով կեցուսցանէ։

Բազում նեղութ̃իք են արդարոց, յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր. և պահէ զամենայն ոսկերս նոցա, և մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի։

Մահ մեղաւորին չար է. բայց որ ատեայ զարդարն, զղջասցի։

Փրկէ Տէր զանձինս ծառայից իւրոց. մի՛ զղջասցին ամենեքեան՝ որք յուսացեալ են 'ի նա։

Փռ̃ք. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (գ. 13։)

Տէրն մեր Յս Քս

Յայնժամ գայ 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան առ յովհաննէս, մկրտիլ 'ի նմանէ. եւ յովհաննէս արգելոյր զնա եւ ասէ. Ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտիլ, եւ դու առ իս գաս։ Պատասխանի ետ Յս, եւ ասէ ցնա. Թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ արդարութիւնս։ Եւ ապա թոյլ ետ նմա։ Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յս, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի։

Յայս բան հանեալ զերեխայն յաւազանէն, տայ ցկըն-քահայրն. Եւ ապա կատարէ զաւետարանն։

Եւ ահա բացան նմա երկինք. եւ ետես զհոգին այ, զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի, եւ գայր 'ի վերայ նորա։ Եւ ահա ձայն յերկնից, որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

Փառք քեզ տէր ած մեր։

Եւ ապա ասէ Հայր մեր, որ յերկինս. զի որդեգրեալ այ։

Աղօթք։

Քհ. Որ լուսաւորեցեր զարարածս քո Քս ած, ծագելով զլոյս ածգիտութեան 'ի ծառայս քո. ազատեցեր զսա եւ սրբեցեր եւ արդարացուցեր, եւ ետուր զորդեգրութիւն։ Շնորհեա սմա եւ զկենաց հաւատարութիւն. պարգեւեա զհանապազորդ զանապականութիւն, խառնելով յարդարս քո 'ի թիւս սիրելեաց քոց, 'ի ձեռն տեառն մերոյ Յի Քի։ Ընդ որում քեզ հօր եւ հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութ՟ ամ՟ն ։ Ա՟յ երկիր ։

Տ՟ր, որ մեծդ ես և մշտնջենաւոր, և ամ՟ գաղտնեաց գիտակ. որ ս՟բ ես և 'ի ս՟բս բնակեալ, փրկիչ ամ՟ մարդկան. որ շնորհես զգիտութ՟ քո հաւատացելոց քոց. և ետուր իշխանութ՟ որդիս ա՟յ լինել, 'ի ձեռն վերստին ծննդեան ջրոյ և հոգւոյ ։ Որով և զծառայս քո զայս անուա՟ն նորացուցեր քաւութ՟ սուրբ աւազանի քոյ ։ Սուրբ արա զսա ճշմարտութ՟ քով. լցո՛ շնորհօք հոգւոյդ ս՟բյ. զի եղիցի տաճար և բնակութ՟ անուանդ քո ս՟բյ, և կարասցէ գնալ յա՟մ ճանապարհս արդարութ՟, և կալ համարձակութ՟ և աչալրջութ՟ առաջի ահաւոր բեմբի միածնի քոյ, տեառն մերոյ յ՟ի ք՟ի ։ Որում վայելէ փառք, իշխանութ՟, և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ԿԱՆՈՆ

ԴՐՈՇՄ ՏԱՒՈՑ

Յետ այսորիկ քահանայն առնու դնէ մեռոնն շեշտն ’ի յաջ ձեռն : Եւ ասեն շարականն . ԴՁ :

Որ յառաջագոյն յօրէնս յօրինակ մի ածանի քոյ հայր երկնաւոր . եւ տուր զօրութիւն ի յիւղ սրբութեան յօծումն օծելոց . հեղ եւ յիւղս յայս զերկնային քո զշնորհս : Որ խոնարհեցար ի մեզ . իւղ թափեալ անուն օծեալդ աստուածոյ . խառնելով զածութիդ օծեալ ըզմարդկային անէր բնութիւնս . (1) հեղ : Որ ի վերնատունն ընդ իջանելով յառաքեալսն օծումն օծելոց . եւ օծմամբս այսու վերստեղծեր նորոք զհողեղէնս որդիս աստուծոյ . հեղ : Որ զարդարես սոլան ի հանդերձս լուսափայլս եւ զերապայծառս . զհարսանացեալ եկեղեցի քո սուրբ . մանկունք սորա ընդ հրեշտակս օրհնեն սուրբ զերրորդութիւնդ :

Յետ շարականին քահանայն աջ [illegible] առնու ’ի մէջ մեռոնէն, եւ դնէ [illegible] մէջ [illegible] [illegible] ամենայն :

(1) Որ ասէք ոմանք ’ի նախնի հարց, եթէ Յոյնք, եթէ Լատինք, եւ թէ Հայք, ’ի Ճառել զխորհրդոյ մարդեղութեան ’ի կիր արկեին զբառս խառնումն, յուղիղ միտս իմանային զայն զանշփոթ միաւորութէ երկուց բնութեանցն ’ի Քն, անծութէ եւ մարդկութէ :

Նախ ըղձաչափն, առեղծ.

Իւղ անոյշ ✠ հեղեալ յանուն քս̅ի 'ի վերայ քո, կնիք երկնաւոր պարգեւացն, յանուն Հօր եւ որդւոյ, եւ հոգւոյն սրբոյ։

Մաղա ղաչն, առեղծ.

Կնիքս, որ յանուն յս̅ի քս̅ի ✠, լուսաւորեսցէ զաչս քո, զի մի երբեք ննջեսցես 'ի մահ։

Օ ռչանջան, առեղծ.

Օծումն սրբութե̅ ✠ եղիցի քեզ 'ի լսելու ա̅ծային պատուիրանացն։

Օ հոպոպէլխան, առեղծ.

Կնիքս այս ✠ յանուն յս̅ի քս̅ի եղիցի քեզ 'ի հոտ անուշութե̅ կենաց 'ի կեանս։

Օ բէրանն, առեղծ.

Կնիքս այս ✠ յանուն յս̅ի քս̅ի եղիցի քեզ 'ի պահպանութի̅, եւ դուռն ամրութե̅ շրթանց քոց։

Օ աֆլէչն, առեղծ.

Կնիքս այս՝ որ յանուն յս̅ի քս̅ի ✠, եղիցի քեզ 'ի պատճառս բարեգործութե̅, առաքինի գործոց եւ վարուց։

Օ սիրան, առեղծ.

Կնիքս ա̅ծային սրբութեան ✠ սիրտ ս̅բ հաստատեսցէ 'ի քեզ, եւ զհոգի ուղիղ նորոգեսցէ 'ի փորի քում։

Օ ջամաչն, առեղծ.

Կնիքս այս որ յանուն յս̅ի քս̅ի ✠, եղիցի քեզ վահան ամրութե̅. որով կարասցես զա̅մ նետս մուխս չարին շիջուցանել։

Նա ղորան, առեղծ.

Կնիքս ա̅ծային ✠ ուղղեսցէ զգնացս քո 'ի

կեանսն յաւիտենից. և պահեսցէ զոտս քո, զի մի՛ սասանեսցի։

Եւ յետ այսորիկ ասասցէ քահանայն առ մկրտեալն, խաչակնքելով·

Խաղաղութիւն ✠ ընդ քեզ, փրկեալդ այ։

Եւ մկրտեալն կամ կնքահայրն ասէ։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Ապա շարական. Բ Ձ։

Աստուած խոնարհեցաւ ի բարձանց. լուսաւորուք ընծայեցէք երկիր. որ եկն և փրկեաց զամենայն արարածս. զի զանունն տն կարդասցուք. և տուք օրհնութիւն ի բարձունս։ Նոր իսրայէլ կոչեցայք ի քս. եղաք բաժին տն և ժառանգակից քսի. զի զանունն։ Ամենքն կենդանութե ճաշակեցայք զի քաղցր է տր. և յիւղ օրհնութեան օծայք հաւատով. զի։ Ի քեզ եմք ապաւինեալ. որ մայրդ ես և աղախին քսի. լեր բարեխօս վասն մեր. զի զանունն տն կարդասցուք և զքեզ մեծարեալ պատուեսցուք։

Ապա առեալ զկնքեալն 'ի ձեռն, ասէ զաղօթս։

Քհ. Օրհնեալ ես տէր ամենակալ, հայր և առաքիչ տեառն մերոյ յսի քսի. որ ազատեցեր զծառայս քո զայս 'ի խաւարային իշխանութենէ թշնամւոյն, և կոչեցեր 'ի լոյս ճշմարտութե 'ի ձեռն սբ աւազանիս։ Օրհնեա՛ ✠ տէր և

այժմ զպսակս զայս և զհանդերձս, որ են նշա-
նակ լուսոյ. զի եղիցի ա̅միւ արմատացեալ և
պայծառացեալ հաստատուն յուսովդ քո. դը-
նասցէ 'ի լոյս երեսաց քոց, և յանուն քո ցըն-
ծասցէ զօրհանապազ, և փառաւորեսցէ զՀայր
և զՈրդի և զս̅բ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւ:

Ապա զգեցուցանէ նորընծային հանդերձ նոր, և պատ-
ճէ խաչանիշ նարօտիւ, և ծածկէ 'ի վ̅ր գլխոյն սպիտակ
հանդերձ, և տայ զմոմեղէնն ճրագն և ճանաչ 'ի ձեռն:

Ապա ասէ զսաղմոսս զայս:

ժդ. Օրհնեալ ես բարեխնամօղ ա̅ծ, որ ըզ-
գեցուցեր ծառայի քում հանդերձ փրկութե
և պատմուճան ուրախութե. և եդեր սաղա-
ւարտ փրկութե և պսակ շնորհաց 'ի գլուխ ն̅ր,
զէն անվթար ընդդէմ հակառակորդին: Ամն
որոյ և մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր
և զՈրդի և զս̅բ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտ:

Խաղաղութի ա̅մն: Ա̅յ երկր:

Տ̅ր ա̅ծ մարդասէր և ողորմած, խնդրեմք 'ի
քէն և աղաչեմք զքեզ. ո̅պ արժանի արարեր
զծառայս քո երանելի լուսոյդ և յաւիտենա-
կան փրկութեդ 'ի ձեռն վերստին ծննդեանս
ջրոյ և հոգւոյ, շնորհեա սմա 'ի ձեռնադրու-
թէս յայս զպարգևս խաղաղութե հոգւոյդ ս̅բյ,
և զմասնաւորութի յաւիտենական և ճշմարիտ
լուսոյ քո. և թուեա զսա 'ի ժողովս սրբոցն՝ որ
յերկինս, և արժանի արա փառաւորեալ ար-
քայութե քոյ. զմուտ և զել սորա խաղաղութ̅
պահեա, 'ի ձեռն տեառն մերոյ յ̅սի ք̅սի:
Ընդ որում հօր և հոգւոյդ ս̅բյ վայելէ փառք
իշխանութի և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտ:

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զմկրտեալն, (եթէ տղայ է՝ 'ի գիրկն,) եւ հանէ 'ի բեմն. եւ երկրպագեցուցանէ առաջի մեծ սեղանոյն եւ մեծ խաչին, համբուրելով զերեսն կողմանս սեղանոյն եւ խաչին, ասելով.

Այս անուն ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի եկեալ կամաւ յերախայութենէ 'ի մկրտութիւն, 'ի մկրտութենէ յերկրպագութիւն, երկրպագէ սրբոյ սեղանոյս. որ մերկացաւ զանօրէնութիւն, եւ զգեցաւ զլոյս աստուածգիտութեան. յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա տայ զնորընծայն 'ի գիրկս կնքահօրն, եւ ասէ զաղօթս զայս.

Քհ. Տէր Աստուած ամենակալ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. քեզ խոնարհեցուցանեն հաւատացեալքս զգլուխս իւրեանց: Զգեա՛ զաներեւոյթ աջ քո, եւ օրհնեա՛ զսոսա, եւ զգործս ձեռաց սոցա յաջողեա՛. որք 'ի կուսութենէ են, ամրացո՛. եւ զամենեսին զօրացո՛ ժուժկալութեամբ յամենայն աստուածպաշտութեան: Պահեա՛ խաղաղութեամբ զտղայս, սնո՛ եւ ած 'ի չափ հասակի. պատրաստեա՛ զամենեսին յիւրաքանչիւր յարկս, հանդերձ ամենայն ուրախութեամբ 'ի Քրիստոս Յիսուս 'ի Տէր մեր. ընդ որում քեզ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտ:

Եւ ապա, եթէ կրթեալն իցէ չափահաս, հաղորդեցուցանէ 'ի մէջ խորհրդոյն ասելով.

Մարմին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի լիցի քեզ 'ի փրկութիւն եւ յառաջնորդ յանվախճան 'ի կեանս. ամէն:

Եւ յուղարկէ զնոսա 'ի տուն եկեղեցւոյն, ասելով.

Սաղմոս լա՟ ։

Երանի՛ ում թողու՟ի եղև մեղաց, և ծածկեցան ա՟մ յանցանք նորա ։

Երանի՛ առն՝ որում ոչ համարեսցի տէր զմեղս նորա, և ոչ գոյ նենգու՟թի 'ի բերան նորա ։

Լռեցի ես, և մաշեցան ա՟մ ոսկերք իմ, առ աղաղակել ինձ առ տէր զօրհանապազ 'ի տուէ և 'ի գիշերի ։

Ծանրեաց ձեռն քո 'ի վերայ իմ. դարձայ 'ի թշուառութիւն, զի հարան յիս փուշք ։

Զմեղս իմ ցուցից քեզ, և զանօրէնութիւն իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն ։

Ասացի՝ թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. և դու թողցես զա՟մ ամպարշտութիւն մեղաց իմոց ։

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ա՟մ սուրբք 'ի ժամ ընդունելի ։

Բայց միայն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցի ։

Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղու՟թէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինև ։

Ցնծու՟թի իմ, փրկեա՛ զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս ։

Իմաստուն արարից զքեզ, և խելամուտ 'ի ճանապարհ՝ յոր և գնասցես. և հաստատեցից 'ի վերայ քո զաչս իմ ։

Մի՛ լինիք որպէս զձիս և զջորիս, զի ոչ գոյ 'ի նոսա իմաստու՟ի. 'ի սանձս և 'ի դանդանաւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին ։

Բազում տանջանք են մեղաւորաց. բայց ոյք յուսան 'ի տէր՝ ողորմու՟թի տեառն շուրջ եղիցի զնոքօք ։

Ուրախ եղերուք և ցնծացէք արդարք, 'ի Տր̃ պարծեցարուք ամենեքեան՝ որք ուղիղ էք սրտիւք ։

Փառք Հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Ապա առ դրան եկեղեցւոյն քարոզէ սարկաւագն ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։

Վասն 'ի վերուստ օգնականութեան, և փրկութեան, և հաստատութեան նորակնքիս մերոյ զՏէր աղաչեսցուք. ասասցուք ամենեքեան միաբանութբ̃ ։

Գ̃. Տր̃ ողորմեա ։

Աղօթ̃ք ։

Քհ. Փառք քեզ թագաւոր յաւիտենական. որ աճեցուցանես և լցուցանես զեկեղեցի քո լուսով հաւատոց անհամար փրկելոցս 'ի ձեռն ճշմարիտ ա̃ծածանօթութեան քն̃ի քո. զորս հոգևորական վերածնութբ̃ արժանի արարեր որդեգրութեան հօրդ երկնաւորի, հաղորդելով արժանաւորութեամբ մարմնոյ և արեան միածնի քո ։ Եւ արդ տէր, պահեա զսա սրբութբ̃ հոգւոյդ քոյ. առնել անարատութեամբ զկամս քո, և անմեղութբ̃ ժամանել 'ի կեանսդ յաւիտենից ։ Եւ զամենեսեան զմեզ զմերձաւորքս քո օրհնեա՛ շնորհօք և մարդասիրութբ̃ տեառն մերոյ յի̃ի քի̃ի. որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութի ա̃մց ։ Ա̃յ երկիր ։

Խաղաղութի և հաստիչ խաղաղութեան յն̃ քն̃, քահանայապետ յաւիտենից, և օծեալ հօր. ահա ընկալաւ ծառայս քո այս անուն զօծումն

սրբութեան քո։ Աղաչեմք զքեզ տէր, մի՛ ջնջեսցի 'ի դպրութենէ կենաց. և մեք արժանի լիցուք փառաց քոց, յորժամ պսակես զսուրբս քո և զսիրելիս անուան քո. և անդադար փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Շարական. ԲՁ։

Փառաւորեալդ փառօք երրորդութիւն սուրբ. փառաց արժանի արա ըզծընեալս՝ աւազանաւն՝. երկնային քո ժառանգութեանդ։ Արեամբ նահատակացըն բերկրեալ. սոցին բարեխօսութեամբ փառաց։ Սրբութեան քում բարեբանեմք՝ ըզքեզ. աղաչանօք սուրբ Աստուածածնին՝ փառաց։

Օրհ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք։ Գծոց ՃԷԶ 42։
Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովանեաւ։
Օրհնեալ տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս. ամէն։
Հայր մեր, որ յերկինս։

[illegible]

ԱՂՕԹՔ

ՊՍԱԿ ՎԵՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ 'Ի ՄԿՐՏԵԼՈՑ

Եւ յետ ութ աւուր վերացուցանէ քահանայն զնարօտն 'ի գլխոյն. և առնէ աղօթս զայս 'ի վր̃ մկրտելոյն։

Որք մկրտեցան և լուսաւորեցան, Տէր նց̃ զօրութ̃ի քո տէր, տուր և հաստատուն կալ 'ի սրբութե̃ քում, պայծառացուցանելով 'ի լոյս ա̃ծութե̃ քո։ Պահեա՛ հաստատուն 'ի շնորհս, զոր ետուր տէր. հեռացո՛ 'ի մոլորութե̃ թշնամւոյն, և 'ի պատրանաց նր̃, և 'ի գործոց անօրէնութե̃. զի լուսով գիտութեամբ քո գնասցէ 'ի պատուիրանս քո, և ուղիղ վարուք հասցէ 'ի խոստացեալ հանդիստ քո։ Օհրեշտակ խաղաղութե̃ քո առաքեա՛, որ եկեալ պահեսցէ զսա։ Եւ մեք ամենեքեան արժանի լիցուք յուսով յայտնութե̃ տեառն մերոյ յսի քսի։ Ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ ս̃րյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ։

Օրհնեալ ո̃ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եթէ տղայն հիւանդ լինի, և կամ յօրժ չլինի, պարտ է քահանային զայնպիսին շուտով մկրտել, թէ 'ի տան և թէ 'ի ճանապարհի, և թէ ուր և գտանիցէ 'ի մահ. բայց հաղորդութի̃ն և երկրպագութի̃ն և այլ արարողութի̃ն չպիտէ այնպիսւոյն։ Իսկ եթէ ապրեսցի, ածեալ յեկեղեցին՝ պաշտեսցեն 'ի վերայ նր̃ զկարգն առանց կրկին մկրտելոյ։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ՁՔԱՌԱՍՆՕՐԵԱՅ ՏՂԱՅ ԱԾԵՆ ՅԵԿԵՂԵՑԻ

Իսկ յորժամ տղայն քառասնօրեայ լինի, առնու մանկաբարձն զնորածին երեխայն. և գան 'ի դուռն եկեղեցւոյն մայրն և մանկաբարձն և մանուկն։

Եւ ասէ սաղմոս Ծ։

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում։ Պնէ ջէՀ 6։

Շարական. ԱԶ։

Մարմնացեալդ ի կուսէն նախայաւիտեան Բանդ. այսօր ի տաճարին եկիր կատարել զօրէնս. վասն փրկութեան հեթանոսաց։ Որ յանմարմնոց աթոռ նստիս բարեբանեալդ ի հրեշտակաց. այսօր ի սիմէոնէ բառնալով ի գիրկս. որ ընծայեցես ըզմեզ ի կեանս նոր յաւիտենից։ Որ անձկալեալդ ես կապելոց պարգևատու ամենեցուն. այսօր հայցման մի ծերունւոյն արձակեա և զիս ըզբաղձանս իմ. ի կապանաց մահու ի կեանս նոր յաւիտենից։

Եւ ապա քահանայն ասէ զաղօթս զայս 'ի վերայ մօր մանկանն։

Տէր Աստուած մեր, որ եկիր 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան. նայեա 'ի վերայ աղախնոյս քո, և պար-

դնեմ սմա ապաւինիլ 'ի ս՟բ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի քո, և հաղորդիլ պատուական և ս՟բ մարմնոյ և արեան քո։ 'Ի բաց լուա զաղտ մարմնոյ և զբիծ հոգւոյ ս՟ր 'ի կատարումն լրման քառասնօրեայ աւուրցս. և սրբեա՛ զսա 'ի ձեռն պատուական ուխտի քահանայութե՟ շնորհի քո։ Եւ արժանացո՛ զսա մտանել 'ի տաճար ս՟բ փառաց քոց. և վայելել զանսպառ բարիսն, որ առ 'ի քէն։ Վասն զի քեզ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Իսկ 'ի Խ՟ աւուրն ասէ աղօթս այս։

Խաղաղութ՟ի ա՟մ՟ցն։ Ա՟յ երկրպ։

Տ՟ր ա՟ծ, որ նորոգութի՟ ես հնացելոց և կեանք մահկանացու ազգի մարդկան. դու ես զօրութ՟ի և օգնութ՟ի ապաւինելոցս 'ի քեզ։ Հաստատուն լիցի շնորհք ողորմութե՟ քո 'ի վ՟ր երեխայիս՝ որ եկեալ կայ քառասնօրեայ, զի եղիցի հզօր և աներկիւղ 'ի թշնամւոյն ներգործութէ՟, պահպանութեամբ աջոյդ քով սրբով. զի դու ես տ՟ր մերձաւոր առ ամենեսեան, և բարերար ամենեցուն։ Պահեա՛ զսա, և սրբեա՛ ճշմարտութ՟բ քով. և արժանացո՛ զսա առնուլ սրբութեամբ զառհաւատչեայ հոգւոյդ սրբոյ, մտանել 'ի տաճար ս՟բ քո։ Աղաչեմք զքեզ տէր, զի եկեսցէ 'ի սա հոգիդ ս՟բ, հոգի ճշմարտութե՟, հոգի հեզութե՟, և հոգի որդեգրութե՟. լինել անբիծ և անարատ, պսակիլ խաչիւ քո ընդ աջմէ քումմէ, և ժառանգակից լինել սիրելեաց քոց յարքայութեանդ երկնից, ք՟ս յ՟ս տ՟ր մեր. որում վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նա ապա հրամայէ ժամհարին. և մտանեն յեկեղե-ցին, ասելով սաղմոս ճժը:

ճթ. Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

ճե. Դատ արա ինձ ած. և իրաւ արա ինձ 'ի դատաստանի իմում:
Յազգէ որ ոչ է սուրբ, 'ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս:
Դու ած հզօրիչ իմ ես, ընդէ՞ր մոռացար զիս. ընդէ՞ր տրտում գնամ ես 'ի նեղել թշնամւոյ իմոյ:
Առաքեա տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս 'ի լեառն սուրբ և 'ի յարկս քո:
Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:
Խոստովան եղէց քեզ օրհնութբ ած ած իմ:
Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա առ ած, խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց ած է:
Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

ուբէ. Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք.

ժհ. Ի մէջ տաճարիս, և առաջի ած ընկալ և պայծառացեալ սրբ նշանացս և սուրբ սեղանոյս խո-

նորհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք. որ զհրաշալի և զյաղթօղ զտէրունիդ քո փառաւորեմք, և քեզ մատուցանեմք զօրհնութի՟ և զփառս ընդ հօր և որ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ կրկնեն ծունր առաջի սբյ սեղանոյն։ Եւ քահանայն ասէ զաղօթս ի վերայ քառասնօրեայ տղային և մօրն։

Տէր ած մեր, որ յաւուրս քառասուն ըստ օրէնացն ի տաճարն եկիր յընծայումն, համդերձ մարեմաւ մարբ քո, և ի գիրկս արդարոյն սիմէոնի գգուեցար։ Աղաչեմք զքեզ տէր. ընկալ զծառայս քո այս մանուկ զտղայս. պահեա և աճեցո զսա շնորհօք անտեսանելի զօրութեամբ քով. և արժանի արա հասանել մասին ժառանգութե՟ վիճակի ընտրելոց քոց, և հաղորդել պատուական մարմնոյ և արեան քո. և պահպանել շնորհօք համագոյական և անբաժանելի որ երրորդութեդ։ Զի քեզ ընդ հօր և ընդ որ հոգւոյդ, վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զտղայն և հանէ ի բեմն, և երեք երկրպագեցուցանէ առաջի սեղանոյն, ասելով.

Այս մանուկ նորընծայ երեխայս՝ ծառայ յի քէն, եկեալ քառասնօրեայ ի տաճարս յայս յերկրպագութի որ սեղանոյս, երկիր պագանէ յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Եւ յետ երկրպագեցուցանելոյն, դնէ զտղայն ի վր առաջնանի խորանին, ընդ աջմէ սեղանոյն. և դնէ զաջն ի վր գլխոյն։

Նոյն դարձէ Մեծացուցին շարական. Գ.Ձ:

Ընծայեն երկնայինն զօրութն, ամենայնին ձայնիւն աւետարանէր հրեշտակն. ուրախ լեր բերկրեալդ Տէր ընդ քեզ: Ի քերովբէս բազմեալ ընդ հօր, անապականաբար բնակէր հաճեցաւ ի քում յորովայնի. ուրախ լեր բերկ: Որ բոցեղէն սրովբէիւք շրջանփակեալ պահիւր, այսօր ի մէջ մարդկան ի գիրկս հողեղինի յայտնեցաւ. ուրախ լեր:

Նոյն հրամայէ ժամանայն մանկաւարժին, զի ասասցէ զաղայն թագէ 'ի գիրկս հօրն:

Քարոզ:

սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա:

Ժ. Տէր ողորմեա:

Նոյն ժամանայն դնէ զաջն 'ի վր գլխոյ տղային և մօրն, և ասէ.

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո Աստուած մեր, պահպանեա զծառայքս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչիւդ քո 'ի խաղաղութեան: Փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԱՂՕԹՔ

Ի ՀԱՐԹԵԼ ՏՂԱՅԻՆ

Քահանայն ասէ զերեքսրբեանն երից։

Սուրբ Աստուած, սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ։

Եւ զՏէրն աղօթսն։

Զքեզ աղաչեմք, Տէր Աստուած փրկութեան մերոյ. որ ՚ի լմանալ աւազանին քոյով բարերարութեամբդ օրհնեցեր զմանկտին՝ որ մատուցան առաջի քո, ձեռն դնելով ՚ի վերայ նոցա և աղօթելով. ուսոյց և իջաներ օրհնութիւն քո ՚ի վերայ նոցա։ Օրհնեցեր երբեմն և զմանուկն Սամուէլ ՚ի ձեռն քահանային ՚ի Սելով, զոր մատուցանէր մայր նորա Աննա ՚ի փոխ տեառն։ Սոյնպէս օրհնեա ✠ և այժմ զտղայս զայս ՚ի ձեռն իմոյ անպիտանիս պաշտատանայս, և տնկեա ՚ի սմա զհոգի քո Տէր. որպէս զի յառաջանալով հասակաւ և լի աւուրբք, հասցէ մինչև ՚ի պարարտութիւն ծերութեան, տեսանել զբարութիւնն երուսաղեմի։ Զի բարերար և մարդասէր ես Աստուած, և քեզ փառս մատուցանեմք ընդ Հօր և Սուրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և։

Օրհնեալ Տէր մեր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ
ՆՇԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Դնեն ՚ի վր̅ սեղանոյ [illegible], և [illegible] ասէ.

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք, ընկալ, կեցո և ողորմեա։ Օրհնեալ տէր։

Քհ. Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Եւ յասելն [illegible] արկանէ։

Ապա ասեն շարական. Ակ։

Խորհուրդն անճառ ծածկեալն յազգաց և յաւիտենից՝. յայտնեցաւ ՚ի ձեռն մը հրեշտակապետին այսօր առ կոյսն մարիամ. զոր առ որ՝ ուրախլիք բարեխօս վասն անձանց մերոց։ Անժամանակն առ ՚ի հօրէ և անմարմինն ծագածին ծնունդ. այսօր աւետեօքն գաբրիէլի մարմին զգենու ՚ի սրբոյ կուսէն. զոր։ Անտանելին ՚ի համայնից՝ բովանդակիչ բնութեանց բոլորից. պարագրի այսօր մարդասիրապէս յորովայնի անարատ կուսին. զոր։ Աներևոյթ փառացն հօր նկարագիր անյեղապէս. ՚ի ծառայական խոնարհի պատկեր ՚ի յարգանդի հոգւով մաքրելոյ. զոր։ Անսահմանըն յէութեան՝ սահմանելեացս էակացուցիչ. ՚ի վեր քան՝ ըզբան սահմանի այսօր յորովայ-

նի սրբուհւոյ կուսին. զոր ։ Աւրախութեան տրամեցելոյ բնութեանս բերկրեալ կոյս մարեամ. զոր ողջունաբեր աւետեօք կրեցեր զոր-ւոյն ի քեզ զգործս ողջունի. ած նա միշտ բարեխօսեա վասն անձանց մերոց ։

Խաչ էլէ չափս, պաշտ տաւ. ԱԿ ։

Երջանիկ աստուածային խաչիւդ քոյ քրիստոս. պահպանեա զմեզ մարդասէր յաներեւոյթ թշնամեաց. զի դու միայն ես թագաւոր փառաց օրհնեալ յաւիտեան ։ Որ ի վերայ սորա տարածեցեր զանարատ բազուկս քո. եւ հեղեր զարիւն ի փրկութիւն տիեզերաց. զի դու միայն ես ։ Միւսանգամ քոյ գալըստեանըն յերեւել սուրբ նշանիս. արժանի արա ըղձաւորս քո վերըստին նորոգման. զի դու միայն ես ։

Խաչ քո եղիցի մեզ ապաւէն ընցանելոց փայլէմամբն իւրով. խորտակեաց ըզթշնամին և ելոյծ ըզգաստակնիք. անուանեալ փայտըն կենաց ի փրկութիւն տիեզերաց ։ Երանեալ ցընծան երկինք և երկիր ուրախանայ. ընդ յայտնել սորայ խաչին սեռակնաձև քառաթեւին, որ զաշխարհըս լուսաւորեաց արեգակնակերպ ճառագայթիւք ։ Ցընծացաւ երուսաղէմ. բերկրեցան հաւատացեալք. նորահրաշ զարդարեցան՝ քանզի տեսին զյաղթօղ նըշանն. արարածք ամենայն ի լուսոյն պայծառացան ։

Նա տունն սաղմոս ժ՟ը:

կց. Յարեւու եհար զխորան իւր. եւ ինքն ո՟պ փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. եւ ցնծայ նա ո՟պ սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր:

ջխ. Երկինք պատմեն զփառս ա՟յ, եւ զարարածս ձեռաց ն՟ր պատմէ հաստատութ՟ի:

Որ աւուր բղխէ զբան. եւ գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութ՟ի:

Ոչ են բանք եւ ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նոցա:

Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, մինչեւ 'ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա:

Յարեւու եհար զխորան իւր. եւ ինքն որպէս փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. եւ ցնծայ նա որպէս սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր:

'Ի ծագաց երկնից են ելք նորա. եւ հանգիստ նորա մինչեւ 'ի ծագս նորուն. եւ ոչ ոք իցէ որ թագիցէ 'ի տապոյ նորա:

Օրէնք տեառն ամբիծ են, եւ դարձուցանեն զհոգիս. վկայութիւն տեառն հաւատարիմ է, եւ իմաստուն առնէ զտղայս:

Արդարութ՟ի տեառն ուղիղ է, եւ ուրախ առնէ զսիրտս. պատուիրանք տեառն լոյս են, եւ լոյս տան աչաց. երկիւղ տ՟ն սուրբ է, եւ մնայ յաւիտեան:

Դատաստան տեառն ճշմարիտ է, եւ արդար է 'ի նոյն:

Ցանկալի է նա քան զոսկի եւ քան զականս պատուականս բազումս. քաղցր է նա քան զմեղր խորիսխ:

Քանզի ծառայ քո պահեսցէ զայս. 'ի պահել նմա հատուցումն բազում:

Զյանցուածս իւր ո՞վ կարէ առնուլ 'ի միտ. 'ի գաղտնեաց իմոց սո՛ւրբ արա զիս տէր. և յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո:

Ապա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ, յայնժամ անբիծ եղէց՝ և սուրբ եղէց 'ի մեղաց մեծաց:

Եղիցին քեզ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ. տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ:

Ընթերցուած յերգոց երգոյն սողոմոնի:
(Ը. 14:)

Փախիր եղբօրորդի իմ, և նմանեա՛ց այծեմանց կամ որթուց եղանց 'ի վե՛ր լերանց խնկաբերաց: Բարձրասցի թագաւոր մեր յըշտեմարանս և 'ի գահոյս մեր. իբրև արմաւ ոսկեղէն զմուսալից լցցին տաշտք մեր: Դարձցի թագաւոր անդրէն 'ի մանկունս, սիրելին 'ի սենեակս մեր. երգեսցուք զսէր: Ես խնկ եմ երգ սաղմոսարանի. երգեցից ընդ ընկերս իմ. երգեսցուք և ուրախ լիցուք 'ի քեզ, թագաւոր սիրելի. թէպէտ և ծածկեցաք 'ի տեսլենէ, աչք մեր յիմնաւորք: Տէր արար զքեզ, պատրաստեաց զքեզ, գեղեցիկդ 'ի կանայս. մայր քո ծնցի մարմին անատխեղծ:

Ընթերցուած յովսէէ մարգարէէ:
(ԺԴ. 6:)

Այսպէս ասէ տէր. եղիցի իբրև զցօղ իսրայէլի, և ծաղկեսցէ իբրև զշուշան, արձակեսցէ զարմատս իւր իբրև զլիբանոս. արձակեսցին

ոստք նր̅, և եղիցին իբրև զձիթենի պտղալից. և բուրեսցէ հոտ նր̅ իբրև զկնդրկի ։ Դարձցին և նստցին ընդ յարկաւ նր̅. կեցցեն, հաստատեսցին ցորենով. և ծաղկեսցէ իբրև զորթ յիշատակ նորա, և իբրև զգինի լիբանանու եղիցի եփրեմայ ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(ԻԷ․ 11 ։)

Ամայք, որ դիմեալ գայք 'ի հանդիսէ, յառաջ մատիք. զի ոչ եթէ ժողովուրդ է, յորում դոյ իմաստութիւն ։ Բայց դուք մի մի ժողովեցէք զորդիսդ իսրայելի ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ հարցեն փողաւագափող, և եկեսցեն ցրուեալքն յերկրէն ասորեստանեայց, և երկիր պագցեն տն̅ 'ի լ̅ռ լերինն սրբոյ յերուսաղէմ ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(Դ․ 27 ։)

Որդեակք իմ, գրեալ է. ուրախ լեր ամուլ, որ ոչ ծնանէիր. գոչեա՛ և աղաղակեա՛, որ ոչդ երկնէիր. զի բազում են որդիք սկնդկին առաւել քան զայրամբւոյն ։ Այլ մեք, եղբարք, ըստ իսահակայ աւետեացն որդիք եմք ։ Այլ որպէս յայնժամ որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր, հալածէր զայն՝ որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ ։ Այլ զի՞նչ ասէ գիր. 'ի բա՛ց հան զաղախինդ և զորդի դորա, զի մի՛ ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ որդւոյն ազատի ։ Արդ որոյ եղբարք, չեմք որդիք աղախնոյն՝ այլ ազատին, ազատութ̅ն՝ որով քս̅ զմեզ ազատեցոյց ։ Պնդ կացէք այսուհետև, և մի միւսանգամ ընդ լծով ծառայութե̅ մտանէք ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց, զխաղաղութի՟ 'ի վերայ Իսրայելի։

Երգ· Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու· (ա՟· 26։)

'Ի հօրէն ամենակալէ

Աւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակ 'ի քաղաք մի Գալիլեացւոց, որում անուն էր Նազարեթ, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր Յովսէփ՝ 'ի տանէ Դաւթի. և անուն կուսին Մարիամ։ Եւ եկեալ առ նա, ասէ. ուրախ լեր բերկրեալդ, տէր ընդ քեզ։ Եւ նա ընդ բանն խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի՞ ինչ իցէ ողջոյնս այս։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. մի՛ երկնչիր Մարիամ, զի գտեր շնորհս յայ՟. և ահա յղասջիր՝ և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա յս՟։ Նա եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչեսցի. և տացէ նմա տր՟ ած՟ զաթոռն Դաւթի հօր նորա, և թագաւորեսցէ 'ի վերայ տանն յակովբայ 'ի յաւիտեանս. և թագաւորութեան նորա վախճան մի լիցի։ Եւ ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ։ Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա. հոգի սուրբ եկեսցէ 'ի քեզ, և զօրութի՟ բարձրելոյն հովանի լիցի 'ի վերայ քո. քանզի և որ ծնանելոցն է 'ի քէն՝ սուրբ է, և որդի այ՟ կոչեսցի։ Եւ ահա եղիսաբեթ ազգական քո, և նա յղի է 'ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. զի ոչ տկարասցի առ յայ՟ ամ՟ բան։ Եւ ասէ Մարիամ. ահաւասիկ կամ աղախին տն՟, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և գնաց 'ի նմանէ հրեշտակն։

Փառք քեզ տր՟ ած՟ մեր։

Քարոզ :

սրկ. Վասն ՚ի վերուստ պահպանութեան անձանց հաւատացելոց և հրաւիրելոցս ՚ի միութիւն զՏր ա-ղաչեսցուք :

Աղօթք :

Քհ. Ած յաւիտենական և արարիչ ամենայնի, զքեզ աղաչեմք և խնդրեմք ՚ի քէն՝ որ գթութբ քո խնամես զարարածս քո : Ընկա՛լ մարդասէր Տր զխնդրուածս մեր. և ոպ զառաջնոցն զու-գեցեր զամուսնութիւն ըստ օրինացն մովսէսի, և յետ յարութեան միածնի քո յերկինս վերանալոյ՝ պատուիրան նոր ցուցանէր մեզ սուրբ զխաչս հաստատեալ՚ի զուգաւորութիւն ամուսնութեան հա-ւատացելոց քոց, ՚ի քեզ և ՚ի միածինդ քո. տուր Տր և այժմ զխաչս՝ զայս ՚ի զօրութիւն և յամ-րութիւն ապաւինելոցս ՚ի քեզ:* Ձեռն ամենայաղթ նշանիս հեռացո՛ ՚ի սոցանէ զմիտս կեղծաւորս և զստամբակս, և զայլ ամ խարդախութիւն. պա-հեա՛ զսոսա ՚ի գարշանաց և յաղջամղջին շաւ-ղաց և ՚ի խառն անկողնոյ պղծութ. համարեա-ցի փոխումն խաչիս որ առ միմեանս՝ ՚ի նուակա-տիս և ՚ի հիմնարկութի հաստատուն հիման շի-նուածոյ սուրբ ամուսնութեան, առնուլ զպսակ վայելչութեան ՚ի գլուխս իւրեանց, և օրհնութբ միոյ երրորդութեդ. որում վայելէ փառք իշխանու-թիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

* Ծանիր, զի հինք փոխանակ աշխարհային երդւոց զսր խաչն տային ՚ի նշան հարսնախօսութեան :

Խաղաղու՟թ ա՟մն։ Ա.Ջ երկր։

Հայր սուրբ և օրհնեալ յա՟մի, որ օրհնեցեր և սրբեցեր զխաչս զայս յանուն միածնի քո, ՚ի ձեռն մեղաւոր ծառայիս քո օրհնութ՟ հոգւոյդ ս՟րբյ. և այժմ աղաչեմք զքեզ տ՟ր, առաքեա՛ զհոգիդ քո սուրբ ՚ի նաւակատիս շինուածոյս իմոյ, զոր հաստատեմ այժմ. պահեսցես անարատ առ միմեանս, և առաջնորդեալ հասուսցես զսոսա ՚ի ժամ՝ յորում եղից զթագ փառաց ՚ի գլուխ սոցա. զի քեզ միայնոյ է պատիւ, և քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ապա տան զնշանն ՚ի հարսնն կամ ՚ի հարսնահայրն։

որհ· Մ͞ի խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր։ Պ·էօ յէջն 2։

Քհ· Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ք՟ո ա՟ծ մեր, պահպանեա՛ զծառայքս քո։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՊՍԱԿԻ ՃԱՆԴԵՐՁ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Յետ ժամու պսակ բերելն շնորհաւոր առաջի քահանային. և քահանայն օրհնէ շնորհատուերն ասելով:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՛ զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա: Օրհնեա՛ Տէր:

Քհ. Օրհնութի՛ և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ: Եւ— խօսանէ արշանէ:

Շարական. ԲԿ:

Այսօր Երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորացս նորոգմամբ. քանզի նորոգօղն էից Հոգին է Սուրբ վերնատանն. որով նորոգեցան դասք առաքելոցն: Այսօր հողանիւթեայ բնութիւնս ցնծայ ընդ Հօր հաշտութե՛. քանզի որ եբարձ զՀոգին ի մարդկանէ մարմին եղելոց. դարձեալ վերստին ընդ նոյն պարգևէ: Այսօր մանկունք Եկեղեցւոյ տօնեն ցնծութե՛ զգալուստ Սուրբ Հոգւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստս լուսափայլս և զերապայծառս. երգեն ընդ սրովբէին զերեքսրբեանն:

Որ զմիաբանեալսն աշտարակին բաժանմամբ լեզուացն քակեաց, այսօր ըղձաժամանեալ լե-

զուս ազգաց միաբանեաց դարձեալ իւր վերնատունն. ամենայն հոգիք օրհնեցէք զհոգին այ։ Որ էջ հոգին տն և առաջնորդեաց երկոտասան ցեղիցն իսրայելի ի յանապատին. այսօր երկոտասան առաքելոցն առաջնորդէ ի յաւետարանն. ամենայն։ Որ ելից հոգին տեառն ըզբեսելիէլ ճարտարապետ խորանին. այսօր շինէ զմարդիկ խորան սուրբ երրորդութեան. ամենայն։

Մայր լուսոյն մարիամ անհարսնացեալ օրհնեալդ ի կանայս։ Զլոյսն անստուեր յարգանդի կրեցեր. օրհ։ Մի դադարեր վասըն մեր բարեխօսել. օրհ։

Ի վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ըզքո տր զեկեղեցի. ըզսա պահեա ի խաղաղութեան։ Որ շնորհեցեր ողորմութի ի բնակարանս հրեշտակաց և մարդկան քաւարան. տուր սրբոց զանշարժ քո զխաղաղութիւնդ։ Ի տաճարի փառաց սրբութեան քոյ քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառատ քո զողորմութիւնդ։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Աներոյ անմահ փեսայն եղեր դու մայր մարիամ. բարեխօսեա վասըն մեր ի յայնմ աւուր ահեղին։

Սաղմոս խդ։

կց· Տարցին Թագաւորի կուսանք զհետ նորա. և զընկերս նորա տարցին նմա։

ճե· Ուղխեաց սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ Թագաւորի։
Լեզու իմ որպէս գրիչ արագագրի դպրի. գեղեցիկ տեսլեամբ քան զորդիս մարդկան։
Սփռեցան շնորհք ՚ի շրթանց քոց. վասն այսորիկ օրհնեաց զքեզ ա̃ծ յաւիտեան։
Ա՛ծ զսուր ընդ մէջ քո հզօր. զվայելչութիւն գեղոյ քոյ։
Լարեա ուղղեա և թագաւորեա. վասն ճշմարտուե̃ հեզուե̃ և արդարութե̃. և առաջնորդեսցէ քեզ սքանչելապէս աջ քո։
Նետք քո սրեալ են հզօր. և ժողովուրդք ՚ի ներքոյ քո անկցին. ՚ի սիրտս թշնամեաց թագաւորի։
Աթոռ քո ա̃ծ յաւիտեանս յաւիտենից. գաւազան ուղղութե̃. գաւազան արքայութե̃ քո։
Սիրեցեր զարդարութիւն. և ատեցեր զանօրէնութիւն։
Վասն այսորիկ օծ զքեզ ա̃ծ ա̃ծ քո իւղով ուրախութե̃ առաւել քան զընկերս քո։
Զմուռս և զստաշխն և կասիայ ՚ի զգեստէ քումմէ. ՚ի տաճարաց փղոսկրէից, ուստի ուրախ արարին զքեզ դստերք թագաւորաց ՚ի պատիւ։
Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ. ՚ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ։
Լուր դուստր և տես, խոնարհեցո զունկն քո. մոռա զժողովուրդ քո, և զտուն հօր քո. զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ։

Սա ինքն է տէր քո, երկի՛ր պագցես սմա. և դուստր Տիւրայ երկի՛ր պագցէ սմա. և պատարագօք զերեսս սորա պաշտեսցեն մեծամեծք 'ի ժողովրդոց:

Ամենայն փառք դստեր Թագաւորի 'ի ներքոյ. 'ի վերջաւորս ոսկեհուռն զարդարեալ և պաճուճեալ:

Տարցին Թագաւորի կուսանք զհետ նր̄. և զընկերս նր̄ տարցին նմա:

Ածցեն ցնծութբ̄ և ուրախութբ̄, և տարցին 'ի տաճար Թագաւորի. և փոխանակ հարց քոց եղիցին որդիք քո:

Կացուսցես զնոսա իշխանս ընդ ա̄մ երկիր. և յիշեսցի անուն քո ընդ ա̄մ ազգս ազգաց:

Վասն այսորիկ ժողովուրդք խոստովան եղիցին առ քեզ յաւիտեան. և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(կա̄. 10:)

Ցնծասցէ անձն իմ 'ի տ̄ր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութե̄ և պատմուճան ուրախութե̄. իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ և իբրև հարսն զարդու զարդարեաց զիս: Եւ իբրև երկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս. և իբրև զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր. այնպէս ծագեսցէ տէր զարդարութիւն իւր և զցնծութի̄ առաջի ա̄մ ազգաց: Եւ եղիցիս պսակ վայելչութե̄ 'ի ձեռին տ̄ն, և Թագ արքայութե̄ 'ի ձեռին ա̄յ քոյ:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայ առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Գ․ 1 ։)

Այնպէս և կանայք հնազանդ լինել արանց իւրեանց ։ Զի եթէ իցեն ոմանք ապստամբք 'ի բանէ անտի, յաղագս կանանց գնացից՝ առանց բանից իսկ շահեսցին, դիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ գնացս ։ Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք և ոսկեհուռ ծամակալօք, կամ պաճուճեալ զգեստուք զարդ․ այլ ծածուկ սրտին մարդն, անեղծութ՟բ հեզութ՟ն և հանդարտութ՟ն հոգւոյն․ որ է առաջի ա՟յ բազմապատիկ։ Քանզի այսպէս երբեմն և կանայք, որ յուսացեալ էին յա՟ծ, զարդարէին զանձինս հնազանդել իւրեանց արանց․ ո՟պ և Սառա՝ զի հնազանդ էր Աբրահամու, և տ՟ր իւր կոչէր զնա, որոյ եղերուք դուք որդիք․ բարեգործք էին, և ոչ կասկածէին և ոչ 'ի միոջէ ինչ երկիւղէ ։ Այնպէս և արք իմաստութ՟բ բնակեսցեն ընդ նոսա․ իբրև տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց, իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կենաց, զի մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց ։ Իսկ գլուխ ա՟մի․ զի համամիտք իցէք, համակարիք, եղբայրասէրք, ազնուագութք, խոնարհք ։ Մ՟ի չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց․ այլ զորին հակառակն՝ օրհնել․ զի յայս իսկ կոչեցարուք, զի զօրհնու՟ին ժառանգիցէք ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա․

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ ն՟ր․ և զընկերս նորա տարցին նմա ։

տրէ․ Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Բ. 1։)

Վասն փառաց ան մերոյ Յսի Քսի.

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի Կանա Գալիլեացւոց, և անդ էր մայրն Յսի։ Կոչեցաւ և Յս, և աշակերտքն նր ՚ի հարսանիսն։ Եւ ՚ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն ցՅս. գինի ոչ ունին։ Եւ ասէ ցնա Յս. զի՞ կայ իմ և քո, կին դու. չև է հասեալ ժամանակ իմ։ Ասէ մայրն նորա ցսպասաւորսն. որ զինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջիք։ Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց՝ ըստ սրբութե հրէից. տանէին մի մի ՚ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս։ Ասէ ցնս Յս. լցէ՛ք զթակոյկդ ջրով. և լցին զնոսա մինչև ՚ի վեր։ Եւ ասէ ցնս, արդ առէ՛ք և բերէ՛ք ճարտարապետին. և նք բերին։ Եւ իբրև ճաշակեաց ճարտարապետն զջուրն գինի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի՛ իցէ. բայց սպասաւորքն գիտէին, որք արկին զջուրն։ Կոչէ ընդ-փեսայն ճարտարապետն և ասէ. ամ մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ. և յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ։ Զայս արար սկիզբն նշանաց Յս ՚ի Կանա Գալիլեացւոց. և յայտնեաց զփառս իւր. և հաւատացին ՚ի նա աշակերտքն նորա։

Փառք քեզ տր ած մեր։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե զտր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա։

Քհ. Օրհնութի և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ։

Եւ կնքէ քահանայն զհանդերձն, և ասէ զաղօթս։

Օրհնեա ✠ քս ած մեր հոգևոր օրհնութբ զհանդերձս զայս հարսանեաց. զի որք զգեցցին

զսա, մի՛ իշխեսցէ մերձենալ 'ի նոսա չար աղանդ-
դիւաց կամ կախարդաց ։ Այլ ամրացեալ զօ-
րութե՛ք սուրբ խաչի քոյ, փրկեսցես յամ՟ որո-
գայթից սատանայի ։ Եւ քեզ վայել է փառք
իշխանութի՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ.

Եւ խաչակնքէ քահանայն 'ի վե՛ր հանդերձիցն, և ասէ.

Յանուն Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ամէն ։

Եւ 'ի պսակադրութեանն ասեն շարական. Գ.Զ ։

Այսօր ցընծան դասք հրեշտակաց ընդ-
հաստատիլ քո ի յերկրի. որ վերինն Երուսաղէմն խորան
Երկնանըմանն եկեղեցի սուրբ. ուրախ լե՛ր մայր
վեհ՟մ պատուական հոգւովն մեր և յոյս. Օ ուրա-
ձայնիր հարսն աննարատ ընքօղարկեալ վայելչա-
պէս. զարդարեա՟լ հանդերձ փառօք և ել
ընդառաջ երկնաւոր փեսային. ուրախ լե՛ր մայր
անմեղ բազմածին՝ ահա փեսայն գայ առ քեզ ։
Աստանօր նորոգեցաւ մեզ աւազան մկրտու-
թեան. յարդարեալ հոգւովն յղացեալ.
ծնանելով վերըստին՝ զհաւատացեալս ի քո.
ուրախ լե՛ր մայր անմայր յառաջնումն ահա
որդին գայ առ քեզ ։

որհ. Սուրբ խաչիւս ։ Կցուրդ ջէջ Կ2 ։
ժղ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ։
Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Այս կարգ կատարի և յօրհնութեան հալաւի հարսին. բայց պսակադրութեանն չէ առանձինն լուսնեան առանց երգոց ։

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՉՓՈԽ ԱՌՆԵԼՈՅ

Յախճան զպսակն առնուն զփեսայն, և երթան ՚ի դուռն հարսին, և բերեն զհարսն յոտն փեսային. և ասեն:

Գտի զդաւիթ ծառայ իմ. իւղով սրբով իմով օծի զնա:
Ձեռն իմ ընկալցի զնա. և բազուկ իմ զօրացուսցէ զնա:

Եւ առնու քահանայն զաջ ձեռն հարսին, և տայ յաջ ձեռն փեսային, ասելով.

Առեալ զձեռն Եւայի, տուեալ ՚ի յաջն Ադամայ: Եւ ասէ Ադամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ՚ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի: Արդ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ:

Օրհ. *Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:*

Քհ. *Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ:*

Շարական. Գ.Կ:

Նայեաց ՚ի մեզ և ողորմեա մեզ Քս. որ ունիս բազում գթութիւն: Որ հայրդ ես որբոց,

և դատաւոր այրեաց քո. որ ունիս։ Որ պսակեցեր ես սրբոց. լուր և մեզ աղօթիւք սոցա քո. որ ունիս։

Մայր և կոյս աղախին քրիստոսի. որ բարեխօսդ ես միշտ աշխարհի. քեզ երանեն ամենայն ազգք։ Մաքուր աղաւնի, և հարսն երկնից՝ մարիամ. տաճար և աթոռ աստուծոյ բանին. քեզ։ Որ և հաճեցան ի մանաւլքն ընդհողեղէնքս. և քեզ մերձեցաք ի փայտոյն կենաց. քեզ երանեն։

Յաղթող և զնոր օրհնութի միշտ ի բարձունս երգեսցուք. թագաւորին քում հաւատացեալ ժողովուրդք։ Որ եկն ի լուսաւորել զընտրեալ որ զեկեղեցի. և պսակեաց որ խաչիւն. նըմա ըզ փառս երգեսցուք։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Այսօր և մեք տօնեսցուք զնաւակատիս սուրբ խաչին. և փրկողին մատուսցուք փառք և պատիւ յաւիտեան։

Ի,ս— ժահանայն տնէ շխանը 'ի Վ̄Ը ԳԼխոյ ՃԵտայէն և հարսին, և ատէ շաղօնս շայս 'ի Վ̄Ը նոյա։

Տէր ա̄ծ յաւիտենական, որ զանգոյգս և զբացորոշեալս զուգակցես 'ի միաւորութի, և միաւորութի կապես անքակտելիս. որ օրհնեցեր զիսահակ և զռեբեկա. և ժառանգս զնոսա քո աւետեացդ երևեցուցեր, անսուտ բանիւդ զժողո-

վուրդս որ 'ի նոցանէ՝ իբրև զաւազ առ ափն ծովու բազմացուցեալ: Նոյն այժմ, բարերար և ողորմած ա՟ծ, օրհնեա՛ զծառայս քո և զաղախինս զոր ստացար՝ սրբութ՟բ քով. առաջնորդեա՛ ս՟ց գնալ 'ի գործս բարիս և 'ի ճանապարհս արդարութ՟ն, առնել զհաճոյսն առաջի քո. զի քո հրամանաւդ կեցցեն յայսմ աշխարհի, և տեսցեն զորդիս որդւոց իւրեանց լի աւուրբք. և 'ի հանգերձեալն անսպառ բարեացն և անթառամ պսակացն հասցեն, 'ի ք՟ս յս՟ 'ի տ՟ր մեր. որում վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ՟ի ամ՟ցն: Ա՟ծ երկիր:

Տէր ա՟ծ, որ 'ի հեթանոսաց խօսեցար քեզ զեկեղեցի սուրբ՝ յանդիմանն լինել երկնաւոր փեսայիդ, և եդիր պսակ զամենայաղթ զսուրբ նշանն. որ զցրուեալս ժողովես 'ի միասին, և միաւորես զնոսա 'ի կապս կատարմանց անքակս. որ օրհնեցեր զնահապետսն, և ժառանգաւոր քո աւետեացդ ցուցեր զնոսա: Արդ օրհնեա՛ զծառայս և զաղախինս քո զօրութ՟բ խաչի քո. զի դու ես ողորմած և մարդասէր, և քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ռէ. Սուրբ խաչիւ: Գ՟է՟ս յէՉ 42:

ժհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ք՟ս ա՟ծ մեր, պահպանեա՛ զծառայքս քո ընդ հովա:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԿՈՒՍԻ ՊՍԱԿ ԱՌՆԵԼՈՅ

Յետ այսորիկ գան յեկեղեցին հարսն և փեսայն, խոստովանեալ զմեղս իւրեանց. և ասէ սաղմոս Ճիա̅։

Ուրախ եղէ ես, որք ասէին ցիս. ՚ի տուն տն̅ երթիցուք մեք։
Հաստատեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երուսաղէմ։
Երուսաղէմ շինեալ ոպ̅ քաղաք. և բնակութի̅ իւր շուրջ զնովաւ։
Անդ ելին ազգք ազգք տն̅. վկայութի̅ իսրայէլի, խոստովան լինել անուան տն̅։
Անդ արկեալ են աթոռք դատաստանի. աթոռս արկեալ են ՚ի տան դաւթի։
Հարցէք զողջունն զերուսաղէմի և զշինուէ, որք սիրէք զնա։
Եղիցի խաղաղութի̅ ՚ի զօրութե̅ քում. և շինութի̅ յաշտարակս ամուրս քո։
Վասն եղբարց և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխաղաղութի̅ վասն քոյ, և վն̅ տն̅ այ̅ մերոյ խնդրեցաք զբարութի̅ քեզ։
Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Եւ ապա ոլորեն զհարսին երեսքողն։ Եւ որք աշխատայինն ոլորեն, ասեն սաղմոս ի̅։

Տէր ՚ի զօրութե̅ քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ՚ի փրկութե̅ քում ցնծասցէ յոյժ։
Զցանկութի̅ սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց նր̅ ոչ արգելեր ՚ի նմանէ։

Ժամանն արարեր զնա յօրհնութի քաղցրութե քոյ. և եդիր 'ի գլուխ նր պսակ 'ի քարէ պատուականէ:

Կեանս խնդրեաց 'ի քէն. և ետուր նմա ընդերկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից:

Մեծ են փառք նորա 'ի փրկութե քում. ըղփառս և զմեծվայելչութի դիցես 'ի վերայ նորա:

Տացես զնա յօրհնութի յաւիտեանս յաւիտենից. և ուրախ արասցես զնա յուրախութի երեսաց քոց:

Թագաւոր յուսացաւ 'ի տէր, յողորմութն բարձրելոյն նա մի սասանեսցի:

Գտցի ձեռն քո 'ի վերայ թշնամեաց քոց. և աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս քո:

Դիցես զնոսա որպէս հնոց 'ի հուր՝ 'ի ժամանակի երեսաց քոց:

Տէր բարկութբ իւրով խռովեցուսցէ զնոսա. և հուր կերիցէ զնոսա:

Զպտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ. և զաւակ նոցա յորդւոց 'ի մարդկանէ:

Խորհեցան 'ի քէն չարութի. խորհեցան խորհուրդ, զոր ոչ կարասցեն հաստատել:

Արասցես զնոսա հալածեալս. 'ի մնացուածս քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա:

Համբարձիր տէր տր 'ի զօրութե քում. օրհնեսցուք և սաղմոս ասասցուք զօրութեց քոց:

Ս— յորժամ զհաւրոյնն ոլորէն, ասէն սաղմոս էս:

Խշ. Տարցին Թագաւորի կուսանք զհետ նր. և զընկերս նր տարցին նմա:

Տօխ. Բղխեսցէ սիրտ իմ. Գ-էս յէջ 54:

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զխաչն և գայ կանգնի մօտ հարսին և փեսային. և զգուշութբ ուսուցանէ հանդերձելոցն պսակ առնուլ՝ կանխաւ, և դարձեալ 'ի ժամ հարսանեացն, և խրատէ զնոսա յածային օրինացն. և ապա պահանջէ 'ի նոցանէ զխոստումն յանձնառութե, ասելով.

Խոստանամք առաջի այ, պահել երկիւղիւն այ առ խրատս զհաստատութի ածաւանդ սիրոյն, և նովին սիրով՝ վասն ահին այ՝ յօժարութբ բառնալ զծանրութի միմեանց, մանաւանդ ըզմարմնական վտանգս, զկաղութի, զկուրութի, զերկար և զանբժշկելի հիւանդութի, և զայլ վտանգս, որչափ ածային օրէնքն հրամայեն։ Խոստանամք, առնումք յանձն, փութամք 'ի կատարումն ասացելոցս։

Եւ նոքա ասեն. Այո՛։ *

Եւ ապա դնէ քահանայն զաջ ձեռն հարսինն յաջ ձեռն փեսային, և ասէ ցնա.

Ըստ ածային հրամանին, զոր ետ ած նախնեացն, ես այս անուն *քահանայ զայս հարսն տամ քեզ այժմ 'ի հնազանդութի. տէ՞ր ես։*

Եւ փեսայն ասէ. *Տէր եմ կամաւն այ։*

Եւ ասէ քահանայն ցհարսնն. *Հնազա՞նդ ես։*

Եւ պատասխանէ հարսնն. *Հնազանդ եմ ըստ հրամանին այ։*

Եւ զայս երիցս անգամ հարցանէ քահանայն, և երիցս անգամ պատասխանի տան նոքա։

* *Իսկ եթէ պսակեալքն ոչ հասկանայցեն զգրոց բարբառ, բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զհարցուածն, որպ զի կամակար և գիտութբ յանձն առնուլ հաւանեսցին։*

Եւ ապա քահանայն ասէ ․

Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ միմեանս սիրովն այ, խնամքն այ պահեսցէ զձեզ յելս և ՚ի մուտս, և օրհնեսցէ զգործս ձեռաց ձերոց, և աճեցուսցէ զձեզ հոգեկան և մարմնական բարութբ․ զի աստէն խաղաղութբ և ածպաշտութբ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բարեացն արժանի լիջիք հասանել շնորհօքն քո․ որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ։

Ապա ասէ ․

Ած ՚ի մէջ սոցա, և սոքա մի սասանեսցին․ օգնեսցէ սոցա ած ՚ի վաղորդենէ մինչև ՚ի վաղորդայն ։

Եւ ապա ասեն սաղմոս ՃԺԷ ։

Խոստովան եղերուք տն, զի բարի է․ Մինչ ցայն Հայր․ Բացէք ինձ զդրունս ար ։ Պտէր յէջ 15։

Եւ բացեալ զդրունն տանեն յեկեղեցին, ասելով սաղմոս ՂԹ ։

Աղաղակեցէք առ տր ամ երկիր․ ծառայեցէք տն ուրախութբ ։
Մտէք առաջի նորա ցնծութբ․ ծանիրուք զի նա է տր ած մեր ։
Նա արար զմեզ, և ոչ մեք էաք․ մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա ։
Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութբ, և օրհնութբ ՚ի յարկս նորա ։
Խոստովան եղերուք տն, և օրհնեցէք զանուն նորա ։
Քաղցր է տր, յաւիտեան է ողորմութի նորա․ ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նր ։

Փառք Հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Քարոզ ։

Սրկ. Սբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՏր, զի սա վաս փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Առ դրան սբ տաճարիս, և առաջի ածընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և սբ տեղւոյս խոնարհեալ երկիրպագեալ երկիր պագանեմք. սուրբ զհրաշալի և զյաղթող զտէրութիւնդ քո փառաւորեմք. և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ հօր և ընդ սբյ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Եւ տանի քահանայն զխաչն և զնշխարսն. և կայուցանէ առաջի բեմին ։

Եւ ասեն ժամամուտ եկեղեցւոյ ։

Օ խաղաղութիւն շնորհեա եկեղեցւոյ քում սբյ, զխաղաղութիւն և զանշարժութիւն ՚ի թշնամեաց պատերազմէ. և հաստատեա ՚ի մի հաւատս զկաթուղիկէ եկեղեցի. զքեզ խոստովանիմք Տր և ած, կեցո զմեզ ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա ։

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ ։

Սաղմոս ղբ ։

Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ Տր զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ ։

Հաստատեաց զաշխարհս զի մի սասանեսցի. պատրաստ է աթոռ քո, 'ի սկզբանէ յաւիտեանս դու ես:

Ամբարձան գետք Տէր, և ամբարձին գետք ըղձայնս իւրեանց. յարիցեն գետք 'ի գնացս իւրեանց:

'Ի ձայնէ ջուրց բազմաց սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու:

Սքանչելի ես դու Տէր 'ի բարձունս. վկայութեանց քոց մեք յոյժ հաւատացաք:

Տան քում վայելէ սրբութիւն, Տէր, ընդ երկայն աւուրս:

Շարաջխան. ԳԶ:

Ուրախ լեր Տէր եկեղեցի. քանզի քրիստոս արքայն երկնից այսօր՝ պսակեաց ընդ քեզ խաչին իւրով. և զարդարեաց զամուրս քո սքանչելի փառօք իւրով: Խնդա յոյժ դուստր սիոնի քանզի երկիրս երկինք եղեն այսօր վերստին քո նորոգմամբ. և թագաւորն երկնաւոր հանձնեցաւ ընդանկին քեզ: Ընդ դասս երկնաւոր զօրացն վերառեալ տօնեմք քեզ այսօր զանդադար փառաւորութիւն. ուրախ լեր հարսն անարատ անքննին քո խորհրդով:

Իսկ եթէ պատարագ լինի հետ պսակին, սարկաւագն ասէ. Օրհնեա Տէր:

Իսկ քահանայն զձեռնատուութեան ասէ. Զի քո է կարողութիւն, և զօրութիւն:

Դպիրք. Պռօսխումէ:

Եւ ասեն փոխան երիցս: Սր՟ Ա՟ծ, որ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ: Եւ համբուրեն զխաչն փեսայն և հարսնն:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏ՟ր աղաչեսցուք:

Դպ. Տ՟ր ողորմեա:

Վասն խաղաղութեան ամ՟ աշխարհի, և հաստատութեան. և այլն:

Սրկ. Օրհնեա տ՟ր:

Քհ. Զի ողորմած և մարդասէր ես Ա՟ծ գոլով. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն:

Սաղմոս:

Տ՟ր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն.
ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ:
Զցանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս
շրթանց ն՟ր ոչ արգելեր ի նմանէ:
Փամանս արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան
քո. և եդիր ի գլուխ ն՟ր պսակ ի քարէ պատուականէ:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած ի Ծննդոց.
(ա. 26:)

Եւ ասաց Ա՟ծ. արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեան, և իշխեսցէ ձկանց ծովու և թռչնոց երկնից և անասնոց և ամ՟ երկրի, և ամ՟ սողնոց՝ որ սողեն ի վ՟ր երկրի: Եւ արար Ա՟ծ զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի Ա՟յ արար զնա, արու և էգ արար զնոսա: Եւ օրհնեաց զնոսա Ա՟ծ և ասէ. աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա; Եւ ասաց Տ՟ր Ա՟ծ, ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել. արասցուք դմա օգնական ըստ դմա: Եւ արկ Տ՟ր Ա՟ծ թմբրութիւն ի վ՟ր ադամայ և ննջեաց:

Եւ էառ մի ՚ի կողից նո՟ր, և ելից ընդ այնր մարմին. և շինեաց Տ՟ր Ա՟ծ զկողն՝ զոր էառ յադամայ՝ ՚ի կին, և ած զնա առ ադամ։ Եւ ասէ ադամ, այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ՚ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր. և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի։

Ընթերցուած յառակաց։
(Դ. 20։)

Որդեա՛կ, իմոյ իմաստութ՟ե անսա՛, և իմոց բանից մատո՛ ունկն քո, զի մի՛ պակասեսցին աղբիւրք քո։ Պահեա՛ զնոսա ՚ի սրտի քում. զի կեանք են որոց գտանենն զնա, և ա՟մ մարմնոյ բժշկութ՟ի։ Ա՟մ պահպանութ՟բ պահեա՛ զսիրտ քո. զի ՚ի սոցանէ են ելք կենաց։ Ի բա՛ց արա ՚ի քէն զբերան կամակոր, և զշրթունս անիրաւս մերժեա՛ ՚ի քէն։ Աչք քո ուղիղ հայեսցին, և արտեւանունք քո արդար ակնարկեսցեն։ Զշաւիղս ուղիղս արասցես ոտից քոց, և զճանապարհս քո ուղղեսցես։ Մի՛ յաջ խոտորիցիս և մի՛ յահեակ. դարձո՛ զոտն քո ՚ի ճանապարհէ չարէ։ Զի զճանապարհս, որ յաջմէ են գիտէ Ա՟ծ. թիւր են ճանապարհք, որ ՚ի ձախմէ են։ Նա ինքն ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո, և զճանապարհս քո խաղաղութ՟բ յառաջեցուսցէ։ Որդեա՛կ, իմոյ իմաստութ՟ե անսա՛, և իմոց բանից մատո՛ ունկն քո. զի պահեսցես զխորհուրդս բարեաց։ Զիմաստութիւն շրթանց իմոց պատուիրեմ քեզ։ Մի՛ հայիր ընդ կին չար, զի մեղր կաթէ ՚ի շրթանց կնոջ պոռնկի. որ առ ժամանակ մի պարարէ զքիմս քո, բայց յետոյ դառ-

նագոյն ես գտանի քան զլեղի, և սրեալ առաւել քան զսուր երկսայրի: Զի ոտք անզգամի իջուցանեն զմերձաւորս նորա մահու հանդերձ 'ի դժոխս, և հետք նորա չեն հաստատուն. զի 'ի ճանապարհս կենաց ոչ գնայ. զեղխ են ճանապարհք նր, և ոչ յայտնիք: Արդ որդեակ, լուր ինձ. և մի ապախտ առներ զբանս իմ: Հեռի արա 'ի նմանէ զճանապարհս քո, և մի մերձենար 'ի դրունս տանց նորա. զի մի մատնեսցես օտարաց զկեանս քո, և զստացուածս քո անողորմից: Զի մի լցցին օտարք 'ի զօրութենէ քումմէ, և մի վաստակք քո 'ի տունս այլոց մտանիցեն. և զղջասցիս յետոյ, յորժամ մաշիցին անդամք մարմնոյ քո, և ասիցես՝ թէ զիա՞րդ ատեցի զխրատ, և 'ի յանդիմանութենէ խոտորեցաւ սիրտ իմ: Ոչ լսէի ձայնի խրատտուի իմոյ, և ուսուցչի իմոյ ոչ մատուցանէի զունկն իմ: Սակաւիկ մի ևս, և եղեալ էի 'ի մէջ ամ չարեաց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան:

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ:
(կա. թ:)

Եւ ծանիցի 'ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, և ծնունդք նոցա 'ի մէջ ժողովրդոց: Ամենեքին որ տեսանիցեն, ճանաչիցեն զնոսա, թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յԱյ. և ուրախութբ ուրախ եղիցին 'ի Տր: Ցնծասցէ անձն իմ 'ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութե և պատմուճան ուրախութե. իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ, և իբրև հարսն զարդու զարդարեաց զիս. և իբրև երկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, և իբրև զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր, այնպէս ծագեսցէ Տր զարդարութի իւր, և ցնծ-

ծութ՟ի առաջի ա՟մ ազգաց ։ Վասն Սիոնի ոչ լռեցից, և վասն Երուսաղեմի ոչ ներեցից . մինչև ծագեսցի իբրև զլոյս արդարութ՟ի նորա, և փրկութ՟ի նորա իբրև զլամպար վառեսցի . և տեսցեն ա՟մ հեթանոսք զարդարութ՟ի քո, և թագաւորք զփառս քո . և կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր Տ՟ր անուանեսցէ ։ Եւ եղիցիս պսակ վայելչութ՟ե 'ի ձեռին Տ՟ն, և թագ արքայութ՟ե 'ի ձեռին Ա՟յ քոյ . և ոչ ևս կոչեսցիս լքեալ, և երկիր քո ոչ ևս կոչեսցի աւերակ . զի քեզ անուն կոչեսցի՝ կամք իմ . և երկրին քում շինութ՟ի բնակութ՟ե ։ Զի հաճեսցի Տ՟ր ընդ քեզ, և երկիր քո խառնեսցի 'ի բնակութիւն . զոր օրինակ բնակեսցէ երիտասարդ ընդ կուսի, այնպէս բնակեսցեն որդիք քո 'ի քեզ . զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին, այնպէս ուրախ լիցի Տ՟ր 'ի քեզ ։ Եւ 'ի վերայ պարսպացն քո, Երուսաղէմ, պահապանս կացուցից զօրն ողջոյն և զգիշերն ա՟մ, որ մինչև ցայգ մի՛ դադարեսցեն յիշել զՏ՟ր . զի ոչ գոյ նման քեզ ։

Պօղոսի առաքելոյն յեփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(Ե . 22 ։)

Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրև Տ՟ն ։ Զի այր է գլուխ կնոջ . որպէս և Ք՟ս գլուխ է եկեղեցւոյ, և ինքն է փրկիչ մարմնոյ ։ Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Ք՟սի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի ։ Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս և Ք՟ս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վ՟ս նորա . զի զնա սրբեսցէ սրբութ՟բ աւազանին բանիւ ։ Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի . զի մի՛ ունիցի ինչ արատ կ՟մ

աղտեղութի՟ կամ այլ ինչ յայնպիսեաց , այլ զի իցէ ս՟բ և անարատ ։ Այնպէս պարտին և արք սիրել զիւրեանց կանայս իբրև զիւրեանց մարմինս ։ Որ սիրէ զկին իւր , զանձն իւր սիրէ ։ Զի ոչ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր , այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա · որպէս և Ք՟ս զեկեղեցի · զի անդամք եմք մարմնոյ նորա , 'ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր · և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ , և եղիցին երկոքին 'ի մարմին մի · խորհուրդս այս մեծ է , բայց ես ասեմ 'ի Ք՟ս և յեկեղեցի ։ Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ · զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ , իբրև զիւր անձն · և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա ·

Յարեւու եհար զխորան իւր · և ինքն որպէս փեսայ , զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ · և ցնծայ նա որ՟պ սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր ։

որէ· Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի (ժթ · 1) ։

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս

Եւ եղև իբրև կատարեաց զբանս զայսոսիկ , փոխեցաւ 'ի Գալիլեէ , և եկն 'ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու ։ Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք , և բժշկեաց զնոսա ։ Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն , փորձէին զնա և ասէին · եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամ՟ վնասու ։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ · չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր , թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա , և ասէ · Վասն այսորիկ թողցէ այր ըզ-

հայր՝ և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի. ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր ա̃ծ զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Ասեն նմա. իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակել: Ասէ ցնոսա. մովսէս վ̃ն խստասրտութե̃ն ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ՚ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս: Բայց ասեմ ձեզ, զի ա̃մ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վ̃ն պոռնկութե̃ն՝ և առնիցէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ, շնայ:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Հաւատամք ՚ի մի ա̃ծ հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից: Եւ ՚ի մի տ̃ր յ̃ս ք̃ս, յորդին ա̃յ ծնեալն յա̃յ հօրէ միածին, նախ քան զա̃մ յաւիտեանս: Ա̃ծ յա̃յ, լոյս ՚ի լուսոյ. ա̃ծ ճշմարիտ յա̃յ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած: Նոյն ինքն համագոյակից հօր, որով ա̃մ ինչ եղև յերկինս և ՚ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան և վ̃ն մերոյ փրկութե̃ն իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ՚ի մարիամայ ս̃բյ կուսէն հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, հոգի, միտք, և զա̃մ որ ինչ է ՚ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք: Չարչարեալ խաչեալ թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք և ՚ի ս̃բ հոգին յանեղն և ՚ի կատարեալն, որ ՚ի հօրէ և յորդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ յօրէնս և

'ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն 'ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ 'ի սուրբս։ Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի. 'ի մի մկրտութիւն. յապաշխարութիւն. 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց. 'ի յարութիւն մեռելոց. 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց. յարքայութիւնն երկնից. և 'ի կեանսն յաւիտենականս։

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր սուրբ հոգին, կամ թէ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զորդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ հոգին. և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով սրբոյ երրորդութեանն և մի աստուածութեանն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի Ճանապարհս խաղաղութեան զՏէր աղաչ։ Տէր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զՏէր։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն Իւրոյ զՏէր։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զՏէր։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և

ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցեալս, զոր։ Յիշ։ Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա։

Եւ դնեն զպսակն առաջի բեմին. և քահանայն օրհնէ զպսակն, և ասէ զաղօթս զայս։

Տէր Աստուած զօրութեանց. և արարիչ ամենայն արարածոց. որ առեր հող յերկրէ, և ստեղծեր զմարդն ըստ պատկերի քում և ըստ նմանութեան. արու և էգ արարեր զնոսա, և օրհնեցեր ասելով՝ աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա։ Նախատպեցին խնամք արարչական սիրոյ քո առ արարածս քո, ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, գալ ծնանել ՚ի մէջ կուսէն, և նորոգել զհնութիւն առաջնաստեղծ մարդոյն. առեալ սկիզբն նշանաց ՚ի կանայ գալիլեացւոցն ՚ի հարսանիսն, և ամենայն սքանչելեօքն զուարճացուցեալ զհարսանիսն, զջուրն ՚ի գինի փոխելով։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր. օրհնեա ✠ զամուսնութիւնս զայս որպէս զոր նախահարցն, անարատ պահելով զնոսա հոգևոր սիրով և միաբանութեամբ ՚ի կեանս յայսոսիկ։ Օրհնեա և զպտղաբերութիւն որդեծնութեան սոցա ՚ի ժառանգութիւն վարուց առաքինութեան, ՚ի փառս ամենապատիւ անուանդ քո. և խաղաղական կենօք, բազմաժամանակեայ ծերութեամբ յերկարել ՚ի յայսմ աշխարհիս. և յանդրաւական ուրախութեանց վերին հարսնարանին արժանաւորեսցին հասանել ընդ ամենայն սիրելիս անուանդ քո։ Շնորհօք և ողորմութեամբ միածնի քո, Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում Հօր և Հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութ ա՟մ՟ն ։ Ն.Ճ երկրպ ։

Օրհնեալ ես ամենակալ ա՟ծ, որ արարեր զա՟մ արարածս քո, զերկնաւորս և զերկրաւորս կենդանական բանիւդ քո, և ստեղծեր զմարդն ձեռօք քո ըստ պատկերի ա՟ծեղէն կերպարանաց քոց ։ Կարգեցեր և զուգեցեր նմա բանից ընկեր և կենաց կցորդ զոսկրն՝ զոր առեր յոսկերաց նորա, և մարմին 'ի մարմնոյ նորա. և եդեն երկոքեան 'ի մարմին մի ։ Դու միայն ես աղորմած՝ որ մարդկութե՟ս մերում պատրաստեցեր զերկնաւորս և զերկրաւորս. զերկնաւոր պսակն մե՟ց կուսանաց, և զերկրաւորս 'ի զուգաւորութ ամուսնացելոցս ։ Օրհնեա ✠ տ՟ր զամուսնութ սոցա ողորմութ՟ քոյով, որպէս օրհնեցեր զամուսնութիւն աբրահամու և սառայի, զսահակայ և զռեբեկայ, զյակոբայ և զռաքելի ։ Եւ որպէս ասացեր 'ի ձեռն առաքելոյն, պատուական է ամուսնութ և ա՟ր են անկողինք, ա՟ր պահեա զանկողինս ամուսնութե սոցա. և շնորհեա սոցա զաւակ ըստ կամաց քոց, զի օրհնեսցին 'ի բանդ քո կենդանի, զոր ասացեր՝ եթէ աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր ։ Եւ աճեցո զսոսա յաճումն սրբութե, որպէս զի բազմասցի զաւակ սոցա 'ի վերայ երկրի. և արժանի լիցին որդեգրութ՟ ժառանգութեան քում, փառաւորելոյ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Եւ ապա առնու զպսակն, և օրհնէ ս՟բ խաչիւն, և դնէ 'ի գլուխ փեսային և հարսինն. և ասէ զաղօթս ։

ԺՀ. Յանուանդ քո կենդանի, ա՟ծ և տ՟ր, արարիչդ երկնի և երկրի, որ արարեր զա՟մ ինչ բանիւ հրամանաւ քով. ստեղծեր զմարդն առաջին զադամ, և հաստատեցեր 'ի նմանէ զամուս

նութիւն եւայի . պսակեցեր զնա փառօք քովք , և ասացեր՝ ահա բարի են յոյժ : Օրհնեցեր զամուսնութիւն սեթայ , և 'ի նմանէ աճեաց երկիր մինչև ցնոյ : Օրհնեցեր զամուսնութիւն նոյի , և 'ի նմանէ ժառանգեցաւ երկիր մինչև ցաբրահամ : Օրհնեցեր զամուսնութիւն աբրահամուն և զսառային , զսահակային և զռեբեկային , զյակոբային և զռաքելին . և աճեցին յերկրի , և 'ի յերկինս պսակեցան : Օրհնեցեր 'ի ցեղէն յուդայ զդաւիթ , և 'ի զաւակէ դաւթի զմարիամ կոյս , և 'ի նմանէ ծնար փրկիչ աշխարհի . քանզի դու եղեր պսակիչ ամ̃ սրբոց : Նովին օրհնութ̃բ օրհնեսցի պսակս այս , և ամուսնութիւն սոցա . զի ծառայս քո և աղախինս խաղաղութ̃բ վարեսցեն զկեանս իւրեանց ամ̃ ա̃ծպաշտութ̃բ . զի հեռասցի սատանայ 'ի միջոյ սոցա , և եկեսցէ ողորմութիւն քո 'ի վերայ սոցա : Եւ քեզ հանգուք զօրհնութիւն և զփառս ընդ հօր և հոգւոյդ սբ̃յ այժմ և միշտ :

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ . Եւ ես հաւատով . և մատչի պատարագն , և հաղորդին ա̃է խորհրդոյն : Եւ յետ պատարագին շարականն . Բկ :

Ով երանելիդ ամենեցուն տիեզերական իշխանութեամբ ընկալար ի քէն ըզթագ պարծանաց . ով Թէոդոս մեծ թագաւոր վասն մեր բարեխօսեա առ թագաւորն երկնաւոր : Որ քոյին սուրբ աղօթիւքդ վանեցեր ըզթշնամին . կոխելով ըզսատանայ ընդ երկնայինսըն դասեցար . ով : Ուստի և մեք հաւատացեալքս տօնեմք զքո յիշատակս . օրհ-

նութեան առաքելովդ ընդ քեզ պսակողին. ո՛վ Թէոդոս :

Օրհ. Մե՛ խաչիւս ազատեցաք : Գիրք յէջ 42 :
Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայս քո ընդ հով :
Օրհնեալ է տր : Հայր մեր, որ յերկինս :
Եւ եթէ կատարէ պատարագն, երթան 'ի տուն :

Իսկ եթէ առանց պատարագի կատարեն պսակն, զինչ շարականն Ողորմեա մեր, առա աղաչանս Տէր 'ի գովութեան քում, և զընթերցուածն կարգաւ, և զկարգ պսակին առն 'ի տան :

Եւ այս 'ի գնալն 'ի տուն՝ ասեն շարական . Դ.Զ :

Թագաւոր գոլով քո յաշխարհս մտեր ի քաղաքն երուսաղէմ. նստեալ ի վերայ հողեղէն՝ նոր յաւանակին Ովսաննա. կոչեալ զհեթանոսս յերկրպագութիւն : Ծերքն ոստովք ձիթենեօք և տղայքն ոստովք արմաւենեաց ծք. և երամ երամ դասուքն աղաղակէին Ովսաննա. օրհնեալ եկեալ ի յանուանն տեառն : Յընծայեաց սուրբ սիոն բերկրեցան սուրբ եկեղեցիք. և խնդութեամբ բազմաւ ելին ընդ առաջ Ովսաննա. օրհնեցին զգալուստ քո փրկիչ յաշխարհս :

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ

ԲԱԺԱԿԻ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

Ապա մտեալ'ի տունն, նստուցանեն զփեսայն 'ի բարձի, և զհարսնն 'ի յաջ կողմն փեսային։ Ապա օրհնեալ բաժակ յաման գինւ, ասեն սաղմոս ԻԲ։

Տ̅ր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ։
'Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս։
Դարձոյց զանձն իմ առ իս. և առաջնորդեաց ինձ 'ի Ճանապարհս արդարութե̅ վասն անուան իւրոյ։
Թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց 'ի չարէ. զի դու Տ̅ր ընդ իս ես։
Յուպ քո և գաւազան քո նոքա մխիթարեցին զիս։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց։
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։
Ողորմութի̅ քո Տ̅ր զհետ իմ եկեսցէ զա̅մ աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ 'ի տան Տ̅ն ընդ երկայն աւուրս։
Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Քարոզ։

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութե̅ 'ի Տ̅նէ, զի զողորմութե̅ զշնորհս իւր արասցէ 'ի

վերայ մեր Տէրն ամենակալ, կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Գ․ Տէր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհն․ Տէր Աստուած մեր, որ զմարդ ինչ իմաստութեամբ արարեր, և հաստատեցեր զտիեզերս ․ և զարդարեցեր զհարսանիսն ՚ի Կանա Գալիլեացւոցն, և զբաժակն ՚ի վերնատանն օրհնեցեր ։ Օրհնեա՛ ✠ Տէր զբաժակս զայս սուրբ խաչիւս, ՚ի միաւորութիւն ծառայիցս քոց, և ՚ի բժշկութիւն հոգւոց և մարմնոց ։ Զի արժանի լիցին փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Եւ [illegible] զբաժակն, և տայ ըմպել նոցա ։

Սրկ․ Սբ խաչիւս աղաչեսցուք ։ [illegible] 42 ։
Քհն․ Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովլ ։
Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Եւ ժողովուրդն արձակին խաղաղութեամբ ՚ի յարկս իւրեանց ։ Իսկ պսակեալքն մի՛ [illegible] ութ օր, [illegible] [illegible] է առաջնորդ [illegible] ։

ԿԱՆՈՆ

ԹԱԳ ՎԵՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՅ

Բերեն զհարսանն և զփեսայն, և դնեն գլուխ գլխի և ասեն շարական ԴԿ ։

Երջանկաւ ամենայաղթ խաչիւդ քո Քրիստոս. պահպանեա զմեզ մարդասէր յաներևոյթ թշնամւոյն. զի դու միայն ես. Թագաւոր փառաց օրհնեալ յաւիտեան ։ Որ ի վերայ սուրբ տարածեցեր զանարատ բազուկս քո՝ և հեղեր զարիւնդ ի փրկութիւն տիեզերաց. զի դու միայն ։ Ի միում անգամ քո գալստեանն յերևել սուրբ նշանին՝ արժանի արա ըզծառայս քո վերստին նորոգման. զի դու ։

Սաղմոս խդ ։

Կց. Լո՛ւր դուստր և տե՛ս. խոնարհեցո՛ ունկն քո, մոռա՛ զժողովուրդ քո և զտուն հօր քոյ. զի ցանկացաւ Թագաւոր գեղոյ քոյ ։
Ջխ. Բղխեաց սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ Թագաւորի ։ Դիտ. յէջ 54 ։

Եւ ապա քահանայն առնու զթագն 'ի գլխոյ նոցա · և ասէ զաղօթս զայս ։

Տէր ա̃ծ ամենակալ, 'ի քէն օրհնեցան պսակք ծառայից քոց և աղախնոյ 'ի տաճարի փառաց սրբութե̃ քո, 'ի խորանի ս̃բյ սեղանոյ քոյ, առաջի ա̃ծընկալ և պատուական ս̃բ խաչի քո ։ Նոյն օրհնուե̃, ո̃ր և արարիչ, օրհնեա ✠ զսոսա, և հրամայեա ինձ առնուլ զթագս 'ի գլխոց սոցա ։ Դու փոխանակ պսակացս հանդիպելոցս, որ հրամայեցաւ 'ի քումմէ պատուիրանէդ, ընդ հրեշտակ խաղաղութե̃ քո առաքեա, որ եկեալ պահեսցէ զսոսա ս̃բս և անարատս. միաշունչս և միախորհուրդս աճիւ և երկիւղիւ կեալ 'ի փառաբանութի ամենասուրբ երրորդութե̃դ, մինչև յօր տեառն մերոյ յի̃ք̃ի ։ Նա 'ի կարգեալ ժամանակի բերկրեսցին զաւակօք իւրեանց, փրկեալք 'ի պատրանաց բանսարկուին. և եղիցին քեզ ժողովուրդք, և փառաբանիցեն ամենասուրբ երրորդութե̃դ, հօր և որդւոյ և ս̃բ հոգւոյն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ուղէ· Մե̃ խաչիւս ազատեցուք զո̃ր ։ Կե̃տ ։ չէջ կ2 ։

Գ · Տէր ողորմեա ։

Քհ· Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ք̃ո ա̃ծ մեր, պահպանեա զնոր փեսայս և զհարսնս ընդ հովանեաւ ս̃բ և պատուական խաչիդ քոյ 'ի խաղաղութե̃. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն. արժանաւորեա զոհութե̃ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ս̃բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Օրհնեալ եղերո՛ւք 'ի շնորհաց ս̃բ հոգւոյն, երթա՛յք խաղաղութ̃, և տէր եղիցի ը̃ ձեզ. ամէն ։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊՍԱԿԻ

ԱՅՍԻՆՔՆ
ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԱՅՐԵԱՑ

Բերեն զնոսա յեկեղեցին, և քահանայն խոստովա-նեցուցանէ զնոսա ։ Եւ յետ արձակելոյ տայ զղջեալն ՚ի ձեռն, և հարցանէ պատուիրելով.

Խոստանայք առաջի ա՟յ, պահել երկիւղիւն ա՟յ առ խրատս զհաստատութիւն ա՟ծաւանդ սի-րոյն, և նոյնին սիրոյն վասն ահին ա՟յ յօժարութեամբ բառնալ զծանրութիւն միմեանց, մանաւանդ ըզ-մարմնական վտանգս, զկաղութիւն, զկուրութիւն, զեր-կար և զանբժշկելի հիւանդութիւն, և զայլ վտանգս, որչափ ա՟ծային օրէնքն հրամայեն ։ Խոստա-նայք, առնուք յանձն, փութայք ՚ի կատարումն ասացելոցս ։

Եւ նոքա ասեն. Այո ։ *

Եւ ապա տայ քահանայն զաջ ձեռն հարսին յաջ ձեռն փեսային, և ասէ նմա.

Ըստ ա՟ծային հրամանին, զոր ետ ա՟ծ նախ-նեացն, ես այս անուն քահանայ զայս հարսն տամ քեզ այժմ ՚ի հնազանդութիւն. տէ՞ր ես ։

Եւ փեսայն ասէ. *Տէր եմ կամաւն ա՟յ ։*

* *Իսկ եթէ պսակեալքն ոչ համաձայնեցին զգրոց բարբառ, բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զհարցուածն, ո՟մ զի կամակար և գիտուն յանձն առնուլ հաւանեսցին ։*

Եւ ասէ քահանայն ցհարսնն. Հնազա՞նդ ես:
Եւ պատասխանէ հարսնն. Հնազանդ եմ ըստ հրամանին այ:

Եւ զայս երիցս անգամ հարցանէ քահանայն, եւ երիցս անգամ պատասխանի տան նոքա:

Եւ ապա քահանայն ասէ.

Որդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ միմեանս սիրովն այ, խնամքն այ պահեսցէ զձեզ յելս և ՚ի մուտս, և օրհնեսցէ զգործս ձեռաց ձերոց, և աճեցուսցէ զձեզ հոգեկան և մարմնաւկան բարութ. զի ամէն խաղաղութ և ածպաշտութ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բարեացն արժանի լիջիք հասանել շնորհօքն քի. որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ասէ.

Ած ՚ի մէջ սոցա, և սոքա մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա ած ՚ի վաղորդենէ մինչև ՚ի վաղորդայն:

Եւ ապա ասէ սաղմոս Ի:

Տէր ՚ի զօրութն քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ՚ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ:
Զցանկութի սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ՚ի նմանէ:
Կամմն արարեր զնա յօրհնութի քաղցրութե քո. և եդիր ՚ի գլուխ նորա պսակ ՚ի քարէ պատուականէ:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Պօղոսի առաքելոյն յեփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս :
(Ե . 22 :)

Կանայք՝ իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրեւ տն՟ : Զի այր է գլուխ կնոջ . որպէս եւ քս՟ գլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն է փրկիչ մարմնոյ : Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի քի՟, նոյնպէս եւ կանայք իւրեանց արանց յամենայնի : Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս եւ քս՟ սիրեաց զեկեղեցի, եւ զանձն իւր մատնեաց ՚ի վ՟ նորա, զի զնա սրբեսցէ սրբութե՟ աւազանին բանիւ : Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիմանս փառաւոր զեկեղեցի . զի մի՟ ունիցի ինչ արատ կմ՟ աղտեղութի՟ կամ այլ ինչ յայնպիսեաց, այլ զի իցէ սբ՟ եւ անարատ : Նոյնպէս պարտին եւ արք սիրել զիւրեանց կանայս իբրեւ զիւրեանց մարմինս : Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ : Զի ոչ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ եւ դարմանէ զնա . որպէս եւ քս՟ զեկեղեցի . զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ՚ի մարմնոյ նորա եւ յոսկերաց նորա : Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր . եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի . խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ ՚ի քս՟ եւ յեկեղեցի : Այլ եւ դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ . զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ, իբրեւ զիւր անձն . եւ կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ, ՚ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ պաճուճեալ :

Որէ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԹ. 1:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ 'ի Գալիլեէ, եւ եկն 'ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու: Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք, եւ բժշկեաց զնոսա: Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա եւ ասէին. եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ա̃մ ճ̃ասու: Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝ արու եւ էգ արար զնոսա, եւ ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր, եւ՝ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. եւ եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի. ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր ա̃ծ զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Ասեն ցնա. իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ եւ արձակել: Ասէ ցնոսա. մովսէս վ̃ս խստասրտութե̃ ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս: Բայց ասեմ ձեզ, զի ա̃մ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ եւ ոչ վ̃ս պոռնկութե̃՝ եւ առնիցէ այլ, շնայ. եւ որ զարձակեալն առնիցէ, շնայ:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Իմաստ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի Ճանապարհս խաղաղութե̃ զտ̃ր աղաչ: Տ̃ր ողորմեա:

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զտ̃ր աղաչեսցուք:

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զՏ՟ր ։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զՏ՟ր ։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զՏ՟ր ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ 'ի քո՟ ննջեցին, զՏ՟ր ։ Յիշ ։

Եւ ևս միաբան ․ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։

Եւ ապա քահանայն կարդայ զաղօթս զայս ։

Տէր ա՟ծ մեր, որ 'ի հրեշտակաց խօսեցեալ բանդ, 'ի մարգարէից քարոզեալ, և յառաքելոցն աւետարանեալ ․ որ անարատ յայտնութ՟բ քո կենանս աշխարհի պարգևեցեր ։ Օրհնեա՛ ✠ տ՟ր և այժմ զամուսնութ՟ի ծառայիս քո և աղախնոյս, որպէս օրհնեցեր զհարսանիսն 'ի կանա գալիլեացւոց, զջուրն 'ի գինի սքանչելագործելով՝ պատուեցեր զամուսնութ՟ի ։ Օրհնեա՛ տ՟ր և այժմ զծառայքս քո, զզուգաւորեալքս այժմուս դարձեալ յերկրորդ ամուսնութ՟ի ․ զի ընդունելով զերկրորդ ամուսնութ՟ս զայս յանձինս իւրեանց, միաւորեսցին հաւատով և յուսով և սիրով ընդ մ՟էջ եկեղեցւոյ ․ և յառաջեալք 'ի պատուիրանս քո, եղիցին 'ի միաւորութ՟ի հոգւով և մարմնով ․ և պարգևեա՛ սոցա ողորմութ՟ի որդեծնութ՟ե ։ Թո՛ղ տ՟ր զմեղս և զյանցանս սոցա զկամայ և զակամայ ։ Ընկա՛լ տ՟ր զաղօթս և զխնդրուածս սոցա, և սրբեա՛ զհոգի և զմարմին սոցա ․ և շնորհեա՛ զսոսա որպէս զառաջինն, վարուք առաքինութ՟բ կեալ յաշխարհիս ։ Օրհնեա՛ տ՟ր և զծնունդ որովայնի սոցա, զի եղիցին 'ի հաճոյս քեզ արար-

չիդ և տ՟յդ մերոյ. որ օրհնես և կեցուցանես զանձինս մեր։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Քարոզ։

Սրկ. Լուիցէ տ՟ր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալն տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Եւ քահանայն դնէ զպսակն 'ի գլուխ նոցա, և տայ ողջոյն։

Աստուած մշտնջենաւոր և անճառ արարչագործ. որ զօրութ՟բ քով, և որդւոյ քո սիրելւոյ տ՟ն մերոյ և փրկչին յ՟ի ք՟ի, և ամենասուրբ հոգւոյդ, արարեր յոչընչէ զա՟մ արարածս՝ ըդծով [?] և զցամաք, և զա՟մ որ 'ի նոսա։ Շինեցեր զգեղեցկազարդ տեսութ՟բ զդրախտն, վայելուչ և ծաղկապայծառ ոստովք զարդարեալ զտունկս դրախտին, յորում տնկեցաւ փայտն կենաց։ Որ և 'ի վախճան ժամանակի 'ի ձեռն մ՟յ որդւոյ քոյ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, նոյն կենաց փայտիւն ազատեցեր զանկեալսն ընդ պատրանօք բանսարկուին։ Դու նոյն ինքն տ՟ր մեր և ա՟ծ ամենեցուն, օրհնեա՛ ✠ և սրբեա՛ զերկրորդ պըսակս զայս ամուսնութ՟ե ծառայից քո և աղախնոյս, անարատ պահելով զսոսա. զի կեցցեն հոգևոր սիրով, և միաշունչ խորհրդով միաբանութեամբ 'ի կեանս յայսոսիկ։ Օրհնեա՛ տ՟ր զպտղաբերութ՟ի որդեծնութ՟ե սոցա, խաղաղական կենօք աճեցեալ. զի լցցին շնորհօք քո ապրեալք, և հանդերձեալ բարեացն հանդիպելոյ արժանի լիցին։ Եւ քեզ հանցուք [?] զօրհնութ՟ի և զփառս ընդ որդւոյ և ընդ մ՟յ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խաղաղութ՟ի ամ՟ն ։ Ա՟Ծ երկր ։

Տէր ա՟ծ մեր, որ գաղամնեաց և ծածկուէ՟ց մարդկան գխտակդ ես, նայեա՛ բարերարութ՟բ քո ՚ի ծառայքս քո. և տո՛ւր զլուծ սիրոյ քո սուցա, և խաղաղացո՛, զի օրհնութ՟բ քո ընկալցին զերկրորդ պսակս՝ արդարութ՟ե պատճառ. և հրամանաւ քով ընակեսցեն ՚ի միասին միով խորհրդով և միով կամօք ՚ի ն՟ը յանկողինս իւրեանց ։ Հեռասցին ՚ի չար գործոց, և կացցեն անօթխածութ՟բ առ միմեանս պարկեշտ վարուք և սիրով, և լիցին արժանաւորք առաքինութ՟ե գործոց. և քեզ հանիցեն զօրհնութ՟ի և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ ն՟ը, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Քարոզ ։

Որհ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութ՟ե իւրոյ. ամենակալ տէր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո՟ ա՟ծ մեր. պահպանեա՛ զծառայքս քո ընդ հովանեաւ ն՟ը և պատուական խաչիւդ քով ՚ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամեաց, արժանաւորեա՛ գոհութ՟բ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ԿԻՆՆ
'Ի ՏՂԱԲԵՐՄՆ ԼԻՆԻ ԴԺՈՒԱՐ

Երթայ քահանայն, և ասէ սաղմոս Ճ՟Ի՟Բ:

Առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալ ես յերկինս:
Որպէս աչք ծառայի 'ի ձեռս տ՟ն իւրոյ. և որպէս աչք աղախնոյ 'ի ձեռս տիկնոջ իւրոյ:
Այնպէս են աչք մեր առ քեզ տէր ա՟ծ մեր, մինչև ողորմեսցիս 'ի վերայ մեր:
Ողորմեա՛ց մեզ տ՟ր, ողորմեա՛ց մեզ. զի բազում լցաք արհամարհանօք:
Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, որք նախատէին զմեզ. և արհամարհանօք ամբարտաւանից:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(ԿԶ. Է:)

Այսպէս ասէ տ՟ր. մինչ չև իցէ յղւոյն ծըննեալ, և մինչ չև հասեալ իցեն ցաւք երկանց, ապրեցաւ և ծնաւ արու: Ո՛ լուաւ, ո՛ ետես այսպիսի ինչ. եթէ երկնեաց երկիր 'ի միում աւուր, և ծնաւ ազգ մի ողջոյն միանգամայն. զի երկնեաց սիովն, և ծնաւ զմանկունս իւր: Ես ետու քեզ զյոյժ զայդ, և դու ոչ յիշեցեր զիս՝ ասէ տ՟ր. ոչ ամլաքէն զամուլն և զծնըմնդական ես արարի, ասէ ա՟ծ քո:

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(ժա . 8 ։)

Հաւատովք, որ աբրահամն կոչեցաւ, ունկնդիր եղև ելանել 'ի տեղին . զոր առնլոց էր 'ի ժառանգութ̃ի ։ Ել գնաց, և ոչ գիտէր յո՛ երթիցէ ։ Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրև յօտարութ̃ե . խորանօք բնակեալ սահակաւ և յակոբաւ համդերձ ժառանգակցօք նոյին աւետեաց ։ Քանզի ակն ունէր հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին . որոյ ճարտարապետ և արարիչ ա̃ծ է ։ Հաւատովք և ինքն սառայ, որ ամուլն էր, զօրութ̃ի առնլոյ զաւակին որդեծնութ̃ե ընդունէր, և 'ի տարաժամ հասակի ծնանէր . քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն ։ Վասն որոյ և 'ի միոջէն ծնանէին, և այն յանցեա՛լ ժամանակի, իբրև զաստեղս երկնից բազմութ̃ . և իբրև զաւազ առ ափն ծովու՝ առանց թուոյ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Տէր 'ի նեղութ̃ե յիշեցաք զքեզ, զի փոքր մի նեղութ̃ի քո խրատ է 'ի վերայ մեր . որպէս երկունք յղւոյ, զի հասեալ իցէ 'ի ժամանակս ծննդեան, և առ ցաւս իւր ճչիցէ ։

որդ . Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ յովհաննու . (ժզ . 20 ։)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ .

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ . դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութ̃իւն ձեր յուրախութ̃ի եղիցի ։ Կին յորժամ ծնանիցի, տրտմութ̃ի է

նմա , զի հատեալ է ժամ նորա . այլ յորժամ ծնցի զմանուկն , ոչ ևս յիշէ զնեղութիւն վասն խնդութեն , զի ծնաւ մարդ յաշխարհ :

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր :

Քարոզ :

օրհ. Վասն հիւանդաց և տ՟մ վշտացելոց աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՟ս , զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութե՟ իւրում , և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց , և կատարեալ առողջութ՟ հատուսցէ զամենեսեան 'ի մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս . որ առաքեցաւ 'ի հօրէ 'ի բժշկութ՟ ազգի մարդկան , միածին որդին ա՟յ , տ՟ր մեր և փրկիչ յ՟ս ք՟ս . կեցուսցէ և ողորմեսցի :

Աղօթք :

քհ. Փարատեա՛ զցաւս և բժշկեա՛ զհիւանդութիս 'ի ժողովրդենէ քումմէ , տ՟ր ա՟ծ մեր . և շնորհեա՛ ամենեցուն զկատարեալ առողջութ՟ նշանաւ ամենայաղթ խաչիւ քո . որով բարձեր զտկարութ՟ ազգի մարդկան , և դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութե՟ մերոյ : Դու ես կեանք մեր և փրկութի , բարերար և բազումողորմ ա՟ծ . որ միայն կարող ես թողուլ զմեղս , և մերժել զախտս և զհիւանդութիս 'ի մէնջ : Որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց , պարգևիչդ բարեաց , պարգևեա՛ զառատ ողորմութի քո 'ի վերայ արարածոց քոց ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից . յորոց հանապազ փառաւորեալ գովի ամենասուրբ երրորդութիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Յիշեա՛ Տէր, և ողորմեա՛ ․

Բարերար և բազումողորմ Ած՝ քո անմո-ռաց գթութեանդ և անբաւ մարդասիրութեանդ ․ յիշեա՛ զամենայն հաւատացեալս 'ի քեզ, և ողոր-մեա՛ ամենեցուն ։ Օգնեա՛, և փրկեա՛ յիւրա-քանչիւր վտանգից և 'ի փորձութեանց ․ արժանա-ւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍբ Հոգի այժմ և միշտ յաւիտեանս յաւի։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՉԵԼՈՅ

Նստի քահանայն յաթոռն, և զմեղուցեալն 'ի ծունր իջուցանէ. և ապաշխարողն ասէ.

Մեղայ ամենասուրբ Երրորդութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. մեղուցեալ եմ առաջի Ա՟յ։ Խոստովանիմ առաջի Ա՟յ և առաջի քո, հայր սուրբ, զա՟մ զմեղս իմ. քանզի մեղայ Ա՟յ խորհրդով բանիւ և գործով, կամայ և ակամայ, գիտութ՟բ և անգիտութ՟բ։

Եւ ասէ որէշ որէշ մեղսն յանուանէ, զոր գործեալ է 'ի հարստահարութէ մարմնոյն և յորոգայթից սատանայի. և ապա ասէ.

Հայր սուրբ, զքեզ ունիմ միջնորդ հաշտութ՟ե, և բարեխօս առ միածին որդին, զի իշխանութ՟բ՝ որ տուեալ է քեզ, արձակեսցես զիս 'ի կապից մեղաց իմոց աղաչեմ։

Եւ քահանայն արասցէ թողութիւն մեղաց մեղուցելոյն և այլ դեղ վիրացն՝ ապաշխարանս, որպէս և հրամայէ կանոնքն. և ապա տացէ արձակումն 'ի մեղաց։

Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն Ա՟ծ, և թողութի շնորհեսցէ ա՟մ յանցանաց քոց, խոստովանելոց և մոռացելոց։ Եւ ես 'ի կարգէս քահանայութ՟ե, իշխանութ՟բ Ա՟ծային հրամանաւն,

թէ զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս, նովին բանիւն արձակեմ ✠ զքեզ յա՟մ մասնակցութ՟է մեղաց, 'ի խորհրդոց, 'ի բանից, և 'ի գործոց, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն ս՟րյ ։ Եւ դարձեալ տամ զքեզ 'ի խորհուրդ ս՟բ եկեղեցւոյ. զոր ինչ գործեսցես, եղիցի քեզ 'ի բարեգործութ՟ի և 'ի փառս հանդերձեալ կենացն. ամէն ։

Հեղումն արեան որդւոյն ք՟ո, զոր եհեղ 'ի խաչին, և ազատեաց զմարդկային բնութիւնս 'ի դժոխոց, ազատեսցէ զքեզ 'ի քո մեղացն. ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԱՂՕԹՔ

'Ի ՎԵՐԱՅ

ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ՋԵՐՄՆՈՏԱՑ

Յորժամ առ հիւանդն երթան, այսպէս արասցեն :
Ասեն զերգն եզեկիայ արքայի :

Ես ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես 'ի դրունս դժոխոց :

Թողի զա՟մ յետնս իմ, և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութի՟ ա՟ծն յերկիր կենդանեաց. և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք խուռովք համ-դերձ :

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ. այսուհե-տև թողի լքի զա՟մ զկեանս իմ,

Եւ գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որ-պէս 'ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ :

Որպէս ծիծառն այնպէս ճչեցի, որպէս զաղաւ-նի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տ՟ր ա՟ծ իմ. որ փրր-կեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս ան-ձին իմոյ :

Տէր վասն այնորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթու-ցեր զանձն իմ. դարձուցեր զոգի իմ, մխի-թարեցայ և կեցի :

Ահա 'ի խաղաղութի դարձաւ դառնութի իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զամ զմեղս իմ:

Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են խոստովան առնին առ քեզ. և ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ յուսասցին 'ի ճշմարտութիս քո ամենեքեան, որ իջանեն 'ի դժոխս:

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիս քո, տր փրկութե իմոյ:

Եւ ոչ ես դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի նոր զամ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարի տն:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Եւ ասեն ղԹ 'ի շարականացս ըստ ձայնին:

ԱՁ:

Յոյս և յարութիւն ազգի մարդկան քրիստոս աստուած. զհիւանդութիւն հոգւոյ իմոյ կենդանացո. որպէս երբեմն մըն զեզեկիայն: Զչարչարանս և ըզմահ յանձն առեր կենդանատու ամենեցուն. զհիւանդութիւն հոգւոյ իմոյ առողջացո. որպէս երբեմն մըն: Առ քեզ ապաւինիմք. խորան և տաճար աստուծոյ բանին. մարիամ մայր և կոյս. բարեխօսեա առ քրիստոս վս անձանց մերոց:

ԱԿ:

Աղաչեցի ըզբազումողորմ իմ աստուած. և լուաւ ձայնի խնդրուածոյ իմոյ. զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ. և յինէն փարատեցոյց զցաւս անձին իմոյ: Զթա-

գաւուճըրըն քրիստոս բարերարն ցէք. որ ի
յանձն էառ ըզմահ խաչի և խափանեաց ըզ-
մահու թագաւորութիւնն. և յետ: Փութա-
ցիր յօգնութիւն սուրբ աստուածածին.
և աղաչեա զնա ի քէն ըզմարմնացեալ բանն
աստուած. զի յահաւոր և ի միւսանգամ
գալստեանն նորա. ողորմեսցէ մեզ ըզ-
կեանսըն յաւիտենից:

ԲՁ:

Օ Եզեկիայն քեզ մաղթեմ հառաչ-
մամբ սըրտի իմոյ. որ վասն իմ խոնարհեցար
ի յերկնից. յոյս կենդանութեանս և փըր-
կութեան իմոյ տէր: Որ ի խաչին բարձեր
ըզդատակնիք մահու. տարածելով ըզբազու-
կըս քո. մերձեա և զիս ի կապանաց բան-
սարկուին. յոյս կենդա: Որ յամենայն աղ-
գաց երանեցար սըրբուհի և կոյս մարիամ.
աղաչեա զնա ի քէն ըզմարմնացեալն աստ-
ուած. ապրեցուցանել ըզմեզ ի սպառնալեաց
գեհենոյն:

ԲԿ:

Տնման թագաւոր՝ որ կամիս ըզկեանս
ամենայն մարդկան. որք կարդան առ քեզ՝
լուր աղաչանաց մերոց՝ և նորոգեա հոգւով
գիտութեան: Որ զաւուժամանակեայ ըզցաւ-
սըն բարձեր ի մարմնոյն եզեկիայ. մի շտըն-
ջենաւոր ցուցանելով նըման զհոգևորական

առողջութիւն. Տէր աղաչեմ: Ողորմած եւ բարեգութ. բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ անարատ մօր քո եւ կուսի. Տէր:

Գ.Ձ:

Խառնեցի զանկեռնելի ըղձերութիւնս առ բարեգութն Աստուած. եւ լուաւ ինձ ի լեռանէ սրբոյ իւրմէ. եւ եհան ըզկեանս իմ յապականութենէ: Աւրհնեալ է ըզմահու կարողութիւնն. որ խաչեցաւ վասն մեր. եւ յարեաւ ի մեռելոց ըստ պէս յամենայնի կարող. փրկելով ըզ: Աստուած է որ ծնաւ ի միջոյ կուսէն՝ ի փրկութիւն ազգի մարդկան. լուսաւորելով ըզտիեզերս ի գիտութիւն ճշմարտութեան. եւ բարերարէ մեզ ըզնորա բարեգթութիւն:
Զանարատն ծնողն սցուք զաստուածածինն. որ կոյս մնաց յետ ծննդեանն. եւ տարաւ յորովայնի զանուանելին ամենեցուն. զհամ ամենակեցին հօր եւ ամենասուրբ հոգւոյն:

Գ.Կ:

Ո Եզեկեային քեզ մաղթեմ փրկիչ. որ կենարար բանիւ քո լուծեր զերկունս մահու. փարատեա եւ զիմ զհիւանդութիւնս յոյս կենդանութեան մեր կեցո ըզմեզ: Որ անմահ բան քո մեռելութեան՝ աւերելով ըզդրունս դժոխոց մեռուցեր ըզմահ. կենագործեա եւ զիս զմեղօք ըզմեռեալս. յոյս: Մաքուր եւ անբիծ կոյս յետ ծննդեան. որ մայրն ծը-

նար զարձակօղն ի կապից մահու. բարեխօս լեր վասն անձանց մերոց՝ փրկել ի սատանայալեաց գեհենոյն :

ԴԶ :

Յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ՝ տէ՛ր աստուած իմ. յիշեա զիս որպէս երբեմն զեզեկիային. և դարձո զհոգի իմ ի դրանց դժոխոց : Որ կամաւոր մահուամբ քո մեռուցեր զմահ քրիստոս աստուած. և լուսափայլ յարութեամբ քո կենագործեցեր զաշխարհս. կենագործեա և զիս զմեղօք մեռեալս : Առ քեզ ապաւինիմք ով աստուածածին. բարեխօսեա անդադար առ որդի քո և աստուած մեր՝ փրկել զմեզ ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց :

ԴԷ :

Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց տէր Քր օգնեա ինձ միայն մահու ժամէր : Չարչարանօք խաչի և մահու յանձն առեր տէր Քր : Բարեխօսութեամբ սուրբ աստուածածնի և միշտ կուսի տէր Քր :

Եւ ապա ասեն սաղմոս Ծ. ՚ի ձայն :

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա տէր :
Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ. երանելի առնէ

զնա 'ի վերայ երկրի, և ոչ մատնէ զնա 'ի ձեռս թշնամեաց իւրոց ։

Տէր օգնական է նմա 'ի մահիճս ցաւոց իւրոց . զա՟մ անկողինս նորա դարձուցանէ 'ի հիւանդութ՟է նորա ։

Ես ասացի տ՟ր ողորմեա՛ ինձ . բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ ։

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար . Երբ լիցի՝ զի մեռցի, և կորիցէ անուն նորա ։

Մտանէր տեսանել զնանրութ՟ի . խօսէր 'ի սրտի իւրում, և ժողովէր զանօրէնութ՟իւ յանձն իւր։

Արտաքս ելանէր, և զնոյն խօսէր . զինէն շշնջէին ա՟մ թշնամիք իմ ։

Խորհեցան չար 'ի վերայ իմ . բան անօրէնութ՟ե եդին 'ի վերայ իմ ։

Մի՞թէ որ ննջիցէն, այլ ո՞չ ևս յաւելուցու յառնել . քանզի և այրն խաղաղութ՟ե իմոյ, յոր և ես յուսացայ ։

Որ ուտէր զհաց իմ, յաճախեաց առնել ինձ խաբէութ՟ի ։

Դու տէր իմ, ողորմեա՛ ինձ . կանգնեա՛ զիս, և ես հատուցից նոցա ։

Յայսմ ծանեայ, թէ հաճեցար ընդ իս . զի մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ ։

Դու զիս յամբծութ՟ե իմում ընկալար . հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան ։

Օրհնեալ տէր տ՟ծ իսրայէլի յաւիտենից յաւիտենից . եղիցի եղիցի ։

Եւ զկնի ընթեռնուն աւետարան բժշկութ՟ե ։

Գրած է յառաջիկայդ կարգ աւետարանաց բժշկութ՟ե . յէջ 105 ։

Քարոզ:

Սրկ. Վասն հիւանդաց և ննջեցելոց աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեն իւրում, և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց. և կատարեալ առողջութբ հաստատեսցէ զամենեսեան ՚ի մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս. որ առաքեցաւ ՚ի հօրէ ՚ի բժշկութի ազգի մարդկան, միածին որդին Այ, Տր մեր և փրկիչ Յս Քս կեցո և ողորմեա:

Ժ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Ամենակալ Տծ արարիչ ամ արարածոց. որ առաքեցեր յաշխարհ զմիածին որդիդ քո, որ եկն և փրկեաց զմեղաւորս ՚ի մեղաց, և բժշկեաց զամ ախտս և զհիւանդութիս ժողովրդեան քո. ընկղմեաց զմահ, և փոխեաց զմեզ ՚ի կեանս և յանմահութի: Նա և այժմ աղաչեմք զքեզ Տր Տծ մեր. դիր զամենակարող աջ քո ՚ի վերայ հիւանդիս այսորիկ, և բժշկեսցի ՚ի ցաւոց և ՚ի հիւանդութէ իւրմէ: Զի զքեզ փառաւորեսցէ զառողջացուցիչդ և զբժիշկդ հոգւոյ և մարմնոյ. և խոստովան լիցի ամենայնը երրորդութեդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ամեն: Այ երկր:

Տէր մեր Յս Քս, Տծ յաւիտենական, որ իջեր ՚ի ստորին կողմ երկրի, և զնորհս ծաւալեալ սփռեցեր յարարածս քո: Առաքեցեր և զերանելի առաքեալսն, հրաման տալով նոցա բժշկել զամ ախտս և զհիւանդութիս ժողովր-

դեմն քո ։ Նաև արդ ես ծառայս քո տկարս և անարժանս դնեմ զձեռս իմ 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ . և կարդամ զահեղ ա̃ծուն քո, և խնդրեմ յառատ բարերարութենէդ քումմէ . առաքեա զառատ ողորմութիւնդ քո . և բժշկեա զախտս և զհիւանդութիւնս ծառայիս քո այսորիկ, նշանաւ ✠ ամենայաղթ խաչիւ քով . որով բարձեր զտկարութիւն ազգի մարդկան, և դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութեան մերոյ ։ Զի դու ես ա̃ծ մեր, և բժիշկ հոգւոց և մարմնոց ծառայից քոց, և փառատիչ ա̃մ ախտաւորութեանց մերոց . և քեզ ընդ Հօր ամենակալի և ընդ Հոգւոյդ Ճշմարտի վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Իսկ ԵԹԷ ջերմն, ասա աղօթս զայս ։

Տէր ա̃ծ մեր որ գթած ես և ողորմած, հայր տ̃ն մերոյ Յի ք̃ի . դու ես աղբիւր բժշկութեան, և սկիզբն առողջութեան . դու առաքեցեր ողորմութե̃բ քով զմիածին որդիդ քո յաշխարհս, որ ձայնիւ զմեռեալս յարոյց, և բանիւ զբորոտս սրբեաց, և 'ի ձգել զձեռն իւր, փախեաւ ջերմն և սարսուռ . և 'ի պատմուճանէ նորա բղխեցին բազում բժշկութիւնք . որ ետ իշխանութիւն ծառայից քոց աշակերտացն, և ասաց ցնոսա . յորժամ մտանիցէք 'ի դեօղս կամ յագարակս, դիջիք զձեռս ձեր 'ի վերայ հիւանդաց, և բժշկեսջիք զնոսա . և ես ընդ ձեզ եմ 'ի բժշկել զնոսա ։ Նաև արդ ես մեղուցեալ ծառայս քո դնեմ զձեռն իմ 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ . և կարդամ զահեղ անուն ա̃ծութեդ

քո ։ Դու տ̃ր առաքեա՛ 'ի սա զառողջութիւն , և 'ի բա՛ց փարատեա 'ի սմանէ զցաւս , զյայտնի և զգաղտնի ․ և հեռի՛ արա զատամնայ զհակառակորդն մեր ․ զի ծանիցեն և հաւատասցեն , եթէ դու միայն ես ճշմարիտ ա̃ծ ։ Եւ քեզ երգեսցուք զօրհնութիւն և զփառս ընդ որդւոյ և ընդ հոգւոյդ սբ̃յ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Օրհնեալ տ̃ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԱՂՕԹՔ

'Ի ՎԵՐԱՅ ԱՅՍԱՀԱՐԱՑ

Տէր ա̃ծ զօրութեանց , որ բժշկես զախտս և զհիւանդութիւնս ժողովրդեան քում , և փառաւորիս հանապազ 'ի ծառայից քոց ․ գթա՛ 'ի զրկեալս յայս յայսոց չարաց ․ և մի՛ թողուր 'ի ձեռաց քոց , տ̃ր բարերար ։ Սաստեա՛ այսոց պղծոց , և խորտակեա՛ զատամնայ 'ի ներքոյ ոտից մերոց ։ Սրբեա՛ զծառայս քո ․ և նորոգեա՛ զսա հոգւովդ սբ̃վ ․ և խառնեա՛ զսա 'ի միաբանութիւն եկեղեցւոյ քում սրբոյ , շնորհօք և մարդասիրութե̃բ տ̃ն մերոյ յ̃սի ք̃սի ․ որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Ի ՉՈՐՍ ԳԼՈՒԽ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԿԱՐԳԱՒ

Յորոց ոչ է չափ թուոյ, ըստ պէսպէս բժշկելի ախտից:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՏԹԷԻ

ԲՈՐՈՏԻ. Է. 29:

Տէրն մեր Յս Քս

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց զամ զբանս զայսոսիկ, զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդապետութի նորա. զի իբրեւ իշխանութբ ուսուցանէր, եւ ոչ որպէս դպիրքն: Այլ իբրեւ էջ ՚ի լեռնէ անտի, գնացին զկնի նորա ժողովուրդք բազումք: Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի, երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Տր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Ձգեաց զձեռն իւր, եւ հասոյց ՚ի նա Յս, եւ ասէ. կամիմ, սրբեա՛ց. եւ վաղվաղակի սրբեցաւ ՚ի նմանէ բորոտութիւն: Եւ ասէ ցնա Յս. զգո՛յշ լեր, մի՛ ումեք ասիցես. այլ երթ ցո՛յց զանձն քահանային. եւ մատո՛ զպատարագն, զոր հրամայեաց Մովսէս ՚ի վկայութի նոցա:

ԳՕՍԱՑԵԼՈՑ · ԺԲ · 9 ։

Տէրն մեր Յս Քս

Եւ գնացեալ անտի եկն 'ի ժողովուրդն նոցա . և անդ էր այր մի, որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր ։ Հարցին զնա, և ասեն՝ եթէ պա՞րտ իցէ 'ի շաբաթու բժշկել . զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։ Եւ նա ասէ ցնոսա . ո՞վ է 'ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն 'ի խորխորատ 'ի շաբաթու, մի՞ թէ ո՞չ ունիցի և յարուցանիցէ զնա ։ Իսկ արդ ո՞րչափ ևս առաւել է մարդ քան զոչխար . ապա ուրեմն պարտ է 'ի շաբաթու բարիս գործել ։ Յայնժամ ասէ ցայրն . ձգեա՛ զձեռն քո . և նա ձգեաց, և եղև ողջ իբրև զմիւսն ։ Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝ խորհուրդ առին զնմանէ, թէ ո՞րպէս կորուսցեն զնա ։ Եւ Յս իբրև գիտաց, մեկնեցաւ անտի . և գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, և բժշկեաց զամենեսեան ։

ԱՅՍԱՀԱՐԻ · ԺԵ · 21 ։

Տէրն մեր Յս Քս

Ելեալ անտի, գնաց 'ի կողմանս տիւրոսի և սիդոնի ։ Եւ ահա կին մի քանանացի 'ի սահմանաց անտի նոցա ելեալ աղաղակէր, և ասէր . ողորմեա՛ ինձ տր, որդի դաւթի . դուստր իմ չարաչար այսահարի . և նա ոչ ետ նմա պատասխանի ։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա աղաչէին զնա, և ասէին . արձակեա՛ զնա, զի

աղաղակէ զհետ մեր ։ Նա պատասխանի ետ, եւ ասէ . ոչ ուրեք առաքեցայ , եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի ։ Եւ նա մա֊տուցեալ երկիր պագանէր նմա , եւ ասէր . Տ՟ր , օգնեա՛ ինձ ։ Պատասխանի ետ նմա , եւ ասէ . ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց , եւ արկա֊նել շանց ։ Եւ նա ասէ . այո՛ Տ՟ր , քանզի եւ շունք կերակրին ՚ի փշրանաց անկելոց ՚ի սեղա֊նոյ Տ՟ն իւրեանց ։ Յայնժամ պատասխանի ետ նմա Յ՟ս , եւ ասէ . ո՛վ կին դու , մեծ են հաւատք քո . եղիցի քեզ որպէս եւ կամիս . եւ բժշկեցաւ դուստր նորա ՚ի նմին ժամու ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՍՏ
ՄԱՐԿՈՍԻ

ՏԵՌԱՏԵՍՄԻՆ . Ե . 21 ։

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս

Եւ իբրեւ էանց միւսանգամ յայն կողմն , ժո֊ղովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում . եւ էր առ ծովեզերբն ։ Եւ ահա մի ՚ի ժողովրդապետացն գայր , որում անուն էր Յայրոս . եւ իբրեւ ետես զնա , անկաւ առ ոտս նորա ։ Աղաչէր զնա յոյժ , եւ ասէր՝ թէ դուստր նորա մերձ է ՚ի մահ . զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն , որպէս զի ապրեսցի եւ կեցցէ . եւ գնաց ընդ նմա ։ Երթայր եւ ժո֊ղովուրդ բազում զհետ նորա , եւ նեղէին զնա ։ Եւ կին մի էր ՚ի տեռատեսութեան արեան զերկո֊տասան ամ . եւ յոյժ վշտացեալ ՚ի բազում բժըշ֊

կայ, և ծախեալ զինչս իւր զամ, և չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ: Իբրև լուաւ զյսէ, եկն 'ի մէջ ամբոխին յետոյ, և բուռն եհար զհանդերձէ նորա: Քանզի խորհէր 'ի միտ. թէ միայն մերձեցայց 'ի հանդերձս նորա, փրկեցայց: Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա. և գիտաց 'ի մարմնի իւր՝ թէ բժշկեցաւ 'ի տանջմանացն: Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց յս յանձն իւր զզօրութիւնն, որ ել 'ի նմանէ. դարձաւ յամբոխն, և ասէ. ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ: Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. տեսանես, զի ամբոխնեղէ զքեզ. և ասես թէ ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ: Եւ շուրջ հայէր, տեսանել, թէ ո՞վ զայն արար: Եւ կինն զարհուրեալ և դողացեալ՝ վասն որոյ գաղտն արար. քանզի գիտէր՝ զինչ եղև նմա. եկն անկաւ առաջի նորա, և ասաց զամ իրսն ստուգութբ: Եւ յս ասէ ցնա. դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ 'ի խաղաղութի, և եղիջիր ողջ 'ի տանջանաց քոց:

ԿՈՒՐԻ· Ը· 22:

Տերամբ մերով յսիւ քսիւ

Գան 'ի բեթսայիդա, և ածեն առաջի նորա կոյր մի. և աղաչէին զնա, զի մերձեսցի 'ի նա: Եւ առեալ զձեռանէ կուրին, եհան արտաքոյ շինին. եթուք յաչս նորա, և ձեռն եդ 'ի վերայ նորա. և հարցանէր ցնա, թէ տեսանիցէ՞ ինչ: Հայեցաւ, և ասէր. տեսանեմ զմարդիկ, զի շրջին իբրև զծառս: Դարձեալ եդ ձեռս 'ի վերայ աչաց նորա. եբաց, և տեսանէր.

ողջացաւ, և տեսանէր համարձակ զա̃մ։ Արձակեաց զնա 'ի տուն իւր, և ասէ. 'ի շէնդ մի մտանիցես, այլ երթ 'ի տուն քո. և յորժամ 'ի շէնն մտանիցես, մի ումեք ասիցես 'ի շէնին։

ՄԱՐԿՈՍԻ · Թ · 13 ։

Տերամբ մերով յոխ քոխ ·

Եկեալ առ աշակերտսն, տեսին ամբոխ շուրջ զնոքօք. և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա։ Եւ վաղվաղակի ա̃մ ժողովուրդքն իբրև տեսին զնա զարմացան. և ընդ առաջ ընթացեալ, ողջոյն տային նմա։ Եւ եհարց ցնոսա. թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա։ Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդենէն, և ասէ. վարդապետ, ածի զորդի իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր. և ուր հասանէ, զարկուցանէ զնա. և փրփրէ, և կրճտէ զատամունս իւր, և ցամաքի. և ասացի ցաշակերտսն քո՝ զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել զնա։ Պատասխանի ետ նոցա, և ասէ. ո՜վ ազգ անհաւատ, մինչև յե՞րբ իցեմ առ ձեզ, մինչև ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս. և ածին զնա առ նա։ Իբրև ետես զնա այսն, վաղվաղակի շարժլեաց զնա. և անկեալ յերկիր՝ թաւալէր, և փրփրեայր։ Եհարց ցհայրն նորա, և ասէ. քանի՞ ժամանակք են, յորմէ հետէ այդ եղև դմա։ Եւ նա ասէ. 'ի մանկութենէ. բազում անգամ 'ի հուր արկանէ զդա և 'ի ջուր, զի կորուսցէ. արդ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա՛ մեզ տ̃ր, գթացեալ 'ի վերայ մեր։ Եւ Յ̃ս ասէ ցնա. ասացեր թէ կարող ես. ա̃մ ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն։ Եւ

վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն, և ասէ. հաւատամ, օգնեա՛ անհաւատութեանս իմում։ Իբրև ետես Յս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ՚ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համր և խուլ այս, ես տամ քեզ հրամանս. ե՛լ ՚ի դմանէ, և այլ ես մի՛ մտանիցես ՚ի դա։ Եւ աղաղակեաց, և յոյժ լլկեաց զնա, և ել. և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ, մինչև բազմաց իսկ ասել՝ թէ մեռաւ։ Եւ Յս կալաւ զձեռանէ նորա. յարոյց զնա, և կանգնեցաւ։ Եւ իբրև եմուտ նա ՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին զնա. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՍՏ
ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ՋԵՐՄՆՈՏԻ. Դ. 31։

Տէրն մեր Յս Քս

Եւ էջ ՚ի կափառնաում, ՚ի քաղաքն գալիլեացւոց. և ուսուցանէր զնոսա ՚ի շաբաթուն. և զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա, զի իշխանութբ էր բան նորա։ Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր այս դիւի պղծոյ. և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ, և ասէ. թուլացո՛, զի՞ կայ մեր և քո Յս նազովրեցի. եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք զքեզ՝ ո՛վ ես, սբ այ։ Սաստեաց ՚ի նա Յս, և ասէ. պապանձեա՛ց, և

ել ՚ի դմանէ ։ Զգետնեաց զնա դեւն ՚ի միջի անդ, եւ ել ՚ի նմանէ . եւ ինչ ոչ վնասեաց նմա ։ Եւ եղեն զարմանալիք ՚ի վերայ ամենեցուն . խօսէին ընդ միմեանս, եւ ասէին . զի՞նչ է բանս այս . զի իշխանութ՟բ եւ զօրութ՟բ սաստէ այսոց պղծոց, եւ ելանեն ։ Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ա՟մ տեղիս, շուրջ գաւառացն ։ Եւ յարուցեալ ՚ի ժողովրդենէ անտի եմուտ ՚ի տուն սիմոնի ։ Զոքանչ սիմոնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, եւ աղաչեցին զնա վասն նորա ։ Եկաց առ նմա . սաստեաց ջերմանն, եւ եթող զնա . եւ վաղվաղակի յարեաւ, եւ պաշտէր զնոսա ։ Եւ ընդ արեւուն մտանել, ամենեքեան որոց էին հիւանդք ՚ի պէսպէս ցաւս, բերէին զնոսա առ նա ։ Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք ՚ի նոցանէ դնէր ձեռս, եւ բժշկէր զնոսա ։ Ելանէին դեւք ՚ի բազմաց, աղաղակէին եւ ասէին, եթէ դու ես որդին ա՟յ . եւ նա սաստէր, եւ ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել . զի գիտէին զնա, թէ ք՟ն է ։

ՀԻՒԱՆԴ ԾԱՌԱՅԻ. Է. 1 ։

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս

Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն զբանս իւր ՚ի լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ՚ի կափառնաում ։ Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՚ի վախճանել, որ էր նմա պատուական ։ Իբրեւ լուաւ զՅ՟սէ՝ առաքեաց զծերս ՚ի հրէից . աղաչէր զնա, զի եկեալ ապրեցուսցէ զծառայն նորա ։ Եւ նոքա եկեալ առ Յ՟ս՝ աղաչէին զնա ստէպ, եւ ասէին .

թէ արժանի է, որում զշնորհս զայս առնես. զի սիրէ զազգն մեր, և զժողովրդարանս նա շինեաց մեզ։ Եւ յս՟ գնաց ընդ նոսա։ Իբրև ոչ ինչ կարի հեռի էր ՚ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա. տէր, մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես, վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա́ բանիւ, և բժշկեսցի մանուկս իմ։ Քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութ̄ե. ունիմ ընդ ինև զինուորս, և ասեմ սմա՝ երթ, և երթայ. և այլում՝ եկ, և գայ. և ծառայի իմում՝ թէ արա́ զայս, և առնէ։ Եւ իբրև լուաւ զայս յս՟, զարմացաւ. դարձաւ առ ժողովուրդն՝ որ երթայրն զհետ նորա, և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ և ոչ յիսրայէլի այսչափ հաւատս գտի։ Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի տուն, և գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ։

ՀԻՒԱՆԴ ԴՍՏԵՐ. Ը. 49։

Տէրն մեր յս՟ քս՟

Մինչ դեռ խօսէր, գայ ոմն ՚ի տանէ ժողովրդապետին, և ասէ ցնա. մեռաւ դուստրն քո, մի աշխատ առներ զվ̄դ։ Իսկ յս՟ իբրև լուաւ, պատասխանի ետ և ասէ. մի երկնչիր. միայն հաւատա́, և կեցցէ։ Եւ մտեալ ՚ի տունն, ոչ զոք եթող մտանել, բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս, և զհայր մանկանն, և զմայր նորա։ Լային ամենեքեան, և կոծէին զնա. Եւ նա ասէ, մի լայք. զի չէ մեռեալ, այլ

ննջէ ։ Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա․ զի գիտէին, թէ մեռաւ ։ Եւ նորա հանեալ զամենեսին արտաքս, կալաւ զձեռանէ նորա․ բարբառեցաւ, և ասէ․ արի կաց մանուկ դու ։ Եւ դարձաւ ոգի նորա, և կանգնեցաւ վաղվաղակի․ և հրամայեաց տալ նմա ուտել ։ Եւ զարմացան ծնօղքն նորա․ և նա պատուիրէր մի ումեք ասել, որ ինչ եղեն ։

ՋՐԳՈՂԻ․ ԺԴ․ 1 ։

Տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի

Ի մտանելն 'ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու՝ ուտել հաց, և նոքա սպասէին նմա ։ Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա ։ Պատասխանի ետ յ՟ս, և ասէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիս․ եթէ արժա՞ն իցէ 'ի շաբաթու բժշկել․ և նոքա լռեալ եղեն ։ Եւ բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա, և արձակեաց ։ Եւ ասէ ցնոսա․ ո՞յր ուրուք 'ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի 'ի ջրհոր, և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու․ և ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ այն ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՍՏ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ՀԻՒԱՆԴ ՈՐԴԻՈՅ · Դ · 43 ։

Տէրն մեր յս քս

Յետ երկուց աւուրց ել անտի, և գնաց ՚ի գալիլեա․ զի ինքն իսկ վկայեաց, թէ մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի ։ Իսկ յորժամ եկն նա ՚ի գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն․ զի տեսեալ եւս էր զա՟մ նշանսն, զոր արար յերուսաղէմ ՚ի տօնին․ քանզի և նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն ։ Եկն դարձեալ ՚ի կանա գալիլեացւոց, ուր արար զջուրն գինի․ և անդ էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նորա հիւանդ կայր ՚ի կափառնաում ։ Նա իբրև լուաւ, թէ յս եկեալ է ՚ի հրէաստանէ ՚ի գալիլեա, եկն առ նա․ և աղաչէր, զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի նորա, քանզի մերձ էր ՚ի մեռանել ։ Ասէ ցնա․ եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք, ոչ հաւատայք ։ Ասէ ցնա թագաւորազն, տէր էջ, մինչչև մեռեալ իցէ մանուկն իմ ։ Ասէ ցնա յս․ Երթ, որդին քո կենդանի է․ և հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա յս, և գնաց ։ Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդ առաջ եղեն նմա ծառայքն նորա․ աւետիս ետուն և ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի է ։ Հարցանէր ցնոսա զժամուն՝ յորում ապաքինեցաւ․ և ասեն ցնա․ երէկ յեօթներորդ ժամուն եթող զնա ջերմն ։ Գիտաց հայրն նորա՝ եթէ յայնմ ժամու, յո-

րում ասաց ցնա Յս՝ թէ որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց ինքն, եւ ամ տուն իւր։ Զայս դարձեալ երկրորդ նշան արար Յս, եկեալ ՚ի Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա։

ԱՆԴԱՄԱԼՈՅԾԻ. Ե. 1։

Ի տէրամբ մերով յիւ քիւ։

Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից. եւ ել Յս յԵրուսաղէմ։ Եւ էր յԵրուսաղէմ ՚ի պրոբատիկէ աւազանին, որ կոչէր եբրայեցերէն բեթհեզդա, հինգ սրահ։ Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ։ Եւ հրեշտակ տն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն, եւ յուզէր զջուրսն. եւ որ նախ ՚ի շարժումն ջուրցն իջանէր՝ բժշկէր, ոչ ունելով նշան հիւանդութե։ Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն եւ ութ ամ էր ՚ի հիւանդութե իւրում։ Զնա իբրեւ ետես Յս՝ զի անկեալ դնէր, եւ գիտաց՝ եթէ բազում ժամանակք են այնուհետեւ, ասէ ցնա. կամիս ողջ լինել։ Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. տր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. եւ մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ։ Ասէ ցնա Յս. արի առ զմահիճս քո, եւ գնա։ Եւ ողջացաւ այրն, եւ յարեաւ. էառ զմահիճս իւր, եւ շրջէր. եւ էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ։ Ասէին հրեայքն ցբժշկեալն. շաբաթ է, եւ ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո։ Պատասխանի ետ նոցա, եւ ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս. առ զմահիճս քո, եւ գնա։ Հարցին

ցնա, և ասէն. ո՞վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ, առ զմահիճս քո, և շրջեա՛ց : Իսկ բժշկեալն ոչ գիտէր, թէ ո՞վ իցէ. քանզի Յս խոյս ետ վասն ամբոխին 'ի տեղւոջն անտի : Յետ այսորիկ գտանէ զնա Յս 'ի տաճարին, և ասէ ցնա. ահաւասիկ ողջացար, մի՛ ևս մեղանչեր. զի մի՛ չար ևս ինչ լինիցի քեզ : Գնաց այրն, և պատմեաց հրէից, եթէ Յս էր՝ որ բժշկեացն զնա. և վասն այնորիկ հալածէին զՅս հրեայքն, զի զայն առնէր 'ի շաբաթու : Իսկ Յս պատասխանի ետ նոցա. Հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ, և ես գործեմ : Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին հրեայքն սպանանել զնա. զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս, այլ և Հայր իւր կոչէր զԱծ, և հաւասար առնէր զանձն այ :

ԱՂՕԹՔ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՅ
ՎԱՍՆ
ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Արդ ես ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց՝ արդարև անսահման բիւրուց քանքարաց տուժից զոմ հատուցանօղ 'ի միում աւուր : Այլ ոչ եթէ առ փոքրութի մարդկային մտաց հայցեմ ներողութի, այլ առ աննուազ լնութի փրկչիդ Յսի քո պաղատիմ մարդասիրութի : Որ չէի երբեմն, և ստեղծեր. չմաղթեցի, և դու արարեր. չև ևս եկեալ 'ի լոյս,

և տեսեր ։ Ես յայտնեցեալ իմ, և գթացար․ ոչ կարդացեալ, և խնամարկեցեր․ ոչ համբարձեալ ձեռն, և նայեցար․ ոչ պաղատեալ, և ողորմեցար․ ոչ կերպացեալ ձայնիս, և լուար․ ոչ հեծեծեալ, և ունկնդրեցեր․ զխոելով զարդեան զիպուածոյս, և չանտեսեցեր․ նախահայեացդ աչօք նկատեալ զպատժապարտս չարագործութի, և յօրինեցեր ։ Իւ արդ զքո արարեալս, և զքո փրկեալս, և զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս, մի իսպառ կորուսցէ մեղացն հարուած, զխումբ բանսարկուին․ մի յաղթեսցէ յամառութես իմոյ մոռախուղ՝ ներողութե քո լուսոյ․ մի սրտիս կարծրութիւն երկայնամիտ քաղցրութեանդ․ մի մահացու մեղիս՝ ամենակարող լուութեան․ մի տկարութիւնս նիւթոյ անպարտելիդ բարձրութե ։

Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, հզօր․ արասցես ողջ իբրև զառաջինն, մինչ 'ի դրախտին փափկութե զպտուղն կենաց կթէի ։

Աշխանդեալ դօսացեալ 'ի կոր կործանմանէ ընդ կնոջն տագնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ սատանայական քունն կապանօք, զի մի զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն․ խոնարհեա՛ց առ իս, միայն ողորմած, զի բարձրացուսցես զփայտս խոնարհ բնաւոր անկեալ, և զչորացեալս ծաղկեցուսցես 'ի բարի կրօնս վայելչութե, ըստ աստուածաբանութե 'որ մարգարէին ։

Որպէս զ'ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան, որով զստեղծչիդ նկատեալ զկերպ՝ մաղթեցից․ հզօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան, ակնարկեալ խնամովք անճառ քո սիրոյ,

'ի չնչական խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութ̃ի լուսոյ հաստեցես ։

Ընդ երկոտասանամեայ չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ։ Հայեա՛ց 'ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ, ուր ոչ է քղանց ձեռաստեղծական վերարկութ̃ի ձործոյ, այլ տարածումն հրաշից ա̃ծ ուրեք զօրացեալ։

Ոչ օծութ̃ք իւղոյ՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝ զկաթիլ աչաց վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս համբարձմամբ բազկացս, ստոյգ դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ, շրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ. խառնեալ հեծութ̃ի աղերսս արտասուաց՝ բժշկութ̃ի հոգւոյս աղերսեմ։

Սպանեալ մեղանօք հոգւոյս գոյութ̃ի լուծեալ մեղկութ̃ք, և յերկուց կայից միայնակ կողմամբ անհաստատ հետովք զընթացից գործին նահանջմամբ չարին. զհետևականն բարձողութ̃ի շինուածոյ մարմնոյս առ ելս ծառոյն կենսառիթ պտղոյն խափանեցելոյ, պատսպարեսցես անդրէն վերստին՝ միայն հնարաւորդ առ 'ի փրկութ̃ի։

Օ փառաբանարան հաստուածոյ կերպիս 'ի քէն եղելոյ՝ ամբափակ խցմամբ համբացոյց արգել հողմ բանաւորկուլին. հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութ̃ք, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեսցես, բանդ կենդանի, ինձ խօսողութ̃ի անսայթաքելի ։

Ընկեալ կամ չարեօք 'ի մահիճս ախտից անկողնոց մեղաց՝ դի կենդանի և խօսուն մեռեալ. կարեկցեալ իմում թշուառութ̃ե ողբականօք գգուանաց ձայնից, ո՛վ բարերար որդի ա̃յ, օրհ-

նաքանեալ աչացդ ցօղով վերականգնեսցես 'ի կենդանութի, իբր զսերմն 'ի յանշնչական մեռելութենէ ։

Սոյզ դառնացողս 'ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալ․ ձեռն մատուցեալ, արև անստուեր որդի բարձրելոյ, հանցես զիս 'ի լոյս քումդ նշուլից ։

Ընդ աղիողորմ թշուառութե կականման ձայնի այրւոյն 'ի նայինն, մօր միամօր մեռելոյն, տատանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծիցն, համամբ արտասուացն, տուայտանօք տխրութեան դիմացն և ես պաղատիմ վերջին հեծութբս․ տուր յուսահատելոյս զքաջալերութի մխիթարութե գթած քո բանիդ, ասելով և ինձ գավեալդ բարի, ստեղծիչդ աշխարհի, թէ մի լար գերի, բազմաց ողբալի․ որով ընդ պատանւոյն կենդանացելոյ 'ի վշտացելոյ ծնողին սփոփանս, զամենապարտ ոգիս ընկալայց 'ի քէն, ընդ նմին կրկին նորոգեալ ։

Ընդ այսակիր անզգայացելոցն, դիւալլուկ և քարակոշկոծ հեղձամղձուկ եղկելի անձանցն՝ քստմնելի դիւախուժիւ հերացն, վայրենաբարս բանդագուշելոցն, 'ի քէն ողորմեալ, փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ դիմեցից․ հերքեալ մերժեսցես զգունդս չարացն ապականողաց 'ի քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ․ լցեալ զմարմինս մաքրութբ շնչոյս, զգեցմամբ անդամոցս՝ զգաստ արտացես զխելագարեալս ամենաթշուառ ։

Ընդ գերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոցն հոգւոց արգելեալ կամ 'ի վտանգի․ զճառագայթ ողորմութեան փառաւորոց ծագեալ, լոյսդ իմ անձկութե, 'ի կապանաց օցտողին զերծեալ զիս ապրեցուսցես ։

Գաղտնորոգայթ աներեւութերակ մոլորակ-արահետ գարշութեամբ մեղացս ջրգողեցեալ ոգւոյս կերպարան կայ 'ի տագնապի. զծած-կեցեալն 'ի տեսողութեանց պչարագործին թու-նիցն պատուցմունս քո խնքնաւորդ զօրեղու-թեամբ, որդի այ, գթածարար առողջացուսցես:

Օ՛ բազմազան տարազս ցեղիցն զանազանից ախ-տաւորութեանց մահացուցանողաց, իւրականօքն կորստեան բերիւք՝ դժնդակարմատն շառաւի-ղօք հաստատեցելովք 'ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս, տարակորզեսցես 'ի ձեռն ձեռնխնդ-ամենակալի, որ արօրադրեալ միշտ մշակես ըզ-սահման հոգւոյ առ բանիւ կենաց արդիւնա-ւորութի:

Եւ քանզի էանց ըստ նմանութեան օրինակութեանց յանցուածոցս մեր, ըստ Ճարակօղն քաղցկեղի առ ընաւ անդամս մասնաւորեալ զախտն տա-րածմունս, չիք սպեղանի իբր խորայեղի առ ան-չափութի խարանացն մատուցանել. 'ի խարըւ-խաց բարձիցս մինչեւ ցաւն կառուցման լրութե անդամոցս չիք առողջութի, այլ ամենեւին ան-բժշկութի: Իսկ դու, ողորմած բարերար օրհ-նեալ եւ երկայնամիտ թագաւոր անմահ, լո̃ւր պաղատանացս արգահատուե սրտիս վտանգի, որ կարդամն առ քեզ տ̃ր 'ի նեղութե. եւ քեզ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՂՈՐԴ ՏԱԼՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Առնու քահանայն զերկնային խորհուրդն, և խաչ առաջի և բուրվառ, և երթայ առ հիւանդն։ Որոյ արժան է հիւանդին նախ խօսս առնել առ ընտանեան իւր և առ ամ՟ ոք լրջմտուբ՟. և եթէ ունիցի ինչ խէթ զումեքէ, թողուցու։ Եւ ապա տայ քահանային խոստովանութե՟ մեղաց իւրոց, և քահանայն տայ զարձակումն։ Իսկ յերթալն առ հիւանդն՝ ասեն զԱմբիծքն 'ի բուն։

Սաղմոս ճժը.

Երանեալ են անբիծք 'ի ճանապարհի, և որք գնան յօրէնս Տ՟ն։
Երանի՛, որք քննեն զվկայութի՟ նր՟. բոլորով սրտիւ իւրեանց խնդրեսցեն զնա։
Ոչ թէ որք գործեն զանօրէնութիւն, 'ի ճանապարհս նորա գնասցեն։
Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ 'ի պահել յոյժ։
Երանի՛ թէ յաջողեալ էին ինձ ճանապարհք իմ, 'ի պահել ինձ զարդարութի՟ս քո։
Յայնժամ ես ոչ ամաչէի, 'ի զգուշանալ ինձ 'ի պատուիրանս քո։
Խոստովան եղէց քեզ Տ՟ր յուղղութիւն սրտի իմոյ, ո՟պ ուսայց զիրաւունս արդարութե՟ քո։
Զիրաւունս քո պահեցի. մի՛ թողուր զիս մինչ իսպառ։
Ի՞ւ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհս իւր, այլ 'ի պահել զբանս քո։

Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ. մի՛ մերժեր զիս ՚ի պատուիրանաց քոց։

՚Ի սրտի իմում թագուցի զբանս քո, ո՟պ զի մի՛ մեղայց քեզ։

Օրհնեալ ես դու Տ՟ր. ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Շրթամբք իմովք պատմեցից զա՟մ իրաւունս բերանոյ քո։

՚Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուարճացայ, ո՟պ յա՟մ ՚ի մեծութե՟ն։

՚Ի պատուիրանս քո հողացայ. և զգուշացայ ՚ի ճանապարհս քո։

Զիրաւունս քո խօսեցայ, և ոչ մոռացայ զբանս քո։

Հատո՛ ծառայի քում, զի կեցից և պահեցից զբանս քո։

Զարթո՛ զաչս իմ, և հայեցայց ՚ի սքանչելիս օրինաց քոց։

Պանդուխտ եմ ես յերկրի. մի՛ թագուցաներ յինէն զպատուիրանս քո։

Փափագեաց անձն իմ, ՚ի ցանկալ ինձ յիրաւունս քո յա՟մ ժամ։

Սաստեցեր ամբարտաւանից. անիծեալ՝ ո՟ք խոտորեցան ՚ի պատուիրանաց քոց։

՚Ի բաց արա յինէն զնախատինս և զարհամարհանս, զի զվկայութիւնս խնդրեցի։

* Քանզի նստան իշխանք՝ և չարախօսէին զինէն. այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո։

Զվկայութիւնք քո խօսք իմ էին, և խորհուրդք իմ արդարութ՟ի քո։

Մերձեցաւ անձն իմ ՚ի հող. Տ՟ր կեցո՛ զիս ըստ բանի քում։

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, և լուար ինձ. ուսո՛ ինձ զարդարութ՟ս քո։

Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց խրատեա
զիս. և քննեցից զքանչելիս քո։

Տքնեցաւ անձն իմ առ ՚ի ձանձրանալ. հաս-
տատեա զիս ՚ի բանս քո։

Զճանապարհս մեղաց ՚ի բաց արա յինէն. և
յօրէնս քո ողորմեա ինձ։

Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի. և
զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։

Մերձեցայ ես ՚ի վկայութիւնս քո, Տէր մի յա-
մօթ առներ զիս։

Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ.
զի անդորր արարեր սրտի իմոյ։

Օրէնսդէտ արա զիս Տէր ՚ի ճանապարհս ի-
րաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յամենայն
ժամ։

Խրատեա զիս. և քննեցից զօրէնս քո, և
պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով։

Առաջնորդեա ինձ ՚ի շաւիղս պատուիրանաց
քոց. զի ընդ նմա հաճեցայ։

Խոնարհեցո զսիրտ իմ ՚ի վկայութիւնս քո, և մի
յագահութիւն։

Դարձո զաչս իմ, զի մի տեսից զնանրութիւն. ՚ի
ճանապարհս քո կեցո զիս։

Հաստատեա ծառայի քում զբանս քո յեր-
կիւղ քո։

Հան յինէն զնախատինս, զոր և կարծեցի. զի
դատաստանք քո քաղցր են։

Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց, յարդա-
րութեան քում կեցո զիս։

Եկեսցէ ՚ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և
փրկութիւն քո ըստ բանի քում։

Տաց պատասխանի որք նախատեն զիս բանիւք.
զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ։

Մի ՚ի բացէ առներ ՚ի բերանոյ իմմէ զբան

Ճշմարտութե̃ մինչև յոյժ. զի յիրաւունս քո յուսացայ։

Պահեցի զօրէնս քո յա̃մ ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։

Գնայի ես յանդորրու. զի զպատուիրանս քո խնդրեցի։

Խօսէի զվկայութ̃իս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչէի։

Խորհէի 'ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի։

Համբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի. և խորհէի յարդարութեան քում.

Յիշեա՛ զբան ծառայի քո, յոր և յուսացու- ցեր զիս։

Սա մխիթարեաց զիս 'ի խոնարհութե̃ իմում, զի բան քո կեցոյց զիս։

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Տրտմութ̃ի կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց, և որք թողին զօրէնս քո։

Գովելի են ինձ իրաւունք քո, 'ի տեղւոջ պան- դխտութե̃ իմոյ։

Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո տ̃ր. և պահեցի զօրէնս քո։

Սա եղև ինձ Ճանապարհ 'ի կեանս. զի զար- դարութ̃իս քո խնդրեցի։

Բաժին իմ ես դու տ̃ր, ասացի պահել ինձ զօ- րէնս քո։

Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով. ողոր- մեա՛ ինձ ըստ բանի քում։

Խորհեցայ 'ի Ճանապարհս իմ. և դարձուցի զոտս իմ 'ի վկայութ̃իս քո։

Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ. զի պահեցի զպատուիրանս քո։

Տուունք մեղաց պատեցան զինև. այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

'Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինել առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո։

Հաղորդ էի ես ամենայն երկիւղածաց քոց, որոց պահեալ է զպատուիրանս քո։

Ողորմութ՟բ տ՟ն լի եղև երկիր. զարդարութ՟իս քո ուսո՛ ինձ։

Քաղցրութ՟ի արարեր ընդ ծառայի քում, տ՟ր, ըստ բանի քում։

Քաղցրութիւն, զխրատ, և զգիտութիւն ուսո՛ ինձ. զի 'ի պատուիրանս քո ես հաւատացի։

Մինչև խոնարհեալ էի ես՝ մեղայ. վ՟ն այսորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ։

Քաղցր ես դու տ՟ր, և քաղցրութ՟բ քով ուսո՛ ինձ զարդարութ՟իս քո։

Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտաւանից. այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո։

Մածեաւ ոպ՟ կաթն սիրտք ն՟ց. այլ ես զօրէնս քո խօսեցայ։

Բարի է ինձ, զի խոնարհ արարեր զիս. ոպ՟ ուսայց զարդարութ՟իս քո։

Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ քո, քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ։

Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս. իմաստո՛ւն արա զիս, և ուսայց զպատուիրանս քո։

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս, և ուրախ եղիցին. զի ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Ծանեայ տ՟ր զի արդարութեամբ են դատաստանք քո. յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս։

Եղիցի ողորմութ՟ի քո 'ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում, զծառայս քո։

Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո՝ և կեցից. զի օրէնք քո խօսք իմ էին։

Ամաչեսցեն ամբարտաւանք՝ որք ՚ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս. այլ ես հոգացայ ՚ի պատուիրանս քո։

Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո։

Եղիցի սիրտ իմ անբիծ յարդարութեան քում, զի մի՛ ամաչեցից։

Կարօտացաւ անձն իմ ՚ի փրկութիւնս քո. զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ։

Սպասեցին աչք իմ բանի քում. ասացի ե՞րբ մխիթարեսցէ զիս։

Եղէ ես որպէս տիկ ՚ի պարզի. զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Քանի՞ են աւուրք ծառայի քո. ե՞րբ արասցես ինձ իրաւունս ՚ի հալածչաց իմոց։

Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս. այլ ոչ որպէս զօրէնս քո։

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են. ՚ի նանիր հալածեցին զիս, օգնեա՛ ինձ։

Փոքր մի ևս՝ և կորուսանէին զիս յերկրի. այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։

Ըստ ողորմութեան քում կեցո՛ զիս. և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո։

Յաւիտեան տէ՛ր՝ բան քո կայ յերկինս. ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն քո։

Հաստատեցեր զերկիր, և կայ։

Հրամանի քում մնայ տիւ. զի ամենայն ծառայ քո է։

Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին, կանխաւ ես արդեօք կորուսեալ էի ՚ի խոնարհութեան իմում։

Յաւիտեան ոչ մոռացայց զարդարութիւնս քո. զի նոքօք կեցուցեր զիս։

Քո եմ ես, և կեցո՛ զիս. զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Ինձ սպասեցին մեղաւորք ՚ի կորուսանել, զի զվկայութիւնս քո ես ՚ի միտ առի։

Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան. յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո։

Որպէս սիրեցի զօրէնս քո. զօրհանապազ խօսք իմ էին։

Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս ՚ի պատուիրանս քո. զի յաւիտեան իմ էին։

Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ. զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին։

Քան զծերս իմաստուն եղէ. զի զպատուիրանս քո քննեցի։

Յամենայն ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո։

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս։

Որպէս զի քաղցր են ՚ի քիմս իմ բանք քո, քան զմեղր՝ բերանոյ իմոյ։

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ՝ ատեցի զա̃մ ճանապարհս չարաց. զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս։

Ճրագ է բանք քո ոտից իմոց, և լոյս տայ շաւղաց իմոց։

Երդուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զա̃մ իրաւունս արդարութե̃ քո։

Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. տ̃ր, կեցո՛ զիս ըստ բանի քում։

Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա՛ տ̃ր. և զիրաւունս քո ուսո՛ ինձ։

Անձն իմ ՚ի ձեռս քո է յա̃մ ժամ. և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Լարեցին ինձ մեղաւորք որոգայթ. 'ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ.

Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան. զի ցնծութի̃ է սրտի իմոյ:

Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ, առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան վասն հատուցման:

Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի:

Օգնական և փրկիչ իմ ես դու. և ես 'ի բանս քո յուսացայ:

'Ի բաց եղերուք յինէն չարք. և քննեցից զպատուիրանս ա̃յ իմոյ:

Օգնեա՛ ինձ ըստ բանի քում, և կեցո՛ զիս. և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ:

Օգնեա՛ ինձ, և ապրեցո՛ զիս. և խորհեցայց յիրաւունս քո յա̃մ ժամ:

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որ ապստամբ եղեն յարդարութե̃ց քոց. զի անիրաւութ̃ էին խորհուրդք նոցա:

Յանցաւորս համարեցայ զա̃մ մեղաւորս երկրի. վ̃ս այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո:

Բևեռեա՛ ընդ երկիւղ քո զմարմինս իմ. զի 'ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ:

Արարի իրաւունս և արդարութիւն. մի մատներ զիս 'ի ձեռս նեղչաց իմոց:

Ընկա՛լ զծառայս քո 'ի բարի, զի մի ամբարտաւանք զզուեսցեն զիս:

Սպասեցին աչք իմ փրկութե̃ քում տ̃ր, և բանից արդարութե̃ քո:

Արա՛ ընդ ծառայի քում տ̃ր ըստ ողորմութե̃ քում. զարդարութիւնս քո ուսո՛ ինձ:

Ծառայ քո եմ ես, իմաստո՛ւն արա զիս, և ծանեայց զվկայութիւնս քո:

Ժամ է պաշտել զտ̃ր. խափանեցին զօրէնս քո.

Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի և զտպազիոն։

Վասնայն պատուիրանք քո յաջողեցան ինձ. զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց։

Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վասն այսորիկ սիրեաց զնս̃ անձն իմ։

Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւոր և իմաստուն առնէ զտղայս։

Զբերան իմ բացի, և առի զհոգի. 'ի պատուիրանս քո փափագեաց անձն իմ։

Նայեա՛ առ իս, և ողորմեա՛ ինձ ըստ իրաւանց սիրողաց անուան քո։

Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում. և մի տիրեսցեն ինձ ա̃մ մեղք։

Փրկեա՛ զիս 'ի զրպարտութէ̃ մարդկան. և պահեցից զպատուիրանս քո։

Երևեցո՛ զերեսս քո 'ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութի̃ս քո։

Վտակք ջուրց իջին յաչաց իմոց. զի ոչ պահեցին զօրէնս քո։

Արդար ես դու Տ̃ր, և ուղիղ են դատաստանք քո։

Պատուիրեցեր զարդարութի̃ վկայութե̃ց քոց. և ճշմարիտ են յոյժ։

Մաշեաց զիս նախանձ քո, զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։

Ընտրեալ է բան քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զնա։

Մանուկ եմ ես և արհամարհեալ. և զարդարութի̃ս քո ես ոչ մոռացայ։

Արդարութի̃ քո՝ արդարութի̃ յաւիտենից. և օրէնք քո ճշմարիտ են։

Նեղութիւնք և վիշտք գտին զիս. և պատուիրանք քո խօսք իմ էին։

Արդարութիւն են վկայութիւնք քո յաւիտեան. իմաստուն արա և կեցո զիս։

Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով. լուր ինձ Տէր, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցից։

Աղաղակեցի առ քեզ, և փրկեա զիս. և պահեցից զվկայութիւնս քո։

Կանխեցի տարաժամու, աղաղակեցի. և ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Կանխեցին աչք իմ առաւօտու. 'ի խօսել ինձ զբանս քո։

Զձայնի իմում լուր Տէր՝ ըստ ողորմութեան քում. Տէր, յիրաւունս քո կեցո զիս։

Մերձեցուցին յիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն. զի յօրինաց քոց հեռի եղեն։

Մերձ ես դու Տէր. և ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են։

'Ի սկզբանէ ծանեայ 'ի վկայութեանց քոց. զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա։

Տես զխոնարհութիւն իմ, և փրկեա զիս. զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Դատեա զդատաստանս իմ, և փրկեա զիս. և ըստ բանի քում կեցո զիս։

Հեռի է 'ի մեղաւորաց փրկութիւն, զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին։

Գթութիւնք քո բազում են Տէր, և ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս։

Բազում են, որ հալածեն և նեղեն զիս. 'ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Հայէի յանադորոյնս՝ և մաշէի, զի զպատուիրանս քո ոչ պահեցին։

Տես զի զպատուիրանս քո սիրեցի. Տէր, ողորմութեամբ քո կեցո զիս։

Սկիզբն բանից քոց ճշմարտութիւն է. յաւիտեան են ամենայն իրաւունք արդարութեան քո։

Իշխանք հալածեցին զիս ՚ի նանիր· և ՚ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ։

Ցնծացայ ես ՚ի բանս քո, ո̅պ այն, որ գտանէ աւար բազում։

Զմեղս ատեցի և անարգեցի, և զօրէնս քո սիրեցի։

Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ, վ̅ս իրաւանց և արդարութե̅ քո։

Խաղաղութի̅ բազում է այնոցիկ՝ որ սիրեն զօրէնս քո· և ոչ գոյ ՚ի նոսա գայթագղութի̅։

Սպասեցի փրկութե̅ քում տ̅ր, և զպատուիրանս քո սիրեցի։

Պահեաց անձն իմ զվկայութի̅ս քո, և սիրեաց զն̅ս յոյժ։

Պահեցից զպատուիրանս և զվկայութի̅ս քո· զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի քո են։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տ̅ր· ըստ բանի քում իմաստո՛ւն արա զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տ̅ր· և բանիւ քո փրկեա՛ զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութի̅ս քո, յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութի̅ս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո· զի ա̅մ պատուիրանք քո արդարութի̅ք են։

Եղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս· զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Ցանկացայ փրկութե̅ քում տ̅ր, և օրէնք քո խօսք իմ էին։

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ· և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես ո̅պ զոչխար կորուսեալ· խնդրեա՛ զծառայս քո, զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ։

Ապա օրհնութէ Յովնանու:

Ի նեղութեան իմում ես առ Տր կարդացի. լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լուր Տր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղձան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին որպ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութէ կեանք իմ:

Առ քեզ, ՏրԱծ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար սբ քո:

Օ ի ոյք պահէին զունայնութի և զսուտ, յողորմութէ իւրեանց մերժեցան:

Այլ ես 'ի ձայն օրհնութե խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս Տն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութե:

Եւ ապա շարական. ԲՁ:

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տրուն զըն կենդանութեան. եւ լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. և եհան ընկեցեալս ի մ յապականութենէ: Յորժամ ընկլայ ես ի խորս

անդ ընդ ոզոց · ըմբըն ունեցայ ի ժամիս վերջապէն·
եկու փրկեցայ զիս փրկիչն աշխարհի · և ե-
հան : Միայն օրհնեալ սրբուհիդ ի կանայս.
բանին կայարան և առագաստ արքային · բարե-
խօսեա առ տէր վասն անձանց մերոց · զի փր-
կեսցէ զմեզ ի սատանայական գեհենոյն :

Յետ այսորիկ երգեն զերեքսրբեանն :

Սուրբ Աստուած, որ և հզօր, որ և անմահ, ողորմեա մեզ : Երիցս :

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն :

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք : Տէր ողորմեա :
Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏէր :
Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց զՏէր :
Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏէր :
Վասն զի միշտ ընդ խոստմանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զՏէր :
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին զՏէր : Յիշեա :
Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա :
Գ · Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ· Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ արարիչ ամենայն արարածոց, որ արժանի արարեր զմեզ հաւատացեալս ի քեզ՝ հաղորդիլ մարմնոյ և արեան քո : Արժանաւորեա զծառայս քո զայս

տեառն, լինել արժանի յետին թոշակիս, որ հետևի սովաւ 'ի կեանսդ յաւիտենից։ Քանզի դու իսկ ասացեր քո ամենամբ բերանովդ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նր, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Արդ 'ի ձեռն կենսաբեր մարմնոյ քո, և արեան քո սրբոյ ազատեա զսա 'ի յանցանաց մեղաց և մահու. սրբեա զթարախեալ մարմին նր, և մաքրեա զգազրացեալ որովայն նր. զի ճաշակելով 'ի մարմնոյ և յարենէ քումմէ, սրբեալ և մաքրեալ 'ի մեղաց, արժանաւոր լիցի լուսոյ արքայութեն երկնից։ Եւ համայն զօրհնութի և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սբյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սաղ ասէ սաղմոս Ծ. ողբաչայն։

Կց. Յօղեալ յիս մշտկաւ, և սբ եղէց. լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Փոխ. Ողորմեա ինձ Ած, ըստ մեծի ողորմութե քում. ըստ բազում գթութե քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութե իմմէ. և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։

Քեզ միայն մեղայ, Տր. և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո, և յաղթող 'ի դատել քեզ։

Անօրէնութեամբ յղացաւ և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տր զճշմարտութի սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութ քոյ յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, և սր̃ եղէց. լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի՛ արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութի̃, ՚և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. և զա̃մ անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։

Սիրտ սր̃ հաստատեա՛ յիս, ա̃ծ. և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում։

Մ՚ի ընկենուր զիս ՚ի յերեսաց քոց. և զհոգի քո սր̃ մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. և հոգւով պետութե̃ քոյ հաստատեա՛ զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամ̃պարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա՛ զիս յարենէ, ա̃ծ ա̃ծ փրկութե̃ իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութե̃ քում։

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութի̃ս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ ա̃յ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ ա̃ծ ոչ արհամարհէ։

Բարի՛ արա տ̃ր կամօք քովք սիոնի, և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութե̃, ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ.
(խդ. 21։)

Յո՛ւշ լիցի քեզ այդ, յակոբ. և իսրայէլ, զի ծառայ իմ ես դու. ինձ ստեղծի զքեզ 'ի ծա-

ռայութի. և խորայել, մի մոռանար զիս. զի ահաւասիկ ջնջեցից իբրև զամպ զանօրէնութիս քո, և իբրև զմէգ զմեղս քո. դարձ առ իս, և փրկեցից զքեզ: Բայց պատմեա դու նախ զանօրէնութիս քո, զի արդարասցիս: Ես եմ, ես եմ նոյն, որ ջնջեմ զանօրէնութիս քո վն իմ. և ըզմեղս քո այլ ոչ ևս յիշեցից:

Յովհաննու առաքելոյն 'ի կաթողիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (ա . դ:)

Սիրելիք, մարմինն և արիւն յսի քսի որդւոյն նոյ սրբէ զմեզ յամ մեղաց: Եթէ ասիցեմք, եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք, և ճշմարտութի 'ի մեզ ոչ գոյ: Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար, առ 'ի թողուլ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ յամ անիրաւութէ: Եւ եթէ ասիցեմք, եթէ ոչ ինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա. և բան նորա ոչ է 'ի մեզ: Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ, զի մի մեղիցէք: Եւ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ ած զյս քս զարդարն և զանարատն: Եւ նա է քաւութի մեղաց մերոց. և ոչ եթէ մերոցն միայն, այլ և ամ աշխարհի:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (Ժ . ա :)

Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք իցէք. զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին, և ամենեքին ընդ ծովն անցին, և ամենեքին 'ի մովսէս մկրտեցան յամպն և 'ի ծովն. և ամենեքին զնոյն հոգևոր կերակուրն կերին, և ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին. զի ըմպէին 'ի

հոգւոր վիմէն, որ երթայր զհետ նց̅. և վէմն էր ինքն Քս̅։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Օրհնեցից զՏր̅ յա̅մ ժամ, յա̅մ ժամ օրհնութիւն նորա 'ի բերան իմ։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Գլ. 45։)

Տէրն մեր Յս̅ Քս̅ ասէ.

Ամենայն որ լսէ 'ի հօրէ, և ուսանի, գայ առ իս։ Ոչ եթէ զհայր ուրուք տեսեալ իցէ. եթէ ոչ որ էն յԱ̅յ, նա ետես զհայր։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի որ հաւատայ յիս՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականս։ Ես եմ հացն կենաց. հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին, և մեռան։ Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք 'ի սմանէ, մի մեռանիցի։ Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ. եթէ ոք ուտիցէ 'ի հացէ յայսմանէ, կեցցէ յաւիտեան։ Եւ հացն՝ զոր ես տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի։ Մարտնչէին ընդ միմեանս հրէայքն, և ասէին. զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր յուտել։ Ասէ ցնոսա Յս̅. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է. և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է։ Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես 'ի նմա։ Որպէս առաքեաց զիս կենդանին հայր, և ես կենդանի եմ վասն հօր. և որ ուտէ զիս, և նա կեցցէ վասն իմ։ Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ. ոչ որպէս կե-

րան հարքն ձեր զմանանայն, և մեռան. որ ուտէ զհացս, կեցցէ յաւիտեան :

Փառք քեզ տէր ա̃ծ մեր :

Եւ ապա ասեն զՀաւատամսն, և զնորին յարուցն և զաղօթսն :

Հաւատամք 'ի մի ա̃ծ հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից : Եւ 'ի մի տ̃ր յ̃ս ք̃ս, յորդին ա̃յ ծնեալն յա̃յ հօրէ միածին նախ քան զա̃մ յաւիտեանս : Ա̃ծ յա̃յ, լոյս 'ի լուսոյ. ա̃ծ ճշմարիտ յա̃յ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած : Նոյն ինքն համագոյակից հօր, որով ա̃մ ինչ եղև յերկինս և 'ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք : Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութե̃ իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի մարիամայ 'ի սբ̃յ կուսէն հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, հոգի, միտք, և զա̃մ որ ինչ է 'ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք : Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ընդ աջմէ հօր. Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան : Հաւատամք և 'ի սբ̃ հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն, որ 'ի հօրէ և յորդւոյ բղխի : Որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն 'ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ 'ի սբ̃սն : Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի. 'ի մի մկրտութի̃. յապաշխարութի̃. 'ի քաւութի̃ և 'ի թողութի̃ մեղաց. 'ի յարութի̃ մեռելոց. 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց. յար-

քայութիւնն երկնից. և 'ի կեանսն յաւիտենականս։

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր ս՟բ Հոգին. կամ թէ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութ՟է ասեն լինել զորդին ա՟յ, և կամ զս՟բ Հոգին. և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով ս՟բյ Երրորդութ՟են և մի ա՟ծութ՟են Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Եւ ևս խաղաղութ՟ե զտէր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա՛։

Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք 'ի տ՟նէ ա՟յ, և 'ի փրկչէն մերմէ յ՟սէ ք՟սէ 'ի ժամուս պաշտաման և աղօթից։ Զի արժանի ընդունելութ՟ե արասցէ, լուիցէ ձայնի աղաչանաց մերոց. ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի 'ի վերայ մեր։ Աղօթք մեր և խնդրուածք յա՟մ ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութ՟ե նորա։ Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով, արդարութ՟բ վաստակել 'ի գործս բարիս։ Զի զողորմութ՟ե զշնորհսն իւր արասցէ 'ի վերայ մեր, տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։ Կեցո՛ տ՟ր։

Զժամս և զառաջիկայ օրս խաղաղութ՟բ անցուցանել հաւատով 'ի տեառնէ խնդրեսցուք։ Շնորհեա՛ տէր։

Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց 'ի Տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա՛ Տէր :

Զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց 'ի Տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա՛ Տէր :

Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող զօրութիւն յօգնականութիւն անձանց մերոց 'ի Տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա՛ Տէր :

Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ց :

Գ. Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Եւ քահանայն ասէ աղօթս :

Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ մեծդ ես ողորմութեամբ և առատ պարգևօք բարերարութեան քո : Որ դու քոյին կամաւ 'ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու յաղագս մեղաց մերոց, և պարգևեցեր առատապէս ընդ պարգևս հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն : Հաղորդս արա և զմեզ Տէր, աղաչեմք զքեզ, աստուածային պարգևացդ, թողութեան մեղաց և ընդունելութեան հոգւոյդ սրբոյ. որպէս զի արժանաւորք եղիցուք գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն : Աստուծոյ երկրպագեսցուք :

Խաղաղութեամբ քով Քրիստոս փրկիչ մեր, որ 'ի վեր ես քան զամենայն միտս և զբանս, ամրացո՛ զմեզ, և աներկիւղ պահեա՛ յամենայն չարէ. հաւասարեա՛ զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո, որ հոգւով և ճշմարտութեամբ քեզ երկիր պագանեն : Զի ամենասուրբ Երրորդութեանդ վայելէ փառք՝ իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն :

Եւ ասեն զՀա՛յր մեր յերկինս :

Եւ ապա աղօթէ քահանայն։

Որ աղբիւրդ ես կենաց, եւ բղխումն ողորմութեան, Հոգիդ սբ, ողորմեա ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկիր պագանեն աստուածութեանդ քո։ Պահեա զսոսա ամբողջս. տպաւորեա յոգւոջ սոցա զձեւ մարմնոյ ցուցակի, առ'ի ժառանգութիւն եւ 'ի վիճակ հանդերձելոցդ բարեաց, քսիւ յսիւ տէրամբ մերով. ընդ որում քեզ Հոգւոյդ սբյ, եւ Հօր ամենակալի վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։

Հաւատամ 'ի Հայր ած ճշմարիտ. Հաւատամ յորդին ած ճշմարիտ. Հաւատամ 'ի Հոգին սբ ած ճշմարիտ։ Խոստովանիմ եւ հաւատամ, զի սա է ճշմարիտ մարմին եւ արիւն որդւոյն այ. որ լինի մեզ 'ի քաւութիւն եւ 'ի թողութիւն մեղաց։

Եւ ապա ասեն հասարակ։

Քս պատարագեալ բաշխի 'ի միջի մերում. ալէլուիա։
Զմարմին իւր տայ մեզ կերակուր, եւ զսբ զարիւն իւր ցօղէ 'ի մեզ. ալէլուիա։
Մատիք առ տէր, եւ առէք զլոյս. ալէլուիա։
Ճաշակեցէք եւ տեսէք, զի քաղցր է տր. ալ։

Եւ քահանայն տայ զփրկչական սբ խորհուրդն հաւա-
տացելոցն զփառաւորութեամբ, եւ ասէ.

Մարմին տն մերոյ յի քի լիցի քեզ 'ի փրկութիւն եւ յառաջնորդ յանվախճանն 'ի կեանս. ամէն։

Զբերան իմ բացի, եւ առի զհոգի. 'ի պատուիրանս քո փափաքեաց անձն իմ։

Զբաժակ փրկութեան ընկալայց եւ զանուն տն կարդացից։

Ի— աւէն շարական. ԳՁ:

Որ կազմեցեր սեղան խորհրդոյ. և ար֊ բուցեր յանմահական բաժակէն սրբոց քոյ առաքելոցն այսօր 'ի սուրբ վերնատունն. ամա֊ չեմք փրկիչ ողորմեա:

Ի— երրորդ ձայնէ, ճաշու տուն, և աւէն:

Լցաք 'ի բարութեանց քոց Տէր, ճաշակելով զմար֊ մին քո և զարիւն. փառք 'ի բարձունս կերակ֊ րողիդ զմեզ: Որ և հանապազ կերակրես զմեզ, առաքեա 'ի մեզ զհոգևոր քո զօրհնութիւն. փառք 'ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ:

Քարոզ:

Սրկ. Եւս և ես խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Եւս և ես հաւատով ընկալեալքն յաստուածային 'ու յերկնային յանմահ յանարատ և յանապա֊ կան խորհրդոյս, զՏէր գոհացարուք:

Գոհանամք զքէն Տէր, որ կերակրեցեր զմեզ յանմահական սեղանոյ քոյ, բաշխելով զմար֊ մին և զարիւնդ 'ի փրկութիւն աշխարհի, և կենանք անձանց մերոց:

Ի— այս ժամանակին ասէ զգոհութեան աղօթս:

Գոհանամք զքէն Հայր Տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի, որ արժանի արարեր զմեզ զծառայքս քո աստուածայ֊ ին և երկնաւոր պարգևացս այսոցիկ, հաղոր֊ դել ճշմարիտ մարմնոյ և արեան միածնի որդ֊

ւոյ քո, տ՟ն մերոյ և փրկչին յ՟ի ք՟ի ։ Աղա- չեմք զքեզ տ՟ր, մի լիցի սա մեզ 'ի դատապար- տութիւն յաղագս բազում յանցանաց մերոց, այլ շնորհեա զսա մեզ յառողջութիւն հոգւոց և մարմ- նոց մերոց, և 'ի զգաստութիւն խորհրդոց, և 'ի կատարումն գործոց բարեաց և ա՟մ առաքի- նութեանց ։ Որ՟պ զի սրբեալ սորա զմեր շունչս, զմիտս և զմարմինս, արասցէ զմեզ տաճար ս՟բ երրոր- դութեան. առ 'ի գտանել մեզ զողորմութիւն առա- ջի ահաւոր բեմի միածնի որդւոյ քո, տ՟ն մերոյ և փրկչին յ՟ի ք՟ի, ընդ ա՟մ ս՟րս քո. և գոհա- նալով փառաւորել զմիասնականն ս՟բ երրորդու- թիւն զհայր և զորդի և զս՟բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սո- վաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շը- նորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր ա՟ծ մեր կեցո և ողորմեա ։

Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ք՟ո ա՟ծ մեր. պահպանեա զծառայքս քո ընդ հո- վանեաւ ս՟բ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խա- ղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց, արժանաւորեա գոհութ՟բ փառա- ւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Բայց եթէ հիւանդն մերձ իցէ 'ի մահ, քահանայն զկնի տալոյ զարձակումն՝ ասասցէ զՀաւատամ 'ի Հայր ա՟ծ ճշմարիտն և տացէ զերկնային ս՟բ խոր- հուրդն. և զգոհութեան աղօթսն կատարեսցէ ։

ԿԱՐԳ

ՕԾՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Յորժամ կամենան օծանել զհիւանդն, զինչ որ հաղորդութեան գայ, ժամանայն առ հիւանդն՝ ունելով զօրհնած ձէթն հիւանդաց ընդ իւր։

Եւ ասեն շարական. ԳԿ։

Զեկեղեցայինն քեզ՝ մաղթեմ փրկիչ. որ կենարար՝ բանիւ քո լուծեր զերկունըս մահու. փարատեա՛ և զիմ զհիւանդութիւնս. յոյս կենդանութեան մեր՝ կեցո ըզ մեզ։ Որ անմահաբար քո մեռելութեամբն՝ աւերելով ըզդրունըս դըժոխոց մեռուցեր ըզմահ. կենդանագործեա և զիս զմեղօք ըզմեռեալս. յոյս։ Մաքուր և անբիծ կոյս՝ յետ ծննդեանն. որ մարմնով ծնար զարձակողն ի կապից մահու՝. բարեխօս լեր վասն անձանց մերոց՝ փրկել ի սպառնալեաց գեհենոյն։

Սաղմոս Զ։

Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։
Ողորմեա ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. և դու Տէր մինչև յե՞րբ:
Դարձ Տէր և փրկեա զանձն իմ. կեցո՛ զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում:
Զի ոչ ոք է՝ որ 'ի մահու յիշէ զքեզ, կամ 'ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ:
Վաստակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում. լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ. և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի:
Խռովեցաւ 'ի սրտմտութենէ ակն իմ. և մաշեցայ ես 'ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց:
'Ի բա՛ց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն:
Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տէր աղօթից իմոց. և Տէր զխնդրուածս իմ ընկալաւ:
Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ. դարձցին յետս, և ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Յակոբու առաքելոյն 'ի կաթողիկեայց թղթոյն ընթերցուած:
(Ե. 14:)

Հիւանդանայցէ ոք 'ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն, և արասցեն 'ի վերայ նորա աղօթս. օծցեն իւղով յանուն Տեառն. և աղօթքն հաւատովք փրկեսցեն զաշխատեալն, և յարուսցէ զնա Տէր. և եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ, թողցի նմա: Խոստովան եղերուք միմեանց զմեղս, և աղօթս արարէ՛ք 'ի վերայ միմեանց՝ որպէս զի բժշկեսջիք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոց յօգնականութեան:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Օծեր իւղով զգլուխ իմ, բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

որհ· Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Զ. 7:)

Տէրն մեր յս քս

Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն, եւ սկըսաւ առաքել զնս երկուս երկուս. եւ տայր նց իշխանութի 'ի վերայ այսոց պղծոց: Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն 'ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան. մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ 'ի գօտիս. այլ ագանել հողաթափս. եւ մի զգենուցուք աւել՝ երկուս պարեգօտս: Եւ ասէր ցնս. յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթեվանս կալջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտի: Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, եւ ոչ լուիցեն ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձերոց 'ի վկայութի նց: Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ապաշխարեսցեն. եւ դեւս բազումս հանէին, եւ օծանէին իւղով զբազում հիւանդս, եւ բժշկէին զնս:

Եւ ասէ ժողովոյն աղերսանօք աղօթս 'ի վերայ հիւանդին:

Որդեակ իմ. եթէ պատահեալ ինչ իցէ քեզ յանցանք յայսմ անցաւոր կենսս, զոր ծանեար, եւ զոր յանցեար պատրանօք ընդդիմութե, որչափ մեր է իշխանուի արձակեալ ✠ եւ վերըստին սրբեալ լիցիս 'ի մէնջ. եւ տն մր ողորմութեամբն եղիցիս արձակեալ յամ ապաշխարութեանց եւ յամ բանադրանաց եւ 'ի կապանաց լիցիս արձակեալ. եւ հաճոյ եւ ընդունելի՝ 'ի լոյսն յաւիտենից փոխիլ արժանաւորեսցիս, զոր ինքն շնորհեսցէ յս քս. որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Աղօթք յառաջ քան զօծանելն։

Քհ. Ամենակարող և յաւիտենական Ա՟ծ, որ 'ի ձեռն երանելւոյն յակոբայ առաքելոյն քո ա-սացեր, եթէ հիւանդանայցէ ոք 'ի ձէնջ, կո-չեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն, և աղօթեսցեն 'ի վերայ նորա. օծցեն զնա իւղով յանուն Տ՟ն, և աղօթքն հաւատով կեցուսցեն զհիւանդն, և յա-րուսցէ զնա Տ՟ր. և եթէ մեղս ինչ է գործեալ, թողցի նմա։ Արդ խոնարհեալ աղաչեմք զքեզ, թո́ղ զծառայիս քո զա՟մ զմեղս սպասաւորութ՟ե մերոյ օծութե՟ս՝ և գթութ՟դ քո. և 'ի կեանսդ յա-ւիտենականս ժամանեցո́ զսա շնորհօք Տ՟ն մերոյ Յ՟ի Ք՟ի, և ամենասուրբ հոգւովդ. և քեզ վայե-լէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Առնու քահանայն աջ ձեռամբն զիւղն սբ՝ 'ի ձախոյ. կնքէ նախ զաչս հիւանդին ասելով.

Սովին Տ՟ր օծութեամբս, ✠ և իւրով ամենա-գութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ Տէր զոր ինչ մեղար տեսանելեօքդ. ամէն։

Զականջսն, ասելով.

Սովին Տ՟ր օծութեամբ, ✠ և իւրով ամենա-գութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ Տէր զոր ինչ մեղար լսելեօքդ. ամէն։

Օ. ՀՈՏՈՏԵԼԻՍՆ, ԱՍԵԼՈՎ.

Սովին ս՟բ օծութեամբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար հոտոտելեօքդ. ամէն։

Օ. ՇՐԹՈՒՆՍՆ, ԱՍԵԼՈՎ.

Սովին ս՟բ օծութեամբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար ճաշակելեօքդ. ամէն։

Օ. ՁԵՌՍՆ, ԱՍԵԼՈՎ.

Սովին ս՟բ օծութեամբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար շօշափելեօքդ. ամէն։

Օ. ՈՏՍՆ, ԱՍԵԼՈՎ.

Սովին ս՟բ օծութեամբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար գնացիւքդ. ամէն։

Օ. ՄԻՋՍՆ (ԵԹԷ ԻՑԷ ԱՅՐ,) ԱՍԵԼՈՎ.

Սովին ս՟բ օծութեամբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար հեշտութեամբ միջացդ. ամէն։

Բայց թէ հիւանդն մերձ իցէ 'ի մահ, օծցէ ձիթով զհինգ զգայարանսն մարմնոյն, ասելով:

Սովին օծումս, և խորով ամենառատ ողորմութեն, թողցէ քեզ Տր զոր ինչ յանցեար տեսանելեօք, լսելեօք, ճաշակելեօք, հոտոտելեօք, և շօշափելեօքդ. և յամ չարէ ազատեսցէ զքեզ Տր յս քս:

Պատասխանեն. Ամէն:

Եւ ապա աղօթէ քահանայն:

Իւղովս օրհնութե յանուն Տյ հօր ամենակալի, և յսի քսի որդւոյ նր տն մերոյ, և հոգւոյն սբյ, մի մերձեսցի 'ի սա հոգի անմբ. և մի յամ յօդուածս անդամոց սորա, և մի 'ի խորհուրդս որ, այլ բնակեսցէ 'ի սա զօրութի բարձրելոյն. և 'ի ձեռն աղօթիցս և օրհնեալ ձիթոյս օծութե զպատրաստեալ առողջութեն արժանի լիցի առնուլ շնորհօք տն մերոյ յսի քսի, և նմա փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քահանայն դնէ զձեռն 'ի վր գլխոյ հիւանդին, և ասէ զաղօթս:

Զսուրբ և զմեծապատուեալ անուն փառաց քոց կարդամք, Տր երկնաւոր, հայր ամենակալ. որ արարեր զերկինս և զերկիր, զծով և զամ որ 'ի նս. Տր աբրահամու, Տր իսահակայ, Տր յակոբայ, Տր որ 'ի բարձունս բնակեալդ ես, և 'ի խոնարհս հայիս, հայեաց 'ի վր որ՝ յոր եղեալ է ձեռք մեր. և զոր առնեմք 'ի վր ծառայիս քո, յոր զձեռս մարմնաւոր մերձեցուցանեմք, հոգեւորապէս զօրութի փառաց քոց մեր-

ձեռացի 'ի սա ։ Տո՛ւր սմա , տէր , առողջութիւն մարմնոյ , ամբծութիւն մտաց , և խորհել զհաճոյսն քո ։ Արժանի՛ արա զսա հասանել առ քեզ , և յետ փորձութեան փրկեա՛ զսա որպէս փրկեցեր զղովտ 'ի սոդոմայ · զորդիսն իսրայէլի յերկրէն եգիպտացւոց · զյովնան 'ի խորոց ծովուն , ողորմելով քաղաքին նինուէի՝ որ բնակեալ էին 'ի նմա աւելի քան զերկոտասան բիւր մարդիկ · զշուշան 'ի սուտ վկայութենէ · զդանիէլ 'ի գբոյ առիւծուցն · մեռեալս յարուցեր 'ի ձեռն մարգարէին եղիայի և եղիսէի · զեզեկիա թագաւորն իսրայէլի դարձուցեր 'ի մահուանէ · բազում և պէսպէս հրաշս ներգործեցեր 'ի մէջ հնոյն իսրայէլի ։ Իսկ 'ի նորումս արձակեցեր զառաքեալսն պետրոս 'ի պահապանաց բանտին · զպօղոս 'ի կապանաց · յարուցեր զտաբիթայն 'ի մահուանէ , զեւտիքոս 'ի մեռելութենէ · զթեկղիա 'ի միջոյ տեսողացն · բազում և անթիւ սքանչելիս և նշանս արարեր , և առնես մինչև 'ի կատարած աշխարհի ։ Դու և այժմ ծառայիս քո օգնական լեր և պաշտպան , զօրավիգն և պահապան ։ Ազատեա՛ զսա 'ի հիւանդութենէ մարմնոյ և 'ի բանադրութենէ հոգւոյ · և արժանացո՛ զսա մտանել յարքայութիւն քո երկնային , շնորհօք տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի · ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ՍԿՍԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴՆ

ԱՒԱՆԴԵԼ ԶՀՈԳԻՆ

Քահանայն առընթեր կատարէ զայս կարգս, և ասէ.

Տէր ուղղեա զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան. Տէր ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և մեր հաւատացելոց՝ գնալ յարդարութեան ճանապարհն, և 'ի կեանսդ յաւիտենից:

Այս ասէն շարական. Դ.Կ:

Ճանապարհ. և ճշմարտութիւն. և կեանք քրիստոս. առաջնորդեա հոգւոց՝ մերոց. յերկրէ ելանել յերկինս: Դուռն կենաց մտից յիսուս. մոյծ և ըզ մեզ առ հայր քո և հոգի. երգել միշտ ըզ փառս:

Յորդորակ:

Ճանապարհ բարի քրիստոս և ճշմարտութիւն. առաջնորդ հոգւոց մերոց յերկրէ ի յերկինս: Դուռըն կենաց մտից յիսուս. աստուած ճշմարիտ. մոյծ և զմեզ առ հայրըդ քո հոգւովդ սրբով:

Եւ ժողովուրդն ասէ Գ. Տէր ողորմեա. եւ չնչէ
զաղօթս։

Հայր երկնաւոր ա̃ծ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս։

Ժողովուրդն հետ ամէն բանի ասեն. Ամէն։

Որդիդ միածին, յս քս ա̃ծ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն։

Հոգիդ ճշմարիտ ա̃ծ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն։

Երեքսրբեան տէրութի̃ և մի ա̃ծութի̃, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն։

Ամենօրհնեալ՝ որ ա̃ծածին և կոյս Մարիամ.

Ժող. Բարեխօսեա՛ վ̃ն հոգւոյ հրաժարելոյս։

Ա̃մ հրեշտակք և հրեշտակապետք և ա̃մ երկնային զօրութի̃ք. բարեխօսեցէք վ̃ն։

Ա̃մ նահապետք և մարգարէք և արդարք առաջինք. բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրա։

Ա̃մ առաքեալք, և ա̃մ դասք՝ որ հայրապետաց. բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս։

Ա̃մ վկայքդ յաղթողք և գունդք մարտիրոսացն. բարեխօսեցէք։

Ա̃մ ճգնաւորք միանձնացեալք, և խումբք՝ որ կուսանացն. բարեխօսեցէք։

Տէր ա̃ծ մեր. որ սրբութի̃ ս̃րց ես, և քաւիչ մեղաւորաց։

Ժող. Փրկեա՛ զսա։

՚Ի սրտմտութենէ քումմէ, և ՚ի տանջանաց դըժոխոց. փրկ։

՚Ի յաւիտենական պատժոցն, և յիշխանութենէ դիւացն. փրկ։

՚Ի ձեռաց և ՚ի ժանեաց սատանայի. փրկ։

՚Ի տեսութենէ օդոյս իշխանութեան, և յերկեղէ թշնամեացն. փրկ։

'Ի յընկերակցութենէ չարացն, և 'ի տեղւոջէ խաւարին. փրկ։
'Ի յամ նեղութեանց և 'ի մեղաց. փրկ։
Վ՟ն մարմնանալոյ քո. փրկ։
Վ՟ն ծննդեանն քո. փրկ։
Վ՟ն թլփատութեան քո. փրկ։
Վ՟ն ս՟ր խաչի քո և թաղմանն. փրկ։
Վ՟ն ս՟ր յարութեան և համբարձմանն քո. փրկ։
Վ՟ն հոգւոյն ս՟բյ. փրկ։
Յահեղ աւուր դատաստանին. փրկ։
'Ի ժամ մահուս՝ ժամանեա՛ յօգնականութիւն սորա, մեղաւորքս զքեզ աղաչեմք։

Ձայն. Լուր մեզ Տ՟ր։

Ու զխաղաղութիւն քո տուր մեզ, զքեզ աղա։
Ու զթողութիւն սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Ու զքաղցրութիւն ս՟բյ սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Ու զկեանս անանց սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Ու զս՟ր ժառանգութիւն դրախտին սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Ու զողորմութիւն քո սմա պարգևեսցես, զքեզ աղ։
Ու զմեղս ս՟ր մի՛ յիշեսցես, զքեզ աղաչեմք։
Ու զերկնային հատուցումն սմա արասցես, զքեզ աղ։
Ու յամ չարաց ազատեա՛ զսա, զքեզ աղաչեմք։
Ու մերոց աղաչանացս՝ որ վ՟ն ս՟ր, լուր արժանի արասցես, զքեզ։

Դարձեալ քահանայն ասէ զաղօթս։

Հրաժարեա՛ հոգի քրիստոնէիս յայսմ աշխարհէս, և երթ 'ի խաղաղութիւն։

Ձայն. Ամէն։

Յանուն այ՟ Հօր ամենակալի, որ ստեղծ զքեզ 'ի մարմնի, հրաժարեա՛ հոգի. և այլն։

Յանուն յին՟ քին՟ որդւոյ այ՟ կենդանւոյ, որ վն՟ քո չարչարեցաւ, հրաժ։

Յանուն հոգւոյն սրբոյ, որ հեղաւ 'ի քեզ, հրաժ։

Յանուն սբ՟ կուսին մարիամու ածածնին, հրաժ։

Յանուն հրեշտակացն և հրեշտակապետացն և ամ՟ երկնային զօրացն, հրաժ։

Յանուն նահապետացն և մարգարէից և ամ՟ արդարոց, հրաժ։

Յանուն երջանիկ առաքելոցն, և ամ՟ սբ՟ հայրապետացն, հրաժ։

Յանուն սբ՟ վկայիցն, և յաղթօղ մարտիրոսացն, հրաժ։

Յանուն սբ՟ ճգնաւորացն և ամ՟ սբ՟ կուսանացն, հրաժ։

Յայսմ աւուր եղիցի խաղաղութի՟ տեղին քո, և բնակութի՟ քո վերինն երուսաղէմ։

Սաղ. Ամէն։

Փրկեա՛ տր՟ զհոգի ծառայիս քո յամ՟ վտանգէ դժոխոցն, և 'ի տեղւոջէ տանջանացն, և 'ի բոցոյ գեհեննոյն, և յամ՟ պատահարաց չարաց։

Սաղ. Փրկեա՛ զսա։

Փրկեա՛ տր՟ զհոգի ծառայիս քո այս անուն ոպ՟ փրկեցեր զնոյ 'ի ջրհեղեղէ ջուրցն. փրկ։

Փրկեա՛ տր՟ զհոգի ծառայիս քո, ոպ՟ փրկեցեր զենովք և զեղիա 'ի հասարակաց մահուանէ աշխարհիս. փրկ։

Փրկեա՛ տր՟ զհոգի ծառայիս քո, ոպ՟ փրկեցեր զաբրահամ հաւատովքն և ուխտիւքն. փրկ։

Փրկեա՛ տր՟ զհոգի ծառայիս քո. ոպ՟ փրկեցեր զղովտ 'ի սոդոմայ, և յայրմանէ հրոյն. փրկ։

Փրկեա՛ տր՟ զհոգի ծառայիս քո, ոպ՟ փրկեցեր

զիսահակ 'ի զենմանէ հօրն իւրոյ աբրահա-
մու · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զյակոբ օրհնութ՟ հօրն իւրոյ իսահակայ · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զմովսէս և զահարոն և զժողովուրդն իսրայ-
ելի 'ի ձեռաց փարաւոնի արքային եգիպտա-
ցւոց · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զդաւիթ 'ի ձեռաց սաւուղայ, և յամ՟ կա-
պանաց նր՟ · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զյունան 'ի փոր կիտին · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զդանիէլ 'ի գբոյ առիւծուցն · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զերիս մանկունսն 'ի հնոցէ հրոյն, և 'ի ձե-
ռաց անօրէն թագաւորին · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զշուշան 'ի սուտ վկայութե՟ն · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զամ՟ ազգս մարդկան չարչարանօք տն՟ մե-
րոյ յս՟ի քս՟ի · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զպետրոս և զպօղոս 'ի բանտէն · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զթեկղ 'ի տանջանաց · փրկ :
Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, որ՟պ փրկեցեր
զամ՟ ս՟րս քո 'ի դայթակղութ՟է յայսմ՟ աշխար-
հէս · փրկ :

Այսպէս փրկել արժանացո՛, տ՟ր տծ՟ ամենա-
կարող, զհոգի ծառայիս քո յամ՟ վտանգէ և
'ի նեղութե՟ց · և ընդ քեզ բնակել միշտ պարգևեա՛
յերկնային բարիսդ և յուրախութե՟դ, շնորհօք

տն մերոյ յսի քսի․ ընդ որում քեզ հօր ամենակալի և հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Նոյն ապա աղօթէ ժամանայն ։

Քեզ յանձն առնեմք տր զհոգի ծառայիս քո․ և աղաչեմք զքեզ, փրկիչ աշխարհի, զի ստեղծուածս քո մարմինս այս՝ որ ՚ի հող քո գթութենց կամօք իջանելոց է, զհոգի սորա ՚ի գոգ նահապետացն հանգուցես։ Եւ մի դարձուցաներ զերեսս քո, այլ ողորմեա սմա․ որ կենդանի ես ընդ հօր, և թագաւորեալ միութ սբ հոգւոյն ած ՚ի յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Պարզեալ աղօթէ ։

Ընկալ տր զհոգի ծառայիս քո․ զի լցեալ զժամանակս իւր, յաշխարհէս առ քեզ դառնայ․ և ելեալ յեգիպտոսական կողմանէս՝ առ քեզ փութայ հասանել։ Առաքեա տր զհրեշտակ քո սբ ընդ առաջ սր․ և զճանապարհն արդարութե ցոյց սմա։ Բաց տր սմա զդուռն արքայութե, և հալածեա ՚ի սմանէ զամ իշխանութիս խաւարի։ Ծանիր տր զհաւատացեալս քո և տես, զի քո է ստեղծուած։ Ընկալ տր զծառայս քո․ զի ոչ այլոյ ումք է ստեղծեալ, այլ ՚ի քէն միայն, ած կենդանի և ճշմարիտ․ զի ոչ գոյ այլ ած բայց ՚ի քէն տր, և ոչ ոք զգործս քո։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Իսկ եթէ կամին կարճառաւտ առնել, բերեն զձէթն,
և քահանայն օրհնէ այսպէս:

Ամենակալ և յաւիտենական Աստուած. որ մեղաւորաց և ապաշխարողաց զթութիւն ողորմիս, և զյանցանս թողուս. աղաչեմք զմարդասիրութիւնդ քո, զի զայս վերարկուս օրհնել ✠ և սրբել հաճեսցիս. զի որք զսա վն մեղաց իւրեանց զգենուն, թողութեան և առատութեան ողորմութեանդ քո արժանասցին: Եւ քեզ հօր ընդ որդւոյ, և ամենասուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տանեն օրհնած ջուր, և լուանեն զհերն, և ագուցանեն զպաջեմն:

Եւ եթէ յերկար հոգեվարի, կարդան զխաչելոյն աւետարաններն յանձն գլուխ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ

Խ Ա Չ Ե Լ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Ի ՉՈՐՍ ԳԼՈՒԽ ԱՒԵՏԱՐԱՆԷ ԿԱՐԳԱՒ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՏԹԷԻ ԻԵ. 1.

Վասն չարչարանաց և խաչելուե̃ տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի ։

Երբ այգ եղեւ, խորհուրդ արարին ա̃մ քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վ̃ս յ̃ի սպանանել զնա ։ Կապեցին զնա, և տարին գնացին. և ետուն 'ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի ։ Յայնժամ տեսեալ յուդայի՝ որ մատնեացն զնա, թէ պարտաւորեցաւ, զղջացաւ. և դարձոյց զարծաթն առ քահանայապետսն և ծերս ժողովրդեանն՝ և ասէ, մեղայ զի մատնեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն. մեզ չէ փոյթ, դու գիտես ։ Նա ընկեց զարծաթն 'ի տաճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղդեցաւ ։ Իսկ քահանայապետքն առեալ զարծաթն՝ ասեն. ոչ է արժան ընդունել զայդ 'ի կորբանն, քանզի գինք արեան են ։ Խորհուրդ արարեալ, գնեցին այնու զագարակն բրուտի 'ի գերեզման օտարաց ։ Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ագարակ՝ արեան՝ մինչև ցայսօր ։ Յայնժամ լցաւ որ ասացաւն 'ի ձեռն երեմիայի

մարգարէի. և առին զերեսուն արծաթին ըզ-գինս վաճառելոյն, զոր արկին յորդւոցն իսրայ-էլի. և ետուն զնա յագարակն բրտի, որպէս հրամայեաց ինձ տր: Եւ յս եկաց առաջի դա-տաւորին: Եհարց զնա դատաւորն՝ և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից: Եւ յս ասէ. դու ա-սես: Եւ 'ի չարախօսելն նր 'ի քահանայապե-տիցն և 'ի ծերոց, ոչ ինչ ետ պատասխանի: Յայն ժամ ասէ ցնա պիղատոս. ո՞չ լսես՝ որչափ դո-քա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ ետ նմա պա-տասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմանալ դա-տաւորին յոյժ: Բայց ըստ տօնի սովոր էր դա-տաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին: Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում անուն էր յեսու բարաբբայ: Իբրև ժողովեցան, ասէ ցնոսա պիղատոս. զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ, զյե-սո՞ւ բարաբբայ՝ եթէ զյս զանուանեալն քս: Քանզի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա: Եւ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ. չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ, զի բազում անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վս նր: Իսկ քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն, զի խնդ-րեսցեն զբարաբբայն՝ և զյս կորուսցեն: Պա-տասխանի ետ դատաւորն՝ և ասէ ցնոսա. զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց այտի: Եւ նոքա ասեն, զբարաբբա: Ասէ ցնոսա պիղատոս. իսկ զի՞ արարից զյս զանուանեալն քս: Ասեն ա-մենեքեան՝ խաչեսցի: Եւ նա ասէ, զի՞նչ չար արար: Եւ նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, խաչեսցի: Եւ տեսեալ պիղատոսի՝ թէ ոչ ինչ օգնէ, այլ առաւել խռովութիւն լինի, ա-ռեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝

և ասէ․ քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ
այդորիկ․ դուք գիտասջիք։ Պատասխանի ետ
ամենայն ժողովուրդն, և ասէ․ արիւն դորա 'ի
վերայ մեր, և 'ի վերայ որդւոց մերոց։ Յայն-
ժամ արձակեաց նոցա զԲարաբբայն․ և զյս՟ գան-
հարեալ, ետ 'ի ձեռս՝ զի խաչեսցի։ Յայնժամ
զինուորք դատաւորին առին զյս՟ յապարանս․
և ժողովեցին 'ի վերայ նր՟ զամ՟ զգունդն։ Մեր-
կացին զնա, և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր։
Եւ բոլորեալ պսակ 'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ նր՟,
և եղէգն յաջոյ ձեռին նր՟․ 'ի ծունր իջեալ ա-
ռաջի նորա՝ կատակէին և ասէին․ ողջ եր Թա-
գաւոր Հրէից։ Եւ Թքեալ 'ի նա, առնուին զե-
ղէգնն և ծեծէին զգլուխ նորա։ Եւ յորժամ
ձաղեցին զնա, մերկացուցին 'ի նմանէ զքղա-
միդն, և ագուցին նմա զիւր հանդերձն, և տա-
րան զնա 'ի խաչ հանել։ Եւ ելեալ արտաքս՝
գտին այր մի կիւրենացի՝ անուն սիմովն, զնա
կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա։ Եւ
եկեալ 'ի տեղին անուանեալ գողգոթա, որ
է տեղի կառափելոյ, ետուն նմա ըմպել գի-
նի ընդ լեղի խառնեալ․ և իբրև ճաշակեաց,
ոչ կամէր ըմպել։ Եւ հանեալ զնա 'ի խաչ, բա-
ժանեցին զհանդերձս նորա վիճակաւ․ զի լցցի
բանն՝ որ ասացաւ 'ի մարգարէէն․ բաժանեցին
զհանդերձս իմ յիւրեանս, և 'ի վերայ պատ-
մուճանի իմոյ վիճակս արկանէին, և նստեալ
պահէին զնա։ Եւ եդին 'ի վերայ գլխոյ նորա
գրեալ զվնաս նորա, թէ այս է յս՟ թագա-
ւորն հրէից։ Յայնժամ հանին ընդ նմա 'ի
խաչ երկուս աւազակս, մի յաջմէ նորա, և մի յա-
հեկէ։ Եւ որ անցանէինն՝ հայհոյէին զնա․ շար-
ժէին զգլուխս իւրեանց, և ասէին․ վա՜հ, որ
քակէիր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր զնա,

ապրեցո՛ զքեզ, թէ որդի ես ա̅յ՝ էջ 'ի խաչէդ: Նոյնպէս և քահանայապետքն ծաղրէին համդերձ դպրօքն և ծերովքն, և ասէին. զայլս ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է իսրայէլի՝ իջցէ այժմ 'ի խաչէդ, և հաւատասցուք դմա. եթէ յուսացաւ յա̅ծ, փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. քանզի ասաց՝ եթէ ա̅յ որդի եմ: Զնոյն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա: Եւ 'ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղև 'ի վերայ ա̅մ երկրի մինչև ցինն ժամ: Եւ զինն ժամաւն գոչեաց յս̅ 'ի ձայն մեծ և ասէ. էլի, էլի, լամա սաբաքթանի. այս ինքն է. ա̅ծ իմ, ա̅ծ իմ, ընդէր թողեր զիս: Ոմանք յայնցանէ որ անդ կային, իբրև լուան՝ ասէին. զեղիա կարդայ դա: Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ո̅մն 'ի նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով՝ հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա: Եւ կէսքն ասէին. թո՛ղ տեսցուք եթէ գա՞յ եղիա փրկել զդա: Եւ յս̅ դարձեալ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, և արձակեաց զոգին: Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչև 'ի վայր: Եւ երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան, և գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան. և ելեալ 'ի գերեզմանաց յետ յարութեն նորա, մտին 'ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան բազմաց: Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին զյս̅, իբրև տեսին զշարժումն և զեղեալսն, երկեան յոյժ և ասեն. արդարև ա̅յ որդի էր սա: Էին անդ կանայք բազումք, կային 'ի հեռաստանէ՝ և հայէին, որք եկին զկնի յս̅ի 'ի գալիլեէ պաշտել զնա: Յորս էր մարիամ մագդաղենացի, և մարիամ՝ յակոբայ և յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն զեբեդեայ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԺԵ. 1։

Վասն չարչարանաց և խաչելութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դպրօք՝ և ամենայն ատեանն, կապեցին զՅիսուս և տարան մատնեցին պիղատոսի։ Եւ հարց զնա պիղատոս և ասէ. դո՞ւ ես Թագաւորն Հրէից. Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝ դու ասես։ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն. և նա ոչ ինչ տայր պատասխանի։ Իսկ պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ո՞չ ինչ տաս պատասխանի, տե՛ս քանի՜ ամբաստանեն զքէն։ Եւ Յիսուս այնուհետև ոչ ինչ ետ պատասխանի, մինչև զարմանալ յոյժ պիղատոսի։ Բայց ըստ տօնի՝ արձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ, զոր խնդրէին։ Եւ էր որում անուն էր բարաբբա՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ՚ի խռովէն՝ այր մի սպանեալ էր։ Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել որպէս սովոր էր, զի արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն։ Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զարքայն Հրէից։ Քանզի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն. որք և զամբոխն հաւանեցուցին զի արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն։ Դարձեալ պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. իսկ զի՞նչ կամիք

թէ արարից զարքայն հրէից ։ Եւ նոքա դար֊ձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք ՚ի քահանայապե֊տիցն, ՚ի խա՛չ հան զդա ։ Ասէ ցնոսա պիղատոս. զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա . և նոքա առա֊ւել ևս աղաղակէին և ասէին, ՚ի խա՛չ հան զդա ։ Իսկ պիղատոս իբրև զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց ն͞ց զբարաբբայն . և զյ͞ս գան հարեալ՝ ետ ՚ի ձեռս, զի ՚ի խաչ ելանիցէ ։ Եւ զինուորքն տարան զնա ՚ի ներքս ՚ի գաւիթն՝ որ հրապարակն էր, և կոչեն միանգամայն զա͞մ զգունդն . և զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և եդին ՚ի գլուխ ն͞ր պսակ արարեալ ՚ի փշոց . և սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել . ո՛ղջ եր արքայդ հրէից ։ Եւ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս, և ՚ի ծունր իջեալ՝ երկիր պագանէին նմա ։ Եւ իբրև կա֊տակեցին զնա, մերկացուցին զքղամիդն և զծի֊րանիս, և զգեցուցին նմա զիւր հանդերձն . և ածին արտաքս զի ՚ի խաչ հանցեն զնա ։ Եւ ու֊նէին պահակ զսիմովն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր եկեալ յագարակէ, զհայրն աղէք֊սանդրի և ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նորա ։ Եւ ածեն զնա ՚ի գողգոթա տեղի մի, որ թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ ։ Եւ տային նմա գինի զմռսեալ, և նա ոչ առ . և հանին զնա ՚ի խաչ ։ Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, արկեալ վիճակս ՚ի վերայ՝ թէ ո՛ զի՞նչ առնու֊ցու ։ Էր ժամ երրորդ, և հանին զնա ՚ի խաչ ։ Եւ էր գիր վնասու ն͞ր գրեալ, թէ թագաւոր է հրէից ։ Եւ ընդ նմա հանին ՚ի խաչ երկուս աւազակս . մի ընդ աջմէ, և մի ընդ ահեկէ նորա ։ Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս հա֊մարեցաւ ։ Եւ որք անցանէինն հայհոյէին զնա՝ շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին . վա՜հ,

որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր․ ապրեցո՛ զանձն քո, և էջ 'ի խաչէդ ։ Նոյնպէս և քահանայապետից այպն արարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին․ զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել, ք͞րդ արքայդ իսրայէլի, իջցէ այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւատասցուք դմա ։ Եւ որ ընդ նմա 'ի խաչին ելեալ էին՝ նախատէին զնա ։ Եւ իբրև վեց ժամ եղև, խաւար կալաւ զա͞մ երկիր մինչև ցինն ժամն ։ Եւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց յ͞ս 'ի ձայն մեծ՝ և ասէ․ Է՛լի Է՛լի լա՛մա սաբաքթանի․ որ թարգմանի, ա͞ծ իմ, ա͞ծ իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս ։ Եւ ոմանք 'ի նոցանէ՝ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրև լուան, ասէին՝ թէ զեղիա կարդայ ։ Եւ ընթացեալ մի ո͞մն ելից սպունգ մի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ․ Թո՛յլ տուր, տեսցուք՝ գա՞յ եղիա իջուցանել զդա ։ Եւ յ͞ս արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զոգի ։ Եւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչև 'ի խոնարհ ։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զոգի, ասէ․ արդարև այրս այս որդի ա͞յ էր ։ Էին և կանայք, որ հայէին 'ի հեռաստանէ․ յորս էր մարիամ մագդաղենացի, և մարիամ՝ յակովբու փոքրկան և յովսեայ մայրն, և սողոմէ․ որք յորժամ էրն 'ի գալիլեա՝ ընհետ շրջէին նորա, և պաշտէին զնա․ և այլ բազում կանայք՝ որք ընդ նմա ևս եկեալ էին յերուսաղէմ ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԻԳ. 1 :

Վասն չարչարանաց և խաչելութ̃ե տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի :

Եւ յարուցեալ ա̃մ բազմութիւն նոցա, ածին զնա առ պիղատոս : Եւ սկսան չարախօս լինել զնմանէ, և ասել · գտաք զսա զի թիւրէր զազգս մեր, և արգելոյր 'ի տալոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ թէ քս̃ն իցէ թագաւոր : Իսկ պիղատոս եհարց զնա և ասէ · դո՞ւ ես թագաւորն հրէից · նա պատասխանի ետ նմա և ասէ · դու ասացեր : Ասէ պիղատոս ցքահանայապետսն և ցժողովուրդսն · չգտանեմ ինչ վնաս յառն յայսմիկ : Եւ նոքա պնդէին, և ասէին, թէ խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ ա̃մ հրէաստան՝ սկսեալ 'ի գալիլեէ մինչև ցայսր : Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զգալիլեէ, եհարց եթէ գալիլեացի է այրն · և իբրև գիտաց թէ յիշխանութ̃է հերովդի է, ետ տանել զնա առ հերովդէս · քանզի և նա յերուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ : Եւ հերովդէս իբրև ետես զյ̃ս, ուրախ եղև յոյժ · զի ցանկայր 'ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա · քանզի լսէր բազում անգամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լեալ՝ տեսանել 'ի նմանէ : Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք, և նա ոչ ինչ ետ նմա պատասխանի : Կային քահանայապետքն և դպիրք, և պնդագոյն չարախօսէին զնմանէ : Արհամար-

հեաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն. և այպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս։ Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և Հերովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թըշնամիք էին միմեանց։ Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետսն և զիշխանս և զժողովուրդն, և ասէ ցնս. ածէք մատուցէք ինձ զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և վնաս ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ, զորոց դուք չարախօսեցէքդ զդմանէ։ Այլ և ոչ Հերովդէս, քանզի ետու տանել զդա առ նա. և արդ՝ ոչ ինչ մահու արժանի է գործեալ դորա. խրատեցից զդա, և արձակեցից։ Զի հարկ էր մի մի ըստ տօնի արձակել նոցա։ Եւ նոքա աղաղակէին ամ բազմութեամբն և ասէին. բա՛րձ զդա, և արձակեա՛ մեզ զԲարաբբա. որ էր վն խռովութե իրիք եղելոյ 'ի քաղաքին և սպանութե մտեալ 'ի բանտ։ Դարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի կամէր արձակել զՅս։ Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին և ասէին. 'ի խա՛չ հան զդա։ Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա. զի՞նչ չար արար սա. ոչ ինչ վնաս մահու գտի 'ի սմա. խրատեցից զսա, և արձակեցից։ Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն և խնդրէին զնա՝ 'ի խաչ հանել. և զօրանային բարբառքն նոցա և քահանայապետիցն։ Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նց։ Արձակեաց նոցա զԲարաբբայն, զոր վն խռովութե և սպանութե արկեալ էր 'ի բանտ, զոր և խընդրէինն իսկ. և զՅս մատնեաց կամացն նոցա։ Իբրև առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն Սիմոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին 'ի վերայ նորա զխաչն՝ բերել զկնի Յսի։ Եւ երթայր

զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն , և կանանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա ։ Դարձաւ Յիսուս և ասէ ցնոսա . դստերք Երուսաղէմի՝ մի լայք 'ի վերայ իմ , այլ լացէք 'ի վերայ անձանց և 'ի վերայ որդւոց ձերոց . զի եկեսցեն աւուրք յորս ասիցեն , թէ երանի՜ ամլոց և որովայնից՝ որ ոչ ծնան , և ստեանց՝ որ ոչ դիեցուցին ։ Յայնժամ սկսանիցեն ասել լերանց՝ թէ անկերո՛ւք 'ի վերայ մեր , և բլրոց՝ թէ ծածկեցէ՛ք զմեզ ։ Զի եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն , ընդ չորն զի՞նչ լինիցի ։ Ածին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա ։ Իբրև չոգան 'ի տեղին՝ կոչեցեալ գագաթն , անդ հանին զնա 'ի խաչ . և զչարագործսն՝ զոմն ընդ աջմէ , և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին ։ Եւ Յս ասէ . հայր՝ թո՛ղ դոցա , զի ոչ գիտեն զինչ գործեն ։ Եւ 'ի բաժանել զհանդերձս նորա , արկին վիճակս . և կայր ժողովուրդն հայեցեալ ։ Ծաղրանէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ և ասէին . զայլս ապրեցոյց , ապրեցուսցէ և զանձն՝ եթէ դա է Քս որդի Այ ընտրեալն ։ Այպն առնէին զնա և զինուորքն , եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ , և ասէին . եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փրկեա՛ զանձն քո ։ Եւ էր գիր գրեալ 'ի վերայ նորա , յունարէն և դաղմատերէն և եբրայեցերէն գրով , թէ սա է արքայն հրէից ։ Իսկ մի ոմն 'ի կախելոց չարագործացն հայհոյէր զնա՝ և ասէր . ո՞չ դու ես Քսն , փրկեա՛ զանձն քո և զմեզ ։ Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա՝ և ասէ . չե՞րկնչիս դու յԱյ՝ զի 'ի նմին պատժի կաս . և մեք՝ յիրաւի , զի արժանի որոց գործեցաքն՝ առնումք զհատուցումն . և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց ։ Եւ ասէ ցՅս . յիշեա՛ զիս տէր՝

յորժամ գայցես արքայութ̃ քով։ Եւ ասէ ցնա Յ̃ս· ամէն ասեմ քեզ· այսօր ընդ իս լիցես 'ի դրախտին։ Եւ էր իբրև վեցերորդ ժամ· և խաւար եղև 'ի վերայ ա̃մ երկրի մինչև ցիններորդ ժամն· խաւարեցաւ արեգակն, և հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ։ Եւ կարդաց Յ̃ս 'ի ձայն մեծ, և ասէ· Հայր՝ 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ· զայս իբրև ասաց, եհան զոգի։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ եղեն, փառաւոր արար զա̃ծ՝ և ասէ· արդարև այրս այս արդար էր։ Եւ ա̃մ ժողովուրդքն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն զայն և զգործ, բախէին զկուրծս և դառնային։ Կային և ա̃մ ծանօթքն նորա 'ի հեռաստանէ· և կանայք՝ որ եկեալ էին զհետ նորա 'ի գալիլեէ, և տեսանէին զայն։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԺԸ. 28.

Վասն չարչարանաց եւ խաչելու͞թն մերոյ յ͞ի ք͞ի:

Եւ ածեն զյ͞ս 'ի վանացն կայիափայ յապարանս դատաւորին. եւ էր այգուց: Եւ նոքա ոչ մտին յապարանսն, զի մի պղծեսցին, այլ զի ուտիցեն զպասեքն: Ել առ նոսա պիղատոս արտաքս՝ եւ ասէ. զի՞նչ չարախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայնմանէ: Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցնա. եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ: Ասէ ցնոսա պիղատոս. առէ՛ք զնա դո՛ւք եւ ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք. ասեն ցնա հրեայքն. մեզ չէ արժան սպանանել զոք: Զի լցցի բանն յ͞ի զոր ասաց, նշանակեալ թէ որո՛վ մահու մեռանելոց իցէ: Եմուտ միւսանգամ յապարանսն պիղատոս. կոչեաց զյ͞ս, եւ ասէ ցնա. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից: Պատասխանի ետ յ͞ս. 'ի քէ՞ն ասես զայդ, եթէ այլք ասացին քեզ զինէն: Պատասխանի ետ պիղատոս. մի՛ թէ եւ ես հրեա՞յ իցեմ. ազգն քո եւ քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ, զի՞նչ գործ գործեալ է քո: Պատասխանի ետ յ͞ս. իմ արքայութի͞ն չէ յայսմ աշխարհէ. եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութի͞ն իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի՛ մատնեցայց հրէից. բայց արդ թագաւորութի͞ն իմ չէ աստի: Ասէ ցնա պիղատոս. ապա

Թէ այդպէս իցէ, թագաւոր ոմն ես դու: Պատասխանի ետ յս. դու ասես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, և 'ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտութեան. ամ որ 'ի ճշմարտութենէ է, լսէ բարբառոյ իմոյ: Ասէ ցնա պիղատոս. զինչ է ճշմարտութիւն. զայս իբրև ասաց, դարձեալ ել առ հրեայսն և ասէ ցնս. ես և ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ 'ի նմա: Բայց է ձեր սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ 'ի զատկին. արդ կամիք զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն հրէից: Աղաղակեցին ամենեքեան և ասէին. մի զդա, այլ զբարաբբա. և էր բարաբբայն այն աւազակ: Յայնժամ առ պիղատոս զյս, և գան եհար: Եւ զինուորացն արարեալ պսակ 'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ նորա, և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի. և գային առ նա և ասէին, ողջ եր արքայ հրէից. և հանէին նմա ապտակս: Եւ դարձեալ պիղատոս արտաքս և ասէ ցնս. ահա ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես վնաս ինչ 'ի նմա ոչ գտանեմ: Եւ յս արտաքս, և ունէր պսակ 'ի փշոց և հանդերձ ծիրանի. և ասէ ցնս. ահա այրդ ցձեզ: Իբրև տեսին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք, զաղաղակ բարձին և ասեն. 'ի խաչ հան, 'ի խաչ հան զդա. ասէ ցնս պիղատոս. առէք զդա 'ի 'ի ձեզ, և ձեզէն հանէք 'ի խաչ. զի ես 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ: Պատասխանի ետուն նմա հրեայքն. մեք օրէնս ունիմք, և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել. զի զանձն իւր որդի այ արար: Իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ պիղատոս, առաւել ևս երկեաւ: Եմուտ դարձեալ անդրէն յապարանսն, և ասէ ցյս. ուստի՞ ես դու. և յս ոչ ետ նմա պատասխանի:

Ասէ ցնա պիղատոս. ընդ իս ոչ խօսիս, ո՞չ գիտես եթէ իշխանութի̃ ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ, և իշխանութի̃ ունիմ արձակել զքեզ: Պատասխանի ետ յի̃. ոչ ունէիր դու իշխանութի̃ 'ի վերայ իմ և ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի վերուստ. վասն այնորիկ որ մատնեաց զիս քեզ, նորա մեծ մեղք են: Եւ յայնմհետէ պիղատոս խնդրէր արձակել զնա. և հրեայքն աղաղակէին և ասէին. եթէ զդա արձակես, չես բարեկամ կայսեր. ամ̃ ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր: Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ, ած զյի̃ արտաքս, և նստաւ 'ի վերայ բեմին 'ի տեղւոջն՝ որ կոչէր քարայատակ, և եբրայեցերէն՝ կապպաթա: Էր ուրբաթն զատկի. և էր ժամ իբրև վեցերորդ, և ասէ ցհրեայսն. ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ: Եւ նոքա աղաղակէին. բա՛րձ 'ի միջոյ, բա՛րձ 'ի միջոյ, և հան զդա 'ի խաչ: Ասէ ցնո̃ պիղատոս. ես զթագաւո՞րդ ձեր 'ի խաչ հանիցեմ. պատասխանի ետուն քահանայապետքն չիք մեր թագաւոր բայց 'ի կայսերէ: Յայնժամ ետ զնա 'ի ձեռս նոցա, զի 'ի խաչ ելանիցէ: Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին ըզխաչափայտն, և ելանէր 'ի տեղին՝ որ անուանէր գագաթան, և կոչէր եբրայեցերէն գողգոթա. ուր և 'ի խաչն իսկ հանին զնա. և ընդ նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի, և 'ի միջի զյի̃: Գրեաց և տախտակ պիղատոս, և եդ 'ի վերայ խաչին. և էր գրեալ. յի̃ նազովրեցի թագաւոր հրէից: Զայն տախտակ ընթերցան բազումք 'ի հրէից, զի մօտ էր 'ի քաղաքն անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յի̃. և էր գրեալ եբրայեցերէն՝ դաղմատերէն՝ և յունարէն: Ասէին ցպիղատոս քահանայապետքն. մի՛ գրեր

Թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ Հրէից։ Պատասխանի ետ Պիղատոս. զոր ինչ գրեցի, գրեցի։ Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին 'ի խաչ զՅս, առին զհանդերձս նորա եւ արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն, քանզի էր առանց կարանի 'ի վերուստ փորանկեալ ամենեւին, ասեն ցմիմեանս. մի պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս 'ի վերայ դորա ում եւ ելցէ. զի լցցի գիրն որ ասէ. բաժանեցան զհանդերձս իմ յիւրեանս, եւ 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։ Զինուորքն՝ զայս ինչ գործեցին։ Եւ կային առ խաչին Յսի մայրն նր, եւ քոյր մօր նորա Մարիամ Կղէովպայ, եւ Մարիամ Մագդաղենացի։ Յիսուս իբրեւ ետես զմայրն եւ զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ, ասէ ցմայրն. կին դու, ահա որդի քո. ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո. եւ յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ իւր։ Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Յս, եթէ ահա ամ ինչ կատարեալ է, զի կատարեսցի գիրն, ասէ. Ծարաւի եմ։ Եւ անդ կայր աման լի քացախով. եւ նոցա սպունգ լցեալ քացախով ը լեղւոյ, շուրջ եդեալ զմշտկաւ զոպայի, մատուցին 'ի բերան նորա։ Իբրեւ առ Յս զքացախն հանդերձ լեղւովն, ասէ. ամ ինչ կատարեալ է։ Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն աւանդեաց զոգին։ Իսկ Հրէայքն քանզի ուրբաթ էր, զի մի անդէն 'ի խաչին ագանիցին մարմինքն մինչեւ ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ, աղաչեցին զՊիղատոս զի խորտակեսցեն զսարսն նոցա, եւ բարձցեն։ Եկին զինուորքն, եւ զառաջնոյն խորտակեցին զսարսն, նոյնպէս եւ զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա 'ի խաչին ելեալ էր։ Բայց իբրեւ եկին առ

յս̅, և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նորա. այլ մի ոմն 'ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա. և վաղվաղակի ել արիւն և ջուր: Եւ որ ետեսն վկայեաց, և ճշմարիտ է վկայութի̅ւն նորա. և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի և դուք հաւատասջիք: Այս եղև, զի լցցի գիրն՝ եթէ ոսկր նորա մի՛ փշրեսցի. և դարձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին 'ի նա յոր խոցեցինն:

Կ Ա Ն Ո Ն

ՅԵՏ ԱՒԱՆԴՄԱՆ ՀՈԳՒՈՅՆ

Սոյն սաղմոս ճխբ :

Կց· Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ:

Ձխ· Տ՟ր լուր աղօթից իմոց · ունկն դիր խնդրուածոց իմոց ճշմարտութե՟բ քով:
Լուր ինձ արդարութե՟բ քով, և մի՛ մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում · զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա՟մ կենդանի :
Հալածեաց թշնամին զանձն իմ · խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի ո՟պ մեռեալ յաւիտենից :
Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ · և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս :
Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յա՟մ գործս քո · յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ :
Անձն իմ ո՟պ երկիր ծարաւի է առ քեզ · վաղվաղակի լուր ինձ Տ՟ր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ:
Մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն · նմանիցիմ այնոցիկ, որք իջանեն 'ի գուբ :
Լսելի՛ արա ինձ առաւօտուց զողորմութի՟ս քո · զի ես 'ի քեզ Տ՟ր յուսացայ :
Ցո՛յց ինձ Ճանապարհ, յոր գնացից · զի առ քեզ Տ՟ր համբարձի զանձն իմ:
Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց, Տ՟ր · զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես ա̃ծ իմ:
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ:
Վասն անուան քո տ̃ր կեցուսցես զիս. արդարութ̃բ քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ:
Ողորմութ̃բ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. և կորուսցես զա̃մ նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ:
Որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Զ. 35:)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս ասէ.

Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս, ո՛չ քաղցիցէ. և որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծարաւեսցի: Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք: Զա̃մ զոր տայ ինձ հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս: Զի իջի ես յերկնից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս: Այս են կամք հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս. զի զա̃մ՝ զոր ետ ցիս հայր, ոչ կորուսից 'ի նմանէ. այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Այս են կամք հօր իմոյ, զի ա̃մ որ տեսանիցէ զորդի և հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զկեանս յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք̃ս ա̃ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութ̃ի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութ̃ի յանցանաց:

Քարոզ։

Սրկ. Վ՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Ք՟ս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութ՟ն իւրոյ. ամենակալ Տ՟ր Ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Գ · Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք։

Քհ. Ք՟ս որդի Ա՟յ անոխակալ և բարեգութ՝ գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութ՟ե քո, արա՛ արժանի ողորմութ՟ե քաւութ՟ե և թողութ՟ե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ Ս՟րբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՄՕՐԷՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ ԱՌ ՚Ի ԹԱՂՈՒՄՆ

Երթեալ յառաջ քահանայն եւ պաշտօնեայքն ՚ի տուն ննջեցելոյն խուցէն. եւ դնեն զննջեցեալն ՚ի մէջ։ Եւ այս կանոն կատարի ։

Ասէ աւագ քահանայն ։

Օրհնեալ հոգիդ տ͞ր ա͞ծ ճշմարիտ. ամէն ։

Եւ ասեն սաղմոս Ծ ։

Ողորմեա ինձ ա͞ծ ըստ մեծի ողորմութե͞ քում. ըստ բազում գթութե͞ քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։
Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. եւ ՚ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս ։
Զանօրէնութիւն իմ ես ինձէն գիտեմ. եւ մեղք իմ առաջի իմ են յա͞մ ժամ։
Քեզ միայն մեղայ տ͞ր. եւ չար առաջի քո արարի ։
Որպէս արդար երիցես ՚ի բանս քո. եւ յաղթող ՚ի դատել քեզ ։
Անօրէնութե͞բ յղացայ, եւ ՚ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ ։
Դու տ͞ր զճշմարտութի͞ սիրեցեր. զանյայտս եւ զծածկեալս իմաստութե͞ քով յայտնեցեր ինձ ։
Ցօղեա յիս մշտակաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց ։

Լսելի՛ արա ինձ զցնծութիւն եւ զուրախութիւն,
եւ ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
Դարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. եւ զամենայն
անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։
Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Աստուած, եւ հոգի ուղիղ
նորոգեա՛ 'ի փորի իմում։
Մի՛ ընկենուր զիս Տէր յերեսաց քոց, եւ զհոգի
քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն։
Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. եւ հոգւով
պետութեան քով հաստատեա՛ զիս։
Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. եւ ամպարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստուած Աստուած փրկութեան իմոյ.
ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։
Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։
Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։
Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ եւ ըղհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ։
Բարի՛ արա Տէր կամօք քովք սիոնի. եւ շինեսցին պարիսպք երուսաղեմի։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս։

Փառք հօր։ Այժմ եւ միշտ։

Մաղթանք։

ՃՀ. Յամենայն ժամ աղաչանք իմ այս են. 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս Տէր, եւ յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո, մարդասէր Տէր։

ՃԻԷ. Դու ես խաղաղութեան զոր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

ժէ. Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ ։

Եթէ կամիս, զԵրկինք պատմենն ասա 'ի բուն մինչև ցՊատեայն, յետ ամէն [illegible] ասելով Եւս և խաղաղութ. ։ Օրհնութի. և փառք Հօր ։ Իսկ թէ զԵրկինք պատմենն չասես, զՈղորմեայն անպատճառ 'ի նմին ասա ։

Եւ ապա ասեն [illegible] Դ.Կ [illegible] ալէլուիա ։

Պահեա տէր զայնոսիկ՝ որ դատեն զիս. ալէլուիա ։

Մարտիր ընդ այնոսիկ, որ մարտնչին ընդ իս. ալէլուիա ։

Առ զզէն և զասպար քո, և արի յօգնել ինձ. Հան զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնո. և ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո եմ ես. ալէ ։

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին որք խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որ խորհէին ինձ չար. ա ։

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և հրեշտակ տն նեղեսցէ զնոսա. ա ։

Եղիցին ճանապարհք նց 'ի խաւար և 'ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ տյ հալածեսցէ զնոսա. ա ։

՚Ի նմանէր թագուցին ինձ որոգայթ յապականուե խուրեանց, և ՚ի նմանէր նախատեցին զա՟նձն ի մ. ա՟լ:

Տէ՟ր յերկինս է ողորմութի՟ւն քո. ճշմարտութի՟ւն քո մինչև յա՟մպս. ա՟լէլուիա ալէլուիա:

Արդարութի՟ւն քո ո՟պ լերինք ա՟ծ. իրաւունք քո որպէս խորք բազումք. զմարդիկ և զանասուն կեցո՟ւցա՟նե՟ս դո՟ւ տէ՟ր. ա՟լէ:

Որպէ՟ս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո ա՟ծ. այլ որդիք մարդկան ՚ի հովանի թևո՟ց քո՟ց յո՟ւսա՟սցի՟ն. ա՟լ:

Արբեսցի՟ն նոքա ՚ի պարարտութե՟է տան քո. և զուղխս փափկութե՟ քո տացես ըմպե՟լ նո՟ցա՟. ա՟լ:

Ի քէ՟ն է ա՟ղբիւր կենաց. և լուսով երեսաց քոց տեսա՟նե՟մք ըզլո՟յս. ա՟լ:

Ձգեա՟ զողորմութի՟ւս քո ոյք ճանաչեն ըզքեզ, զարդարութի՟ւս քո որ ո՟ւղի՟ղ ե՟ն սըրտիւք. ա՟:

Մի՟ եկեսցէ ՚ի վե՟ր մեր ոտն ամբարտաւանից. և ձեռք մեղաւորաց մի՟ դողա՟ցո՟ւսցե՟ն ըզմե՟զ. ա՟լ:

Ա՟նդ անկցին ամենեքեան՝ ոյք գործեն զանօրէնութի՟. մերժեսցին և այլ մի՟ կարա՟սցե՟ն հա՟ստա՟տի՟լ. ա՟լ:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն. Ալէլուիա ալէլուիա:

Որհն. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:

Քահանայն խոնարհ ձայնիւ ասէ.

Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ:

Եւ ասեն զօրհնութիւնն Եզեկիայ հանդերձ շարականաւ այսուիկ:

Օրհնութիւն Եզեկիայ:

Ես ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես 'ի դրունս դժոխոց:
Թողի զամս յետինս իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութիւն Տեառն յերկիր կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ:

Շարական հանգստեան. Դկ:

Ես անսացի, որ ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմամեղի. որ բնակեալ ես ի յերկինս և յանմարմնոց փառաբանիս. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեսցես զցաւս անձին իմոյ:

Սաղմոս:

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի թողի զամ զկեանս իմ:
Ել գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն ստուարաց մերձ 'ի հատանել:

Շարական :

Պանծանեցայ յազգամտոհմէ՝, լքեալ թողի զկեանս աշխարհի . և մարմինս ունայնութեան դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ . յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փա :

Սաղմոս :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ ոպ 'ի ձեռս առիւծու . այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ . զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ :

Որպէս ծիծառն այնպէս ձայնեցի , որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի . զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ :

Շարական :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ի ձեռս ահեղ հրապարակին . և առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող բնաւից, տէր բոլորից . յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո :

Սաղմոս :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տր ած իմ . որ փրկեաց զիս , և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ :

Տէր վն այնորիկ պատմեցաւ քեզ . զարթուցեր զանձն իմ, դարձուցեր զոգի իմ . մխիթարեցայ և կեցի :

Շարական :

Հայեցայ ի բարձունս՝ առ քեզ կարօղ յամենայնի . ընկալ զիս յարկս արդարոց, ամենածածուկ աջովդ քո . յիս մարդասիրեա :

Սաղմոս։

Ահա 'ի խաղաղութիւն դարձաւ դառնութիւն իմ․ փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց․ և ընկեցեր յետոյ զա̃մ զկեանս իմ։

Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են, խոստովան առնիցին առ քեզ․ և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ․ և ոչ յուսասցին 'ի ճշմարտութիւն քո ամենեքեան, որ իջանեն 'ի դժոխս։

Շարական։

Ահա՛ ի՛ խաղաղութիւն՝ դարձայ ի հող, յորմէ ստեղծայ․ նորոգող ճարտարապետ պարգևատու ողորմութեան․ յիս մարդասէր։

Սաղմոս։

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տ̃ր․ որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիւն քո, տ̃ր փրկութե̃ իմոյ։

Ես ոչ ես դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի̃ նոր, զա̃մ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարին տ̃ն։

Շարական։

Այլ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ քրիստոս թագաւոր յաւիտենից․ որ փառօք փառաւորիս ի՛ յերկնայնոց և յերկրայնոցս․ յիս մարդասիրեան։

Ի տաղս տէր շարական․ ԴԿ։

Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց տէըր․ օգնեա ինձ մի այն մարդասէր։ Զչարչարանս խաչի և մահու յանձն առեր տէըր օգ-

նեան : Բարեխօսութեամբ՝ որ աստուածածնին եւ միշտ կուսին . տէր օգնեա ինձ :

Ամենայն երրորդութեանդ երկրպագեն զօրք երկնայինք . եւ ստեղծուածք անարատ ձեռացդ . փառաւորելով զտէրութիւնդ քո հանապազ : Ամենազօր խաչի քո տէր՝ երկրպագեսցուք . որով բարձեր զդատակնիք մահու քո արարածոց . փառաւորէ : Ամենօրհնեալ աստուածամայր մարիամ . քերովբէականն աթոռ արարչին՝ մերոյ տնօրէնութեան . զոր երանեն ամենայն ազգք հանապազ :

Աղօթութեանց սրբոց քո՝ ի միասնագամ քոյ գալստեանն . շնորհեա եւ մեր ննջեցելոցն կալ ի յաջմէ քումմէ որ ողորմած ես՝ յամենայնի : Յորժամ զանմահութիւն կենաց՝ շնորհես . եւ ի կեանս հրաւիրես՝ . ընդ կամարարս անուանդ քո զննջեցեալսն մեր դասաւորեա . որ ողորմած ես :

Քրիստոս որ ծ յոյս ապաշխարողաց . շնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց իմոց : Առ քեզ բազմագութ ապաւինեալ կարդամ . մի մերժեր զմեզ յողորմութենէ քումմէ : Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ . յիշեա եւ զիս տէր ի քում յարքայութեանդ :

Յիսուս միածին անմահութեանց պարգեւատուն երեւեցաւ ըմբ՝ դ . խափանեաց

զզօրութիւն մահու ։ Բըղխմամբ արտա-սուաց մարիամու և՝ մարթայի անկեալ առ ոտ-սին տեառն ․ խընդրէին զնորոգումն եղ-բօրն ։ Բանիւ բանն ած կենագործեաց ըզ-ղազարոս ի թաղմանէ ․ և՝ եկեալ արտաքս անապական ։

Յարեալ երևեցար առաքելոցն ․ և մեզ փըր-կիչ ողորմեա ։ Քեզ քոյ թագաւորիդ ան-մահի ․ Երկիր պագանեմք և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք ։ Փառք փրկողիդ և մեծ-նիդ անմահի՝ ․ փրկեա զժողովուրդս քո՝ զոր ըստացար պատուական արեամբդ քո սրբոյ ։

Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց հոգիդ ի-ջեալ ի բարձանց ․ զանապական պարգևըս քո բաժանեցեր յառաքեալսն ։ Որ ի վերայ ջուր-ցըն գոլով ստեղծանէիր զարարածս ․ իջեալ ի՝ ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս այ ։ Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո զեկեղե-ցի ․ պէսպէս շնորհաց քոց պարգևօք փայլեն մանկունքը սորա ։

Ի քեզ եմք ապաւինեալ՝ քոյ մայր այ մե-րոյ ։ Որ քան զերկինս բարձրագոյն մարիամ պարծանք եկեղեցւոյ քոյ մայր ։ Որ քան զա-րեգակն պայծառագոյն մարիամ ․ մի դադա-րեր բարեխօսել վասն մեր ․ քոյ ։

Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ

քում սրբոյ · որով դատապարտեալ պարտե-
ցաւ Թշնամին: Սովաւ պահպանեա ըզժո-
ղովուրդս քո քս · որով երկրպագեմք քեզ
ընդ Հօր և Հոգւոյն: Ի քեզ ապաւինիմք
քս · որ գալոց ես խաչիւ · որպէս զի փրկես-
ցես ըզմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Ընդ սուրբըս քո դասեա և ընդ արդարըսն
պըսակեա · ի տեղի անկելոց Հրեշտակաց ըզ-
նըննջեցեալըսն մեր կարգաւորեա · որ ողոր-
մած ես յամենայնի:

Եւ սարկաւագն կարդայ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ՚ի ճանապարհս
խաղաղութեան զՏր աղաչ: Տր ողորմեա:
Վասն ցրելոյ ՚ի մէնջ զամենայն խորհուրդս
չարին զՏր աղաչեսցուք:
Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և
առաքինի վարս զՏր:
Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենա-
զօր աջոյն իւրոյ զՏր:
Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվա-
ղակի ընդ ոտիւք մերովք զՏր:
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և
ուղիղ հաւատով ՚ի քս ննջեցին, զՏր: Յիշ:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեայ:

Աղօթք:

ժհ. Ած յաւիտենական, անսկիզբն, անեղ,
անփոփոխելի անհասանելի խորհուրդ · հայր բա-

րեխնամօղ. ծնող միածնի որդւոյ քոյ, և առաքողի հոգւոյն սրբոյ՝ որ 'ի քէն ելանէ և ընու զամենայն արարածս: Դու տէր, ամենակարող զօրութեամբ քո առեալ հող յերկրէ, արարեր զմարդն, և բնակեցուցեր զնա յանցաւ և յանաշխատ 'ի կեանս անմահականս ա̃ծագործ տընկոյն վայելչութեան. և պատուիրանադրութ̃բ զգեցուցեր զնա անամօթ փառօք 'ի դրախտին փափկութ̃ե: Սակայն չարին խանդացեալ ընդ մեծութ̃ի պատուի նորա, զոր 'ի քումմէ բարերարութ̃էդ ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յաղագս անհասից ցանկութ̃ե, որ և զիւրն ոչ պահեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ յերեսաց քոց տէր: Իսկ յանցանել նր̃ զպատուիրանաւ քո տէր, հաներ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութ̃ե, զգեցուցեր նմա զմաշկեղէն հանդերձն, զխորալի և զախտաւոր մարմինս, և սահմանեցեր հողադարձիլ հողոյն: Եւ ոչ այնու անտես արարեր, այլ առաքեցեր զմիածին որդիդ քո. որ եկեալ մարմնացաւ 'ի սրբ̃ և յանարատ և յանապական կուսէն մարիամայ, զգեցեալ զհնացեալ մարմին ծառայութ̃ե մերոյ, զոր ծառայէաքն մահու մեղաց՝ տարագրուք 'ի ձեռն կնոջն դաւաճանութ̃ե, ազատեցոյց ա̃ծուք իւրով 'ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ, և անապական թաղման: Զի զոր անսուտ բանիւդ քո հարկիւ պարտապան էաք մեռանել, եբարձ ըսքանչելագործ յարութ̃բն իւրով, և լուսաւորեաց զազգս որդւոց մարդկան 'ի նոյն նմանութ̃ի պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր զհայրն, և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով արժանաւորեցաք կոչել զքեզ հայր: Ս̃ոզինատելով ընդ աջմէ քումմէ մարմնոյն՝ զոր 'ի մէնջ էառ, և մեզ խոստացաւ յարութ̃ի կենաց 'ի միւս

անդամ գալստեանն 'ի դատաստան յաւուրն յետնում։ Նա պարգևեաց մեզ ժամանդրութիւն գործոց բարեաց զանցաւոր զկեանս, որով մարթասցուք գտանել զերկիրն կենդանեաց՝ ի ձեռն վարդապետութե սրբց առաքելոց, որով եբարձ զդիւամոլ կռապաշտութի յաշխարհէ։ Նա այժմ տր բարերար և բազումողորմ, ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ՝ որ ելից զժամանակ պանդխտութե նժդեհութե իւրոյ 'ի վերայ երկրի, և ընկալաւ զլուծումն յաշխատութեց և յաշխարահեծ պատրողական խաբէութեց. և դասաւորեա զսա ընդ սրս քո յարքայութե քում, ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիք և հեծութիք, միշտ յարազուարճ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ ածային փառաց քոց, ուր ուրախանան ամ ընտրեալք քո. ընդ նոսին դասաւորեա տր զհոգի հանգուցելոյս մերոյ։ Զի և մեք սովաւ հանդերձ փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի ամցն։ Այ երկր։

Հայր մեր, որ յերկինս և յերկրի և յամի. սբ եղիցի անուն քո 'ի վերայ մեր. եկեսցէ արքայութի քո. եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի. և փառաւորեսցի անուն քո սբ յաւիտեան։ Որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեց զանախտ և զանաշխատ կեանս։ Որ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սպաներ զմահ, և շնորհեցեր մեզ զկեանս և զանեղծութի։ Որ փրկեցեր զմս քո յիշխանութե խաւարի, և փոխեցեր յարքայութի որդւոյ քո սիրելւոյ ան մերոյ և փրկչին յսի քսի։ Ընկալ մարդասէր տր, աղաչեմք զքեզ, զհոգի սորա ընդ արդարս քո 'ի հանգստեան քում.

և թուեա՛լ 'ի համարս ՛որց քոց 'ի ձեռն փրկու-թե՛ միածնի քո, և նորոգութե՛բ կենդանարար և ազատիչ ՛սբ Հոգւոյդ. որում վայելէ փառք իշխանութի՛ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւի-տեանս յաւիտենից. ամէն ։

Ապա ասէ սաղմոս ԼԸ. ողբաձայն ։

Կց. Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրութե՛ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ՛ամ մարդ մնեղի ։

Քհ. Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ, զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով ։
Եդի պահապան բերանոյ իմոյ 'ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ ։
Լուռ եղէ, և խոնարհեցայ. լռեցի 'ի բարութէ՛, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս ։
Ջեռաւ սիրտ իմ 'ի փորի իմում. և 'ի խոր-հուրդս իմ վառեցաւ հուր ։
Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի, ցո՛յց ինձ ՛տր զկատարած իմ և զթիւ աւուրց իմոց՝ քանի՛ն է, զի գիտացից թէ ո՛րչափ ինչ պա-կասեալ է յինէն ։
Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրութե՛ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդ-ունայն է ՛ամ մարդ մնեղի ։
Ապաքէն որպէս 'ի պատկերի շրջի մարդ, սա-կայն զուր խռովի. գանձէ, և ոչ գիտէ ում ժողովէ ։
Իսկ արդ ո՛վ է համբերութի՛ իմ, թէ ոչ դու տէր. կամ կար զօրութե՛ իմոյ, թէ ոչ 'ի քէն ։
Յամենայն անօրէնութէ՛ իմմէ փրկեցեր զիս. նա-խատինս անզգամաց արարեր զիս ։

Խուլ եղէ, և ոչ բացի զբերան իմ. զի դու արարեր։

Ի բա՛ց արա յինէն զտանջանս իմ. զի 'ի զօրութ՟է ձեռին քո ես սպառեցայ։

Կշտամբութ՟ե վասն մեղաց խրատեցեր զմարդ, մաշեցեր որպէս սարդոստայն զանձն նորա. սակայն ընդունայն է ա՟մ մարդ։

Լո՛ւր տ՟ր աղօթից իմոց, ո՛ւնկն դի՛ր խնդրուածաց իմոց. արտասուաց իմոց մի՛ լռեր։

Պանդուխտ եմ ես առաջի քո. նժդեհ և անցաւոր, որպէս ա՟մ հարք իմ։

Թո՛յլ արա ինձ, զի հանգեայց. մինչև երթեալ իցեմ, ուստի այլ ոչ ևս դառնիցիմ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (ա. 3։)

Օրհնեալ է ա՟ծ և հայր տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, հայր գթութ՟եց և ա՟ծ ա՟մ մխիթարութ՟ե, որ մխիթարէն զմեզ յա՟մ նեղութ՟իս մեր. առ 'ի կարող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ, որ յա՟մ նեղութ՟իս իցեն, մխիթարութ՟բն՝ որով մեք մխիթարիմք յա՟յ։ Զի որպէս առաւելուն չարչարանքն ք՟ի 'ի մեզ, նոյնպէս և 'ի ձեռն ք՟ի առաւել լիցի մխիթարութ՟ի մեր։ Զի եթէ նեղիմք, վ՟ս ձերոյ մխիթարութ՟ե և փրկութ՟ե. և եթէ մխիթարիմք, վ՟ս ձերոյ մխիթարութ՟ե և փրկութ՟ե, որ յաջողեալն է համբերութ՟բ նոցին չարչարանաց, զոր և մեքն չարչարիմք. և յոյսն մեր հաստատուն է վ՟ս ձեր։ Քանզի գիտեմք, եթէ որպէս կցորդ էք չարչարանացն, նոյնպէս և մխիթարութ՟են։ Քանզի ոչ կամիմ ագէտս լինել ձեզ, եղբարք, վ՟ս նեղութ՟են մերոյ եղելոյ յասիա. զի առաւել քան զկար մեր ծան-

րացաք, մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և 'ի կենաց. այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու ընկալաք. զի մի՛ յանձինս ապաստանիցիմք, այլ յա̄ծ՝ որ յարուցանէ զմեռեալս, որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ, և փրկեսցէ: Քանզի յուսացեալ եմ, եթէ տակաւին փրկեսցէ օգնականութ̄ աղօթից ձերոց վս̄ մեր:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ձայնիւ իմով․ես առ տէր կարդացի ձայնիւ իմով զտ̄ր աղաչեցի:

տղէ․ Ալէլուիա օրՀի:

Աւետարան ըստ յովհաննու․ (Ե․ 19:)

Տէրն մեր յ̄ս ք̄ս

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. Ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման գործէ: Զի Հայր սիրէ զորդի, և զա̄մ ինչ ցուցանէ նմա, զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք: Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ: Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զա̄մ դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի, որպէս պատուեն զՀայր. որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա:

Փառք քեզ տ̄ր ա̄ծ մեր:

Սարկաւագն ասասցէ ։

Վս̃ 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ̃ ժամու խօսել մեզ զբանն տն̃, զՏր̃ աղաչ։ Տր̃ ողորմ։
Վս̃ չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութիւն, որում ոչ կարեմք հանդուրժել, զՏր̃ ։
Վս̃ անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին Քի̃ զՏր̃ ։
Վս̃ առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զՏր̃ ։
Վս̃ արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութե̃ն զՏր̃ ։
Վս̃ հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քս̃ ննջեցին զՏր̃ ։ Յիշեա՛։
Եւ ես միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

ժհ. Ած̃ հոգւոց և ստեղծիչ մարմնոց, որ ըզմահ խափանեցեր, և զսատանայ կոխեցեր, և աշխարհի կեանս պարգևեցեր ։ Հանգո̃ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի տեղւոջ լուսոյ, և 'ի տեղւոջ հանգստեան, ուստի 'ի բաց մերժեալ են ամ̃ ցաւք և տրտմութիւնք, և աշխատութիւնք և հեծութիւնք ։ Եւ ամ̃ մեղաց առ 'ի սմանէ գործելոց եթէ բանիւ, և կամ գործով, կմ̃ մտածութե̃բ, դու որպէս բարերար և մարդասէր և ողորմած Ած̃, թողութի̃ն շնորհեա՛ սմա ։ Վս̃ զի ո̃վ է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արդարութի̃ն քո արդարութի̃ն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ. և բանք քո ճշմարիտ են ։ Զի դու ես կեանք և յարութի̃ն ամ̃ ննջեցելոց. և քեզ վայելէ փառք իշ-

խնամութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն : Ած՛ երկր :

Ամենակալ տէր ած մեր, որ բարերարութեամբ քով զաշխարհս արարեր . և ստեղծեր զմարդն ՚ի հողոյ, և եդիր զնա ՚ի կեանս և ՚ի փառաւորութիւն : Ցուցեր զնա բարիոք պարգևօք և առատ ողորմութեամբ քով . և դարձեալ անդրէն առ քեզ դարձուցեր, և հանգուցեր ՚ի հանգիստ կամաց քոց : Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ հայր երկնաւոր ՚ի վերայ ամենայն ննջեցելոց, մանաւանդ որ այժմ հանգուցեալս է . ընկալ զհոգի սորա խաղաղութեամբ, և հանգո՛ ընդ սրբս քո յարքայութեան քում : Եւ զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Եւ առնու քահանայն զբուրվառն ՚ի ձեռն . և երկնայ ՚ի վերայ ննջեցելոյն : Եւ ասէ շարականս :

Զէակիցդ հօր՝ զորդի՝ փառաւորեմք անլռելի . որ իջեր յարգանդ կուսին՝ զադամայինն առեր մարմին՝ աղաչանօք ածածնին՝ անապական քում ծննդեանն . ողորմեա քո ստեղծուածոյս, յուսով ե՛ քեզ ննջեցելոյս :

Երևեցար մարմնով յերկրի . որ ես հօրն անմեկնելի . ընդ հողեղէնս բնակեցար ՚ի հրեղինաց երկրպագեալդ . պաղատանօք երկնաւորաց՝ փառաբանիչ քոց հրեշտակաց . ողորմեա :

Երգ:

Արարիչ է և մարդասէր անոխակալ և բարեգութ․ որ գալոց ես ի սուր վերէից տէր դատաւոր արդարութեան․ ընդ սրբոց առաքելոց տէր պսակեա զմեր ննջեցեալսն․ ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց:

Երգ չափս, շայս մաս:

Ես ամացի ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց․ յոր վերթայցեմ ես այսօր՝․ յառաջին օթևանին զոր ոչ գիտէի․ օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր՝․ յառաջին ձախնապարհին․ և ի մուտանգամ դալըստեանըդ քոյ՝ օգնեա մեզ ինձ:

Մաղթանք:

Քհ․ Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո Տէր, արա հանգիստ և ողորմութիւն․ և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ․ Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ․ ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ․ Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ․ Դու որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ՝ գթա քո արարչական սիրովդ ի հոգի հանգու-

ցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ բառնան զննջեցեալն տանել յեկեղեցին. և ՚ի ճանապարհին ասեն շարական հանգստեան։ Իսկ յեկեղեցւոջ այս կարգ կատարի։ Բայց թէ տանին և թէ ոչ, զկարգն կատարել պարտ է։

Շարական. Գկ։

Բանդ Աստուած որ ի ծոց Հօր, վասն մերոյ փրկութեան ի յերկնից խոնարհեցար. զի զմեզ նորոգեսցես ի կեանս. տ̃ ըծ հարցն մերոց։ Որ հանդերձեալ ես գալ փառօք Հօր զարթուցանել ըզննջեցեալսն ի սուրբ՝ անուանդ քո. նորոգեա՛ և զմեր ննջեցեալսն. տ̃ ըծ։

Անմահութեանց տուող քո և պարգևիչ կեն-

դանութեան. ի միւսանգամ գալըստեանն՝ և յաշխարհական ատենին՝, թողութիւն շնորհեա մեր նըննջեցելոցն՝ ա̃րծ։ Որ նըստի ընդ աջմէ հօր ծընողի իւրոյ. և մարդասիրապէս խընամէ զարարածըս. բարձր արարէք ըզնա յաւիտեան։ Որ ըզ՝ հողացեալ բնութի մարդկան՝ նորոգէ իւր ա̃ծութեամբն. և կենագործէ ի կեանս անմահ. բարձր։

Լակից հօր և հոգւոյն՝ անըսկիզբըն որդի անմայր յառաջնումն անդրանիկ. և ընդ հօր յաւիտեան։

Ի ծոցոյ հօր առաքեալ. էջեալ ի մըրուր յանբանից. բանդ աստուած յայտնեալ։

Որ ի սուրբ ծընեալ ի քաղաքի դաւթի քարոզեն հովիւքն ընդ հրեշտակս. և մոգք հանդերձ աստեղըն։

Յանըսկըզբնական ծոցոյ հօր խոնարհեալ բանըդ՝ մարմնացար ի կուսէն վասըն փըրկութե մերոյ. աղաչեմք ըզքեզ. զննջեցեալսն մեր ի քեզ ուղիղ հաւատով՝ յիշեա տէր յորժամ գաս թագաւորութեամբդ քո։ Նոխակալ քաղցրութեամբ որդի ա̃յ. համբարձար բանալ ըզմեզ աշխարհի քո խաչելութեամբն. աղաչեմք ըզքեզ. զննջեցեալսն մեր ի քեզ։ Կամաւորական մահուամբ քո լուծեր զերկու-

նըս մահու՝. և արժանի արարեր՝ թողութեան յանցանաց քաւիչ քո արեամբ . աղաչեմք ըզքեզ . զննջեցեալըն մեր ի քեզ ։ Որ փոխանակ մեղաւորաց ըզմեռանիլ յանձն առեր իջանելով ի դժոխըս փըրկեցեր ի մեղասէր բանտէն ըզգերեալըն . աղաչեմք ըզքեզ ։ Բարեբանեմք զանչափ քո զմարդասիրութիւնդ . որ երեքօրեայ յարուցեալ զկենդանութիւն պարգեւեցեր աշխարհի . աղաչեմք ըզքեզ . զննջեցեալըն մեր ի քեզ ուղիղ հաւա ։

Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա . որ փառօք հօր՝ հանդերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր՝ . արժանաւորեա և ըզմեր ըզննջեցեալըն՝ անճառ՝ խոստմանց՝ քոց ընդ որդըս քո ։ Հօր և հոգւոյ համագոյակից՝ . ի տիեզերական ահեղ ատենին՝ . արժանաւորեա և ըզմեր ըզնոսին ։ Երկնի և երկրի արդար դատաւոր՝ . յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց՝ . արժանաւորեա և ըզ մեր ըզննջեցեալըն ։

Որ արարիչ ես հրեշտակաց և հողեղինաց՝ . և մշտընջենաւոր փառաբանիս ի բանաւոր պաշտօնէից ի քէն հայցեմք մեք թողութիւն շնորհեա ննջեցելոց մերոց ։ Որ ի յերկրի երևեցար՝ և ընդ մարդկան բընակեցար . և անմահութիւն պարգևեցեր մեզ մահա-

ցերեկս. ի քէն: Յորժամ նըստիս յաթոռ փառաց դատողական իշխանութե. և փառաւորես առ ի քէն փառօք ըզգենս արեան քո տէր. ի քէն:

Որ անբաւ քո մարդասիրութեամբ զգեթացար յանգղս մարդկան. ծընար ի կուսէն. ըզգծըննեալս ըստ անապականն ըծնընջեցեալըսն ըմեր ըստ սուրբըս քո համթադաւոր յաւիտենից: Որ ի վերայ խաչին զենար որպէս գառն՝ և զմարմին և զարիւնըդ քո բաշխեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. զհաղորդեալս մարմնոյ քո և արեան. ըդնոջէ: Որ ըստ նըմանութեան մահու քո տըրնկանօք ց արարեր. և երկնից արքայութեդ ժառանգորդ լինել խոստացար՝. զհաւատացեալս դասս քո տր. ըդ:

Նոյ այս աւելի ասացեալ ձկ:

կց. Նորանոր ամենեցուն, որ բնակեալ են 'ի տան տն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

ճխ. Որպէս սիրելի են յարկք քո, տր զօրութեց. ցանկայ և փափագէ անձն իմ 'ի դաւիթս քո:
Սիրտ իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ այծ կենդանի:
Քանզի ձնձղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ զբոյն, ուր դիցէ զձագս իւր:

Սեղան քո տ՟ր զօրութեանց, թագաւոր իմ և ա՟ծ իմ:

Երանի՛ ամենեցուն, որ բնակեալ են 'ի տան տ՟ն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

Երանեալ է այր, որոյ օգնութի՟ իւր 'ի քէն է. ելս եդ 'ի մտի իւրում 'ի հովտէս տրտմութե՟ 'ի տեղւոջ յորում ուխտեաց:

Օրհնութի՟ տացի, որ զօրէնս դնէ. գնասցէ նա 'ի զօրութե՟է 'ի զօրութի՟, և երևեսցի ա՟ծ հրեշտակաց 'ի սիոն:

Տ՟ր ա՟ծ զօրութե՟ց, լո՛ւր աղօթից իմոց. ունկն դի՛ր ա՟ծ յակոբայ:

Ընդունելի ես դու, տ՟ր մեր. տե՛ս ա՟ծ, և նայեա՛ յերեսս օծելոյ քոյ:

Վասն զի լաւ է ինձ՝ մի օր 'ի գաւիթս քո քան զհազարս:

Ընտրեցի ընդ աղբ գալ 'ի տան ա՟յ, առաւել քան զբնականալ 'ի յարկս մեղաւորաց:

Զողորմութի՟ և զճշմարտութի՟ սիրէ տ՟ր ա՟ծ. զշնորհս և զփառս տացէ:

Տ՟ր ոչ պակաս առնէ զողորմութի՟ իւր յայնցանէ, որ գնան յամբծութե՟:

Տ՟ր ա՟ծ զօրութե՟ց, երանեալ է այր՝ որ յուսայ 'ի քեզ:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի թեսաղոնիկեցւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (Դ՟. 12:)

Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտ իցէք վ՟ն ննջեցելոցն. զի մի՛ տրտմիցիք որպէս և այլքն, որոց ոչ գոյ յոյս: Եթէ հաւատամք եթէ յ՟ս մեռաւ և յարեաւ, նոյնպէս և ա՟ծ զննջեցեալսն 'ի ձեռն յ՟ի ածցէ ընդ նմա: Բայց զայս ասեմք

տն բանիւ, եթէ մեք՝ որ կենդանիքս եմք մնա-ցեալք, 'ի գալստեանն տն ոչ ժամանեմք ննջե-ցելոցն։ Զի ինքնին տր հրամանաւ 'ի ձայն հրեշտակապետի և 'ի փող այ իջանէ յերկնից. և մեռեալք 'ի քս յարիցեն յառաջագոյն։ Ա-պա և մեք, որ կենդանիքս մնացեալ իցեմք, նոքօք հանդերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ-առաջ տն յօդս. և այնպէս յամ ժամ ընդ տն լինիցիմք։ Այսուհետև մխիթարեցէք ընդ-միմեանս բանիւքս այսոքիւք։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Բարձր առնեմ զ.քեզ, տէր, զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։

ասէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ժբ. 24։)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցո-րենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Ե-թէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա հայրն իմ։

Փառք քեզ տր ած մեր։

Քարոզ։

ասէ. Եւ ևս խաղաղութե զտր աղաչեսցուք։

Տր ողորմեա։

Վս հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց 'ի քս զտր։

Վս որք լքին զապականացու կենցաղս, և հե-

տեսցան 'ի վիճակն երկնաւոր առ քո ար-
քայն երկնից, զտր ։

Վն քաւութե մեղաց և թողութե յանցանաց
սորա, և մեր ամենեցուն, զտր ։

Վն առաջնորդելոյ սմա յանստուեր յօթե-
ւանսն, զոր պատրաստեաց 'ի տան հօր իւրոյ
միածնին որդւին, զտր ։

Վն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և մե-
րձանալոյ ընդ առաջ փրկչին, զտր ։

Վն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան
դասուն զտր ։

Զողորմութին տն, և զարքայութին երկնից, և
զթողութի մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգու-
ցելոյս և մեր ամենեցուն, զտր ։

Վն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և
ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր ։

Եւ ես միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեայ ։

Աղօթք ։

Քհ ։ Տէր թագաւորդ ես յաւիտենից և ես ։ որ առնես զամ ինչ առաւել քան զոր խնդրեմք և իմանամք ։ որ զամ ինչ 'ի բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան ։ ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ ։ և հանգո ընդ տես քո, որք 'ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ ։ ընկալ զսա ընդ արդարս քո, և 'ի խորանս զքեզ սիրողաց բնակեցո զսա ։ Եւ եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա, բանիւ կամ գործով կամ մտածութբ, դու որպէս բարերար և մարդասէր և ողորմած տծ, թողութի շնորհեա սմա ։ և զմեր ամենեցուն ելս յաշխարհէս խաղաղութբ աջողեա, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեդ ։ Զի և մեք արժանի լիցուք յամ ժամ գոհանալով

փառաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ զհոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խաղաղութեան ժամն։ Ս.Ձ երկր։

Գթած և մարդասէր ա՟ծ, հանգո՛ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ յօթեւանս արդարոց. և զմեր կատարումն քրիստոնէութեան առանց մեղաց պարգեւեա՛, պահելով յա՟մ բանս և՛ի գործս բարութեան. շնորհօք և մարդասիրութեամբ տ՟ն մերոյ և փրկչին յ՟ի ք՟ի, որում վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Եւ ասեն շարական։

Ըստ օրինացըն մովսէսի ընծայեցար ի տաճարին. զի՛ ըզբնութիւնըս՝ մարդկային՝ ընծայեսցես հօր ի՛ յերկինս. խընդրուածովք սուրբ ծերունւոյն՝ քեւ ի կամաց արձակելոյն. ողորմեա՛ քո՝ ստեղծուածոյս, յուսով ի քեզ ննջեցելոյս։

Թագաւորըդ հրեշտակաց որ ընդ մարդկան հողեղինաց՝. շրջեցար անօրինաբար կրեցեր ըզ կիրըս մարդկաբար՝. որ վասըն մեր զայս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութեամբ. ողոր։

Այլ։

Յորժամ գըրեալքըն կատարին որ զայնմ աւուր մեզ պատմեցին՝. մարգարէից բանքըն յորդին առաքելոցըն վըճարին՝ ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց։

Նոյն ձայն, ղայս տաղ:

Ս՛կն եհասս յօր վախճանի իմոյ՝ լա-լըւան ողբումն և աշխարհումն՝. սիրտ իմ խռովեցաւ յիս. և ոսկերք իմ ցամաքեցան՝. օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր՝. յահաւորին ձայնապարհին. և ի միւսանգամ գալստեա-նըդ քոյ՝ օգնեա իմ ինձ:

Մաղթանք:

Քհ. Յոգւոյ հանգուցելոյս, քն տր, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քն, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեն իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա արժանի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Սա այս բանն ընթերցեալ դադարել, տանել 'ի գերեզմանն. և 'ի ճանապարհին ասեն զՄիսերերէն 'ի բոլոր: Տէս յէջ 121:

Սղմ. օրհնութ. յոքնանոց:

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լուր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Ամուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ոմ ալիք յաւիտենից. և ելցեն յապականութէ կեանք իմ:

Առ քեզ, Տէր Աստուած իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տէր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար սուրբ քո:

Ոչ որք պահէին զունայնութի և զստութի, յողորմութէ իւրեանց մերժեցան:

Այլ ես 'ի ձայն օրհնութե խոստովանութեան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս Տն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութե:

Ն— ուչնէ ատէն շարական. Գ.Ձ:

Տեսեալ ըզքեզ մահու լուծաւ. եւ դը-ժոխոց սարսեալ դողային. որ ըզմահ մա-հուամբ ծանուցեր մահ: Որ հոգւո-վըդ քո սըրբով ծանուցար քո արա-րածոցս. որ էինդ եւ եսդ մոդ եւ էդ-աստուած: Հովանացեալ սուրբ հոգւոյն ի վերայ քո սուրբ կոյս մարմնամ. որ ծընար մարդկութեամբ ըզգայնն աստուած:

Որ փառօք հօր հանդերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր. արեգակն արդարութեան. զի ըզհողեղէն ըզմարմնութիւնս մեր վերառեալ նորոգեսցես ի կեանս. ընդ աջմէ քո տէր աս-տուած հարցըն մերոց: Որ աստուածայ-ին բարկութեամբըդ դատիս ըզհընացեալըս մեղօք լուսատու տիեզերաց. լուսաւորեա եւ ըզմեր ըզնընջեցեալս անճառելի աստուա-ծային լուսովդ. ընդ աջմէ: Որ նըստիս ի վերայ բազմաչեայ քերովբէից, թագաւոր խաղաղութեան. հանգո եւ ըզմեր ըզնընջե-ցեալս ի վերինըդ քո երուսաղէմ. ընդ աջ-մէ: Որ յահեղակերպ հայրենի կաս ընդ հօր փառակից կենդանին յաւիտենից, եւ իշ-խանութեամբ դատի զամենայն արարածս. օրհնեցէք. եւ բարձր արարէք ըզնա

յաւիտեան ։ Միայն հայցեմք ի քէն որ հոգւոյդ կենդանարար . անդաչանօք սուրբ աստուածային ծնելին . արա արժանի և ըզմեր ըզնընջեցեալըն մտանել ի յերկնային քո սուրբ առագաստ . և ընդ վերին զօրսն օրհըն-նեմ մըւ սուրբ զերրորդութիւնդ ։

Բաղմերամք վեհագունիցըն հոյլքըն՝ յոգ-նախումբս և զանազան կերպն . երգս առեալ մատուցանեն զերաժշտականաց զերանաւէտ զհոգեղէն հընչմունս . քեզ ՔՍդ էմմա-նուէլ . որ ծընար տըղայաբար՝ և վերածեր զազգըս մարդկան հօր յորդեգրութիւն . անդաչանօք հայցեմք ի քէն . ըզնընջեցեալըն մեր ընդ սուրբս քո հանգո ։ Գեղգե-ղեալ գովեն ըզքեզ զերապայծառ գունդք հոգեղինաց . հեղաբար թեւապարել պա-րունակեալ ծածկեն ըզդէմս յահէ փա-ռացդ քոց . քեզ էմմանուէլ ։ Օ՛նոյն և մեք եր-գեմք քեզ բանականս ձայնիւ զերգըս հոգևորս՝ անդադրելով քեզ պատարագ սուրբ կընդրուկ զը մուռս և զհալուես . քեզ էմ-մանուէլ ։

Յորժամ հարկանի փող գալըստեան քոյ տէր . յանկարծ զարհուրեալ դողան արա-րածք ի յահէ քումմէ . աղաչեմք ըզքեզ փրկիչ . հանգո և ըզմեր ըզնընջեցեալըն ընդ

սուրբըս քո. որ միայնդ ես բազումողորմ։ Յաճախեա՝ լուսոյ ծագման քո տէր. ցընծան դասք առաքինեացն ի վերայ լուսեղէն ամպոյն. աղաչեմք ըզ։ Ողորմակա՛ն բազմագութ ողորմած տէր՝. մի անտես առներ ըզ մեղուցեալքըս յահագին աւուրն՝. որ միայնդ։

Քանզի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից Թագաւո՛ր փառաց, ամենակալ ամենակարող. Թող զմեղս մեր ննջեցելոցն. և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանդերձեալն։ Որ ի նախնումն զմարգարէն Մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փառօք՝ տեսլեամբ աստուածութեանդ քո. լուսաւորեա և զմեր զննջեցեալսն. և հանգո ի խորանի։ Բարեխօսութեամբ մե սուրբ աստուածածնի ծնողի և մօր քոյ յիշեա զգինս արեան քոյ տէր. և դասաւորեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտրտում ի կեանս. ի յարքայական ի հանդերձեալն։

Փառք քեզ հայր՝. որ կենարարդ ես մարմնոց և գոյացուցիչ հոգւոց. ընկալ զօրհնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստ։ Մարդասէրդ՝ հօր որդի. որ պատկերակից եղեր հողեղինացս և խաչեցար. ընկալ զօրհ։ Ամենազօր սուրբ հոգի. որ անդորրիչ ես նեղելոց՝ և մխիթարիչ հոգւոց՝. ընկալ զօրհ։

Ի հանգիստ քո Տէր՝, ուր ամենայն սուրբք քո հանգչին՝. հանգո զհոգիս ծառայից քոց. ընդ սուրբս հանգո մարդասէր։ Դու Աստուած որ իջեր 'ի դժոխս՝. զերկանըս մահու լուծեր. ըզկապեալսն արձակեցեր. և զհոգիս ծառայից քոց ընդ։ Ընդ հոգւոցն արդարոց կատարելոց, և զհոգիս ծառայից քոց՝ ընդ սուրբս հանգո մարդասէր։

Եւ հասեալ 'ի պատշաճաւոր տեղի ինչ՝ դադարեցուցանեն զննջեցեալն, և հանգիստ առնեն. և ասեն նախ.

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում. և մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք։

Փրկեա զիս 'ի զրպարտութենէ մարդկան, և պահեցից զպատուիրանս քո։

որէ. Ալէլուիա օրհնի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ժե. 25։)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ. գոհանամ զքէն Հայր, Տէր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Այո՝ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո. ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ, և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ Հայր. և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. և ում որդին կամիցի յայտնել։ Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հան-

գուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Ձայն առաջին շարական:

Կեանք ի կենաց լոյս ի լուսոյ. որ ըստեղծեր զմեզ ի հողոյ՝. նորոգեցեր դարձեալ կրկին ծննդեամբ՝ սուրբ աւազանին՝. զոր կեցուցեր շնորհիւ՝ քոյին ի մահուանէն այն առաջին՝. ի յօթեւանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ըզննջեցեալըս՝ մեր հանգո:

Հոգւով լուցեր զմարդն առաջին. զոր կորուսեալ խաբմամբ չարին՝. ըզնոյն հոգի՝ բանիւ քոյին հեղեր յոգիս մեր վերստին՝. նովին հոգւով սուրբ և բարի առաջնորդեա հոգւոյ սուրին՝. ի յօթեւանս:

Չրդ:

Ի վերինն երուսաղէմ ի բնակարանս հրեշտակաց. ուր ենովք և հեղիաս կան ծերացեալք. անդ նմանակերպ ի դրախտին եդեմական՝ պայծառացեալ արժանապէս ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց:

Նոյն չափ, ըստ այս:

Ի մահէձս իմ զարթուցին զիս՝ պահանջողք հոգւոյ իմոյ՝. տանել զիս

Ճանապարհ հեռաւոր զոր ոչ գիտէի՝ օգնեա՛ Տէր եւ ինձ Քրիստոս այսօր. յահաւորին ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալստեանդ քո՝ օգնեա Տէր իմ ինձ:

Մաղթանք:

Ժհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա՛ հանգիստ եւ ողորմութիւն. եւ մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Որէ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ եւ ողորմեա՛:

Գ. Տէր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Ժհ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ եւ բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց. դասուորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տէր եւ արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց. եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Ապա բառնան զննջեցեալն, եւ առեալ տանին մինչեւ 'ի գերեզմանն, ուր թաղելոցն են: Եւ 'ի ճանապարհին ասեն շարական. Դ.Զ:

Ժամանեալ դարձի իմոյ եհաս ի յերկիր. արդ տէր ընկալ ըզծառայս քո. եւ հոգի՛: քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ: Խոստովանողն հոգիս. որ ելից զունայնութեան՝ ընթացս աշխարհի. արդ տէր՝: Ի վերջնումն աւուր մեծի՝ յորժամ առնես այցելութիւն՝ քոյոց սիրողաց. յայնժամ խնայեա ի ծառայս քո. եւ հոգի՛:

Եւ ասեն այլ եւս շարականս հանգստեան: Եւ հասեալ 'ի տեղի թաղման, դնեն զննջեցեալն յեզր գերեզմանին, եւ ասեն շարական. Դ.Զ:

Մերձեցայ ես ի դուռն գերեզմանին՝ եւ եհաս ինձ ժամանակ մեռանել՝ եւ ի յարգանդ երկրի. յորում ստեղծեալ եմք ամենեքեան. բժիշկ խնամոտն եւ ճարտարապետ. բժշկեա զհոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. արարող եւ յոյս փրկութեան մերոյ: Եղիցի ձեռն քո պահապան անձին իմոյ. եւ աջ քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յարդարութիւն. բժիշկ: Ողորմեսցես առ իս ըստ գթութեան մարդասիրութեանդ. եւ յանդերձեալ կենացն լուասցես զմեղս անձին իմոյ. բժիշկ՝: Կեց-

ցէ՞ անձն իմ օրհնեսցէ ըզքեզ՝. զամենայն աւուրըս կենաց իմոց. եւ առ քեզ ապաւինիմ հոգւով եւ բանաւոր հօտի. դարձո զմոլորեալս ի հօտ քո քրիստոս. բժիշկ։

Մինչ ըսկիզբն աստուած սկիզբն արարչութեան ի հողոյ ստեղծեր ըզ՝մարդն առաջին. գործել եւ պահել յանպատում ի կեանս. իսկ ի ստորնդանել հրամանի քո տէր. ըզվըճիռ մահու ի վերայ եղեալ. հող էիր ասացեր եւ ի հող դարձցիս. եւ այժմ աղաչեմք զստեղծողդ՝ ամենից. ընկալ եւ հանգո զհրա՛ժարեալ հոգիս. յեօթնաստեղեան լուսեղէն խորանն՝ ուր ժողովքն են սրբոցն ի խաղաղութեան. հոգւով հեզութեամբ յերկնից բարութեանն։ Ոսկի եղեալքս անպիտանացան. գեղեցկայարմար շինուածոյս քակտումն. իմաստունքս՝ յիմարեցան ի յալեաց՝ մեղաց որ ընկղմեցայ՝. եւ այժմ աղաչեմք։ Կոչօղն եհաս վերին կոչողին. կոչնատէրն ահեղ կոչօղն ահաւոր՝. դատաւորն անաչառ դատաստանն արդար. հրեշտակք անողորմ դատին զմեղաւորս՝. եւ այժմ։

Սարկաւագն քարոզէ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ՚ի Ճանապարհս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք։ Տր ողորմեա։
Վասն ցրելոյ ՚ի մէնջ զամ խորհուրդս չարին զՏր։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զՏ̃ր :
Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զՏ̃ր :
Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զՏ̃ր :
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ 'ի Ք̃ս ննջեցին, զՏ̃ր : Յիշ :
Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեաց :

Աղօթք :

քհ. Աստուած յոյս ամենեցուն, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և երկրպագիս 'ի սրբոց հրեշտակապետաց. և ընդունիս զաղաչանս մարդկան, և գթաս 'ի հոգիս հանգուցելոց՝ հաւատացելոց ամենաս̃բ երրորդութ̃եդ. զծառայս քո, զոր այժմ առ քեզ կոչեցեր՝ արժանի արա ողորմութ̃ե քում. և զա̃մ մեղս, զոր գործեալ է սորա, թողցես սմա զկամայն և զակամայն : Եւ զհոգի սորա ընկալ խաղաղութ̃բ յարքայութ̃եդ երկնից ընդ ս̃բս քո. և զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍ̃բ Հոգիդ այժմ և միշտ :

Խաղաղութի ա̃մ̃ցն : Ա̃յ երկր :

Ս̃բ ես Տ̃ր Ա̃ծ մեր, որ բնակեալդ ես 'ի յերկինս, և բարեբանիս երեքսրբեան օրհներգութ̃բ, և քաղցրութ̃բ քո խնամես զա̃մ արարածս : Որ ընտրեցեր քեզ յա̃մ ազգաց ժողովուրդ ս̃բ, փառաւորել զանուն քո ս̃բ. և խոստացար տալ զհանգիստն անանց բարութ̃եցն, սիրողացն ըզքեզ : Ընկալ Տ̃ր զհոգի ծառայիս քո այսորիկ ընդ ս̃բս քո, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. և զա̃մ յանցանս սորա, զոր յանցեալ է առա-

ջի քո, թո՛ղ սմա ողորմութ՟բ քով. և ազատեա՛ զհոգի սորա յանմաքուր գործոց, և 'ի կապա-նաց մեղաց, և հանգո՛ 'ի դասս ս՟րբց քոց: Եւ զմեզ արժանի՛ արա փառաւորել զՀայր և զՈր-դի և զս՟բ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտ.

Եւ ապա ասեն սաղմոս ՃԺԴ ողբաձայն, 'ի վերայ գերեզմանին:

կց. Դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո. զի Տ՟ր կո-չեաց զքեզ:

ժդ. Սիրեցի, զի լուիցէ Տ՟ր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա:
Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժո-խոց գտին զիս:
Զնեղութ՟ի և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տ՟ն կարդացի:
Ո՛ Տ՟ր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է Տ՟ր Ա՟ծ մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տ՟ր:
Ես խոնարհ եղէ, և Տ՟ր կեցոյց զիս. դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տ՟ր կոչեաց զքեզ:
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութ՟է.
Հաճոյ եղէց առաջի Տ՟ն յերկրին կենդանեաց:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթեր-ցուածս: (ԺԵ. 12:)

Ապա եթէ ք՟ս քարոզի, թէ 'ի մեռելոց յա-րուցեալ է, զիա՞րդ ասեն ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութ՟ի մեռելոց չիք. Եթէ յարութ՟ի մե-

ռելոց չիք, ապա և քս̃ չէ յարուցեալ: Իսկ ե-
թէ քս̃ չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարո-
զութի̃ն մեր, ընդունայն են և հաւատքն ձեր.
և գտանիմք սուտ վկայք ա̃յ, զի վկայեցաք զա̃յ՝
թէ յարոյց զքս̃. զոր ոչն արդեօք յարոյց, ե-
թէ մեռեալք ոչ յառնիցեն: Իսկ եթէ մե-
ռեալք ոչ յառնեն, ապա և քս̃ չէ յարուցեալ.
և եթէ քս̃ չիցէ յարուցեալ, ընդունայն են
հաւատք ձեր. և տակաւին 'ի նմին մեղս կայք:
Իսկ արդ որք ննջեցին 'ի քս̃, կորեա՞ն արդեօք.
եթէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք 'ի
քս̃, ողորմելի եմք քան զա̃մ մարդիկ: Այլ
արդ քս̃ յարուցեալ է 'ի մեռելոց, առաջին
պտուղ ննջեցելոց: Քանզի մարդով եղև մահ,
և մարդով յարութ̃ի մեռելոց. որպէս ադա-
մաւն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և քս̃իւ ա-
մենեքեան կենդանասցին, իւրաքանչիւր յիւ-
րում կարգի. նախ քս̃, և ապա քրիստոսեանք
'ի գալստեան նորա. և ապա կատարած:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ
քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

տղ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ե. 24:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ
լսէ, և հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս,
ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և 'ի դա-
տաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ 'ի մահուա-
նէ 'ի կեանս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ
ժամանակ, և արդէն իսկ է. յորժամ մե-

ռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն ա̃յ. և որք լսի-
ցենն, կեցցեն։ Զի որպէս հայր ունի կեանս
յանձին իւրում, նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել
կեանս յանձին իւրում, և իշխանու̃ի ետ նմա
դատաստան առնել. և զի որդի մարդոյ է, ընդ
այն զի՞ զարմանայք։ Զի եկեսցէ ժամանակ,
յորում ամենեքին՝ որ ՚ի գերեզմանս կայցեն՝
լուիցեն ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս. ո-
րոց բարիս գործեալ իցէ, ՚ի յարու̃ի կենաց.
և որոց զչար արարեալ, ՚ի յարուԹ̃ի դատաս-
տանաց։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ
ինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաստանն
իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ
զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։

Սարկաւագն քարոզէ։

Վասն դատանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի̃ ՚ի բարերար տ̃նէ մերմէ զտ̃ր։ Տ̃ր ողորմեա։

Վասն փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտուէ̃ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի զտ̃ր աղ։

Վասն ա̃մ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց զտ̃ր աղ։

Վասն որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փապարս բնակեալ են ս̃բ հարքն մեր զտ̃ր աղ։

Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնուԹ̃բ կատարեն զա̃մ ժամանակս կենաց իւրեանց զտ̃ր աղ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի ք̃ս ննջեցին, զտ̃ր։ Յիշ։
Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա։

Աղօթք։

քհ. Աստուած հոգւոց, և ստեղծիչ մարմնոց.
տ̃ր ես կենդանեաց և յարու̃ի մեռելոց. տուիչ

ես բարեաց, և մխիթարիչ ամ՟ վշտացելոց. և քաղցր ո՟րութիդ քո աւետարանութի՟ է ամ՟ ննջեցելոց, զոր ժողովեցեր ճշմարտութ՟բ քո 'ի կոչումն հաւատոց. և խոստացար հաւատացելոց քոց զհանգիստ յաւիտենական կենացն անվախճանից: Քանզի հրամայեցեր նախահօրն մերում զանմահական զկեանսն, և կացուցեր զնա 'ի վերայ ամ՟ ձեռակերտաց քոց. և 'ի ձեռն յանցանաց նորա կոչեցեր յերկիր՝ ուստի առաւ: Եւ դարձեալ խոստացար 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ գալստեան յաշխարհս, անճառելի խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս. և ասացեր ամենակարող և հզօր բանիւդ քո, եթէ՝ եկայք առ իս ամ՟ աշխատեալք և բեռնաւորք. և ես հանգուցից զձեզ: Հանգո՛, տր՟ ած՟ մեր, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի ձեռն բանիդ այդորիկ. և գրեա՛ զսա 'ի գիր հանգըստեան փառաւոր արքայութ՟ քո. և պարգևեա՛ սմա մասն և բաժին 'ի խորանսդ յաւիտենից: Եւ եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա 'ի յանցանս յաշխարհիս այսորիկ, անվախճան բանիւդ քո թողութի՟ շնորհեա՛ սմա, և յամ՟ մեղաց և 'ի մնոտի խաբէութ՟եց զհոգի սորա ազատեա՛, և ընկա՛լ 'ի հանգիստ քո: Եւ զամ՟ ժողովուրդս քո օրհնեա՛. զի 'ի բերանոյ ամ՟ արարածոց փառաւորի սբ՟ երրորդութ՟իդ այժմ և միշտ և:

Խաղաղութի՟ ամ՟ցն: Ա՟յ երկր:

Արդ խնդրեմք 'ի քէն, Թագաւոր Թագաւորաց և տր՟ տերանց, յորժամ գաս քո, և երևիս մեծութ՟ք քով, գունդք հրեշտակաց և զօրութի՟ առաջի քո ընթանան. գաս հիացմամբ, և ձայնիւ փողոյ զարթուցանես զննջեցեալսն, յարուցանես զմեռեալսն, կանգնես զգլորեալսն, բժշկես զվիրաւորեալսն: Գաս

բոցով, և դատիս անշէջ հրով. ծագես 'ի վերուստ յարևելից կողմանէ, և 'որ խաչն առաջի քո. յայտնեալ երևիս երկրի, և հատուցանես իւրաքանչիւր ումեք: Բանին դպրութիւնք. կարգին աթոռք. լինի ահեղ դատաստան. դնին կշիռք արդարութե, և ընդունի իւրաքանչիւր ոք ըստ գործոց իւրոց: Վկայքն պսակին ը՟ ճգնութեն, մեղաւորքն ըստ տանջանացն. դատիս զխաչեցողսն, տանջես զմեղաւորսն, պսակես զուրացողսն: Յայնժամ յայտնին կառք հրեղէնք յերկնից, լինի ձայն փողոյ մեծի, ընթանան զօրութիւնք, սարսափին հրեշտակք, փայլատակէ հուր, խաւարի արեգակն և լուսին. թօթափին աստեղք, խառնակին ամպք, ցամաքի ծով, հիանան արարածք ամ՟: Ուրախանան բարիքն, և ողբան չարքն. բերկրին երկրպագուքն քո, և հառաչեն ուրացողքն. պսակքն յայտնին, և կուսանքն խնդան: Առագաստն զարդարի, և իմաստուն կուսանքն պատրաստ մտանեն՝ ճրագունք վառեալք: Իսկ յիմար կուսանքն դատարկացեալք, ճրագք անցեալք, գլուխք խոնարհեալք, սիրտք տրտմեալք, հալածին 'ի ձայնէ փեսային, որ ասէ՝ եթէ ոչ գիտեմ զձեզ: Խնդան աջակողմանքն, և լան ձախակողմանքն. խայտան օդիքն, և մերժին այծիքն յերեսաց քոց տր՟. լոյսն պայծառանայ, և խաւարն նուաղի. դժոխք աղաղակեն, և սատանայ յամօթ լինի. ցանկութիւն անցանէ, և որդն ոչ մեռանի: Յայնժամ բարերար և մարդասէր ած՟, յորժամ այս ամ՟ կարգի 'ի քումդ մեծութեդ և 'ի զօրութեդ, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ դասաւորեա՛ և պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յարքայութեան երկնից: Եւ զամ՟ ինչ զոր մեղուցեալ է

սորա բանիւ կամ գործով կամ մտածութեամբ, զկամայ և զակամայ, զգիտութեամբ և զանգիտութեամբ, ներեա և թող սմա քոյով մարդասիրութեամբդ. վասն զի ոչ է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասեն շարական։

Ձայնեցեր առ ղազարոս՝ որով ետուր մեռելոց յոյս. կենդանութեամբ չորեքօրեայն կենդանացան որք յադամայ՝. կենաց ձայնիւ վերջին փողոյ՝ կոչեա ըզսա յայսրմ հողոյ. Եւ յօթեվանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ընդննջեցեալս մեր հանգո։

Պղծեալ սարսեաց պահակ մահու՝ ի կենարար՝ ձայնին լրոյ՝. արագապէս զեյգ ընդ բանին՝ ետ ըզմեռեալն ըստ հրամանին՝. Իշխանք օդոյս այս սարսեսցեն զհոգի՝ սորա մի արգելցեն՝. ի յօթեվանս։

Եւ րէ։

Թագաւոր փառաց քրիստոս. որ ժամանեալ գաս ի յերկնից. ի վերայ թևոց հողմոց քո հայրենի կերպարանօք. Եւ առնես հրափող բնութեամբ՝ ըզքննութիւն որդւոց մարդկան. Ողորմեա տէր ողորմեա հոգւոց ը մեր ննջեցելոցն։

[illegible] ձայն, [illegible] ։

Նայեցայ և ոչ ոք էր որ օգնէր ինձ. սպաւինեցայ յաստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ հոգի իմ յարքայութեան քում. օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր. յահաւորին ճանապարհին. և ի միւսանգամ գալստեանն քո օգնեա ինձ ։

Մաղթանք ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո Տէր, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ. Սուրբ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարերարութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Եւ յառաջ քան զմտանելն 'ի գերեզմանն իջուցանեն , սարկաւագն քարոզէ :

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք . ընկալ կեցո և ողորմեա :

Եւ քահանայն առնու երեք ափ հող, խաչակնքէ 'ի վերայ հողոյն , և ասէ .

Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

դպր. Եւ ևս խաղաղութեան :

քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

դպր. Եւ ևս խաղաղութեան :

քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

Եւ առեալ զհողն՝ ցանէ 'ի մէջ գերեզմանին , ասելով .

Հողս օրհնութեան իջցէ 'ի գերեզմանս ծառայիս Աստուծոյ , յանուն Հօր ✠ և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

Եւ ապա իջուցանեն զննջեցեալն 'ի գերեզմանն . և յետ դնելոյ մարմնոյն , սարկաւագն քարոզէ .

Եւ ևս խաղաղութեան :

Եւ քահանայն առեալ յօրհնեալ հողոյն արկանէ խաչաձև 'ի վերայ ննջեցելոյն , և ասէ .

Յիշեա Տէր զծառայս քո , զի հող էր և ըստ հրամանի քում 'ի հող դարձաւ :

Եւ խաչակնքէ ասելով .

Օրհնութիւն Աստուծոյ իջցէ 'ի հող մահու սորին , և բուսուսցէ յօրն վերջին , անուամբ Հօր ✠ և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

դպր . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յոհաննու : (Ժզ. 28) :

Տէրն մեր յս. քս. ասէ .

Ելի 'ի հօրէ, և եկի յաշխարհ . դարձեալ թողում զաշխարհ և երթամ առ հայր :

Սաղմոս ԻԲ :

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ :
'Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս . և
առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս :
Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց
ինձ 'ի ճանապարհս արդարութեան վասն ա-
նուան իւրոյ :
Եթէ գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու,
ոչ երկեայց 'ի չարէ . զի դու տր ընդ իս ես :
Ցուպ քո և գաւազան, նք մխիթարեսցեն զիս :
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յան-
դիման նեղչաց իմոց :
Օծեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս
անապակ արբեցոյց զիս :
Ողորմութիւն քո տր զհետ իմ եկեսցէ զամ ա-
ւուրս կենաց իմոց . բնակել ինձ 'ի տան տն
ընդ երկայն աւուրս :
Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ
քեզ տր համբարձի զանձն իմ :
Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց, տր . զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի :
Ուսո ինձ առնել զկամս քո . զի դու ես ած իմ :
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր
ուղիղ :
Վասն անուան քո տր կեցուսցես զիս . արդա-

րութ՟բ քով հանցես 'ի նեղութ՟է զանձն իմ ։ Ողորմութ՟բ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զա՟մ նեղիչս անձին իմոյ . զի ես ծառայ քո եմ ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Մաղթանք ։

Քհ. Տէր ուղղեա՛ զգնացս մեր 'ի Ճանապարհս խաղաղութ՟ե . տ՟ր ուղղեա՛ և առաջնորդեա՛ հոգւոց մերոց և ա՟մ հաւատացելոց, գնալ յարդարութ՟ե ճանապարհն և 'ի կեանս յաւիտենից ։

Քարոզ ։

Սրկ. Աղաչեսցուք զամենակալն ա՟ծ . զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց 'ի բարի և 'ի խաղաղութ՟ի . ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Առաջնորդ կենաց և պարգևիչ խաղաղութ՟ե, ք՟ս ա՟ծ մեր, առաջնորդեա՛ մեզ գնալ 'ի Ճանապարհս քո արդարութ՟բ, և խաղաղութ՟բ ժամանել 'ի նաւահանգիստն կենաց և փրկութ՟ե շնորհօք ողորմութ՟ե քո ։ Զի դու ես օգնական և փրկիչ մեր . և քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Խաղաղութ՟ի ա՟մցն ։ Ա՟յ երկր ։

Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ փրկիչ մեր, որ յա՟մ ժամ ընդ մեզ ես, և ոչ երբէք թողուս 'ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ, որք հաւատով և Ճշմարտութեամբ կարդան առ քեզ . աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն տ՟ր, Ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց՝ քոյին վերակացութ՟բ պահելով

'ի խաղաղութե՛․ և առաջնորդեա՛ մեզ միւսանգամ խաղաղութբ և խնդութբ հասանել յիւրաքանչիւր 'ի բնակութիս, 'ի քս յս 'ի տր մեր․ որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Օրհնեալ տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ ժողովուրդն ծածկեն հողով զմարմինն, և ասեն․

Ողորմեա՛ ած, քաւեա՛ զանօրէնութիս իմ։

Եւ ապա ասեն բարձր ձայնիւ շարական, չորրորդ դասն առ դասն։

Սաղմոս ՃԺԵ։

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ եղէ յոյժ։

Շարական․ ԲԿ։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան․ երթ առ արարիչն հայցելով․ աստուած իմ հանգո։

Սաղմոս։

Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում, թէ ամ մարդ սուտ է։

Շարական։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան․ երթ առ արարիչն հայցելով․ աստուած իմ հանգո։

Սաղմոս։

Զճանապարհս իմ ուղի՛ղ արա ինձ ըստ բանի քում, և մի՛ տիրեսցեն ինձ ամ մեղք։

Շարական :

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. Երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո: Ո'ր եռուր հոգի չխռովս. ըզստ պանհեմ. զի քո խաչի եւ յարութեանդ հաւանտամ՝ Թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սորա յիշելով զորս զհաւատոս: Ի քաղաք տեառն զործութեանց՝ եւ ի քաղաք Թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղաղութեան՝. զնմացես յունով եւ հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս. տեսանել զլոյսն յաւիտենից :

Այս ըներ առէն մեծան ժողովրդոյն զՓառս 'ի Բարձունսն, ըն մխիթարեայն սիրոյ հըշատակելոյն մխիթարեան Վանաց Վերջերեան :

Փառք 'ի բարձունս ա՟յ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, 'ի մարդիկ հաճութիւն: Եւ օրհնութիւն քեզ 'ի բարձունս. օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, օրհնեմք զքեզ, եւ գովեմք զքեզ. խոստովանիմք տ՟ր զքեզ, եւ երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք տ՟ր զքեն վասն մեծի փառաց քոց. տ՟ր Թագաւոր, ո՟րդ, երկնային, ա՟ծ եւ հայր ամենակալ: Տէր եւ որդի հօր միածին, յ՟ս ք՟ս, եւ սուրբ որդի. տ՟ր ա՟ծ, գառն ա՟յ, եւ որդի հօր, որ առեր զմեղս 'ի կուսէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի: Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. տ՟ր որ նստիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեաց մեզ. զի դու

միայն տ՟ր, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս: Տ՟ր և հոգիդ տ՟ր որ 'ի փառս ա՟ծ ընդ հօր. ամէն:

Եւ յ՟ամ ժամ օրհնեմք զքեզ, տ՟ր. և գովեմք զանուն տ՟ր քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից: Արժանի արա տ՟ր զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա զմեզ: Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն տ՟ր քո յաւիտեանս. ամէն: Օրհնեալ տ՟ր, ուսո ինձ զարդարութիս քո. Երիցս կրկնեա: Տ՟ր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ. ես աղաչեմ, տ՟ր ողորմեա ինձ, և բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ: Յոյց մեզ, տ՟ր, զողորմութիս քո, և զփրկութիս քո տուր մեզ: Տէր, ողորմութի քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ: Տէր իմ զքեզ ապաւէն ինձ արարի. ուսո ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես ա՟ծ իմ: 'Ի քէն է տ՟ր աղբիւր կենդանութե. և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս: Ձգեա զողորմութիւնս քո, որք ճանաչեն զքեզ տ՟ր:

Եւ 'ի կատարման ժամանակին ասէ.

Փառք պատիւ և երկրպագութի 'ի բարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ այժմ և միշտ և:

Երգ:

Եդին զիս 'ի գբի ներքնումն, 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու:

Տ՟ր ա՟ծ փրկութե իմոյ, 'ի տուէ կարդացի, և գիշերի առաջի քո:

Քարոզ :

Եւ եւս խաղաղութեան զտ̃ր աղաչեսցուք :

Տէր ողորմեա :

Վասն 'ի վերուստ պահպանութեան առ 'ի մ̃նէ անձանց մերոց, եւ հաճոյական աղօթս առաքելոյ զտ̃ր :

Վասն ընդունելոյ տ̃ն ա̃յ զհոգի հանգուցելոյս մերոյ 'ի հանգիստն արքայութեան զտ̃ր :

Վասն թողլոյ սմա զյանցանս իւր զկամայ եւ զակամայ զտ̃ր :

Վասն արժանի լինելոյ սմա խաղաղութե̃ եւ մեծաւ յուսով սպասել տեառնագալուստ փողոյն զտ̃ր :

Վասն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր ձայնն, եթէ արիք ահա գայ քս̃, զտ̃ր :

Վասն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանապական եւ զանստուեր լոյսն զտ̃ր :

Վասն աչալրջութե̃, եւ առանց ամօթոյ կալ սմա առաջի ատենին քս̃ի զտ̃ր :

Վասն տալոյ սմա տեղի հայրական խնամոցն՝ յառաջագահ դասուն զտ̃ր :

Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ զձայնն, որ ասէ՝ եթէ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ 'ի տեղի հանգստեան, զտ̃ր :

Վասն պարգեւելոյ սմա զերկնայինն պսակն կենաց եւ անմահութեան զտ̃ր :

Վ̃ն հրեշտակի խաղաղութեան աւանդել զհոգի սորա 'ի հանգիստ արդարոց զտ̃ր :

Վասն առաքման շնորհաց մեծի եւ ամենազօր աջոյն քս̃ի 'ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա զտ̃ր :

Վասն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խաչին իւրով մինչեւ 'ի գալուստն իւր ր̃ք զտ̃ր :

Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն սրբոյ 'ի սիրտս լողաց՝ հաւատացելոց անուան քո, զՏէր :

Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք 'ի ձեռն ողորմութեան քո, զՏէր :

Վասն պահելոյ զմնացորդս սորա յամենայն հնարից սատանայի զՏէր :

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զՏէր :

Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեաց :

Գ · Տէր ողորմեա :

Աղօթք ննջելոյ գերեզմանն :

Քհ· Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և փչեցեր յերեսս նորա շունչ կենդանի, լինելով նմա կամօք քո 'ի հոգի կենդանարար. և եդիր զնա 'ի դրախտին փափկութեան, գործել զնա և պահել : Եւ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քո, հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան, յերկիր՝ ուստի առաւ. մատնելով զնա տարաժամաւոր և ախտալից կենցաղոյս այսորիկ. եդիր նմա սահման, ասելով. հող էիր և 'ի հող դարձցիս : Եւ այժմ, Տէր Աստուած մեր բարերար, ընկալ զծառայս քո, որ ելից զժամանակ պանդխտութեան իւրոյ 'ի վերայ երկրի, և ըստ հրամանի քում մերձեցաւ մտանել յարգանդ երկրի՝ յորմէ ծնանելոց է : Եւ արդ Տէր Աստուած մեր, ձգեա զպահպանական աջ քո, և կնքեա զտեղի հանգստեան սորա : Եւ զհոգի սորա, զոր աւանդեցեր 'ի ձեռն հրեշտակի քո, մերձեցո առ նր փառաց աթոռ քո, ընդ այլ պայծառացեալ հոգիսն, ցնծալ պարել և զուարճանալ շուրջ զարքունական աթոռովդ, մինչև յօր կրկնակի գալստեան

քո յերկնից փառօք Հօր և ա՟մ Հրեշտակօք սըր-
բովք · յորժամ գաս միւսանգամ նորոգել և
կանգնել զպատկերս քո ։ Այցելու՟ն արա՛, ո՟վ
բարերար, ծառայիս քո այսորիկ · և հա՟ն մասն
և բաժին յարքայութենէդ երկնից, ընդ այնոսիկ՝
որք սիրեցին զքեզ յա՟մ սրտէ, և յա՟մ անձնէ
իւրեանց · զի յա՟մի մեծացեալ և փառաւորեալ
եղիցի ա՟ր մեր յո՟ քո՟ · ընդ որում Հօր ամենա-
կալի Հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ
Հոգւովդ, վայելէ փառք իշխանութ՟ և պատիւ ։

Խաղաղութ՟ ա՟մն ։ Ա՟Յ երկիր ։

Տ՟ր մեր և փրկիչ յո՟ քո՟, որդի ա՟յ կենդա-
նւոյ, կեանք և կենդանարար · կերպարան և
կնիք Հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ,
անկելոյն յանցանօք 'ի փառակենցաղ դրախ-
տէն, կամաւ Հօր և Հաճութ՟բ Հոգւոյն ս՟բյ խո-
նարհեցար յերկնից, և իջեր յերկիր · առեր
մարմին 'ի ս՟բ կուսէն, խաչիւ և անապական ա-
րեամբ քո գնեցեալսն մեղօք վերստին նորոգե-
ցեր · որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ ա-
ւանդ ապականութ՟ էր, 'ի Հանդերձեալ յա-
րութեան մեռելոց երևեսցի ։ Ու դու ինքնին
ա՟ր, վասն մերոյ փրկութ՟ իջեր 'ի գերեզման ·
աւարեցեր զդժոխս, ողորմելով արկելոցն 'ի նմա
Հոգւոցն · լուծեր զերկունս մահու թաղմամբ,
և ա՟ծասքանչ յարութ՟բ քո ազատութ՟ և նո-
րոգութ՟ շնորհեցեր յուսացելոցս 'ի քեզ ։ Նու-
արդ դու նոյն ինքն ա՟ր ա՟ծ մեր բարերար, գթա՛
'ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց
զկեանս իւր · և բարեխօսութ՟բ ս՟բ ա՟ծածնիդ և
ա՟մ ս՟րբ քոց, որք յաւիտենից Հաճոյ եղեն քեզ,
ներեա՛, քաւեա՛, և թո՛ղ սմա զմեղս իւր զոր
գործեաց՝ զկամաւ և զակամայ · քանզի ոչ ար-
դարանայ առաջի քո ա՟մ մնեղի ։ Օրհնեա՛ ✠

և զհողանխութեայ յարկս տապանի սորա . և կնքեա անսասան աջովդ . և պատուական խաչիւդ , յորում հեղեր զկենդանարար արիւնդ 'ի թողութի մեղաց մերոց : Օրհնեա տր և զմնացորդս սորա , սփոփեա և մխիթարեա , և փարատեցո յանձանց սոցա զսուգ և զտրտմութի . խաղաղական կենօք աճեցուցեալ զարգացո , և միացո 'ի սէր սրբութե քո : Ընդ նոսին և աշխատողացս և համօրէն զկնի եկելոցս ողորմեա տր , և տուր զվարձ պարգևաց քոց զհատուցումն : Հալածեա և հեռացո 'ի սոցանէ զխորամանկութի սատանայի . զգաստութբ առաջնորդեա 'ի շաւիղս արդարութե քո , հասանել 'ի կոչումն փողագոչ ձայնի հրեշտակապետին , զարթուցեալ յայնմ մահահանդիստ քնոյս , վերաթռիչ լինելով լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ . և արժանի լինել 'ի պարս սրովբէադունդ բանակացդ՝ բարեբանական փառաւորութբ օրհնել զքեզ , քս ած , ընդ հօր և ամենասուրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Նա ասէն շարական :

Ուրախութեամբ զօրք երկնային՝ յերկնից՝ յերկիր իջանէին՝ . յորժամ յարեար ի մեռելոց՝ լոյս ծագեցար արարածոց՝ . սուրբ յարութեամբ քո կենարար՝ յարո ըզմս ի կեանս անմահ . ըն լապտերօք մոյծ յառագաստ՝ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն :

Զհանդուրժեալ պահապանացն՝ ի յերկնիղէ երկնաւորաց . որք աւետիս տային կանանց՝

թէ մահ լուծաւ մահկանացուաց. սա որ մա-
հու քո տընկակից՝ լցի՝ կենացդ հաղորդակից՝.
ըն լապտերօք :

Տուն :

Ի դնել բեմին բազմին փեսային՝ և ա-
ռագաստին զարդարի. գմբրինչեան փո-
ղըն գոչէ սուրբք ամենայն անդ հաւա-
քին. արդարոց դասքըն բերկրին. իսկ
մեղսասէրքըն թախանձին. ողորմած տէր
ողորմեա հոգւոցը մեր նըննջեցելոցն :

Տնէ չափ, ձայն նոյն :

Գոչեցայ ես ի գիր կենդանութեան՝.
և մեկնեցայ երթալ առ արարիչն երկնի՝
և երկրի՝. օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր՝.
յառաջին ճանապարհին. և ի միւսանգամ
գալըստեանըդ քո՝ օգնեա ինձ :

Մաղթանք :

քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա
հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս
շնորհեա զթողութիւն յանցանաց :

Քարոզ :

սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարոցն դասես-
ցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ.
ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա :

Ժ. Տր ողորմեա :

Աղօթք ։

Քհ. Քս որդի ա̃յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե̃ քո, արա՛ արժանի ողորմութե̃, քաւութե̃ և թողութե̃ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս̃բս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես տ̃ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ̃ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Ապա քարոզէ սարկաւագն ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտ̃ր աղաչեսցուք. ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛ ։ Օրհնեա՛ տ̃ր ։

Քհ. Օրհնութի̃ւ և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս̃բյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Ապա կնագրէ քահանայն զգերեզմանն ասելով ։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս ա̃յ, նշանաւ տ̃ր խաչիւս և բանիւ տ̃ր աւետարանաւս, յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս̃բյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե̃ զտ̃ր աղաչեսցուք ։

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս ա̃յ, նշանաւ տ̃ր խաչիւս և բանիւ տ̃ր աւետարանաւս յանուն Հօր ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե̃ զտ̃ր աղաչեսցուք ։

քհ. Օրհնեցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գամբարան և ոսկերք ծառայիս քո նշանաւ քո խաչիւս և բանիւ քո աւետարանաւս, յանուն Հօր և։

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։

քհ. Անշարժ եղիցի կնիքս տէրունեան 'ի վերայ գերեզմանի ծառայիս քո այս անուն, մինչև 'ի գալուստն քո, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցես փառօք 'ի փառս . ամէն ։

Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր որ յերկինս ։

Եւ օրհնէն ժողովուրդն . և ձայնս տալով արձակէն 'ի խաղաղութենէ ։

Եւ երթան 'ի տունն հախաճանելոյն . և ասեն սաղմոս խգ ։

Այս ամ եկն 'ի վերայ մեր, և մեք զքեզ ոչ մոռացաք . և ոչ ստեցաք ուխտի քում, և ոչ դարձաք յետս սրտիւք մերովք ։

Դու դարձուցեր զշաւիղս մեր 'ի ճանապարհաց քոց . խոնարհ արարեր զմեզ 'ի տեղի չարչարանաց, և ծածկեցին զմեզ ստուերք մահու ։

Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն Աստուծոյ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռս մեր յաստուածս օտարս ։

Սակայն Աստուած խնդրէ զայս . զի նա քննէ զգաղտնիս սրտից մերոց ։

Վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ . համարեցաք որպէս զոչխար 'ի սպանումն ։

Զարթի՛ր, ընդէ՞ր ննջես Տէր . արի՛, և մի՛ մերժեր զմեզ իսպառ ։

Ըմէ՞ դարձուցանես զերեսս քո 'ի մէնջ. մոռանաս զաղքատութիւն և զնեղութիւն մեր ։

Խոնարհ եղեն մինչև 'ի հող անձինք մեր, և յերկիր կցեցան մէջք մեր ։

Արի տր, օգնեա մեզ. և փրկեա զմեզ վասն անուան քո ։

Փառք Հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Քարոզ ։

Որք. Եւ ևս խաղաղութեան զտր աղաչեսցուք ։ Աղաչեսցուք զամենակալն ած զհայր տն մերոյ յսի քսի, որ առաքեաց զհոգին սբ 'ի դասս առաքելոցն, և մխիթարեաց զնոսա, զի մխիթարեսցէ զվշտագնեալս սրտիւք, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Հայր գթութեանց, և ած ամ մխիթարութեանց, որ մխիթարես զմեզ յամ նեղութիւնս մեր ։ Որ հարկանես տր, և դու կենդանի բժշկես. և ոչ երբէք թողուս 'ի ձեռանէ քումմէ զստեղծուածս քո ։ Տուր մեզ տր գթութեամբ քո հոգի զգաստութեան, հոգի մխիթարութեան. և մխիթարեա զվշտագնեալս սրտիւք, և բժշկեա զվէրս հոգւոց և մարմնոց սոցա. զի հաստատուն քո յուսով առողջացեալք 'ի սգոյ և 'ի տրտմութենէ, մխիթարութեան քո տր արժանի լիցին հասանել՝ յանտրտում և յանաշխատ կեանսն արքայութեան երկնից ։ Եւ փառաւորեսցեն զամենասբ զերրորդութիւնդ զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Վս հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Ժ. Տր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Իսկ յերկրորդումն աւուր յորժամ յայգաւլայն ծաղկին, գան 'ի գերեզմանն՝ աւետիք 'ի ճանապարհէն վ[...]բեծան 'ի բուն : Գտիր յէջ 121 : Եւ ապա այս կանոն կատարի :

Նախ սարկաւագն ասէ .

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք . ընկալ, կեցո և ողորմեա :

Եւ քահանայն խոնարհ արկանէ, եւ ասէ .

Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ :

Եւ ապա ասեն շարական . ԴԿ :

Յերկրաւս միածինն անմահութեան պարգեւատուն երեւեցաւ ըմբռնել . խափանեաց զզօրութիւն մահու : Ընդխնամ մեք արտասուաց Մարիամու և՝ Մարթայի անկեալ առ ոտսըն տեառն . խնդրէին զմեռելոյն եղբօրն : Բանիւ բանն Աստուած կենագործեաց զՂազարոս ի թաղմանէ . և եկեալ արտաքս անապական :

Յովսէփ քեզ հաւատացեալ պիղատոսի աղերսէր . շնորհել զաստուածեան մարմինն : Զանապական զաստուածացեալ մարմինդ՝

պատուեալ սուրբ կտաւովք և եդ ի գերեզմանի ։ Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալդ ի քեզ ողորմեա մեր մով կենդանացար յերկրի ։

Սաղմոս ՃԻԹ ։

կց․ Եղիցին ականջք քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց ։

ձխ․ Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում ։
Եղիցին ականջք քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց ։
Թէ զանօրէնութիւնս իմ քննես Տէր, Տէր ո կարէ կալ առաջի քո, զի 'ի քէն է քաւութիւն ։
Սան անուան քո համբերի Տէր․ համբերէ անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ 'ի Տէր ։
'Ի պահէ առաւօտու մինչև ցերեկոյ, 'ի պահէ առաւօտու յուսացաւ իսրայէլ 'ի Տէր ։
'Ի Տեառնէ է ողորմութիւն բազում, և 'ի նմանէ է փրկութիւն․ և նա փրկեաց զիսրայէլ յամ նեղութեանց նորա ։
Ալէլուիա, ալէլուիա ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի Թեսաղոնիկեցւոց երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Բ․ 12 ։)

Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱծ յամ ժամ վասն ձեր, եղբարք սիրեցեալք 'ի Տնէ․ զի ընտրեաց զմեզ Ած 'ի սկզբանէ 'ի փրկութիւն, սրբութեամբ հոգւոյն և հաւատովքն ճշմարտութե․ յոր և կոչեացն զձեզ աւետարանաւն մերով 'ի փրկութիւն փառաց Տն մերոյ Յի Քի ։ Այսուհետև, եղբարք, հաստատուն կացէք․ և պինդ-

կալարո՛ւք զաւանդութիւնս զոր ուսարուք, եթէ բանիւ, և եթէ թղթով մերով ։ Այլ ինքն տր մեր յս քս, և ած և հայր մեր, որ սիրեացն զմեզ, և ետ մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից և յոյս բարեաց շնորհօք, մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր, և հաստատեսցէ յամ բանս և 'ի գործս բարութեան ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա ․

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք, առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն ։

տրէ· Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ ղուկասու ․ (իա ․ 34 ։)

Տէրն մեր յս քս ասէ ․

Զգո՛յշ լերուք անձանց ․ գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ և հոգովք աշխարհականօք ․ և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն ։ Զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամ երեսս երկրի ։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև ․ յամ ժամ աղօթս արարէք ․ զի արժանի լինիցիք զերծանել յայնմ ամէ, որ լինելոցն է ․ և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն որ կոչէր ձիթենեաց ․ և ամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ ։

Փառք քեզ տր ած մեր ։

Եւ սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն ընդունելոյ զհոգի ծառայիս այսորիկ 'ի խորան սրբյն քո ։ Տր ողորմեա՛ ։

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վերանալոյ ընդ առաջ փեսային զՔ՟ր։

Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն և յանսպառ ուրախութեան զՔ՟ր։

Վասն կարգելոյ զսա 'ի տեղի անկելոց հրեշտակացն, և արժանի առնելոյ անթառամ պսակացն զՔ՟ր աղաչեսցուք։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զՔ՟ր։ Յիշ։
Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Եւ քահանայն ասէ զաղօթս զայս. զոր ասացեալ է ս՟բ հօրն մերոյ Բարսղի Կեսարու Հայրապետին։

Գոհանամք զքէն Հայր տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի, որ յայց ելեր մարդասիրութ՟բ քով, փրկեցեր 'ի մեքենայից սատանայի զմերժեալ և զհեռացեալ ազգ մարդկան, զոր նախանձեցաւ և եհան զմեզ պատրանօք 'ի յաւերժական կենացն, արտասահմանելով 'ի կորուստ և յապականութ՟ի։ Այլ դու, բարերար և մարդասէր ա՟ծ, ոչ թողեր զնորա դառնութ՟ի թունիցն 'ի մեզ յարակայ։ Վ՟ն որոյ մահ կոչեցեր, և հեղեր 'ի վերայ արարածոց, զի մի՛ անմահ մ՟նասցէ չարութ՟ին պատահեալ, այլ բառնալով զմեզ 'ի կենացս յայսցանէ, և հատանելով 'ի մեղաց, եղև փրկութ՟ի բարերարիդ պատուհասդ։ Իսկ 'ի վախճան աւուրց առաքեցեր զմիածին որդիդ քո սիրելի 'ի կերպարանս մահու մեղաց, և դատապարտեաց զմեղս մարմնով իւրով, և կամաւոր խաչելութ՟բ իւրով խորտակեաց զզօրութ՟ի թշնամւոյն. եղև առաջին պտուղն ննջեցելոց, և ա՟ծահրաշ յարութ՟բ իւրով հրաւիրեաց զմեզ յիւր անմահութ՟ին. յոր հաւատացեալ ծա

ռայս քո այս մկրտեցաւ 'ի մահ ք՟ի քո: Վ՟ն որոյ աղաչեմք զքեզ Հայր ս՟ր, միջնորդութ՟բ մարմնոյ և արեան ք՟ի քոյ, հայեա՛ց 'ի խոստովանողս ս՟ր անուանն քո. Թո՛ղ սմա զա՟մ զպարտիս իւր զկամայ և զակամայ, զոր վիրաւորեաց անմարմին թշնամին պատրանօք խաբմամբ: Զի դու միայն ս՟ր և բարերար տ՟ր ես, որ յանգոյութ՟է 'ի գոյութ՟ի ածեր զա՟մ: Եւ այժմ ըզվէրս սորա բժշկեա՛, և խաղաղութ՟բ անցո՛ ընդ խաւարային իշխանութիւնն. զի մի՛ զիւրեանց չարութիւն 'ի ծառայս քո գտցեն, այլ ջնջեա՛ տ՟ր զձեռագիր նոցա ներգործութեցն, զոր 'ի սմա սերմանեցին. և տո՛ւր սմա ճանապարհ բարի: Բացակայ եղիցի 'ի սմանէ բոցեղէն սուրն՝ որ պահէր զճանապարհ ծառոյն կենաց, պատկառելով 'ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ զպտուղն կենաց մեզ ընծայեցոյց, առհաւատչեայ յաւիտենական կենացն և առաջնորդ. յոր ապաւինեալ ծառայս քո՝ սովաւ հասցէ 'ի հանգիստ, ուր ս՟րք ա՟մ հաւաքեալ սպասեն մեծի հարսանեացդ յերևելի մեծիդ ա՟յ և փրկչիդ 'ի ձայն փողոյ մեծի, յորժամ սարսեն տարրեղէն արարածք, դալարին երկինք, նսեմանան լուսաւորք, թօթափին աստեղք, ցոլանան գետք հրեղէնք, երևին բանակք անմահիցն, յակնարկել դատաւորիդ՝ սասանի երկիր, և բանին կնքեալ գերեզմանք. շինին հողացեալ մարմինք, և հոգիքն սլացեալ իբրև զարծուիս՝ անդր հասեալ, և զգենուն զանապական մարմին. 'ի վայրկեան ժամանակի ժամանեսցեն յիւրաքանչիւր տեղիս. աղաչեմք զքեզ տ՟ր, ժամանեցո՛ զծառայս քո յանսպառ ուրախութիւնդ: Եւ զմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս 'ի քեզ օրհնեա՛. զի արժանաւորք եղիցուք փառաւո-

րել զՀայր և զՈրդի և զՍբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն: Սրկ. երկր:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ նեղելոց ես անդորրութիւն, ընդունող ես հոգւոց հանգուցելոց. ընկա՛լ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի բարի. և փարատեա՛ զսուգ և զտրտմութիւն 'ի սիրելեաց սորա, որք հետևեցան յուղարկել զսա զերկայնաձիգ ճանապարհն. և մորմոքին 'ի վերայ անդառնալի ուղեգնացութեան սորա, և յաւէտ անջատելոյ 'ի սմանէ առ ժամանակ մի, մինչև յուղի անկեալ խուրեանց յայսմ բազմաժողով ծովածուփ կենցաղոյս. և զչափաւոր զարտասուս սոցա ընկա՛լ 'ի հաճոյս քեզ, և մի 'ի զայրացումն: Եւ մխիթարեալ սփոփեա՛ զլքեալ սիրտս սոցա, գալստեամբ քոյոյ շնորհիդ. և զօրացուսցես զտարակուսեալ հոգիս սոցա առաքմամբ սրբոյ Հոգւոյդ: Եւ կնքեալ պահեսցես զգերեզմանս փակեալ յանուն քո, նշանաւ ամենայաղթ խաչիւդ քո, մինչև յօր վերջնում կրկնակի գալստեան քո: Ոի քո ամենակարող զօրութեամբդ եղեմնապատ և ձիւնաթաղեալ պահին ամենայն արմատք. և սերմանիք թաղեալք յերկիր մեռանին, մինչև 'ի ժամանակս որոտընդոստ գարնանային յարութեան զուարճացեալ պայծառանան. զոր կարգեցեր մեզ 'ի սպաս պէտոյից մերոց, իսկ զբանաւոր կենդանիքս ըստ պատկերի քում գոյացուցեր: Ն՝ որոյ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ մեզ լինել նմանակից, հացդ անմահութեան, որ ոչ մնացեր 'ի քոում մշտնջենաւոր անմահութեան, այլ հաստկենդանութեան զմահ յանձն առեր, զի բարձում արասցես արդիւնս: Իջեր 'ի գերեզման, և լուծեր զերկունս մահու զգժոխս աւարեցեր.

Յերկնաւորաց օրհնիս, յերկրաւորաց երկրպագիս, և 'ի սանդարամետաց · լի են ամ փառօք քո ։ Պահեա՛ ամենազօր տր՝ զհօգի սորա առ ամ մեց և սիրողաց անուանդ քում սրբոյ ։ Եւ զգերեզմանս ծառայիս քո կնքեալ պահեացես, որ փակես զխորս և կնքես ամենազօր աջովդ քո ։ Երկինք և երկնից երկինք և երկիր հաստատեալ կան բանիւ քո · այսպէս անշարժ եղիցի կնիք տրութե քո 'ի վերայ բնակութե սորա և պահարանի ծառայիս քո · և մի՛ իշխեսցէ մերձենալ 'ի սա պիղծ և անմաքուր դևն, ոչ 'ի մարմինս և յոգիս հեթանոսաց, որք ոչ ունին զծնունդ ոյ աւազանին և զկնիք ահաւոր 'ի վերայ գերեզմանացն ։ Այլ ծառայս քո այս, որ կոչեցեալ հրաւիրեցաւ 'ի քոց հրաւիրողաց, և հաւատացեալ 'ի քեզ 'ի կենդանութե իւրում, թաղեցաւ ընդ քեզ մկրտութե 'ի մահ, և սերմանեալ պահեցաւ, 'ի քէն կոչեցեալ՝ յերկիր դարձաւ, լո՛ւր աղաչանաց մերոց մարդասէր տր, և թո՛ղ սմա զամենայն զմեղս իւր, զոր մեղաւ · և քաւիչ լեր ամ սխալանաց նորա, եթէ կամայ և եթէ ակամայ, եթէ բանիւ և եթէ գործով, եթէ մտածութեամբ և եթէ խորհրդով ։ Զամ կտակ չարին պատառեա՛ · զձեռագիր մեղացն ջնջեա՛ տր, և զախտ հնութեն լուա՛ · զի անպատկառ լիցի 'ի մեծի աւուրն որոտընդոստ համօրէն 'ի վերջին պահպանելոցն՝ ընդ առաջ վերանալ քեզ, նորափետուր արփիափայլ հրաշիւք զարդարեալ 'ի զարդ անկողոպտելի, յորժամ գաս ածդ 'ի մէջ ածացելոցն բաժանել և որոշել զպատիւ զանազանեալ սիրողաց քոց ։ Եւ զմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս 'ի քեզ արժանի արա զայս ահաւոր և զսոսկալի օրս հանապազ տպաւորել առաջի աչաց մերոց ։ Յամ

զգալի և 'ի պատրողական կենցաղավարութենցս պատսպարեալ զմիտս և զզգայարանս մեր։ Պատկերացն ո՛ր զանհրաժեշտ գալուստ քո առաջի աչաց մերոց. զի՛ր ո՛ր քաղցրութիւն քո քաւարան գործելոց մեղաց մերոց. 'ի համդերձեալ գեհենէն փրկեալ զմեզ, և ժամանեցն զմեզ զամենեսեան արժանապէս համդիպել քում գալըստեանդ, ամենագութ ո՛ր։ Նորոգեալ զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ անեղծ փառաց քոց, քո՛ ո՛ծ մեր. ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Նա աւէն շարական ։

Պա՛րակցեալ անմա՛րմնա՛կանքն՝ առ կենսա՛տու սուրբ գերեզմա՛նն տա՛ն աւետիս ա՛զգի մարդկան՝ վասըն կենա՛ցն յաւէժական. զա՛սա՛ւորեա՛լ պարուց՝ նոցին ընկը՛նկե՛ցեալս յօրըն վերջին՝. ե՛ն լապտերօք մեծ յա՛ռագաստ՝ ընդ ի՛մաստուն սուրբ կո՛ւսանա՛ցն ։

Տօ՛հաւորեա՛լ նըշան խա՛չին՝ յարևե՛լե՛ց փա՛յլեալ ծագին՝. հա՛ւատացեալքն ի՛ քե՛զ բերկըլին՝ և ուրա՛ցողքըն կոծեսցին. զե՛րկըրպագո՛ւս սըրբոյ՝ խա՛չին՝ պայծառացո լուսով նորին՝. ե՛ն լապ ։

Նոր ։

Յո՛րժամ հընչի՛ւն փողո՛յն լինի և ղևտակա՛ն գի՛րըն յայտնի. Ճա՛ռագա՛յթ սըրբո՛յ խաչի՛ն յա՛րևելի՛ց փա՛ռօ՛ք ծա-

գէ · Հրեշտակաց գունդք ծառայելին հրեշտակապետք պարունակին՝ · Օղորմեա՛ ծ տէր ողորմեալ հոգւոցն մեր նր նջեցելոցն ։

Լուսէ ձայն , դարձ սոս՛ ։

Յանօրստուծեալ և յանեղ լուսոյն՝ հեղուցեալ · խաւարամած խաւարային՝ ձայնչելեցեալ ընդմահաւութ պղտորին՝ · հողմնեալ պատկեր բարերար սուրբ ղծօղին՝ · օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր՝ · յառաջին ձանձրապարհին · և ի միւսանգամ գալստեանն քո՝ օգնեա փրկեա ինձ ։

Մաղթանք ։

+հ · Հոգւոյ հանգուցելոյս , քն՛ ած , արա հանգիստ և ողորմութի · և մեզ մեղաւորացս շնորհեա թողութի յանցանաց ։

Քարոզ ։

*րէ · Զն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քն , զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ , և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ · ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ · Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

+հ · Քս որդի այ անոխակալ և բարերարութ , գթա քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո , արա արժա-

նի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ տանիցեն զգերեզմանն նշանաւ մինչև ի խաչին, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերքս ծառայիս Տեառն, նշանաւ Տեառն խաչիւս և բանիւ Տեառն աւետարանաւս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀԱԹԱՂԻՆ

Յեօթներորդում աւուր երթան 'ի գերեզման ննջեցելոյն, եւ 'ի ճանապարհին ասեն շԱմենեծին ։ Գտցես յէջ 121 ։

Եւ ասեն շարական հանգստեան . Դ·Կ ։

Յիսուս միածին անմահութեան պարգեւատու երեւեցար ընդ մեզ . խափանեցեր զզօրութիւն մահու ։ Ողորմեա մեզ ծառայուց մարմնով եւ մարմնոյն անկեալ ու ուրին մեռեալն . խնդրեմք ի մտօրոգումն եղբօրն ։ Որ անէի ու բանին Ած կենդանագործեաց զղազարոս ի թաղմանէ . եւ եկեալ արտաքս անապական ։

Սաղմոս դաւթի ձէ ։

Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, 'ի տուէ կարդացի եւ գիշերի առաջի քո ։
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր, խոնարհեցո ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ ։
Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, եւ կեանք իմ 'ի դժոխս մերձեցան . եւ համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն 'ի գուբ ։
Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, եւ 'ի մեռեալս ազատ ։

Որպէս վիրաւորս, որք ննջեն ՚ի գերեզմանի.

Զորս դու ոչ յիշեցեր, նոքա ՚ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան։

Եդին զիս ՚ի գբի ներքնում, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու։

Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո. զա̃մ զբօսանս քո ածեր ՚ի վերայ իմ։

Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ իւրեանց։

Մատնեցայ, և ոչ ելանէի. աչք իմ տկարացան յաղքատութ̃է։

Աղաղակեցի առ տ̃ր զօրհանապազ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Մի թէ մեռելո՞ց առնիցես սքանչելիս. կամ բժիշկք յարուցանիցեն, և խոստովան առնիցին առ քեզ։

Մի թէ պատմեսցէ՞ ոք երբէք ՚ի գերեզմանի զողորմութ̃իս քո, կամ զճշմարտութ̃իս քո ՚ի կորստեան։

Մի թէ ճանաչիցի՞ն ՚ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ։

Ես առ քեզ տէր աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։

Ընդէ՞ր տ̃ր մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։

Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես ՚ի մանկութ̃է իմմէ, ՚ի բարձրութ̃է խոնարհեցայ և ապշեցայ։

Յիս հաստատեցաւ բարկութ̃ի քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։

Շրջեցան զինև որպէս ջուր, զօր ա̃մ պաշարեցին զիս ՚ի միասին։

Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ և զծանօթս իմ վասն թշուառութ̃ե իմոյ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կզ. 18 ։)

Այսպէս ասէ տ՟ր. գամ ժողովել զամենայն ազգս և զլեզուս, եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ. և թողից ՚ի վերայ ն՟ց նշան. և առաքեցից ՚ի նոցանէ փրկեալս յազգս, ՚ի Թարսիս, և ՚ի Փուդ, և ՚ի Լուդ, և ՚ի Մոսոք, և ՚ի Թոբէլ, և յԵլլադա, և ՚ի կղզիս հեռաւորս. որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ, և ոչ տեսեալ զփառս իմ. և պատմեսցեն զփառս իմ, և զանուն իմ ՚ի մէջ ազգաց. և ածցեն զեղբարս իւրեանց յա՟մ ազգաց՝ պատարագ տ՟ն, հեծեալս կառօք, հանդերձ պալարակապ երիվարօք, հովանոցօք ՚ի ս՟բ քաղաքն Երուսաղէմ, ասէ տ՟ր ։ Որպէս մատուցին ինձ որդիքն Իսրայէլի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք ՚ի տուն տ՟ն, և ՚ի նոցանէ առից ինձ ՚ի քահանայս և ՚ի ղեւտացիս, ասէ տ՟ր ։ Զի որ օրինակ երկինք նոր և երկիր նոր, զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ, ասէ տ՟ր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր ։ Եւ եղիցի ամիս յամսոյ, և շաբաթ ՚ի շաբաթէ, եկեսցէ ա՟մ մարմին երկիր պագանել առաջի իմ յԵրուսաղէմ, ասէ տէր ա՟ծ ։ Եւ ելցեն և տեսցեն զոսկերս մարդկան առ իս յանցուցելոց. զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի, և հուր նոցա ոչ շիջցի ։ Եւ եղիցին ՚ի տեսիլ ա՟մ մնեղեաց ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ժե. 35 ։)

Այլ ասիցէ ոք. զիա՞րդ յառնիցեն մեռեալք, կամ որո՞վ մարմնով գայցեն ։ Անմիտ, դու զոր սերմանեսն՝ ոչ կենդանանայ, եթէ ոչ մեռա-

նիցի . և զոր սերմանեսն, ոչ զնոյն մարմին՝ զոր ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես . այլ հատ մերկ, եթէ ցորենոյ իցէ, և եթէ այլոց սերմանեաց ։ Այլ ած տայ նմա մարմին, որպէս և կամի . և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին ։ Ոչ ամ մարմին նոյն մարմին է . այլ՝ այլ մարմին է մարդկան, և այլ մարմին անասնոց . այլ մարմին թռչնոց, և այլ մարմին ձկանց ։ Եւ մարմինք երկնաւորք, և մարմինք երկրաւորք . այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց, և այլ փառք երկրաւորաց ։ Այլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց . և աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք ։ Նոյնպէս և յարութեն մեռելոց սերմանի ապականութբ, և յառնէ առանց ապականութե . սերմանի անարգութբ, և յառնէ փառօք . սերմանի տկարութբ, և յառնէ զօրութբ . սերմանի մարմին շնչաւոր, և յառնէ մարմին հոգևոր . եթէ գոյ մարմին շնչաւոր, գոյ և հոգևոր ։

· Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Տէր ողորմութի քո յաւիտեան . զգործս ձեռաց քոց մի անտես առնէր ։

Տրէ· Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ յովհաննու . (ժԷ . 11 ։)

Տէրն մեր յս քս ասէ .

Հայր սբ, պահեա զնոսա յանուն քո, որով ետուր ինձ . զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք ։ Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո, որով ետուր ինձ . և պահեցի . և ոչ ոք 'ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի ։ Բայց արդ առ

քեզ գամ, և զայս խօսիմ յաշխարհի․ զի ունիցին զուրախութիւն իմ լցեալ յանձինս իւրեանց։ Ես ետու նոցա զբանն քո, և աշխարհս ատեաց զնոսա․ զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ․ այլ զի պահեսցես զնոսա ՚ի չարէ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Եւ սարկաւագն կարգէ ։

Վ՟ն ՚ի վերուստ խաղաղութե՟ն և փրկութե՟ն անձանց մերոց զտ՟ր աղաչեսցուք։ Տ՟ր ողորմեա։

Վ՟ն լսելի լինելոյ տ՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զտ՟ր։

Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ ա՟յ ՚ի վերայ մեղաց մերոց զտ՟ր։

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զտ՟ր։

Վ՟ն զի մի՟ ընդ խոտանս դասեսցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՟ն զտ՟ր։

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի ք՟ս ննջեցին, զտ՟ր։ Յիշեա։

Եւ ես միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեաց։

Գ․ Տ՟ր ողորմեա։

Աղօթք։

ԺՀ․ Տէր ա՟ծ յաւիտենական և թագաւոր անմահ, որ ստեղծեր զմարդն ՚ի հողոյ, և եդիր զնա ՚ի դրախտին փափկութե՟ն, գործել զնա և պահել․ և պատուիրանադրեցեր նմա կեալ ըստ հրամանի քում։ Իսկ բանսարկուն սատանայ պատրողական բանիւք խրատեաց զնա խաբմամբ, լուծանել զա՟ծական հրամանսդ։ Եւ նա ունկնդիր եղեալ չարին, արտաքսեցաւ ՚ի

լուսեղէն փառացն, և փոխանակ անմահութեան մահու եղև ժառանգաւոր, ըստ արարչական հրամանին՝ զոր ասացեր, թէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս. և յայնմ օրէ ամ արարածք ոչ կարացին հնացուցանել զհրամայեալն 'ի քէն։ Եւ արդ տր ած մեր, ողորմած և մարդասէր, հայեաց 'ի ծառայս քո, որ ելից և կատարեաց զկեանս իւր զերկրաւոր, և ըստ հրամանի քում դարձաւ 'ի հող։ Վասն որոյ աղաչեմք զմարդասիրութիւն քո, ընկալ զհոգի սորա, և խառնեա 'ի գունդս հրեշտակաց. և դասաւորեա ընդ սուրբս քո. և զմեզ արժանաւորեա գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ամէն։ Տն երկր։

Օրհնեալ ես տր ած մեր, յոյս ամ արարածոց, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և բարեբանեալ երկրպագիս յերկնաւորաց և յերկրաւորաց։ Որ կոչեցեր զծառայս քո 'ի հանգերձեալ կեանսդ, զոր խոստացար ամ հաւատացելոց քոց։ Գթա 'ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, և հանգո զհոգի սորա 'ի խորանսդ լուսոյ, բարեխօսութեամբ մօր քո սրբոյ կուսին մարիամու։ Տուր պաղատանաց ժողովրդեանս, որք հայցեն 'ի քէն զթողութիւն մեղաց իւրեանց. զի դու ես ած արդարոց և մեղաւորաց. և հանգիստ աշխատելոց։ Ընկալ զհոգի ննջեցելոյս մերոյ 'ի տեղւոջ լուսոյ և հանգստեան՝ 'ի թիւ սրբոց և 'ի համարս արդարոց, և հանգո զսա 'ի գոգն աբրահամու ընդ այլ պայծառացեալ սրբոցն։ Եւ զմեզ, տր, արժանի արա հասանել մասին ժառանգութեան սրբոցն 'ի լոյս։ Զի ընդ նոսին միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի։

Ձ,ա– աւէն շարական :

Ցուցանին զաղտնիք՝ մարդկան իւրաքան-չիւր որ գործեցան . բարեաց գործողքըն պը-սակին՝ չարացն՝ ի հուրն անշէջ մատնին . յայն ժամ յիշեա զորս՝ բարին գործըք մեղացըն ջընջեսցին . դասաւորեա ըզմեզ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զուարթնոցն :

Լուսին պըսակք զանազանեալ . և պատ-մուճանք լուսափայլեալ . սուրբ վըկայիցն ի գըլուխ եդեալ և անդամոցըն զարդարեալ . հա-ղորդս արա հայցմամբ նոցին ըզմեզ լուսոյ փա-ռաց նոցին . զմս :

Ձ,բգ :

Ահեղ խորհուրդ քահանայի՝ն բագ-կատարած կայր ի բեմին առաջին որ սե-ղանոյն . հուր շիջանի խաւար մերժի տըրտմեալ հոգիքըն ուրախանան . զի թողութիւն մեղաց լինի . ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր նընջեցելոցն :

Ձ,բէ կամս , նայս ասա :

Յանջատման հոգւոյս՝ ի մարմնոյս՝ ի քակտել գեղեցիկ շինուածոյս . զարհու-րիմ ի սպառնալեաց թագաւորին . թէ պահանջէ յինէն զտաղանդ պատուիրա-նին . օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր . յա-

ուսջին ճանապարհին. և ի միւսանգամ գա-
լստեանըդ քոյ՝ օգնեա՛ իմմ ի նմ:

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Սր հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Գ. Տր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացն ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս այ նշանաւ սբ խաչիւս և բանիւ սբ աւետարանաւս. յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՀՆԳԵՏԱՍԱՆԵԱՑՆ ԵՒ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ԱՒՈՒՐՆ ԵՒ ՏԱՐԵԼՑԻՆ

Գնան 'ի գերեզմանն ննջեցելոյն, առեալ 'ի ճանա-պարհէն զՄ՛մէեծըն: Գտցես յէջ 121:

Եւ ապա ասէ շարական հանգստեան յառաջ ձայնէն:

Մ՛ղա սաղմոս Ձ՛ա:

Ճշ. Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմնի իմ. նմանեցայ ես հաւալըսան անապատի:

Ճխ. Տէր լո՛ւր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:
Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո՛ առ իս զունկն քո. յորում աւուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լո՛ւր ինձ:
Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ որպէս խռիւ չորացան:
Հարաւ որպէս խոտ, և ցամաքեաց սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի ձայնէ հեծութե̃ իմոյ:
Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմնի իմ. նմանեցայ ես հաւալըսան յանապատի:
Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ, և եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն 'ի տանիս:
Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ. և գովիչք իմ ինև երդնուին:

Զմոխիր որպէս հաց կերի · և զըմպելիս իմ արտասուօք խառնէի ։

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քո · զի դու բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս ։

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ ։

Դու տ̃ր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազգէ մինչև յազգ ։

Դու յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիոնի · ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա ։

ընթերցուած յերեմիայ մարգարէէ ։
(Բարուք · Գ · 36 ։)

Այսպէս ասէ տ̃ր · քաջալերեա՛ց երուսաղէմ, և տե՛ս զեկեալ ուրախութի̃ն քեզ յա̃յ · ահաւադիկ գան որդիքն քո, զորս յուղարկեցեր · գան ժողովեալք յարևելից մինչև 'ի մուտս արևու, բանիւ սրբոյն · խնդացեալք փառօքն ա̃յ ։ Մերկեա՛ երուսաղէմ զհանդերձ սգոյ և լլկանաց քոց, և զգեցի՛ր զվայելչութի̃ փառացն ա̃յ յաւիտեան ։ Արկ զքև զկրկնոցն արդարութե̃ յա̃յ · դի՛ր խոյր 'ի գլուխ քո զփառաց յաւիտենականին ։ Զի ցուցցէ ա̃ծ 'ի ներքոյ երկնից զա̃մ լուսաւորութիւն քո · և կոչեսցի քեզ անուն յա̃յ յաւիտեան · խաղաղութի̃, արդարութի̃, և փառք ա̃ծպաշտութե̃ ։ Արի երուսաղէմ, և կա՛ց 'ի վերայ բարձու, և հայեա՛ց ընդ արևելս, և տե՛ս ժողովեալ զորդիսն քո յարևելից մինչև յարևմուտս բանիւ սրբոյն, զուարձացեալս յա̃յ յիշատակօք ։ Զի ելին 'ի քէն հետևակք վարեալք 'ի թշնամեաց · և ածցէ զնոսա առ քեզ ա̃ծ ամբարձեալս փառօք իբրև զաթոռ թագա-

ւորութ՟ : Զի հրամանս ետ ա՟ծ խոնարհել ա՟մ լերանց բարձանց , և բլրոց մշտնջենաւորաց , և լնուլ ձորոց 'ի հարթութի երկրի . զի գնասցէ իսրայէլ զգուշութ՟բ փառացն ա՟յ . և հովանի լիցին նմա ա՟մ անտառք , և ա՟մ փայտ անուշութ՟ իսրայէլի , հրամանաւ ա՟յ : Զի առաջնորդեսցէ ա՟ծ իսրայէլի ուրախութ՟բ , լուսով փառաց իւրոց , հանդերձ ողորմութ՟բ և արդարութ՟բ :

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կողոսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս :
(Գ . 1 :)

Եթէ յարեայք ընդ ք՟սի , ապա զվերինն խնդրեցէք , ուր ք՟ս նստի ընդ աջմէ ա՟յ : Զվերինն խորհեցարուք , մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է : Քանզի մեռայք , և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ ք՟սի յա՟ծ : Իսկ յորժամ ք՟ս յայտնեսցի կեանքն ձեր , յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք :

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ :

սղ. Ալէլուիա օրհնի :

Աւետարան ըստ յովհաննու . (ԺԴ . 15 :)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ .

Եթէ սիրէք զիս , զպատուիրանս իմ պահեսջիք . և ես աղաչեցից զհայր , և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ , զի ընդ ձեզ բնակեսցէ յաւիտեան . զհոգին ճշմարտութ՟՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել , զի ոչ տեսանէ զնա , և ոչ ճանաչէ զնա . բայց դուք ճանաչէք զնա , զի առ-

ձեզ բնակեցէ, և ընդ ձեզ եղիցի ։ Ոչ թողից զձեզ որբս, գամ առ ձեզ ։ Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս . բայց դուք տեսանիցէք զիս . զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք ։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես 'ի հօր իմում, և դուք յիս, և ես 'ի ձեզ ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս . և որ սիրէն զիս, սիրեսցի 'ի հօրէ իմմէ . և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս ։ Ասէ ցնա յուդա ոչ սկարիովտացին . տ̃ր՝ զի՞ եղև, զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ, և ո՛չ աշխարհի ։ Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցնա ։ Եթէ ոք սիրէ զիս, զբանն իմ պահեսցէ . և հայր իմ սիրեսցէ զնա, և առ նա եկեացուք, և օթեվանս առ նմա արասցուք ։ Եւ որ ոչն սիրէ զիս, զբանս իմ ոչ պա՛հէ ։ Եւ բանն իմ զոր լուէք, ոչ է իմ . այլ հօրն, որ առաքեացն զիս ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ։

Եւ սարկաւագն քարոզէ ։

Վ̃ն 'ի վերուստ խաղաղութե̃ և փրկութե̃ անձանց մերոց զ̃տր աղաչեսցուք ։ Տ̃ր ողորմեա՛ ։

Վ̃ն լսելի լինելոյ ա̃ն ա̃յ ձայնի աղաչանաց մերոց զ̃տր ։

Վ̃ն քաւիչ և ներող լինելոյ ա̃յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զ̃տր ։

Վ̃ն թողլոյ մեզ զա̃մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զ̃տր ։

Վ̃ն զի մի՛ ընդ խոտանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե̃ զ̃տր ։

Վ̃ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք̃ս ննջեցին, զ̃տր ։ Յիշեա՛ ։

Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։

Գ . Տ̃ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք:

Քհ. Օրհնեալ ես միածին որդի այ՟, տր՟ մեր յս՟ քս՟. որ ամենառատ գթութբ՟ քո մարմնացար ՚ի սբ՟ կուսէն, և պատարագեցար ՚ի խաչին նուէր հաշտութեան հօր, հեղմամբ արեամբ քում սրբով. և իջեալ ՚ի գերեզմանն՝ ազատեցեր զգերեալսն որ ՚ի նմա, ՚ի սբ՟ միաշաբաթին յարուցեալդ ՚ի մեռելոց. և ձայնեցեր որոց ՚ի կապանսն էին, թէ ելէք. և որք ՚ի խաւարին, թէ յայտնեցարուք: Ուստի և մեք ՚ի սքանչելի և ՚ի լուսաւոր օր յարութեան եկեալ ՚ի գերեզմանս մեռելոցն, և կենդանատու սբ՟ խաչիւս և սբ՟ աւետարանաւս աւետարանեցաք ննջեցելոցն զսքանչելի և զանսուտ յոյս նորոգութեան վերստին, զոր խոստացար մեզ: Վասն որոյ աղաչեմք, ամենագութ փրկիչ, միաբան ծառայքս քո. խոնարհեա՛ց և էջ առ հոգիս եղբարց մերոց ննջեցելոց, և մխիթարեա՛ զնոսա շնորհօք ողորմութեան քո, յուսով կենդանարար յարութեան քո: Զի որպէս անկակից են նմանութեան մահու քո, և յարութեանդ լինիցին. և վայելեսցեն յերկնից արքայութիդ, զոր պատրաստեցեր ՚ի սկզբանէ ա՟մ աշխարհի սբց՟ քոց: Եւ ընդ նոսին միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և ընդ սբ՟ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ:

Խաղաղութի ամենեցուն: Ա՟յ երկրպ:

Տ՟ր յոյս յարութեան մերոյ և խաղաղութեան, աւետարանեցեր խաղաղութիւն հեռաւորաց և մերձաւորաց, սպանանելով զթշնամութիւն մեղաց ՚ի մարմնի քում. գոհանամք զքէն, որ առատ ես յամի մարդասիրութեանդ քո. զանէծս լուծեր, զգժոխս աւերեցեր, և զմեզ զամենեսեան ՚ի վե

ըննն Երուսաղէմ 'ի դասակցութիս հրեշտակաց խառնեցեր. որով յուսով եղբարքս մեր թողեալ զմարմինս ամփոփեալս 'ի դիրս հանգըստեան՝ ելեալ ժամանեցին յառհաւատչեայ կենացդ 'ի դուռն երկնային առագաստին ։ Նու այժմ ժողովեալ մեր 'ի հանգստարանի սոցա, հնչեցաք զաւետիս յարութեն Ճշմարիտ բարբառով աւետարանի քոյ. և խոնարհեալ առաջի բարեգութ մարդասիրութեանդ քո, աղաչեմք զքեզ ողորմած և մարդասէր Տէր, հանգո զհոգի սոցա ընդ ընտրեալս քո, և ժառանգակից արա երկնից արքայութեդ ընդ ամ սրբս քո ։ Նու զմեզ արժանի արա յարադուարճ բերկրանօք օրհնել զքեզ, գովել և փառս մատուցանել ընդ Հօր և ամենասուրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։ ամէն ։

Նու աւէն շարական ։

Փառաց ի փառս բարձրանան աջակողմեանքըն վերանան՝. յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման՝. ննջեցելոյս մեր լսեցո զաստուածային բարբառս քո. դասաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զուարթնոցն ։

Ոհ հանձնայք և ժողովուրդք հայցեմք՝ ի քէն Տէր բարեգութ՝. ընդ ննջեցեալս՝ հաւատով ընկալ՝ ըզմեզ նովին յուսով՝. յերուսաղէմ քաղաք՝ վերին յորում արդարքըն ժողովին՝. փառս երգել միշտ՝ ընդ նոսին երրորդութեանդ երրեակ անձին ։

Նրգ։

Մովսէս աստուածախօսն և ահարոն փառըղէւոտացին․ մարգարէքն խորան յելին և քահանայք հին օրինին․ յառաջագոյն մեզ ծանուցին ըզգալուստ սուրբ միածնին դ․ ի փրկութիւն մեզ յայտնեցին յանապատի կերակրէին․ ողորմած տէր ողորմեա հոգւոց ըմեր ննջեցելոյն։

Նրէ չափս, ըստ այս ձայն։

Կուսածին մարդացեալ աստուած իմ յիսուս․ յայնմ աւուր ահեղ ատենին՝ ըզգինս արեան քո մի դատապարտեր՝ օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր՝ յառաջին ճանապարհին․ և ի միւսանգամ գալըստեանըդ քոյ՝ օգնեամ ինձ։

Մաղթանք։

Քհ․ Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն․ և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ․ Զն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ․ ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Գ․ Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հողի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա՛ արժանի ողորմութե քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ սբ խաչիւս, և բանիւ սբ աւետարանաւս, յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սբյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԶՎԱԽՃԱՆԵԱԼ ՏՂԱՅՍ ԱՌ ՔՐԻՍՏՈՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵԼՈՅ

Մինչև երկոտասան կամ հնգետասան ամաց լինին ·

Երթեան 'ի տուն վախճանելոյն . և այս կանոն կատարի : Նախ ասէ քահանայն .

Օրհնեալ հոգիդ սբ ած ճշմարիտ . ամէն ,

Նա ասեն սաղմոս Ծ ,

Ողորմեա ինձ ած ըստ մեծի ողորմութեան քում . ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ :

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ . և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս :

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ . և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ :

Քեզ միայն մեղայ տր . և չար առաջի քո արարի :

Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո , և յաղթող 'ի դատել քեզ :

Անօրէնութեամբ յղացայ , և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ :

Դու տր զճշմարտութիւն սիրեցեր . զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեան քո յայտնեցեր ինձ :

Ցօղեա յիս մշտկաւ , և սբ եղէց . լուա , և քան զձիւն սպիտակ եղէց :

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն , և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք :

Դարձո' զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. եւ զա̃մ անօրէնութիւնս իմ քաւեա' յինէն ։

Սիրտ սուրբ հաստատեա' յիս Ա̃ծ, եւ հոգի ուղիղ նորոգեա' 'ի փորի իմում ։

Մի' ընկեներ զիս Տ̃ր յերեսաց քոց, եւ զհոգի քո սուրբ մի' հաներ յինէն ։

Տո'ւր ինձ ցնծութիւն փրկութ̃ե. եւ հոգւով պետութ̃ե քով հաստատեա' զիս ։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. եւ ամպարիշտք առ քեզ դարձցին ։

Փրկեա' զիս յարենէ Ա̃ծ Ա̃ծ փրկութ̃ե իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութ̃ե քում ։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո ։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար ։

Պատարագ Ա̃յ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ եւ ըզհոգի խոնարհ Ա̃ծ ոչ արհամարհէ ։

Բարի' արա Տ̃ր կամօք քովք սիովնի. եւ շինեսցին պարիսպք երուսաղեմի ։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութ̃ե. ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս ։

Փառք հօր ։ Այժմ եւ միշտ ։

Մաղթանք ։

Քհ. Յա̃մ ժամ աղաչանք իմ այս են. 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա' զիս Տ̃ր, եւ յօտարէն պահեա' զծառայս քո, մարդասէր Տ̃ր ։

Ժղ. Եւ եւս խաղաղութ̃ե զՏ̃ր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո' եւ ողորմեա' ։

Քհ. Օրհնութ̃ի եւ փառք հօր եւ որդւոյ եւ հոգւոյն ս̃բյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւ ։

Նոյէ չափս, զՆորկինք պատմեսն առա՛ 'ի բուսն, յետ այդն գողբերայի ասելով. Նոյն ևս խաղաղութե։ Օրհնութի և փառք Հօր։ Ըստյոյ Եէ զՆորկինք պատմեսն չասէս, զՈղորմեայն անպատճառ 'ի ըմսն առա՛ ։

Նո առա կանոնագլուխ. ԴԿ։

Սիրեցից զքեզ Տէր զօրութիւն իմ. ալէ-
լուիա։
Տէր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ, և փրկիչ
իմ. ալէլու։
Աստուած օգնական իմ. և ես յուսամ ի նա.
ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ ըն-
դունելի իմ է. ալ։
Օրհնելով կարդացից առ Տէր. և ի թշնա-
մեաց իմոց ապրեցայց. ալ։
Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու, և ուղխք
անօրէնութե խռովեցուցին զիս. ալ։
Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս. և ժամա-
նեցին ինձ որոգայթք մահու. ալ։
Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի.
և առ Աստուած իմ աղաղակեցի. ալ։

Ազդեցուցէ՛ր ինձ զօրութի ի պատերազմի.
զյարուցեալսն ի վերայ իմ, ներքոյ իմ ա-
րարեր, ալէլուիա ալէլուիա։
Զթշնամիսն իմ հալածական արարեր. և
զատելիսն իմ սատակեցեր. ալ։

Աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա. կարդացին առ Տէր, և ոչ լուաւ նոցա. ամ.

Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և որպէս կաւ գռեհաց կոխեցից զնոսա. ամ.

Փրկեսցէ զիս Տէր ի հակառակութենէ ժողովրդոց. և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց. ամ.

Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի՝ ծառայեաց ինձ. և ի լուր ականջաց լուաւ ինձ. ամ.

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան, և կաղացան ի շաւղաց իւրեանց. ամ.

Կենդանի է Տէր, և օրհնեալ է Աստուած. և բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ. ամ.

Աստուած է որ խնդրէ զվրէժ իմ. և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինև. ամ.

Փրկիչ իմ ի թշնամեաց իմոց՝ բարկացողաց, յայնցանէ որք յարուցեալ են ի վերայ իմ, բարձր արարեր զիս. և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս. ամ.

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ի հեթանոսս. և անուան քում սաղմոս ասացից. ամ.

Մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա՝. առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի. և ընդ զաւակի նորա յազգէ մինչև յազգ. ամ.

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ

Եւ մի՛շտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն. ալէլուիա ալէլուիա։

Ապա ասէն սաղմոս ՃԺԲ։

Օրհնեցէք մանկունք զտր. և օրհնեցէք զանուն տն։

Եղիցի անուն տն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան։

Յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևու՝ օրհնեալ է անուն տն։

Բարձր է ՚ի վերայ ամ ազգաց տր. և յերկինս են փառք նորա։

Ո՞վ է ոպ տր ած մեր ՚ի բարձունս բնակեալ, և զխոնարհս տեսանէ յերկինս և յերկրի։

Յարուցանէ զաղքատ յերկրէ, և բարձր առնէ զտառապեալս յաղբևաց։

Նստուցանէ զնոսա իշխանս՝ ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։

Բնակեցուցանէ զամուլն ՚ի տան ուրախութեան, որպէս մայր որդւոց բերկրեալ։

Եւ ապա ասէ շարական հանգստեան ՚ի ձայնէն։

Եւ սարկաւագն քարոզէ.

Վն ՚ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զտր աղաչեսցուք։ Տր ողորմեա։

Վն լսելի լինելոյ տն այ ձայնի աղաչանաց մերոց զտր։

Վն քաւիչ և ներող լինելոյ այ ՚ի վերայ մեղաց մերոց զտր։

Վն թողլոյ մեզ զամ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զտր։

Վն զի մի ընդ խոտանս դատեսցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զտր։

Վ͞ն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ՚ի ք͞ս ննջեցին զ͞որ: Յիշեա՛ Եւ ես միաբան: Զանձինս մեր, Ողորմեա՛ց:
Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Որ ես տ͞ր ա͞ծ մեր հզօր և ահաւոր. հայր գթութեանց և ա͞ծ ողորմութեանց. որ նստիս ՚ի բարձունս, և բարեբանիս ՚ի ս͞րց քոց, և խնամես քաղցրութ͞բ զարարածս քո: Որ վասն անբաւ սիրոյ քոյ գթացեալ ՚ի ստեղծուածս անարատ ձեռաց քոց, առաքեցեր յաշխարհ ողորմութ͞բ քով զծոցածին որդին քո. առ ՚ի փրկել զգրաւեալս մահու զորդիս մարդկան ՚ի ձեռաց դժոխոց: Որ եկեալ մարմնացաւ յանարատ և ՚ի ս͞ր կուսէն Մարիամայ, և ծնաւ տղայապէս: Խանձարրօք պատեցաւ, և յանբանից մսուր եդաւ. և ՚ի կուսական ստեանցն կերակրեցաւ, որ բանայ զձեռն իւր և կերակրէ զարարածս: Մանուկ մատաղ ըստ Եսայեայ եարկ զձեռն իւր ՚ի ծակ իժից, և եբոյծ զզօրութիւն աներևոյթ օձին: Արար զօրութիւնս բազումս և մեծամեծս, ա͞ծահրաշ ներգործութ͞բն իւրով. և ծանոյց զանուն քո հայր, ա͞մ աշխարհի: Նստաւ խոնարհութ͞բ ՚ի վերայ յաւանակի, և բարեբանեցաւ ՚ի տղայոց, ըստ նախաձայն բանի երգողին Դաւթայ: Եւ կատարեալ զա͞ծագործ տնօրէնութ͞ն իւր, յանձն էառ զմահ մարմնով. թաղեցաւ յերկրի և յարեաւ ինքնիշխան զօրութ͞բն իւրով. և ետ յոյս յարութ͞ն հաւատացելոց իւրոց: Եւ արդ տ͞ր բարերար, ընկա՛լ զհոգի տղայիս այսորիկ, որ հաւատացեալ յանուն միածնի քո ծնաւ ՚ի ս͞ր աւազանէն վերստին ծննդեանն. և այժմ

'ի տղայական հասակին կոչեցաւ առ քեզ ։ Ընկալ զսա և դասեա՛ ընդ ս̃րբս քո. և հանգո՛ 'ի խորանսդ երկնից. զի դու ես ա̃ծ մեր. և բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք ։ Եւ քեզ ընդ որդւոյ և հոգւոյդ ս̃րբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն։

Խաղաղութի ա̃մ̃ցն ։ Ա̃Յ երկր ։

Օրհնեալ ես արդարադատ և ողորմած ա̃ծ. որոյ ճշմարտութիւնդ անպատում է, և ողորմութեդ քո ոչ գոյ թիւ ։ Որ վասն բազում մարդասիրութեանդ քո լուծեր 'ի հող զշնչաւոր մարմինս զպատրեալս 'ի բանսարկուէն, ասելով. հող էիր և 'ի հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցաք 'ի ծերոց մինչև 'ի տղայս, և յերկիր մածան մէջք մեր ։ Իսկ դու վ̃ն բազում ողորմութե քո խոնարհեցար՝ մարդասէր տ̃ր, նորոգել զմարմին հոգեւոր ։ Առաքեցար դու ինքնին միածինդ հօր, և տղայացեալ 'ի ս̃բ կուսէն, տպաւորեցեր յանձին քո կամաւորութ̃բ զմեր մահս. զի տացես մեզ զքո անմահութիւնդ ։ Իջեր 'ի գերեզման՝ համարելով ընդ մեռեալս ։ Յարուցեալ համբարձար յերկինս. և զսիրելին քո զմարմին խոնարհութե մերոյ՝ անկակից և կերպարանակից առնել խոստացար մարմնոյ փառաց քոյ՝ յերևել յայտնութե քո 'ի փող յետին, յորժամ գայցես տալ վարձս սիրելեաց քոց ։ Աղաչեմք զքեզ տ̃ր, արա՛ զսա արժանի փառաւոր յարութե քո, ընդ արդարս քո, յաւուր յայնմիկ հանդիպել քեզ զուարթ երեսօք ընդ ս̃րբս քո. և ընդ նոսին գոհութ̃բ փառաւորել զհայր և զորդի և զս̃բ հոգին, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սաղմոս Ը։

Կց. Ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստնդիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն ։

Փխ. Տէր Տէր մեր, զի սքանչելի է անուն քո ի վերայ ամենայն երկրի ։
Համբարձաւ մեծվայելչութիւն քո ի վերոյ քան զերկինս. Ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստըն֊դիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն ։
Վասն թշնամեաց քոց տէր, զի եղծցի թշնամին եւ հակառակորդն ։
Տեսից զերկինս, զգործս մատանց քոց. զլուսին եւ զաստեղս, զորս դու հաստատեցեր ։
Ո՞վ է մարդ, զի յիշես դու զնա. կամ որդի մարդոյ, թէ այց ինչ արասցես դու նմա ։
Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո. փառօք եւ պատուով պսակեցեր զնա, եւ կացուցեր զնա ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց քոց ։
Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա, զխաշն եւ զարջառ եւ զամենայն ինչ ։
Նաեւ զերէ վայրի, զթռչունս երկնից, զձկունս ծովու, որք շրջին ընդ շաւիղս ծովու ։
Տէր Տէր մեր, զի սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի ։
Ալէլուիա, ալէլուիա ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(ԻԵ. Թ ։)

Ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր յոր յուսացեալ էաք, եւ ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է Տէր, եւ սպասէաք սմա ։ Ցնծասցուք եւ ուրախ եղիցուք ի փրկու֊

թէ մերում. և տացէ մեզ տէր Աստուած հանգիստ ’ի ’ի լերինն սրբութեան իւրոյ։ Եւ մնացէ ’ի նա ժողովուրդ, որ պահէ զարդարութիւն և զճշմարտութիւն. վերակացու է ճշմարտութեան, և պահէ ըզխաղաղութիւն։ Եւ արդ մխիթարեցից զքեզ, ասէ տէր, յաւուր տրտմութեան քոյ։

Ընթերցուած ’ի վարդապետութենէ սրբոյն Գրիգորի հայոց լուսաւորչին։ (Ա–Բ։)

Այլ մեք, որ կենդանիքս մնացեալ լինիմք ’ի գալստեանն տեառն՝ հանգուցելովքն հանդերձ յափշտակիմք ընդ ամպս ընդ առաջ լինել տեառն ’ի վերայ օդոյ. և այնպէս յամենայն ժամ ընդ տեառն լինիցիմք, խառնեալ ’ի գունդն Քրիստոսի, թռուցեալ ’ի թռիչս երագութեան, ’ի լուսափետուր սպիտակ երամս աղաւնեաց, որք առին յանձինս զկերպարանս որդւոյն Աստուծոյ, որ երևեցաւ նոցա, և զնոյն պատուիրեաց յանձինս մատուցանել, զի բուսուսցէ նոցա թևս հոգևորս, խառնել ’ի գունդն Աստուածային։ Արդ զարմացեալք հարցանիցեն զօրք վերինք լուսեղէնք, յորժամ տեսանիցեն զներքնագունդ սրբոց մարմնականաց, զի առ տէրն ’ի ներքուստ թռուցեալ վերացեալ գայցեն, թէ ով են սոքա, որ իբրև զամպս թռուցեալ, և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովքն գան առ տէր։ Ապա լուիցեն յինքենին տեառնէ պատասխանի, եթէ սոքա յիս յուսացեալ են. տարայց զնոսա ’ի լեառն սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա ’ի տաճարի իմում։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս։
(Ժբ․ 22։)

Այլ մատուցեալ էք ՚ի սիոն լեառն, և ՚ի քաղաք ա՟յ կենդանւոյ յերուսաղէմ յերկինս, և ՚ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, և յեկեղեցիս անդրանկաց գրելոց յերկինս․ և առ դատաւորն ամենեցուն ա՟ծ, և յոգիս արդարոց կատարելոց, և ՚ի նորոց կտակարանաց միջնորդն յ՟ս․ և ՚ի հեղումն արեան նորա, որ առաւել խօսի քան զհաբէլին։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա․

Առաքեա՛ տ՟ր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո․ զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս ՚ի լեառն ս՟բ և ՚ի յարկս քո։

որէ․ Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի․ (Ժ՟․ 13։)

Ու տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Մատուցանէին մանկտի, զի ձեռն դիցէ նոցա։ Իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որ մատուցանէինն։ Իբրև ետես յ՟ս, բարկացեալ՝ սաստեաց նոցա, և ասէ․ թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի՛ արգելուք զդոսա․ զի այդպիսեացդ է արքայութիւն ա՟յ։ Ամէն ասեմ ձեզ․ որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն ա՟յ իբրև զմանուկ, ոչ մտցէ ՚ի նա։ Եւ առեալ զնոսա ՚ի գիրկս, ձեռն եդ ՚ի վերայ, և օրհնեաց զնոսա։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Ս՟ա 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան տ՟ն, զ՟տր աղաչ֊ : Տ՟ր ողորմ :
Ս՟ա չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութի՟ւ, որում ոչ կարեմք հանդուրժել, զ՟տր :
Ս՟ա անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին ք՟ի զ՟տր :
Ս՟ա առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զ՟տր :
Ս՟ա արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութ՟ե զ՟տր :
Ս՟ա հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զ՟տր : Յիշեա՛ :
Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ :

Աղօթք :

Քհ. Տէր ա՟ծ թագաւոր յաւիտենից, ընկա՛լ զաղաչանս մեր, և գթա՛ 'ի հոգի հանգուցելոյ տղայոյս այսորիկ. ընկա՛լ զսա 'ի դասս անդրանկաց գրելոցն 'ի յերկինս, 'ի լուսեղէն առագաստին, յարքահամեան բազմականին. յորս լիցի ամենեցուն մեզ հասանել շնորհօք և մարդասիրութ՟ե՟ն ք՟ո. որում վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Խաղաղութ՟ի ամ՟ն : Ա՟ծ երկր :

Որդի ա՟յ և բան հօր, որ վասն մեր տղայացար 'ի ս՟բ կուսէն, սրբելով զտղայացեալսն 'ի ձեռն ս՟բ աւազանին վերստին ծննդեան. զի որք մկրտեալ լուսաւորին՝ առնուն զորդէգրութ՟ի ըղձպատիւն 'ի ձեռն մկրտութ՟ե՟ն շնորհին, զոր պարգևեցեր հաւատացելոյս 'ի քեզ՝ 'ի ձեռն առաքելական հրամանին, եթէ մկրտեցէք զնոսա

յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ ։ Արդ ընկալ զլուսաւորեալս ՟ըք աւազանաւն , և զհաղորդեալս ՟ըք մարմնոյ և արեան քո . և խառնեա՛ ՚ի ՟ըք կատարեալ մանկունսն , որք ոստով և տերևեալ ծիլթենեօք օրհնէին զգալուստ քո յերուսաղէմ ։ Եւ զմեզ արժանի՛ արա սովաւ հանդերձ փառաւորել զքեզ , հանդերձ հարբ և ամենասուրբ հոգւովդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Յետ այսորիկ տանին յեկեղեցին . և ՚ի ճանապարհին ասեն շարական . Դ․կ ։

Երանելի են սուրբ մանկունքն որպէս քաջ նահատակք ետուն զանձինս իւրեանց ի մահ . փոխանակ որդւոյն աստուծոյ ։ Աւետիկ տուաւ սուրբ մանկանցն որպէս ըզ-ծաղիկ նռնենեաց հարեալ են կարկտիւ . և անկեալ են սուրբ բեթղեհէմ ։ Եւ հոգիք սուրբ մանկանցն որպէս զերամս աղաւնեաց թռուցեալ են յերկինս . և դասեալ ընդ զուարթունս երկնից ։

Ի հարաշարժ աղբերէն անհատահոսընդ-վտանկ . կենդանարար սուրբ հոգի օրհնեալ ես ընդ ճշմարիտ ։ Մայր է սուրբ վերնատունն եկեալ աստուած ճշմարիտ . հրաշա-

զարդեալ զանապականն ի լոյս փառաց քոց հո-
գի ։ Տէր ողորմական խնդութեամբ աշա-
կերտացն լցեալ․ փառաւորելով երգէին օրհ-
նեալ ես լոյս գերազանց ։

Խնդրեմք ի քէն Թագաւոր փառաց փա-
ռաւորեալդ ի զուարթնոց․ ընդ ննջեցեալսն
մեր ընկալ մարդասէր տէր․ և հանգո ընդ
սուրբս քո ։ Յորժամ գաս փառօք հօր դա-
տել զերկիր արդարութեան արեգակն․ ող ։
Ի նստել քո յաթոռն դատաւոր ահեղ քո՝
փրկիչ մեր և յոյս․ ող ։

Դու՝ ծաղիկ անթառամ տոհմի սեռիս
մարդկութեան․ և շառաւիղ օրհնութեան՝
նախնւոյ ծնողին մեր բնութեան․ բարեխօ-
սեա միածնին աստուածածին մայր բանին ։
Նորկնաւոր արքային՝ եղեր տաճար ըստ երգո-
ղին․ յանկարծակի փեսային՝ ի յառագաստ
բազմեալ քոյին․ բարեխօսեա ։ Զօրք երկ-
նից անմարմնոց ի միաբանեալ զուարթնոց
ի ջեալ յերկնից ի յերկիր սպասաւորել մեծ
արքային․ բարեխօսեա ։

Առաջի քո Քրիստոս երկրպագեն արարածք
ամենայն որ ի փրկութիւն մեր կանգնեցաւ․
սա եղիցի մեզ պահապան յաղթող․ ապրե-
ցուցանել զմեզ ի պատրանաց բանսարկուին ։
Ի սմա բարձրացար բարձրեալդ անեղծից․ որ փա-

ուսուրեալք եւ ընդ հօր․ ժողովն եւ ընդհե-ռացեալքն կենսատուէր փրկութիւն․ ամէն։

Փառք հօր։ Այժմ եւ միշտ։

Սովաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն․ սմա սպասէին արդարեալքն ի մեղաւորէր բան-տին՝ որ ազատեցան ըղձեղ ի կապանաց բա՟ն։

Ապա յեկեղեցւոյն առ սաղմոս ճժդ։

կց․ Ո՛վ Տ՟ր փրկեա զանձն իմ, ողորմած եւ ար-դար է Տ՟ր Ա՟ծ մեր, ողորմի եւ պահէ զտը-ղայս Տ՟ր։

ձյն․ Սիրեցի, զի լուիցէ Տ՟ր ձայնի աղօթից իմոց․ զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, եւ ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա։
Շրջեցան զինեւ երկունք մահու, եւ վիշտք դժոխոց գտին զիս։
Զնեղութիւն եւ զանձկութիւն գտի, եւ զանուն Տ՟ն կարդացի։
Ո՛վ Տ՟ր փրկեա զանձն իմ․ ողորմած եւ արդար է Տ՟ր Ա՟ծ մեր, ողորմի եւ պահէ զտղայս Տ՟ր։
Ես խոնարհ եղէ, եւ Տ՟ր կեցոյց զիս․ դարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո, զի Տ՟ր օգնեաց քեզ։
Փրկեաց զանձն իմ ՚ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, եւ զոտս իմ ՚ի գայթակղութենէ․
Հաճոյ եղէց առաջի Տ՟ն յերկրին կենդանեաց։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կ․ 19։)

Որպէս ասէ տ͞ր․ ոչ եւս եղիցի քեզ արեգակն 'ի լոյս տունջեան, եւ ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս 'ի գիշերի․ այլ եղիցի քեզ տ͞ր լոյս յաւիտենական, եւ փառք քո ա͞ծ․ ոչ մտցէ քեզ արեգակն, եւ լուսին 'ի քէն ոչ պակասեսցէ․ զի եղիցի քեզ տ͞ր լոյս յաւիտենական ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(դ․ 1։)

Ասեմ․ որքան ժամանակս ժառանգն տղայ է, չէ ինչ առաւել քան զծառայն, թէպէտ եւ տ͞ր իցէ ամենեցուն․ այլ ընդ հազարապետօք է եւ ընդ գաւառապետօք, մինչեւ 'ի ժամանակակէտ հօրն․ Նոյնպէս եւ մեք մինչ տղայքն էաք, ընդ տարերբք աշխարհիս 'ի ծառայութեան կայաք ։ Այլ իբրեւ եկն լրումն ժամանակին, առաքեաց ա͞ծ զորդին իւր․ որ եղեւ 'ի կնոջէ, եւ եմուտ ընդ օրինօք․ զի զնոսա որք ընդ օրինօքն իցեն գնեսցէ․ զի մեք զորդեգրութիւն ընկալցուք ։ Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց ա͞ծ զհոգի որդւոյն իւրոյ 'ի սիրտս մեր, որ աղաղակէ, աբբայ հայր ։ Այսուհետեւ չես ծառայ, այլ որդի․ եթէ որդի, եւ ժառանգ ա͞յ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա․

Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին․ որպէս մայրքն լիբանանու բազումք եղիցին ։

տ͞նէ․ Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի . (ժա . 25 .)

Տէրն մեր յս քս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ. գոհանամ զքէն Հայր, տէր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց. այո՛ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ: Եւ ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ Հայր. և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի, և ում որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրոգի:

Փառք քեզ տր ած մեր :

Եւ սարկաւագն քարոզէ :

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան զտր աղաչ: Տր ողորմեա՛:

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զտր աղաչեսցուք:

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զտր:

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զտր:

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զտր:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր: Յիշ:

Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:

Աղօթք։

ժհ. Փառք քեզ Թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութենցս՝ զանախտ և զանաշխատ կեանսդ 'ի հանդերձեալ աշխարհին 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ, տն մերոյ և փրկչին յի քի․ որ խափանեաց զմահ, և լուսաւորեաց զկեանս, և ետ մեզ զանմահութի․ և փրկեաց զմեզ յիշխանութէ խաւարի, և փոխեաց յարքայութի իւր։ Ընդ որում քեզ հօր միանգամայն և հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Խաղաղութի ամէն։ Ա՛ռ երկիր։

Գոհանամք զքէն Քրիստոս տծ, որ ընտրեցեր քեզ հօտ 'ի հեթանոսաց, և ընկալար զգառինս նոցա․ և յանձն առարեր սփոփչի զլիմ, և ասացեր, արածեա՛ զգառինս իմ։ Ով ի դու ես յոյս յուսացելոց 'ի քեզ, և պահապան տղայոց, և 'ի քեզ հաստատին մանկունք յարգանդէ յորովայնէ մօր իւրեանց․ ոպ և գրեալ է, հայր իմ և մայր իմ թողին զիս, և տր իմ ընկալաւ զիս։ Ընկա՛լ զհոգի տղայոյս այսորիկ 'ի դասս տղայական երամոյն․ որք լուսաթողիչք եղեն 'ի վերինն երուսաղէմ, Քրիստոս վկայք ծննդեան քո տր․ ընդ նոսին երամակից լինելով մեր ամենեցուն, բարեխօսութբ սրբուհւոյ տծածնին, և տմ սբց։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Եւ բառնան զշնչահանեալ տղայն, տանել ՚ի գերեզմանն. եւ ՚ի ճանապարհին ասեն զՈ՛ւրախ եղէ : Պ[illegible] ջէմ 121 :

Եւ ապա օրհնութի՛ւն Յովնանու :

Ի նեղութեան իմում ես առ տ͞ր կարդացի. լուաւ ա͞ծ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լո՛ւր տ͞ր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ՚ի խորս ծովու. եւ շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո եւ ալիք քո անցին ՚ի վերայ իմ. եւ ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել ՚ի տաճար սուրբ քո. զի հեղձան զինեւ ջուրք մինչեւ յանձն իմ. եւ անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես ՚ի խորս երկրի, եւ տեսի զնիգս նորա, զի էին ո͞չ աղխք յաւիտենից. եւ ելցեն յապականութ͞է կեանք իմ:

Առ քեզ տ͞ր ա͞ծ իմ, ՚ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, եւ զքեզ տ͞ր յիշեցի. եւ մտցեն աղօթք իմ ՚ի տաճար ս͞ր քո:

Որ ոյք պահէին զունայնութի՛ւն եւ զստութի՛ւն, յողորմութ͞է իւրեանց մերժեցան:

Այլ ես ՚ի ձայն օրհնութ͞ե խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս տ͞ն, եւ կատարեցից զուխտ իմ ՚ի փրկութ͞ե:

Նա— ասա առէ շարական հանգստեան ։ Նա— հասեալ 'ի գերեզմանն, առէն սաղմոս ՃԺԴ . ստորոգէ ։

կց. Դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո . զի Տր կոչեաց զքեզ ։

ճժ. Սիրեցի, զի լուիցէ Տր զձայն աղօթից ի-
մոց . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և
ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա ։
Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժո-
խոց գտին զիս ։
Զնեղութի և զանձկութիւն գտի, և զանուն
Տն կարդացի ։
Ո՛ Տր փրկեա՛ զանձն իմ . ողորմած և արդար է
Տր Այ մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տր ։
Նա խոնարհ եղէ, և Տր կեցոյց զիս . դա՛րձ
անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տր կոչեաց զքեզ ։
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ
յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութե՛
հաճոյ եղէց առաջի Տն յերկրին կենդանեաց ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(Կ . Ը ։)

Ո՞վ են սոքա, որ իբրև զամպս թռուցեալ են, և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովքն գան առ իս ։ Ինձ ակն ունէին կղզիք և նաւք թարսսի, յառաջագոյն ածել զորդիս քո 'ի հեռաստանէ, զարծաթն և զոսկի ընդ իւրեանս, վն անուան Տն սրբյն, և վասն սրբյն Իսրայէլի փառաւորելոյ ։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս :
(Բ̃ · 14 :)

Արդ որովհետեւ մանկունք հաղորդեցին արեան եւ մարմնոյ, եւ ինքն իսկ մերձաւորութբ̃ կցորդ եղեւ նոցունց . զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութի̃ մահուն ունէր, այսինքն է զսատանայ : Եւ ապրեցուսցէ զայնոսիկ, որ մահուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք 'ի ծառայութի̃ : Քանզի ոչ երբէք զհրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ : Ուստի պարտ իսկ էր նմա ա̃միւ եղբարցն նմանել . զի ողորմած լինիցի եւ հաւատարիմ քահանայապետ յա̃ծա կոյս կողմանէ անտի, առ 'ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն : Զի որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ, կարող է եւ փորձանաւորաց օգնական լինել :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Կարդացին արդարքն առ տ̃ր, եւ տ̃ր լուաւ նոցա . յա̃մ նեղութ̃ նոցա փրկեաց զնոսա :

սղ̃մ · Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յովհաննու . (խա̃ . 15 :)

Յետ յարութե̃ տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի .

Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յ̃ս. սիմոն յովնանու, սիրե՞ս զիս առաւել քան զդոսա : Ասէ ցնա . այո՛ տ̃ր, եւ դու գիտես զի սիրեմ զքեզ . ասէ ցնա . արածեա՛ զգառինս իմ : Դարձեալ ասէ ցնա . սիմոն յովնանու, սիրե՞ս զիս . ասէ ցնա . այո՛ տ̃ր, եւ դու գիտես զի սիրեմ զքեզ . ասէ ցնա . արածեա՛ զոչխարս իմ :

Ասէ ցնա երկիցս անգամ. սիմոն յովնանու, սիրես զիս: Տրտմեցաւ պետրոս, զի ասացն ցնա երկիցս՝ թէ սիրես զիս, և ասէ ցնա. տ՟ր դու զա՟մ գիտես, և դու իսկ զա՟մ ճանաչես. և եթէ սիրեմ զքեզ:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն գտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի ՚ի բարերար տ՟նէ մերմէ զտ՟ր: Տ՟ր ողորմեա՛:
Վասն փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտութէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զտ՟ր աղ:
Վասն ա՟մ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զտ՟ր աղ:
Վասն որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փապարս բնակեալ են ՚ոք հարքն մեր զտ՟ր աղ:
Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութ՟բ կատարեն զա՟մ ժամանակս կենաց իւրեանց զտ՟ր աղ:
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի ք՟ս ննջեցին, զտ՟ր: Յիշ:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:

Աղօթք:

Քհ. Հայր երկնաւոր, քաղցր և երկայնամիտ և բազումողորմ, կեանք և կենդանացուցիչ, զքեզ ա՟ծ խոստովանիմք ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո, և կենդանարար հոգւոյդ ս՟բյ, մի ա՟ծութի կատարեալ, միանական անբաժանելի և անքակ երրորդութի ՚ոք. որ խոստացար բերանով միածնի քո, հանգիստ աշխատելոցն, և նորոգումն յուսացելոցս ՚ի քեզ որդւոց մարդկան: Հաւատովք խոստովանիմք զամենամեծ և բզ-

հզօր զբարձրեալ և զսքանչելագործ անուն քո, յամ սրտէ, և յամ անձնէ, և յամ զօրութէ մերմէ, 'ի սէր քո կանխեալ միշտ, և զանուն քո անուանեմք զօրհնաբար. և բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք: Դու ես ած յերկինս 'ի վեր, և յերկիր 'ի խոնարհ. գրգիչ կենդանեաց և հանգուցիչ մեռելոց, որ յառաջ քան զստեղ-ծանելն Ճանաչես զստեղծուածն. ըստ առա-քելոյն պօղոսի՝ որ ընտրեցեր զնա յառաջ քան զլինելն աշխարհի. և ըստ մարգարէութն, թէ մինչև ստեղծեալ էր զքեզ՝ յորովայնէ գիտեմ զքեզ: Որ յառաջ քան զստեղծանելն իսահա-կայ առ աբրահամու, դրօշմեալ կոչէիր զանա-զան սքանչելեօք զանունն՝ եթէ եղիցի քեզ որ-դի, և իսահակ կոչեսցես զանուն նորա: Եւ զմարգարէն երեմիայ յորովայնէ սրբեցեր՝ մար-գարէ 'ի հեթանոսս դնելով: Ընկա՛լ և այժմ զանուանեալս յանուն քրիստոնէութե, զպտուղ որ աւազանի քո, անարատ պատարագ և խունկ ընդունելի աննխազ ածութեդ քո, անկարօտդ ած. և կարգաւորեա՛ 'ի գրգանս հանգստեան աննուազ լուսոյ պայծառահրաշ շնորհացդ: Զի դու ես մարդասէր 'ի տղայութե և 'ի չափ հասակի և 'ի ժամանակի ծերութե. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ամցն: Ա. Տ. երկր:

Գոհանամք զքէն Ճշմարիտ ած, որ ստեղ-ծեր 'ի հողոյ զմահկանացու բնութիս մեր. և յետ զրպարտութե բանսարկուին, հրամայեցեր ածայ-յին բերանովդ՝ եթէ հող էիր և 'ի հող դարձցիս. ըստ որում նմանութե խոնարհեցաք մինչև 'ի հող և յերկիր կցեցան մէջք մեր: Այլ միւսան-գամ կամեցար նորոգել զմեզ. դու ինքնին առա-

քեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և մարմնացար 'ի մէջ կուսէն. յանձն առեր զչարչարանս խաչի և մահու, և իջեր 'ի գերեզման, ընդ մեռեալս համարեցար. յարեար յաւուր երրորդի, և զամենեսեան յարուցեր 'ի մահուանէ, և հաղորդս արարեր ա̃ծուե̃դ քո. և հատուցանես ըստ գործոց 'ի վերջին աւուրն մեծի: Նաև այժմ աղաչեմք զքեզ տ̃ր, գթա 'ի վերայ հանգուցելոյս, և շնորհեա սմա մասն և բաժին ընդ ա̃մ ս̃րբս քո յարքայութեանդ երկնից: Նաև ըզմեզ արժանի արա յա̃մ ժամ փառաւորել ըզՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Նաև ասեն շարական:

Սարսափին տարերք երկրի՝ յորժամ փառօք գաս Հայրենի. արեգական լոյս խաւարի՝ լուսինն աստեղքըն նուաղին՝. ընդ յաւուրն անճառելի՝ լուսաւորեա լուսով քոյին՝. դասաւորեա ըզսա վերնոյն երգել ըզփառս ընդ զուարթնոցն:

Վերնական զօրացըն պետ՝ փողէ բարբառ աւետաբեր՝. արիք մեռեալք որք յանդամայ՝ քանզի ահա եկեալ փեսայ՝. ընդ հարսնացելոյ մաքուր հոգւոց՝ կարգեա՝ ըզսա ի թիւ սրբոց՝. դասաւորեա:

Նրէ:

Տըրտմահաղո րդ չարչա րանօքք ի յանձն առեր ըզմա հ խաչին. և փայտի ն բարձօ ղ

եղեւ ր փառս ադամայ նախնոյ ստեղծին. ո-
ղորմած տէր ողորմեա հոգւոցը մեր նըն-
ջեցելոցն :

Ասէ կիսաձայնեալն չէջէ հասեալ՚ի տէր բանակալուէ,
ասասցէ քահանայն զմաղթանս զայս :

Հոգւոցն հանգուցելոց, քս̄ ա̄ծ, արա հան-
գիստ եւ ողորմութի. եւ մեզ մեղաւորացս շնոր-
հեա զթողութի յանցանաց :

Քարոզ :

Սրկ· Վն̄ հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր քս̄, զի զնոսա ընդ արդարսն դա-
սեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւ-
րոյ. ամենակալ տր̄ ա̄ծ մեր կեցո եւ ողորմեա :
Գ̄· Տր̄ ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ· Ք̄ս որդի ա̄յ անոխակալ եւ բարեգութ,
գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգիս հան-
գուցեալ ծառայից քոց : Յիշեա յաւուր մեծի
գալստեան արքայութե քո, արա արժանի ողոր-
մութե քաւութե եւ թողութե մեղաց. դասա-
ւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակող-
մեան դասուն : Զի դու ես տր̄ եւ արարիչ ա-
մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց.
եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ
այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :
Օրհնեալ տր̄ : Հայր մեր, որ յերկինս :

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ իցէ ՚ի տուն բնակա-րութեան, ասասցէ զՍաղմոսս զայս:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Դպ. Տր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Քն որդի այ անոխակալ և բարերարութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա արժանի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Եւ յառաջ քան զմտանելն ՚ի գերեզմանն եկեղեցւոյն, սարկաւագն քարոզէ:

Եւ ևս խաղաղութե զտր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո և ողորմեա:

Եւ քահանայն առնու երեք ափ հող, խաչաձեւէ 'ի վերայ հողոյն, եւ ասէ.

Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Դպք. Եւս եւս խաղաղութիւն:

Քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Դպք. Եւս եւս խաղաղութիւն:

Քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եւ առեալ սկիհն՝ ցանէ 'ի մէջ գերեզմանին, ասելով.

Հողս օրհնութեան իջցէ 'ի գերեզմանս ծառայիս Աստուծոյ, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա իջուցանեն զննջեցեալն 'ի գերեզմանն. եւ յետ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն քարոզէ.

Եւս եւս խաղաղութեան:

Եւ քահանայն առեալ յօրհնեալ հողոյն արկանէ խաչաձեւ 'ի վերայ ննջեցելոյն, եւ ասէ.

Յիշեա Տէր զծառայս քո, զի հող էր եւ ըստ հրամանի քում 'ի հող դարձաւ:

Եւ խաչաձեւէ ասելով.

Օրհնութիւն աստուածային իջցէ 'ի հող մահու սորին, եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա ասեն բարձր ձայնիւ շարական, չորրորդն փոխն առ փոխն:

Սաղմոս ՃԺԷ:

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր, եւ օրհնեցէք զանուն Տեառն:

Շարական. Բկ.

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. Երթ առ արարիչն հայցելով. Աստուած իմ հանգո՛:

Սաղմոս.

Եղիցի անուն տն օրհնեալ յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան:

Շարական.

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. Երթ առ արարիչն հայցելով. Աստուած իմ հանգո՛:

Սաղմոս.

Յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու օրհնեալ է անուն տն:

Շարական.

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. Երթ առ արարիչն հայցելով. Աստուած իմ հանգո՛: Ո՛ր ետուր հոգի յիսուս. ըղսա սպա-հեմ. զի քո խաչի և յարութեանդ հաւատամ՝ Թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սորա յիշելով զնորա զհաւատս: Ի՛ քաղաքն տեառըն զօրութեանց՝ և՛ ի քաղաքն թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղաղութեան՝. գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս. տեսանել զլոյսն յաւիտենից:

Եւ զկնի ասեն դպիրքն ժողովրդովք զՓառս ՚ի բարձունսն, զի մխիթարեսցին սիրտք հարազատացն մխիթարական քաղցր [illegible] ։

Փառք ՚ի բարձունս ա՟յ, եւ յերկիր խաղաղութի՟ւ, ՚ի մարդիկ հաճութի՟։ Եւ օրհնութի՟ քեզ ՚ի բարձունս. օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, օրհնեմք զքեզ, եւ գովեմք զքեզ. խոստովանիմք տ՟ր զքեզ, եւ երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք տ՟ր զքեզն վասն մեծի փառաց քոց. տ՟ր թագաւոր, ՚ո՟րդ, երկնային, ա՟ծ եւ Հայր ամենակալ։ Տէր եւ որդի Հօր միածին, յ՟ս ք՟ս, եւ սուրբ ոգի. տ՟ր ա՟ծ, գառն ա՟յ, եւ որդի Հօր, որ առեր զմեղս ՚ի կուսէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի։ Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. ՚ո՟րդ որ նստիս ընդ աջմէ Հօր, ողորմեա՛ց մեզ. զի դու միայն ՚ս՟բ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս։ Տ՟ր եւ Հոգիդ ՚ս՟բ որ ՚ի փառս ա՟ծ ընդ Հօր. ամէն։

Եւ յա՟մ ժամ օրհնեմք զքեզ, տ՟ր. եւ գովեմք զանուն ՚ս՟բ քո յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Արժանի՛ արա տ՟ր զօրս զայս խաղաղութեամբ, եւ առանց մեղաց պահեա՛ զմեզ։ Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ հարցն մերոց. գովեալ եւ փառաւորեալ է անուն ՚ս՟բ քո յաւիտեանս. ամէն։ Օրհնեալ տ՟ր, ուսո՛ ինձ զարդարութի՟ս քո. Երիցս կրկնեա՛։ Տ՟ր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ. ես աղաչեմ, տ՟ր ողորմեա՛ ինձ, եւ բժշկեա՛ զանձն իմ, եւ մեղայ քեզ։ Յո՛յց մեզ, տ՟ր, զողորմութի՟ս քո, եւ զփրկութի՟ս քո տո՛ւր մեզ։ Տէր, ողորմութի՟ քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։ Տէր իմ զքեզ

ապաւէն ինձ արարի . ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո , զի դու ես ա͞ծ իմ ։ ՚Ի քէն է տ͞ր աղբիւր կենդանութե . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս ։ Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո , որք ճանաչեն զքեզ տ͞ր ։

Եւ ՚ի կատարման ժամանակին ասէ .

Փառք պատիւ և երկրպագութի՛ ՚ի բարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս͞բյ այժմ և միշտ և ։

Ամէն ։

Եդին զիս ՚ի գբի ներքնումն , ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու ։
Տ͞ր ա͞ծ փրկութե իմոյ , ՚ի տուէ կարդացի , և գիշերի առաջի քո ։

Եթէ ժամանակն չիցէ հասանել ՚ի տէր բանաղօթութե ,
ժողովէ աղօթասացն ։

Վասն ՚ի վերուստ պահպանութե առ ՚ի տ͞նէ անձանց մերոց և հաճոյական աղօթս առնելոյ զտ͞ր աղաչեսցուք ։ Տ͞ր ողորմեա ։

Վասն հրաժարելոյ անձանց , որք հաւատով ՚ի ք͞ս ննջեցին , զտ͞ր աղ ։

Վասն որք լքեալ թողին զապականացու կենցաղս , և հետևեցան երկնից արքայութեան , զտ͞ր աղ ։

Վ͞ս առաջնորդելոյ սմա յանստուեր օթևանսն , զոր պատրաստեաց ՚ի տան հօր իւրոյ միածին որդին , զտ͞ր աղ ։

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն , և վերանալ ընդ առաջ ք͞սի , զտ͞ր աղ ։

Վասն արժանի լինելոյ սմա դասել յաջակողմեան դասուն , զտ͞ր աղ ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քո ննջեցին, զ՟տր: Յիշ՟: Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛յ:

Աղօթք:

Քհ. Բարեբանեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ ամենակալ, որ զամենայն արարածս բանիւդ քո ներգործեցեր, և յանէից և յոչէից 'ի գոյութի՟ ածեր: Դու ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և կենդանացուցեր փչմամբ քո 'ի նմա զհոգի բանական. և պատկերաւ քո պատուեալ, եդեր զնա 'ի դրախտին փափկութեան 'ի կեանս անմահականս: Եւ նորա անկեալ ընդ մեղօք՝ պատրանօք բանսարկուին, և դու ոչ անտես արարեր. այլ առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի 'ի խնդիր դրամին կորուսելոյ: Որ եկն և մարմնացաւ 'ի սրբուհւոյ կուսէն՝ մեզ լինելով նմանակից, անշփոթ միաւորութ՟ մարդ ճշմարիտ եղեալ հոգւով և մտօք և բանականութ՟, հաւաստապէս և առանց կարծեաց. և խաչի և մահու համբերեալ, արար փրկութի՟ ա՟մ յաւիտենից ննջեցելոցն՝ ա՟ծահրաշ և անապական յարութ՟ն իւրով 'ի մեռելոց: Վ՟ո որոյ աղաչեմք զքեզ, ամենողորմ և մարդասէր, տէր պ՟թա՛ 'ի հոգի հանգուցելոյ տղայոյս այսորիկ, և ձգեա՛ զամենազօր ձեռն քո ս՟բ 'ի բնակութ՟է քումմէ, և կնքեա՛ զտեղի հանգստեան սորա: Եւ զհոգի սորա դասաւորեա՛ ընդ ընտրեալ քո արդարոցն, 'ի ժողովս անդրանկացն երջանկացելոց. որպէս զի ընդ լուսերամիցն այնոցիկ վերաթռուցեալ, ժառանգեսցէ զանանց բարեացդ քոց զխոստումն: Եւ որք հետևեցան յուղարկել զսա, ազատեա՛ զհոգի սոցա յա՟մ անմաքուր գործոց,

և 'ի կապանաց մեղաց. և տուր սոցա հատու-ցումն բարի յառատ քոց պարգևացդ։ Եւ ընդ-մեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ իցէ 'ի տիս բանաւո-րութէ, ասասցէ սարկաւագն։

Վ՟ն քաւութեան և թողութեան հոգւոյ հանգու-ցելոյս զՏ՟ր աղաչեսցուք։ Տ՟ր ողորմեա։

Վ՟ն ընդունելոյ զհոգի սորա 'ի խորանս արդա-րոց զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն առաջնորդելոյ սմա ընդ նեղ դուռն անձ-կացեալ ճանապարհին զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն արժանի լինելոյ սմա ընդ առաջ վերանալ փրկչին զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն յան-բաւ բարութեան զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսակին զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն կարգելոյ սմա 'ի տեղի անկելոց հրեշտա-կացն զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն լսելոյ սմա զերանաւէտ ձայնն, եթէ եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն առաքման մեծի և ամենազօր աջոյն քո 'ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա զՏ՟ր։

Վ՟ն կնքելոյ զգերեզման սորա նշանաւ խաչին իւրով մինչև 'ի գալուստն իւր ՟րդ զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն ս՟բյ 'ի սիրտ լսողաց հաւատացելոց անուան իւրոյ զՏ՟ր։

Վ՟ն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք 'ի ձեռն ողորմութ՟ե իւրոյ զՏ՟ր աղ։

Վ՟ս պահելոյ զմ՟նացորդս սորա յա՟մ հնարից սատանայի զՏ՟ր աղ։

Վ՟ս հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր։ Յիշ։

Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Աղօթք։

Քհ. Օրհնեալ ես Տ՟ր ա՟ծ մեր, որ ստեղծեր զմարդն 'ի հողոյ երկրի. և փչեցեր յերեսս ն՟ր շունչ կենդանի. և եդեր զնա 'ի դրախտին փափկութե՟ գործել զնա, և պահել։ Եւ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քո, հաներ եդեր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութե՟ն՝ մատնելով զնա տարաժամանաւոր և ախտալից կենցաղոյս այսորիկ. և եդեր սահման ասելով, հող էիր և 'ի հող դարձցիս։ Եւ այժմ տ՟ր ա՟ծ մեր ընկա՛լ զծառայս քո զայս, որ ելից զապականացու կենցաղոյս ընթացս, և 'ի տարաժամ հասակի դարձաւ 'ի հող ըստ հրամանի քում։ Օրհնեա՛ ✠ տ՟ր զգերեզման ծառայիս քո, ամենազօր աջովդ քո, զի եղիցին 'ի զգուշութե՟ և 'ի պահպանութե՟ ոսկերք սորա, մինչև զգանձս պատուականս աստուածութե՟ քո։ Եւ զհոգի սորա տ՟ր, զոր աւանդեցեր 'ի ձեռն հրեշտակի քո, մերձեցո՛ առ ք՟ եփառաց աթոռ քո՝ ընդ այլ պայծառացեալ հոգիսն ցնծալ և պարել և զուարճանալ շուրջ զարքունական աթոռովդ, և փառաւորել զամենա՟ր երրորդութիւնդ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նա– առէն շարականն :

Տէրն յետ ստեղծմանն արարածոց հանգեաւ՝ յեօթն օրն ի գործոց․ այն որ հանգիր սա աշխատելոց և կամքըն գործ է եղելոց․ ուստի և մեղ յոյս հաստատուն եւ հանգըստեամբըն շաբաթուն․ թէ աստ գործել զգործ աստուծոյ անդ է հանգչել ընդ աստուածոյ :

Բարոննաբար վարդապետիմք․ յօրինակե տեառըն խրատիմք․ որ ի յերկրորդ արարչութեանն յետ կատարման տնօրէնութեանն․ յեօթներորդ օր հանգըստեանն իջեալ մարմնով ի գերեզման․ զկապեալ հոգիսըն վերածեաց, զանանց հանգիստըն պատրաստեաց :

Նոյն :

Զարհուրեցան զօրք երկնայինք յորժամ տեսին զտէրդ ի խաչին․ արեգական լոյս քո զարկեալն․ և լոյս լուսին նըւաղեցաւ․ յահեղ փառաց աստուածորդւոյն խաւար եղև ընդ տիեզերս․ ոչ զօրման տէր ո զօրմեալ հոգւոցը մեր նորոգեցելոց :

Եթէ վախճանեալն չէր հասեալ ՚ի տիս բանաւորութեան, ասասցէ քահանայն շարականս զայս։

Հոգւոցն հանգուցելոց, Քրիստոս Աստուած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զնոսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։
Գ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

քհ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ էր ՚ի տիս բանաւորութեան, ասասցէ շարականս զայս։

քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Վ՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Ք՟ս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՟ն իւրոյ. ամենակալ Տ՟ր Ա՟ծ մեր կեցո և ողորմեա։

Գ. Տ՟ր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհն. Ք՟ս որդի Ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՟ն քո, արա արժանի ողորմութե՟ն, քաւութե՟ն և թողութե՟ն մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ ս՟բս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ապա քարոզէ սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏ՟ր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա։ Օրհնեա Տ՟ր։

Քհն. Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ տ՟նագրէ քահանայն ի գերեզմանն ասելով։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերքս ծառայիս Ա՟յ նշանաւ Տ՟ր խա-

չիւս և բանիւ տ՟ր աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զ՟ր աղաչեսցուք:

քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի չիրիմ և ոսկերքս ծառայիս ա՟յ Նշանաւ տ՟ր խաչիւս և բանիւ տ՟ր աւետարանաւս յանուն հօր:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զ՟ր աղաչեսցուք:

քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերքս ծառայիս ա՟յ Նշանաւ տ՟ր խաչիւս և բանիւ տ՟ր աւետարանաւս յանուն հօր և:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զ՟ր աղաչեսցուք:

քհ. Անշարժ եղիցի կնիք տէրունեան 'ի վերայ գերեզմանի ծառայիս ա՟յ այս անուն, մինչև 'ի գալուստն ք՟ի, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք 'ի փառս. ամէն:

Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր որ յերկինս:

Եւ օրհնէին ժողովուրդն. և ձայնս տալով արձակէին 'ի խաղաղութեն:

Եւ երթան 'ի տուն վախճանելոյն. և ասեն սաղմոս խ՟գ:

Այս ա՟մ եկն 'ի վերայ մեր, և մեք զքեզ ոչ մոռացաք. և ոչ ստեցաք ուխտի քում, և ոչ դարձաք յետս սրտիւք մերովք:

Դու դարձուցեր զշաւիղս մեր 'ի ճանապարհաց քոց. խոնարհ արարեր զմեզ 'ի տեղի չարչարանաց, և ծածկեցին զմեզ ստուերք մահու:

Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն Աստուծոյ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռս մեր յաստուածս օտարս ։
Սակայն Աստուած խնդրէ զայս · զի նա քննէ զգաղտնիս սրտից մերոց ։
Վասն քո մեռանիմք զօր հանապազ · համարեցաք որպէս զոչխար ՚ի սպանումն ։
Զարթի՛ր, ընդէ՞ր ննջես Տէր · արի՛, և մի՛ մերժեր զմեզ իսպառ ։
Զմէ՞ դարձուցանես զերեսս քո ՚ի մէնջ · մոռանաս զաղքատութիւն և զնեղութիւն մեր ։
Խոնարհ եղեն մինչև ՚ի հող անձինք մեր, և յերկիր կցեցան մէջք մեր ։
Արի՛ Տէր, օգնեա՛ մեզ · և փրկեա՛ զմեզ վասն անուան քո ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Քարոզ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ·

Խնդրեսցուք հաւատով ՚ի հօրէ վասն քաւութեան մեղաց, և թողութեան յանցանաց · փրկելոյ զմեզ ՚ի վշտաց և ՚ի նեղութեանց · իջանելոյ ՚ի վերայ մեր ողորմութեան և գթութեան Տեառն Աստուծոյ ամենակալին, կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Հայր գթութեանց, և Աստուած ամենայն մխիթարութեանց, որ մխիթարես զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր ։ Որ հարկանես Տէր, և դու ինքնին բժշկես, և ոչ երբէք թողուս ՚ի ձեռանէ քումմէ զստեղծուածս քո ։ Տուր մեզ Տէր գթութեամբ քո հոգի զգաստութեան, հոգի մխիթարութեան · և մխիթարեա՛ զվշտագնեալս սրտիւք, և բժշկեա՛ զվէրս հոգւոց և մարմնոց սոցա · զի հաստատուն քո յուսովդ ա-

ռողջացեալք 'ի սգոյ և 'ի տրտմութեանց, մխի-
թարութեամբ քո Տէր արժանի լիցիմք հասանել՝ յան-
տըրտում և յանաշխատ կեանսդ արքայութեանդ
երկնից։ Եւ փառաւորեսցեն զամենատէր զեր-
րորդութիւնդ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սաղմոսն։

ժհ. Հոգւոցն հանգուցելոց, քո Տէր, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

ոբէ. Վասն հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Գ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

ժհ. Բա՛ն որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՅԱԹԱՂԻ ԱՅԳՈՒՅՆ

Իսկ յերկրորդում առաւօտ այգուցն երթան 'ի գերեզմանն, առեալ 'ի ճանապարհէն սաղմոս ՃԼ:

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ այ յերկնից հանգիցէ:

Ասասցէ տն, ընդունելի իմ ես. ապաւէն իմ աձ, և ես յուսամ 'ի նա:

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և 'ի բանիցն խռովութէ:

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. 'ի հովանի թևոց նորա յուսասցիս:

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքև ճշմարտութիւն նորա:

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի. և ոչ 'ի նետէ, որ թռչի 'ի տուէ:

Յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի, 'ի գայթագղութէ դիւին 'ի հասարակ աւուր:

Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ. որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին:

Բայց միայն աչօք քով հայեսցիս դու, և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես. զի դու տր յոյս իմ ես:

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն. ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի մերձեսցին 'ի յարկս քո:

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո պահել զքեզ յամ ճանապարհս քո:

'Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի երբեք հարցես զքարի զոտն քո։

'Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու. և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։

Քանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ։

Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և առ նմա եղէց 'ի նեղութ՟ե։

Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա. երկայնաւուրբք լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութ՟ի իմ։

Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Նա ապա օրհնութիւն Յովնանու։

'Ի նեղութեան իմում ես առ տ՟ր կարդացի. լուաւ ա՟ծ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում։

Լուր տ՟ր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։

Արդ իցէ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։

Նստաւ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ո՟մ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութ՟է կեանք իմ։

Առ քեզ տ՟ր ա՟ծ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ տ՟ր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար ս՟բ քո։

Օի ոյք պահէին զունայնութ՟ի և զստութ՟ի, յողորմութ՟է իւրեանց մերժեցան։

Մ․ԺԼ ես 'ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղէց քեզ․ մատուցից պատարագս տն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութեան։

ոքհ․ Դու ես խաղաղութիւն զոր աղաչեսցուք, ընկալ, կեցո և ողորմեա։

ԺՆ․ Օրհնութի և փառք հօր և որդւոյ․

Դա— աւէն շարական Դ․Կ։

Դրախտէլի սուրբ մանկունքն՝ որպէս քաջ նահատակք եռեան զանձինս նուրեանց ի մահ․ փոխանակ որդւոյն աստուծոյ։ Դու գլխակն ուք սուրբ մանկանցն՝ որպէս ընդ ծաղիկ նորանեներեց հարեալ ի կարկուտ. և անկեալ ի սուրբ բեթղեմ։ Դու հոգի սուրբ մանկանցն՝ որպէս զերամն աղաւնեաց թռուցեալ ի յերկին. և դասեալ ընդ զուարթունս երկնից։

Յիսուս միածին անմահութեց պարգևատուն երևեցաւ ընմ գ․ խափանեաց զզօրութիւն մահու։ Բզխեալ մի արտասուաց մարմնամբ և՝ մայրութայն անկեալ առ ուսրն տեան․ խնդրէին զնորոգումն եղբօրն։ Բանին և բանն աստուած կենագործեաց ընզզագործս ի թաղմանէ․ և եկեալ արտաքս անապական։

Նոյն ասէն սաղմոս ՃԺԲ :

Օրհնեցէք մանկունք զՏ՟ր. և օրհնեցէք զա-
նուն Տ՟ն :
Եղիցի անուն Տ՟ն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան :
Յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևու՝ օրհնեալ է
անուն Տ՟ն :
Բարձր է ՚ի վերայ ա՟մ ազգաց Տ՟ր. և յեր-
կինս են փառք նորա :
Ո՞վ է ո՟ք Տ՟ր ա՟ծ մեր. ՚ի բարձունս բնակեալ,
և զխոնարհս տեսանէ յերկինս և յերկրի :
Յարուցանէ զաղքատ յերկրէ, և բարձր առ-
նէ զտառապեալս յաղբևաց :
Նստուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս ժո-
ղովրդեան իւրոյ :
Բնակեցուցանէ զամուլն ՚ի տան ուրախամիտ,
որպէս մայր որդւոց բերկրեալ :
Ալէլուիա, ալէլուիա :

Ընթերցուած յառակաց : (Իմաստ. Դ. 7 :)

Արդարն եթէ հասցէ ՚ի վախճանել, ՚ի հանգստեան եղիցի. զի ծերութիւն պատուական ոչ բազմաժամանակեայն է, և ոչ որ թուով ամացն չափիցի, այլ ալիք իմաստութիւն մարդոյ են, և հասակ ծերութեան կեանք անարատք : Զի հաճոյ եղեալ Ա՟յ սիրեցաւ, և կենդանւոյն ՚ի միջոյ մեղաւորաց փոխեցաւ : Յափշտակեցաւ, զի մի՛ չարութիւն ինչ շրջեսցէ զիմաստութիւն նորա, կամ նենգութիւն պատրեսցէ զանձն նորա : Զի չարախնութիւն անզգամութեան շլացուցանէ զբարիս. և յածումն ցանկութեան խուճապէ զմիտս ան-

մեղս ։ Կատարեալ 'ի սակաւուն ելից ժամանակս երկայնս զի ցանկալի էր տ̃ն անձն նորա ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջնին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ժգ̃. 11 ։)

Մինչ տղայն էի, իբրեւ զտղայ խօսէի, իբրեւ զտղայ խորհէի, իբրեւ զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր, զտղայութ̃ն 'ի բաց խափանեցի ։ Այժմ տեսանեմք իբրեւ ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խելամուտ եմ փոքր 'ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս և նայն ծանեաւ զիս ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին. որպէս զմայրսն լիբանանու բազումք եղիցին ։

Ոտն. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ ղուկասու. (Ժ̃. 21 ։)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս

Ի նմին ժամու ցնծացաւ հոգւովն ս̃րբ, և ասէ. գոհանամ զքէն հայր, տ̃ր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր զայս տղայոց. այո հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո ։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ. և ոչ ոք գիտէ՝ թէ ո՛վ է որդի, եթէ ոչ հայր. և ո՛ է հայր՝ եթէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ։

Նա– սարկաւագն քարոզէ ։

Վ՟ն լսելի լինելոյ տ՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մե-րոց զՏ՟ր աղաչեսցուք ։ Տէր ողորմեա ։
Վ՟ն ընդունելոյ տ՟ն ա՟յ ընդ արդարս զհոգի սո-րա, և մեզ պարգևելոյ թողութ՟ի մեղաց զՏ՟ր ։
Վ՟ն պարգևելոյ սմա հանգիստ յանճառ լուսն և յերանաւէտ խորանսն զՏ՟ր ։
Վ՟ն զի տէր ուղղեսցէ զճանապարհս սորա, և զմեզ պահեսցէ հոգւովն իւրով ս՟բվ, զՏ՟ր ։
Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ՚ի ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր ։ Յիշ ։
Եւ ես միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ․ Փառաւորեալ է անուն քո Տ՟ր, թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկ-րաւոր աշխատութ՟եցս զանախտ և զանանց և զանաշխատ կեանս ՚ի հանդերձեալ աշխար-հին՝ ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ․ որ սպան զմահ, և լուսաւորեաց զմեզ ՚ի կեանս և յանեղծութ՟ի․ և փրկեաց զմեզ յիշխանութ՟է խաւարի, և փոխեաց յարքայութ՟ի երկնից ։ Արդ աղաչեմք և խնդրեմք ՚ի քէն մարդասէր Տ՟ր․ առաքեա զպահպանողական աջ քո, և օրհնեա ✠ զտեղի հանգստեան սորա ։ Զի ՚ի քեզ է ապաւինեալ ծառայս քո, և ՚ի գոչել փողոյ գալըս-տեան միածնի քո նորոգեսցի սա սրաթուիչ թեւօք ընդ առաջ տ՟ն յօդս զուարթ երեւօք․ փառաւորելով զհայր և զորդի և զս՟բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն ։

Խաղաղուին ժամուն : Ա.Ջ երկր :

Տէր մեծ յաւիտենական, որ կոչեցեր զծառայս քո զառնալ անդրէն 'ի հող՝ ուստի ստեղծեր զսա : Եւ այժմ բարերար և մարդասէր տէր, օրհնեա՛ ✠ զհողախշտի բնակութիւն ծառայիս քո . և կնքեա՛ և պահեա՛ զոսկերս սորա ընդ ամենածածուկ աջովդ քով սրբով, զի 'ի հօտէ խաշանց քոց է, և 'ի հաւատացելոց 'ի քո յոյ 'ի տէր մեր : Արգասեսցէ զքեզ տէր 'ի վերայ հանգուցելոյ տղայիս այսորիկ, յիշեա՛ զհոգի սորա, և խառնեա՛ 'ի գունդս հրեշտակաց, և 'ի թիւս այնոցիկ՝ որք սիրեցին զքեզ և զօր երևելի գալստեան քո : Եւ 'ի գոչել մեծային փողոյն և յերևել սուրբ նշանին՝ պայծառասցի սա զասելով յանանց լոյսն, և ընկալցի զանանց գեղ կերպարանացն . զուարթերես կացցէ առաջի ահաւոր բեմիդ ատենից անմօթոյ . և տեսցէ զթագաւորդ փառաց . և արժանի լիցի լսել զձայնն, որ ասէ . Եկա՛յք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէ՛ք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն : Ընդ որս և զմեզ արժանի արասցես ընդ նորս և ընդ սիրելիս անուան քո գոհանալով փառաւորել զամենասուրբ զերրորդութիւն զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Եւ ասեն շարական :

Յօժար որ ի քոյդ կողէ ցօղեալ ըղժըշկեսցէ ըզհանգուցեալսն . Իջցէ ի հող մահու նոցին և բուսուսցէ յօրըն վերջին . կենդանարար ձայնիւ ըրդ քո կոչեալ զնոսա ի կեանըս քո՝ .

և դասեցո ընդ արդարոյն. երգել քեզ փառս ընդ զուարթնոցն։

Լուծեալ զմնութիւնս կենաց ունող դարձոյց յանցանքն ի մահու հող. իսկ անմահին դմուելութիւն շնորհեաց՝ դարձեալ զանմահութիւն. զորս են ընդ քեզ թաղեալ մահուամբ՝ աւազանին մկրտութեամբ. յորս ընդ քեզ քոյին փառօք արեգական նմանն ըլուսավլ։

Սրբ։

Ուրախացան ազգք մարդկան յորժամ լուան զքո յարութիւնդ. նորափետուր զարդարեցան ի յարութեան սուրբ միածնիդ. ողորմեա տէր ողորմեա հոգւոյս մեր ննջեցելոցն։

Եթէ վախճանեալն չիցէ հասեալ ի տիս բանաւորութե, ասասցէ քահանայն զշարականս զայս։

Հոգւոյն հանգուցելոց, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ․ Ս՛ն հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զնոսա ընդ արդարս դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Դ․ Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քս՟ որդի այ՟ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ իցէ 'ի տիս բանաւորութեան, ասասցէ զմաղթանս զայս։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս՟ ա՟ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս՟, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ժ. Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Քս՟ որդի այ՟ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգու-

ցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե̃ քո, արա՛ արժանի ողորմութե̃, քաւութե̃ և թողութե̃ մեղաց ․ դասաւորեա՛լ պայծառացո՛ ընդ սր̃բս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես Տ̃ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց ․ և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Օրհնեալ Տ̃ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս Ա̃յ, նշանաւ ք̃ի խաչիւ և բանիւ ք̃ի աւետարանաւս յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սր̃յ ․ ամէն ։

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՅԱԹԱՂԻ ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐՆ, ԵՒ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ԱՒՈՒՐՆ, ԵՒ ՏԱՐԵԼՑԻՆ

Գնան 'ի գերեզմանն ննջեցելոյն, առնլով 'ի ճանապարհէն զՍաղմոսն։ Գտցես յէջ 121։

Ապա ասեն շարական հանգստեան 'ի ձայնէն, և յաւարտել շարականին՝ ասեն սաղմոս ձ՟գ։

Որպէս սիրելի են յարկք քո, տ՟ր զօրութեանց. ցանկայ և փափագէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո։
Սիրտ իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ ա՟ծ կենդանի։
Քանզի ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ բոյն, ուր դիցէ զձագս իւր։
Սեղանս քո տ՟ր զօրութեանց, թագաւոր իմ և ա՟ծ իմ։
Երանի՛ ամենեցուն, որ բնակեալ են 'ի տան տ՟ն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։
Երանեալ է այր, որոյ օգնութիւն իւր 'ի քէն է. ելս եդ 'ի մտի իւրում 'ի հովտէս տրտմութեան 'ի տեղւոջ յորում ուխտեաց։
Օրհնութիւն տասցի, որ զօրէնս դնէ. գնասցէ նա 'ի զօրութենէ 'ի զօրութիւն, և երևեսցի ա՟ծ հրեշտակաց 'ի սիոն։
Տ՟ր ա՟ծ զօրութեանց, լո՛ւր աղօթից իմոց. ունկն դիր ա՟ծ յակոբայ։
Ընդունելի ես դու, տ՟ր մեր. տե՛ս ա՟ծ, և նայեա՛ յերեսս օծելոյ քոյ։

Վասն զի լաւ է ինձ՝ մի օր 'ի գաւիթս քո քան զհազարս ։

Ընտրեցի ընդ աղբ գալ 'ի տան ա̃յ , առաւել քան զբնականալ 'ի յարկս մեղաւորաց ։

Զողորմութի̃ և զճշմարտութի̃ սիրէ տ̃ր ա̃ծ . զշնորհս և զփառս տացէ ։

Տ̃ր ոչ պակաս առնէ զողորմութի̃ իւր յայնցանէ , որ գնան յամբծութե̃ ։

Տ̃ր ա̃ծ զօրութե̃ց , երանեալ է այր՝ որ յուսայ 'ի քեզ ։

Ալէլուիա , ալէլուիա .

ընթերցուած յառակաց . (իմաստ . Ե . 16 ։)

Արդարքն յաւիտեան կեցցեն , և 'ի տ̃նէ վարձք նոցա . և խնամք նոցա 'ի բարձրելոյն ։ Վ̃ս այնորիկ ընկալցին զարքայութի̃ն վայելչութե̃ . և զթագն գեղեցկութե̃ 'ի ձեռանէ տ̃ն ։ Զի աջով իւրով հովանի լիցի նոցա ։ Առցէ սպառազինութի̃ զնախանձ ։

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կզ . 12 ։)

Այսպէս ասէ տ̃ր . ահաւասիկ ես դարձուցանեմ 'ի դոսա իբրև զգետ՝ զխաղաղութի̃ , և իբրև զհեղեղատ յորդեալ՝ զփառս հեթանոսաց . զմանկունս դոցա 'ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն . և 'ի վերայ ծնգաց իւրեանց գգուիցեն ։ Որպէս մայր որ զմանուկ իւր գգուիցէ , այնպէս գգուեցից զձեզ . և յերուսաղէմ մխիթարեսջիք ։ Եւ տեսջիք , և խնդասցեն սիրտք ձեր . և ոսկերք ձեր իբրև զդալարի զուարճասցին ։ Եւ ծանիցի ձեռն տ̃ն երկիւղածաց իւրոց , և սպառնասցի անհաւանից ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթեր֊ցուածս: (ժգ. 11 :)

Մինչ տղայն էի, իբրեւ զտղայ խօսէի, իբրեւ զտղայ խորհէի, իբրեւ զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր, զտղայութիւնն 'ի բաց խափանեցի: Այժմ տեսանեմք իբրեւ ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խելամուտ եմ փոքր 'ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս եւ նայն ծանեաւ զիս: Բայց արդ մնան հաւատք, յոյս, սէր. սոքա երեքեան, եւ մեծ քան զսոսա սէր է: Զհետ երթայք սիրոյ, եւ նախանձաւոր լերուք հոգեւորացն, առաւել զի եւ դուք մարգարէանայցէք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լոյս իմ եւ կեանք իմ, ես յումմէ՞ երկեայց. Տ̅ր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ՞ դողացայց:

տրէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ժա. 1:)

Տէրն մեր յս̅ քս̅

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ եւ ասէ. գոհանամ զքէն Հայր, Տ̅ր երկնի եւ երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ 'ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց: Այո՛ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո. ա̅մ ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ, եւ ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր. եւ ոչ զհայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. եւ ում որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ա̅մ վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, եւ ու֊

սարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Նոյն սարկաւագն քարոզէ:

Վ՟ն 'ի վերուստ խաղաղութե՟ն և փրկութե՟ն անձանց մերոց զ՟տր աղաչեսցուք: Տ՟ր ողորմեա:

Վ՟ն լսելի լինելոյ տ՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զ՟տր:

Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զ՟տր:

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զ՟տր:

Վ՟ն զի մի ընդ խոտանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՟ն զ՟տր:

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զ՟տր: Յիշեա:

Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեսցի:

Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Տէր ա՟ծ թագաւոր յաւիտենից. ընկալ զաղաչանս մեր, և գթա 'ի հոգի ննջեցելոյս այսորիկ. և հանգո 'ի դասս անդրանկաց գրելոց յերկինս, 'ի լուսեղէն առագաստին ընդ իմաստուն կուսանացն: Զի դու ես կարող յա՟մի, և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ա՟մն: Ա՟յ երկր:

Գթած և մարդասէր տ՟ր ա՟ծ մեր, գթա 'ի հոգի հանգուցելոյ տղայոյս այսորիկ. որ յակ-

նարկել հրամանի բարերար կամաց քոց՝ ելից զչափաւոր կեանս իւր։ Ընկալ զհոգի սորա ընդ տղայոցն, որք ոստովք արմաւենեօք ելին ընդ առաջ քո, և զգալուստ քո յաշխարհս փառաւորեցին։ Ընկալ զհոգի տղայիս, և արժանի արա զսա բարեբանակից լինել ընդ մ̃ց քոց· ընդ որս և զմեզ արժանի արասցես փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ի— աւէն շարական։

Փայլեն արդարքն յարքայութեան՝ և Ճրագունքն ի հանդերձեան՝. մարտիրոսքն պսակին. և կուսանաց լապտերք վառին՝. դասեցո՝ տէր ընդ նոսին որ զքեզ աստուած խոստովանին. արդարութեամբ մի դատեսցին. այլ գթութեամբ քո քաւեսցին։

Որ անպատում խոնարհութեամբ մերդ. որ թաղեցար մեռելութեամբ՝. և յարուցեր յորդւոց մարդկան. որք հաւատով ի քեզ անկան. յոյս և զմեզ արդարութեամբ. և զննջեցեալսն ողորմութեամբ՝. զի կենդանեացըս բերանովք տացեն՝ քեզ փառս ընդ Հօր և Հոգւովդ։

Իրդ։

Աղաչանօք սրբոյ խաչին և անբարբառ բարեխօսին՝. և սրբոյ աստուածածնին և յովհաննու կարապետին. և սրբոյ ստեփաննոսին և առաջին մար-

տիրոսին. և սրբոյ լուսաւորչին հայ-աստանեայց հայրապետին. և սրբոց ա-ռաքելոց. և համօրէն մարտիրոսաց. ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցը մեր ննջեցելոց:

Իսկ վախճանեալն չիցէ հասեալ՚ի տիս բանաւորութեան, ասասցէ քահանայն զմաղթանս զայս:

Հոգւոյն հանգուցելոյ, Քրիստոս Աստուած, տուր հան-գիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնոր-հեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զնոսա ընդ արդարոյն դա-սեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւ-րոյ. ամենակալ տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհն. Տէր որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հան-գուցեալ ծառայից քոց: Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողոր-մութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասա-ւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակող-մեան դասուն: Զի դու ես տէր և արարիչ ա-մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ էցէ 'ի տիս բանաւոր-
ութեան, ասասցէ զմաղթանս զայս :

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս̃ Ա̃ծ, արա́ հանգիստ և ողորմութի̃ . և մեզ մեղաւորացս շնորհեա́ զթողութի̃ յանցանաց :

Քարոզ :

Սրկ. Վս̃ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս̃, զի զսա ընդ արդարսն դասես-ցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե̃ իւրոյ. ամենակալ Տր̃ Ա̃ծ մեր կեցո́ և ողորմեա́ :

Գ. Տր̃ ողորմեա́ :

Մաղթ. :

Քհ. Բ̃ն որդի Ա̃յ անմահական և բարեգութ, գթա́ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգու-ցեալ ծառայիս քո այս անուն : Յիշեա́ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե̃ քո, արա́ արժա-նի ողորմութե̃, քաւութե̃ և թողութե̃ մեղաց. դա-սաւորեալ պայծառացո́ ընդ սրբս քո յաջակող-մեան դասուն : Զի դու ես Տր̃ և արարիչ ա-մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Օրհնեալ Տր̃ : Հայր մեր, որ յերկինս :

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս Ա̃յ, նշանաւ Տն̃ խաչիւս, և բանիւ Տն̃ աւետարանաւս, յանուն Հօր և Որ-դւոյ և Հոգւոյն սբ̃յ. ամէն :

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՅՈՐԺԱՄ ԿՐՕՆԱՒՈՐ ՎԱԽՃԱՆԻ ԱՅՍՊԷՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵՆ

Զաղէն զնոյն՛ոէպ, նուշէն ուժեմուք բաժանմանն եւ այծէլուքն, եւ սաղմոսեն զՄերեծան : Գտ՛ յէջ 121 :

Սարկաւագն քարոզէ :

Եւ եւս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք . ընկալ, կեցո եւ ողորմեա :

Քահանայն խոնարհ արձանէ եւ ասէ .

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ :

Եւ ասեն զօրհնութիւն Եզեկիայ հանդերձ շարականաւ ասողաւ :

Օրհնութիւն Եզեկիայ :

Ես ասացի ՚ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես ՚ի դրունս դժոխոց :
Թողի զամս յետինս իմ . եւ ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութիւն Տն յերկիր կենդանեաց , եւ ոչ եւս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ :

Շարական հանգստեան . Դ.Կ :

Ես անանցի, որ ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմա-
մեղի . որ բնակեալդ ես ի յերկինս եւ յան-
մարմնոց փառաբանիս . յիս մարդասիրեա

բազմագութ փրկիչ, եւ փարատեցո զցաւս անձին իմոյ ։

Սաղմոս ։

Պակասեցայ յաղգատահմէ իմմէ . այսուհետեւ լքի թողի զնամ զկեանս իմ ։

Նուաղնայ մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, ոչ զայն՝ որ քակէ զտաղաւար . եւ եղէ ես ոչ զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել ։

Շարական ։

Պակասեցայ յաղգատահմէ, լքեալ թողի զկեանս աշխարհի . եւ մարմին ունայնութեամբ դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ . յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, եւ փա ։

Սաղմոս ։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ ոչ 'ի ձեռս առիւծու . այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ . զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ ։

Որպէս ծիծառն այնպէս ձչեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի . զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ ։

Շարական ։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ի ձեռս ահեղ հրապարակին . եւ առ քեզ ապաւինիմ ստեղծողդ բնաւից, տէր բոլորից . յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, եւ փարատեցո ։

Սաղմոս ։

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տր ած իմ . որ փրկեաց զիս, եւ փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ ։

Տէր մի՛ անտեսել պատմեցաւ քեզ. զարթու-ցեր զանձն իմ, դարձուցեր զոգի իմ. մխի-թարեցայ և կեցի ։

Շարական ։

Հայեցայ ի բարձունս՝ առ քեզ կարօղ յամե-նայնի. ընկալ՝ զիս յարկս արդարոց, անմա-ծածուկ աջովդ քո. յիս մարդասիրեա ։

Սաղմոս ։

Ահա ՚ի խաղաղութիւն դարձաւ դառնութիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորիցէ. և ըն-կեցեր յետոյ զա͞մ զմեղս իմ ։

Զի ոչ թէ որ ՚ի դժոխս են, խոստովան առ-նիցին առ քեզ. և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ. և ոչ յուսասցին ՚ի ճշմարտութիւն քո ա-մենեքեան, որ իջանեն ՚ի դժոխս ։

Շարական ։

Ահա ի խաղաղութիւն՝ դարձայ ի հող յոր-մէ ստեղծայ. նորոգող ճարտարապետ պար-գևատու ողորմութեան. յիս մարդասէր ։

Սաղմոս ։

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տէր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատ-մեսցեն զարդարութիւն քո, տէր փրկութեան իմոյ ։

Ես ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի-նոր, զա͞մ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ տ͞յ ։

Շարական ։

Այլ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ քրիստո͞ս թագաւոր յաւիտենից. որ փառօք փառա-

ւորս ի՝ յերկնայնոց և յերկրայնոցս. յեւ մարդասէրեան:

Եւ ապա ասէ շարական. ԴԿ:

Ի վերանալ լինել աւուրց իմոց տէր ձր. օգնեա ինձ միայն մարդասէր: Ո չարչարանօքս խաչի և մահու յանձն առեր տէր ձր օգնեա: Բարեխօսութեամբ սրբոյ աստուածածնի և միշտ կուսի. տէր ձր օգնեա ինձ:

Ամենայն երրորդութեամբդ երկրպագեն զօրք երկնայինք. և ստեղծուածք ամենայն ձեռաց. փառաւորելով զտէրութիւնդ քո հանապազ: Ամենազօր խաչի քո տէր՝ երկրպագեսցուք. որով բարձեր զդատակնիք մահու քո արարածոց. փառաւորեն: Ամենօրհնեալ աստուածամայր մարիամ. քերովբէական աթոռ արարչին՝ մերոյ տնօրէնութեան. զոր երանեն ամենայն ազինք հանապազ:

Ողորմութեանց տուող քո ի միւսանգամ քոյ գալստեանն՝. շնորհեա և մեր ննջեցելոցն կալ ի յաջմէ քումմէ որ ողորմածդ ես՝ յամենայնի: Յորժամ զանմահութիւն կենաց՝ շնորհես. և ի կեանս հրաւիրես՝. ընդ կամարարս անուանդ քո զննջեցեալսն մեր դասաւորեա. որ ողորմածդ ես:

Քրիստոս աստուած յոյս ապաշխարողաց.

շնորհեա զթողութիւն բազում յանցմանց ի-մոց ։ Առ քեզ զբազմադիմութ ապականեալ կար-գամբքս մի մերժեր ըզմեզ յողորմութենէ քում-մէ ։ Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ · յիշեա և զիս տէր ի քում յարքայութեանդ ։

Յիսուս միածին անմահութեց պար-գևատուն երևեցար ընդ մեզ · խափանեաց զզօրութիւն մահու ։ Իշխան մեր արտա-սուաց մարիամու և մարթայի անկեալ առ ոտ-սըն տեառն · խընդրէին զնորոգումն եղ-բօրն ։ Քանզի և բանն աստուած կենդանագոր-ծեաց ըզղազարոս ի թաղմանէ · և ե-կեալ արտաքս անապական ։

Յարեար երևեցար առաքելոցն · և մեզ փըր-կիչ ողորմեա ։ Տէր քրիստոս թագաւորիդ-ամենայնի · երկիր պագանեմք և զյարութի-ւնդ քո փառաւորեմք ։ Փառք փրկողիդ-և միածնիդ ամենայնի · փրկեա զժողովուրդս քո՝ զոր ըստացար պատուական արեամբդ քո սրբոյ ։

Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց հոգիդ ի-ջեալ ի բարձանց · զաննմանական պարգևս քո բաժանեցեր յառաքելոցն ։ Որ ի վերայ ջուր-ցըն գոլով ստեղծանէիր զարարածս · իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս աստու-ծոյ ։ Որ զորդարեալ նորոգես միշտ ըզմեզ քո

զԵկեղեցի․ պէսպէս շնորհաց քոց պարգեւօք փայլեն մանկունք սորա ։

Ի քեզ եմք ապաւինեալ Քրիստոսի մայր աստուածոյ մերոյ ։ Որ քան զերկինս բարձրագոյն մաքրեալ պարծանք եկեղեցւոյ Քրիստոսի մայր ։ Որ քան զարեգակն պայծառագոյն մաքրեալ․ մի դադարեր բարեխօսել վասն մեր․ Քրիստոսի ։

Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ քում սրբոյ․ որով դատապարտեալ պարտեցաւ թշնամին ։ Սովաւ պահպանեա ըզժողովուրդս քո Քրիստոս․ որով երկրպագեմք քեզ ընդ հօր և հոգւոյն ։ Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս․ որ գալոց ես խաչիւ․ որպէս զի փըրկեսցես ըզմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Ընդ սուրբըս քո դասեա և ընդ արդարսն պըսակեա․ Ի տեղի անկելոց հրեշտակաց ըզնընջեցեալսն մեր կարգաւորեա․ որ ողորմած ես յամենայնի ։

Եւ սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք ։ Տէր ողորմեա ։

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏէր ։

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց զՏէր ։

Վ̃ն թողլոյ մեզ զա̃մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զտ̃ր ։

Վ̃ն զի մի ընդ խոտանս դասնիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե̃ զտ̃ր ։

Վ̃ն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս̃ ննջեցին, զտ̃ր ։ Յիշեա՛ ։ Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։

Գ․ Տ̃ր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ․ Բարերար ա̃ծ, և ա̃մ բարեաց առաջնորդ, որ յօրինեցեր ճանապարհ կենաց և արդարութե̃ մ̃ց քոց․ զի դու իսկ մարմնով գնացեր յերկրի ընդ անձուկ ճանապարհն արդարութե̃, և նովաւ ջանացան սիրելիք քո մտանել ներքո̃ 'ի հանգիստ մշտնջենաւոր կենացդ․ ո̃ղ ծառայս քո այս ․․․ ․․․, որ ընտրեաց բարեյօժարութ̃ հրաժարել յաշխարհէս յաւելորդ զբաղմանց․ խոնարհեցաւ ընդ լծով պատուիրանաց քոց, և տարժանեցաւ 'ի ճգնութիւն խստամբերութե̃ պահոց և ծարաւոյ և տքնութեան և աղօթից․ և այժմ 'ի հրամանէ ակնարկելոյ քոյ աւարտեցաւ 'ի մարմնի ։ Եւ մեք ժողովեալքս 'ի յղարկումն եղբօրս մերոյ գթով և արտասուօք, հողով զհողս ծածկեմք․ և աղօթիւք զհոգի սորա յուղարկեմք 'ի ձեռն քահանայական շնորհիս ։ Որով պաղատիմք առ քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր․ հայեա՛ց տ̃ր 'ի սրբութէ̃ քումմէ 'ի խոնարհ ժողովուրդս քո, և ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցանեմք 'ի վախճանի եղբօրս մերոյ ։ Մ՛ի լիցի իշխանութ̃ի սատանայի և դիւաց նորա 'ի վերայ սորա․ և մի տրտմեցուսցէ զհոգի սորա հոգի չարութե̃․ այլ հոգի քո ս̃բ և բարի առաջ֊

նորոգեսցէ սմա 'ի յերկնից ուղիղ. անցո՛ զպատուհասն, զերծո՛ 'ի դատապարտութենէ մեղաց, և հանգո՛ 'ի դասս սրբոց քոց : Ո՛վ փրկիչ մեր, տո՛ւր սմա համարձակութիւն կալ առաջի ա̃ծուե̃ քո. անտես արա զմեղս սորա տ̃ր բարեգութ, զկամայ և զակամայ : Մ՛ի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քո, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա̃մ մնեղի. այլ ըստ բազում ողորմութեան քո մարդասիրեա՛, և ընկա՛լ զսա յարկս ս̃րց հարցն՝ բարեխօսութեամբ ս̃ր ա̃ծածնին, և ս̃րց առաքելոց և մարգարէից, և մարտիրոսաց. զի դու ես տ̃ր բազումողորմ և մարդասէր, դատաւոր և կարող յա̃մի. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի̃ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Եւ ապա ասեն սաղմոս ողբաձայն Զխսա :

Կյ. Կ՚ղաղակեցի առ քեզ տ̃ր և ասացի. դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց :

Ձյն. Ձայնիւ իմով ես առ տ̃ր կարդացի. ձայնիւ իմով զտ̃ր աղաչեցի :
Սփռեցից առաջի ն̃ն զաղօթս իմ. և զնեղութիւն իմ առաջի ն̃ր պատմեցից :
Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ, դու տ̃ր ծանեար զշաւիղս իմ. 'ի ճանապարհ՝ յոր և գնայի թաքուցին ինձ որոգայթ :
Հայէի յաջմէ, և տեսանէի, և ոչ ոք էր՝ որ ճանաչէր զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և ոչ ոք էր՝ որ խնդրէր զանձն իմ :
Կ՚ղաղակեցի առ քեզ տ̃ր և ասացի. դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց :

Նայեաց տէր յաղօթս իմ, զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո՛ զիս 'ի հալածչաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս։

Տէր հան 'ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զանուանէ քումմէ։

Ինձ սպասեն արդարք քո, մինչև հատուցես ինձ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (Դ. 16։)

Եղբարք, թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ։ Զի առժամայն յաճախութի թեթև նեղութեան մերում 'ի յաւիտենականն առաւելութի զմեծութի փառացն գործէ 'ի մեզ։ Որ ոչ դիտեմք զերևելիսս, այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առ ժամանակ մի են, և աներևոյթքն յաւիտենականք։ Քանզի գիտեմք եթէ երկրաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտեսցի, շինուած յայ ունիմք տաճար առանց ձեռագործի՝ յաւիտենական յերկինս։ Եւ ընդ այս տաղտկամք. քանզի զբնակութի երկնից փափագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենուցումքն, ոչ մերկ գտանիցիմք։ Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ, տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց անտի։ Այլ որ յաջողեն մեզ 'ի սոյն, ած է. որ ետ մեզ զառհաւատչեայ հոգւոյն։ Արդ համարձակիմք յամ ժամ. և գիտեմք՝ եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ, օտարանամք 'ի տնէ. զի հաւատովք գնամք, և ոչ կարծեօք։ Այլ համարձակիմք, և առաւել

եւս հաճեալ եմք ելանել 'ի մարմնոյ աստի. եւ մտանել առ Տր: Վն որոյ եւ աշխատանամք. զի եթէ յամիցեմք, եւ եթէ ելանիցեմք, հաճոյ եւեթ լիցուք նմա: Քանզի ամենեցուն մեզ յանդիմանս լինել կայ առաջի ատենին Քի. զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով, զոր ինչ գործեաց յառաջ, եթէ բարի, եւ եթէ չար:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Լուր Տր արդարութե, եւ նայեա 'ի խնդրուածս իմ. ունկն դիր աղօթից իմոց, զի ոչ շրթամբք նենգաւորօք:

տրէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Գլ. 35:)

Տէրն մեր Յս Քս ասէ.

Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս ոչ քաղցիցէ. եւ որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծարաւեսցի: Այլ ասացի ձեզ. թէ տեսէք զիս, եւ ոչ հաւատայք: Զամ զոր տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. եւ որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս: Զի իջի ես յերկնից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս: Այս են կամք Հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս. զի զամ զոր ետ ցիս Հայր, ոչ կորուսից 'ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Այս են կամք Հօր իմոյ. զի ամ որ տեսանիցէ զորդի, եւ հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում:

Փառք քեզ ՏրԱծ մեր:

Սարկաւագն ասէ ։

Սո 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան նոր զՏր աղաչես ։ Տր ողորմ ։
Սո չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութի, որում ոչ կարեմք համբերել, զՏր ։
Սո անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին քի զՏր ։
Սո առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զՏր ։
Սո արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութե զՏր ։
Սո հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քո ննջեցին, զՏր ։ Յիշ ։
Նաւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա ։

Աղօթք ։

ժհ. Փառաւորեմք զանճառ բարերարութիւն քո, որդի Այ, որ լուսաւորեցեր զհաւատացեալս անուան քո սբյ. և փրկեցեր 'ի խաւարային գայթակղութեց, և յամ պատրանաց սատանայի ։ Գոհանամք զքէն Տր, և աղաչեմք ամ սրտիւք մերովք, հանգո զծառայս քո զայս, որ կատարեցաւ 'ի խոստովանութե քում. գրեա զանուն սորա 'ի դպրութե կենաց. և ջնջեա ըզձեռագիր յանցանաց սորա, զոր ինչ 'ի մեղանչական կենցաղումս մեղուցեալ իցէ բանիւ կամ խորհրդովք կամ գործովք գիտմամբ և զակամայ ։ Աղաչեմք ամենեքեան զբարերար մարդասիրութիւն քո՝ կարգեա զհոգի սորա ընդ արդարս քո. և լուսաւորեալ պայծառացո ընդ սբս քո և ընդ ճշմարիտ պատուիրանապահս քո. որպէս արժանի արարեր ուխտի կրօնից և

կարգաց ժուժկալութեան աստիճանին որ առաջնոր-
դացն, նոցին որ պսակացն ժուժկալից ա-
րամ զսա։ Տէր տէրանց Հօգիդ որ, կատարեա՛
'ի բարի զխնդրուածս ծառայից քոց, և Հանգո՛
ընդ սուրբս քո։ Ա՛ զի ամենամբ երրորդութեդ
վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նոյ- Բառնան տանէն 'ի Գերեզմանն, առեալ 'ի ձանա-
պարհէն օրհնութիւն յուղարկանու։

Ի նեղութեան իմում ես առ տ̃ր կարդացի.
լուաւ ա̃ծ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի ի-
մում։

Լուր տ̃ր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս
ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վե-
րայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն
յերեսաց աչաց քոց։

Արդ իցէ թէ յաւելից Հայել 'ի տաճար սուրբ
քո. զի Հեղձան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ.
և անդունդք անՀնարինք պաշարեցին զիս։

Ամուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի
ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի
էին ո̃չ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապա-
կանութե̃ կեանք իմ։

Առ քեզ տ̃ր ա̃ծ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ
կարդացի, և զքեզ տ̃ր յիշեցի. և մտցեն ա-
ղօթք իմ 'ի տաճար որ քո։

Որ ոյք պաՀէին զունայնութի և զստութի, յողոր-
մութե̃ իւրեանց մերժեցան։

Այլ ես 'ի ձայն օրՀնութե̃ խոստովան եղէց
քեզ. մատուցից պատարագս տ̃ն, և կատա-
րեցից զուխտ իմ 'ի փրկութե̃։

Նա ապա շարական · Բ.Զ ։

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տէրն Աստուածն կենդանութեան. եւ լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. եւ եհան ըզկեանս իմ յապականութենէ ։ Յորժամ ընկլայ ես ի խորս անդընդոց. ըմբռնեցայ ի ժանիս վիշապին. եւ փրկեաց զիս փրկիչն աշխարհի. եւ եհան ։ Մխային օրհնեալ սրբուհիդ ի կամայս. ընդ նոր կայսրն եւ առաքեալսն անարգել. բարեխօսեա առ տէր վասն անձանց մերոց. զի փըրկեսցէ ըզմեզ ի սատանայեայց գեհենոյն ։

Նա ապա ասէն շարական համբարձման. եւ հասեալ 'ի գերեզմանն, սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն ննջեցելոց զգնացս մեր ։ Գիւտ յէջ 277 ։

Աղօթք ։

Քհ · Ամենակալ տէր, որ իշխանդ ես կենաց եւ մահու, մարդասիրապէս խոնարհեցար 'ի մահկանացու բնութիս մեր, մինչեւ 'ի գերեզման իջանելով, զփորձ առեալ անապական մարմնոյն մարմինովդ զմերոյ բնութեանս առանց մեղաց ։ Ընկալ զխոստովանող մարմին որոշեալ 'ի հող ըստ դարձի մահկանացուաց, որ 'ի քէն ընկալաւ զդատաւճիռ յարդար քոյ պատուիրանացդ. ողորմութի շնորհեա ծառայիս քո յարդար քո դատաստանին, բարւոք պատասխանատրուք կալ առաջի ահաւոր բեմիդ. եւ ընդունել զողորմութի 'ի քէն, ընդ որս քո փառաւորելով զհայր եւ զորդի եւ զսբ հոգիդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութ ա՛մէն ։ Ա․յ երկր ։

Որ անըմբռնելդ ես շնորհաց, և պարգևատու՝ որք ճշմարտապէս ճանաչեն զՀօրդ իդ տ՟ր ճշմար-տութեն․ որով կնքեցաւ ծառայս քո այս անուան քոյին դրոշմաւ 'ի սուրբ աւազանէն, պաշտել զքեզ հաւատ քրիստոնէութեան․ արժանի եղև քոյին առատապարգև շնորհիդ և կրօնաւորա-կան կոչմանս այսորիկ, և 'ի կատարման իւրում յղարկեցաւ քոյին յուսովդ 'ի հանդերձեալ աշխարհդ․ աղաչեմք զբարերար և զբազմագութ և զողորմած հոգիդ տ՟ր․ մի՛ թողուր 'ի պահպա-նական զօրութենդ քումմէ արտաքս, այլ հան-դիպեսցէ 'ի պատրաստեալ բնակութեդ ։ Եւ յոր-ժամ առաքես 'ի սրբութենդ քումմէ՝ նորոգել զերեսս երկրի, և ստանաս զընտրեալս քո, խառ-նեա՛ զսա 'ի դասս արդարոց, մնացո՛ զպատուհա-սիւ, զերծո՛ 'ի դատապարտութե մեղաց․ որպէս զի քեզ յանձն առնելով զհոգի սորա, հաւա-տասցուք լսելի լինել աղօթից մերոց․ զի դու ես կենդանարար, և նորոգիչ հոգւոց մերոց․ և զքեզ փառաւորեսցուք այժմ և միշտ և յաւի-տեանս յաւիտենից․ ամէն ։

Եւ ասեն սաղմոս, ողբաձայն․ Ճժ՟ը ։

Կց․ Դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո․ զի տ՟ր կոչեաց զքեզ ։

Ճխ․ Սիրեցի, զի լուիցէ տ՟ր զձայն աղօթից ի-մոց․ զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա ։

Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժո-խոց գտին զիս ։

Նեղութի և զանձկութիւն գտի, և զանուն տ՟ն կարդացի ։

Ո՛ տր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է տր ած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս տր։ Ես խոնարհ եղէ, և տր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո, զի տր կոչեաց զքեզ։ Փրկեաց զանձն իմ ՚ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ ՚ի գայթակղութենէ հաճոյ եղէց առաջի տն յերկրին կենդանեաց։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի թեսաղոնիկեցւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։ (Բ. 1։)

Եղբարք, դուք ինքնին գիտէք զմուտն մեր առ ձեզ. զի ոչ ընդունայն ինչ եղև։ Այլ յառաջագոյն չարչարեալք և թշնամանեալք, որպէս և դուք իսկ գիտէք, ՚ի մէջ փիլիպպեցւոց համարձակեցաք աստուծով մերով, պատմել ձեզ զաւետարանն այ մեծաւ պատերազմաւ։ Զի մխիթարութիւն մեր ոչ ՚ի մոլորութենէ է, և ոչ ՚ի պղծութենէ, և ոչ նենգութեամբ։ Այլ որպէս ընտրեցաք յայ հաւատարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս և խօսիմք ոչ իբրև մարդկան հաճոյ լինել, այլ այ՝ որ քննէ զսիրտս մեր։ Զի ոչ երբէք բանիւք ողոքանաց եղեաք առ ձեզ, որպ և դուք իսկ գիտէք. և ոչ ՚ի պատճառս ագահութեան, որպէս և ած վկայ է. և ոչ խնդրեաք փառս ՚ի մարդկանէ. ոչ ՚ի ձէնջ, և ոչ յայլոց։ Կարօղ էաք իբրև զքի առաքեալս ծանրանալ, այլ եղաք հեզք ՚ի միջի ձերում։ Որպէս դայեակ մի՝ որ սնուցանիցէ մանկունս, նոյնպէս և մեք գթայաք ՚ի ձեզ։ Հաճոյ թուէր մեզ տալ ձեզ՝ ոչ միայն զաւետարանն այ, այլ և զանձինս մեր. քանզի սիրելիք մեր եղերուք։ Յիշէք եղբարք զվաստակս մեր և զջանս, զի զցայգ և զցերեկ գործէաք մի չծանրանալոյ ումեք ՚ի ձէնջ, և քարոզէաք ձեզ զաւետարանն այ։ Դուք ինք-

նին վկայէք և ա՟ծ, որպէս սրբութ՟բ և արդա-րութ՟բ և ամբծութ՟բ՝ ձեզ հաւատացելոցդ եղեաք. որպէս և գիտէք իսկ, զի զիւրաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ իբրև հայր զորդիս մխիթարէաք, և դնէաք վկայութի, գնալ ձեզ արժանապէս ա՟յ, որ կո-չեացն զձեզ յիւր արքայութի՟ն և 'ի փառս:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Հաւատացի, զոր և խօսեցայ. և ես խո-նարհ եղէ յոյժ:

Սրբ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Է. 33:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Փոքր միւս ես ժամանակ ընդ ձեզ եմ. և եր-թամ առ այն, որ առաքեացն զիս: Խնդրիցէք զիս, և ոչ գտանիցէք. և ուր եմն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ: Ասեն հրեայքն ընդ միմեանս. իսկ յո՞ երթայցէ դա, զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա. մի՞ թէ 'ի սփիւռս հեթանոսաց երթայ-ցէ, և ուսուցանիցէ զհեթանոսս: Զինչ է բանն այն, զոր ասաց. խնդրիցէք զիս, և ոչ գտանիցէք. և ուր եմն երթամ, դուք ոչ կա-րէք գալ: Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր յ՟ս, աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս, և արբցէ: Որ հաւատայ յիս, որպէս և ասեն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութե՟: Զայս ա-սէր վ՟ս հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին, որ հա-ւատային. զի չև էր հոգի, քանզի յ՟ս չև էր փառաւորեալ: Ոմանք 'ի ժողովրդենէն իբրև լուէին զբանս զայս, ասէին. սա է ճշմարիտ մար-գարէն. այլքն ասէին, սա է ք՟սն:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Եւ յառաջ քան զմտանելն 'ի գերեզմանն եկեղեցւոյն, սարկաւագն քարոզէ :

Եւս խաղաղութ՟ե զՏ՟ր աղաչեսցուք . ընկալ կեցո եւ ողորմեա :

Եւ քահանայն առնու երեք ափ հող, խաչակնքէ 'ի վերայ հողոյն, եւ ասէ .

Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս՟բյ . ամէն :

սրկ. Եւս խաղաղութ՟ե :

քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս՟բյ . ամէն :

սրկ. Եւս խաղաղութ՟ե :

քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս՟բյ . ամէն :

Եւ առեալ զհողն՝ ցանէ 'ի մէջ գերեզմանին, ասելով

Հողս օրհնութ՟ե իջցէ 'ի գերեզման ծառայիս ա՟յ, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս՟բյ . ամէն :

Եւ ապա եկեղեցականքն զննջեցեալն 'ի գերեզման . եւ յետ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն քարոզէ .

Եւս խաղաղութեան :

Եւ քահանայն առեալ յօրհնեալ հողոյն արկանէ խաչաձեւ 'ի վերայ ննջեցելոյն, եւ ասէ .

Յիշեա՛ Տ՟ր զծառայս քո, զի հող էր եւ ըստ հրամանի քում 'ի հող դարձաւ :

Եւ խաչակնքէ ասելով.

Օրհնութի Ա՟ծային իջցէ 'ի հող մահու սորին, եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս՟բյ . ամէն :

Եւ ապա ասեն Բարձր ձայնիւ շարական, Հոգւորդ փոխն առ փոխն ։

Սաղմոս ՃԺԵ ։

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ եղէ յոյժ ։

Շարական. Բկ ։

Հաւատամ ունելով հոգիս խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո ։

Սաղմոս ։

Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ամ մարդ սուտ է ։

Շարական ։

Հաւատամ ունելով հոգիս խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո ։

Սաղմոս ։

Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում, և մի տիրեսցեն ինձ ամ մեղք ։

Շարական ։

Հաւատամ ունելով հոգիս խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո ։ Որ ետուր հոգի կենաս. ընդս պահեա. զի քո խաչն և յարութեանդ հաւատաց՝ թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սորա յիշելով զորս զհաւատոս ։ Ի քաղաք

տեառն զօրութեանց՝ և՛ ի քաղա՛ք Թագաւո-
րին մեծի՛ . ուր ժողովք սրբոց են ի խաղա-
ղութեան՝ . գնասցես յուսով և հանգիցես
ընդ հրեշտակաց դասս . տեսանել ըզլոյսն
յաւիտենից :

Սարկաւագն քարոզէ :

Վասն հրաժարելոց անձանց ննջեցելոց ՚ի Քրիստոս զՏէր :
Վասն որք լքին զապականացու կենցաղս, և հե-
տեւեցան ՚ի վիճակն երկնաւոր առ Քրիստոս ար-
քայն երկնից, զՏէր :
Վասն քաւութեան մեղաց և թողութեան յանցանաց
նոցա, և մեր ամենեցուն, զՏէր :
Վասն առաջնորդելոյ սոսա յանստուեր յօթե-
վանսն, զոր պատրաստեաց ՚ի տան հօր լուսոյ
միածին որդին, զՏէր :
Վասն լսելոյ սոցա զձայն կենարար փողոյն, և վե-
րանալոյ ընդ առաջ փրկչին, զՏէր :
Վասն արժանի լինելոյ սոցա դասիլ յաջակողմեան
դասուն զՏէր :
Զողորմութիւն Տեառն, և զարքայութիւն երկնից, և
զթողութիւն մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգու-
ցելոյս և մեր ամենեցուն, զՏէր :
Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և
ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր :
Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեայ :

Աղօթք :

ժհ. Աստուած հոգւոց, և ստեղծիչ մարմնոց .
Տէր ես կենդանեաց և յարուցիչ մեռելոց . տուիչ
ես բարեաց, և մխիթարիչ ամենայն վշտացելոց . և

քաղցր տէրութ͞իդ քո աւետարանութ͞ի է ա͞մ նմանեցելոց, զոր ժողովեցեր ճշմարտութ͞բ քո 'ի կոչումն հաւատոց. և խոստացար հաւատացելոց քոց զհանգիստն յաւիտենական կենացն անվախճանից։ Քանզի հրամայեցեր նախահօրն մերում զանմահական զկեանսն, և կացուցեր զնա 'ի վերայ ա͞մ ձեռակերտաց քոց. և 'ի ձեռն յանցանաց նորա կոչեցեր յերկիր՝ ուստի առաւ։ Եւ դարձեալ խոստացար 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ գալստեան յաշխարհս, անճառելի խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս. և ասացեր ամենակարող և հզօր բանիւդ քո, եթէ եկայք առ իս ա͞մ աշխատեալք և բեռնաւորք. և ես հանգուցից զձեզ։ Հանգո՛, տ͞ր ա͞ծ մեր, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի ձեռն բանիդ այդորիկ. և գրեա՛ զնա 'ի գիր հանգըստեան փառաւոր արքայութ͞ե քո. և պարգևեա՛ սմա մասն և բաժին 'ի խորանսդ յաւիտենից։ Եւ եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա 'ի յանցանս յաշխարհիս այսորիկ, անվախճան բանիւդ քո թողութ͞ի շնորհեա՛ սմա, և յա͞մ մեղաց և 'ի մտաց խաբէութ͞եց զհոգի սորա ազատեա՛, և ընկա՛լ 'ի հանգիստ քո։ Եւ զա͞մ ժողովուրդս քո օրհնեա՛. զի 'ի բերանոյ ա͞մ արարածոց փառաւորի ո͞ր երրորդութ͞իդ այժմ և միշտ։

Խաղաղութ͞ի ա͞մյն։ Ա͞ծ երկր։

Արդ խնդրեմք 'ի քէն, թագաւոր թագաւորաց և տ͞ր տերանց, յորժամ գաս ք͞ս, և երևիս մեծութ͞բ քով, գունդք հրեշտակաց և զօրութ͞իք առաջի քո ընթանան. գաս հիացմամբ, և ձայնիւ փողով զարթուցանես զննջեցեալսն, յարուցանես զմեռեալսն, կանգնես զգլորեալսն, բժշկես զվիրաւորեալսն։ Գաս բոցով, և դատես անշէջ հրով. ծագես 'ի վե-

րուստ յարևելից կողմանէ, և ՚որ խաչն առաջի քո. յայտնեալ երևիս երկրի, և հատուցանես իւրաքանչիւր ումեք։ Բանին դպրութիւնք, կարգին աթոռք. լինի ահեղ դատաստան, դնին կշիռք արդարութե, և ընդունի իւրաքանչիւր ոք ըստ գործոց իւրոց։ Կայքն պսակին ըստ ճըգնութեն, մեղաւորքն ըստ տանջանացն. դատիս զխաչեցողսն, տանջես զմեղաւորսն, պսակես զուրացողսն։ Յայնժամ յայտնին կառք հրեղէնք յերկնից, լինի ձայն փողոյ մեծի, ընթանան զօրութիւնք, սարսափին հրեշտակք, փայլատակէ հուր, խաւարի արեգակն և լուսին. Թօթափին աստեղք, խառնակին ամպք ցամաքի ծով, հիմնան արարածք ամ։ Ուրախանան բարիքն, և ողբան չարքն. բերկրին երկրպագուքն քո, և հառաչեն ուրացողքն. պըսակքն յայտնին, և կուսանքն խնդան։ Առագաստն զարդարի, և իմաստուն կուսանքն պատրաստ մտանեն՝ ճրագունք վառեալք։ Իսկ յիմար կուսանքն դատարկացեալք, ճրագք անցեալք, գլուխք խոնարհեալք, սիրտք տրտըմեալք, հալածին ՚ի ձայնէ փեսային, որ ասէ եթէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Անդան աջակողմանքն, և լան ձախակողմանքն. խայտան օդիքն, և մերժին այծիքն յերեսաց քոց Տէր. լոյսն պայծառանայ, և խաւարն նուաղի. դժոխք աղաղակեն, և սատանայ յամօթ լինի. ցանկութիւն անցանէ, և որդնն ոչ մեռանի։ Յայնժամ բարերար և մարդասէր ած, յորժամ այս ամ կարգի ՚ի քումմէ մեծութենդ և ՚ի զօրութենդ, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ. դասաւորեա և պայծառացո ընդ սուրբս քո յարքայութենդ երկնից։ Եւ զամ ինչ զոր մեղուցեալ է սորա բանիւ կամ գործով կամ մտածութեամբ,

զկամայ և զակամայ, զգիտուն և զանգիտուն,
ներեա և թող սմա քոյով մարդասիրութեամբդ.
վասն զի ով է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ.
զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայութիւն
քո արքայութիւն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ:
Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ զկնի ասեն դասքն ժողովրդովք զՓառս ՚ի բար-
ձունսն, զի փոխաբերեալքն սերովբէ հրեշտակայինքն փոխաբերա-
կան ձայնով երգեսցեն:

Փառք ՚ի բարձունս Ա՟յ, և յերկիր խաղա-
ղութիւն, ՚ի մարդիկ հաճութիւն: Եւ օրհնութիւն
քեզ ՚ի բարձունս. օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ մեր,
օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովա-
նիմք Տ՟ր զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փա-
ռաւորեմք զքեզ, գոհանամք Տ՟ր զքէն վասն
մեծի փառաց քոց. Տ՟ր թագաւոր, ս՟րդ, երկ-
նային, Ա՟ծ և հայր ամենակալ: Տէր և որդի
հօր միածին, Յ՟ս Ք՟ս, և սուրբ որդի. Տ՟ր Ա՟ծ,
գառն Ա՟յ, և որդի հօր, որ առեր զմեղս ՚ի կու-
սէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի:
Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. ս՟րդ որ նըս-
տիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեա մեզ. զի դու
միայն ս՟բ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն
Տ՟ր մեր Յ՟ս Ք՟ս: Տ՟ր և հոգիդ ս՟բ որ ՚ի փառս
Ա՟ծ ընդ հօր. ամէն:

Եւ յա՟մ ժամ օրհնեմք զքեզ, Տ՟ր. և գո-
վեմք զանուն ս՟բ քո յաւիտեան և յաւիտեանս
յաւիտենից: Արժանի արա Տ՟ր զօրս զայս խա-
ղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա զմեզ:
Օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ հարցն մերոց. գովեալ
և փառաւորեալ է անուն ս՟բ քո յաւիտեանս.

ամէն ։ Օրհնեալ տէր, ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս
քո ։ Երիցս կրկնեա ։ Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ
յազգ ։ Ես ասացի, տէր ողորմեա ինձ, և
բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ ։ Ցո՛յց մեզ
տէր, զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւնս քո տուր
մեզ ։ Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս
ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ ։ Տէր իմ, զքեզ
ապաւէն ինձ արարի ։ ուսո՛ ինձ առնել զկամս
քո, զի դու ես Աստուած իմ ։ Ի քէն է տէր աղբիւր
կենդանութեան ։ և լուսով երեսաց քոց տեսա-
նեմք զլոյս ։ Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո, որք
ճանաչեն զքեզ տէր ։

Եւ 'ի կատարման ժամանակին ասէ ։

Փառք պատիւ և երկրպագութիւն 'ի բարձունս
Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և ։

Երգ ։

Եդին զիս 'ի գբի ներքնումն, 'ի խաւարի և
'ի ստուերս մահու ։

Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, 'ի տուէ կարդացի,
և գիշերի առաջի քո ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն գտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութիւն
'ի բարերար տեառնէ մերմէ զտէր ։ Տէր ողորմեա ։
Վասն փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութենէ մարդկան,
և յորոգայթից սատանայի, զտէր աղ ։
Վասն ամ անձանց քրիստոնէից, և տանց հա-
ւատացելոց, զտէր աղ ։
Վասն որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնա-
կեալ են 'որ հարքն մեր զտէր աղ ։
Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութեամբ կատարեն
զամ ժամանակս կենաց իւրեանց զտէր աղ ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ՚ի քս̃ ննջեցին, զո̃ր ։ Յիշ ։ Եւ ես միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեայ ։

Աղօթք ։

Տէր մեր և փրկիչ Յս̃ Քս̃, որդի Ա̃յ կենդանւոյ, կեանք և կենդանարար. կերպարան և կնիք հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ, անկելոյն յանցանօք ՚ի փառակենցաղ դրախտէն, կամաւ հօր և հաճութբ̃ հոգւոյն սբ̃յ խոնարհեցար յերկնից, և իջեր յերկիր. առեր մարմին ՚ի սբ̃ կուսէն, խաչիւ և անապական արեամբ քո զհնացեալն մեզ վերստին նորոգեցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ առանց ապականութե̃ էր, ՚ի հանդերձեալ յարութե̃ն մեռելոց երևեսցի ։ Զի դու ինքնին տր̃, վասն մերոյ փրկութե̃ իջեր ՚ի գերեզման. աւարեցեր զդժոխս, ողորմելով արկելոյն ՚ի նմա հոգւոցն. լուծեր զերկունս մահու թաղմամբ, և ա̃ծաքանչ յարութբ̃ քո ազատութե̃ի և նորոգութե̃ի շնորհեցեր յուսացելոցս ՚ի քեզ ։ Եւ արդ դու նոյն ինքն տր̃ ա̃ծ մեր բարերար, գթա՛ ՚ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց զկեանս իւր. և բարեխօսութբ̃ սբ̃ ա̃ծածնին և ա̃մ սրբոց քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, ներեա՛, քաւեա՛, և թո՛ղ սմա զմեղս իւր զոր գործեաց՝ զկամայ և զակամայ. քանզի ոչ արդարանայ առաջի քո ա̃մ մնեղի ։ Օրհնեա՛ ✠ և զհողանիւթեայ յարկս տապանի սորա. և կնքեա՛ անարատ աջովդ. և պատուական խաչիւդ, յորում հեղեր զկենդանարար արիւնդ ՚ի թողութե̃ի մեղաց մերոց ։ Օրհնեա՛ տր̃ և զմնացորդս սորա, սփոփեա՛ և մխիթարեա՛, և փարատեցո՛ յանձանց սոցա զսուգ և զտրտմութի̃.

խաղաղական կենօք աճեցուցեալ զարդացն, և միացն 'ի սէր սրբութե քո ։ Ընդ նոսին և աշխատողացս և համօրէն զկնի եկելոցս ողորմեա մր, և տուր զբարի պարգևաց քոց զհատուցումն ։ Հալածեա և հեռացո 'ի սոցանէ զխորամանկութի սատանայի ․ զզաստութե առաջնորդեա 'ի շաւիղս արդարութե քո, հասանել 'ի կոչումն փողազոչ ձայնի հրեշտակապետին, զարթուցեալ յայամ մահահանգիստ քնոյս, վերաթռիչ լինելով լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ ․ և արժանի լինել 'ի պարս սրովբէադասնդ բանակացդ՝ բարեբանական փառաւորութե օրհնել զքեզ, քս ած, ընդ հօր և ամենասուրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Նա․ տունէն շարական ։

Փայլեն արդարքն յարքայութեանն՝ և ճգնաւորքն ի հանգստեանն ․ մարտիրոսքն պսակին ․ և կուսանաց լապտերքն վառին ․ դասեցո՝ տէր ընդ նոսին որ զքեզ՝ աստուած խոստովանին ․ արդարութեամբ մի դատեսցին ․ այլ զգթութե քո քաւեսցին ։

Որ անպատում խոնարհութեամբ ․ որ թաղեցար մեռելութեամբ՝ ․ և յարուցեր յորդւոց մարդկան ․ որք հաւատով 'ի քեզ անկան ․ յորս և զմեզ արդարութեամբ ․ և զննջեցեալսն ողորմութեամբ՝ ․ զի կենդանեացս բերանով տացեն՝ քեզ փառս ընդ հօր հոգւով ։

Տրգ.

Սոսկալի է օր վախճանի. և ահեղ
է օր քոյ դատաստանին. յորժամ անօրէնք ա-
հեղ ատենին զգինս արեան քոյ մի անտես
առներ. զի պատկեր եմ բարերարը ստեղ-
ծողիդ. օգնեա և ինձ Քրիստոս այսօր.
յառաջին ճանապարհին. և ի միւսանգամ
գալստեանդ քոյ օգնեա ինձ։

Մաղթանք։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս Ած, արա
հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս
շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Սր հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարսն դասես-
ցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ.
ամենակալ Տր Ած մեր կեցո և ողորմեա։

Ժ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Տէր որդի Ածյ անոխակալ և բարեգութ,
գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգու-
ցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր
մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժա-
նի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դա-
սաւորեալ պայծառացո ընդ Սբս քո յաջակող-
մեան դասուն։ Զի դու ես Տր և արարիչ ա-
մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց.
և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Սաղմ. ժողովէ ասարեալոցն:

Այս են խաղաղութեան զօր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա: Օրհնեա տէր:
Քհ. Օրհնութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ:

Այս քահանայն ժողովոյն գերեզմանին ասէ:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեսցի պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս քո Նշանաւ որ խաչիս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:
Սրկ. Այս են խաղաղութե զօր աղաչեսցուք:
Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեսցի պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս քո Նշանաւ որ խաչիս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր:
Սրկ. Այս են խաղաղութե զօր աղաչեսցուք:
Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեսցի պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս քո Նշանաւ որ խաչիս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և:
Սրկ. Այս են խաղաղութե զօր աղաչեսցուք:
Քհ. Հանգիստ եղիցի կնիք տէրունի ի վերայ գերեզմանի ծառայիս քո այս անուն, մինչև ի գալուստն քո, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս. ամէն:
Օրհնութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:
Օրհնեալ տէր: Հայր մեր որ յերկինս:
Այս օրհնեն գերեզմանն. և ապա [illegible] ի խաղաղութ:
Իսկ այլոցն կատարական է: Գիւտ [illegible] 236:

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՄ ՔԱՀԱՆԱՅ ԿԱՄ ՈՒԽՏԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԿԱՏԱՐԻ ՄԱՀՈՒԱՄԲ ԱՅՍՊԻՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵՍՑԵՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Առնու եպիսկոպոսն կամ քահանայն զեղբայրութէ ուխտին, և երթան նախ 'ի տեղին՝ ուր զհանգիստն կամին պատրաստել. և առեն սաղմոս ճժ. ողբաձայն:

կց. Օգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա 'ի մեզ Տր. և զգործս ձեռաց մերոց աջողեա 'ի մեզ:

փխ. Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ մինչև յազգ, մինչև լերինք հաստատեալ էին, մինչև ստեղծեալ զերկիր և զտիեզերս:
Յաւիտենից մինչև յաւիտեանս դու ես. և մի դարձուցաներ զմարդ 'ի տառապանս. և ասացեր, դարձարուք առ իս որդիք մարդկան:
Հազար ամ յաչս քո որպէս օր երեկի, զի անց. որպէս պահ մի գիշերոյ. և ամք նոցա անարգութք եղիցին:
Ընդ առաւօտս որպէս դալարի բուսցին, ընդ առաւօտս ողջ դալարի զուարճասցին և ծաղկեսցին. ընդ երեկոյս թարշամեսցին, չորասցին և անկցին:
Նուաղեցաք մեք 'ի բարկութէ քումմէ. և 'ի սրտմտութէ քումմէ խռովեցաք:
Եդիր զմեղս մեր առաջի քո. և զկեանս մեր 'ի լոյս երեսաց քոց:

Ամենայն աւուրք մեր նուաղեցան. եւ 'ի բարկուէ̄ քումմէ խռովեցաք:

Ժամանակ ամաց մերոց անդադար ոպ̄ սարդի. եւ թիւ աւուրց ամաց մերոց 'ի նոսա եօթանասուն ամ:

Ապա թէ առաւել եւս՝ ութսուն ամ. որ ինչ աւելի քան զայն՝ ցաւօք եւ հեծութբ̄:

Եկն 'ի վերայ մեր հեզութի̄, եւ խրատեցաք. իսկ արդ ո՞ գիտասցէ զզօրութի̄ բարկութե̄ քո, կամ յահէ քումմէ զսրտմտութի̄ քո համարեսցի:

Այնպէս ցո՛յց ինձ զաջ քո, եւ որ խոնարհ են սրտիւք՝ զիմաստութիս̄ քո:

Դարձ տէր, մինչեւ յերբ. մխիթարեա՛ 'ի ծառայս քո:

Լցաք առաւօտու ողորմութբ̄ քո. ցնծացաք եւ ուրախ եղաք զա̄մ աւուրս կենաց մերոց:

Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն, յորս խոնարհ արարեր զմեզ. եւ ամացն՝ յորս տեսաք զչարչարանս:

Հայեա՛ց տր̄ 'ի ծառայս քո, եւ 'ի գործս ձեռաց քոց. եւ առաջնորդեա՛ որդւոց նոցա. եղիցի լոյս տն̄ այ̄ 'ի վերայ մեր:

Զգործս ձեռաց մերոց ուղղի՛ղ արա 'ի մեզ տր̄. եւ զգործս ձեռաց մերոց աջողեա՛ 'ի մեզ:

Ընթերցուած յառակաց: (Թ̄. 1:)

Իմաստութի̄ շինեաց իւր տուն, եւ կանգնեաց սիւնս եօթն: Զէն զզէնլիս իւր, եւ խառնեաց 'ի խառնելիս զգինի իւր. եւ պատրաստեաց ըղսեղան իւր: Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել բարձր քարոզութբ̄ 'ի խառնելիս իւր, եւ ասէ: Որ ոք իցէ անզգամ, եկեսցէ առ իս. եւ ցպակա

սամիտան ասէ. եկայք կերայք 'ի հացէ իմմէ, և արբէք զգինի իմ, զոր խառնեցի ձեզ. Թողէք զանզգամութիւն և կեցջիք. խնդրեցէք զիմաստութիւն, զի ապրեսջիք. և ուղղեցէք գիտութ̄բ զհանճար. և ուղիղ ճանապարհաւ իմացարուք զխրատ:

Ընթերցուած յանգեայ մարգարէէ:
(Բ. 3:)

Այսպէս ասէ Տր̄. ո՞յր 'ի ձէնջ տեսանել իցէ զտունս զայս 'ի փառաւորութե̄ իւրում զառաջինն. և ո՞րպէս արդ տեսանէք զդա որպէս զոչինչ առաջի ձեր: Եւ արդ զօրացիր դու զօրաբաբէլ, ասէ Տր̄. և զօրացիր յեսու յովսեդեկեայ քահանայ մեծ. և զօրասցի ա̄մ ժողովուրդ երկրի, ասէ Տր̄. և գործեցէք, զի ես ընդ ձեզ եմ, ասէ Տր̄ ամենակալ:

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս:
(Գ. 1:)

Ուստի, եղբարք 'րբք՝ երկնաւոր կոչմանն բաժանորդք, նայեցարուք ընդ առաքեալն և ընդ քահանայապետն խոստովանութե̄ մերոյ ընդ յս̄ քս̄. որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ, ո՛րպէս և մովսէս յա̄մ 'ի տան նորա: Զի առաւել ևս փառաց քան զմովսէս արժանի եղև, որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝ տանն առնելի: Զի ա̄մ տուն կազմի՝ յումեքէ կազմի. իսկ որ զա̄մ արար, ա̄ծ է:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Որպէս սիրելի են յարկք քո տ̄ր զօրութե̄ց, ցանկայ և փափաքէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո:

Տղէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ԺԹ. 5:)

Տէրն մեր յս քս

Իբրեւ եկն 'ի տեղին, հայեցաւ 'ի վեր, եւ ասէ ցնա. զակքէ, փութա՛ էջ այտի, զի այսօր 'ի տան քում արժան է ինձ ագանել: Փութացաւ եւ էջ, եւ ընկալաւ զնա ուրախութբ: Իբրեւ տեսին ամենեքին, տրտնջէին եւ ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել: Եկն եկաց զակքէոս, եւ ասէ ցտէր. տր ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. եւ եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին: Եւ ասէ ցնա յս. այսօր եղեւ փրկութի տանս այսմիկ, քանզի եւ սա որդի աբրահամու է: Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Եւ [illegible]:

Վս 'ի վերուստ խաղաղութե եւ փրկութե անձանց մերոց զտր աղաչեսցուք: Տր ողորմեա՛:
Վս լսելի լինելոյ տն այ ձայնի աղաչանաց մերոց զտր:
Վս քաւիչ եւ ներող լինելոյ այ 'ի վերայ մեղաց մերոց զտր:
Վս թողլոյ մեզ զամ յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ զտր:
Վս զի մի ընդ խոտանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե զտր:
Վս հոգւոյն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր: Յիշեա՛:
Եւ եւս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:
Է. Տէր ողորմեա՛:

Աղօթք ։

ժհ. Փառք քեզ Թագաւոր թագաւորաց, յոյս և ակնկալութիւն ամ ծագաց երկրի։ Ի քեզ յուսացաք, որ փոխման ապականացու կենացս՝ զանապական և զանվախճան կեանսդ պարգևեսցես մեզ, և փոխման մնոտի և տխրական աշխարհիս՝ պարգևեսցես մեզ զվերինն երուսաղէմ, և զցուարճալից ուրախութիւնդ։ Արդ աղաչեմք զքեզ տէր, օրհնեա ✠ զբնակութիւն ծառայիս քո, զոր ընտրեցեր տաճար հանգստեան. և զհոգի սորա հանգո ընդ դրս քո, շնորհօք և մարդասիրութբ տն մերոյ և փրկչին յի քի. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Ապա առեալ քահանային զՄիւռոնն, խաչանման նշէ ըզ-մեռեալն, և ապա յիշողութեանն գործել զխորանն վերադին մէջ կամ եօթն թղթա։

Եւ ապա գան քահանայքն և առնուն մահճաւնաւ 'ի տուն, ուր վախճանեալն է։ Որոյ նախ ագուցանեն վախճանելոյն պարեգօտ սպիտակ և գօտրպայս, և օրարան, և գօտի ընդ մէջն, և կնքուղ սպիտակ 'ի գլուխն, և խողովի ոտիցն, և ձեռին սպիտակ շուրջն, բուրվառ յաջոյ ձեռինն, և քոյր դատաստանաւ խաչն 'ի ձախոյ ձեռինն, և խաչն և աւետարանն 'ի գիրկն։ Իսկ եթէ կրօնաւոր իցէ, եւս զգեստուքն պարտ է դնել։ Ապա դիցեն զվախճանեալն, գլուխ յարևմուտս և դէմս յարևելս. և դասք պաշտօնէից ակումբ առնել շուրջ զվախճանելովն, ապա սկսեն ասել։

Նախ ասէ քահանայն :

Օրհնեալ հոգին որ ած ճշմարիտ . ամէն :

Եւ ասեն սաղմոս Ծ :

Ողորմեա ինձ ած ըստ մեծի ողորմութեան քում . ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ :

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ . և ՚ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս :

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ . և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ :

Քեզ միայն մեղայ տր . և չար առաջի քո արարի :

Որպէս արդար եղիցես ՚ի բանս քո, և յաղթող ՚ի դատել քեզ :

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ՚ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ :

Դու տր զճշմարտութիւն սիրեցեր . զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեան քոյ յայտնեցեր ինձ :

Ցօղեա զիս մշտկաւ, և սրբ եղէց . լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց :

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք :

Դարձո զերեսս քո ՚ի մեղաց իմոց . և զամ անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն :

Սիրտ սրբ հաստատեա յիս ած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ՚ի փորի իմում :

Մի ընկենուր զիս տր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սրբ մի հաներ յինէն :

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան . և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս :

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամպարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ ա՛ծ ա՛ծ փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ ա՛յ հոգի խոնարհ. զսիրտ ՛որ և ըղ-հոգի խոնարհ ա՛ծ ոչ արհամարհէ։

Բարի արա տ՛ր կամօք քովք սիոնի. և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն ՛ի սեղան քո զուարակս։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Մաղթանք։

քհ. Յա՛մ ժամ աղաչանք իմ այս են. ՛ի մեղաց խնայ ՛որ արա՛ զիս տ՛ր, և յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո, մարդասէր տ՛ր։

ժղ. Եւ ևս խաղաղութեան զտ՛ր աղաչեսցուք. ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛։

քհ. Օրհնութի՛ւն և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ։

Եթէ կամի, զ՚Անեղութեան կանոնն ասա՛ է գործե-ղաց. յետ ամէն գործեղայի ասելով Եւ ևս խաղաղու-թեան։ Օրհնութիւն և փառք հօր։ Բայց եթէ զ՚Անեղուենն չասէ, զՈղորմեայն անպատճառ ՛ի չհան ասա՛։

Եւ ապա ասեն հանապազորդս. Դկ ։

Սաղմոս. Ճխե ։

Օրհնեա անձն իմ զՏէր. օրհնեցից զՏէր ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից Աստուծոյ իմոյ, մինչև եմ ես ։
Մի՛ յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան. զի ոչ գոյ փրկութիւն ի նոսա ։
Ելցէ հոգի ի նոցանէ, և դարձցին անդրէն ի հող. և յայնմ աւուր կորիցեն ամենայն խորհուրդք նոցա ։
Երանի ազգի, որում Տէր Աստուած Յակոբայ օգնական է նմա. և յոյս նորա ի Տէր Աստուած է ։
Որ արար զերկինս և զերկիր. զծով և զամենայն որ է ի նոսա ։
Պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան. և առնէ իրաւունս զրկելոց ։
Տայ հաց քաղցելոց, և արձակէ զկապեալս Տէր ։
Տէր բանայ զաչս կուրաց. և կանգնէ զգլորեալս ։
Տէր սիրէ զարդարս. Տէր պահէ զպանդուխտս. զորբս և զայրիս ընդունի Տէր. և զճանապարհս ամպարշտաց կորուսանէ ։
Թագաւորեսցէ Տէր յաւիտեան Աստուած քո Սիոն. յազգէ մինչև յազգ ։

Երգ ։

Օրհնեցից ըզքեզ գոհութեամբ ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից քեզ Քրիստոս Թագաւոր յաղթական նոր երգով օրհնութեամբ ։ Երիցս կրկնեա ։

Սաղմոս ՃԽԶ։

Օրհնեցէք զՏէր, զի բարի են սաղմոսք. Աստուծոյ մերում քաղցրասցի օրհնութիւն։

Շինէ զԵրուսաղէմ Տէր. և զցրուեալսն Իսրայէլի ժողովէ։

Բժշկէ զբեկեալ սիրտս, և պատէ զամենայն վէրս նոցա։

Թուէ զբազմութիւն աստեղաց, և զամենեսեան զնոսա յանուանս կոչէ։

Մեծ է Տէր մեր, և մեծ է զօրութիւն նորա. իմաստութեան նորա ոչ գոյ թիւ։

Ընդունի զհեզս Տէր, և խոնարհ առնէ զամբարշտաւանս մինչև յերկիր։

Օրհնեցէք զՏէր խոստովանութեամբ. սաղմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ։

Որ զգեցոյց զերկինս ամպովք. պատրաստ արար զանձրև իւր յերկիր։

Բուսոյց զխոտ ՚ի լերինս. զդալարի ՚ի ծառայութիւն մարդկան։

Որ տայ անասնոց զկերակուր իւրեանց. ձագուց ագռաւուց, որ կարդան առ նա։

Ոչ թէ ընդ զօրութիւն ձիոյ կամեցաւ Տէր, և ոչ ընդ իրանս առն սկայի հաճեցաւ։

Այլ հաճեցաւ Տէր յերկիւղածս իւր. և ընդ այնոսիկ, ոյք յուսան յողորմութիւն նորա։

Նոր։

Քաղցրացին քեզ Քրիստոս գոհութիւնք մեք երկիւղածաց անուան քո. զոր յուսացուցեր ողորմութեամբ քո ՚ի խորհուրդս կենսաբեր գալստեանդ քո։ [illegible]։

Սաղմոս ճխէ։

Գովեա Երուսաղէմ զՏէր. և օրհնեա զԱծ քո Սիովն։

Զի զօրացոյց զնիգս դրանց քոց. և օրհնեաց զորդիս քո ՚ի քեզ։

Որ եդ զսահմանս քո ՚ի խաղաղութի. պարարտուք ցորենոյ լցոյց զքեզ։

Առաքէ զբան իւր յերկիր. վաղվաղ ընթանան պատգամք նորա։

Տայ զձիւն որպէս զասր. և զմէգ որպէս փոշի ցանեաց։

Արկանէ զսառն ոպ̃ պատառս. առաջի ցրտոյ նորա ո՛ կարէ կալ։

Առաքէ զբան իւր, և հալէ զնոսա. շնչեսցեն հողմք և գնասցեն ջուրք։

Պատմէ զբան իւր յակոբայ. զարդարութի և զիրաւունս իսրայէլի։

Ոչ այսպէս արար ամ̃ ազգաց տր̃. և զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա։

Տրէ։

Զքեզ քրիստոս զոր մեք եկեղեցի փրկեալ քո սուրբ. ցնծալով տեսանէ ըզքեզ ըզփրկողդ եկեալ հայրական իշխանութեամբ ի պանծալ ըզգուրբըն քո։ Երկիցս կրկնեա։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Զքեզ քրիստոս զոր մեք եկեղեցի. և այլն։

Սրկ. Նու և խաղաղութե զՏր աղա։

Քհ. Օրհնութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ։

Եւ ապա ասեն օրհնութիւն զաղօթս Ամբակումայ մարգարէին։

Տէր զլուր քո լուայ, և երկեայ ի՟ր. հայեցայ 'ի գործս քո, և զարհուրեցայ։
'Ի մէջ երկուց գազանաց ծանիցիս. 'ի մերձենալ ամացն յայտնեսցիս. 'ի հասանել ժամանակին երևեսցիս։
'Ի խռովել անձին իմոյ, 'ի բարկութե՟ զողորմութի՟ յիշեսցես։
Աստուած 'ի հարաւոյ եկեսցէ, և ս՟րբն 'ի փառան լեռնէ։
Յայտնեսցեն երկինք զվայելչութի՟ փառաց նորա. և օրհնութե՟ նորա լցան տիեզերք։
Ճառագայթք որպէս 'ի լուսոյ հատան 'ի նմանէ, և եղջիւրք 'ի ձեռին նորա գտան. և անդ հաստատեցաւ զօրութի՟ փառաց նորա։
Յերեսաց նորա ելցեն հարուածք. և զհետ շաւղաց ն՟ր երթիցեն մեծամեծք 'ի թռչնոց։
Եկաց և չափեաց զերկիր. հայեցաւ և դիտեաց զհեթանոսս։
Լերինք հալեսցին, և անտառք վատնեսցին. Ճանապարհք՝ որ 'ի սկզբանէն էին՝ կորասցին. և 'ի նմանէ դողասցի ա՟մ երկիր։
Տեսի զբանակսն քուշացւոց. խռովեսցին ա՟մ բնակիչք վրանացն մադիամու։
Մի՛ թէ 'ի վերայ գետոց բարկանաս դու տէր, կամ սրտմտութի՟ քո 'ի վերայ գետոց, կամ բարկութիւն քո 'ի վերայ ծովու։
Ելէր դու 'ի կառս քո. հեծելութիւնդ քո փրկութի՟ եղև յելանելդ քո։
Զարթեաւ աղեղն քո, զնետս կապարճից քոց արբեցուցեր. զգետս ցրեցեր, և զերկիր դո-

ղացուցես 'ի սաստկութէ անձրևի, որ անցանեն ընդ սա:

Անդունդք աղաղակեցին մեծաձայն. լոյս փայլման արեգական արգելաւ, և ծագումն լուսանի դադարեաց:

Որպէս 'ի նշոյլս սլաքաց քոց գնասցես, որպէս 'ի լոյս փայլատակման սրոյ քոյ:

Բարկութբ զարթիցես 'ի վերայ երկրի. բարկութբ կալցիս զհեթանոսս:

Երևեցար 'ի փրկութիւն ժողովրդեան քո, 'ի փրկել զընտրեալս քո:

Նետաձիգ եղեր 'ի գլուխս մարդկան ամբարտաւանից. մինչև յանդունդս ծովու ընկղմեցան:

Խնդրեցեր զվրէժ զօրութբ քով 'ի զօրագլխացն մեղաւորաց, ոյք յուսացեալն էին յանդգնութիս իւրեանց. զի կերան զաղքատն 'ի գաղտնիս:

Առաքեցեր 'ի վերայ ծովու զերիվարս քո. խռովեցան յաղթ ջուրք անդնդոց:

Կացի ես, և դեղան աղիք իմ 'ի ձայնէ բերանոյ իմոյ. եմուտ դողումն յոսկերս իմ, և ես յանձն իմ խռովեցայ:

Զայս պահեցեր յաւուր նեղութե ածել 'ի վերայ ազգի, որ մարտնչին ընդ ժողովրդեան քում:

Թզենի ոչ տացէ զպտուղ իւր, և այգւոյ բեր մի՛ գտցի. ձիթենիք մնասցեն, և երկիր մի՛ բուսուսցէ զդալարի:

Պակասեսցեն հօտք 'ի գոմոց, և եզինք մի՛ ևս գտցին 'ի մսուրս:

Ես 'ի տր յուսացայ, ցնծացայ և ուրախ եղէ յած փրկիչ իմ:

Տէր տէր ես ինձ զօրութի, և կացոյց զոտս իմ

՚ի հաստատուն. ՚ի վերայ պարանոցի թշնամ-ւոյն կարգեաց զնա, և հանգոյց զնա արդ-արադ:

Օրհնի տաղն շարական. Դ.Կ:

Իւրեայ զսքանչելի անօրէնութեան քո ըղ-լուր. քանզի յերկնից խոնարհեալ մարմնա-ցար ՚ի սուրբ կուսէն. և խաչեցար ընդ աւա-զակսն. և զարհուրեալ հիացայ ընդ քո ընդ անհաս մարդասիրութիւնդ: Օրհնաբար պայծառութիւնդ գուշակեաց մեզ մարգարէն. ասէ եղեր դու ՚ի կառս քո. հեծելութիւնդ քո՝ քերովբէ ... փրկութիւն եղեւ յերկ-նից քո: Աւրհնեցար ի փրկել զաղարածս ի մահուանէ՝ և զմարմինս հիացեալ սասա-նեցան ի յահէ ամենազօր փառաց քոց:

Նոյն սարկաւագն քարոզէ:

Եւ ես խաղաղութեան զմեր աղաչեսցուք. ըն-կալ, կեցո և ողորմեա:

Եւ քահանայն խոնարհ աղօթէ, և ասէ.

Օրհնութիւն և փառք Հօր և որդւոյ:

Եւ ասեն զօրհնութիւն Եզեկիայ հանդերձ շարականա-յաղէս:

Օրհնութիւն Եզեկիայ:

Ես ասացի ՚ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես ՚ի դրունս դժոխոց:

Թողի զամս յետին իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութիւն Աստուծոյ յերկիր կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք խուռովք հանդերձ:

Շարական հանգստեան. Դկ:

Ես ասացի, Տէր, ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմա-մեղի. որ բնակեալ ես ի յերկինս և յան-մարմնոց փառաբանիս. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ:

Սաղմոս:

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի թողի զամս զկենաց իմ:

Ել գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն՝ որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ ՚ի հատանել:

Շարական:

Պակասեցայ յազգատոհմէ՝, լքեալ թողի զկենաս աշխարհի. և մարմնոյ ունայնութիւն դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փա:

Սաղմոս:

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որպէս ՚ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտէ մինչ ՚ի գիշեր մատնեցայ:

Որպէս ծիծառն այնպէս ճչեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ ՚ի տեսանելոյ:

Շարական :

Յաւուր յայնմիկ մանանեցայ ի ձեռս ահեղ հրապարակին. և առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող բնաւից, տէր բոլորից. յիս մարդասիրեա՛ բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո՛ :

Ողորմեա :

Հայեցայ ՚ի բարձունս առ տ՟ր ա՟ծ իմ. որ փրկեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ :

Տէր վ՟ն այնորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ, դարձուցեր զոգի իմ. մխիթարեցայ և կեցի :

Շարական :

Հայեցայ ՚ի բարձունս՝ առ քեզ կարող յամենայնի. ընկալ զիս յարկս արդարոց, ամբածածուկ աջովդ քո. յիս մարդասիրեա՛ :

Ողորմեա :

Ահա ՚ի խաղաղութենէ դարձաւ դառնութիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զա՟մ զկեանս իմ :

Զի ոչ եթէ որ ՚ի դժոխս են, խոստովան առնիցին առ քեզ. և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ. և ոչ յուսասցին ՚ի ճշմարտութիւն քո ամենեքեան, որ իջանեն ՚ի դժոխս :

Շարական :

Ահա ի խաղաղութիւնս՝ դարձայ ի հող յորմէ ստեղծայ. նորոգող Ճարտարապետ պարգեւատու ողորմութեան. յիս մարդասէր :

Սաղմոս ։

Ո՛վ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ Տէր · որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիւս քո, Տէր փրկութեան իմոյ ։

Ես ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութիւն նոր, զամենայն աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ Տէր ։

Շարական ։

Ո՛վ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ Քրիստոս Թագաւոր յաւիտենից · որ փառօք փառաւորիս ի՝ յերկնայնոց և յերկրայնոցս · յիս մարդասիրեա ։

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։
Տէր ողորմեա ։

Վասն հրաժարելոյ քահանայիս, այս անուն, յերկրաւոր կենցաղոյս, և արժանաւոր լինել երկնից արքայութեան, զՏէր աղաչեսցուք ։

Վասն որք 'ի ծովածուփ և 'ի մնավտանգ աշխատութեանս յուղարկեցան հասանել 'ի նաւահանգիստն խաղաղութեան զՏէր աղ ։

Վասն զի որք փոխեցան յախտալից և 'ի տխրական կենցաղոյս, զի զանանց զկեանսն ժառանգեսցեն, զՏէր աղ ։

Վասն զի արժանի արասցէ զսա մտանել ընդ նեղ դուռն, և կալ առաջի ահաւոր բեմին քո, զՏէր աղ ։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր ։

Նոյն ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեայց ։
Գ. Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

ԺԴ. Տէր ա՟ծ արարիչ ա՟մ արարածոց, դու զօրութ՟ք քոյով մեծաւ իջեր 'ի սանդարամետս դժոխոց, և լուծեր զզօրութի մահու. և ազատեցեր որ 'ի նմա զհոգիսն, վերափոխեալ յանմահական քո հանգիստդ ։ Աղաչեմք զքեզ տ՟ր, զհոգի այս անուն քահանայիս խառնեա 'ի դասս սիրողաց անուանդ քո ս՟բյ. և զմեզ զժողովուրդս քո, որ կամք առաջի քո, օրհնեա և արժանաւորեա փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ս՟բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութի ա՟մ՟ն ։ Ա՟ծ երկր ։

Աղաչեմք զքեզ տ՟ր, յահաւոր քո գալստեանդ 'ի գոչել ա՟ծային փողոյն՝ արա զսա արժանի նորոգման, կալ զուարթերես յաջակողմեան դասուն, մտանել յերկնային քո ս՟բ յառագաստդ, պայծառացեալ առաջի քո ա՟ծային լուսոյդ ։ Ընդ մովսէսի և ընդ ահարոնի համարեսցի քահանայութ՟ի սորա, ընդ մելքիսեդեկի, և ընդ այլ ուղղափառ նահապետացն. լինել հաղորդս խոստացեալ քոյ բարեացդ, ք՟ս յ՟ս տ՟ր մեր. ընդ որում հօր և հոգւոյդ ս՟բյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սաղ. [illegible] Դ. կ. [illegible] Դաւթեան ալէլուիա:

Դատեա տէր զայնոսիկ՝ որ դատին զիս. ալէլուիա:

Մարտիր ընդ այնոսիկ, որ մարտնչին ընդ իս. ալէլուիա:

Առ զզէն և զասպար քո, և արի յօգնել ինձ. հան զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա. և ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո եմ ես. ալէ:

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին որք խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որ խորհէին ինձ չար. ալ:

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և հրեշտակ տեառն նեղեսցէ զնոսա. ալ:

Եղիցին ճանապարհք նոցա 'ի խաւար և 'ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ տեառն հալածեսցէ զնոսա. ալ:

Ի նանիր թաքուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց, և 'ի նանիր նախատեցին զանձն իմ. ալ:

Տէր յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմարտութիւն քո մինչև յամպս. ալէլուիա ալէլուիա:

Արդարութիւն քո որպէս լերինք Աստուծոյ. իրաւունք

քո որպէս խորք բազումք. զմարդիկ և զա-
նասուն կեցուցանես դու տէր. ալէ։

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո
ած. այլ որդիք մարդկան 'ի հովանի թևոց
քոց յուսասցին. ալ։

Արբեսցին նոքա 'ի պարարտութենէ տան քո. և
զուղխս փափկութեան քո տացես ըմպել նո-
ցա. ալ։

Ի քէն է աղբիւր կենաց. և լուսով երե-
սաց քոց տեսանեմք ըզլոյս. ալ։

Ձգեա զողորմութիւնս քո որք ճանաչեն ըզ-
քեզ, զարդարութիւնս քո որ ուղիղ են սր-
տիւք. ալ։

Մ՝ի եկեսցէ 'ի վրայ մեր ոտն ամբարտաւանից.
և ձեռք մեղաւորաց մի դողացուսցեն ըզ-
մեզ. ալ։

Անդ անկցին ամենեքեան՝ որք գործեն զանօ-
րէնութիւն. մերժեսցին և այլ մի կարասցեն
հաստատել. ալ։

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն.
ալէլուիա ալէլուիա։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտր աղաչեսցուք. ըն-
կալ, կեցո և ողորմեա։

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ։

Եւ ապա ասեն զօրհնութիւնն Մովսէսի :

Տեսանէրուք և տեսէք՝ զի ես եմ. և ոչ գոյ այլ ած բաց յինէն :
Ես սպանանեմ, և ես կեցուցանեմ. հարկանեմ, և ես բժշկեմ. և ոչ ոք իցէ՝ որ հանիցէ զձեզ 'ի ձեռաց իմոց :
Համբարձի յերկինս զձեռս իմ. երդուայ աջով իմով, և ասացի թէ կենդանի եմ ես յաւիտեան :
Սրեցից որպէս փայլակն զսուսեր իմ, և 'ի խընդիր վրիժուց արձակեցից զաջ իմ:
Հատուցից զհատուցումն թշնամեաց իմոց. և ատելեաց իմոց հատուցից զհատուցումն նոցա նոյին :
Արբեցուցից զնետս իմ յարենէ նոցա. և սուր իմ կերիցէ միս, յարենէ վիրաւորելոց գերելոց գլխոց իշխանաց՝ թշնամեաց նոցա :
Ուրախ եղիցին երկինք նովաւ. և երկիր պագցեն նմա ամ որդիք այ :
Ուրախ եղերուք հեթանոսք ընդ ժողովրդեան նր. և զօրացուսցեն զնա ամ հրեշտակք այ:
Խնդրելով խնդրեցաւ վրէժ արեան որդւոց նոցա. հատուցումն թշնամեաց նոցա՝ հատուցաւ նոցա :
Հատուցումն ատելեաց նոցա հատուցաւ նոցա. սրբեսցէ տր զերկիր ժողովրդեան իւրոյ:

Օրհնի ասեն շարական. ԱՁ :

Տեսանեաք ըզգեղ քրիստոսի թագաւորը յաւիտենից. և տեսաք ըզգեղ իշխան մահու և կենաց. զի դու ես տէր՝ և չիք այլ ոք բայց

ի քէն։ Աջով քո բարձրելոյ առցես զվրէժս ի թշնամեացս. և նետք քո արբցեն զարիւն նորա. զլ։ Որ յարեար ի մեռելոց. նորոգեցեր զազգս մարդկան. սրբուհւոյն աղաչանօք հաստատեա զհիմունս եկեղեցւոյ սրբոյ քո. զլ դու։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։
Տէր ողորմեա։

Վասն խոստովանողական հոգւոյս, որ հրաժարեցաւ ՚ի մէնջ, զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն քաւութեան և թողութեան մեղաց նորա և մեր ամենեցուն զՏէր աղ։

Վասն առաջնորդելոյ սմա հրեշտակին խաղաղութեան յօթևանս սրբոցն զՏէր աղ։

Վասն պարգևելոյ սմա մասն և բաժին ընդ ժառանգաւորս արքայութեան երկնից զՏէր աղ։

Վասն ընդունելոյ զպաղատանս միաբան ժողովելոցս զՏէր աղ։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քէն ննջեցին, զՏէր։ Յիշ։

Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեայ։
Գ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

ԺՀ. Տէր Աստուած յոյս ամենեցուն. որ նստիս յաթոռս քերովբէից, և երկրպագիս ՚ի սրբոց հրեշտակաց, և ընդունիս զաղաչանս մարդկան, և գթաս ՚ի հոգիս հանգուցելոց, ՚ի հաւատացեալս ամենասուրբ երրորդութեանդ։ Եւ զքահա-

նայս զոր ընտրեցեր 'ի սպասաւորութիւն եկեղեցւոյ քում սբյ՝ 'ի հաճոյս քո պաշտել զքեզ, և դարձեալ անդրէն դարձուցեր, ուստի առեղծեր զսա. ըստ բանի քում զոր ասացեր՝ եթէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս: Եւ այժմ 'ի ձեռն կոչմանն քո տր, զհանգիստ քո շնորհեա սմա: Եւ զամ մեղս զոր գործեալ իցէ, թող զկամայ և զակամայ. և զհոգի սորա խաղաղութբ ընկալ տր յերկնային խորանսդ. և զմեզ արժանի արա փառաւորել զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենից: Ը. Ջ երկր:

Ոչ ես տր ած մեր, որ բնակեալդ ես յերկինս, և բարերարնիս երեքսրբեան օրհներգութբ, և քաղցրութբ խնամես զարարածս քո: Որ ընտրեցեր քեզ ժողովուրդ յամ ազգաց, փառաւորել զանուն քո տր, և խոստացար մեզ զանմահ բարութեցդ զհանգիստ: Ընկալ և օրհնեա և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո այսմանիկ քահանայի ընդ ամ սբս քո, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, 'ի խոստացեալ հանգըստեան քում. և զամ յանցանս, զոր յանցեալ իցէ առաջի քոյ, ներեա և թող սմա. և ողորմութբ քո այցելեա զհոգի սորա յանմաքուր գործոց, և 'ի կապանաց մեղաց. և հանգո 'ի դասս սրց քոց. և զմեզ արժանաւորեա փառաւորել զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ տեառնագրեն զդին ամ քահանայքն:

Ապա ասէ սաղմոս Լ̃Ը․ ողբաձայն ։

Աջ․ Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրութե̃ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ․ սակայն ընդունայն է ա̃մ մարդ մնեղի ։

Ձխ․ Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ, զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով ։

Եդի պահապան բերանոյ իմոյ 'ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ ։

Խուլ եղէ, և խոնարհեցայ․ լռեցի 'ի բարութ̃է, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս ։

Ջեռաւ սիրտ իմ 'ի փորի իմում․ և 'ի խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր ։

Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի, ցո՛յց ինձ Տ̃ր զկատարած իմ և զթիւ աւուրց իմոց՝ քանի՛օն է, զի գիտացից թէ որչափ ինչ պակասեալ է յինէն ։

Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրութե̃ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ․ սակայն ընդունայն է ա̃մ մարդ մնեղի ։

Ապաքէն որպէս 'ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի․ գանձէ, և ոչ գիտէ ում ժողովէ ։

Իսկ արդ ո՞վ է համբերութի̃ իմ, թէ ոչ դու Տէր․ կամ կար զօրութե̃ իմոյ, թէ ոչ 'ի քէն ։

Յամենայն անօրէնութ̃է իմմէ փրկեցեր զիս․ նախատինս անզգամաց արարեր զիս ։

Խուլ եղէ, և ոչ բացի զբերան իմ․ զի դու արարեր ։

'Ի բա՛ց արա յինէն զտանջանս իմ․ զի 'ի զօրութ̃է ձեռին քո ես պակասեցայ ։

Աշտամբութ̃բ վասն մեղաց խրատեցեր զմարդ ,

մաշեցեր որպէս սարդխոստայն զանձն նորա․ սակայն ընդունայն է ա՟մ մարդ։

Լուր տ՟ր աղօթից իմոց, ունկն դիր խնդրուածաց իմոց․ արտասուաց իմոց մի՛ լռեր։

Պանդուխտ եմ ես առաջի քո․ նժդեհ և անցաւոր, որպէս ա՟մ հարք իմ։

Թո՛ղ արա ինձ, զի հանգեայց․ մինչև երթեալ իցեմ, ուստի այլ ոչ ևս դառնիցիմ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։ (կա՟․ 6։)

Բայց դուք քահանայք տ՟ն կոչեսջիք, և պաշտօնեայք ա՟յ մերոյ անուանեսջիք․ զզօրութիւն ազգաց կերիջիք, և մեծութ՟ նոցա սքանչելի լինիջիք։ Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն․ և փոխանակ անարգանաց ձերոց՝ ցնծութիւն․ և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն, և ուրախութիւն յաւիտենից ՚ի վերայ գլխոց նոցա։ Զի ես եմ տէր, որ սիրեմ զարդարութիւն, և ատեամ զյափշտակութիւն յանիրաւութէ․ տաց զվաստակս նոցա արդարոց, և ուխտ յաւիտենից ուխտեցից ընդ նոսա։ Եւ ծանիցի ՚ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, և ծնունդք նոցա ՚ի մէջ ժողովրդոց։ Ամենեքին որ տեսանիցեն․ ճանաչիցեն զնոսա՝ թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յա՟յ․ և ուրախութ՟ ուրախ եղիցին ՚ի տ՟ր։

Պետրոսի առաքելոյն ՚ի կաթուղիկեայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (ա՟․ 10։)

Վասն որոյ եղբարք, առաւել փութասջիք՝ զի բարեացն գործովք հաստատուն զձեր կոչումն և զընտրութիւն պահիցէք․ զայս արարեալ, ոչ երբէք յանցանիցէք։ Զի այսպէս առատապէս

շնորհեսցի ձեզ մուտ ՚ի յաւիտենական արքայութ̃ին Տն̃ մերոյ և փրկչին Յսի Քսի : Որով պատրաստիցիմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել զն̃ սոցին առաւել ևս գիտակացն և հաստատելոցն եկեալ հասեալ ճշմարտութ̃ին : Քանզի իրաւունս համարիմ, մինչ դեռ եմ ՚ի մարմնի աստ, զարթուցանել զձեզ յիշատակօք : Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս, որ̃պ և Տր̃ մեր Յս̃ Քս̃ եցոյց ինձ : Ջու փութամ ձեպիմ միշտ զձեզ յորդորել . զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս ունիցիք զյիշատակս այսոցիկ :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Որպէս սիրելի են յարկք քո Տր̃ զօրութեանց . ցանկայ և փափաքէ անձն իմ ՚ի գաւիթս քո :

ործ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յովհաննու . (ժդ̃ . 31 :)

Տէրն մեր Յս̃ Քս̃ ասէ .

Այժմ փառաւորեցաւ որդի մարդոյ . և ա̃ծ փառաւորեցաւ ՚ի նմա : Եւ եթէ ա̃ծ փառաւորեցաւ ՚ի նմա . և ա̃ծ փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր . և վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա : Որդեակք իմ, փոքր մինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ . խնդրիցէք զիս, և որ̃պ ասացի ցհրեայսն, եթէ ուր ես երթամ, դուք ոչ կարէք գալ, և արդ ձեզ ասեմ : Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս . որ̃պ սիրեցի ես զձեզ . զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս : Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս : Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տր̃ յո՞ երթաս : Պատասխանի ետ Յս̃ . ուր ես

երթամ, դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ. բայց ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա Պետրոս. տ՟ր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո։ Պատասխանի ետ յ՟ս. զա՞նձն քո դիցես 'ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, չև իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս։ Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատացէք յա՟ծ, և յիս հաւատացէք։ 'Ի տան Հօր իմոյ օթևվանք բազում են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ պատրաստել ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ և առնում զձեզ առ իս. զի ուր եմն ի-ցեմ, և դուք անդ իցէք. և ուր երթամն՝ գի-տիցէք. և զճանապարհն գիտիցէք։ Ասէ ցնա Թովմաս. տ՟ր, ոչ գիտեմք յո՛ երթաս, և զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա յ՟ս. ես եմ ճանապարհ, և ճշմարտութիւն և կեանք։ Ոչ ոք գայ առ Հայր, եթէ ոչ ինև։ Եթէ զիս գիտէիք, ապա և զՀայրն իմ գիտէիք. և այսու-հետև գիտասջիք զնա։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ։

Վ՟ն 'ի վերուստ խաղաղութ՟ե և փրկութ՟ե անձանց մերոց զտ՟ր աղաչեսցուք։ Տ՟ր ողորմեա։

Վ՟ն լսելի լինելոյ տ՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զտ՟ր։

Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զտ՟ր։

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զտ՟ր։

Վ՟ն զի մի՛ ընդ խստանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութ՟ե զտ՟ր։

Ընդ հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ու-
ղիղ հաւատով 'ի քս̄ ննջեցելն, զոր։ Յիշեա։
Եւ ևս միաբան։ Զամենեսին մեր։ Ողորմեայց։
Է. Տր̄ ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Ած̄ յաւիտենական, անսկիզբն, անեղ,
անփոփոխելի անհասանելի խորհուրդ․ հայր բա-
րերխնամող, ծնող միածնի որդւոյ քո, և առա-
քողի հոգւոյդ սրբոյ՝ որ 'ի քէն ելանէ և լնու
զամենայն արարածս։ Դու Տր̄, ամենակարող
զօրութբ̄ քո առեալ հող յերկրէ, արարեր ըզ-
մարդն, և բնակեցուցեր զնա յանցաւ և յանաշ-
խատ 'ի կեանս անմահականս յձ̄ագործ տըն-
կոցն վայելչութեան․ և պատուիրանադրութբ̄
զգեցուցեր զնա անամօթ փառօք 'ի դրախտին
փափկութե̄։ Սակայն չարին խանդացեալ ընդ
մեծութե̄ պատուի նորա, զոր 'ի քումմէ բարե-
րարութե̄դ ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յա-
ղագս անհասիցն ցանկութե̄․ որ և զիւրն ոչ պա-
հեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ յերեսաց
քոց Տր̄։ Իսկ յանցանել նորա զպատուիրանաւ
քո Տր̄, հանեալ եղիր զնա արտաքոյ դրախտին
փափկութե̄, զգեցուցեր նմա զմաշկեղէն հան-
դերձն, զտխրալի և զախտաւոր մարմինս, և սահ-
մանեցեր հողադարձիլ հողոյն։ Եւ ոչ այնու ան-
տես արարեր, այլ՝ առաքեցեր զմիածին որդիդ
քո․ որ եկեալ մարմնացաւ 'ի սբ̄ և յանարատ
և յանապական կուսէն Մարիամայ, զգեցեալ
զհնացեալ մարմին ծառայութե̄ մերոյ, զոր ծա-
ռայէաքն մահու մեղաց՝ տարագրութբ̄ 'ի ձեռն
կնոջն դաւաճանութե̄, ազատեցոյց ած̄ութբ̄ իւրով
'ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ, և անապա-

կան Թաղման ։ Զի զոր անսուտ բանիւդ քո հարկիւ պարտապան էաք մեռանել, եբարձ զքանչելագործ յարութեամբն իւրով, և լուսաւորեաց զազգս որդւոց մարդկան 'ի նորին նմանութիւն պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր զհայրն, և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով արժանաւորեցաք կոչել զքեզ Հայր ։ Սա զի նստելով ընդ աջմէ քումմէ մարմնովն՝ զոր 'ի մէնջ էառ, և մեզ խոստացաւ յարութիւն կենաց 'ի միւսանգամ գալստեանն 'ի դատաստան յաւուրն յետնում ։ Եւ պարգևեաց մեզ ժամանդրութիւն գործոց բարեաց զանցաւոր զկեանս, որով մարթասցուք գտանել զերկնին կենդանեաց 'ի ձեռն վարդապետութեան սրբոց առաքելոց, որով եբարձ զդիւամոլ կռապաշտութիւն յաշխարհէ ։ Եւ այժմ տէր բարերար և բազումողորմ, ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ՝ որ ելից զժամանակ պանդխտութեան նժդեհութեան իւրոյ 'ի վերայ երկրի, և ընկալաւ զլուծումն յաշխատութեանց և յաշխարհահեծ պատրողական խաբէութեանց. և դասաւորեա զսա ընդ տէրս քո յարքայութեան քում, ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք, միշտ յարագուարճ երկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ ամենայն փառաց քոց, ուր ուրախանան ամ ընտրեալք քո. ընդ նոսին դասաւորեա տէր զհոգի հանգուցելոյս մերոյ ։ Զի և մեք սովաւ հանդերձ փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութիւն ամենից ։ Եւ երկիր ։

Հայր մեր, որ յերկինս և յերկրի և յամի. սուրբ եղիցի անուն քո 'ի վերայ մեր. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի. և փառաւորեսցի անուն քո տէր յա-

ւիտեան ։ Որ պատրաստեցեր մեզ հանդիստ յերկրաւոր աշխատութե̃ցս զանախտ և զանաշխատ կեանս ։ Որ ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սպաներ զմահ, և շնորհեցեր մեզ զկեանս և զանեղծութի̃ ։ Որ փրկեցեր զմեզ քո յիշխանութե̃ խաւարի, և փոխեցեր յարքայութի որդւոյ քո սիրելւոյ տն̃ մերոյ և փրկչին յի̃ քի̃ ։ Ընկալ մարդասէր տր̃, աղաչեմք զքեզ, զհոգի սորա ընդ արդարս քո ՚ի հանգստեան քում. և թուեա ՚ի համարս ո̃րց քոց ՚ի ձեռն փրկութե̃ միածնի քո, և նորոգութե̃ կենդանարար և ազատիչ ո̃ր հոգւոյդ. որում վայելէ փառք իշխանութի̃ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Եւ բառնան քահանայքն, և տանին ՚ի դուռն ։ Թէ եպիսկոպոս է, զխոյրն և զգաւազանն պատուով առաջի բերեն ։

Եւ ասեն սաղմոս ճլէ̃. ողբաձայն ։

հը. Տէր ողորմութի̃ քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի̃ անտես առներ ։

ճլէ. Խոստովան եղէց քեզ տր̃ բոլորով սրտիւ իմով. առաջի հրեշտակաց սաղմոս ասացից քեզ ։

Զի լուար զբանս բերանոյ իմոյ. երկիր պագից ՚ի տաճար ս̃բ քո, և խոստովան եղէց անուան քում վասն ողորմութե̃ և ճշմարտութեան քո ։

Մեծ արարեր յա̃մի զանուն ս̃բ քո. յորում

ւուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ. և բազում արասցես զողորմութիւն յանձն իմ։

Խոստովան եղիցին առ քեզ Տր̃ ամ̃ թագաւորք երկրի. զի լուան զբանս բերանոյ քոյ, և օրհնեսցեն զճանապարհս քո։

Մեծ են փառք Տն̃. բարձր է Տր̃, զխոնարհս տեսանէ, և զբարձունս ՚ի հեռաստանէ ճանաչէ։

Թէ գնացից ես ՚ի մէջ նեղութե̃ց, կեցուսցես զիս ՚ի բարկութե̃ թշնամւոյն։

Ձգեցեր զձեռն քո, և փրկեաց զիս աջ քո. և Տր̃ հատուսցէ ընդ իմ։

Տր̃, ողորմութի̃ քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։

Ընթերցուած յԵրեմիայ մարգարէէ։
(Ողբ. Գ. 1։)

Ես հզօր, հայեցայ յաղքատութի̃ իմ. ՚ի ձեռն գաւազանի սրտմտութե̃ իւրոյ ընկլոյզ զիս. և ած ՚ի վերայ իմ խաւար, և ոչ լոյս։ Բայց սակայն դարձոյց ՚ի վերայ իմ զձեռն իւր հանապազ։ Մաշեաց զմորթ և զմարմին իմ. զոսկերս իմ փշրեաց առ հասարակ. շինեաց ՚ի վերայ իմ, և պատեաց զգլխով իմով, և ջանացաւ նստոյց զիս ՚ի խաւարի իբրև զմեռեալ յաւիտենից։ Պատեաց ՚ի վերայ իմ, և ոչ ես կարեմ խլրտել։ Ծանրացոյց ՚ի վերայ իմ քան զպղինձ. զի թէպէտ և ասացի, թէ կարդացից և աղաղակեցից, փակեալ և արգելեալ է առաջի իւր զաղօթս իմ։ Արկ արգել ճանապարհաց իմոց, և խից ՚ի խրտուիլ զշաւիղս իմ. եղև ինձ իբրև արջ դարանակալ, և իբրև առիւծ թա-

քուցեալ եմուտ զհետ իմ. հալածեաց և եհաս, և լքոյց զիս. և արար զիս յապականութիւն: Ա՛ռաւ ընդ գիրկս իւր, և ելից զիս նետիւք, իբրև զնպատակ. կործեաց ընդ մէջ զերիկամունս իմ. արար զիս նետալից, և ծաղր ժողովրդեան իմոյ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս: (Դ. 14:)

Զի գիտեմք, եթէ որ յարոյց զՅս, և զմեզ ընդ Յսի յարուսցէ. և յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ: Զի ամ ինչ վասն ձեր է. զի շնորհքն յաճախեալք 'ի բազմաց գոհութենէ առատի, առաւելեսցին 'ի փառս Այ: Վասն որոյ և ոչ ձանձրանամք. այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքինն մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ: Զի առժամայն յաճախումն թեթև նեղութեանս մերում' 'ի յաւիտենականն առաւելութեան զմեծութեան փառացն գործէ 'ի մեզ: Քանզի ոչ գիտեմք զերևելիսս, այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առժամանակ մի են, և աներևոյթքն յաւիտենականք: Քանզի գիտեմք, եթէ երկրաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտեսցի, շինուած յԱյ ունիմք, տաճար առանց ձեռագործի յաւիտենական յերկինս: Եւ ընդ այս տաղտկամք. քանզի զբնակութիւն երկնից փափագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենուցումքն, ոչ մերկ գտանիցիմք: Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ, տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց անտի: Այլ որ յաջողեաց մեզ 'ի սոյն, Ած է. որ ետ մեզ զառհաւատչեայ հոգւոյն: Արդ համարձակիմք

յիմ ժամ, և գիտեմք, եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ, օտարանամք 'ի տնէ : Օ՜ի հաւատովք գնամք և ոչ կարծեօք : Արդ համարձակիմք և առաւել ես հաճեալ եմք ելանել 'ի մարմնոյ աստի, և մտանել առ տծ վասն որոյ և աշխատանամք . զի եթէ յամիցեմք և եթէ ելանիցեմք, հաճոյ ևեթ լիցեմք նմա : Վասնզի անեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ատենին քսի . զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով զոր ինչ գործեաց յառաջ, եթէ բարի, և եթէ չար :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ եղէ յոյժ :

ալէ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Յովհաննու . (ժդ . 15 :)

Տէրն մեր յս քս ասէ .

Եթէ սիրէք զիս, զպատուիրանս իմ պահեսջիք . և ես աղաչեցից զհայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան . զհոգին ճշմարտութե՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա . բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ, և ընդ ձեզ եղիցի : Ոչ թողից զձեզ որբս, գամ առ ձեզ : Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս . բայց դուք տեսանիցէք զիս . զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք : Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես 'ի հօր իմում, և դուք յիս, և ես 'ի ձեզ : Որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս . և որ սիրէն զիս,

սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ . և ես սիրեցից զնա , և երևեցուցից նմա զիս : Ասէ ցնա Յուդա , ոչ սկարիովտացին . տ՟ր՝ զի՞ եղև , զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ , և ոչ աշխարհի : Պատասխանի ետ յ՟ս , և ասէ ցնա . Եթէ ոք սիրէ զիս , զբանն իմ պահեսցէ . և Հայր իմ սիրեսցէ զնա , և առ նա եկեսցուք , և օթևանս առ նմա արասցուք : Իսկ որ ոչն սիրէ զիս , զբանս իմ ոչ պահէ : Եւ բանն իմ զոր լուայք , ոչ է իմ . այլ Հօրն , որ առաքեացն զիս :

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր :

Սարկաւագն քարոզէ :

Վ՟ն 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբանն ա՟ն զ՟տր աղաչես : Տ՟ր ողորմ :

Վ՟ն չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութիւն , որում ոչ կարեմք համբերել , զ՟տր :

Վ՟ն անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին ք՟ի զ՟տր :

Վ՟ն առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զ՟տր :

Վ՟ն արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութե՟ զ՟տր :

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց , որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին , զ՟տր : Յիշեա՛ :

Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեայ :

Աղօթք :

քհ . Օրհնեալ ես արդարադատ և ողորմած ա՟ծ , որոյ ճշմարտութի՟դ անպատում է , և ողորմութեանդ ոչ գոյ թիւ , որ վասն արդար դատաստանի քո լուծեր 'ի հող զշնչաւոր մարմինս մեր , զպատրեալս 'ի բանսարկուէն , ասելով .

հող էիր և 'ի հող դարձցիս : Ըստ որում խո-
նարհեցան անձինք մեր, և յերկիր կցեցան մէջք
մեր : Իսկ դու ը՟ս բազում ողորմութե՟ քո, մար-
դասէր տ՟ր, խոնարհեցար նորոգել զմարմինս հո-
գւոր : Առաքեցար դու ինքնին միածին բանդ.
հօր, և տպաւորեցեր յանձին քում կամաւո-
րութ՟ զմեր մահս, որ՟ զի տացես մեզ զքո ան-
մահութիդ. եդար 'ի գերեզմանի՝ համարելով
ընդ մեռեալս. յարուցեալ համբարձար փառօք
յերկինս, և նստար ընդ աջմէ հօր. և զանկա-
կիցս նմանութե՟ մահու քո, խոստացար լինել
նմանակիցս յարութե՟ քո, զքո սիրելիսն. և զմար-
մինս խոնարհութե՟ նոցա կերպարանակից առնել
ըստ նմանութե՟ քոյոց փառացդ՝ յերևել յայտնութե՟
քո 'ի փող յետին, յորժամ գաս տալ նոցա
վարձս : Վ՟ս որոյ աղաչեմք զքեզ, տ՟ր բարերար.
արա՛ զսա արժանի փառաւոր յարութենդ ընդ
սրբս քո յաւուր յայնմիկ համդիպել քեզ փա-
ռօք. որպէս զի զուարթերես կացցէ յաջակող-
մեան ընդ ընտրելոց քոց, և զնոյին խոստա-
ցեալ բարիսն ժառանգեսցէ. և գոհանալով
փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Խաղաղութի ա՟մն : Ը՟ն երկր :

Որ յերկնայինս զինուորութենցդ անդադար
փառաբանիս սրբասացութեամբ, 'ի հրեշտակաց
և 'ի հրեշտակապետաց, յաթոռոց և 'ի տէ-
րութեց, յիշխանութեց, 'ի պետութեց, 'ի զօրութեց,
'ի սրովբէից և 'ի քրովբէից, որք անլռելի պա-
րակցութ՟ հանապազ զքեզ գովելով փառաւո-
րեն, հաճեցար և 'ի ստորնայինս առնուլ եր-
կրպագութի : Դու տ՟ր, անսուտ բանիւ քո խոս-
տացար և ասացեր՝ եթէ որ հաւատայ յիս,
զմահ մի տեսցէ յաւիտեան. և զփոխումն որ՟

'ի մահուանէ 'ի կեանս օրինադրեցեր, կոչելով զքեզ ած կենդանեաց. վասն զի ամենեքին քեզ կենդանիք են: Ընկալ մարդասէր տր, աղաչեմք զքեզ, զխնդրուածս մեր. և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո այս անուանս քահանայի ընդ ամ սրբս քո յաջադաս դասուն 'ի միւսանգամ քո գալստեանդ: Զի և սա արժանի լիցի գոհութե փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զսբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ տեառնագրեն զդին տր քահանայքն. և բառնան տանել 'ի դուռն որահի եկեղեցւոյն: Որոյ 'ի ճանապարհին 'ի պատեհ տեղւոջ դնեն հանգիստ մի. և մինչև գան յառաջին հանգիստն, ասեն շարական. Ա.Ձ:

Այսօր գոլով ի Բեթանիա. քո ամենազօր հրամանաւդ. ձայնեցեր զՂազարու և դողացաւ մահ. դժոխք պարտեցաւ. ապականութիւն լուծաւ. կենդանարար Քրիստոս՝ կեցո զմեզ: Այսօր գոլով ի Բեթանիա զքո զաշխարհակեցոյց սուրբ զյարութիւնդ. յառաջագոյն ծանուցեր անապականաբար կոչմամբ զչորեքօրեայն ի թաղմանէ. կեն: Այսօր գոլով ի Բեթանիա. եբրայեցւոց մանկունքն ըսքանչացեալ ասէին. զմարիամու զեղբայրն ի թաղմանէ՝ յարուցեալ որդւոյն մարիամու. կենդան:

Որէ. Օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի . (Ժա . 1 :)

Տէրն մեր յս քս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ . գոհանամ զքէն Հայր , տր երկնի և երկրի , զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց , և յայտնեցեր տղայոց : Այո՛ Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո . ամ ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ , և ոչ ոք ճանաչէ զորդի , եթէ ոչ Հայր . և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ , եթէ ոչ որդի . և ում որդին կամիցի յայտնել : Եկայք առ իս ամ վաստակեալք և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ : Առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ , և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ , և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց . զի լուծ իմ քաղցր է , և բեռն իմ փոքրոգի :

Փառք քեզ տր ած մեր :

Բարձեալ բառնան քահանայքն , և մինչև գան յերկրորդ հանգիստն , ասեն շարական . ԱՁ :

Կենդանութեանց բաշխող քրիստոս ի բեթանիա եկաւորեալ այսօր . բարեկամին զղազարու պարգևէ զկենդանութիւն : Տնօրինաբար արտասուելով ընդ մարթայիւ և ընդ մարիամաւ . ողբակցէր և որպէս մարդ հարցանէր ուր եդիք զղազարոս : Եւ որպէս զաստուած բարբառով յարուցանէր ի մեռելոց ըղ-

չորեքօրեայն. և զուղղընթաց ձայնին մեռեալն եկն արտաքս անապական:

տրէ. Օրթի:

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Ճ. 28:)

Ասէ տէրն մեր յս̃ քս̃

Սկսաւ ասել պետրոս. աՀաւասիկ մեք թողաք զամ̃ և եկաք զկնի քո: Պատասխանի ետ յս̃ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ ոք է՝ որ եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքորս կամ զՀայր կամ զմայր կամ զորդիս կամ զագարակս վասն իմ կամ վասն աւետարանին, եթէ ոչ առնուցու Հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի՝ տունս և եղբարս և քորս և մարս և որդիս և ագարակս, Հալածանօք Հանդերձ. և յաշխարհին՝ որ գալոցն է, զկեանս յաւիտենականս: Օ ի բազումք եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք առաջինք:

Փառք քեզ տր̃ ած̃ մեր:

Պարզեւալ բանան քահանայքն. և մինչև գան յերրորդ հանգիստն, ասեն շարականն. ԲՁ:

Յաստուածային ձայնէ՝ գոչմանըն սարսեցին դողալով կարապետութք դժոխոցն. և մեռեալն էին արտաքս անապական: Կացեալ ի դուրս այրին և ձայնէր անզգարարող բարբառով ի գերեզմանն. ղազարէ եկ արտաքս ան̃

ապական ։ Ելեալ ի գերեզմանէն երիզա-ւոր ընդ պատանօքն մեռեալն . հրամայեաց լուծանել ի կապանացն յաւիտենից ։

Սրկ․ Օրթի ։

Աւետարան ըստ Ղուկասու . (Իա . 34 ։)

Տէրն մեր յաքն ասէ .

Զգոյշ լերուք անձանց . գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ̃ և արբեցութ̃ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն . զի իբրև որոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ա̃մ երեսս երկրի ։ Արթուն կացէք այսուհետև . յա̃մ ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ա̃մէ՝ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր . և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն, որ կոչի Ձիթենեաց ։ Եւ ա̃մ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ։

Եւ երթան քահանայքն . և մինչև գան 'ի տեղի հանգստեան, ասեն շարական . Դ.Զ ։

Աղբեր անմահութեան բղխեալ ի բեթանիա . կենդանագործեաց ըզգաղափարս ի թաղմանէ ։ Կանխեալ մարխամանցն արտասուալից հառաչմամբ . գտին կենդանացեալ զտէրն

քօրեայ զմեռեալն ։ Յաստուածային ձայնէ գոչմանցն ահըսեցին դողալով դըժոխք․ և երի-զապինդ մեռեալն ըզգեցաւ զանմահութիւն ։

Որէ․ Օրթի ։

Մեղարան ըստ յոհնանն․ (Ժը․ 46։)

Տէրն մեր Յս Քս ասէ․

Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամ որ հաւատայ յիս՝ 'ի խաւարի մի մնասցէ ։ Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց, և ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա․ քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ ։ Որ անարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ դատի զնա․ բանն՝ զոր ես խօսեցայ՝ նա դատի զնա յաւուրն յետնում ։ Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ․ այլ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա ետ ինձ պատուէր զինչ ասացից և զինչ խօսեցայց ։ Եւ գիտեմ թէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք ։ Արդ զոր ես խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ ։

Փառք քեզ Տր ած մեր ։

Եւ տեառնագրեն զդիէն ամենայն ժողովուրդն․ և բառնան բերեն մինչև 'ի դուռն սրահի եկեղեցւոյն, ասելով շարական հանգստեան ։ Եւ 'ի դրանն այս կանոն կատարի ։

Ասեն սաղմոս լԳ. ողբաձայն։

Կց. Այս աղքատ կարդաց առ տ՟ր, և տէր լուաւ սմա. յամենայն նեղուե՟ց սորա փրկեաց զսա։

Ժխ. Օրհնեցից զտ՟ր յա՟մ ժամ, յա՟մ ժամ օրհնու՟թի նորա 'ի բերան իմ։
'Ի տ՟ր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք և ուրախ եղիցին։
Մեծ արարէք զտ՟ր ինև, և բարձր արասցուք զանուն նորա 'ի միասին։
Խնդրեցի 'ի տ՟նէ, և լուաւ ինձ. յա՟մ նեղուե՟ց իմոց փրկեաց զիս։
Մատիք առ տ՟ր, և առէք զլոյս. և երեսք ձեր մի ամաչեսցեն։
Այս աղքատ կարդաց առ տ՟ր, և տ՟ր լուաւ սմա. յա՟մ նեղուե՟ց սորա փրկեաց զսա։
Բանակ հրեշտակաց տ՟ն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, և պահէ զն՟ս։
Ճաշակեցէք և տեսէք, զի քաղցր է տ՟ր. երանեալ է այր, որ յուսայ 'ի նա։
Երկերուք 'ի տ՟նէ ա՟մ ս՟րք նորա. զի ոչ ինչ է պակասու՟թի երկիւղածաց նորա։
Մեծամեծք աղքատացան, և քաղցեան. բայց որք խնդրեն զտ՟ր, մի պակասեսցէ 'ի նոցանէ ա՟մ բարու՟թի։
Եկայք որդիք իմ, և լուարուք ինձ. և զերկիւղ տ՟ն ուսուցից ձեզ։
Ո՞վ է մարդ, որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս իւր տեսանել 'ի բարու՟ե։
Լուցո զլեզու քո 'ի չարուե՟ց. շրթունք քո մի խօսեսցին զնենգու՟թի։

Խոտորեա՛ 'ի չարէ, և արա՛ զբարի. խնդրեա՛ զխաղաղութիւն, և երթ զհետ նորա։
Աչք տն 'ի վերայ արդարոց. ականջք նորա 'ի վերայ աղօթից նոցա։
Երեսք տն 'ի վերայ չարագործաց. սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա։
Կարդացին արդարքն առ տր, և տր լուաւ նց. յամ նեղութէ նոցա փրկեաց զնոսա։
Մերձ է տր առ այնոսիկ, որ մաշեալ են սրտիւք. և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ։
Բազում նեղութիք են արդարոց, յամէ փրկէ զնս տր. և պահէ զամ ոսկերս նոցա, և մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի։
Մահ մեղաւորի չար է. բայց որ ատեայ զարդարն՝ զղջասցի։
Փրկէ տր զանձինս ծառայից իւրոց. մի՛ զղջասցին ամենեքեան, ոյք յուսացեալ են 'ի նա։

Ընթերցուած յերեմիայ մարգարէէ։
(Ողբ. Ե. Վ։)

Յիշեա՛ տր, որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ. նայեա՛ց և տե՛ս զնախատինս մեր։ Ժառանգութիւն մեր դարձաւ յօտարութիւն, և բնակութիւն մեր 'ի նժդեհութիւն. որբ մնացաք մեք, և ոչ գոյր մեր հայր. մարք մեր իբրև այրիք 'ի ժամանակաց մերոց. զջուր մեր գնոյ արբաք, և փայտն մեր առանց փոխանակի եկն 'ի վերայ պարանոցի մերոյ։ Հալածական եղեաք, և ոչ գտաք հանգիստ. ձեռնաձիգ եղեն եգիպտացիք, և ասորեստանեայքն՝ յագեցուցանել հացիւ. հարք մեր մեղան, և չիք ուրեք 'ի միջի. և մեղք հարցն այն ընդ մեզ եկին. ծառայք տիրեցին մեզ, և այն որ փրկէրն զմեզ 'ի ձեռաց նոցա չիք 'ի միջի։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (ա. 3:)

Օրհնեալ է ա՟ծ և հայր տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, որ ըստ բազում ողորմութե՟ իւրում ծնաւ ըզմեզ վերստին 'ի յոյս կենդանի 'ի ձեռն յարութե՟ն ք՟ի 'ի մեռելոց, յանեղծ և յանարատ և յանթառամ ժառանգութի՟ն՝ որ պահեալ է յերկինս ձեզ: Որ զօրութեամբն ա՟յ պահեալ էիք հաւատովք 'ի պատրաստեալ փրկութի՟ն՝ յայտնեալ 'ի յետին ժամանակս: Որով ուրախ լինիջիք, որ այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի իրացդ տրտմեալ էք 'ի պէսպէս փորձութիս: Զի հանդէս ձերոյ հաւատոյն առաւել քան զոսկի կորստական պատուական է, որ հրով փորձեալ գտաւ 'ի գովութի՟ և 'ի փառս և 'ի պատիւ յայտնութե՟ն յ՟ի ք՟ի: Զոր ոչն տեսէք, և սիրեցէք. ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալ, բայց հաւատացէք. և ուրախ էք անճառ և փառաւորեալ խնդութե՟ն, ընկալեալ զկատարումն հաւատոյն ձերոյ զոգւոյն փրկութի:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լոյս իմ, և կեանք իմ, ես յումմէ՞ երկեայց. տ՟ր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ՞ դողացայց:

Երգ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ժդ. 25:)

Տէրն մեր յ՟ի ք՟ս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս էի: Իսկ մխիթարիչն հոգին ս՟բ, զոր առաքեսցէ հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զա՟մ,

և յիշեցուսցէ ձեզ զամ՝ որ ինչ ասացի ձեզ ։ Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր, և մի զանգիտեսցեն ։ Լուայք՝ զի ասացի ես ձեզ, թէ երթամ և գամ առ ձեզ ։ Եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ թէ ես առ հայր երթամ. զի հայր իմ մեծ է քան զիս ։ Եւ այժմ ասացի ձեզ՝ մինչև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք ։ Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զհայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ հայր՝ այնպէս առնեմ. ձն, արիք գնասցուք աստի ։

Փառք քեզ տր ած մեր ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի Ճանապարհս խաղաղութեան զտր աղաչ ։ Տր ողորմեա ։

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զտր աղաչեսցուք ։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զտր ։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զտր ։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զտր ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր ։ Յիշ ։

Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա ։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Աստուած մարդասէր փրկիչ մեր, կարդամք հանապազ զմեծ և զամենազօր անունքո՝ աղաչանօք ս̃ր ա̃ծածնիդ և ա̃մ սրբոց քոց ։ Որք միաբանեալ հայցեմք ՚ի քո առատ մարդասիրութենէդ․ շնորհեա՛ զթողութի̃ մեղաց սորա․ զի դու ես տ̃ր, որ շնորհեցեր ծառայի քում առաջնորդութի̃, հովուել զժողովուրդ քո ։ Նոյնինքն և այժմ շնորհեա՛ սմա ընդ երջանկացեալ հայրապետացն վերադասիլ․ զի ընդ նոսին փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զս̃բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Խաղաղութի̃ ա̃մն ։ Ա․ ջ̃ երկիր ։

Ո՛վ տ̃ր ամենեցուն և արարիչ, և առաւելապէս այսմ ստեղծուածոյս․ ո՛վ ա̃ծ ամենեցուն և հայր և ուղղիչ․ ո՛վ կենաց և մահու տ̃ր․ ո՛վ հոգւոց և մարմնոց շտեմարան և բարեգործ․ որ առնես զա̃մ, և փոփոխես արուեստաւոր բանիւդ ըստ ժամանակի՝ որպէս դու ինքնին գիտես քո իմաստութ̃դ ։ Ընկալ և այժմ զաղաչանս մեր, և զհոգի սորա հանգո՛ ընդ ա̃րս քո, և արա՛ արժանի վերստին նորոգման, ՚ի լսել զձայն ա̃ծային փողոյն՝ ընդ առաջ ելանել քեզ փառօք․ զի կայցէ առաջի քո զուարթերես և պայծառ ։ Ընկալցիս և զմեզ յետոյ ՚ի դէպ ժամանակի, մատակարարեալս ՚ի մարմնի՝ որքան արդեօք իցէ օգտակարագոյն ։ Այլ եղիցուք յաղագս քո երկիւղիդ պատրաստեալք, և ոչ խռովեալք ՚ի վերջին աւուրն․ այլ յօժարեալք առայդր կեանսդ երկնայինս և յաւիտենականս ։ Շնորհօք և մարդասիրութ̃բ տեառն մերոյ և փրկչին յի̃ ք̃ի․ որում վայելէ փառք իշխանութի̃ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Ս— աւետարանագրեն զերն ամ ժամանայն. և բառնան և բերեն մինչև ՚ի սրահ եկեղեցւոյն. և դնեն առաջի մբ խաչին, ասելով շարական հանգստեան. և ապա այս կանոն կատարի :

Սկսեն սաղմոս ԻԵ :

կց· Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց :

Ժխ· Դատ արա ինձ Տէր, զի ես յանմեղութեան իմում գնացի. ՚ի Տէր յուսացայ, զի մի՛ եղէց հիւանդ :

Փորձեա՛ զիս Տէր, և քննեա՛ զիս. փորձեա՛ զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ :

Ողորմութիւն քո Տէր առաջի աչաց իմոց, և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում :

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից :

Ատեցի ես զժողովս չարաց. և ընդ ամպարիշտս ես ոչ նստայց :

Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ, և շուրջ եղէց զսեղանովլ քո Տէր :

Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քո, և պատմել զամենայն սքանչելիս քո :

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց :

Մի՛ կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ. և մի՛ ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ :

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են. և աջ նոցա լի է կաշառօք :

Ես յանմեղութեան իմում գնացի. փրկեա՛ զիս Տէր և ողորմեա՛ ինձ :

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան, յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս։
(ԺԳ. 17։)

Ունկնդի՛ր լերուք առաջնորդաց ձերոց, և հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց, որպէս թէ համար տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արասցեն զայն, և մի՛ յոգւոց հանելով. զի այն ոչ յօգուտ ձեր է։ Աղօթս արարէք վասն մեր. զի հաստատեալ գիտեմք՝ եթէ բարւոք միտս ունիմք. յամենայնի կամիմք բարւոք գնալ ցուցանել։ Եւս առաւել աղաչեմք, զի զայն առնիցէք, զի վաղագոյն պատրսպարեցայց ձեզ։ Եւ Աստուած խաղաղութեան, որ եհան ՚ի մեռելոց զհովիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենական ուխտին՝ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, հաստատեսցէ զձեզ ՚ի գործս բարութեան, առնել զկամս նորա. և արասցէ ՚ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր՝ ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք յաւիտեանս. ամէն։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ. Աստուած իմ ՚ի քեզ յուսացայ, մի՛ ամաչեցից, և մի՛ ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ։

տրէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ԺԵ. 11։)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւն իմ ՚ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւն լցեալ ե-

լիցի ։ Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմի-
մեանս , որպէս և ես զձեզ սիրեցի ։ Մե՛ծ ևս
քան զայս սէր ոչ ոք ունի , եթէ զանձն իւր դի-
ցէ 'ի վերայ բարեկամաց իւրոց ։ Դուք բարե-
կամք էք իմ , եթէ առնիցէք զոր ես պատուի-
րեմ ձեզ ։ Ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս , զի ծա-
ռայն ոչ գիտէ զի՞նչ գործէ տէրն նորա . այլ ըզ-
ձեզ կոչեցի բարեկամս , զի զա̃մ զոր լուայ 'ի
Հօրէ իմմէ ծանուցի ձեզ ։ Ոչ եթէ դուք ընտ-
րեցիք զիս . այլ ես ընտրեցի զձեզ , և եդի զձեզ ,
զի դուք երթայցէք և պտղաբերք լինիցիք , և
պտուղն ձեր կացցէ . և զոր ինչ խնդրիցէք 'ի
Հօրէ իմմէ՝ յանուն իմ , տացէ ձեզ ։ Զայս պա-
տուիրեմ , զի սիրեսջիք զմիմեանս ։ Եթէ աշ-
խարհ զձեզ ատեայ , գիտասջիք զի նախ զիս
ատեաց ։ Եթէ յաշխարհէ աստի էիք , աշխարհ
զիւրսն սիրէր արդեօք . բայց զի չէք յաշխարհէ ,
այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ , վասն այնո-
րիկ ատեայ զձեզ աշխարհ ։ Յիշեցէք զբանն
զոր ասացի ձեզ , թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտ̃ր
իւր . եթէ զիս հալածեցին , ապա և զձեզ հա-
լածեսցեն . եթէ զբանն իմ պահեցին , ապա և
զձերն պահեսցեն . այլ զնոյնս արասցեն ընդ
ձեզ վասն անուան իմոյ . զի ոչ գիտեն զայն ,
որ առաքեացն զիս ։ Իմ եթէ չէր եկեալ և խօ-
սեցեալ ընդ նոսա , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց
արդ չիք պատճառք վասն մեղաց իւրեանց ։ Որ
զիս ատեայ , և զՀայրն իմ ատեայ ։ Եթէ ըզ-
գործսն չէր գործեալ 'ի նոսա , զոր ոչ այլ ոք
գործեաց , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ տե-
սին և ատեցին և զիս և զՀայր իմ ։ Այլ զի
լցցի բանն , որ յօրէնս նոցա գրեալ է , թէ ա-
տեցին զիս տարապարտուց ։ Բայց յորժամ ե-
կեսցէ մխիթարիչն , զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի

հօրէ , զՀոգին Ճշմարտութեան որ 'ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. և դուք վկայէք, զի 'ի սկզբանէ ընդ իս էք: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի մի գայթակղեսջիք. 'ի ժողովրդոց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ, զի ա̃մ որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել ա̃յ. և զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր, և ոչ զիս: Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեսցէ ժամանակն՝ յիշիցէք թէ ես ասացի ձեզ: Զայս 'ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն դամբանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութիւն 'ի բարերար տ̃նէ մերմէ զտ̃ր: Տ̃ր ողորմեա:

Վասն փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութենէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զտ̃ր աղ:

Վասն ա̃մ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զտ̃ր աղ:

Վասն որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնակեալ են ս̃ք հարքն մեր զտ̃ր աղ:

Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութ̃բ կատարեն զա̃մ ժամանակս կենաց իւրեանց զտ̃ր աղ:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք̃ս ննջեցին, զտ̃ր: Յիշ: Եւ եւս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեայ:

Աղօթք:

Քհ. Հովուապետ բարի ք̃ս, գտող կորուսելոցս, և խնդրող մոլորելոցս. որ եղբարս անուանեցեր քեզ 'ի հողեղինայս զքո զառաքեալսն.

և նոքօք որսացեր զմարդիկ 'ի կեանսդ յաւիտենականս ։ Եւ այժմ ծառայս քո այս անուն քահանայ, զոր ընտրեցեր պաշտել զքեզ, աւանդեաց զհոգի իւր 'ի ձեռս քո. զի և սա եղև փոքր 'ի շատէ սպասաւոր տէրունեդ քո ։ Յիշեա՛ զհոգի և զմարմին սորա, որ կայ առաջի քո, և թո՛ղ զմեղս սորա զկամայ և զակամայ, 'ի ձեռն կենսաբեր խաչի քո, բարեխօսութբ սուրբ ածածնիդ և ամ սրբց քոց. և հա՛ն սմա մասն և բաժին ընդ սրբս քո յարքայութե քում ։ Եւ զմեզ արժանաւորեա՛ գոհութբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղուի ամնցն ։ Առ երկրպ ։

Դարձեալ մատուցանեմք զաղօթս մեր առ դրան եկեղեցւոյ քում մեք քահանայքս և ժողովուրդքս. մի՛ թողուր զմեզ 'ի ձեռաց քոց, և մի՛ տար օտարաց զժառանգութիւն քո ։ Եւ 'ի կատարման ծառայիս քո այս անուն քահանայիս, յա՛նձն արա զմեզ ուղղափառ հովուի, զի 'ի կեանս սորա դու պահէիր զմեզ և պահեցեր. և այժմ ոչ ես հեռի 'ի մէնջ. սբ հոգւովդ և կենսաբեր սբ խաչիւդ քո պահեա՛ զմեզ ։ Եւ զմերակացուս մեր, որ փոխեցաւ 'ի մէնջ, դասակից և աթոռակից արա սրբց հարց և հայրապետաց ։ Զի ահաւասիկ հրաժարեալ 'ի մէնջ ողջունիւ, և ըստ հրամանի քում դառնայ 'ի հող, ուստի առեղծեր զսա ։ Դու տր, եղիցիս պահապան մարմնոյ սորա, և հանգիստ հոգւոյ սորա, և յոյս յարութե 'ի մեծի աւուր գալըստեան քո. յորժամ գաս ժողովել զկենդանիս և զմեռեալս, քս յոյս մեր և ապաւէն և պսակ պարծանաց հաւատացելոցս 'ի քեզ, յիշեա՛ ըզծառայս քո զայս անուն քահանայ զվախճանեալս,

և կացո՛ յաջակողմեան քո ընդ սիրելիս երկնաւոր Հօրդ 'ի ժառանգութ՟ի 'ի ձեռն նորոգօղ՟մբ Հոգւոյդ, որում վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ տանին 'ի դուռն եկեղեցւոյն, առեալ շուրջա֊ ջան հանգստեան. և 'ի հասանելն ձայնէն ղդրանն:

Ապա ասեն սաղմոս ՃԺԷ:

Քհ. Բացէք ինձ զդրունս արդարութ՟ե, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց Տ՟ն:

Ժղ. Խոստովան եղերո՛ւք Տ՟ն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութ՟ի ն՟ր:

Ասասցէ տունն Իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութ՟ի ն՟ր:

Ասասցէ տունն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութ՟ի ն՟ր:

Ասասցեն երկիւղածք Տ՟ն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութ՟ի ն՟ր:

'Ի նեղութ՟ե կարդացի առ Տ՟ր, և լուաւ ինձ յանդորր:

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:

Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ:

Բարի է յուսալ 'ի Տ՟ր, քան յուսալ 'ի մարդիկ. բարի է յուսալ 'ի Տ՟ր, քան յուսալ յիշխանս:

Ամենայն ազինք շրջեցան զինև, և անուամբ Տ՟ն յաղթեցի ն՟ց:

Որջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս 'ի միասին. և անուամբ Տ՟ն վանեցի զն՟ս:

Շրջեցան զինև որպէս մեղուք․ վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք ’ի հուր, և անուամբ տն մերժեցի զնս ։

’Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ ’ի գլորել․ և տր իմ ընկալաւ զիս ։

Զօրութի իմ և օգնութի իմ տր, և եղև ինձ ’ի փրկութի ։

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ’ի յարկս արդարոց ։

Աջ տն արար զօրութի․ աջ տն բարձր արար զիս, և աջ տն արար զօրութի ։

Ոչ մեռայց, այլ կեցից, և պատմեցից զգործս տեառն ։

Խրատելով խրատեաց զիս տր, և ’ի մահ ոչ մատնեաց ։

Բացէք ինձ զդրունս արդարութե, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց տն ։

Յայս վայր բացեալ դրունքն, մտանեն յեկեղեցին։ Նստեն առաջի բեմին՝ մինչև կատարեն զսաղմոսն ։

Այս դուռն տն է, և արդարք մտանեն ընդ սա ։

Խոստովան եղէց քեզ տր, զի լուար ինձ, և եղեր ինձ ’ի փրկութի ։

Վէմն, զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան ։

’Ի տնէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց մերոց ։

Այսօր է զոր արար տր, եկայք ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք ’ի սմա ։

Ո՛վ տր փրկեա, ո՛վ տր առաջնորդեա․ օրհնեալ որ գալոցդ ես յանուն տն, և օրհնեցաք ըզքեզ յանուանէ տն ։

Տէր ած մեր երևեցաւ մեզ․ արարէք տօնս ուրախութե կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ ։

Ա՟ծ իմ ես դու, և խոստովան եղէց քեզ. ա՟ծ իմ ես դու, և բարձր արարից զքեզ։
Խոստովան եղէց քեզ տ՟ր, զի լուար ինձ, և եղեր ինձ 'ի փրկութ՟ի։
Խոստովան եղերուք տ՟ն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութ՟ի նորա։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(Ծ՟բ. 7։)

Իբրև զի գեղեցիկ են 'ի վերայ լերանց ոտք աւետարանչի համբաւոյն խաղաղութե՟, իբրև աւետարանչի բարութեանց, զի լսելի արարից զփրկութ՟ի քո, ասել ցսիոն՝ թէ թագաւորեսցէ քեզ ա՟ծ։ Ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, և 'ի նոյն բարբառ առ հասարակ ցնծասցեն. զի դէմ յանդիման տեսցեն զժամանակն, յորում ողորմեսցի տ՟ր սիոնի։ Լերինք գոչեսցեն աւերակքն հանդերձ Երուսաղեմի ցնծութ՟ի. զի ողորմեցաւ նմա տ՟ր, և փրկեաց զԵրուսաղեմ. և յայտնի արասցէ տ՟ր զբազուկ իւր սուրբ առաջի ա՟մ ազգաց. և տեսցեն ա՟մ ծագք երկրի զփրկութ՟ի ա՟յ մերոյ։

Ընթերցուած 'ի մաղաքեայ մարգարէէ։
(Բ՟. 5։)

Այսպէս ասէ տ՟ր. ուխտն իմ որ ընդ նմա, կենաց և խաղաղութե՟. ես ետու նմա երկիւղ, երկնչել յինէն, և յերեսաց անուան իմոյ խորշել։ Օրէնք ճշմարտութե՟ էին 'ի բերան նորա, և անօրէնութ՟ի ոչ գտաւ 'ի շրթունս նորա։ Խաղաղութ՟ի և ուղղութ՟ի գնաց ընդ իս,

և զբազումս դարձոյց յանիրաւութենէ : Զի շրթունք քահանային զգուշասցին գիտութիւն, և օրէնս խնդրեսցեն ՚ի բերանոյ նր̅. զի հրեշտակ տն̅ ամենակալի է :

Պետրոսի առաքելոյն ՚ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս : (Ե. 1 :)

Զերիցունս այսուհետև աղաչեմ, իբրև և երիցակից և վկայ չարչարանացն քրի̅. որ և հանդերձելոց փառացն յայտնելոց հաղորդ : Արածեցէք որ ՚ի ձեզ հօտդ է այ̅, վերակացու լինել մի իբրև ակամայ, այլ կամաւ ըստ այ̅. մի զօշաքաղուե̅, այլ յօժարութ̅ը. մի իբրև տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօտին : Զի յերևել հովուապետին՝ ընդունիջիք զանթառամ փառաց պսակն :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ողորմեա՛ ինձ ած̅ ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ :

որէ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ԺԶ. 5 :)

Տէրն մեր յս̅ քս̅ ասէ.

Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ. և ոչ ոք ՚ի ձէնջ հարցանէ զիս, թէ յո՞ երթաս. այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմուի̅ ելից զսիրտս ձեր : Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ, եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց, մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ : Եւ նա եկեալ, յանդիմանեսցէ զաշխարհ վս̅

մեղաց, եւ վասն արդարութե՟, եւ վասն դատաստանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութե՟՝ զի առ Հայր իմ երթամ, եւ ոչ եւս տեսանէք զիս. վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է։ Դեռ բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ. յորժամ եկեսցէ նա, Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ա՟մ ճշմարտութ՟ի. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լուիցէ խօսեսցի, եւ զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։ Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ։ Զա՟մ ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ։ Փոքր մի, եւ ոչ եւս տեսանիցէք զիս. եւ ապա սակաւիկ մի, եւ տեսանիցէք զիս. եւ ես երթամ առ Հայր։ Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս. զի՞նչ է այս՝ զոր ասէս ցմեզ, թէ փոքր մի՝ եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սակաւիկ մի՝ եւ տեսանիցէք զիս. եւ եթէ ես առ Հայր իմ երթամ. եւ ասէին, զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս եւս, չգիտեմք զի՞նչ խօսի։ Գիտաց յ՟ս եթէ կամէին զնա հարցանել, եւ ասէ ցնոսա. վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս, զի ասացի՝ թէ փոքր մի՝ եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սակաւիկ միւս եւս տեսանիցէք զիս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լայջիք եւ ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութ՟ի ձեր յուրախութ՟ի եղիցի։ Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութ՟ի է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղութ՟ին վասն խնդութե՟ն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։ Եւ դուք այժմ տրտմութ՟ի ունիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ,

և ուրախ լիցին սիրտք ձեր. և զուրախութիւն ձեր ոչ ոք հանիցէ 'ի ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի զոր ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Մինչև ցայժմ ոչ ինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրեցէք և առնուցուք. զի ուրախութիւն ձեր լցեալ եղիցի: Զայս առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ևս առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զՀօրէ պատմեցից ձեզ: Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր. զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ, զի դուք զիս սիրեցէք, և հաւատացէք եթէ ես յԱյ ելի: Ելի 'ի Հօրէ՝ և եկի յաշխարհ. դարձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն քաւութեան և թողութեան մեղաց հոգւոյ հանգուցելոյս զՏէր: Տէր ողորմեա:

Վն առաջնորդելոյ սմա ընդ նեղ դրունն անձկացեալ Ճանապարհին զՏէր:

Վասն ընդունելոյ զհոգի սորա 'ի խորանս սրբոց իւրոց զՏէր:

Վասն լսելոյ սմա զձայն երկնաւոր կոչմանն, և մերձենալոյ ընդ առաջ փեսայինն, զՏէր:

Վն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն զՏէր:

Վասն արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսակին զՏէր:

Վասն պարգևելոյ սմա հանդիստ յերկնից արքայութիւն զՏէր:

Վասն կարգելոյ զհոգի սորա 'ի տեղի անկելոց հրեշտակաց զՏէր:

Մի՛ հոգւոյն հանգուցելոյ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ՚ի քս ննջեցին զոր : Յիշեա՛ : Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ց : Գ. Տէր ողորմեա :

Եւ ընթեռնու քահանայն ՚ի բեմն և ասէ աղօթս :

Տէր Ած փրկիչ մեր Ած յաւիտենական, արարիչ և իշխան հրեշտակաց և մարդկան, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց : Օրհնեմք զքո մարդասիրութիւնդ, որ վասն բազում ողորմութե քո՝ ոչ կարացեր անտես առնել զստեղծուածս ձեռաց քոց զվիրաւորեալս ՚ի բանսարկու թշնամւոյն. այլ կամաւ հօր և հաճութբ սբ հոգւոյն՝ խոնարհեցար յարգանդ սբ կուսին. և հրաշափառ և սբ ծննդեամբդ զանիծիցն լուծեր զդատակնիք : Մեռանելովդ Ած, որ վասն մեր աղքատացար, փառաւորեմք զքո անմահ թագաւորութիւնդ, զի զկերպարանս ծառայի առեր, բեւեռեցար ՚ի խաչին, և սբ և պատուական արեամբ քո զգրաւեալսն ՚ի ծառայութենէ թշնամւոյն ազատեցեր ՚ի կեանս : Երկրպագութի և փառս մատուցանեմք քեզ, հովիւ բանաւոր հօտի, տէրդ մեր և փրկիչդ յս քս. որ զցրուեալսն յաներևոյթ և յանմարմին դիւէն՝ ժողովեցեր առ ՚ի բնակութի սբց հրեշտակաց. և պարսպեալ նշանաւ սբ խաչիդ, կարգեցեր հովիւս տեսուչս և առաջնորդս, հովուել իմաստութբ զժողովուրդս քո : Իսկ ծառայս քո այս անուն քահանայ, զոր շնորհեցեր մեզ ՚ի ձեռն սբց քոց առաքելոցն, այսօր հրաժարեաց ՚ի մէնջ, և դարձաւ ՚ի հող՝ ուստի ստեղծեր զնա : Եւ մեք ժողովուրդքս քո և մեղուցեալ ծառայքս քո՝ ՚ի տաճարի փառաց

սրբութեան քո աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն, բարեխօսութբ սբ ածածնին, և ամ սբց քոց՝ որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. ընկա՛լ զբանս ողջունի սորա 'ի սբ եկեղեցւոջս, և առաջի սբյ սեղանոյս, և հանգո՛ զհոգի ծառայիս քո 'ի խաղանս սրբոց քոց. թո՛ղ սմա զյանցանս իւր և զմոռացութիւս սորա՝ որ գործով և որ խորհրդով. զի դու տր միայն կարող ես թողուլ զմեղս: Շնորհեա՛ սմա յարդար դատաւորութե քում ընդ՝ պետրոսեան աթոռակցութեցն վերապատուիլ: Եւ զմեզ զամենեսեան օրհնեա՛ հոգևոր օրհնութբ քոյով. զի սրբեալք 'ի մեղաց՝ գոհութբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկր:

'Ի մէջ եկեղեցւոյ քո և առաջի սբյ սեղանոյս քեզ երկիր պագանեմք. և աղաչեմք զանհաս գթութիդ քո, որ ես երկայնամիտ առ ամենեսեան քս ած մեր: Ընկալ և այժմ տէր բարերար. ողորմութբ քոյով զխնդրուածս մեր. և հե՛ղ զաղբիւրաբար զառատաբուղխ շնորհս քո 'ի գանձս յայս պատուական, որ է տաճար կենաց քոց սբց. ընկալցին նշխարք ոսկերաց սբ զօրութի բժշկութե, և հալածումն սևագունդ դիւացն և մեծ պարծանք քրիստոնէութե, և յոյս մեծապէս սբ խոստովանութե, որ 'ի հայր և յորդի և 'ի սբ հոգին: Որով ընկալեալ սորա զսբ օծումն, և այդր ևս ճշմարտապէս գահակալեսցէ. և ընդ այլ ճշմարիտ հովիւսն՝ զբրաբիոնն յաղթութե ընկալցի 'ի քէն քս. և ամ սրբովք ուրախացեալ, փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զսբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտ:

Սա՝ առա պատարագ մատչի. և յառաջ պատարագին, կամ եթէ պատարագ ոչ մատչիցի, յառաջ աղօթիցն ճաշուն քահանայքն պճխաձանեալք և հանեն 'ի բեմն, և դնեն առաջի սր̃յ սեղանոյն ։

Սա՝ աւէն սաղմոս ԻԲ. ողջաձայն ։

կց. Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց. օծեր իւղով ըզգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։

փխ. Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ ։
Ի վայրի դալարուոջ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս ։
Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ 'ի շաւիղս արդարութեան վասն անուան իւրոյ ։
Թէպէտ և գնայցեմ ես 'ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց 'ի չարէ. զի դու տ̃ր ընդ իս ես ։
Գաւազան քո և ցուպ քո, ն̃ք մխիթարեսցեն զիս ։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց ։
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս ։
Ողորմութիւն քո տ̃ր զհետ իմ եկեսցէ զա̃մ աւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ 'ի տան տ̃ն ընդ երկայն աւուրս ։

Իսկ համբուրեն զսբ սեղանն որպէս յերեսաց ճախ-ճանելոյն, և զխորանն, և զամ սրբութիւնսն. և ՚ի համբուրելն ասեն.

Սաղմոս ճիա:

Ուրախ եղէ ես, որք ասէին ցիս. ՚ի տուն Տեառն երթիցուք մեք:
Հաստատեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երուսաղէմ:

Շարական. Բ Կ. ատեղի:

Ողջոյն քեզ սուրբ եկեղեցի. ողջոյն քեզ սեղան սրբութեան. ողջոյն ձեզ դասք քահանայութեան. ես ճանապարհորդեցի առ արարիչն իմ:

Սաղմոս:

Օ Երուսաղէմ շինեալ քաղաք. և բնակութիւն իւր շուրջ զնովաւ:
Անդ ելին ազգք ազգք Տեառն, վկայութիւնք Իսրայէլի, խոստովան լինել անուան Տեառն:

Շարական:

Ողջոյն քեզ սուրբ եկեղեցի. ողջոյն քեզ սեղան սրբութեան. ողջոյն ձեզ դասք քահանայութեան. ես ճանապարհորդեցի առ արարիչն իմ:

Սաղմոս :

Ընդ արկեալ են աթոռք դատաստանի, աթոռս արկեալ 'ի տան Դաւթի :

Հարցէք զողջունէ զԵրուսաղէմի, զշինութէ, որք սիրէք զնա :

Շարական :

Ո՛ղջոյն քեզ սուրբ եկեղեցի. ո՛ղջոյն քեզ սեղան սրբութեան՝. ո՛ղջոյն ձեզ դասք քահանայութեան՝. Ես ճանապարհորդեցի առ արարիչն իմ :

Սաղմոս :

Եղիցի խաղաղութիւն 'ի զօրութեան քում. և շինութիւն յաշտարակս ամուրս քո :

Վասն եղբարց և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխաղաղութիւն. վասն քո և վասն տան տեառն այ խնդրեցաք զբարութիւն քեզ :

Եւ էջուցանեն զվախճանեալն 'ի բեմէն յեկեղեցին. և համբուրեն զբոլոր եկեղեցին. և դարձեալ երթան առաջի սբյ սեղանոյն, և համբուրեն զփիլոնս քահանայքն չորքան. և երկրպագելով վախճանելոյն, համբուրեն զխաչն, և զաւետարանն, և զաջն : Եւ յէջուցանելն 'ի բեմէն՝ ձայնեն զսաղմոսն, և զողջոյնն, և այլն.

Սաղմոս ձզ :

Հիմունք նորա 'ի լերանց սրբ նորա. սիրէ տէր զդրունս սիովնի քան զամ յարկսն յակովբայ :

Փառաւորեալ խօսեցաւ վասն քո. ահաւադիկ քաղաքդ այ :

Շարական. Բկ.

Ողջոյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ողջոյն ձեզ հաւատացեալ եղբարք իմ ի Քրիստոս. ողջոյն ձեզ համօրէն ժողովրդականք. ես ճանապարհորդեցի առ Քրիստոս յոյսն ամենեցուն:

Սաղմոս:

Յիշեցի զռահաբ եւ զբաբելոն, որք ճանաչեն զիս. ահա այլազգիք եւ Ծուր, եւ ժողովուրդք հնդկաց, սոքա եղեն անդ:

Սիովնի ասի մայր. եւ մարդ ծնաւ 'ի նմա. եւ ինքն հիմունս արկ նմա բարձրեալն:

Շարական:

Ողջոյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ողջոյն ձեզ հաւատացեալ եղբարք իմ ի Քրիստոս. ողջոյն ձեզ համօրէն ժողովրդականք. ես ճանապարհորդեցի առ Քրիստոս յոյսն ամենեցուն:

Սաղմոս:

Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան՝ իշխանացս այսոցիկ՝ որ եղեն անդ:

Որպէս զի ուրախ լցելոց ամենեքեան, որոց բնակութիւն խուռեանց 'ի քեզն է:

Շարական:

Ողջոյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ողջոյն ձեզ հաւատացեալ եղբարք իմ ի Քրիստոս. ողջոյն ձեզ համօրէն ժողո-

վերդակմամբ՝ ․ ե՛ս ճանապարհորդեցի առ՝ քրիստոս յոյսն ամենեցուն ։

Դարձեալ ասէն սաղմոս ՃԼԸ ։

Տէր, փորձեցեր զիս, և ծանեար զիս, դու ծանեար զնստել իմ և զյառնել իմ։
Դու միտ առեր զխորհուրդս իմ ՚ի հեռաստանէ․ զշաւիղս իմ և զվիճակս իմ դու քննեցեր․ և զամ ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութի՛ ՚ի լեզուի իմում ։

Կցուրդ․ ԲԿ ։

Ահաւոր հրաժարիմ ի քէն՝ սուրբ եկեղեցի՝ ահաւոր մեկնիմ ի ձէնջ սիրելի եղբարք․ ի կոչումն վերանորոգողին քրիստոսի աս-տուծոյ մերոյ ։

Սաղմոս ։

Ահա դու ծանեար զյետինս իմ, և զառաջինս իմ․ դու ստեղծեր զիս, և եդեր զձեռն քո ՚ի վերայ իմ։
Սքանչելի եղև գիտութի՛ քո յինէն․ զօրացաւ և ոչ հանդարտեմ նմա ։

Կցուրդ ։

Ահաւոր հրաժարիմ ի քէն՝ սուրբ եկեղեցի՝ ահաւոր մեկնիմ ի ձէնջ սիրելի եղբարք․ ի կոչումն վերանորոգողին քրիստոսի աս-տուծոյ մերոյ ։

Սաղմոս :

Յո՞ երթայց ես յոգւոյ քումմէ. կամ յերեսաց քոց ես յո՞ փախեայց :
Թէ ելանեմ յերկինս, դու անդ ես. և թէ իջանեմ 'ի դժոխս, և անդր մօտ ես :

Կցուրդ :

Ահա հրաժարեմ ի քէն՝ սուրբ եկեղեցի՝ ահա մեկնիմ ի ձէնջ սիրելի եղբարք. ի կոչումն վերանորոգողին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ :

Սաղմոս :

Խոստովան եղէց քեզ Տր, զի ահեղ և սքանչելի ես. սքանչելի են գործք քո, և անձն իմ գիտաց յոյժ :
Ոչ թաքեաւ ոսկր իմ 'ի քէն, զոր արարեր 'ի ծածուկ. և կար զօրութե իմոյ ընդ ստորինս երկրի :

Կցուրդ :

Աղօթս արարէք վասն իմ հարք իմ, եղբարք և որդիք. Օրհնեսցէ զձեզ Քրիստոս փրկիչն մեր. պահեսցէ հաստատուն ի հաւատս իւր մինչև ի սահմանեալ կէտ կոչմանս այսորիկ, և խաղաղութիւն Տն եղիցի ընդ ձեզ յաւիտենից յաւիտեանս ամէն :

Սաղմոս ։

Զանգործս իմ տեսին աչք քո . և 'ի գիրս քո ամենեքեան գրեցան ։
Դ տուէ մոլորեցան, և ոչ ոք էր որ առաջնորդէր նոցա ։

Կցուրդ ։

Ոզօ թս արարէք վասն իմ հայրք իմ, եղբարք և որդիք . և օրհնեսցէ զձեզ քրիստոս փրկիչ մեր՝ . պահեսցէ համատառուն ի հաւատս իւր մինչև ի սահմանեալ կետ կոչմանս այսորիկ՝ . և խաղաղութիւն իւր եղիցի ընդ ձեզ՝ յաւիտենից յաւիտեանս ամէն ։

Սաղմոս ։

Ինձ յոյժ մեծարու եղեն բարեկամք քո Աստուած . և յոյժ զօրացան իշխանք նոցա ։
Թուեցի զնոսա, և քան զաւազ բազմացան . զարթեայ, և արդ ընդ քեզ եմ ։

Կցուրդ ։

Ոզօ թս արարէք վասն իմ հայրք իմ, եղբարք և որդիք . և օրհնեսցէ զձեզ քրիստոս փրկիչ մեր՝ . պահեսցէ համատառուն ի հաւատս իւր մինչև ի սահմանեալ կետ կոչմանս այսորիկ՝ . և խաղաղութիւն իւր եղիցի ընդ ձեզ՝ յաւիտենից յաւիտեանս ամէն ։

Եւ ամ̃ ժողովուրդն համբուրեն զխաչն և զաւետարանն և զձեռն , որպէս և քահանայքն : Եւ ասեն հայրմերն :

Հրաժարելով յաշխարհական կենցաղոյս 'ի կոչումն 'ի հանդերձեալ քո դատաստանդ : Արդ զինչ տաց պատասխանի վասն գործոց իմոց . այլ դու բազմագութ մարդասէր տ̃ր խնայեա յիս , և ողորմեա :

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն :

Միաբան ամենեքեան աղաչեսցուք զմարդասէրն ա̃ծ յաղագս ննջեցեալ քահանայիս այսորիկ : Մարդասէր քահանայք և բազմամբոխ ժողովուրդք , հայցեսցուք 'ի քէն' զի շնորհեսցէ սմա թողութիւն մեղաց . զի հանգուսցէ զհոգի սորա յերկնային խորանսն յանսպառ ուրախութեան : Յառաջնումն համարեսցի զսա ընդ Մովսեսի և ընդ Ահարոնի , և ընդ այլ մարգարէիցն : Յերկրորդումն համարեսցի զսա ընդ Պետրոսի և ընդ Պօղոսի , և ընդ այլ սրբոց առաքելոցն : Եւ զաղաչանս մեղուցելոցս ընկալցի 'ի յիշատակ հոգւոցն հանգուցելոց' ընդ սբ̃ն իւր դասելով , զտէր աղաչ : Տ̃ր ողորմեա : Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեաց :
Գ. Տ̃ր ողորմեա :

Եւ ելանէ եպիսկոպոսն կամ այլ ոք 'ի գլխաւոր քահանայից 'ի բեմն , և ասէ զաղօթս , զոր ասացեալ է ա̃ջն քարոզի :

Արարչագործ ա̃ծ , որ 'ի ձեռն ա̃ծային խորհրդոյ քո' զառաջնաստեղծ մարդոյն զկերպա-

րանս պատկերակից և նմանակից քեզ արարեր, և լուսեղէն փառօք զարդարեցեր. և պատկերաւն փառակից գոլով հրեշտակացն, և ծածկեցաւ հողեղէն մարմինն լուսեղէն փառօքն. իսկ աթոռոյն գերագոյն քան զհրեշտակս, որում ցանկային բազմութիւնք վերնոցն. խանդացաւ թշնամին ընդ փառս նորա, մահաբեր ճաշակմամբն պտղոյն խաբեաց, և ընկեց 'ի փառացն, և եհան 'ի վայելչական դրախտէն: Իսկ նորա տեսեալ զինքն մերկացեալ 'ի լուսեղէն զգեստիցն, սաղարթապատ լինելով ընդ տնկով դրախտին: Իսկ նորա՝ որ լուծեալ էր 'ի պատուիրանէն, և արտաքս ելեալ էր 'ի դրախտէն, և ոչ եգիտ վշտակցութիւն մխիթարութի, եթէ չէր ասացեալ քո կենարարիդ, եթէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս: Ապա այնուհետև ցանկայր մահու հասանել. զի մահուամբն զկենդանութի գըտցէ: Իսկ դու տր գթացեալ 'ի յանարատ ձեռին քոյ ստեղծուածս, ոչ կարացեր անտես առնել զնմանութե պատկերի քո կորուստ, նախաստեղծ մարդոյն: Խոնարհեցար յերկնից 'ի լուսեղէն աթոռոյն, 'ի հայրական ծոցոյ. ըզմարմին ծառայի 'ի կուսէն ճշմարտապէս յանձն առեր. զհողաստեղծն լուսեղէն փառօքն ծածկեցեր. և զլուսեղէն ածուին 'ի հողեղէն կերպարանս նմանակիցս արարեր քոյաստեղծ պատկերին: Զզրպարտեալս 'ի պատրողէն՝ առաջին զգեստիւն զարդարեցեր. և զմեզ նորոգեցեր ընդ նախահօրն մերում ադամայ քո կենսաբեր չարչարանօքդ 'ի վերայ կենսաբեր փայտին. և արբուցեր մեզ յանմահական բաժակէն 'ի կողահոս աղբերէդ. զմեռելութիս մեր կենդանացուցեր անչնչութե քո 'ի վերայ խաչին: Եւ իջանելով քո 'ի գերեզմանն, և յարութե քո 'ի

մեռելոյ՝ զարգելեալսն 'ի բանսարկուէն 'ի մեղսասէր բանտէն՝ ազատեցեր. և զկարծիսն կարծեալ իշխանին կործանեցեր. և զըմբռնեալսն 'ի նմանէն արժանաւորեցեր երկնայնոյ դըրախտին կենաց. և զմեզ քեզ կարգեցեր քահանայս 'ի տաճարի փառաց սրբութեան քո, զոր հիմնեցուցեր 'ի վերայ առաքելական վէմի, խոստմամբ կեփայի՝ եթէ դու ես վէմ, և 'ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ. և դրունք դժոխոց զդա մի յաղթահարեսցեն։ Եւ այժմ տ՟ր բարերար, ծառայս քո այս, զոր արժանաւորեցեր առնուլ զպատիւ քահանայութե՟ն, զպսակ պարծանաց, ընտրեցեր զսա լինել սպասաւոր ընդ որդիսն որոտման։ Սա նմանեալ մելքիսեդեկի, և լցեալ շնորհին ա՟յ։ Սա նմանեալ մովսէսի նախագոյ մարգարէին, առաջնորդ լինելով ժողովրդեանն, 'ի մթապատ մեղացն եգիպտացւոց՝ մուծանել 'ի տուն տ՟ն և 'ի գաւիթս ա՟յ. և ոչ արեամբ ցլուց և նոխազաց, այլ արեամբ ք՟ի մտանէր 'ի սրբութիւն սրբութե՟ցն։ Սա նմանեալ ահարոնի վակասակիր պատմուճանաւն, ոչ ակամբ երկոտասանիւք ընդելուզեալ, այլ երկոտասան առաքելոցն փառաւորութե՟ համեմատեալ. և ոչ ակն յանդիմանութե՟ վակասաւն կրելով, որով զմահ և զկեանս ժողովրդեանն ճանաչէր, այլ զմարմին և զարիւնն ք՟ի 'ի վերայ բաղկաց բերելով, որով զմեղս և զանօրէնութի՟ս մեր քաւէր։ Սա նմանեալ սամուէլի, արկեալ զիւրեաւ զկրկնոցն և զեփուտն քահանայական իշխանութեամբն, և յանշարժ տապանակին հովուէր զժողովուրդն տ՟ն։ Սա տաճարի տ՟ն գործօղ. սա սեղանոյ տ՟ն պաշտօնեայ. սա պատարագիչ ք՟ի ա՟յ մերոյ. սա բաշխիչ մարմնոյ

և արեամն տն. սա մկրտիչ ծնիցելոց աւազանին ջրով և հոգւով. սա պսակիչ զուգակցելոց յամուսնութի՝ տնազրութե որ խաչին, և բոլորեալ պսակաւն. սա մեղաւորաց դարձուցիչ՝ կոչելով յապաշխարութի քաղցրալուր բարբառով. սա ընթերցող մարգարէական տառիցն. սա քարոզող ժողովրդեան, նմանեալ առաքելոցն. սա տօնախմբող մարտիրոսացն՝ յիշատակ որ ճգնաւորացն. սա յիշատակ ննջեցելոց՝ հաշտարար պատարագաւն. սա փառաւորիչ սուրբ երրորդութեն՝ վերնականացն նմանեալ: Աւայժմ, տր, առ քեզ կոչեցեր. և խափանեցաւ պաշտօն սորա 'ի սուրբ եկեղեցւոյ քումմէ և 'ի ժողովրդենէ: Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ բազմագութ տր, ընկալ զհոգի սորա ընդ ընտրեալսն, և ընդ կամարարս անուան քո սբյ. խառնեա 'ի թիւ աշակերտաց քոց տր. և եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա ըստ մարդկային բնութեն, և ըստ պատրողին խաբէութեցն, թող տր սմա: Յանճառ և յահեղ մեծանգամ գալստեանդ, յորժամ նշան որ խաչին յարևելից ճառագայթէ կարապետ գալստեանն քո տր, և զօրութիւք երկնից շարժին, և զօրք հրեշտակաց առաջի ընթանան, և հրեշտակապետն ազդեցուի առնէ զփող գալստեանն, և ազդ առնէ տիեզերաց յաւիտենից ննջեցելոցն՝ և զարթուցանէ 'ի մահահանգիստ քնոյ, և յառնեն 'ի մեռելոց 'ի գերեզմանաց իւրեանց, և հոգիքն զգենուն զիւրաքանչիւր զպատկեր, և եկեալ կան առաջի ահեղ ատենին և 'ի տիեզերական 'ի հրապարակին, յայնժամ աւուր ահեղին՝ յանուանէ կոչեա զծառայս քո զայս անուն քահանայ. և ընդ աջմէ քումմէ կացո օգաթուիչ թևօք թևապարիլ 'ի վերինն երուսաղէմ

'ի մայր մեր ամենեցուն. 'ի լուսեղէն առագաստին, յաւիտենական և յանանցանելի կեանսդ։ Նաև զաշակերտակիցս սորա և զյուղարկիչս, և զյարմարօղ ծառայիս քո՛ հանդերձ երկրպագող ժողովրդեամբս արժանաւորեա՛ երանաւէտ կոչմանն քո քս̃ ա̃ծ մեր. զի դու ես տր̃ կենաց և ա̃ծ ողորմութե̃. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի̃ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Եւ յետ այսորիկ տեառնագրեն զդին ամ̃ քահանայքն. և բառնան և հանեն 'ի դուրս ընդ դուռն եկեղեցւոյն. և եթէ եպիսկոպոս իցէ, կամ հայր վանից, զաթոռն և զգաւազանն յեկեղեցին դնեն մինչև այլ յաջորդեսցէ։ Եւ առ դրանն առաջի սբյ խաչին այս կանոն կատարի։

Ասեն սաղմոս ճխբ։

կը. Ցոյց ինձ Ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ քեզ տր̃ համբարձի զանձն իմ։

ժն. Տր̃ լուր աղօթից իմոց. ո՛ւնկն դիր խնդրուածոց իմոց ճշմարտութե̃ քով։
Լուր ինձ արդարութե̃ քով, և մի՛ մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամ̃ կենդանի։
Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի որպ̃ մեռեալս յաւիտենից։
Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։
Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամ̃

գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհե-
ցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ:
Անձն իմ ո̃պ երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղ-
վաղակի լուր ինձ տ̃ր, զի նուաղեցաւ յինէն
հոգի իմ:
Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանի-
ցիմ այնոցիկ, որք իջանեն 'ի գուբ:
Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւն քո,
զի ես 'ի քեզ տ̃ր յուսացայ:
Ցոյց ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ
տ̃ր համբարձի զաչս իմ:
Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց, տ̃ր. զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի:
Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես ա̃ծ իմ:
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր
ուղիղ:
Վասն անուան քո տ̃ր կեցուսցես զիս. արդարութ̃բ
քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ:
Ողորմութ̃բ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ.
և կորուսցես զա̃մ նեղիչս անձին իմոյ, զի ես
ծառայ քո եմ:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

ընթերցուած 'ի գործոց առաքելոց: (Ի. 17:)

Եւ 'ի միլիտեայ յղեալ յեփեսոս, կո-
չեաց զերիցունս եկեղեցւոյն: Եւ իբրև եկին
առ նա, ասէ ցնոսա. դուք ձեզէն գիտէք յօրէ
յառաջնմէ՝ յորմէ եկի յասիա՝ որպէս ընդ ձեզ
զամենայն ժամանակն եղէ. ծառայել տ̃ն ա̃մ
խոնարհութ̃բ, և բազում արտասուօք և փոր-
ձութ̃բք, որ դիպեցան ինձ 'ի նենգութ̃ց հրէից:
Որպէս ոչ ինչ զանգիտեցի՝ յօգտակարացն չպատ-
մել ձեզ, և ուսուցանել զձեզ հրապարակաւ և

առ անձին ․ տալ վկայութի՟ն Հրէից և Հեթանո-
սաց՝ զապաշխարութե՟ն որ առ ա՟ծ , և զհաւա-
տոյն՝ որ 'ի տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս ։ Եւ արդ ահա-
ւասիկ ես կապեալ հոգւով երթամ յերուսա-
ղէմ ․ և որ ինչ անդ ընդ իս անցանելոց իցէ՝ չգի-
տեմ ։ Բայց զի Հոգին սուրբ ըստ քաղաքաց
քաղաքաց վկայէ ինձ , և ասէ՝ եթէ կապանք
և նեղութիւնք մնան քեզ ։ Այլ և ոչ ինչ համա-
րիմ զանձն իմ պատուական , որպէս զկատա-
րել զընթացս իմ ուրախու՟ք , և զպաշտօնն զոր
առի 'ի տեառնէ յ՟սէ , վկայ լինել աւետարանի
շնորհացն ա՟յ ։ Եւ արդ ահաւասիկ գիտեմ ես ,
թէ ոչ ևս տեսանելոց էք զերեսս իմ դուք ա-
մենեքեան , յորս շրջեցայ քարոզել զարքայու-
թի՟ն ։ Վ՟ն որոյ վկայութի՟ն դնեմ ձեզ յաւուր
յայսմիկ , զի սուրբ եմ յարենէ ամենեցուն ։
Քանզի ոչ խորշեցայ 'ի չպատմելոյ ձեզ զա՟մ
կամս ա՟յ ։ Զգոյշ կացէք անձանց և ա՟մ հօ-
տիդ՝ յորում եդ զձեզ Հոգին ս՟բ տեսուչս , հո-
վուել զժողովուրդ տ՟ն , զոր ապրեցոյց արեամբն
իւրով ։ Քանզի գիտեմ ես , եթէ յետ իմոյ
մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յափշտակօղք 'ի ձեզ ,
որ ոչ խնայեսցեն հօտին ։ Եւ 'ի ձէնջ յարիցեն
արք , որք խօսիցին թիւրս , ձգել զաշակերտսն
զկնի իւրեանց ։ Վասն այսորիկ արթո՛ւն կա-
ցէ՛ք , և յիշեցէ՛ք , զի զերեկեամ մի զցայգ և ըզ-
ցերեկ ոչ դադարեցի արտասուօք խրատել զմի
մի իւրաքանչիւր ։ Եւ արդ յանձն առնեմ ըզ-
ձեզ ա՟յ , և բանի շնորհաց նորա , որ կարօղն է
շինել , և տալ ձեզ ժառանգութի՟ն ընդ սրբսն ա՟մ ։
Արծաթոյ կամ ոսկւոյ կամ հանդերձից՝ ոչ
ուրուք 'ի ձէնջ ցանկացայ ։ Դուք ինքնին գի-
տէք , զի զպէտս իմ և որոց ընդ իս էին՝ պաշ-
տէին ձեռքս այս ։ Եւ զա՟մ ինչ ցուցի ձեզ ․ զի

այսպէս պարտ է վաստակել, և դարմանել ըզ-հիւանդս. և յիշել զբանն տ՟ն յ՟ի, զոր ինքն իսկ ասաց. երանելի է մանաւանդ տալ՝ քան առնուլ: Եւ զայս իբրև ասաց, եդեալ ծունր ամենեքումբք, եկաց յաղօթս: Բազում լալիւն եղև ամենեցուն. և անկեալ զպարանոցաւն պօղոսի, համբուրէին զնա: Մորմոքէին մանաւանդ 'ի վերայ բանին զոր ասէր. թէ ոչ ևս տեսանելոց են զերեսս նորա. և յուղարկէցին զնա 'ի նաւ անդր:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կողոսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս:
(Գ. 1:)

Եթէ յարեայք ընդ ք՟ի, ապա զվերինն խնդրեցէք, ուր ք՟ս նստի ընդ աջմէ ա՟յ: Ըզ-վերինն խորհեցարուք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է. քանզի մեռայք, և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ ք՟ի յա՟ծ: Իսկ յորժամ ք՟ս յայտնեսցի կեանքն ձեր, յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Օրհնեա՛ անձն իմ զտ՟ր, և ա՟մ ոսկերք իմ զանուն ս՟բ նորա:

որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ժ՟Զ. 33:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութ՟ի ունիցիք. յաշխարհի աստ նեղութ՟ի ունիցիք. այլ քաջալերեցարո՛ւք, զի ես յաղթեցի աշխարհի: Զայս իբրև խօսեցաւ յ՟ս,

ամբարձ զաչս իւր յերկինս, և ասէ. Հայր, հասեալ է ժամ. փառաւորեա՛ զորդի քո, զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ: Որպէս ետուր նմա իշխանութի՟ ամ՟ մարմնոյ, զի ամ՟ի՝ զոր ետուր նմա՝ տացէ զկեանսն յաւիտենականս: Այս են յաւիտենական կեանք, զի ճանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ ա՟ծ, և զոր առաքեցեր զյ՟ս ք՟ս: Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի, զոր ետուր ցիս՝ զի արարից: Եւ այժմ փառաւորեա՛ զիս, Հայր, առ 'ի քէն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ 'ի քէն: Յայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս ետուրն ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ ետուր զն՟ս. և զբանն քո պահեցին. արդ գիտացին, եթէ զա՟մ ինչ՝ զոր ետուր ինձ՝ առ 'ի քէն են: Զի զբանն, զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան ճշմարտու՟թբ՝ թէ առ 'ի քէն ելի. և հաւատացին, եթէ դու առաքեցեր զիս: Արդ ես վասն նոցա աղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա, զորս ետուրն ինձ, զի քո են: Եւ որ ինչ իմ է, ա՟մ քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ 'ի նոսա: Եւ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են. և ես առ քեզ գամ: Հայր ս՟բ, պահեա՛ զն՟ս յանուն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի, ո՟պ և մեք մի եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զն՟ս յանուն քո, որով ետուրն ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք 'ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի: Բայց արդ առ քեզ գամ, և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւն իմ լցեալ յանձինս իւրեանց: Ես ետու նոցա զբանն քո, և աշխարհս ատեաց զն՟ս. զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես

չեմ յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա ՚ի չարէ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ։ Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութ՟բ քով. զի քո բանդ ճշմարտութի՟ է։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ։ Եւ ՚ի վերայ նոցա ես ս՟բ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութ՟բ։ Ոչ վասն ն՟ց միայն աղաչեմ, այլ և վասն ա՟մ հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս։ Զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու հայր յիս և ես ՚ի քեզ. զի և նոքա ՚ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ, եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ես զփառսն՝ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք։ Ես ՚ի նոսա, և դու յիս. զի եղիցին կատարեալք ՚ի մի. և գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զն՟ա, որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի։ Հայր արդար, և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, և նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո, և ծանուցից. զի սէրն՝ զոր սիրեցեր զիս՝ ՚ի նոսա իցէ, և ես ՚ի նոսա։ Զայս իբրև ասաց յ՟ս, ել աշակերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի, ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշակերտօքն իւր։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վն առաքման հրեշտակի խաղաղութե, որ
եկեալ տարցի զհոգի սորա խաղաղութբ յանըս-
տուեր օթեվանսն զտր աղաչեսցուք ։ Տր ող ։
Վն որ բարեմտութբ կատարեաց զկամս տն
իւրոյ, զտր ։
Վն շնորհելոյ սմա հանգիստ յաւիտենական
յարքայութե արդարոց զտր ։
Վն դասելոյ սմա ՚ի դասս առաքելոց և մար-
գարէից զտր ։
Վն տալոյ սմա տեղի յաջակողմ դասուն զտր ։
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ
և ուղիղ հաւատով ՚ի քն ննջեցին, զտր ։ Յէշ ։
Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Եկեալ եմք երկիր պագանել առաջի տր
փառաց աթոռոյ քո ՚ի խորանի սրբութե քո. և
զպաղատանս մեր մատուցանեմք առաջի գթու-
թեց քոց վասն ծառայիս քո՝ զոր կոչեցեր յա-
ռաջնորդութի ժողովրդեան քում, և ՚ի սպա-
սաւորութիւն սրբոյ եկեղեցւոյ քո, հովուել
զժողովուրդս քո. քանզի քո հրամանաւդ կո-
չեցեր յօծումն, և կատարեալ զժամանակս
ըստ հրամանի քում, փոխեցաւ գալ առ քեզ ։
Քաղցր և բարերար տր, զպատարագս և ըն-
ծուէրս վասն մեղաց՝ զոր մատուցեալ է առա-
ջի քո, և զյիշատակս ննջեցելոցն՝ զոր ՚ի վե-
րայ սեղանոյդ սրբոյ անուանդ քո կատարեալ
է, ընկալ ՚ի հաճոյս քեզ, և ողորմեա ըստ
մեծի ողորմութե քում. և հոգւոյ սորա առաջ-
նորդեա յերկիր ուղիղ, որ տանի ՚ի կեանսն յա-

ւիտենից, 'ի ք͞ս յ͞ս 'ի տ͞ր մեր որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ͞ ամ͞ն: Ն․Ծ երկր:

Յոյս արարածոց և փրկիչ աշխարհի, որ վ͞ս մեղաւորացս խոնարհեցար յանձառ փառաց. մարմնացար յանարատ կուսէն, եկիր կամաւ 'ի չարչարանս խաչի. եղար 'ի գերեզմանի, մտեր 'ի մէջ դժոխոց, և զթշնամին կապեցեր յանլոյծ կապանս. յարեար 'ի մեռելոց, և մեզ նորոգութ͞ե խոստացար 'ի միւսանգամ գալըստեանն: Յիշեա՛ զծառայս քո զայս, որ 'ի մնոտի կենցաղոյս փոխեցաւ. զքահանայութիւն զոր կատարեաց յաշխարհի՝ ընկա՛լ քեզ 'ի հաճոյս, և տուր սմա բաժին ընդ արժանաւորս և ընդ սիրելիս անուանդ քում, որք սրբութ͞բ պաշտեցին զքեզ. և զոր ինչ յանցեաւ իցէ բանիւք կամ գործովք կամ մտածութ͞բ, թո՛ղ սմա. քանզի դու ես ողորմած և անոխակալ տ͞ր. և քեզ վայելէ փառք իշխանութ͞ի և պատիւ այժմ և միշտ:

Ա՛ռ տէրունագրեն զերին ամենայն քահանայքն. և ետառնան և տանին 'ի ձախոյ խորանին յարևելս, առելով շարական խաչի. ԱՁ:

Որ զանարատ ըզգուկս քո ի խաչին տարածեցեր քրիստոս աստուած. և նշան յաղթութեան՝ ետուր մեզ. սոյնաւ ըզկեանս մեր պահեա: Որ զաշխարհակեցոյց բազկատարածութիւն խաչի քո՝ քրիստոս աստուած, զաւազան զօրութեան ետուր մեզ. սոյնաւ: Որ ըզմեռեալն ի ճաշակմանէ փայ-

տի՛ն յանցա՛նաց. կե՛նաց փա՛յտի՛ւըն կե՛նագործե՛ցեր. սո՛վա՛ւ ըզկեա՛նըս մեր պա՛հեա՛ ։

Սա առէն սաղմոս ՃԻԴ. ողբաձայն ։

կց. Օգնութի է մեզ յանուանէ տն, որ արար զերկինս և զերկիր ։

ճիդ. Եթէ ոչ տր էր առ մեզ, ասասցէ Իսրայէլ, եթէ ոչ տր էր առ մեզ։
Ընդ յառնել մարդկան ՚ի վերայ մեր, կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ ։
Ի բարկանալ սրտմտութե նոցա ՚ի վերայ մեր, ապա և ջուրք ուրեմն ընկլուզանէին զմեզ ։
Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր. անցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդադարս ։
Օրհնեալ է տր, որ ոչ ետ զմեզ յորս ատամանց նոցա ։
Անձինք մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկ յորոգայթէ որսողաց ։
Որոգայթք նոցա փշրեցան, և մեք ապրեցաք ։
Օգնութի է մեզ յանուանէ տն, որ արար զերկինս և զերկիր ։
որհ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԴ. 43 ։)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութե երկնից. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Դարձեալ նման է արքայութի երկնից գանձի ծածկելոյ յագարա-

կի, զոր գտեալ մարդոյ թագոյց. և 'ի խնդութէ անտի երթայ վաճառէ զամ ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն։ Դարձեալ նման է արքայութի երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։ Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամ ինչ զոր ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ։ Դարձեալ նման է արքայութե երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով և յամ ազգաց ժողովելոյ։ Զոր, իբրև լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս և զխոտանն 'ի բաց ընկեցին։ Նոյնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք, և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց, և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Ասէ ցնոսա յս. իմացարուք զայս ամ։ Ասեն ցնա. այո՝ տր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն այսորիկ ամ դպիր աշակերտեալ արքայութե երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին։

Փառք քեզ տր ամ մեր։

Ի Աւետարանագրէն Ղուկէն տն քահանայքն. և բաժանան տանէն 'ի կողմն հեռաւորայ յաջակողմն, աւելորդ շարական խաչի. ԱԿ։

Խաչ քո եղիցի մեզ ապաւէն բոցանիշ փայլմամբն լուսով. խորտակեաց ըզթըշնամին և ելոյծ ըզգատակնիք. անուանեալ փայտըն կենաց ի փրկութիւն՝ տնեղելոց։ Արառեալ ցընծան երկինք և երկիր ուրախանան. ընդ յայտնել սըրբոյ խաչին սեռակնաձև

քաւաթելն. որ զաշխարհըս լուսաւորեաց արեգակնակերպ ճառագայթիւք. Յընծա-յաւ երուսաղէմ. բերկրեցան հաւատացեալք. նորահրաշ զարդարեցան քանզի տեսին զյաղ-թօղ նշանն. որ արար ծք ամենայն ի լուսոյն պայծառացան:

Եւ ասեն սաղմոս ՃԽԵ. ողբերգային:

կց. Երանի ազգի, որում տր ած յակոբայ օգնական է նմա. և յոյս նորա 'ի տր ած է:

ձխ. Օրհնեա անձն իմ զտէր. օրհնեցից զտէր 'ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից այ իմոյ, մինչև եմ ես:

Մի յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան. զի ոչ գոյ փրկուի 'ի նոսա:

Ելցէ հոգի 'ի նոցանէ, և դարձցին անդրէն 'ի հող. և յայնմ աւուր կորիցեն ամ խոր-հուրդք նոցա:

Երանի ազգի, որում տր ած յակոբայ օգնա-կան է նմա. և յոյս նորա 'ի տր ած է:

Որ արար զերկինս և զերկիր. զծով և զամ որ է 'ի նոսա:

Պահէ զճշմարտուի յաւիտեան, և առնէ ի-րաւունս զրկելոց:

Տայ հաց քաղցելոց, և արձակէ զկապեալս տր:

Տէր բանայ զաչս կուրաց. և կանգնէ զգլո-րեալս:

Տէր սիրէ զարդարս, տր պահէ զպանդուխտս. զորբս և զայրիս ընդունի տր, և զճանապարհս ամպարշտաց կորուսանէ:

Թագաւորեսցէ տ̃ր յաւիտեան ա̃ծ քո սիոն, յազգէ մինչև յազգ։
Ալէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Ժգ. 32։)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Այլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ. ոչ հրեշտակք յերկինս, և ոչ որդի, բայց միայն հայր։ Զգո՛յշ եղերուք և կացէք յաղօթս. զի ոչ գիտէք՝ երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի գնացեալ ՚ի տար աշխարհ, թողուցու զտուն իւր, և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութի, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։ Արդ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք՝ երբ տէր տանն գայցէ. յերեկորեայ, եթէ ՚ի մէջ գիշերի, եթէ ՚ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս. գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ ՚ի քուն։ Բայց զոր ձեզ ասեմ, ամենեցուն ասեմ, արթուն կացէք։

Փառք քեզ տէր ա̃ծ մեր։

Եւ տեառնագրեն զդին ամ̃ քահանայքն. և բառնան տանել ՚ի կողմն արևմտից, առեալ շարական խաչէ. ԲՁ։

Այսօր խնդրի պատուական փայտ խաչին աւանդեալն ի գողգոթայ ի ձեռն աստուածանէր դրախտին՝ եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք աստուածային տէ

նշխարս ։ Այսօր ընծայէ զողջագոյն ընծայ-
կեալն ի յերկրի՝ . վերաբերեալ անուշահոտ
խնկովք ի ձեռն երանելւոյն յուղայի . Ե ։
Այսօր ի ձեռըն փրկականն սուրբ խաչին կե-
նագործի պատանին մեռեալ . Եւ ողբայ սա-
տանայ ընկործանումն իւր . իսկ մեք քրիստո-
նի՝ հաւատացեալք . երկիր ։

Նոյն ձայն սաղմոս ՃԼԲ . ողբաձայն ։

Կը . Անդ պատրաստեաց տր զօրհնութի, և ըզ-
կեանսն յաւիտենից ։

ձլբ . Ո՛վ բարի , կամ զի՛ վայելուչ , զի բնա-
կեն եղբարք ՚ի միասին ։
Որպէս իւղ , զի իջանէ ՚ի գլուխ և ՚ի մօրուսն
ահարոնի , և ՚ի մօրուացն իջանէ ՚ի գրա-
պանս զգեստու նորա ։
Որպէս ցօղ զի ցօղէ ՚ի հերմոնէ ՚ի վերայ լե-
րինն սիոնի ։
Անդ պատրաստեաց տր զօրհնութի , և զկեանսն
յաւիտենից ։
որէ . Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ ղուկասու . (իբ . 24 ։)

Ի տէրամբ մերով յսիւ քսիւ .

Եւ եղև հակառակութի ՚ի մէջ աշակեր-
տացն , թէ ո՛ ՚ի նոցանէ համարիցի մեծ ։ Եւ
նա ասէ ցնոսա . Թագաւորք ազգաց տիրեն նց .
և որ իշխեն նց , բարերարք կոչին ։ Այլ դուք

ոչ այնպէս. այլ որ մեծն է 'ի ձեզ, եղիցի իբրեւ կրտսերն. եւ առաջնորդն իբրեւ զսպասաւորն։ Ո՞վ է մեծ. բազմեա՞լն, եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բազմեալն. բայց ես եմ 'ի միջի ձերում որպէս սպասաւոր։ Եւ դուք էք, որք ցանգ կայիք ընդ իս 'ի փորձութիւնս իմ։ Եւ ես ուխտեմ ձեզ, որպէս եւ Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայութի̃, զի ուտիցէք եւ ըմպիցէք 'ի սեղանն իմ յարքայութե̃ իմում, եւ նստիցէք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգ Իսրայէլի։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր։

Եւ 'ի տեառնագրելն զդին անձնային քահանային. եւ տանելն զանին 'ի կողմն հարաւոյ, ասելի շարական խաչի. Բ Կ։

Խաչին կենարարին որ եղեւ ըմեզ փրկութիւն. սո վաւ. ամենեքեան երկրպագեմք բարեբանեմք։ Որ ի հօրէ լուսոյ լոյս ճառագայթեալ ի յերկրի. եւ զաւազանն զօրութեան հաւատացելոց. սո վաւ։ Որ լուսափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս ընմեզ ցուցաւ. ի յօգնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. սո վաւ։

Եւ ասեն սաղմոս ՃԼԳ. ողբերգային։

կց. Օրհնեսցէ զմեզ տ̃ր 'ի Սիոնէ, որ արար զերկինս եւ զերկիր։

ձխ. Ասա օրհնեցէք ա̃մ ծառայք տ̃ն զտ̃ր. ո կայք 'ի տան տ̃ն, եւ 'ի գաւիթս ա̃յ մերոյ։

՚Ի գիշերի համբարձէք զձեռս ձեր ՚ի սրբութիւն, և օրհնեցէք զՏէր ։

Օրհնեսցէ զքեզ Տէր ՚ի Սիոնէ, որ արար զերկինս և զերկիր ։

Փառք. Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Զ. 35 ։)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս

Ասէ Յիսուս. Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս, ոչ քաղցիցէ. և որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծարաւեսցի ։ Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք ։ Զամենայն զոր տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս ։ Զի իջի ես յերկնից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։ Այս են կամք Հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս. զի զամենայն զոր ետ ցիս Հայր, ոչ կորուսից ՚ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։ Այս են կամք Հօր իմոյ. զի ամենայն որ տեսանիցէ զՈրդի, և հաւատայցէ ՚ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր ։

[illegible] քահանայսն, և քահա-նայն [illegible] ՚ի [illegible]. և ՚ի [illegible] [illegible] ՚ի [illegible], [illegible] յԻշխանք հալածեցին ։ Գտցես յէջ 121 ։

Կարգ առէն հանապազօրեայ :

Իշխանք հալածեցին զիս՝ ի նանիր . ալէլ-
լուիա .
Եւ ՚ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ . ալէ՛ :
Ցնծացայ ես ի բանս քո . որպէս այն որ գտա-
նէ աւա՛ր բազում . ալէ՛ :
Ըզմեղս ատեցի եւ անարգեցի . եւ զօրէնս քո՝
սիրեցի . ալէ՛ :
Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից ըզքեզ . վասն
իրաւանց եւ արդարութեան քո . ալէ՛ :
Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ որ սիրեն
զօրէնս քո . եւ ո՛չ գոյ ի նոսա գայթա՛կղու-
թիւն . ալէ՛ :
Սպասեցի փրկութեան քում տէր . եւ զպա-
տուիրանս քո՝ սիրեցի . ալէ՛ :
Պահեցա՛ց անձն իմ զվկայութիւնս քո . եւ
սիրեաց ըզնոսա յոյժ . ալէ՛ :
Պահեցի՛ց ըզպատուիրանս եւ զվկայութիւնս
քո . զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի
քո են . ալէ՛ :
Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի՛ քո տէր .
ըստ բանի քում իմաստուն արա՛ զիս . ալէ՛ :
Մտցեն աղօթք իմ առաջի՛ քո տէր . եւ բա-
նիւ քով փրկեա՛ զիս . ալէ՛ :
Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս

քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարու-
թիւնս քո. ալէ։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամ պա-
տուիրանք քո արդարութեամբ են. ալէ։

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս. զի զպա-
տուիրանս քո ընտրեցի. ալէ։

Ցանկացայ փրկութեան քում տէր. և օրէնք
քո խօսք իմ են. ալէ։

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ. և իրա-
ւունք քո օգնեսցեն ինձ. ալէ։

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ.
խնդրեա զծառայս քո. զի զպատուիրանս
քո ես ոչ մոռացայ. ալէ։

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն.
ալէ։

Մեղ. շարական. ԴՁ։

Այսօր զազատիչն յանցանաց նախամօրն զկուսութեանց մայրն. փոխադրեաց բանն Աստուած յերկնայինսն դասելով յաստուածակերտ խորանսն և յանպատումն ի կեանս. վասն որոյ հրճուողական ձայնիւ քեզ երգէ եկեղեցի սուրբ. ընդ ընտիր զօրհնաբանութիւնս։ Այսօր տիրամայր սրբուհին կոյսն. աւանդեաց զբարեբանեալ հոգին ի ձեռն հրեշտակական դասուց. որպէս զեր

արփիի փառայլեալ ահեղ ցոյն նոր մանեալ հրե-
ղինաց դասուցն. վասն որոյ: Այսօր վերամ-
բարձեալ ըզմարդկային մարմինն աստուածա-
մօր կուսին. անմարմին զուարթնոցն ամփո-
փեալ ի տեղի գերակայիցն. յերևելի ըզգայ-
ութեանցս անճառելին առնել հաղորդս. վասն
որոյ: Այսօր յուսապատար խնդութեամբ և
յաւէտ ժամուր հրճուանօք. նուագեմք քեզ հո-
գևոր նոքօք ընդ հրաբուն սերոբէից. տօնախըմ-
բելով զյիշատակ կուսին աղախնոյ և մօր քո.
վասն որոյ:

Յորժամ հարկանի փող դատաստանին քո
տէր. յայնժամ զարհուրեալ դողան արա-
րածք ի յահէ քումմէ. աղաչեմք ըզքեզ
փրկիչ, հանգո և ըզհոգի ըզննջեցեալս ընդ
սուրբս քո. որ միայն յոյս ես բազմողորմ:
Յահարեկ լուսոյ ծագմամբն քո տէր. ցընծան
դասք առաքելեացն ի վերայ լուսեղէն ամ-
պոյն. աղաչեմք ըզ: Անախանձ բազմա-
գութ ողորմած տէր. մի անտես առներ ըզ-
մեղուցեալքս յահագին աւուրն. որ:

Եւ հասեալ ի գերեզմանն, սարկաւագն քարոզէ:

Վ՟ ցօղելոյ ի մեզ տռն մյ զցօղ ողորմութե, և
փրկելոյ զմեզ ի հրոյն յաւիտենից զտր ա-
ղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:
Վ՟ երևելոյ մեզ լուսոյ ճառագայթից նք խա-

չին, որ փայլէ յարեւելից 'ի միւսանգամ գալստեանն, զՏէր :

Առ ահագին գոչման փողոյն, եւ աւետաւոր հրեշտակին՝ որ ժողովէ զմարդիկ 'ի կեանս յաւիտենից, զՏէր :

Առ լսելոյ մեզ զերանաւէտ ձայնն, որ ասէ. Եկա՛յք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէ՛ք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն 'ի սկզբանէ աշխարհի, զՏէր :

Առ հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով 'ի քէն ննջեցին, զՏէր : Յիշեա՛ : Իսկ եւ միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ :

Է. Տէր ողորմեա՛ :

Աղօթք :

Քհ. Տէր Աստուած մեր եւ յոյս, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, եւ օրհնիս 'ի դասուց հրեշտակաց, եւ փառաբանիս 'ի մարդկանէ : Ծաւալեալ է անուն քո երրորդութեանդ ընդ ամենայն տիեզերս. եւ ընդունիս գթութեամբ քո զաղաչանս մարդկան : Լո՛ւր մեզ Տէր, եւ մարդասիրութեամբ քո թո՛ղ զյանցանս սորա, զծածուկս եւ զյայտնիս. զի ոչ ոք է առանց մեղաց 'ի վերայ երկրի, այլ դու միայն՝ որ մեղաց սրբիչդ ես եւ քաւիչ. թո՛ղ զմեղս, քաւեա՛ զանօրէնութիւնս սորա. քանզի դու կացուցեր զսա քահանայ եւ հովիւ ժողովրդեան քո. եւ զորոյ զմեղս 'ի ժողովրդենէ քումմէ խնդրեալ իցէ 'ի ձեռն քո պատարագին, զենմամբ որդւոյ քո 'ի վերայ քո սեղանոյն, հաշտեա՛ Տէր եւ թո՛ղ, որ կարօղդ ես յամենայնի. եւ զանուն սորա գրեա՛ 'ի դպրութիւն կենաց. եւ զհոգի սորա հանգո՛ 'ի խորանս սրբոց քոց : Իսկ մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր եւ զորդի

և զՔո Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի̃ ա̃մյն։ Ա.Ջ երկր։

Տէր ա̃ծ լուսաւորիչ հոգւոց, և պահապան մարմնոց. որ և զմարմինս արանց արդարոց փառաւորեցեր, որք զքեզ բարեպաշտութ̃բ պաշտեցին. ցուցանելով ամենեցուն, եթէ ոչ միայն 'ի հոգիս արդարոց կայր զօրութի̃, այլ և 'ի մարմինս։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ մարդասէր տ̃ր և բարերար, ընկա՛լ զպաղատանս ծառայից քոց, և համարեա՛ զհոգի սորա 'ի դասս առաքելոցն և մարգարէիցն։ Եւ մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՔո Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սղա ասէն սաղմոս ՃԺԴ. ողբերգական։

Կց. Դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո. զի տ̃ր կոչեաց զքեզ։

Փխ. Սիրեցի, զի լուիցէ տ̃ր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա։
Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս։
Նեղութի̃ և զանձկութիւն գտի, և զանուն տ̃ն կարդացի։
Ո՛ տ̃ր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է տ̃ր ա̃ծ մեր, ողորմի և պահէ զտղայս տ̃ր։
Ես խոնարհ եղէ, և տ̃ր կեցոյց զիս. դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի տ̃ր կոչեաց զքեզ։
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութ̃է. հաճոյ եղէց առաջի տ̃ն յերկրին կենդանեաց։

Ընթերցուած յառակաց : (Իմաստ . Բ . 23 :)

Զի այ հաստատեաց զմարդն յանեղծութիւն. և 'ի պատկեր իւրոյ բարերարութեան արար զնա : Նախանձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշխարհ . և փորձեն զնա որ նորա վիճակին սակի են : Բայց ոգիք արդարոց 'ի ձեռին այ են, և ոչ մերձեսցի 'ի նոսա մահ : Թուեցան յաչս անզգամաց՝ թէ մեռան, և համարեցան չարչարանք ելք նոցա, և գնալն 'ի մէնջ՝ բեկումն . բայց նոքա են 'ի խաղաղութեան : Զի թէպէտ յաչս մարդկան տանջեսցին, այլ յոյս նոցա լի է անմահութեամբ . և սակաւիկ ինչ խրատեալք, գտցեն զմեծ բարութիւն : Զի այ փորձեաց զնոսա, և եգիտ իւր արժանիս . իբրև զոսկի 'ի բովս քննեաց զնոսա, և որպէս զողջակէզս զոհի ընկալաւ զնոսա : 'Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց պայծառասցին :

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ : (Կ . 20 :)

Որպէս ասէ տէր . և կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ . և ժողովուրդ քո ամենեքին արդար . և յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր , պահել զնորատունկ գործոց ձեռաց իւրեանց 'ի փառս : Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի , և կրտսերն յազգ մեծ . զի ես տր ըստ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա : Հոգի տն 'ի վերայ իմ . վասն որոյ և եօծ զիս . աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս , բժշկել զբեկեալս սրտիւք , քարոզել գերեաց զթողութիւն , և կուրաց տեսանել : Կոչել ամ տն ընդունելի , և օր հատուցման այ մերոյ , մխիթարել զամենայն սգա-

ւորս , տալ սգաւորաց սիոնի փառս․ փոխանակ մոխրոյն՝ օծումն ուրախութեան․ և սգաւորացն հանդերձ փառաց՝ փոխանակ ոգւոյն վհատութեան ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ԺԵ․ 51 ։)

Արդ խորհուրդ մի ասեմ ձեզ․ ամենեքեան ննջեսցուք , այլ ոչ ամենեքեան նորոգեսցուք ։ Յանկարծակի յական թօթափել 'ի փող յետնին․ քանզի փող հարկանի , և մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան․ և մեք նորոգեսցուք ։ Զի պարտ է ապականութեանս այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն , և մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն ։ Այլ յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն , և ապականացուս զանապականութիւն , յայնժամ եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ , եթէ ընկղաւ մահ 'ի յաղթութիւն ։ Ո՞ւր է , մահ , յաղթութիւն քո․ ո՞ւր , դժոխք , խայթոց քո ։ Խայթոց մահու մեղք են , և զօրութիւն մեղաց օրէնք ։ Այլ շնորհք այ՟ , որ ետ մեզ զյաղթութիւն 'ի ձեռն տն՟ մերոյ յսի՟ քսի՟ ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա ․

'Ի քեզ տր՟ յուսացայ , մի ամաչեցից յաւիտեան , յարդարութե՟ քում փրկեա՛ զիս և ապրեցո՛ զիս ։

որէ․ Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի․ (ԺԹ․ 27 ։)

Առ տէրն մեր յս՟ քս՟

Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս և ասէ․ ահաւասիկ մեք թողաք զամ՟ , և եկաք զկնի

քո. արդ զի՞նչ լինիցի մեզ: Նսէ ցնսա յս. ա-մէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ եկիք զկնի իմ, 'ի միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք և դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն իսրայէլի: Եւ ամենայն որ ոք եթող զտուն, կամ զեղբարս, կամ զքորս, կամ զհայր, կամ զմայր, կամ զկին, կամ զորդիս, կամ զագարակս վասն անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ: Բազումք եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք առաջինք:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Սարկաւագն ասէ:

Վասն զտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի 'ի բարերար տնէ մերմէ զտր: Տր ողորմեա:

Վասն փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի զտր աղ:

Վասն ամ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց զտր, աղ:

Վասն որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնակեալ են որք հարքն մեր զտր աղ:

Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութբ կատարեն զամ ժամանակս կենաց իւրեանց զտր աղ:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր: Յիշ: Եւ ես միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Օրհնեալ ես տր ած մեր, որ մարդասիրութբ քո առեր հող յերկրէ, և ամենաւոր ձե-

ռօք քո արարեր զմարդն ը̃ս նմանութե̃ քո պատկերիդ. և վասն յանցանաց նորա՝ մահ տիրեցուցեր նմա, ասելով՝ հող էիր և 'ի հող դարձցիս. և արդ ծառայս քո դարձաւ 'ի հող, ուստի ստեղծեր զսա: Աղաչեմք զքեզ, տ̃ր բարերար, առաքեա զհոգիդ քո ս̃բ, և օրհնեա ✠ զհողս զայս, միանելով 'ի սմա ոսկերաց ծառայիս քո այս անուն քահանայի, ընկալցի զբարւոք հանգիստ յառաւօտ բարերարութե̃դ քումմէ, և առաքեա զհրեշտակ խաղաղութե̃ քո, և ընկալ զսա յօթևանս մե̃ց քոց. և թող սմա զա̃մ յանցանս՝ զոր մեղաւ առաջի քո գիտութբ̃ և անգիտութբ̃. քանզի հաւատաց յամենայնս երրորդութիդ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի, որ ունի իշխանութի̃ դատել զկենդանիս և զմեռեալս. զի յա̃մի գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զս̃բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի̃ ա̃մն: Ա̃յ երկր:

Ա̃ծ ճշմարտութե̃ և տ̃ր ողորմութե̃ց, հայեաց 'ի պատրաստ բնակութե̃ քումմէ 'ի պաղատանս ժողովրդեան, զոր մատուցանեմք հաւատով վասն ծառայիս քո այս անուն քահանայի. զի դու կարգեցեր զմարդիկ հողեղէն՝ սպասաւորս անմանելի փառաց էութե̃դ քո: Դու կոչեցեր զնախամարգարէն 'ի մորենւոյն բանիւք քո, և նուաքեցեր զնա փրկիչ ժողովրդեանն քո: Դու ընտրեցեր զահարոն և զորդիս նորա 'ի պաշտօն սրբութե̃ց, և փառաւորեցեր զնա մեծարեալ օծմամբ, և վակասակիր պատմուճանաւն քոյին տեսչութեամբ. և հրամայեցեր նմա ելանել 'ի լեառնն, և աւանդեցեր զհոգի նորա առ քեզ, և ընդ ամբածածուկ աջով քո ամփոփեցեր ըզմարմին նորա: Եւ ահա այժմ ծառայս քո այս

տեառն, և առաջնորդ հօտի քո, զոր ընտրե-
ցեր 'ի գլուխ ժողովրդեանն, կատարեաց զասպա-
րէզ նախաշաւիղ օրինադրութե քո, և ճեպեաց
հոգի սորա ըստ հրամանի կոչման քո, հան-
գուցեալ 'ի տարժանմանէ մարմնական աղետից:
Արդ աղաչեմք զգթութի քո Տր, ընկալ զսա
յանտրտում ուրախութիւն, և զուարճացո՛ ըզ-
հոգի սորա յանանց խոստմանց քոց վայելող:
Յիշեա՛ Տր զուխտս և զժառանգութիս քո, զոր
փրկեցեր արեամբ քո: Օրհնեա՛ ✠ Տր զընակութի
սորա և զոսկերս. պահպանական աջով քո մե-
րակացո՛ լեր հոգւոյ սորա և մարմնոյ. զի դու
ես ժողովարան քոյոց կամարարաց, և շտեմա-
րան անկապտելի. որ ամփոփես նախահոգութ
զվաստակաւորս քո, և հանգուցանես 'ի գըր-
կանս մշտնջենաւորուրձս երկնաւոր դրախտին,
որ միայն պահի յուսացելոցս 'ի քս յս 'ի տր մեր:
Եւ զմեզ արժանաւորս արա՛ գնալ 'ի հաճոյս
քո, և 'ի դէպ ժամանակի ընդ սրբս քո հասա-
նել 'ի խոստացեալ հանգիստն. և ընդ նոսին
գոհացողական երգով փառաւորել զՀայր և
զՈրդի և զՍբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ տեառնագրեն զդին ամենայն ժողովուրդն, և խնկարկեն:

Եւ սարկաւագն քարոզէ:

Եւ եւս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա՛:

Ապա առեալ քահանայն Գ. ափ հող. և
խաչանշէ ասելով.

Օրհնեալ ✠ Տէր ողորմութեամբ քո զհողս ծառայիս
քո. և յիշեա զսա, զի հող էր, և ըստ հրա-
մանի քում 'ի հող դարձաւ։

Ապա արկանէ զհողն 'ի գերեզմանն. և իջուցանեն
զննջեցեալն 'ի գերեզմանն, ասելով.

Սաղմոս ԻԲ։

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակա-
սեսցէ։
'Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. և
առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս։
Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց
ինձ 'ի ճանապարհս արդարութեան վասն ա-
նուան իւրոյ։
Թէպէտ և գնայցեմ ես 'ի մէջ ստուերաց մահու,
ոչ երկեայց 'ի չարէ. զի դու Տէր ընդ իս ես։
Յուպ քո և գաւազան, նոքա մխիթարեսցեն զիս։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յան-
դիման նեղչաց իմոց։
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս
անապակ արբեցոյց զիս։
Ողորմութիւն քո Տէր զհետ իմ եկեսցէ զամենայն ա-
ւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ 'ի տան Տեառն
ընդ երկայն աւուրս։
Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ
քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ։
Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի։
Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ։
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր
ուղիղ։

Վասն անուան քո տ՟ր կեցուցես զիս. արդարութեամբ քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ։ Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զա՟մ նեղիչս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ։

Մաղթանք։

Քհ. Տէր ուղղեա զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան. տ՟ր ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և ա՟մ հաւատացելոց, գնալ յարդարութեան ճանապարհն և 'ի կեանսդ յաւիտենից։

Քարոզ։

Սրկ. Աղաչեսցուք զամենակալն ա՟ծ, զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց 'ի բարի և 'ի խաղաղութիւն. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Առաջնորդ կենաց և պարգևիչ խաղաղութեան, ք՟ս ա՟ծ մեր, առաջնորդեա մեզ գնալ 'ի ճանապարհս քո արդարութեամբ, և խաղաղութեամբ ժամանել 'ի նաւահանգիստ կենաց և փրկութեան շնորհօք ողորմութեան քո։ Զի դու ես օգնական և փրկիչ մեր. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խաղաղութիւն ամ՟ն։ Ա՟ծ երկր։

Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ փրկիչ մեր, որ յա՟մ ժամ ընդ մեզ ես, և ոչ երբէք թողուս 'ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ, որք հաւատով և ճշմարտութեամբ կարդան առ քեզ. աղաչեմք և

խնդրեմք 'ի քէն տ՟ր, Ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց՝ քոյին վերակացութ՟բդ պահելով 'ի խաղաղութ՟ե, և առաջնորդեա՛ մեզ՝ միասին գամ խաղաղութ՟բ և խնդութ՟բ հասանել յիւրա-քանչիւր 'ի բնակութիւս, 'ի ք՟ս յ՟ս 'ի տ՟ր մեր. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ դարձեալ ՟գ՟ անգամ հող օրհնէ քահանայն, և արկանէ խաչաձև 'ի վերայ մարմնոյն։

սրկ. Եւս և խաղաղութ՟ե զտ՟ր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո՛ և ողորմեա՛։

քհ. Օրհնութի ա՟ծայինն իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ. ամէն։

սրկ. Եւս և խաղաղութ՟ե։

քհ. Օրհնութի ա՟ծայինն իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ. ամէն։

սրկ. Եւս և խաղաղութ՟ե։

քհ. Օրհնութի ա՟ծայինն իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ. ամէն։

Եւ սկսանին ծածկել հողով. և ամենեքեան ծունր դնեն և խնդրեն յա՟յ շնորհութ՟ե և թողութ՟ե ննջեցելոյն. և ասեն.

Սաղմոս ՃԺԸ։

Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող. տէր կեցո՛ զիս ըստ բանի քում։

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, և լուար ինձ, ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո ։
'Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց իմաստուն արա զիս, և քննեցից զսքանչելիս քո ։
Տքնեցաւ անձն իմ առ 'ի ձանձրանալ. հաստատեա զիս 'ի բանս քո ։

Շարական ողբերգական. ԲԿ ։

Մերձեցաւ անձըն իմ ի հող յորըմէ ստեղծայ. քանզի պատուիրանաւն մեղայ. և ճաշակեցի ըզդառնութիւն մահու. տէր յոյս իմ օգնեա ինձ ։

Սաղմոս ։

Զճանապարհս մեղաց 'ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողորմեա ինձ ։
Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի, և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ ։
Մերձեցայ ես 'ի վկայութիւնս քո, տէր մի յամօթ առներ զիս ։
'Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ. զի անդորր արարեր սրտի իմոյ ։

Շարական ։

Զճանապարհս քո ես ոչ պահեցի. քանզի ոչ ժամանեցի ապաշխարել. այլ հեղգացայ. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ հայր երկնաւոր. տէր յոյս իմ. օգնեա ինձ ։

Սաղմոս ։

Օրէնսդէտ արա զիս տէր 'ի ճանապարհս իրաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յամ ժամ ։

Իմաստուն արա զիս, և քննեցից զօրէնս քո. և պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով:

Առաջնորդեա ինձ ՚ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի ընդ նոսա հաճեցայ:

Խոնարհեցո զսիրտ իմ ՚ի վկայութիւնս քո, և մի՛ յագահութիւն:

Դարձո զաչս իմ, զի մի՛ տեսից զնանրութիւն. ՚ի ճանապարհս քո կեցո զիս:

Շարական:

Օրէնսդէտ արա զիս Տէր՝ ի ճանապարհիս քում. քանզի խնդրեցի զաւ առ քեզ. դառնամ անդրէն ի հող յորդորմէ ստեղծայ. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ հայր երկնաւոր. տէր յոյս իմ. օգնեա ինձ:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Կայարք. Բկ:

Ահա մերձեցաւ որ պահանջէ յինէն ըզ հոգիս: Եւ եկեալ հասանիմ առ դրանս նոյն ըզ գերեզմանին. և ի հող մերձեցայ: Քանզի զարդ հօրեամն դողամ ի յանձներէն տանջանացն. և ի հրոյն բռնութենէն: Այլ դու բազմողորմութ փրկեա խնայեա ի մեղուցեալս ըզ քո ծառայս. և ողորմեա:

Ողջունեն խաչն. և խնկեալ զգերեզմանն մինչև ՚ի կէս երգածին, ասեն սաղմոս ձէ. ստողորգի, ողբաձայն։

Կց. Եդին զիս ՚ի գուբ ներքնում, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու։

ձէ. Տէր ա̃ծ փրկութե̃ իմոյ, ՚ի տուէ կարդացի և ՚ի գիշերի առաջի քո։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տ̃ր, խոնարհեսցի ունկն քո ՚ի խնդրուածս իմ։

Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ ՚ի դժոխս մերձեցան. և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ՝ որք իջանեն ՚ի գուբ։

Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, և ՚ի մեռեալս ազատ։

Որպէս վիրաւորս, որք ննջեն ՚ի գերեզմանի.

Զորս դու ոչ յիշեցեր, նոքա ՚ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան։

Եդին զիս ՚ի գուբ ներքնում, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու։

Յիս հաստատեցաւ սրտմտութի̃ քո. զա̃մ զբօսանս քո ածեր ՚ի վերայ իմ։

Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ իւրեանց։

Մատնեցայ, և ոչ ելանէի. աչք իմ տկարացան յաղքատութե̃։

Կարդացի առ տ̃ր զօրհանապազ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Մի թէ մեռելոց առնիցես սքանչելիս. կամ բժիշկք յարուցանիցեն, և խոստովան առնիցին առ քեզ։

Մի թէ պատմեսցէ ոք երբէք ՚ի գերեզմանի զողորմութի̃ս քո, կամ զճշմարտութի̃ս քո ՚ի կորստեան։

Մի՛թէ ճանաչիցի՞ն ՚ի խաւարի սքանչելիք քո,
կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ.
Եւ ես առ քեզ տէր աղաղակեցի, առաւօտու ա-
ղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ.
Ընդէ՞ր տ՟ր մերժես զանձն իմ, կամ դարձու-
ցանես զերեսս քո յինէն.
Տնանկ եւ վաստակաւոր եմ ես ՚ի մանկութ՟է
իմմէ, ՚ի բարձրութ՟է խոնարհեցայ եւ ապշեցայ.
Յիս հաստատեցաւ բարկութ՟ի քո, արհաւիրք
քո խռովեցուցին զիս.
Շրջեցան զինեւ որպէս ջուր, զօր ա՟մ պաշա-
րեցին զիս ՚ի միասին.
Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ եւ զծա-
նօթս իմ վասն թշուառութ՟ե իմոյ.

ընթերցուած յոբայ։ (իա. 31։)

Ո՞ պատմեսցէ յանդիման ն՟ր զճանապարհս նորա. եւ զոր ինչ ինքն գործեաց, ո՛ հատուսցէ նմա։ Եւ ինքն ՚ի գերեզմանի գնաց. եւ ՚ի տապանի տքնեցաւ։ Քաղցրացան նմա խիճք հեղեղատի. եւ զհետ նորա ա՟մ մարդ գնասցէ, եւ յառաջ քան զնա անթիւք։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի տիմոթէոսի երկրորդ թղթոյն է ըն-թերցուածս։ (դ. 1։)

Զայս վկայութ՟ի դնեմ առաջի ա՟յ, եւ յ՟ի ք՟սի, որ դատելոց է զկենդանիս եւ զմեռեալս ՚ի յայտնութ՟ե իւրում եւ յարքայութ՟ե։ Եւ դու քարոզեա՛ զբանն, հա՛ս ՚ի վերայ ժամու եւ տաժամու, յանդիմանեա՛, սաստեա՛, մխիթարեա՛ ա՟մ երկայնմտութ՟բ եւ վարդապետութ՟բ։ Քանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութ՟ե վար-

դապետութեն ոչ ամսայցեն. այլ ըստ իւրաքան-
չիւր ցանկութեց կուտեսցեն իւրեանց վարդա-
պետս՝ ըստ մարմաջելոյ լսելեաց իւրեանց. և
'ի ճշմարտութե անտի դարձուցանիցեն զլսելիս, և
յառասպելս կործանեսցին։ Այլ դու զուարթ-
կաց յամի, ճգնեաց, զգործս աւետարանչի գոր-
ծեա. զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ։ Զի ես
այսուհետև նուիրեալ եմ, և ժամանակ դար-
ձի իմոյ հասեալ կայ։ Զբարւոք պատերազմ
պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի, զհա-
ւատսն պահեցի։ Այսուհետև կայ մնայ ինձ
արդարութե պսակն, զոր հատուսցէ ինձ Տր յա-
ւուր յայնմիկ արդարն դատաւոր. ոչ միայն ինձ,
այլ և ամենեցուն որ սիրեցին զյայտնութի նորա։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութի, և
սբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Տղ. Ալէլուիա օրհնի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԻԵ. 31։)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Եւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք
իւրովք, և ամ հրեշտակք ընդ նմա, յայն
ժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց, և ժողո-
վեսցին առաջի նորա ամ ազգք, և մեկնեսցէ
զնոսա 'ի միմեանց, որպէս հովիւ՝ զի մեկնեսցէ
զօդիս յայծեաց։ Եւ կացուսցէ զօդիսն ընդ
աջմէ իւրմէ, և զայծիսն 'ի ձախմէ։ Յայնժամ
ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն
իցեն. եկայք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառան-
գեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն 'ի
սկզբանէ աշխարհի։ Զի քաղցեայ, և ետուք

ինձ ուտել. ծարաւեցի, և արբուցիք ինձ. օտար էի, և ժողովեցիք զիս. մերկ, և զգեցուցիք զիս. հիւանդ էի, և տեսիք զիս. 'ի բանտի էի, և եկիք առ իս: Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն և ասասցեն. Տ՟ր, ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ, և կերակրեցաք. կամ ծարաւի, և արբուցաք: Ե՞րբ տեսաք զքեզ օտար, և ժողովեցաք. կամ մերկ, և զգեցուցաք: Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ 'ի բանտի, և եկաք առ քեզ: Պատասխանի տացէ թագաւորն, և ասասցէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետև արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք: Յայնժամ ասասցէ և ցայնոսիկ, որ ընդ ահեկէն իցեն. երթա՛յք յինէն անիծեալք 'ի հուրն յաւիտենական, որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա: Զի քաղցեայ, և ոչ ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի, և ոչ արբուցիք զիս. օտար էի, և ոչ ժողովեցիք զիս. մերկ էի, և ոչ զգեցուցիք զիս. հիւանդ և 'ի բանտի, և ոչ տեսիք զիս: Յայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա, և ասասցեն. Տ՟ր, ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ 'ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ: Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա, և ասասցէ. ամէն ասեմ ձեզ. որովհետև ոչ արարէք միում 'ի փոքրըկանցս յայսցանէ, և ոչ ինձ արարէք: Եւ երթիցեն նոքա 'ի տանջանս յաւիտենականս. և արդարքն 'ի կեանս յաւիտենականս:

Փառք քեզ Տ՟ր Տ՟ծ մեր:

Յաւ եղեռնադատման Տեառն մերոյ ՚ի Գողգոթայ երեկոյին, Նախորդամբ ընթերցուածս շաղօնս :

Հանգիստ սրբոյն յովհաննու առաքելոյն և աւետարանչին :

Իբր ընդ եղբարսն երանելին յովհաննէս մե-ծաւ ուրախութե՛ ՚ի Տէր : Իսկ յաւուր միում կիւրակէի եղբարք ամ ժողովեալ էին առ նա, սկսաւ խօսել ընդ նոսա այսպէս : Եղբարք իմ և ծառայակիցք և ժառանգակիցք և հաղորդք ՏՆ արքայութեան, գիտէք եթէ քանի՜ զօրութի ՚ի ձեռն իմ եա ձեզ ԱԾ, քանի՜ նշանս, քանի՜ ա-րուեստս, որչափ շնորհս . որպիսի՛ վարդապե-տութիւն, վերականգնութիւն, հանգիստս, սպասաւո-րութիւն, փառս, հաւատս, միաբանութիւն, ձիրս, պարգևս . որչափ և քանի՜ տեսէք աչօք ձերովք զտուեալսն ձեզ, որք ոչ երևին աչաց այսոցիկ, և ոչ ականջաց այսոցիկ լսելի լինիցին :

Արդ՝ հաստատեցարուք ՚ի նա, յիշելով զնա յամ ՚ի գործս ձեր : Գիտէք զխորհուրդ մատա-կարարութեան որ եղև ՚ի մարդիկ, եթէ ո՞յր աղա-գաւ արար Տէր : Աղաչէ զձեզ եղբարք՝ ինքնին Տէր ՚ի ձեռն իմ և մաղթէ՝ կալ մնալ առանց թշնա-մանաց, առանց նենգութե, առանց անառակութե : Զանզի գիտէ զթշնամանսն որ ՚ի ձէնջ, գիտէ և զանարգութիւն, գիտէ և զնենգութիւն, գիտէ և զանառակութիւն ՚ի ստունգանելն ձեր ՚ի սըր-բոց պատուիրանաց նորա : Արդ մի՛ տրտմեցցի ՚ի ձէնջ բարերարն ԱԾ, գթածն և ողորմածն, սուրբն, յստակն, անարատն, անհիւթն, միայնն, մինն, անփոփոխն, ստոյգն, աննենգն, անցա-սումն . որ ՚ի վեր է քան զամ ասելի և իմա-նալի անուն՝ ԱԾ իմ յս : Արդ ուրախ լիցի ՚ի

բարւոք կրօնաւորութեան մերում. խնդասցէ 'ի տ̃ր կեանս մեր. հանգիցէ 'ի պարկեշտ վարս մեր. անհոգ լիցի 'ի ժուժկալութեան մերում. հաճեսցի 'ի միաբանութեան մերում. ժպտեսցի 'ի զգաստութեան մերում. բերկրեսցի 'ի սիրելս մերում զնա:

Ո՜վ այս այժմ խօսիմ ընդ ձեզ՝ եղբարք, փութացեալ 'ի յառաջակայ գործս ձեր, արդեն իսկ կատարեալ 'ի տ̃ր: Վասնզի զի՞նչ այլ ունիցիմ ասել ձեզ. ունիք զա̃յ ձերոյ զգրաւականն, ունիք զբարերարութիւն նորա զտուրս, ունիք զանհրաժեշտ գալուստ նորա: Ո՜ի թէ ոչ ես մեղիցէք, զոր յանդգնութեն գործեցէք՝ թողցէ ձեզ ա̃ծ. ապա թէ և գլորեցեալ զնա, և 'ի նմանէն ողորմութիւն գտեալ, և նոյնպէս վարէք, և զառաջինսն ես համարեսցի ձեզ. և ոչ ընկալջիք 'ի նմանէ ողորմութիւն: Նա զայս ասացեալ առ նոսա, յաղօթս եկաց այսպէս. ո՜ որ զպսակս զայս հիւսեցեր քոյով հիւսմամբդ յ̃ս. ո՜ որ զբազում ծաղիկս զայս յանթառամելի ծաղիկդ քո յօդեցեր. ո՜ որ սերմանեցեր ըղկենդանարար բանս քո զայսոսիկ. ո՜ որ միայնդ ես խնամակալ քոց ծառայից, և բժիշկ՝ որ ձրի բժշկես: Ո՜ որ միայնդ ես բարերար և անամբարտաւան. ո՜ որ միայն գթած ես և մարդասէր. ո՜ որ միայն փրկիչ և արդար. ո՜ որ միշտ ես և յամենեսին, և ա̃մ ուրեք մերձ ես ա̃ծ իմ յ̃ս. դու քոյով պարգևօքդ ծածկեա՛ զամենեսեան որ 'ի քեզ յուսան: Ո՜ որ գիտես ըղչարախօսին մերոյ ա̃մ ուրեք զմեքենայս և ըղբռնութիւն:

Նա ապա խնդրեաց հաց, և գոհացաւ այսպէս: Ո՜ ո՞ր օրհնութիւն կամ զո՞ր պատարագ կամ զո՞ր գոհութիւն 'ի բեկանել հացիս անուանեսցուք, այլ միայն զքեզ յ̃ս ք̃ս: Փառաւորեմք

ո՞ր զքո առաքեալ հօր անուն. փառաւորեմք զմուտ դրան քո. փառաւորեմք զյարուն քո, որ ցուցաւ մեզ. փառաւորեմք զճանապարհն քո: Փառաւորեմք զսերմն քո, զբանն, զշնորհն, զհաւատն, զաղն, զանհաս մարգարիտն, ըզգանձն, զարօրն, զուռկանն, զմեծութիւն՝ որ վասն մեր կոչեցար որդի մարդոյ. զճշմարտութիւն, զհանգիստն, զգթութիւն, զզօրութիւն, զպատուիրանն, զհամարձակութիւն, զազատութիւն, զառ 'ի քեզ փախուստն: Ո՛վ դու ես ո՞ր՝ արմատ անմահութե, և աղբիւր անապականութե, և հիմն յաւիտենից. անուանեալ զայս ա՛մ վ՛ն մեր: Որպէս զի մեր կոչեցեալ զքեզ այսոքիւք, գիտասցուք զմեծութիւն քո՝ որ է անտես 'ի մէնջ 'ի ժամանակիս յայսմիկ. որ սրբոց միայն է տեսանելի, և 'ի միայնոջ 'ի քում մարդն կերպարանեալ:

Եւ բեկեալ զհացն կարկառնոցա. և 'ի վերայ իւրաքանչիւր եղբօր աղօթս առնելով, արժանի լինել շնորհացն տն և սրբոյ գոհութեն, և ճաշակեալ նորա նոյնպէս, և ասացեալ՝ թէ և կնձ մնամ եղիցի ընդ ձեզ, և խաղաղութի ընդ ձեզ սիրելիք իմ, և ասէ ցբիւռոս. առ ընդ քեզ երկուս յեղբարցդ՝ համդերձ երկու որդւովք, և փայտատօք, և եկ զկնի իմ: Եւ բիւռոս առանց յապաղելոյ արար զոր հրամայեաց նմա ծառայն այ յովհաննէս: Եւ ելեալ երանելին յովհաննէս 'ի տանէն գնայր առաջի դրացն. հրամայեալ բազմութե մեկուսանալ 'ի նմանէ. և հասեալ 'ի շիրիմ ինչ եղբօր մերոյ՝ ասաց ցպատանիսն. բրեցէք որդեակք. և նոքա բրէին. Իսկ նա ստիպէր զնոսա և ասէր. խորագոյն լիցի բրածդ: Եւ նա 'ի բրելն նոցա խօսէր ընդ նոսա զբանն կենաց, և յորդորէր

զեկեալսն ընդ նմա 'ի տանէն, շինելով և հաստատելով զնոսա 'ի մեծութի ածն. և աղօթս առնելով 'ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ամենեցուն. իսկ մեք ոչ ինչ իմանայաք ամենևին:

Եւ իբրև կատարեցին զբրածն պատանիքն շուրջանակաւ, մերկանայր երանելին զհանդերձն զոր զգեցեալն էր, և տարածանէր իբրև զանկողին ինչ 'ի խորութն բրածին. և միայն նափորտամբն կացեալ՝ համբարձ զձեռս իւր 'ի վեր, և յաղօթս կայր այսպէս: Ո՛ որ ընտրեցեր զմեզ յառաքելութի հեթանոսաց. ո՛ որ առաքեցեր զմեզ յաշխարհ ածն. ո՛ որ ցուցեր զքեզ 'ի ձեռն մարգարէիցն քոց. ո՛ որ ո՛չ դադարեցեր երբեք, այլ միշտ կեցուցեր զկարօտեալսն. ո՛ որ 'ի ձեռն ամենայն բնուեց զքեզ ծանուցեր. ո՛ որ և անասնոց անդամ քարոզեցար. ո՛ որ զանապատ և վայրենի հողին՝ զգօն և հանդարտ արարեր. ո՛ որ ծարաւելոյն նմ քոյով բանիւ զքեզ իսկ ետուր. ո՛ որ մեռելոյն նմա արագ յայտնեցար. ո՛ որ ընկղմելոյն նմա յանօրէնութե արագօրէն ցուցար. ո՛ որ հերքելոյն նմա բնաւին 'ի սատանայէ՝ ընծայեցար փրկիչ: Ո՛ որ յաղթեցեր հակառակորդին՝ և այցելու եղեր 'ի քեզ ապաւինելոցն. ո՛ որ ետուր նմա զքո ձեռնդ, և յարուցեր զնա 'ի դժոխական իրաց. ո՛ որ ոչ թողեր զնա 'ի մարմնի կրօնաւորել. ո՛ որ ցուցեր նմա զթշնամին իւր. ո՛ որ զգիտութի սուրբ արարեր՝ ած իմ յս: Ո՛ որ հայրդ ես որոց 'ի վեր քան զերկինս, և ած երկրաւորաց. ո՛ որ օրէնքդ ես եթերականաց, և օդականաց ընթացք, երկրաւորաց պահապան, և երկիւղ սանդարամետականաց, ընկալ և զքոյդ յովհաննու զհոգիս, թերևս արժանի եղելոյ 'ի քէն ողորմութե: Ո՛ որ զիս պահեցեր մինչև 'ի ժամանակս

յայս՝ անմերձ 'ի խառնակութենէ կանանց. ո՛ որ և զհայելին ինձ 'ի կին մարդ՝ ծանր գրեցեր. ո՛ որ յառաժամանակեայ կենացս փրկեցեր զիս, և 'ի մշտնջենաւորն առաջնորդեցեր. ո՛ որ 'ի մարմնաւոր աղտեղութե̃է որոշեցեր զիս. ո՛ որ 'ի դառն մահուանէ զերծուցեր զիս, և 'ի քեզ միայն հաստատեցեր: Ո՛ որ զծածուկ ախտ ոգւոյ իմոյ սանձեցեր, և զյայտնի գործս նորին խափանեցեր. ո՛ որ նեղեցեր և հալածեցեր ըզխռովարարն որ յիս. ո՛ որ անբիծ զճանապարհն իմ որ առ քեզ հաստատեցեր. ո՛ որ առանց սայթաքելոյ պահեցեր զշաւիղս իմ որ 'ի քեզ: Ո՛ որ աներկմիտ եսուր զհաւատս իմ որ 'ի քեզ. ո՛ որ վ̃ոք զխոութ̃ին որ 'ի քեզ սահմանեցեր ինձ. ո՛ որ գործոց իւրաքանչիւր վարձս հատուցանես. ո՛ որ եդիր յոգւոջ իմում, մի՛ ինչ ստացուած պատուական քան զքեզ համարել:

Իսկ արդ տ̃ր յ̃ս ք̃ս, զմատակարարութիւնն զոր ընկալայ 'ի քէն՝ կատարեցի. արժանաւորեա՛ զիս քում հանգստեանդ, զքո զողորմութի̃դ շնորհելով ինձ, որ է անփախուստ և անճառ փրկութի̃: Իսկ 'ի գալս իմում առ քեզ, ընկրկեսցի հուրն, վանեսցի խաւարն, տկարասցի վի̃հն, համրասցի հնոցն, շիջցի գեհենն, ամաչեսցեն հրեշտակք չարին, երկիցեն դևք, զմրեսցին իշխանք, զօրութիւնք նորա ընկճեսցին, աջակողմանքն կայցեն, ձախակողմանքն մի՛ մնասցեն: Բանսարկուն պապանձեսցի, սատանայ զարհուրեսցի, սրտմտութի̃ նորա տոչորեսցի, մոլորութի̃ նորա սուզեսցի, տանջանարանք նորա պատկառեսցին, յարձակմունք նո̃ր կապտեսցին, մանկունք նորա չարչարեսցին, և ա̃մ արմատ նորա տարակուսեսցի, և սգասցի մինչև իսպառ: Իսկ տուր ինձ զճանապարհս իմ որ

առ քեզ՝ անբասիր և անբռնադատ վճարել · առնուլ զայն զոր խոստացարն այնոցիկ՝ որ սըր-բութե՛ք կեցին , և պարկեշտութ՛ք սիրեցին զքեզ ։ Եւ ապա կնքեալ զո̃մ զկնիքն , և ասացեալ՝ Թէ դու լեր ընդ իս տ̃ր իմ յ̃ս ք̃ս , և կողմնեցաւ 'ի խորափոխն , ուր զհանդերձն իւր տարածեաց ։ Եւ ասացեալ ցմեզ՝ խաղաղութ̃ի ընդ ձեզ եղ-բարք · և մինչդեռ մեք ուրախ էաք և լայաք , աւանդեաց զհոգին 'ի ձեռն ո̃ն 'որ առաքեալն և աւետարանիչն յովհաննէս ։ Եւ նմի փառք , և քո̃ի պատիւ և զօրութ̃ի յաւիտեանս յա-ւիտենից · ամէն ։

Եւ ապա ծածկեն հողն զգերեզմանն , ասելով շար-ական · ԲԿ ։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան . Երթ առ արարիչն հայցելով . աստուած իմ հանգո ։ Որ ետուր հոգի յիսուս . զսա պահեա . զի քո խաչի և յարութեանդ հաւատաց՝ թագաւոր երկնաւոր . հանգո զհոգի սորա յիշելով զորա զհաւատս ։ Ի քաղաք տեառն զօրութեանց՝ և ի քաղաք թագաւորին մեծի . ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղաղութեան՝ . գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս . տեսանել ըզ լոյսն յաւիտենից ։

Սա ունի առեն Գաբեան ծաղկերգոլ զՓառս 'ի Բար-
ձունսն, զի Գեղեցկարբեայն ուրեք Հնչառայերգն Գեղեցկաբար-
նան ձառոյ նշորդին :

Փառք 'ի բարձունս այ, և յերկիր խաղա֊ ղութի, 'ի մարդիկ հաճութի : Եւ օրհնութի քեզ 'ի բարձունս. օրհնեալ ես տր ած մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովա֊ նիմք տր զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փա֊ ռաւորեմք զքեզ, գոհանամք տր զքէն վասն մեծի փառաց քոց. տր թագաւոր, որդ, երկ֊ նային, ած և հայր ամենակալ : Տէր և որդի հօր միածին, յս քս, և սուրբ որդի. տր ած, գառն այ, և որդի հօր, որ առեր զմերս 'ի կու֊ սէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի. Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. որդ որ նըս֊ տիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեա մեզ. զի դու միայն ես, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն տր մեր յս քս : Տր և հոգիդ ես որ 'ի փառս ած ընդ հօր. ամէն :

Եւ յամ ժամ օրհնեմք զքեզ, տր. և գո֊ վեմք զանուն ես քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից : Արժանի արա տր զօրս զայս խա֊ ղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա զմեզ : Օրհնեալ ես տր ած հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն ես քո յաւիտեանս. ամէն : Օրհնեալ տր, ուսո ինձ զարդարութիս քո. երիցս կրկնել : Տր ապաւէն եղեր մեր յազ֊ գէ յազգ. ես ասացի, տր ողորմեա ինձ, և բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ : Ցոյց մեզ տր, զողորմութիս քո, և զփրկութիս քո տուր մեզ : Տէր, ողորմութի քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ : Տէր իմ, զքեզ

տպաւէն ինձ արարի ․ ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես ա՟ծ իմ ։ ՚Ի քէն է տ՟ր աղբիւր կենդանութե՟ ․ և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս ։ Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո, որք ճանաչեն զքեզ տ՟ր ։

Եւ ՚ի չարչարման քահանայն ասէ ․

Փառք պատիւ և երկրպագութի՟ ՚ի բարձունս Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ այժմ և միշտ և ․

Երգ ։

Եդին զիս ՚ի գբի ներքնում, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու ։

Ալէ ․ Օրթի ․

Աւետարան ըստ Ղուկասու ․ (Ժբ ․ 32 ։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ ․

Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ ․ զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի՟ ։ Վաճառեցէք զինչս ձեր, և տուք ողորմութի՟ ․ և արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս ․ ուր ոչ գող մերձենայ, և ոչ ցեց ապականէ ․ զի ուր գանձ ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին ։ Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս ․ և ճրագունք լուցեալ ․ և դուք նմանօղք մարդկան, որ ակն ունիցին տ՟ն իւրեանց, թէ երբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց ․ զի յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա ։ Երանի՜ իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տ՟րն գտցէ արթունս ։ Ամէն ասեմ ձեզ ․ զի գօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտիցէ զնոսա ։ Եւ եթէ յերկրորդ կամ

յերրորդ պահու եկեսցէ, և գտցէ այնպէս, ե-
րանելի են ծառայքն այնոքիկ: Բայց զայն գի-
տասջիք՝ եթէ գիտէր տանուտէրն, յորում պա-
հու գող գայ, հսկէր և չտայր թողուլ ական հա-
տանել 'ի տան իւրում: Եւ դուք եղերուք պատ-
րաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ
որդի մարդոյ:

Փառք քեզ տ̅ր ա̅ծ մեր:

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ:

Եւ ևս խաղաղութե̅ զ̅տ̅ր աղաչեսցուք:
Տէր ողորմեա:

Վասն 'ի վերուստ պահպանութե̅ առ 'ի տ̅ն̅է
անձանց մերոց, և հաճոյական աղօթս առա-
քելոյ զ̅տ̅ր:

Վասն ընդունելոյ տ̅ն̅ ա̅յ զհոգի հանգուցե-
լոյս մերոյ 'ի հանգիստն արքայութե̅ զ̅տ̅ր:

Վասն թողլոյ սմա զյանցանս իւր զկամայ և
զակամայ զ̅տ̅ր:

Վասն արժանի լինելոյ սմա խաղաղութե̅ և մե-
ծաւ յուսով ապասել տեառնագալուստ փո-
ղոյն զ̅տ̅ր:

Վասն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր
զձայնն, եթէ արիք ահա գայ ք̅ս̅, զ̅տ̅ր:

Վասն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանա-
պական և զանստուեր լոյսն զ̅տ̅ր:

Վասն աչալրջութե̅, և առանց ամօթոյ կալ
սմա առաջի ատենին ք̅ի̅ զ̅տ̅ր:

Վասն տալոյ սմա տեղի հայրական խնամոցն՝
յաջագահ դասուն զ̅տ̅ր:

Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ զձայնն, որ ասէ՝
Եթէ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ 'ի տեղի
հանգստեան, զ̅տ̅ր:

Վասն պարգևելոյ սմա զերկնային պսակն կե-
նաց և անմահութեն զՏէր ։
Վասն հրեշտակի խաղաղութեան աւանդել զհոգի
սորա ՚ի հանգիստ արդարոց զՏէր ։
Վասն առաքման շնորհաց մեծի և ամենազօր
աջոյն Քրիստոսի ՚ի հողանիւթեայ յարկ տապա-
նի սորա զՏէր ։
Վասն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խա-
չիւն իւրով մինչև ՚ի գալուստն իւր ՚որ զՏէր ։
Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն սրբոյ ՚ի սիրտս
լողաց՝ հաւատացելոց անուան իւրոյ, զՏէր ։
Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք ՚ի
ձեռն ողորմութեան իւրոյ զՏէր ։
Վասն պահելոյ զմնացորդս սորա յամենայն
հնարից սատանայի զՏէր ։
Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Ճշմարիտ
եւ ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր ։ Յիշ-
եալ ես միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։
Գ. Տէր ողորմեա՛ ։

Եւ քահանայն ասէ զաղօթս վասն կնքելոյ զգերեզմանն ։
Զոր ասացեալ է տն Բարսղի հայրապետին Կեսարու
Կապադովկացւոյ ։

Գոհանամք զքէն Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,
որ յայց ելեր մարդասիրութեամբ քոյով, փրկեցեր
՚ի մեքենայից սատանայի զմերժեալ և զհեռա-
ցեալ ազգ մարդկան, զոր նախանձեցաւ և ե-
հան զմեզ պատրանօք ՚ի յաւերժական կենացն,
արտաքսահմանելով ՚ի կորուստ և յապականու-
թիւն ։ Այլ դու, բարերար և մարդասէր Աստուած,
ոչ թողեր զնորա դառնութիւն թիւնիցն ՚ի մեզ
յարակայ ։ Վասն որոյ մահ կոչեցեր, և հեղեր ՚ի
վերայ արարածոց, զի մի անմահ մնասցէ չա-

րութե՟ն պատուհեալ, այլ բառնալով զմեզ 'ի կե-
նացս յայսցանէ, և հատանելով 'ի մեղաց, եղև
փրկութե՟ն բարերարիդ պատուհասդ։ Իսկ 'ի
վախճան աւուրց առաքեցեր զմիածին որդիդ
քո սիրելի 'ի կերպարանս մահու մեղաց, և դա-
տապարտեաց զմեղս մարմնով իւրով, և կամաւոր
խաչելութ՟բ իւրով խորտակեաց զզօրութիւն թշնա-
մւոյն. եղև առաջին պտուղ ննջեցելոց, ա՟ծա-
հրաշ յարութ՟բ իւրով հրաւիրեաց զմեզ յիւր ան-
մահութի՟ն. յոր հաւատացեալ ծառայս քո այս
անուն քահանայ մեռանեցաւ 'ի մահ ք՟սի քո։ Վ՟ն
որոյ աղաչեմք զքեզ հայր ս՟բ, միջնորդութ՟բ
մարմնոյ և արեան ք՟սի քոյ, հայեաց 'ի խոստո-
վանողս ս՟բ անուան քո. Թող սմա զա՟մ զպար-
տիս իւր զկամայ և զակամայ, զոր վիրաւորեաց
անմարմին թշնամին պատրանօք խաբմամբ։ Զի
դու միայն ս՟բ և բարերար տ՟ր ես, որ յանգոյ-
ութէ 'ի գոյութի՟ն ածեր զա՟մ։ Եւ այժմ ըղ-
ձերս սորա բժշկեա, և խաղաղութ՟բ անցո ընդ-
խաւարային իշխանութիւն, զի մի զիւրեանց
չարութիւնս 'ի ծառայս քո գտցեն. այլ ջնջեա
տ՟ր զձեռագիր նոցա ներգործութեցն, զոր 'ի
սմա սերմանեցին. և տուր սմա ճանապարհ
բացի։ Բացակայ եղիցի 'ի սմանէ բոցեղէն
սուրն որ պահէր զճանապարհ ծառոյն կենաց,
պատկառելով 'ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ
զպտուղն կենաց մեզ ընծայեցոյց, առհաւատ-
չեայ յաւիտենական կենացն և առաջնորդ.
յոր ապաւինեալ ծառայս քո այս անուն քահա-
նայ սովաւ հասցէ 'ի հանգիստ, ուր ս՟բք ա՟մ
հաւաքեալ սպասեն մեծի հարսանեացդ յե-
րեւել մեծիդ ա՟յ և փրկչիդ 'ի ձայն փողոյ մեծի,
յորժամ սարսեն տարրեղէն արարածք, գալա-
րին երկինք, նսեմանան լուսաւորք, Թօթափին

աստեղք, ցոլմամն գետք հրեղէնք, երևին բա֊
նակք անմահից, յանկարծել դատաւորին՝ սա֊
սանի երկիր, և բանին կնքեալ գերեզմանք. շէ֊
նին հողացեալ մարմինք, և հոգիքն սլացեալ իբ֊
րև զարծուին՝ անդր հասեալ, և զգենուն զա֊
նապական մարմին. 'ի վայրկեան ժամանակի ժա֊
մանեսցեն յիւրաքանչիւր տեղիս: Աղաչեմք ըզ֊
քեզ տէր, ժամանեսցէ զծառայս քո յանսպառ ու֊
րախութիւն: Եւ զմեզ զամենեսեան զհաւատա֊
ցեալսդ 'ի քեզ օրհնեա, զի արժանաւորք եղի֊
ցուք փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն: Այ երկր:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ ներելոց ես
անդորրութիւն, ընդունող ես հոգւոց հանգու֊
ցելոց. ընկալ զհոգի ծառայիս քո այս անուն 'ի
բարի. և փարատեսցէ զսուգ և զտրտմութիւն 'ի
սիրելեաց սորա, որք հետևեցան յուղարկել զսա
գերեզմանաձիգ ճանապարհն. և մարմնոյն 'ի վե֊
րայ անդառնալի ուղեգնացութիւն սորա, և յա֊
ւէտ անջատելոյ 'ի սմանէ առ ժամանակ մի,
մինչև յուղի անկեալ իւրեանց յայսմ բազմա֊
ժողով ծովածուփ կենցաղոյս. և զշափաւոր զար֊
տասուս սոցա ընկալ 'ի հաճոյս քեզ, և մի 'ի
զայրացումն: Եւ մխիթարեալ սփոփեա զլքեալ
սիրտս սոցա, գալստեամբ քոյոյ շնորհիդ. և զօ֊
րացուսցես զտարակուսեալ հոգիս սոցա առաք֊
մամբ սրբոյ հոգւոյդ: Եւ կնքեալ պահեսցես
զգերեզմանս փակեալ յանուն քո, նշանաւ ա֊
մենայաղթ խաչիդ քո, մինչև յօր վերջնում
կրկնակի գալստեան քո: Զի քո ամենակարող
զօրութեամբ եղեամապատ և ձիւնաթաղեալ պա֊
հին ձմ արմատք. և սերմանիք թաղեալք յեր֊
կիր մեռանին, մինչև 'ի ժամանակս որոտընդ֊

ըստ գարնանային յարութեան զուարճացեալ պայծառանման. զոր կարգեցեր մեզ 'ի սպաս պէտոյից մերոց. իսկ զբանաւոր կենդանիքս ըստ պատկերի քում գոյացուցեր: Վ՟ն որոյ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ մեզ լինել նմանակից, հաղորդ անմահութե՟, որ ոչ մնացեր 'ի քոյում միշտնջենաւոր անմահութեան, այլ հաստ կենդանութե՟՝ զմահ յանձն առեր, զի բազում արասցես արդիւնս: Իջեր 'ի գերեզման, և լուծեր զերկունս մահու զդժոխս աւարեցեր: Յերկնաւորաց օրհնիս, յերկրաւորաց երկրպագիս, և 'ի սանդարամետաց. լի են ամ՟ փառօք քո: Պահեա՛ ամենազօր տ՟ր՝ զհոգի սորա առ ամ՟ մ՟ց և սիրողաց անուանդ քում սրբոյ: Դու զգերեզմանս ծառայիս քո կնքեալ պահեսցես, որ փակես զխորս և կնքես ամենազօր աջովդ քո: Երկինք և երկնից երկինք և երկիր հաստատեալ կան բանիւ քո. այսպէս անշարժ եղիցի կնիք տ՟րութե՟ քո 'ի վերայ բնակութե՟ սորա և պահարանի ծառայիս քո. և մի՛ իշխեսցէ մերձենալ 'ի սա պիղծ և անմաքուր դև, ո՛չ 'ի մարմին և յոգիս հեթանոսաց, որք ոչ ունին զծնունդ ն՟ր աւազանին և զկնիք ահաւոր 'ի վերայ գերեզմանացն: Այլ ծառայս քո այս, որ կոչեցեալ հրաւիրեցաւ 'ի քոյ հրաւիրողաց, և հաւատացեալ 'ի քեզ 'ի կենդանութե՟ իւրում, թաղեցաւ ընդ քեզ մկրտութե՟ 'ի մահ, և սերմանեալ պահեցաւ, 'ի քէն կոչեցեալ՝ յերկիր դարձաւ. լո՛ւր աղաչանաց մերոց մարդասէր տ՟ր, և թո՛ղ սմա զամենայն զմեղս իւր, զոր մեղաւ. և քաւիչ լե՛ր ամ՟ սխալանաց նորա, եթէ կամայ և եթէ ակամայ, եթէ բանիւ և եթէ գործով, եթէ մտածութեամբ և եթէ խորհրդով: Զամ՟ կտակ չարին պատառեա՛. զձեռագիր մե-

ղացն ջնջեա՛ տ̃ր, և զախտ հնութ̃ն լուա՛. զի ան–
պատկառ լիցի 'ի մեծի աւուրն որոտընդոստ հա–
մօրէն 'ի վերջին պահպանացելոյն՝ ընդ առաջ
վերանալ քեզ, նորափետուր արփիափայլ հրա–
շիւք զարդարեալ 'ի զարդ անկողոպտելի, յոր–
ժամ գաս ա̃ծդ 'ի մէջ ա̃ծացելոցն բաժանել և
որոշել զպատիւ զանազանեալ սիրողաց քոց: Դու
զմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս 'ի քեզ ար–
ժանի արա զայս աչաւոր և զոսկալի օրս հա–
նապազ տպաւորել առաջի աչաց մերոց: Յա̃մ
զգալի և 'ի պատրողական կենցաղավարութ̃ցս
պատսպարեա՛ զմիտս և զզգայարանս մեր: Պատ–
կերացո՛ տ̃ր զանհրաժեշտ գալուստ քո առաջի
աչաց մերոց. դի՛ր տ̃ր քաղցրութ̃ քո քաւարան
գործելոց մեղաց մերոց. 'ի հանդերձեալ դե–
հենէն փրկեա՛ զմեզ, և ժամանեցո՛ զմեզ զամե–
նեսեան արժանապէս հանդիպել քում գալըս–
տեանդ, ամենազօրութ̃ տ̃ր: Նորոգեա՛ զմարմին
խոնարհութ̃ մերոյ ըստ անեղծ փառաց քոց,
ք̃ս ա̃ծ մեր. ընդ որում հօր, միանգամայն և
հոգւոյդ ս̃բյ վայելէ փառք իշխանութ̃ և պա–
տիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Եւ ապա [illegible] և կնքեն զգերեզմանն ա–
ւետարանաւն և սուրբ խաչիւն, այսպէս:

Սարկաւագն քարոզէ:

Դու ես խաղաղութ̃ զտ̃ր աղաչեցուք, ըն–
կա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛: Օրհնեա՛ տ̃ր:
Քհ. Օրհնութ̃ և փառք հօր ✠ և որդւոյ և
հոգւոյն ս̃բյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Ապա տանիցեն քահանայքն ի գերեզմանն ասելով ։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերքս ծառայիս Այ նշանաւ Քի խաչիւս, և բանիւ Քի աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք ։

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերքս ծառայիս Այ նշանաւ Քի խաչիւս, և բանիւ Քի աւետարանաւս, յանուն հօր ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք ։

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գամբարան և ոսկերքս ծառայիս Այ նշանաւ Քի խաչիւս, և բանիւ Քի աւետարանաւս, յանուն հօր և ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք ։

Քհ. Նշմարք եղիցի կնիք տէրունեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Այ այս անուն քահանայիս մնասցէ 'ի գալուստն քո, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցես փառօք 'ի փառս. ամէն ։

Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Ապա ասեն շարական ։

Փառաց ի փառս բարձրանան աջակողմեանքըն վերանան. յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման. ննջեցելոյս մեր լըսեցո զաստուածային բարբառըս

քո . դասաւորեա ըզսա վերնոցն Երգել ըզ-փառս ընդ զուարթնոցն ։

Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք՝ ի քէն տէր բարեգութ . ընդ ննջեցեալս՝ հա-ւատով ընկալ ըզմեզ նովին յուսով . յերու-սաղէմ քաղաք՝ վերին յորում արդարքն ժո-ղովին . փառս երգել միշտ՝ ընդ նոսին երրոր-դութեանդ երրեակ անձին ։

Տաղ ։

Ո՛հեղ խորհրդուրդ քահանայութեան բազ-կատարած կայր ի բեմին առաջի տէր սե-ղանոյն . հուր շիջանի խաւար մերժի տրտմեալ հոգիքն ուրախանան . զի թողութիւն մեղաց լինի . ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցը մեր ննջեցելոցն ։

Մաղթանք ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս , քս ած , արա հանգիստ և ողորմութիւն . և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց ։

Աղօթք ։

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս , զի զսա ընդ արդարսն դասես-ցէ , և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ . ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք:

ժհ. Քս̃ որդի Այ̃ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե̃ քո, արա՛ արժանի ողորմութե̃, քաւութե̃ և թողութե̃ մեղաց. զարդարեալ պայծառացո՛ ընդ սր̃ս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տր̃ և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տր̃: Հայր մեր, որ յերկինս:

Եւ մխիթարեն զսգաւորսն և զվշտագնեալսն, և դառնան տան Տյ̃. և օրհնեն ժողովուրդն, և արձակին 'ի տունս իւրեանց:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Իսկ յերկրորդում աւուր այգուն՝ երթան 'ի գերեզմանն. և յերթալն ասեն զՄեղեդն: Գիւտ յէջ 121: Եւ յառաջերգն ասէ.

Օրհնութիւն յովնանու մարգարէին:

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լուր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Շարական. Բ.Ձ:

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տուողըն կենդանութեան. եւ լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. և եհան ըզկեանս իմ յապականութենէ:

Սաղմոս:

Արդ իցէ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինեւ ջուրք մինչեւ յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի

ես ՚ի խորոց երկրի, և տեսի զնեղս նորա, զի էին ոմն աղէք յաւիտենից · և ելցեն յապականութէ կեանք իմ ։

Առ քեզ տէր ած իմ, ՚ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ տէր յիշեցի · և մտցեն աղօթք իմ ՚ի տաճար սբ քո ։

Շարական ։

Յորժամ ընկլայ ես ՚ի խորս անդընդոց · ըմբռնեցայ ՚ի ժամուս վշտալից · եւ փըրկեաց զիս փրկիչն աշխարհի · և եհան ։

Սաղմոս ։

Զի ոյք պահէին զունայնութի և զստութի, յողորմութէ իւրեանց մերժեցան ։

Այլ ես ՚ի ձայն օրհնութե խոստովան եղէց քեզ · մատուցից պատարագս տն, և կատարեցից զուխտ իմ ՚ի փրկութե ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Շարական ։

Միայն օրհնեալ սրբուհէդ ՚ի կամայս · ըննա կայրան և անուագաւոտ անբարչին · բարեխօսեա առ տէր մեզ անձանց մերոց · զի փըրկեացէ ըզմեզ ՚ի սպառնալեաց գեհենոյն ։

Սաղմոս տեառն սաղմոս իթ · ողբաջայն ։

կշ · Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք · առաւօտուց եղիցի ուրախութի ։

կթ · Բարձր առնեմ զքեզ տէր, զի ընկալար զիս · և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս

Տ՟ր ա՟ծ իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս. տ՟ր հաներ 'ի դժոխոց զանձն իմ. փրր–կեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն 'ի գուբ:

Սաղմոս ասացէք տ՟ն ո՟րք ն՟ր. խոստովան եղե–րուք յիշատակի սրբութե՟ն նորա:

Սրտմտութ՟ի է 'ի բարկութե՟ն նորա. և կեանք են 'ի կամաց նորա:

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց ե–ղիցի ուրախութ՟ի:

Ես ասացի 'ի բարեկենդանութե՟ն իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան:

Տ՟ր 'ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրութ՟ի. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, և ես եղէ խռովեալ:

Առ քեզ տ՟ր կարդացի, և առ ա՟ծ իմ աղաղա–կեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութ՟ի:

Մի՛ թէ հող խոստովան առնիցի՞ առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութ՟իս քո:

Լուաւ ինձ տ՟ր և ողորմեցաւ, և տ՟ր եղև իմ օգնական:

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութ՟ի, զերծ յինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութ՟ի:

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ մի՛ ես զղջացայց. տ՟ր ա՟ծ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(կը. 18:)

Այսպէս ասէ տ՟ր. գամ ժողովել զամենայն ազգս և զլեզուս. և եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ. և թողից 'ի վերայ ն՟ց նշան. և առաքեցից 'ի նոցանէ փրկեալս յազգս, 'ի Թարսիս, և 'ի

փուդ , և 'ի լուդ , և 'ի մոսոգ , և 'ի Թոբէլ , և յԵլլադա , և 'ի կղզիս հեռաւորս . որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ, և ոչ եւս տեսեալ զփառս իմ. և պատմեսցեն զփառս իմ, և զանուն իմ'ի մէջ ազգաց . և ածցեն զեղբարս իւրեանց յա՟մ ազգաց՝ պատարագ տ՟ն , հեծեալս կառօք , համդերձ պալարակապ երիվարօք հովանոցօք 'ի ս՟բ քաղաքն Երուսաղէմ, ասէ տ՟ր : Որպէս մատուցին ինձ որդիքն Իսրայէլի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք 'ի տան տ՟ն , և 'ի նոցանէ առից ինձ 'ի քահանայս և 'ի ղևտացիս , ասէ տ՟ր : Զոր օրինակ երկինք նոր և երկիր նոր , զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ , ասէ տ՟ր , նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր : Եւ եղիցի ամիս յամսոյ , և շաբաթ 'ի շաբաթէ եկեսցէ ա՟մ մարմին երկիր պագանել առաջի իմ յԵրուսաղէմ , ասէ տէր ա՟ծ : Եւ ելցեն և տեսցեն զոսկերս մարդկան առ իս յանցուցելոց . զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի , և հուր նոցա ոչ շիջցի : Եւ եղիցին 'ի տեսիլ ա՟մ մնեղեաց :

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս : (Գ . 1 :)

Զայս ձեզ սիրելիք երկրորդ Թուղթ գրեմ; որովք զարթուցից 'ի յիշատակ զհաստատուն միտս ձեր . յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամսն 'ի ս՟րց մարգարէից և յառաքելոցն ձերոց , զպատուէրս տ՟ն և փրկչին : Զայս զայս նախ գիտասջիք . զի յաւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհօղք , այպանօղք , որ ըստ իւրեանց ցանկութե՟ց գնայցեն : Եւ ասիցեն . ո՞ւր են աւետիք գալստեան նորա . զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին , ա՟մ ինչ նոյնպէս կայ մնայ 'ի սկզբանէ

արարածոց ։ Եւ զայն մոռացեալ լիցէ նոցա, որ զայն կամին, եթէ երկինք էին 'ի սկզբանէ, և երկիր 'ի ջրոց, և ջուրք հաստատեալ կան բանիւն ա̃յ ։ Վն̃ որոյ երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կորեաւ ։ Եւ այժմ երկինք և երկիր նովին բանիւ գանձեալ են, հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի, և կորստեան ամբարիշտ մարդկան ։ Եւ այս և մի՛ լիցի 'ի ձէնջ ծածկեալ, սիրելիք, զի մի օր տն̃ իբրև զհազար ամ է. և հազար ամ իբրև զմի օր ։ Ոչ յամեցուցէ տր̃ զաւետիսն, որպէս ոմանք յամր համարին. այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ ։ Քանզի ոչ կամի եթէ ոք կորիցէ. այլ զամենեցուն հասանել յապաշխարութի̃ ։ Այլ եկեսցէ օր տն̃ իբրև գող. յորում երկինք տագնապաւ անցցեն, և բնութի̃ք հրով կիզեալ լուծցին ։ և երկիր, և որ միանգամ 'ի նմա գործք գտանիցին ։ Եւ 'ի լուծանել այսպէս այսր ա̃մի, որպիսի ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել. այլ ս̃ք և ա̃ծապաշտ կարգաւքն ունել, և փութալ հասանել գալստեան աւուրն տն̃, յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին, և բնութի̃ք հրդեհեալ հալիցին ։ Նորոյ երկնից և նորոյ երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասեմք, յորս արդարութի̃ն բնակէ ։ Վն̃ որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպասեալ փոյթ յանձին ունիջիք անբիծք և անարատք գտանել նմա 'ի խաղաղութի̃. և զտն̃ երկայնմտութի̃ փրկութի̃ համարիջիք ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տր̃ լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն ։

Երէ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Ժբ. 24.)

Տէրն մեր Յս. Քս. ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եմ ես, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա հայրն իմ։ Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. և զի՞նչ ասացից, եթէ հայր ապրեցո՛ զիս 'ի ժամանակէ աստի յայսմանէ. այլ վն այնորիկ եկի 'ի ժամս յայս։ Հայր, փառաւորեա՛ զանուն քո։ Եկն բարբառ յերկնից. և փառաւոր արարի, և դարձեալ փառաւոր արարից։ Եւ ժողովուրդն, որ կայր և լսէր, ասէին որոտումն լինել. կէսքն ասէին, հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Յս և ասէ. ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր։ Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս. և ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս։ Զայս ասէր, նշանակեալ թէ որո՛վ մահու մեռանելոց իցէ։ Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն, մեք լուաք յօրինացն՝ թէ Քն յաւիտեան կայ. և դու զիա՞րդ ասես, թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն որդին մարդոյ։ Ասէ ցնոսա Յս. փոքր մի ես ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է, գնացէք մինչ դեռ ըդ-

լոյսն ունիք, զի մի խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ 'ի խաւարի, ոչ գիտէ յո՛ երթայ: Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք, հաւատացէ՛ք 'ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն խնդրելոյ 'ի Տեառնէ զթողութիւն մեղաց սորա և մեր զՏէր աղա:

Վասն զի գթութեամբ այց արասցէ յօր երևմանն զՏէր աղա:

Վասն արժանի լինելոյ սմա երկնից արքայութեան և շնորհաց զՏէր աղա:

Վասն առաքելոյ հոգւոյն սրբոյ 'ի վերայ սգաւորացս զՏէր աղա:

Վասն ժողովրդեանս, որք եկին զհետ քահանայիս զՏէր աղ:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր: Յիշեա՛յ: Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛յ:

Գ. Տէր ողորմեա՛:

Աղօթք:

ԺՀ. Տէր Աստուած յաւիտենական անսկիզբն և անպատճառ յէին, կատարեալ զօրութիւն, խնամագոյ բնութիւն, հանդերձ միածնիւդ քո և կենդանարար հոգւովդ սրբով. միաբան զօրութեամբ քո առեալ հող յերկրէ՝ արարեր մարդ, և բնակեցուցեր զնա 'ի բարեվայելուչ և 'ի սաղարթազարդ դրախտին փափկութեան, ուր ոչ գոյր պէտք դեղոց. զի ոչ գոյին խոկ ախտք հիւանդութեանց և մահու. քանզի մերժեալ էին ցաւք

և տրտմութիւնք և հեծութիւնք, վասն զի ամենակե-
ցոյց աչք քո հանապազ 'ի վերայ նորա հայէին։
Առ որս ճոխացեալ ադամայ՝ մոռացաւ զպա-
տուիրանադրութիւն քո, զոր եդիր նմա. և հա-
ւանեալ կնոջն դաւաճանութեան օձին 'ի բանսար-
կուին հնարից, որ խորամանկութեամբն իւրով 'ի
պատճառս ա՟ծանալոյ, ընկէց զնա 'ի փառաց
գեղեցկութեան նորա։ Իսկ դու տ՟ր ա՟ծ մեր բա-
րեգութ և ողորմած, հանեալ եդիր զնա ար-
տաքոյ դրախտին փափկութեան յերկիր ուստի ա-
ռաւ։ Եւ իբրև այնպէս տիրեալ բռնութեան չարին
'ի բոլոր ազգիս, որով ամենեքին ծառայեցին
մահու, գթացեալ հայրախնամ ողորմութեամբ քով,
ընդ հարան հաճեցար, և կոչեցեր զքեզ ա՟ծ
աբրահամու, սահակայ և յակոբայ, ա՟ծ մե-
ռելոց և կենդանեաց. վասն զի ամենեքին քեզ
կենդանիք են։ Քանզի տեսեալ անբաւ մարդա-
սիրութեան քո զաշխարհս ա՟մ կործանեալ 'ի պատ-
րող թշնամւոյն, առաքեցեր զմիածին որդիդ
քո մարմնանալ 'ի մերմէ բնութենէս։ Առեալ ըզ-
կերպարանս ծառայի 'ի տ՟ր և յանշաղախ կու-
սէն մարիամայ, և կրեալ 'ի մարմնի իւրում
զա՟մ պարտիս մեր, զոր պարտէաք վասն յան-
ցանաց նախահօրն, եւ բևեռեցաւ կամօք իւ-
րովք 'ի վերայ խաչափայտին. ընդ որում ես-
պան զթշնամութի մեր, և եբարձ զխայթոց մե-
ղաց. իջանելով 'ի գերեզման, աւերեաց զկար-
ծեալ բռնութի մահու՝ հզօր զօրութեամբ իւրով։
Յարուցեալ յերրորդ աւուր, նստաւ ընդ աջ-
մէ քումմէ. և մեզ խոստացաւ յոյս յարութեան
հաւատացելոց յամենամբք երրորդութեանդ, 'ի
միւսանգամ գալստեանն իւրում փառօք հօր
և ա՟մ հրեշտակօք սրբովք յաւուրն յետնում։
Եւ արդ տ՟ր ա՟ծ ամենակալ, գթա 'ի ծառայս

քո, որ եթող զանցաւոր զկեանս իւր՝ ըստ հրամանի քում, և դարձաւ անդրէն 'ի հող, ուստի ստեղծաւ: Իսկ ժողովեալ ծառայքս քո 'ի տեղի հանգստեան սորա, աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն. առաքեա զհոգիդ քո սբ̃ 'ի վշտագնեալս սրտիւք, և բժշկեա զվէրս հոգւոց և մարմնոց. զի դու ես տր̃ ած̃ մեր, որ հարկանես և բժշկես. և ոչ ոք է, որ հանէ զմեզ 'ի ձեռաց քոց: Այցելեա տր̃, և բարերարեա 'ի վերայ մեր, ծագելով առ մեզ առաւօտուս զողորմութի̃. դադարեցուցեալ զսուգ լալոյ երեկորին՝ առ 'ի ցնծութի̃ առաւօտուն մեծի, յորժամ կոչես զընտրեալս քո 'ի մահուանէ 'ի կեանսդ յաւիտենից: Ընկալ տր̃ և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո [illegible] քահանայիս ընդ ընտրեալս քո, բարեխօսութբ̃ սբ̃ ածածնին, զի դու ես կեանք և յարութի̃ ննջեցելոց: Եւ քեզ ընդ միածնի որդւոյ քոյ և կենդանարար սբ̃ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութի̃ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի̃ ամ̃ցն: Ա̃ջ երկր:

Գոհանամք զքէն տր̃ ած̃ մեր, որ վս̃ ճշմարտութե̃ քո լուծեր 'ի հող զմահկանացու բնութիս մեր, զպատրեալս 'ի բանսարկու թշնամւոյն. որում և ասացեր իսկ ածային բանիւդ քո՝ եթէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցաք, և յերկիր կցեցան մէջք մեր: Այլ զի միւսանգամ կամեցար նորոգել և կեցուցանել զմեզ, դու ինքնին առաքեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և տպաւորեցեր յանձին քում զմահ. իջեր 'ի գերեզման, և ընդ մեռեալս համարեցար, զի զմեզ նմանակիցս արասցես թաղման քո, և հաղորդս ածուէ̃ քո: Ի փող յետին յայնմ գիշերի, յորժամ դաս

պսակել զաշխատեալքս քո, և հատուցանել արդար դատաստան, յայնմ աւուր գթա՛ տ՛ր 'ի հոգի հանգուցելոյս մերոյ այս անուն քահանայի. և հանգո՛ հոգւով և մարմնով ընդ ս՛բս քո յարքայութեան քում: Եւ զմեզ արժանի արա գոհութ՛ք փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ս՛բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասէն շարական:

Աստուած անեղ անժամանակ՝ հայր անըսկիզբն և անքանակ. որդւոյ պատճառ ծնընդեամբ անճառ՝ հոգւոյ բղխմամբ անքննաբար աղաչեմք ըզքեզ գթած՝ երկայնամիտ և ողորմած, ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով՝ ննջեցելոյս:

Բանդ որ ի ծոց հօր միածին՝ և կերպարան սկզբնատիպին. որով երկինք գոյացան՝ աշխարհս լրիւ հաստատեցան՝. հայցեմք ի քէն տէր և փրկիչ՝ ամենողորմ և կեցուցիչ. ողոր:

Երգ:

Որարի չէ մարդամսէր անմխական և բարեգործութ. որ գովի սդ ի սրո վրէժի ց տէր դատաւոր արդա րութեան. ընդ սրբո ց աւա քելո ց տէր պսակեա զմեր ննջե-ցեալսն. ողորմա ծ տ՛ր ո ղորմեա հոգւոցն մեր ննջե ցելոցն:

Սաղմոս։

ժհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, տուր հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Ժ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

ժհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ 'տն խաչիւս և բանիւ 'տն աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Յերրորդում աւուր առաւօտուն երթան ’ի գերեզ-մանն . և յերթալն ասեն զՄ՛ֆէնծոն : Դիտ յէջ 121 :
Եւ առ գերեզմանաւն այս կանոն կատարի :

Սաղմոս ՃԻԹ . ողբաձայն :

կց . Եղիցին ականջք քո ’ի լսել զձայն աղօ-թից իմոց :

ձև . Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում :
Եղիցին ականջք քո ’ի լսել զձայն աղօթից իմոց :
Թէ զանօրէնութիւնս իմ քննես Տէր, Տէր ո՛ կարէ կալ առաջի քո , զի ’ի քէն է քաւութիւն :
Վասն անուան քո համբերի Տէր . համբերէ անձն իմ բանի քում , յուսացաւ անձն իմ ’ի Տէր :
’Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ , ’ի պահէ առաւօտու յուսասցէ Իսրայէլ ’ի Տէր :
’Ի Տէր է ողորմութիւն բազում , և ’ի նմանէ է փրկութիւն . և նա փրկեաց զԻսրայէլ յամ նեղութեց նորա :

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ : (կե . 16 :)

Այսպէս ասէ Տէր . մոռասցին զնեղութիւնս ա-ռաջինս և ոչ ևս անկցի ’ի սիրտս նոցա : Զի եղիցին երկինք նոր և երկիր նոր , և ոչ ևս յի-

չեսցեն զառաջինսն , և ոչ ևս անկցի 'ի սիրտս նոցա . այլ օրհնութի և ցնծութի գտցեն 'ի նմա, զոր ես հաստատեցից ։ Զի 'ի տեառնէ եղիցի դարձ . և եկեսցեն 'ի Սիոն ցնծութք և ուրախութք յաւիտենից . զի 'ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութի , և ուրախութի հասցէ նոցա . մերժեցան ցաւք և տրտմութիք և հեծութիք ։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց երկրորդ. Թղթոյն է ընթերցուածս ։ (գ. 10 ։)

Այլ եկեսցէ օր տն իբրև գող . յորում երկինք տագնապաւ անցցեն , և բնութիք հրով կիզեալ լուծցին , և երկիր , և որ միանգամ 'ի նմա գործք գտանիցին ։ Այլ 'ի լուծանել այսպէս այսր ամի , որպիսի՞ ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել . այլ սուրբ և աստուածպաշտ կարգաւ՝ ակն ունել , և փութալ հասանել գալստեան աւուրն տն , յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին , և բնութիք հրդեհեալ հալիցին ։ Նորոյ երկնից և նորոյ երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասեմք , յորս արդարութին բնակէ ։ Վասն որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպասեալ , փոյթ յանձին ունիջիք՝ անբիծք և անարատք գտանել նմա 'ի խաղաղութի . և զտն երկայնմտութին՝ փրկութի համարեսջիք ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Ձայնիւ իմով ես առ տր կարդացի . ձայնիւ իմով զտր աղաչեցի ։

որէ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ յոհաննու. (ժէ. 17:)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Հայր, սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն է: Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ: Եւ 'ի վերայ նոցա ես սբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութբ: Այլ ոչ վասն նց միայն աղաչեմ, այլ և վասն ամ հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս: Զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու հայր յիս և ես 'ի քեզ. զի և նոքա 'ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ, եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ես զփառսն՝ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք: Ես 'ի նոսա, և դու յիս. զի եղիցին կատարեալք 'ի մի. և գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնս, որպէս դու զիս սիրեցեր: Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր ես եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վն կոչման տն 'ի ձեռն հրեշտակին, որ պահանջեաց զհոգի հանգուցելոյս, զտր: Տր:

Վն 'ի հարկանել փողոյն ընդ առաջ ելանելոյ սմա տն փառաց, և խառնելոյ 'ի դասս արդարոց, զտր:

Վ̃ն որոյ և մեք խնդրեսցուք 'ի տ̃նէ՝ մտանել սմա յերկնային առագաստն լուսոյ երկնաւոր փեսային զ̃տր ։

Վ̃ն զի անյիշաչար մարդասիրութ̃ն իւրով զանց արասցէ զմեղօք սորա, չմտանել 'ի գեհեն հրոյն զ̃տր ։

Վ̃ն զի պարգևեսցէ կալ սմա յաջմէ յաւուրն դատաստանի զ̃տր ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս̃ ննջեցին, զ̃տր ։ Յիշ ։ Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։

Աղօթ․ ։

Քհ․ Ամենազօր տ̃ր, որ իշխանող ես կենաց և մահու, մարդասիրապէս խոնարհեցար 'ի մահկանացու բնութիւն մեր, մինչև 'ի գերեզման իջանելով, զփորձ առեալ անապական ա̃ծային մարմնովդ զմերոյ բնութեանս առանց մեղաց ։ Ընկալ զխոստովանող մարմինս որոշեալ 'ի հող ըստ դարձի մահկանացուաց, որ 'ի քէն ընկալաւ զդատապարտին՝ յարդար քոյ պատուիրանացդ․ ողորմութ̃ն շնորհեա՛ ծառայիս քո յարդար քո դատաստանիդ, բարւոք պատասխանատուութ̃ կալ առաջի ահաւոր բեմիդ, և ընդունել զողորմութ̃ի 'ի քէն՝ ընդ ս̃րբս քո փառաւորելով զՀայր և զՈրդի և զս̃բ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն ։

Խաղաղութ̃ի ա̃մնց ։ Ա̃ծ երկր ։

Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ ողորմած ա̃ծ․ գթա՛ 'ի հոգի ննջեցելոյս այս անուն քահանայիս, որ 'ի ձեռն կոչման քո՝ փոխեցաւ յանցաւոր աշխատութ̃էս, հաւատացեալ 'ի ճշմարիտ ա̃ծ․ և ջնջեա՛ զձեռագիր անօրէնութ̃ե սորա, զոր

յանցեալ լիցի առաջի քո, և գրեսցի զանուն սո-
րա ՚ի դպրութեան կենաց. զի դու ես կեանք և յա-
րութիւն մեռելոց։ Եւ զհաւատացեալ ժողովուրդս
ընդ հովանեաւ բազկի քո պահեսցես քս ած մեր.
և քեզ հանդերձ զօրհնութիւն և զփառս ընդ հօր
և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասեն շարական։

Գերագոյն շնորհաց՝ բաշխող՝ երկնաւորաց
և երկրայնոց. կեանք և կենաց տուող հոգի
հօր և որդւոյ արարչակից՝. խնդրեմք ի քէն
աղերսիւ՝ բարեաց արդիւնացողդ ծառայեաց՝.
ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս յուսով ի քեզ
ննջեցելոյս։

Դաւանեմք ընդ սրովբէից՝ զկենդանաբա-
ըրդ համայնից՝. երեքսրբեան միութիւն
հայր և որդի և սբ հոգի՝. յոր հանգուցեա-
լս մկրտեալ՝ և հաւատով խոստովանեալ.
ողորմեա։

Եւ ըէ։

Յորժամ գրեանքըն կատարին որ
զայնմ աւուր մեզ պատմեցին. մարգարէից
բանքըն յորդին առաքելոցըն վըճա-
րին՝ ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցը
մեր ննջեցելոցն։

Սաղմոս։

ժհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք՟ս ա՟ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՟. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի՟ յանցանաց։

Քարոզ։

որէ. Ս՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՟ս, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՟ իւրոյ. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

ժհ. Ք՟ս որդի ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՟ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՟, քաւութե՟ և թողութե՟ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս՟րբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս ա՟յ, նշանաւ ս՟բ խաչիս և բանիւ ս՟բ աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Չորրորդ աւուր առաւօտուն երթան 'ի գերեզմանն ասելով զՄեծացուն։ Գտե՛ս յէջ 121։ Եւ 'ի վերայ գերեզմանին այս կանոն կատարի։

Սաղմոս ԼԹ. ողբաձայն։

Կց. Եհան զիս 'ի գբոյ տառապանաց, 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ։

Փխ. Համբերելով համբերի Տն, և նայեցաւ առ իս, և լուաւ աղօթից իմոց։
Եհան զիս 'ի գբոյ տառապանաց, 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ։
Հաստատեաց 'ի վերայ վիմի զոտս իմ, և ուղղեաց զգնացս իմ։
Եդ 'ի բերան իմ զօրհնութի նոր, զօրհնութի Տն Այ մերոյ։
Տեսցեն բազումք և երկիցեն, և յուսասցին 'ի Տր. երանեալ է այր, որոյ անուն Տն յոյս է նորա։
Ոչ հայեցաւ նա 'ի նանրութի, և ոչ 'ի մոլութի սուտ։
Բազում արարեր դու Տր Ած իմ սքանչելիս խորհրդոց քոց. ոչ ոք է որ նման է քեզ։
Պատմեցի և խօսեցայ, և բազում եղեն քան զթիւ. ընդ զոհս և ընդ պատարագս ոչ հաճեցար, լսելիս հաստատեցեր ինձ. զողջակէզս և զվասն մեղաց ոչ խնդրեցեր։

Յայնժամ ասացի, թէ ահաւասիկ գամ ես·
'ի գլուխ գրոց գրեալ է վասն իմ։

Առնել զկամս քո՝ ա՟ծ իմ՝ կամեցայ, և զօրէնս
քո 'ի մէջ որովայնի իմոյ։

Աւետարանեցի զարդարութիւս քո յեկեղեցիս
մեծս· ահա զշրթունս իմ ոչ արգելից 'ի
քէն։

Տէր՝ դու գիտացեր, զի զարդարութիւն քո ոչ ծած-
կեցի 'ի սրտի իմում, զճշմարտութիւն քո
և զփրկութիւն քո։

Ասացի և ոչ թաքուցի զողորմութիւս քո և զճ-
շմարտութիւնս քո 'ի ժողովրդենէ մեծէ։

Դու տ՟ր, մի՛ հեռի առներ զգթութիւս քո յինէն·
զի ողորմութիւն քո և ճշմարտութիւն քո յա՟մ ժամ
ընկալցի զիս։

Շուրջ եղեն զինև չարք, որոց ոչ էր նոցա թիւ·
հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ, և ես ոչ կարա-
ցի տեսանել։

Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ· և սիրտ
իմ եթող զիս։

Կամեա՛ց տ՟ր փրկել զիս, և տէր յօգնել ինձ
նայեա՛ց։

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին, ոյք խնդրէին
զանձն իմ բառնալ զնա· դարձցին յետս և
ամաչեսցեն, որ խորհէին ինձ չար։

Կրեսցեն զամօթ առ ժամայն վաղվաղակի՝ որ
ասէին ինձ վաշ վաշ։

Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան՝
որ խնդրեն զքեզ տ՟ր։

Ասասցեն յա՟մ ժամ, մեծ է ա՟ծ, ոյք սիրեն
զփրկութիւս քո։

Ես աղքատ և տնանկ եմ, ա՟ծ խորհեա՛ զիս·
օգնական և պաշտպան իմ ես դու, ա՟ծ իմ
մի՛ յամենար։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(ծա. թ ։)

Զարթի՛ր զարթի՛ր Երուսաղէմ, և զգեցի՛ր զզօրութիւն բազկի քո. զարթի՛ր իբրև յաւուրսն ՚ի սկզբանէ, իբրև յազգացն յաւիտենից։ Ո՞չ դու այն ես որ տաշեցեր զլայնութիւն, վանեցեր զվիշապն. ո՞չ դու այն ես որ աւերեցեր զծովն, զբազմութիւն ջուրցն անդնդոց. որ արարեր զխորս ծովուն ճանապարհ անցից փրկելոցն և ապրելոց։ Զի ՚ի տ՟նէ եղիցի դարձ, և եկեսցեն ՚ի Սիովն ցնծութ՟բ և ուրախութ՟բ յաւիտենից. զի ՚ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութիւն. և ուրախութիւն հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք և տրտմութիւնք, և հեծութիւնք։ Ես եմ, ես եմ նոյն, որ մխիթարեցի զքեզ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ժե. 34 ։)

Սթափեցարո՛ւք արդարութ՟բ, և մի՛ մեղանչէք. զի զգիտութիւն ա՟յ ոչ ունին ոմանք. առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ։ Այլ ասիցէ ոք. զիա՞րդ յառնեն մեռեալք, կամ որո՞վ մարմնով գայցեն։ Անմիտ, դու զոր սերմանեսն՝ ոչ զնոյն մարմին զոր ծնանելոցն իցէ սերմանես, այլ հատ մերկ՝ եթէ ցորենոյ իցէ, և եթէ այլոց սերմանեաց. և ա՟ծ տայ նմա մարմին, որպէս և կամի. և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին։ Ոչ ա՟մ մարմին նոյն մարմին է. այլ՝ այլ մարմին է մարդկան, և այլ մարմին անասնոց. այլ մարմին թռչնոց, և այլ մարմին ձկանց։ Եւ մարմինք երկնաւորք՝ և մարմինք երկրաւորք. այլ՝ այլ փառք

երկնաւորաց, և այլ փառք երկրաւորաց. այլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց. և աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք: Նոյնպէս և յարութիւն մեռելոց, սերմանի ապականութեամբ, և յառնէ առանց ապականութեան. սերմանի անարգութեամբ, և յառնէ փառօք. սերմանի տկարութեամբ, և յառնէ զօրութեամբ. սերմանի մարմին շնչաւոր, և յառնէ մարմին հոգևոր:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Երանի ում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա:

Որհ. Ալէլուիա օրհի:

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Ը. 31:)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս

Ասէր առ հրեայսն հաւատացեալս. եթէ դուք կայցէք 'ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք. և ծանիջիք զճշմարտութիւն, և ճշմարտութիւն ազատեսցէ զձեզ: Պատասխանի ետուն նմա, և ասեն. զաւակ աբրահամու եմք, և ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես՝ թէ ազատք լինիջիք: Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց. և ծառայն ոչ յաւիտեան կայ 'ի տան, իսկ որդին յաւիտեան կայ: Իսկ արդ եթէ որդին զձեզ ազատեցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սարկաւագն քարոզէ :

Վասն առաջնորդելոյ սմա յերկրէ յերկինս հրեշտակին խաղաղութեան զՏէր աղա :

Վասն ընդունելոյ զհոգի սորա ՚ի խորանս արդարոց ՚ի տեղի հանգստեան զՏէր :

Վասն արժանի լինելոյ սմա ՚ի միւսանգամ գալստեանն ընդ առաջ ելանել երկնաւոր փեսային Քրիստոսի զՏէր :

Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն, և լսելոյ զերանաւէտ բարբառն՝ եթէ եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ՚ի տեղի հանգստեան, զՏէր :

Վասն պարգևելոյ սմա մասն և բաժին և հանգիստ ՚ի կեանսն յաւիտենից զՏէր :

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր : Յիշ : Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեայ :

Գ. Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ. Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, կերպարան և կնիք Հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ՝ անկելոյն ՚ի փափկենցաղ դրախտէն, կամաւ Հօր և Սուրբ Հոգւոյն խոնարհեցար յերկնից, և իջեր յերկիր, և առեր մարմին ՚ի մէջ կուսէն. և խաչիւ և պատուական արեամբ քո՝ զհնացեալքս վերստին նորոգեցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ առանց ապականութեան, ՚ի միւսանգամ գալստեան քո ՚ի յարութեան մարմնոց երևեսցի : Զի դու Տէր՝ վասն մերոյ փրկութեան իջեր ՚ի գերեզմանն, աւերեցեր զդժոխս, ողորմելով որ ՚ի նմա կապելոյն. լու-

ծեր զերկունս մահու յաղթութ՟ քո՛ և յարութ՟։ Դու նոյն Տէր Տր՟, գթա՛ 'ի մեղուցեալ ծառայս քո յայս անուն քահանայ, սպասաւոր և վերակացու և տեսուչ ժողովրդեան քո, որ այժմ ննջեցեալս է. բարեխօսութ՟ սուրբ Ածածնիդ, և ամ՟ սրց՟ քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. ներեա՛, քաւեա՛ և թո՛ղ սմա զյանցանս իւր, և հանգո՛ յանմահական 'ի կեանսդ։ Օրհնեա՛ ✠ Տր՟ և զհողանիւթեայ յարկ տապանի սորա, և կնքեա անարատ աջովդ և պատուական խաչիւդ. և զմնացորդս սորա սփոփեա՛ և մխիթարեա՛. և արժանի արա՛ փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութ՟ ամ՟ն։ Ս՟ր երկրպ՟։

Որ արարիչդ ես ամ՟ արարածոց, և ստեղծիչ ազգի մարդկան. որ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո ազատեցեր զմեզ 'ի ծառայութենէ մեղաց։ Եւ այժմ հրաժարեալ ծառայս քո յայս անուն քահանայ, սպասաւոր Տր՟ եկեղեցւոյ քո։ Առաջնորդեա՛ սմա 'ի ձեռն հրեշտակի խաղաղութեան յօթեվանս արդարոց, և դասաւորեա՛ յաջակողմեանն ընդ սիրելիս անուանդ քում սրբոյ. վասն զի դու ես Տր՟ Ած՟ մեր, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց։ Եւ մեք արժանի եղիցուք փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ աւէն շարական։

Ժողովեա՜լքս ի հրա՛ժարումըն ծա՛ռա՛յի քո յաշխարհէ՛. հա՛յցեմք ի քէն ա՛րտա՛սուելով՝ և պա՛ղատիմք զայս ասելով. Ճա՛նապա՛րհ ընդ

քեզ՝ ելից՝ հանգուցելոյս լեր ուղեկից․ և յօթեվանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ըղննջեցեալըս մեր հանգո ։

Ի փրկութեան մերոյ՝ սկզբան՝ մկրտեցար ի յորդանան․ զոր շնորհեցեր նոր աւազան՝ ի մաքրութիւն մեղաց մարդկան․ հայցմամբ կրկին կարապետին՝ մեծին և ծնընդըս մկրտչին․ և յօթ ։

Կցրդ ։

Ի վերին երուսաղէմ և ընակարանըս հրեշտակաց․ ուր Ենովք և Հեղիաս կան ծերացեալք աղաւնակերպ ի դրախտին եդեմական՝ պայծառացեալ արժանաւորս ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցը մեր ննջեցելոցն ։

Մաղթանք ։

Քհ․ Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութի․ և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ․ Սն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարոց դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ․ ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ․ Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

ժհ. Տէր որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս քո, նշանաւ տէրունական խաչիւս, և բանիւ տէրունական աւետարանաւս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն ։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

՚Ի հինգերորդ աւուր առաւօտուն գան ՚ի գերեզմանն աւետարանչողն Միւռոնաբերիցն ։ Գտեր յէջ 121 ։ Եւ աստ գերեզմանէն այս կանոն կատարի ։

Սաղմոս ի՛թ. ողբաձայն ։

Էց . Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք . առաւօտուց եղիցի ուրախութի՛ ։

Ջէ . Բարձր առնեմ զքեզ տէր , զի ընկալար զիս , և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս ։
Տէր ած իմ կարդացի առ քեզ , և բժշկեցեր զիս . տէր հաներ ՚ի դժոխոց զանձն իմ . փըրկեցեր զիս յայնցանէ , որ իջանեն ՚ի գուբ ։
Սաղմոս ասացէք տն ՚րբք նր . խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութե՛ նորա ։
Բարկութի՛ է ՚ի բարկութե՛ նորա . և կեանք են ՚ի կամաց նորա ։
Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք . առաւօտուց եղիցի ուրախութի՛ ։
Ես ասացի ՚ի բարեկենդանութե՛ իմում , թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան ։
Տէր ՚ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրութի՛ . դարձուցեր զերեսս քո յինէն , և ես եղէ խռովեալ ։
Առ քեզ տէր կարդացի , և առ ած իմ աղաղակեցի . զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ , թէ իջանեմ ես յապականութի՛ ։

Մի՛ թէ հող խոստովան առնիցի՞ առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութիւն քո։

Լուաւ ինձ տ̃ր և ողորմեցաւ, և տ̃ր եղև իմ օգնական։

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութի̃, զերծ յինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութի̃։

Որպէս սաղմոս ասասցէն քեզ փառք իմ, և այլ մի՛ ևս զղջացայց. տ̃ր ա̃ծ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ։

Ընթերցուած յերեմիայ մարգարէէ։
(Կ. 19։)

Այսպէս ասէ տ̃ր. ոչ ևս եղիցի քեզ արեգակն ՚ի լոյս տուընջեան, և ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ զլոյս ՚ի գիշերի։ Այլ եղիցի քեզ տ̃ր լոյս յաւիտենական, և փառք քո ա̃ծ. ոչ մտցէ քեզ արեգակն, և լուսին ՚ի քէն ոչ պակասեսցէ. զի եղիցի քեզ տ̃ր լոյս յաւիտենական։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի հռոմայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս։ (Ը. 10։)

Իսկ եթէ ք̃ս ՚ի ձեզ է, ապա մարմինն մեռեալ է վասն մեղաց, և հոգին կենդանի է վ̃ն արդարութե̃։ Եթէ հոգի այնորիկ՝ որ յարոյց զյ̃ս ՚ի մեռելոց՝ բնակեալ է ՚ի ձեզ, ապա և որ յարոյց զյ̃ս ք̃ս ՚ի մեռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր, բնակեալ հոգւովն իւրով ՚ի ձեզ։ Այսուհետև, եղբարք, պարտապան եմք ոչ մարմնոյ ըստ մարմնոյ կեալ. զի թէ ըստ մարմնոյ կեցցէք, մեռանելոց էք. իսկ եթէ հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք։ Զի որ հոգւովն ա̃յ վարին, նոքա են որդիք ա̃յ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

՚Ի խորոց կարդացի առ քեզ տ՟ր, տ՟ր լո՛ւր ձայնի իմում։

Տղ · Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Ղուկասու . (կա՟ · 34։)

Տէրն մեր յս՟ ք՟ս ասէ .

Զգո՛յշ լերուք անձանց . գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ՟բ և արբեցութ՟բ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ ՚ի վերայ ձեր օրն այն ։ Զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ ՚ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ա՟մ երեսս երկրի ։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև . յա՟մ ժամ աղօ՛թս արարէք . զի արժանի լինիցիք զերծանել յայսմ ա՟մ՝ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ ։ Եւ ՚ի տուէ ՚ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր ՚ի լերինն որ կոչէր Ձիթենեաց . և ա՟մ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ՚ի տաճարն, լսել ՚ի նմանէ ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութ՟ն զտ՟ր աղաչեսցուք ։

Տ՟ր ողորմեա՛։

Վ՟ն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց ՚ի ք՟ս զտ՟ր։

Վ՟ն որք լքին զապականացու կենցաղս, և հետևեցան ՚ի վիճակն երկնաւոր առ ք՟ս արքայն երկնից զտ՟ր ։

Վ՟ն քաւութ՟ն մեղաց և թողութ՟ն յանցանաց նոցա և մեր ամենեցուն զտ՟ր ։

Ո՛ առաջնորդելոյ սմա յանստուեր յօթե-
ւանս, զոր պատրաստեաց 'ի տան Հօր իւրոյ
միածին որդին զտ՟ր:

Ո՛ լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և մե-
րանալոյ ընդ առաջ փրկչին զտ՟ր:

Ո՛ արժանի լինելոյ սմա դասել յաջակողմեան
դասուն զտ՟ր:

Օ՛ղորմութեան ա՟յ և արքայութեան երկնից, և
զթողութի մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգու-
ցելոյս և մեր ամենեցուն զտ՟ր:

Վ՛ասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ
և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զտ՟ր: Յիշ:
Եւ ևս միաբան: Օ՛անձինս մեր: Ողորմեայ:
Է. Տ՟ր ողորմեա՛:

Մաղթ.:

Քհ. Գոհանամք զքէն ճշմարիտդ ա՟ծ, որ
ծանուցեր ազգի մարդկան, գթալով 'ի ստեղ-
ծուածս անարատ ձեռաց քոց: Ուսուցեր զոր-
դիդ քո սիրելի, որ եկն և էջ 'ի գերեզմանս.
զդրունս դժոխոց խորտակեաց կենսաբեր յա-
րութ՟ըն իւրով, և քաղցր ձայնիւ կոչեաց առ
ինքն ասելով՝ Եկայք առ իս ա՟մ աշխատեալք
և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ: Հան-
գո՛ տ՟ր ա՟ծ զննջեցեալս զայս 'ի ձեռն միածնի
քո, զհաւատացեալս 'ի քեզ, զոր գնեաց պա-
տուական արեամբն իւրով. և արժանաւորեա՛
յաւուր միւսանգամ գալստեանն լսել զձայն
երկնաւոր կոչմանն, որ ասէ. Եկայք օրհնեալք
Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ
զարքայութիւն: Եւ զմեզ զժողովուրդս քո, որք
եկեալ եմք աղաչել զքեզ, պահեա՛ ամենազօր
աջովդ քո՝ մինչև յօր կոչման քո: Օ՛քեզ

փառաւորեսցուք զճշմարիտ ած, հանդերձ որդ-
ւով և ամենասուրբ հոգւովդ այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Խաղաղութի̄ ամ̄ցն ։ Ն̄ջ երկր ։

Յիշեա տր զհոգի քահանայիս այսորիկ առա-
ջի տր փառաց քոց . և եթէ մարդկօրէն ինչ
յանցեալ իցէ սորա՝ բանիւ կամ գործով կամ
մտածութք, շնորհեա յանցանաց սորա զթողութի,
որ ոչ յումեքէ արգելուս զգթութի քո . ընկալ
զհոգի սորա ընդ սբս քո ։ Եւ զմեզ արժանի
արա փառաւորել զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Եւ ասեն շարական ։

Լուսաւոր ձայնիւ յերկնից՝ զքեզ դաւա-
նեաց հայր էակից՝ . աղաւնակերպ հոգին ի-
ջեալ՝ առ համագոյ իւր հանգուցեալ. ըզմը-
կըրտեալս նովին՝ հոգւով յորդեգրութիւն
հօր հաւատով . Ի յօթնեկմանս հօր՝ քո լուսոյ
ըզննջեցեալըս՝ մեր հանգո̄ ։

Խաւար մեղաց հալածեցաւ՝ լոյս գիտու-
թեան քո ծագեցաւ . խայթուած օձին ըն-
ժըշկեցաւ՝ հիւանդութի մեր ողջացաւ՝ . կեն-
դանարարըդ մեռելոց՝ և լուսատու խաւարե-
լոց՝ . Ի յօթնեկմանս ։

Եւ րձ ։

Թագաւոր փառաց քրիստոս . որ ժա-
մանեալ գաս ի յերկնից . ի վերայ թեւոց
հողմոց քո հայրենի կերպարանօք՝ . և առ-

նէս հրափո ընծութեան մե ընդքընութիւն որդւոց մարդկան. Ողորմա ծ տէր ո ղոր. մեան հոգւոցը մեր նոր ննջեցելոցն :

Մաղթանք.

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց :

Քարոզ.

Սրկ. Վս հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա :

Գ. Տր ողորմեա :

Աղօթք.

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս : Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա արժանի ողորմութե քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն : Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Օրհնեալ տր : Հայր մեր, որ յերկինս :

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ սբ խաչիս և բանիւ սբ աւետարանաս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ. ամէն :

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Վեցերորդ աւուր առաւօտուն երգեն 'ի գերեզմանն ամենայն ննջեցելոց : Պետր յէջ 121 : Եւ ապա այս կարգ կատարի :

Սաղմոս ՃԺԴ. ողբաձայն :

կց. Դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տր կոչեաց զքեզ :

ձն. Սիրեցի, զի լուիցէ Տր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :
Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս :
Զնեղութիւն և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տն կարդացի :
Ո՛ Տր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է Տր Ած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տր :
Ես խոնարհ եղէ, և Տր կեցոյց զիս. դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տր կոչեաց զքեզ :
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղուէ. հաճոյ եղէց առաջի Տն յերկրին կենդանեաց :

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ :
(ԻԵ. 9 :)

Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ Տր Ած մեր՝ յոր յուսացեալ էաք, և ապրե-

ցուցէ զմեզ. զի նա է տ՟ր, և սպասեմք նմա։ Եւ ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք 'ի փրկութե մերում. և տացէ մեզ հանգիստ ա՟ծ 'ի լերինս յայսմիկ, և լիցի կոխան մովաբացին. զոր օրինակ կոխիցէ ոք զկալ կամնասայլիւք, և համգուցանիցէ զձեռս իւր, նոյնպէս և նա չուառեցոյց զնոսա 'ի կորուսանել. և խոնարհեցուսցէ զամբարձութ՟ի նորա, յոր արկանէր զձեռս իւր. և զբարձրութ՟ի ապաստանի պարսպաց քոց խոնարհեցուսցէ, և իջցեն մինչև 'ի յատակս։ Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկրին հրէաստանի, թէ ահաւասիկ քաղաք զօրացեալ, և փրկութ՟ի մեր. կանգնեսցէ պարիսպ և պատուարս։ Բացէք զդրունս ձեր, և մտցէ ժողովուրդ որ պահէ զարդարութ՟ի, և պահէ զճշմարտութ՟ի. վերակացու ճշմարտութե, և պահէ զխաղաղութ՟ի. զի 'ի քեզ յուսով յուսացաք տ՟ր։

Յակոբու առաքելոյն 'ի կաթողիկեայց թղթոյն է ընթերցուածս։ (Ե. 7։)

Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ, մինչև 'ի գալուստն տ՟ն. ահա մշակ երկայնամտեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկրի, մինչև տացէ զկանուխ և զանագանն։ Երկայնամտեցէք և դուք, և հաստատեցէք զսիրտս ձեր, զի գալուստ տ՟ն մերձեալ է։ Մի տրտմեցուցանէք զմիմեանս, եղբարք, զի մի դատիցիք. ահաւասիկ դատաւորն առ դուրս կայ։ Օրինակ առէք, եղբարք, չարչարանաց և երկայնմտութե զմարգարէսն, որ խօսեցան յանուն տ՟ն։ Ահաւասիկ երանեմք համբերողաց. զհամբերութ՟ի յոբայ լուարուք,

և զկատարումն տ̄ն տեսէք, զի բազմագութ է տ̄ր և ողորմած ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Բարձր առնեմ զքեզ տ̄ր, զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս ։

Որչ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Իդ. 30 ։)

Տէրն մեր յ̄ս ք̄ս ասէ.

Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զօրու̄թ և փառօք բազմօք ։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց, 'ի ծագաց երկնից մինչև 'ի ծագս նոցա ։ 'Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին, և տերեւն ցցուիցի, գիտէք՝ թէ մերձ է ամառն. նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա̄մ, գիտասջիք՝ թէ մերձ է 'ի դուրս ։ Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ա̄մ եղիցի ։ Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի անցցեն ։ Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ. ոչ հրեշտակք երկնից, և ոչ որդի, բայց միայն հայր ։

Փառք քեզ տ̄ր ա̄ծ մեր ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութ̄ե զտ̄ր աղաչեսցուք ։

Տէր ողորմեա ։

Վասն խոստովանողական հոգւոյս, որ հրաժարեցաւ 'ի մէնջ, զտ̄ր աղաչեսցուք ։

Վասն քաւութեան և թողութեան մեղաց սորա և մեր ամենեցուն զՏէր աղ։

Վասն առաջնորդելոյ սմա հրեշտակին խաղաղութեան յօթեւանս սրբոցն զՏէր աղ։

Վասն պարգեւելոյ սմա մասն և բաժին ընդ ժառանգաւորս արքայութեան երկնից զՏէր աղ։

Վասն ընդունելոյ զպաղատանս միաբան ժողովելոցս զՏէր աղ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր։ Յիշ։
Նաեւ միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա։
Է. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Արարչագործ Աստուած, որ մարդասիրութեամբ քո խոնարհեցար յերկնից, զկերպարանս ծառայի առեր, եղեր մարդ անճառելի խոնարհութեամբ. վասն մերոյ փրկութեան չարչարեցար, եդար 'ի գերեզմանի, զմահ ճաշակեցեր. յարուցեալ երեքօրեայ՝ ազատեցեր զազգս մարդկան 'ի մահուանէ։ Որ և զծառայս քո ընտրեցեր 'ի քահանայութիւն, խրատել 'ի հրահանգս Աստուածպաշտութեան զփրկեալ քո ժողովուրդս. որ առ զկարգս հրեշտակաց, և ծառայեաց եկեղեցւոյ քում սրբոյ՝ հանապազ զփառաբանութիւն մատուցանել ամենասուրբ երրորդութեանդ. և այժմ ըստ անսուտ բանի քո դարձաւ 'ի հող, ուստի ստեղծաւ։ Նաեւ արդ, Տէր բարերար, ընկալ զաղաչանս մեր ամենեցուն 'ի հաճոյս քո, և խառնեա՛ զհոգի սորա 'ի գունդս ամենայն սրբոց քոց։ Մի՛ ամաչեսցէ սա 'ի հրապարակախօս ատենի քո. զի դու միայն ես առանց մեղաց, և քաւիչ մեղուցելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և

պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղական ամէն: Ա. ձ երկր:

Որ յամենայնիդ ես բարերար և բազումողորմ ած, գթա՛ ՚ի ծառայս քո այս՝ որ փոխեցաւ յաշխարհէս, բարեխօսութբ մր ածածնին և ամ սրց քոց, որք զանձինս իւրեանց քեզ պատարագեցին: Ընկա՛լ և դասաւորեա՛ զհոգի սորա յերկնային խորանսդ ընդ անմարմնոց բազմութիդ. զի և մեք միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Նոյն ձայն շարական:

Ճանապարհ մոլորելոց՝ և ճառագայթ խաւարելոց. հրաւիրեցեր զորդիս լուսոյ ի յերկնային հարսանիս քո. ընդ զուարճալեաց անդ ժողովեալ՝ արժանացո ըզսա դասուց. Ալէ: Լապտերօք մեծ յառագաստ՝ ընդ՝ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Մերով բնութեամբ զոր ըզգեցար՝ ի փայտ խաչին՝ բևեռեցար. լուծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախահօրն կապանաց. նոյն և ըզսա ի յանցանաց՝ վասն քո սուրբ չարչարանաց. Ալէ:

Նրհ:

Ի՛ զնել բեմին բազմին փեսային՝ և առագաստըն զարդարի. գամբրիկեան փողըն գոչէ սուրբք ամենայն անդ հաւաքին. արդարոց դասքըն բերկրին. Իսկ

մեղսաւէրըքըն թա՜խանձին . ողորմա՜ծ տէր ո՜ղորմեա՜ հո՛գւոց ը մե՜ր նը՜նջե՜ցելո՜ցն :

Մաղթանք :

Քհ . Հոգւոյ հանգուցելոյս , քս ած , արա հանգիստ և ողորմութի . և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց :

Քարոզ :

Սրկ . Մն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս , զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ , և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեն իւրոյ . ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա :

Դ . Տր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ . Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ , գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս : Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեն քո , արա արժանի ողորմութեն , քաւութեն և թողութեն մեղաց . դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն : Զի դու ես տր և արարիչ ամենեցուն , դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց . և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Օրհնեալ տր : Հայր մեր , որ յերկինս :

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերքս ծառայիս այ , նշանաւ տր խաչիւս , և բանիւ տր աւետարանաւս , յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Յեօթներորդ աւուր առաւօտուն գան 'ի գերեզմանն աւելով զՄ՚նեծսն ։ Գիր՛ք յէջ 121 ։ Եւ առ գերեզմանէն այս կանոն կարդալի ։

Սաղմոս ճխբ ․ ողբաձայն ։

Կց ․ Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ ։

Քհ ․ Տէր լուր աղօթից իմոց ․ ունկն դիր խնդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ քով ։
Լուր ինձ արդարութեամբ քով, և մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում ․ զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա՟մ կենդանի ։
Հալածեաց թշնամին զանձն իմ ․ խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի ո՟պ մեռեալ յաւիտենից ։
Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ ․ և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս ։
Յիշեցի զաւուրս զառաջինս, խորհեցայ յա՟մ գործս քո ․ յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ ։
Անձն իմ ո՟պ երկիր ծարաւի է առ քեզ ․ վաղվաղակի լուր ինձ Տ՟ր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ ։
Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն ․ նմանիցիմ այնոցիկ, որք իջանեն 'ի գուբ ։

Լուր արա ինձ առաւօտու զողորմութիւն քո, զի ես ՚ի քեզ Տէր յուսացայ։

Ցոյց ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ Տէր համբարձի զաչս իմ։

Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ՚ի յերկիր ուղիղ։

Վասն անուան քո Տէր կեցուսցես զիս. արդարութեամբ քով հանցես ՚ի նեղութենէ զանձն իմ։

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենեսեան նեղիչս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։ (Կ. 20։)

Որպէս ասէ Տէր. և կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ, և ժողովուրդ քո ամենեքին արդար. և յաւիտեանս ժառանգեսցեն զերկիր, պահել զնորատունկ գործոց իւրեանց ՚ի փառս. սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի, և կրտսերն յազգ մեծ. զի ես Տէր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա։ Հոգի Տեառն ՚ի վերայ իմ, վասն որոյ և օծ իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս. բժշկել զբեկեալս սրտիւք. քարոզել գերեաց զթողութիւն, և կուրաց տեսանել. կոչել ամ Տեառն ընդունելի, և օր հատուցմանն Աստուծոյ մերոյ. մխիթարել զամենայն սգաւորս. տալ սգաւորաց սիոնի փառս։ Փոխանակ մոխրոյն օծումն ուրախութեան, և սգաւորացն հանդերձ փառաց փոխանակ ոգւոյն վհատութեան։ Եւ կոչեսցին նոքա ազգք արդարութեան, տունկ Տեառն ՚ի փառս։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (ա. 3։)

Սիրելիք, որպէս ա՟մ ինչ մեզ իւրոյ ա՟ծեղէն զօրութե՟ն առ 'ի կեանս և յա՟ծպաշտութիւն շնորհեալ, 'ի ձեռն գիտութե՟ն այնորիկ՝ որ կոչեաց զմեզ յիւր փառս և վայելչութի՟։ Որով մեծամեծքն և պատուականն աւետիք պարգեւեալ են մեզ. զի նոքիմբք ա՟ծեղէն բնութե՟ն լինիցիմք հաղորդակիցք, փախուցեալք 'ի ցանկութե՟ց աշխարհիս և յապականութե՟ց։ Եւ սմին այսմիկ զա՟մ փոյթ 'ի մէջ առեալ ձեռովք հաւատովքն մատակարարեսջիք զառաքինութի՟, և առաքինութեամբն զգիտութի՟, և գիտու՟ն զժուժկալութի՟, և ժուժկալութ՟ն զհամբերութի՟, և համբերութ՟ն զա՟ծպաշտութի՟, և ա՟ծպաշտութ՟ն զեղբայրսիրութի՟, և եղբայրսիրութ՟ն զսէր։ Զայսոսիկ ձեր յանձին կալեալ, և 'ի սոյն յաճախեալ, ոչ դատարկս և անպտուղս զձեզ հաստատիցեն 'ի տ՟ն մերոյ յի՟ ք՟ի գիտութի՟ն։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։

Այլ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ա՟. 35։)

Առ տերամբ մերով յի՟ւ ք՟իւ.

Ի վաղիւ անդր կայր յովհաննէս, և յաշակերտաց անտի նորա երկու. և նայեցեալ ընդ յի՟ս, զի զգնայր, ասէ. ահաւասիկ գա՟ռն

այ ։ Լուան 'ի նմանէ երկու աշակերտքն, զի խօսէր . եւ գնացին զհետ յի ։ Իբրեւ դարձաւ յս եւ ետես զնոսա, զի երթային զհետ նորա, ասէ ցնոսա . զի՞նչ խնդրէք ։ Նոքա ասեն ցնա . ռաբբի, որ թարգմանեալ կոչի վարդապետ, ո՞ւր են օթեվանք քո ։ Ասէ ցնոսա . եկա՛յք եւ տեսէք . եկին եւ տեսին, ուր էին օթեվանք նորա . եւ առ նմա ագան այն օր, զի ժամ էր իբրեւ տասներորդ ։ Էր Անդրէաս եղբայր սիմոնի վիմի մի յերկուց անտի, որ լուանն 'ի յովհաննէ, եւ գնացին զկնի նորա ։

Փառք քեզ տր ած մեր ։

Քարոզ ։

Սրկ . Խնդրեսցուք հաւատով 'ի հօրէ վասն քաւութե մեղաց եւ թողութեան յանցանաց, փրկելոյ զմեզ 'ի վշտաց եւ 'ի նեղութեց, իջանելոյ 'ի վերայ մեր ողորմութե եւ գթութե տն այ ամենակալին . կեցո՛ եւ ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ . Փառաւորեմք զքեզ քս թագաւոր փառաց, յոյս եւ ակնկալութի ամ արարածոց . 'ի քեզ յուսով յուսացաք, որ փոխանակ ապականացու կենցաղոյս՝ զանապական եւ զանվախճան կեանս շնորհեցեր, եւ փոխանակ սնոտի եւ տխրական կենացս՝ պարգեւեցեր մեզ զվերինն երուսաղէմ ։ Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ տր, թո՛ղ զմեղս եւ քաւեա՛ զանօրէնութիւն սորա, եւ արժանաւորեա՛ զսա հանգչել յանդորրութեան ուրախութեանդ . եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութի եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Խաղաղութի̃ ամ̃ն ։ Ա.ծ̃ երկր ։

Տ̃ր ա̃ծ թագաւոր յաւիտենից, ընկալ զաղաչանս մեր, եւ գթա՛ 'ի վերայ հոգւոյ ննջեցելոյս այսորիկ, եւ հանգո՛ 'ի դասս անդրանկաց գրելոց յերկինս՝ 'ի լուսեղէն առագաստին ։ Զի դու ես կարող յամ̃ի. եւ քեզ վայել է փառք իշխանութի̃ եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Նս․ ասեն շարական ։

Յետ կամաւոր մահու խաչի՝ եդար ի նոր գերեզմանի. երեքօրեայ թաղմամբ յերկրի. նոր ընտանեղծեր զմեզ կենդանի. զիջեալս ընդ քեզ ի հող մահու՝ վերականչեա ձայնիւ փողոյ. լի լապտերօք մոյծ յառագաստ՝ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն ։

Նըստեալ կանանց իւղաբերից՝ եւ ծըղրայլին արտասուալից. երբ ըզմեռեալ անյուսալից՝ ըզկենդանիդ յաւիտենից. վասն նոցին որ արտասուաց՝ մաքրեա ըզսա ի յանցանաց. լի ։

Նրէ ։

Յօրժամ հընչեսցէ փողոյն լինի եւ զւտական գիրըն յայտնի. Ձօռագայթ սըրբոյ խաչին յարեւելից փառօք ծագի. հրեշտակաց գունդք ծաւալին հրեշտակապետօք պարունակին. օղորմած տէր ողորմեա հոգւոցը մեր նոր ննջեցելոցն ։

Սաղմոսն։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Տէր Աստուած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Տէր, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ժ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերքս ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ Տեառն խաչիւս և բանիւ Տեառն աւետարանաւս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն։

Իսկ եթէ յաւուր հնգետասանից յամփոփման յամարելոյ յապարել, պէտ ՚է յարդայ եօթնօրէից ասա։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐԵԼՈՑ ԶՆՆՋԵՑԵԱԼՍ ԱՌ Ի ԹԱՂՈՒՄՆ

Զարհուրեալ դողացաւ ամենամեղ անձն իմ. յահեղ քոց դատաստանացդ յաններելի տանջանացն։ Քանզի կամաւ մերձեցայ ի մեղս մեծամեծս. արդ կայ եւ մնայ ինձ աններելի պատուհասն։ Արդ անկեալ աղաչեմ Փրկիչ եւ բարերար. խնայեա յիս ի մեղուցեալս. եւ ողորմեա ինձ բազմամեղիս։

Մենակալ քաւեա զմեղս իմ. զի աստուած ես անպաշխարողաց։ Եւ զհոգիդ որ մի հաներ յինէն. զի աստուած ես անպաշ։ Եւ փրկեա զիս յահագին հրոյն. զի։

Յոյս եմ ի մանկութենէ իմմէ. մի թողուր զիս տէր աստուած իմ։ Յոյս եմ ի ժամանակի ծերութեան իմոյ. մի թողուր։ Յոյս եմ ի միւսանգամ գալստեանն քո. մի անտես առներ զիս տէր աստուած իմ։

ԿԱՆՈՆ

ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Յորժամ կամիցին գերեզման օրհնել, կամ ննջեցելոց գեղերաժամ առնել, առեալ քահանայքն խաչ և աւետարան, և սարկաւագն բուրվառ, գնան ի տեղին. և զայս շարականս ըստ ձայնի աւուրն կատարեն:

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԸՍՏ ՈՒԹ ՁԱՅՆԻՑ ԻՒՐԵԱՆՑ ՔԱՂՈՒԱԾՈՎ.

ՇԱՐԱԿԱՆՔ. ԱՁ.

Քեզ վայելէ՝ աստուած օրհնութիւն. որ յարութիւնդ ես ձայնիւ յաւիտենից ննջեցելոց. Թագաւոր և իշխան վեր օրհնեմք ըզքեզ: Ի միասանգամ գալըստեանդ քո քրիստոս փառաց Թագաւոր. ի ձայն փողոյ նորոգին հողք ննջեցելոցն. և յառնեն ի մեռելոց անապականն մարմնով: Ամն որոյ՝ և մեք ըզքեզ աղաչեմք հայր երկնաւոր. դասաւորեա ըզննջեցեալսն մեր ի վերինդ քո երուսաղէմ. ի ժողովս անդրանկաց գրելոց՝ ի յերկինս:

Ձայնարկեալ՝ կենարարին աստուածային բարբառովն. ասէ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ. ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ ըզ-

կեանսն՝ ի հանդերձեալ երկրին ։ Ընդառաջ ելանել քեզ հաւատով ի յօդս վերինս․ աստուածազգեաց ըստ ուխտ պայծառացեալ ի դասս անմարմնոցն․ Եւ լըսել ըզձայն երանաւէտ կոչմանն ։ Ընդ աջմէ՝ քումմէ՝ կացո ընդ Եւ մաստան սուրբ՝ կուսանսն․ Եւ լուսեղէն առագաստին պայծառացեալ ի դասս անմարմնոցն՝ Եւ ժողովս անդրանկաց գրելոց Եւ յերկինս ։

Օ հոգիս ծառայից քոց քրիստոս՝ ընկալ ի դասս անդրանկաց գրելոց՝ Եւ յերկինս ։ Ընկալ վասըն սոցա ըզլանանուր պատարագս Եւ մէնջ․ Եւ շնորհեա նոցա ըզթողութիւն դատանել յաւուրն յետնում ։

Ղհ․ Հայր բազումողորմ․ խնամողականիդ առ քեզ որպէս զանառակ որդին․ Թող ինձ ըզմեղս իմ Եւ ողորմեա ։ Տէր որ գըթացար ի կինըն քանանացի․ գըթա Եւ յիս ի մեղաւորս Եւ ողորմ ։ Տէր որ դարձուցեր ըզմաքսաւորն ի գիտութիւն Քրիստոսութեան․ դարձո Եւ զիս ըզմոլորեալս Եւ ողորմ ։

Ղհ․ Ի նեղութեան իմում օգնեա ինձ տէր․ որպէս երբեմն մըն յոփանանու Եւ ողորմեա ։ Ի յանցանաց իմոց մաքրեա զիս տէր՝ որպէս երբեմն ըզմաքսաւորն Եւ ։ Ի նենգաւոր շըրթանց փըրկեա զիս տէր՝ Եւ յարենէ անպարտից Եւ ողորմ ։

Տր․ Ողորմեա լըս ի յիշատակ սըրբոց քոց քրիս-

տոսն · աղաչեմք ընդ քեզ սոցա բարեխօսութ՝ ողորմեա ։ Երկրպագեմք առաջի բեմի քո քրիստոսն · ընկալ ը քո գթութեամբդ զաղաչանս մեր · սոցա բա ։ Օրս հոգւով և մարմնով որպէս զանմարմինն · անարատ է ի գալստեան քո պահեսցես մարդասէր փրկիչ · սո ։ Էրէ · Ողորմեա ինձ աստուած ։ Որ զառաջինն ոչ պահելով զպատուիրանն մեռաք · նորոգեցեր քեզ օրինակ մեզ զպատուիրան կենաց · զի պահելով կենդանասցուք · ողոր ։ Որ ի խորհուրդ քո կամաւոր մահուան եկեղեցի քո քրիստոս մեռանելով օրինաց մեզաց · զի յարուցեալ ընդ քեզ նորոգեսցի ի փառս · ող ։ ՉՉ · Այսօր գոլով ի բանտին քո ամենազօր հրամանաւդ · ձայնեցեր զաղաւրու և զողջացան մահ · դժոխք պարտեցան · ապականութիւն լուծաւ · կենդանարար քրիստոս կեցո ըզմեզ ։ Այսօր գոլով ի բանտին զքո զաշխարհակեցոյց սուրբ զյարութիւնդ · յառաջագոյն ծանուցեր անապականաբար կոչմամբ զչորեքօրեայն ի թաղմանէ · կեն ։ Այսօր գոլով ի բանտին · երրայեցւոց մանկունքն բարանչանցեալ ասէին · զմարխանն և զեղբայրն ի թաղմանէ յարուցեալ որդւոյն մարթանու · կենդան ։

յր · Աննճառելի հօր էակից ի խաչ ելեր կամաւ

հօր ողորմեա ։ Նմանահաւթեանց տըւօղ քրիս-
տոս ի գերեզման իջեր որպէս մարդ ող ։ Եւ
յերրորդ աւուր յարեար յոյս յարութեան
ցուցար մեզ ողորմ ։

Հէ. Որ յամենայնի ես աստուած ծնութիւն . Եւ
ի ձայն հնչման ի ջեր յերկնից սուրբ հոգի .
ողորմեա մեզ ։ Որ զամենայն լինուս զօրու-
թեամբ քո . Եւ ի դաս առաքելոցն իջեր բը-
նակիլ որ հոգի . ողորմ ։ Որ անբաժանելի ես յաս-
տուածութէ Եւ ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ
հանգեար յառաքեալսն սուրբ հոգի . ողորմ ։

Տ. Յարուցելոյն ի մեռելոց բնակարան մայր և
կոյս որ ընծայեցեալսն յաղամայ կենագործէ
անապականն . զքեզ մեծացուցանեմք որ օրհ-
նեալդ ես ի կանայս ։ Արարողին երկնի և եր-
կրի եղեր տաճար Եւ աւագանաւ . որ ընծայե-
ցեալսն մեր հրեղէն նորոգէ . զքեզ մեծամ ։
Կերակրողին տի եղերաց արբուցեր ըզքո որ
ըզկաթն . որ ընծայեցեալսն մեր վերստին
նորոգէ . զքեզ ։

Խէ. Սուրբ խաչն օգնական հաւատացելոց .
կանգնեցաւ ի յերկրի յաղթող թշնամւոյն .
Եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք ։ Արա-
րիչն տարուած բարձրացաւ ի խաչին և զմե-
ռեալս մեզ փայտին ճաշակմամբ . ի սմա
նորոգեալ կենդանացոյց ։

Փառք Հօր և Որդւոյ։

Ի միասնագամ գոյըստեան աստուածածորդ-ւոյն․ սուրբ խաչն երևի և լուսաւորէ․ զի՝ նա է լոյս հաւատացելոց։

Այժմ և միշտ։

Հաշտեա՛ ի ձեռըն սուրբ մօրն քոյ և արեան քո տէր․ և պարգևեա նոցա դասուն յաջակող-մեանն քո։

Ապա յետ վճարման շարականին ասէ

Սաղմոս Զ։

Ալէլուիա, ալէլուիա․

Տէր մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս․ և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։
Ողորմեա ինձ տէր, զի հիւանդ եմ ես․ բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։
Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ․ և դու տէր մինչև յերբ։
Դարձ տէր, և փրկեա զանձն իմ․ կեցո զիս տէր ըստ ողորմութեան քում։
Զի ոչ ոք է, որ 'ի մահու յիշէ զքեզ, կամ 'ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ։
Վաստակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում․ լուացի զամ գիշեր զմահիճս իմ, և արտասուօք ի-մովք զանկողինս իմ թացի։
Խռովեցաւ 'ի սրտմտութենէ ակն իմ, և մաշեցայ ես 'ի վերայ ամ թշնամեաց իմոց։
Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գոր-ծէք զանօրէնութի։

Լուաւ տր̃ ձայնի լալոյ իմոյ․ լուաւ տր̃ աղօ-թից իմոց․ և տր̃ զխնդրուածս իմ ընկալաւ։ Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ա̃մ թշնամիք իմ․ դարձցին յետս և ամաչեսցեն յոյժ, վաղ-վաղակի և խռովեսցին։

Օրհ․ Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Յոհաննու․ (Ե․ 19։)

Տէրն մեր յս̃ քս̃

Պատասխանի ետ, և ասէ ցնոսա․ Ամէն ա-սեմ ձեզ, ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձ-նէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զհայրն՝ զի առնէ․ զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման գործէ։ Զի հայր սիրէ զորդի, և զա̃մ ինչ ցուցանէ նմա զոր ինքն առնէ․ և մեծա-մեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք։ Զի որպէս հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ։ Եւ ոչ եթէ հայր դատէ զոք․ այլ զա̃մ դատաս-տան ետ որդւոյ իւրոյ․ զի ամենեքեան պատուես-ցեն զորդի, որպէս պատուեն զհայր։ Որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զհայր զառա-քիչն նորա։

Փառք քեզ տր̃ ա̃ծ մեր։

Նռէ ժամս այս ժամերգ․

Աւետարան ըստ Յոհաննու․ (ԺԴ․ 25։)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ․

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս էի։ Իսկ մխիթարիչն հոգին սր̃բ, զոր առաքեսցէ

Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զա̃մ, և յիշեցուսցէ զա̃մ, զոր ինչ ասացի ձեզ։ Խաղա-ղու̃ն թողում ձեզ. զխաղաղութ̃ն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր և մի զարհուրեսցեն։ Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր, թէ ես առ Հայր երթամ. զի Հայր իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւա-տասջիք։ Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ։ Այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սի-րեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ծն արիք գնասցուք աստի։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր։

Եւ ապա ասէ շարական Ուահ գործեալ երկ-նաւորաց։ Եւ ապա ասէ Դ երգ յԱրարիչ և մարդա-սիրէն. Ձայն յԱյս ասացիէն։ Պնէտ յառաջնեկայր յետ հանգստեան շարականաց ոտն չասնիցին։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք̃ս ա̃ծ, արա։
Դպր. Ամ̃ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչէ։
Քհ. Բ̃ն որդի ա̃յ անոխակալ և բարեգութ։
Օրհնեալ տ̃ր. Հայր մեր, որ յերկինս։

Ձեռք քո արարին և ստեղծին՝ զիս ի հողոյ· Ի յօրհնել ըզքեզ մատուցած յաւիտեան։ Այլ պատրանօք բանսարկուին՝ խափանեցայ յանձնառ լուսոյն. և դարձայ անդրէն ի հող յորմէ ստեղծայ։ Մխիթարիչ սուրբ Հոգի՝ լուսաւորեա զմեր ննջեցեալսն և հանգո զհոգիս նոցա՝ ընդ սուրբս քո։

Հայր անոխակալ և բարեգութ. մաղթելով հայցեմք ի քէն վասն՝ մեր ննջեցելոցն. արժանաւորել հանգստեան օթեւանին սրբոցն։ Անճառ ծնունդ Հօր որդի. որ մարդկանացուցաս կեանքդ ես՝ զհոգիս ննջեցելոց մեր ընկալ. և արժանաւորեա՝ հանգ։ Եւ նորոգօղ սուրբ Հոգի յորժամ նորոգես զապականեալսն՝ յայնժամ շնորհեա և մեր ննջեցելոցն արժանաւորել։

Յորժամ յերկնից գոչէ փողն ազդեցութեան ամենե լով տեղերաց՝ ի դատաստան ահաւոր. յայնժամ աւուր ահեղին՝ յիշեա Տէր Քր և զմեր՝ զննջեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբս քո։ Յորժամ ձայնագայթք աստուածութեանդ փայլեն ի յարեւելից. և դըպրութիւնք հրաշիցն բանին յայնժամ աւուր ահեղին՝ յիշեա։

ղհ. Ո՛վ կենցաղոյս հանապազ զի՛ս անէ կոծէ: Մրրկեալ ալիք թշնամին ինձ յարուցանէ: Նաւապետ բարի լեր անձին իմոյ ապաւէն:

ղհ. Աղաչեմ զքեզ տէր պարգեւեա ինձ ապաշխարութեամբ լուանալ զմեղս իմ և ողորմեա: Զարտասուս իմ և զհառաչանս սրտի իմոյ. մարդասիրութեամբդ քո ընկալ տէր և ողորմեա: Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր բարերարութեամբդ քո խնայեա յիս և ողորմեա:

Տր. Խնդրեմք ի քէն բարերար. ողորմեա անձանց մերոց: Արեամբն սրբոց քոց մարտիրոսաց. տէր ընկալ զաղաչանս մեր: Որ գթածդ ես յամենայնի. տէր կեցո զանձինս մեր: Սուրբ ես տէր զօրութեանց բնակեալդ ի լոյս յանմատոյց. Ճգնութեամբ սրբոց քոց լուր տէր և ողորմեա:

հբհ. Աղաչեցի զողորմողդ իմ աստուած. և լուաւ ձայնի խնդրուածոց իմոց. զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ. և յինէն փարատեցոյց զցաւս անձին իմոյ: Զթագաւորն ըն քրիստոս բարեբանեցէք. որ ի յանձն էառ զմահ խաչի և խափանեաց զմահու թագաւորութիւնն. և յին: Փութացիր յօգնութիւն սուրբ աստուածածին.

և աղաչեա՟ զնա ի քէն ընդմարմնացեալ բա՟նն աստուած. զի յաւիտենից և ի միասնական գալստեա՟նն երկրորդ. պարգևեսցէ մեզ ըն-կեա՟լ նորին յաւիտենից:

ՂՂ· Այսօր կանգնեցաւ աւազան մկրտութե՟ ի թողութիւն մեղաց մերոց: Այսօր տէրըն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն և պատուի-րէր զայս առնել: Որ ինն ի ձեռն եղբարց մատնելոց է զի ս ի մահ և որոշի՝ յաշա՟կեր-տացն: Օ՛յն լուեալ պետրոսի՝ աղաչէր անյօժարհանէս հարցանել թէ ով լիցի: Բանըն զոր ասաց յո՝. տըրտմեցոյց զնա զաշակերտսն և՝ խռովեցան ամենեքեա՟ն:

յար· Սուրբ աստուած որ վասըն մեր ըզմահ ճաշակեցեր. և յերրորդ աւուր յարեա՟ր ողոր-մեա: Սուրբ աստուած որ ըզդըժոխս աւերե-ցեր. և զգերեալսըն փրկեցեր ի նմանէ՟ ողոր: Սուրբ աստուած որ ի յերկինս համ-բարձար ընդ անմահ հօր նըստար ի բարձունս ողորմեա՟:

Հոգ· Կնքեցար ի հօրէ բա՟նդ աստուած ի փրկութիւն ազգի մարդկան. օրհնեմք ըզ-քեզ սուրբ աստուած: Ի գերեզմանի իջեր թագաւոր անմահ. և ի հօրէ ոչ մեկնեցար. օրհնեմք զք: Ի յերրորդ աւուր յարեար աս-տուածապէս և ի յերկինս համբարձար.

փառք յարութեան քո տէր. օրհնեմք։

Հ. Ուրախ լեր աստուածածին՝ տաճար անխախտելի. ընդ քեզ մեծացուցանեմք։ Ցնծացար անարատաբար. և զաստուած վայելչապէս ծնար. ուրախ։ Երգէ մարգարէն սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ և զուգան երկնային՝. ուրախ։

Խբ. Մեծան քո տէր զօրութեանց հաւատով կանգնեցաւ ի խորանի քում. եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք։ Վէմ պատուական՝ ի խորանի քում հիմնեցաւ այսօր. եկայք։

Փառք հօր։

Ի սմա մատուցաւ ճշմարիտ պատարագ և զենումն անապական. եկայք ժող։

Այժմ և միշտ։

Զարհուրեալ դողան արարածք ի ձայնէ սոսկալեաց փողոյն. յորժամ հարկանէ հրեշտակապետն՝ և կոչէ ի դատաստան զազգս որդւոց մարդկան. յայնժամ աւուր ահեղին՝ յիշեա տէր զհարս և զմեր՝ ըզմեր ննջեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբս քո։

Սաղմոս ԻԹ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Բարձր առնեմ զքեզ Տր̄, զի ընկալար զիս, և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:
Տր̄ Ած̄ իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս. Տր̄ հաներ ՚ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն ՚ի գուբ:
Սաղմոս ասացէք Տն̄ որք նր̄. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա:
Սրտմտութիւն է ՚ի բարկութեան նորա. և կեանք են ՚ի կամաց նորա:
Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտու եղիցի ուրախութիւն:
Ես ասացի ՚ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան:
Տր̄ ՚ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, և ես եղէ խռովեալ:
Առ քեզ Տր̄ կարդացի, և առ Ած̄ իմ աղաղակեցի. զինչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն:
Մի թէ հող խոստովան առնիցի առ քեզ, կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւն քո:
Լուաւ Տր̄ և ողորմեցաւ, և Տր̄ եղև իմ օգնական:
Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ յինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութիւն:
Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ մի ևս զղջացայց. Տր̄ Ած̄ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:
Որհ. Ալէլուիա օրթի.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ԺԱ. 33.)

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս ասէ.

Ոչ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքըս-տեան և ոչ ընդ գրուանաւ, այլ 'ի վերայ աշ-տանակի, զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն։ Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնն առատ է, ա՟մ մարմինն լուսաւոր եղիցի. և երբ ակն չար է, և մարմինն խաւարին եղիցի։ Արդ ըզ-գո՛յշ լեր, գուցէ լոյսդ՝ որ 'ի քեզ է, խաւար իցէ։ Եթէ մարմինդ քո ա՟մ լուսաւոր է և չգուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ա՟մ. որպէս յորժամ ճրագն նշուլիւք լուսա-ւորեսցէ զքեզ։ Եւ մինչ դեռ խօսէր զայս, ա-ղաչէր զնա ոմն փարիսեցի, զի ճաշ կերիցէ առ նմա. և նա մտեալ բազմեցաւ։ Իբրև ետես փարիսեցին զարմացաւ, զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշն։ Ասէ ցնա տ՟ր. այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին և զսկնակին սրբէք, և ներքինն ձեր լի է յափշտակութ՟բ և չարութ՟բ։ Անմիտք, ո՛չ ապաքէն որ զարտաքինն արար, և զներքինն նոյն արար։ Բայց ա՛ղէ՝ զար-ժանն իսկ տուք ողորմութի՟, և ահա ա՟մ 'ոք է ձեր։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Առէ ճաշս ղայս ճարդա՛.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ԺԲ. 32.)

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս ասէ.

Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի՟։ Վաճառեցէք

զինչս ձեր, և տուք ողորմութիւն, և արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ՝ գանձ անպակաս յերկինս, ուր ոչ գող մերձենայ և ոչ ցեց ապականէ. զի ուր գանձ ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին։ Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք, և դուք նմանօղք մարդկան, որ ակն ունիցին տ՟ն իւրեանց, թէ երբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա։ Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տ՟րն գտցէ արթունս։ Ամէն ասեմ ձեզ. զի գօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտիցէ զնոսա։ Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ, և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ։ Զայս գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն, յորում պահու գող գայ, հսկէր և չտայր թոյլ՝ ական հատանել ՚ի տան իւրում։ Եւ դուք եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ որդի մարդոյ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Եւ ապա ասէ շարական Ճանապարհ մոլորելոց. և Ճառագայթ։ Եւ տուն ք երգ յՄարիէ և մարգարէէն. ձայն յԵսայեայ։ Գիտէ յառաջնկայ յետ հանգստեան շարականաց ոտն ջայնեցն։

փհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք՟ս ա՟ծ, արար
ոգէ. Ա՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
փհ. Որդի ա՟յ անախական և բարեգութ։
Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Հրեշտակային ձայնիւ օրհնեսցուք զամենասուրբ զերրորդութիւնն · փառաւորելով զհայր · որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահութիւն ։ Երգեցէք նմա երգ նոր եկեղեցիք սրբեցելոց · քրիստոսի երկրպագելով · որ վերակոչեաց ։ Սրբասաց ձայնիւն օրհնեսցուք · հոգևորականն հնչմամբ՝ գովեսցուք · սուրբ զհոգին փառաւորելով · որ վերահանգոյց զամենեսեան ։

Ի ձայն փողոյ գալստեանն քո տէր ամենայն հոգիք զարթիցեն կալ ի դատաստանի քում քրիստոս աստուած մեր ։ Յորժամ հնչէ բարբառ ահագին · և հարկանի փող յարութեան մերոյ՝ · և մեք գոչելով ասեմք փառք գալստեան քոյ տէր ։ Յորժամ առնես զհատուցումն տէր՝ և սուրբք քո պարծեսցին ի քեզ՝ · և մեզ շնորհեսցես փրկիչ կալ ի՝ յաջմէ քումմէ ։

Թագաւոր անմահ · արարիչ յաւիտենից · մարդասիրութեամբդ քո խոնարհեալ յանձինս մեր՝ · ստեղծիչ կենդանեաց՝ և հանգուցիչ ննջեցելոց ։ Ի խաչին բևեռեցար · զմահու լուծեր զիշխանութիւն · յաւիտենից ընդուն-

ջեցեալըն վերածեր՝ յանմահ ի կեանս՝. ստ։
պհ. Պարձո զցասումըն քո՝ ի մէնջ յաղաղա-կել հողեղինացս. բազմագութ տէր խնայեա և մի կորուսաներ։ Կանգնեա զանկեալս ի գլորմանէ զվերաւորեալս ի թշնամւոյն. որ բըժիշկդ ես հիւանդաց բըժըշկեա զիմ զհի-ւանդութիւնս։ Ի յանցանաց իմոց թախ-ծեալ անձն իմ գոչեմ որպէս ըզմաքսաւորն. աստուած քաւեա զիս ըզմեղաւորս։
պհ. Բազում են քո գըթութիւնքդ՝ բազմա-մեղ անձին իմոյ. ողորմեա աստուած քա-ւեա իմ։ Օ՛ քեզ անյիշաչար տէր՝ մեղայ չարին խաբմամբ. ողոր։ Ի քո ի միւսան-գամ գալըստեանըն յորժամ գաս դատել զերկիր. ող։
Փոխ. Հեղմամբ արեան՝ սըրբոց վկայիցն հաշ-տեաց ընդ մեզ քրիստոս. և փրկեա յամե-նայն փորձութենէ։ Որք նահատակեցան վա-սըն քո՝ ի մահ. վերաւորեալք յաղթեցին թշնամւոյն. սոցին աղաչանօք հաշ։ Որք միացան ի սէր ահաւոր քո տէրութեդ. և մա-տուցին զանձինս իւրեանց պատարագ քեզ և զենումն՝. սոցին։
Հրհ. Որ ըզխորհուրդ քո գալըստեանդ յառա-ջագոյն գուշակեցեր. մարգարէիւքն իսրայե-լի՝ զորս ընտրեցեր յետ մովսէսի. որք խօսե-

ցան հոգւով սրբով բազմապատիկ օրհնակօք. տէր մեզ փրկէ ողորմուն և ընդմեղաց ըզթողութիւն ։ Ի մերձենալ ամաց վերջին զոր տեսանողքըն ծանուցին . ընդհասանել մեր փրկողին առ ի վախճան ժամանակին . երեւեցար ի մէջ մարդկան զգեցեալ ընդերկրայ ծառայական . տէր ։ Ի վեցերորդ աւուր զադամ ստեղծեր ի տիպ քո տէրական . որ ոչ պահեալ ըզպատուէր բանըն մերկացաւ ըզպատմուճանն . իսկ նոր ադամդ ի վեց դարուն այց արարեր կորուսելոյն . տէր մեզ փրկ ։ Տաճար լուսոյ անըստուերին և առագաստ անճառ բանին . որ ըզնախնոյ մօրն եւայի բարձեր զանէծսըն տրտմալի . հայցեա որդւոյ քո միածնի հօր հաշտութեանըն միջնորդի . բառնալ ի մէնջ ընդխռովութիւն և տալ զոգւոց խաղաղութիւն ։

ՂՂ. Յաստուածային ձայնէ դողմանըն սարսեցին դողալով կարապետըք դըժոխոցն . և մեռեալքն եկն արտաքս անապականն ։ Կացեալ ի դուրս այլքն և ձայնէր ադդ արարող բարբառոյն ի գերեզմանն . ղազարէ եկ արտաքս անապականն ։ Ելեալ ի գերեզմանէն երկրապին դ պատանօքըն մեռեալն . հրամայեաց լուծանել ի կենացն յաւիտենից ։

ՅԱԲ. Ի ջեր յերկնից որդի աստուծոյ ադամազատեցեր

զարարածս · անկանիմ առաջի քո ողորմեա ինձ աստուած ։ Ի խաչին բեւեռեցար աստու-
ած և ըզմիջորմն ի կապանաց մահուն արձա-
կեցեր · և զիս մի անտես առներ որ մեղօքս
եմ մեռեալ ։ Զանդունդն հօր յանմատոյց
լուսոյն որ իջեր ի գերեզման · կենդանացու-
ցեր զարարածս քո · և զիս մի անտես առ-
ներ քանզի քեզ միայնոյ մեղայ ։

Հոգ · Լոյսն և նշման հօր և որդւոյ հոգիդ-
անէդ և համագոյ · ընդխոսմին հօր անքըննա-
բար առօղ յորդւոյ անճառաբար · ի վերնա-
տունն այսօր իջեր զհոգիդ շնորհաց քոց ար-
բուցեր · արբեա և մեզ ողորմութեամբ ի բա-
ժակէդ ի մաստութեան ։ Լեզ ստեղծօղ ա-
րարածոց որ շրջեիր ի վերայ ջրոց · նոյն և
ի ջուրսն աւազանին ի շնորհել մեզ քում էակ-
ցին , դրդուես սիրով աղանձնակերպ զմարդիկ
ծնանիս աստուածակերպ · արբեա ։ Բանիւն
վերնոցն իմանալեաց և ըստորին այսըր զգա-
լեաց · որ մարգարէս տաս ի հովուաց և առա-
քեալս ի ձկնորսաց · աւետաւոր ըզմաքսա-
ւորս քարոզ բանի քում զհալածողս · արբեա ։

Տ · Սուրբ և աստուածածին մարիամ ցանկա-
լի կուսից և պարծանք ազգի մարդկան · մայր
և աղախին մեծացուցանեմք ։ Անկէզ մորե-
նի և տաճար ընդհանուր լուսոյն · աննըրատ

և անխախտելի կուսութեան. մայր: Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան. և առագաստ հրափայլ ծածկման. մայր:

Խչ. Այսօր խնդրել պատուական փայտ խաչին աւանդեալն ի գողգոթայ ի ձեռն աստուածածանեաւ դշխոյին. Եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք աստուածային նորին նշանին: Այսօր ընծայէ գողգոթայ ըզծածկեալն ի յերկրի. վերաբերեալ անուշահոտ խնկովք ի ձեռն երանելոյն յուդայի. Ե:

Փառք հօր:

Այսօր ի ձեռն փրկական սուրբ խաչին կենդանագործի պատանին մեռեալ. և ողբայ սատանայ ըզկործանումն իւր. իսկ մեք քրիստոսի՝ հաւատացեալք. Երկիր:

Այժմ և միշտ:

Արժանաւորաց քոց աղօթիւք յիշեա ըզմեր ըզննջեցեալսն. յորժամ գայցես անճառ փառօք՝ հատուցանել մարդկան ըզգործս. և մեր ննջեցելոցն շնորհեա դասել ընդ սուրբս քո:

Սաղմոս ծգ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Աստուած յանուան քում կեցո զիս, և 'ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ:
Աստուած լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ:

Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ ած առաջի իւրեանց ։

Ահա ած օգնական իմ. և տր ընդունող հոգւոյ իմոյ ։

Դարձուսցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութե քով սատակեա զնս ։

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ, և խոստովան եղէց անուան քում, տր, զի բարի է ։

Յամ նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ ։

որէ. Մշելուխա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Դ. 26.)

Տէրն մեր Յս Քս

Եւ ասէր. այսպէս է արքայութիւն այ՝ որպ զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, և ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ ։ Եւ սերմանիքն բուսանիցեն և աճիցեն ։ Եւ նա ոչ գիտէ, թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղն. նախ ըղխոտն, և ապա զհասկն, ապա զցորեանն առոք 'ի հասկին ։ Եւ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքի մանգաղ. զի հասեալ են հունձք ։ Եւ ասէր. ում նմանեցուսցուք զարքայութիւն այ, կամ որով առակաւ առակեսցուք զնա ։ Որպ հատն մանանխոյ, որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամ սերմանիս, որք են յերկրի ։ Եւ յորժամ սերմանիցի՝ բուսանի, և լինի մեծ քան զամ բանջար. և արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել ։ Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա

զլամն, որպէս կարօղ լինէին լսել. և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա. բայց առանձինն աշակերտաց իւրոց մեկնէր զա̃մ:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եթէ կամիս զայս կարդա.

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ժգ. 32.)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս ասէ.

Վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս, և ոչ որդի, բայց հայր միայն: Զգո՛յշ եղերուք, սկեցի՛ք և կացէ՛ք յաղօթս, զի ոչ գիտէ՛ք երբ ժամանակն իցէ: Որպէս այր մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն իւր, և տացէ ծառայից իւրոց իշխանութի̃, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ՝ զի արթուն լինիցի: Արդ արթո՛ւն կացէք. զի ոչ գիտէք, երբ տ̃ր տանն գայցէ. յերեկորեայ, եթէ 'ի մէ՛ջ գիշերի, եթէ 'ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս: Գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ 'ի քուն: Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ. արթո՛ւն կացէք:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եւ ապա ասէ շարական Ժողովեալքս 'ի հրաժարումն: Եւ ձայն Գ էլ4 ;Արարիչ և մարդասիրէն. կամ ;Եղս ասացին: Գոնէ յառաջնեկայն յետ հանգուցեան շարականաց ունի ձայնիցն:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք̃ս ա̃ծ, արա̃:
Սրկ. Վ̃ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ:
Քհ. Ք̃ս որդի ա̃յ անոխակալ և բարեգութ:
Օրհնեալ տ̃ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Բնէղ վայելէ աստուած օրհնութիւն. որ յանմատոյց յաթոռ անմահից փառաբանիս ի բարձունս. զննջեցեալսն յանուն քո ընկալ յերկնային քո սուրբ յաւագանսն. որ միայնդ ես մարդասէր ։ Որ ունիս իշխանութիւն մահու և կենաց. յիշեա զհոգիս ննջեցելոց մերոց. և հանգո ընդ սուրբս քո ի խորան քում սիրելեաց. որ ։ Որ յամենայնի ես օրհնեալ տէր. արժանի արա ըզծառայս քո վերըստին նորոգմանն. ի լըսել ըզձայն աստուածային փողոյն. ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ. որ մի ։

Նաւավոր խաղաղութեան. որ քաղցրութեամբ խնամես զքո զարարածս. յիշեա տէր զհոգիս ննջեցելոցն ընդ սուրբս քո. և դասաւորեա ի յարուցն այցելութեան ։ Որ կոչեցեր ի դրանց մահու ըզսիրելին քո զղազարոս. և ծանուցեր զաստուածութիւնդ ընդհանուր տիեզերաց. լուսաւորեա տէր զհոգիս ։ Ի տաճարի քում սրբութեան մատուցանեմք քեզ պաղատանս արտասուալից. պայծառացո տէր զհոգիս նոցին ։

Ի գիշերաց կանխեալ սաղմոսիւք և արտասուօք հայցեմք ի քէն քրիստոս յիշեա

զնորոգեցեալսն ի սուրբ անունդ քո. և հան-
գո զհոգիս նոցա ընդ սուրբս քո։ Որ յան-
մարմնոց վերօրհնիս. առ քեզ կարդամք և
պաղատիմք Քրիստոս, յիշեա։

ղհ· Յամենայն ժամ աղաչանք իմ այս է Տէրն
ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս Տէր։ Յանցա-
նաց իմոց զարհուրելի սիրտ իմ Տէր. աղաչեմ
ըզքեզ Թող ինձ Տէր։ Մտածմանց իմոց մի
լռեր Տէր. զի պանդուխտ եմ ես յան-
ցաւոր երկրի։

ղհ· Ողորմեա ինձ Աստուած իմ ողորմեա ինձ.
զի անպատասխանի եմ յամենայնի Թող ինձ
Տէր։ Ճանապարհք քո ուղիղ են ես միայն
մոլորեցայ դարձո զիս. և ողորմեա ինձ Աս-
տուած։ Դատաստանք քո արդար են ես
միայն եմ մեղուցեալ քաւեա զիս. և ողորմ։

տրփ· Ընկեալ եմք ի տեղի վշտակայից. և աղաչեմք
ըզքեզ Աստուած ողորմեա։ Զաղաչանս
մեր մի անտես առներ. բարեխօսութեամբ սրբոց
քոց և ողորմեա։ Փրկեա զմեզ յարենէ. և
ի նեղչաց մերոց. բարեխօս։

հրհ· Որ պատուիրան ճշմարտութեան աւան-
դեցեր եկեղեցւոյ քո Քրիստոս. անսահման
ժամանակաւ և անզօթել միշտ առ Աստուած
հոգւով և մտօք։ Որ ըզգլան քո օրինաց
հաստատեցեր գործով մեզ օրհնանակ. հան-

լով ըղձալիցն ի գլուխ յաղօթս աստուածայ յ-րնութեանն մերում տնօրինաբար որում կրկ-նի ծառայս ամենայն։ Աստ որոյ և մեք պա-ղատեսցուք առ քեզ քրիստոս. շնորհեա մեզ յամենայն ժամ լինել քեզ յանդիմանս. մաքուր աղօթիւք ընդ անմարմնոցն որ յեր-կինս։ Աղաչանօք աստուածածնին անապա-կան քում ծնողին. զննջեցեալս ամենայն սըր-տից մերոց. բաշխեա ողորմութեամբ հանգել ի լոյս քո քրիստոս։

ՂՂ· Իմաստուն կուսանքն պատրաստեալ իւղ լամպարաց. ելին ընդ առաջ երկնաւոր փե-սային ուրախութեամբ լամպարօք։ Իսկ յիմարաց կուսիցն ոչնչացեալ իւղոյն. անպատ-րաստ գտան դալարանեան փեսային՝ շի-ջեալ լամպարօք։ Աստ որոյ և մեք պա-ղատեսցուք իւղ հոգևոր. զի մտցուք ի յառագաստ անմահ փեսային ուրախութեան լամպ։

յոր· Ողորմեա ինձ աստուած ըստ մեծի ողորմութեան։ Որ ի յերկնից իջեր բանդ աստուածոյ և վա-սն մեր մարմնացար ի սրբոյ կուսէն. ողորմեա։ Որ ի խաչին տարածեցեր զձեռս բազու-կս քո. և վասն մեր հեղեր զարիւն քո սուրբ. ողորմեա ինձ աստուած։ Որ ի գերեզմանի եդար անապական և յարուցեալ նորոգեցեր

զաշխարհս. ողորմ ։ Որ ի յերկինս համբար-
ձար ամենակարողդ և ընդ աջմէ հօր նստար
յաթոռ փառաց. ողորմեա ինձ ։

Հոգ. Այսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկ-
րաւորացս նորոգման. քանզի նորոգողն էից հա-
գեալ էջ ի սուրբ վերնատանն. որով նորոգե-
ցան դասք առաքելոցն ։ Այսօր հողանիւ-
թեայ բնութիւնս ցնծայ ընդ հօր հաշտու-
թեանն. քանզի որ երբեմն զհոգին ի մարդկա-
նէ մերժին եղելոց. դարձեալ վերստին ընդ-
նոյն պարգևէ ։ Այսօր մանկունք եկեղեցւոյ
տօնեն ցնծութեամբ զգալուստ սուրբ հո-
գւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստս լուսա-
փայլս և գերապայծառս. երգեն ընդ սրով-
բէիցն զերեքսրբեանն ։

Տ. Ըզքեզ աստուածածին որ վերօրհնեալ ես ի
զօրաց հրեշտակաց. ազգ մարդկան կենդա-
նեաց մեծացուցանեմք ։ Ըզքեզ բնակ հրե-
ղէն աստուածութեանն. յիմանալի զօրացն
երանեալ. ազգ ։ Ըզքեզ մայր էմմանուէլի
մարգարէիցն յառաջ գուշակեալ. ազգ ։

Խւ. Ո վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ըզքո սբ
զեկեղեցի. ըզսա պահեա ի խաղաղութեան ։
Որ շնորհեցեր ողորմութիւն ի բնակարանս
հրեշտակաց և մարդկան քաւարան. տուր սը-
մա զանշարժ քո զխաղաղութիւն ։

փառք հօր,

Ի՛ տաճարի՟ փառաց սրբութեան քո՟ քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զաւատ քո՟ զո՛-ղորմութի՟ւն,

Ն. յժմ և միշտ,

Մ՛ր մա՛րմնացա՟ր վե՛րին մեր. ա՛ղաչանօ՛ք աս-տուածածնին. քրիստո՞ս յի՛շեա՟ զննջեցեալսն ի սուրբ անուանդ քո. և հանգո՛ զհոգի՛ս նոցա ընդ սուրբս քո՟։

Սաղմոս կէ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա՟ծ ողորմեա՛ մեզ, և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո ՚ի մեզ, և ողորմեա՛ մեզ,
Ճ՛անաչել յերկրի զճանապարհս քո, յազգս ա՟մ զփրկութիւն քո։
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՟ծ. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՟մ։
Ուրախ եղիցին և ցնծասցեն ազինք, զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութի՟, և ազգաց երկրի դու առաջնորդես։
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՟ծ. գոհասցին զքէն ժողովուրդք ա՟մ։
Երկիր ետ զպտուղ իւր. և օրհնեաց զմեզ ա՟ծ ա՟ծ մեր։
Ա՟ծ մեր օրհնեսցէ զմեզ. և ՚ի նմանէ երկիցեն ա՟մ ծագք երկրի։
փռք. Ալէլուիա օրհնի,

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ժա. 25.)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Յայնժամ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ. գոհանամ զքէն Հայր, տ՟ր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց: Այո՝ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո. ա՟մ ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ. և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ Հայր. և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. և ում որդին կամիցի յայտնել: Եկա՛յք առ իս ա՟մ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ: Առէ՛ք զլուծ իմ 'ի ձեզ, և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Նոյն չափս զայս չարբա՛.

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (իդ. 27.)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Զի որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից և երևի մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ: Զի ուր դիակն իցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք: Վաղվաղակի յետ նեղու՟ե աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զօրու՟իք երկնից շարժեսցին: Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս. և յայնժամ կոծեսցին ա՟մ ազգք երկրի, և

տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ՚ի վերայ ամպոց երկնից՝ զօրութ̃ և փառօք բազմօք։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ՚ի չորից հողմոց, ՚ի ծագաց երկնից մինչև ՚ի ծագս նորա։ Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն, զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին, և տերևն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա̃մ, գիտասջիք թէ մերձ է ՚ի դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ա̃մ եղիցի. երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի անցցեն։ Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու՝ ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք երկնից, և ոչ Որդի. բայց միայն Հայր։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր։

Եւ ապա ասէ շարական Ա̃ծ անեղ անժամանակ։ Եւ դասն Դ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն. կամ յԱյս ասացին։ Ապա յառաջիկայդ յետ հանգստեան շարականաց ութ ձայնիցն։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Ք̃ս ա̃ծ, արա։
Դպր. Ս̃ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Քհ. Ք̃ս որդի ա̃յ անոխակալ և բարերգութ։
Օրհնեալ տ̃ր. Հայր մեր որ յերկինս։

Ի ձայն մեծի զուարթնոյն. և ի հնչումն հրաշալի փողոյն՝. ուր հողացեալ մարմինք մարդկան նորոգին. յայնժամ աւուր ահեղին՝ յիշեա տէր և ըզմեր ըզննջեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբս քո: Յորժամ նըշան տէրունեան ճառագայթիւք փայլէ՝. և թագաւորդ թագաւորաց փառօք՝ տեսանիս յայնժամ աւուր: Յորժամ ատեան դատաստանին դըրնի՝. և գըրպութիւնք հրաշեկըն բանին՝. յայնժամ աւուր:

Որ երկայնամիտ ես տէր. քաղցր և անոխակալ. հանգո զհոգի քո ծառայից. զի մի դարձցի տնանկ ամաչեցեալ՝ յաւուրն ահեղ՝ ատենին: Զյիշատակ հրաժարելոցն ի հաճոյս քեզ ընկալցիս. և զուխտըս մեր ընկալ՝ որպէս զաբէլին՝ զնոյին և զաբրահամուն. զի մի: Ի խորան քում սրբոց հանգուսցես ըզծառայս քո. և զհոգիս նոցա դասեսցես ընդ սուրբս քո. զի:

Որ խոնարհեցար՝ յերկնից բանդ աստուած և առեր մարմին ի սրբոյ կուսէն՝. յիշեա ըզննջեցեալսն մեր յորժամ գայցես անճառ փառօք. զի դու ես տէր ամենայն երկրի: Որ ունիս իշխանութիւն մա-

հոգւոյ և կենաց՝ և խաչելութ. քո լուծեր զեր-
կոտնլուս մահու. յիշեա ըզմեր նջէ:

դհ. Օծեալ զես յորդորեալ որոտեալն՝ և յա-
մենայն վտանգից ապրեցո. և որոտ րմեա:
Յանխրատ թշնամեաց և ի դառնալ նե-
տից բանսարկուին պահեա. և որ: Փր-
կեա զիս ի յանցանաց մեղաց իմոց. և նորա-
գեա զիս հոգւով գթութեամբ՝ և որ:

դհ. Ողորմեա զիս անէկծէ. որ ես նա-
ւապետ բարի. չնորհեա ինձ նաւահանգիստ
հայր ամենակալ: Խորքն պատրանաց զես կո-
րուսանեն՝ այլ դու նաւապետ բարի. չնորհեա:
Որ մի այն իշխանդ ես թողուլ ըզմեղս. և
ես աղաչեմ ըզքեզ տէր թող ինձ ըզմեղս իմ
հայր:

Տրդ. Որք ի մարմնի զանմարմնականացն ըն-
թերցեալ ուրութիւն հանդերձ պատերազմեցան
ընդդէմ թշնամեաց քո Քրիստոս վկայքն.
բարեխօսութեամբ սոցա քրիստոս ողորմեա
մեզ: Որք ըզգայանալիս բռնաւորաց մա-
հուամբ սրոյ և հրոյ համբերութեամբ յանձն
առին՝. յաղթեցին առաքինաբար քո Քրիս-
տոսի: Որք ի զօրաց երկրաւորաց՝ զինա-
ւորեալ քեզ երկնաւոր թագաւորին. դասս
կարգեցան ընդ հրեշտակս ի յերկինս քո
Քրիստոսի:

Քհն. Որ անարատ զօրութեամբ զխոնարհեալսն աշխարհս վերին. և ի նմին հաստատեցեր տընտես ըզպետս հրեղինացն. Օրհնեմք զանհասանելի զօրութիւնդ: Որ տիրապէս մեծատունդ ստեղծեր երկրորդ աշխարհս զգալի. և ի դրախտն որ յադենի տընտես եդեալ զմարդն առաջին. Օր: Որ շնորհեցեր բարձրագոյն զեկեղեցի քո խորհրդեամբ, և ի նմին կարգեալ տնտես զքահանայ բանին ճշմարտութեան. Օրհնեմք: Նմանելոյն տաղաւար բարձրօղ եկեղեցւոյ բարձրելոյն. որ ծընար զաստուած մարմնով զանմարմինաբար ծնունդըն հօր. բարեխօսեա վասն մեր աստուածածին Մարիամ:

Ժղ. Փառաւոր ես թագաւոր քրովբէական ձայնիւ օրհնեալ. ի յերկինս ի յերկրի և յամենայն ժամանակի: Փառաւոր ես թագաւոր որ նորոգես զքո զարարածս. հաստատես ի հաւատս ի գիտութիւն ճշմարտութեան: Լուսաւորեա ըզմեզ քրիստոս ի միւսանգամ քո գալստեանն. յորժամ ծագես ի յերկնից և նորոգես զքո զարարածս:

Քար. Համակից հօր կամաւորութեամբ եկիր ի չարչարանս. զչարչարանս յանձն առեր խաչին համբերելով իջեր ի գերեզմանն: Իւղաբերիցն եկեալ ի գերեզման փրկչիդ.

ը գլուղս ամենայնս բերելն. ի խորհնկել զանա-
պականն մարմինդ. Աւետիս լուեալ ի հրեշ-
տակէն որ ասէր. տէր յարեաւ ի մեռե-
լոց ձեզ կենդանիս պարգևեաց.

հոգ. Արեգակն արդարութեան քրիստոս ծա-
գեալ յաշխարհ համբարձեաց ըզխաւարն ան-
գիտութեան. և յետ մահուն և յարութե-
համբարձման առ հայր յորմէ ծագեաց. որ
երկրպագի յերկնաւորաց և յերկրաւորաց ընդ
հօր և սուրբ հոգւոյն. վասն որոյ և մեք
երկիր պագանեմք հօր հոգւոյ և ճշմար-
տութեամբ: Որ փոխանակ ծոցածին բանին
որ էր յերկինս. առաքեցաւ աւետիքն հօր ի
բարձանց՝ հոգին ճշմարտութեան. մխի-
թարել զորս յաղագս անուան տրտմեցելոց և հրա-
զինել զմնացեալ զամս առաքելոցն. վասն ո:
Այսօր տրտմական և գիշերայինն լուծան
երկնային ծնընդեան նախամօրն. քանզի զծը-
նեալսն մարմնով ի մահ և յապականութի.
վերստին ծնանի հոգին յորդին լուսոյ հօրն
երկնաւորի. վասն:

Ֆ. Աստուածածին երկնային դուռն. աստուա-
ծային ձայնին աւետարանէր հրեշտակն. ու-
րախ լեր բերկրեալդ տէր ընդ քեզ: Ի քե-
րովբէս բազմեալ ընդ հօր անապականաբար
բնակեալ համբարձաւ ի քում յորովայնի. ուր:

Որ բոցեղէն սրովբէիւք շրջափակեալ պա-հիւր · այսօր ի մէջ մարդկան ի գերկրս հողե-ղինի յայտնեալդ · ուր ։

Խչ · Ուրախ լեր դու եկեղեցի · քանզի քրիստոս արքայն երկնից այսօր՝ պսակեաց ըզքեզ խա-չիւն իւրով · և զարդարեաց զամուրըս քո սքանչելի փառօք իւրովք ։ Խնդա յոյժ դուստրըդ սիոնի · քանզի երկիրս երկինք եղեն այսօր վերըստին քո նորոգմամբ · և թագաւորն երկ-նաւոր հաճեցաւ բընակել ի քեզ ։

Փառք հօր և որդւոյ ։

Ընդ դասս երկնաւոր զօրացըն վերառեալ տօնեմք քեզ այսօր զանդադար փառա-տրութիւն · ուրախ լեր հարսն անարատ անքըն-նելին քո խորհրդով ։

Այժմ և միշտ ։

Ի նըստել քո յաթենի դատաւոր ահեղ · աղաչանօք սուրբ աստուածածնին՝ յիշեա ըզ-նընջեցեալսն մեր · յորժամ գայցես ան-ճառ փառօք · քանզի քո են փառաւորութիւնք յա-ւիտեանս ամէն ։

Սաղմոս ձդ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա ։

Հաճեցար տէր ընդ երկիր քո, և դարձուցեր զգերութիւն յակոբայ ։

Թողեր զանօրէնութիւն ժողովրդեան քո, և ծած-կեցեր զամենայն մեղս նոցա ։

Լուցուցեր զա̃մ սրտմտութիւնս քո. դարձար ՚ի բարկութենէ սրտմտութեան քո:
Դարձ առ մեզ ա̃ծ փրկիչ մեր, և դարձո՛ զսրտմտութիւնս քո ՚ի մէնջ:
Մի՛ յաւիտեան բարկանար մեզ տ̃ր, և մի՛ ձգեր զբարկութիւն քո յազգէ մինչև յազգ:
Ա՛ծ դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ. և ժողովուրդ քո ուրախ եղիցի ՚ի քեզ:
Ցո՛յց մեզ տ̃ր զողորմութիւնս քո. և զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ:
Լուայց զինչ խօսի տ̃ր ա̃ծ մեր. խօսեսցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան իւրոյ առ սրբս իւր, և առ այնոսիկ, որք դարձեալ են առ նա սրտիւք:
Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութիւն նորա, բնակել փառաց նորա յերկրի մերում:
Ողորմութիւն և ճշմարտութիւն պատահեսցին. արդարութիւն և խաղաղութիւն համբուրեսցին:
Ճշմարտութիւն յերկրէ բուսաւ. արդարութիւն յերկնից երևեցաւ:
Տէր տացէ զքաղցրութիւն, և երկիր մեր տացէ զպտուղ իւր. արդարութիւն առաջի նորա գնասցէ. դիցէ ՚ի ճանապարհի զգնացս իւր:
Փոխ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ժբ. 24:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ՚ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եմ

եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի ։ Եթէ ոք
զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Ասէ չափս ձայն չորրորդ.

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Ե. 24։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և ՚ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ, և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն ա՟յ, և որք լսիցենն՝ կեցցեն ։ Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում ։ Եւ իշխանութի՟ ետ նմա դատաստան առնել. և զի որդի մարդոյ է, ընդ այն զի՞ զարմանայք ։ Զի եկեսցէ ժամանակ, յորում ամենեքին՝ որ ՚ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս. որոց բարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յարութի՟ կենաց, և որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարութի՟ դատաստանաց ։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ ինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ. և դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Ասա տաղս ասէ շարական Ուահ գործեալ երկնաւորաց ։ Ասա փոխն Դ եղջ ; Մարիչ և մարդա-

սիրէն․ կամ յՍրբս ասասցին ։ Կցէր յառաջընթացս յետ հանգստեան շարականաց ոտն չորեքին ։

Քհ․ Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս ած, արա ։
Սրկ․ Սն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
Քհ․ Քն որդի այ անոխակալ եւ բարեգութ ։
Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ․ ԳԿ․

Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա․ որ փառօք հօր՝ հանդերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր․ արժանաւորեա եւ ըզմեր ըզնընջեցեալսն անճառ խոստմանցդ քոց ընդ սրբս քո ։ Հօր եւ հոգւոյ համագոյակից․ ի տիեզերական ահեղ ատենին․ արժանաւորեա եւ ըզմեր ըզնըն ։ Երկնի եւ երկրի արդար դատաւոր․ յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց․ արժանաւորեա եւ ըզմեր ըզնընջեցեալսն ։

Որ արարիչդ ես հրեղինաց եւ հողեղինաց․ եւ մշտընջենաւոր՝ փառաւորեալս ի բանաւոր պաշտօնէից ի քէն հայցեմք թողութիւն շնորհեա ննջեցելոց մերոց ։ Որ ի յերկրի երեւեցար՝ եւ ընդ մարդկան բնակեցար․ եւ անմահութիւն պարգեւեցեր մեզ մահացելոցս․ ի քէն ։ Յորժամ նստիս յաթոռ փառաց դատողական իշխանութեան․ եւ փառա-

ւորես առ ի քէն փառօք ըզգեստս արեան քոյ տէր. ի քէն։

Որ անբաւ քո մարդասիրութեամբ գըթացար յազգըս մարդկան. ծընար ի կուսէն. ըզծընեալս ըստ անապականն ըզնընջեցեալսըն մեր ընդ սուրբըս քո հանգո թագաւոր յաւիտենից։ Որ ի վերայ խաչին զենար որպէս գառն՝ և զմարմին և զարիւնըդ քո բաշխեցեր ի փըրկութիւն աշխարհի. զհաղորդեալսըն մարմնոյ քո և արեան. ըզ։

դհ. Որդի ստոյն աստուածոյ մսուածոյ. ողորմեա։ Նորհնութեամբ ի մեզ երկնեաց զխ մայր իմ. աղաչեմ փրկիչ ողորմեա։ Սիրաւորեան մեզ զօք անկանիմ առ քեզ փըրկիչ. մի անտես առներ. ողորմ։

դհ. Մաքսաւորն հառաչանօք ի տաճարին էառ ըզքաւութիւն. նորին ձայնիւն և ես գոչեմ. ողորմեա ինձ աստուած։ Աւազակն աղաղակէր ի խաչին՝ յիշեա զիս տէր. նորին։ Անառակ որդին աղերսանօք աղաչէր ըզքեզ. հայր մեղայ յերկինս և առաջի քո նորին։

Տր. Նայեաց ի մեզ՝ և ողորմեա մեզ քրիստոս. որ անմահ թագաւոր գըթութեան։ Որ հայրդ ես որբոց. և դատաւոր այրեաց քրիստոս. որ անմ։ Որ պըսակիչդ ես սրբոց. լոյսս և մեզ աղօթիւք սոցա քրիստոս. որ անմահ։

ԻԷ. Օրհնեմք զքեզ անսկիզբն հայր որ-
դւոյդ միածնի. զոր առաքեցեր ի դարձումն
մոլորեալ ոչխարին. դարձո սմա և զմեզ ի մե-
ղաց որդւոյ քո չարչարանօքն: Գովեմք զք-
եզ բան և լոյս որ զտիրականն քո պատկեր.
լուսով Հօրդ քո գտեալ վերականգնեցեր.
կանգնեա սմա զանկեալքս մեզ քոյին սուրբ
չարչարանօքն: Բարեբանեմք զփառաւորեալ-
Հօր զՀոգիդ ճշմարիտ. որ նորոգեցեր զմա-
Հացեալքս մեղօք Հնոյն ադամայ. նորո-
գեա սմա և զմեզ ի մեղաց նորոգութեամբ քո
շնորհաց: Սուրբ խաչիր բարձրեալ Համբ-
նացեալ զօրութեամբ. և ընկալեալ սուրբ
Հոգւոյն որով ծնար զմանն աստուած. բա-
րեխօսեա վասն մեր առ աստուած ծածկն մա-
րեա ամն:

ԻԸ. Շնորհեա մեզ տէր ընդ աղքատաց օրի-
նակին զանգամն ժուժկալութիւն. զի կամա-
ւոր աղքատութեամբ արքայութեանդ երկնից
ընդ նոցին լիցուք արժանի. լուր մեզ և ողոր-
մեա քրիստոս աստուած: Որ փոխանակ հա-
ցին կարօտութեան զհացն անմահութեան
նոցա շնորհեցեր. և ընդ մեծատանն անողոր-
մութեան ի գոգն աբրահամու ընկալար.
լուր: Լուսաւորեա զանցս սրտից ստանաւ
մեզ ողորմութեամբ ի քէն տէր զողորմութիւն.

զի մի ընդ մեծատանն հայցեսցուք ի բոց հնոցին ծագիւ մատին ջուր ի զովացումն. Տէր մեզ և ողորմեա։

յոբ. Որ տերամահաւորդ քո չարչարանօք խաչին. ազատեցեր զմարդն ի տերամագրեաց փայտէն և ի մեղսաձգական պտղոյն. քրիստոս մատուցած և մեզ ողորմեա։ Որ մահուամբ քո կենդանի և մեռելութեամբդ յերկրի. նորոգեցեր զմարձեալ զանշխարհս և զհողացեալ բնութիւնս. քրիստոս։ Որ երեքօրեայ յարութեամբ քո և համբարձմամբդ յերկինս. վերածեր զմարդն առ կենաց փայտն և յանմահական ճաշակն. քրիստոս։

Հոգ. Այսօր ցնծան դասք առաքելոցն զալուստեամբ հոգւոյն սրբոյ. զոր մխիթարեաց փոխանակ բանին մարմնացելոյ եղեալ ընդ նոսա. փառօք տացուք նմա սրբասաց ձայնիւ։ Այսօր բղխեաց ջուր կենդանի յերուսաղէմ յորմէ լցան գետք աստուածայինք. և ընթացեալ արբուցին տիեզերաց զքառավտակ աղբերն եդեմայ. փառօք։ Այսօր ցօղով իմանալեաւ յամպոյ հոգւոյն զուարթացան բոյսք եկեղեցւոյ. պարարտացան դաշտք արդարութեամբ և զեղեցկացան անապատք մաքուր կուսութեամբ. փառօք։

Տ. Այր և կոյս աղախին քրիստոսի. որ բա-

րեխօսդ ես մի՛շտ աշխարհի՝ . քեզ է՛ ըմնեն ա-մենայն ազգի՛նք : Մ՝աքո՛ւր աղաւնի՛ . և՝ հա՛րսն երկնից՝ մա՛րիամ . տաճա՛ր և ա՛թոռ աստուծոյ բանին . քեզ : Իւ և՛ հաճեցան ի մանա-լէքն ընդ հողեղէնքս . և՛ քեւ մերձեցաք ի փայ-տի՛ն կենաց . քեզ :

Խւ. Յա՛ղթող և՛ զնոր օրհնուն մի՛շտ ի բար-ձունս ե՛րգեսցուք . Թա՛գաւորին քրիստոսի՛ հաւատացեալ ժողովուրդք : Ո՛ր ե՛կն ի՛ լուսա-ւորել զընտրեալ իւր զեկեղեցի . և՛ պսա-կեաց իւր՝ խա՛չիւն . նմա՛ ըզփառս ե՛րգեսցուք :

Փառք հօր և որդւոյ :

Ա՛յսօր և մեք տօնեսցուք զնաւակատիս սուրբ խաչին . և՛ փրկողին մատուսցուք փառք և՛ պատիւ յա՛ւիտեան :

Այժմ և միշտ :

Ո՛ր ըստ նմանութեան մահու քո՛ տէր՝ ն-կակի՛ց ա՛րարեր . և՛ երկնից արքայութեանդ ժառանգորդ լինե՛լ խոստացար՝ . զհաւատա-ցեալս զգալստեան քո տէր . ընդ ընծայե-ցեալսն ը մեր ընդ սուրբս քո հանդերձ թագաւոր յաւիտենից :

Սաղմոս ճա :

Ալէլուիա , ալէլուիա .

Տէր լուր աղօթից իմոց , և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ . մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն :

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո՛ առ իս զունկն
քո. յորում աւուր կարդամ առ քեզ, վաղ-
վաղակի լո՛ւր ինձ։
Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք
իմ որպէս խուիւ չորացան։
Հարաւ որպէս խոտ և ցամաքեաց սիրտ իմ.
մոռացայ ուտել զհաց իմ ’ի ձայնէ հեծութեան
իմոյ։
Կցեցաւ ոսկր իմ ’ի մարմին իմ, նմանեցի ես
հաւալուսն անապատի։
Եղէ ես որպէս բու յաւերակի, տքնեցայ և եղէ
ես որպէս ճնճղուկ միայն ’ի տանիս։
Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ,
և գովիչք իմ ինև երդնուին։
Զմոխիր որպէս զհաց կերայ, և զըմպելին իմ
արտասուօք խառնեցի։
Յերեսաց բարկութեա՛ն սրտմտութեա՛ն քո, զի դու
բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս։
Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս
խոտ ցամաքեցայ։
Դու տ՟ր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազ-
գէ մինչև յազգ։
Դու յարուցեալ գթասցիս ’ի վերայ սիոնի.
ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ։
փռք. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Ժ. 21։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Ի նմին ժամու ցնծացաւ հոգւովն սրբով, և
ասէ. գոհանամ զքէն հայր, տ՟ր երկնից և եր-
կրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ’ի գիտ-
նոց, և յայտնեցեր զայս տղայոց։ Այո՛ հայր,

զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ. և ոչ ոք գիտէ թէ ո՛վ է որդի, եթէ ոչ Հայր. և ո՛ է Հայր, եթէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել։ Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. երանի՜ աչաց, որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ։ Ասեմ ձեզ, զի բազում մարգարէք և թագաւորք ցանկացան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք, և ոչ տեսին. և լսել զոր լսէքդ, և ոչ լուան։

Փառք քեզ տ͞ր ա͞ծ մեր։

Ասէ ձայնիւ զայս կարդա՛.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Էջ. 34։)

Տէրն մեր յ͞ս ք͞ս ասէ.

Զգոյշ լերուք անձանց. դուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ա͞մ երեսս երկրի։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև. յա͞մ ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ա͞մէ՝ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր. և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն, որ կոչի Ձիթենեաց։ Եւ ա͞մ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ։

Փառք քեզ տ͞ր ա͞ծ մեր։

Ապա ասէ շարական Ճանապարհ մոլորելոց. Ապա տուն Գ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն.

ժամ յիշա ասասցեն : Պսէր յառաջնեկայք զեր հանգը-
տեան շարականաց ոչն յայնեցն :

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա՛ :
Ժղ. Մն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ :
Քհ. Որ յորդի Տր անոխակալ և բարեգութ :
Օրհնեալ է՛ր : Հայր մեր, որ յերկինս :

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ. ԴԶ.

Քանզի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից թագաւոր փառաց, ամենակալ ամենակարող. թող ըզյանցանս մեր ննջեցելոցն. և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգըստեան : Որ ի նախնումն ըզմարդն արարեր մինչև լուսաւորեցեր աստուածային փառօք տեսլեամբ աստուածութեանդ քո. լուսաւորեա և ըզմեր ըզննջեցեալսն. և հանգո ի խորանի : Բարեխօսութեամբ սուրբ աստուածածնի ծնօղի և մօր քոյ յիշեա զգինս արեան քոյ տէր. և դասաւորեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտրտում ի կեանսդ. ի յարքայական ի հանգըստեան :

Փառք քեզ հայր. որ կենդանարարդ ես մարմնոց և գոյացուցիչ հոգւոց. ընկալ զօրհնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստ : Մարդասիրի՝ հօր որդի. որ պատկերակից ե-

զեր հողեղինացս և խաւարեցար․ ընկալ զօրհ։
Ամենազօր սուրբ հոգի․ որ անդորրիչ ես նե-
ղելոց և մխիթարիչ հոգւոց․ ընկալ զօրհ։
Ի հանգիստ քո տէր, ուր ամենայն սուր-
բըք քո հանգչին․ հանգո զհոգիս ծառայից
քոց․ ընդ սուրբս քո մարդասէր։ Դու աստ-
ւած որ իջեր ի դժոխս․ զերկունս մահու-
լուծեր․ ըզկապեալսն արձակեցեր․ և զհո-
գիս ծառայից քոց հանգո ընդ։
Դհ․ Համբառնամ առ քեզ տէր զաչս իմ
նայեաց յիս գթութեամբդ քո և ողորմեա։
Դու ես յոյս և ապաւէն իմ․ զերծո զիս յո-
րոգայթէ մեղաց․ և ող։ Ապրեցուցիչ իմ և
փրկիչ իմ․ ապրեցո զիս յորոգայթէ մեղաց։
Դհ․ Բազմութեամբ յանցանօք ծանրաբեռ-
նեալ է անձն իմ․ միայն քեզ մարդասիրի ա-
ղաչեմ ողորմեա ինձ աստուած։ Բղխմամբ
արտասուաց և հառաչանօք սրտի իմոյ․ ան-
դադար հայցեմ բազմամեղութեամբ՝ քաւեա
զիս աստուած։ Բազմագութ մարդասէր շնոր-
հեա զթողութիւն իմոյ յանցանաց․ զի առ
քեզ միայն պաղատիմ․ քաւ։
Տրպ․ Որք ըզբաժակ մահու ընդ քեզ արբին և
մկրտութեամբ արեան ընդ քեզ մկրտե-
ցան․ սոքօք աղաչեմք ողորմեա։ Որք և ըզ-
խաչս իւրեանց բարձին զկնի քո․ և անմեկ-

նել սիրով ընդ քեզ խաչակցեցան . սուրբք ։
Որք հսկայապէս շիջուցին զստորանկեալ փայլակն . եւ հրեշտակացեալք ի դասս նորոցն վերակարգեցան . սուրբք ։

Հրչ . Որ զօրէնս սրբութեան պահոցն ի դրախտին աւանդեցեր . զոր ոչ պահելով նախաստեղծիցն . ճաշակմամբ պտղոյն ճաշակեցին զդառնութիւն մեղաց եւ մահու . վասն որոյ շնորհեա մեզ տէր ճաշակել զքաղցրութիւն քոց պատուիրանաց ։ Որ զանազան վիրօք մեղաց հարաք յոգիս ի թշնամւոյն եւ ի բազմապատիկ հիւանդութիւնս . կարօտացաք մարդասիրիդ բժշկութեան զցաւս մեր . վասն որոյ բժշկեա զմեզ քրիստոս որպէս մարդասէր ։ Որ եկիր ի փրկութիւն մարդկան ծննդեամբ կուսին մարիամու . եւ կենդանարար քո յարութեամբդ . հրաւիրեցեր զմահացեալքս ի յարութիւն անմահութեան . վասն որոյ արժանաւոր արա զմեզ քո կենացդ փրկիչ ։

ՂԶ . Որ ի չորեքկերպեան կենդանեաց փառաւորեալդ ի բարձունս . այսօր մարդասիրաբար փրկիչ ի բեթանիա երթալ յանձն առեր . աղբեր կենաց մեր եւ յոյս ողորմեա մեզ ։ Որ յարտասուս մարիամանց գթացեալ արտասուեցեր եւ ասացեր ցնոսա . ուր եդիք ես

յարուցից ընկերելոյն իմ զՂազար. աղբեր։ Աստուածային արարչագործ ձայնիւդ քո Քրիստոս՝ ի թաղմանէ կոչեցեր զՂազարոս. ցուցար կենդանեաց և մեռելոց աստուած. աղբեր կենաց։

յոր. Ի խաչ ելեր բանդ աստուած մարմնացեալդ ի կուսէն կամաւ հօր և հոգւոյն. ի փրկութիւն ազգի մարդկան։ Ի գերեզմանի եդար անապական զի զմեռելութիւնս մեր բարձեր. զգերեալսն փրկեցեր ի ձեռաց մահու։ Եւ յերրորդ աւուր յարեար աստուածապէս ի յերկինս համբարձար ընդ աջմէ հօր նստար. փառաւորեալդ ի հրեշտակաց և երկրպագեալդ ի սերովբէից։

հոգ. Անմահարար բաժակ հեղեալ յերկնից սուրբ հոգի. զոր առեալ ի մկրտու-նըն զաւակք սուրբ առաքելոցն. օրհնեալ ես սուրբ հոգիդ ճշմարիտ։ Աստուածապէս ծաւալեալ ի մէջ հուրբըն կենդանի. քանզի արբեալ առաքելոցն և արբուցին տիեզերաց. օրհնեալ ես։ Այսօր մեծապէս ցնծան եկեղեցիք հեթանոսաց. ըզմիայլեալք ուրախութեամբ ի քէն կենդանարար բաժակ. օրհ։

Տ. Զքեզ օրհնութեամբ մեծացուցանեմք։ Որ ըզբանն աստուած յարգանդի կրեցեր

սըրբուհի անարատ. և անճառապէս ծնար ըզվերանձգօղն երկնից. ըզ: Որ էիր լուսոյն արժանի եղեր բառնալոյ ի քո գիրկս. և արեգականն արդարութեան՝ եղեր արևելք. ըզ:

Խչ. Զօրութիւն սուրբ խաչի քո քրիստոս՝ որ կանգնեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. սա պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէ: Բազմել ի սմա բարձրացար աստուած և ի սմա հեղեր ըզպատուականն քո՝ զարիւնդ. սա:

Փառք հօր և որդւոյ:

Եւ ըզքո միւսանգամ ըզգալուստդ նըշանաւ խաչի քո ցուցեր աշխարհի. սա:

Այժմ և միշտ:

Ընդ հոգւոցն՝ արդարոց կատարելոց, և զհոգիս ծառայից քոց՝ հանգո ընդ սուրբս քո մարդասէր:

Սաղմոս ՃԺԸ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր, ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս:
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, և բանիւ քով փրկեա զիս:
Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւն քո, յորժամ ուսուցանես ինձ զարդարութիւն քո:
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութիւն են:

Եղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս · զի զպատուիրանս քո ընտրեցի ։
Յանկացայ փրկութեան քում տ̃ր · և օրէնք քո խօսք իմ էին ։
Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ · և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ ։
Մոլորեցայ ես ոպ̃ զոչխար կորուսեալ · խնդրեա զծառայս քո · զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ ։
Որէ · Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մարկոսի · (Դ · 21 ։)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ ·

Մի թէ գա՞յ ճրագ զի ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք · ո՞չ ապաքէն ՚ի վերայ աշտանակի դնիցի ։ Զի չէ ինչ ՚ի ծածուկ, որ թէ ոչ յայտնեսցի · և ոչ եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ ՚ի յայտ գայցէ ։ Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Եւ ասէ ցն̃ս · տեսէք՝ զինչ լսէքդ, և յաւելցի ձեզ՝ որոց լսէքդ · որով չափով չափէք, նովին չափեսցի ձեզ ։ Որ ոք ունիցի, տացի նմա · և որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ։

Եթէ կանի պայս կարգս ·

Աւետարան ըստ Մարկոսի · (ԺԳ · 24 ։)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ ·

Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեան այնորիկ, արեգակն խաւարեսցի, և լուսինն ոչ

տացէ զլոյս իւր ։ Եւ աստեղք յերկնից թօ-թափեսցին , և զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին ։ Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք , զօրութ̃բ և փառօք բազմօք ։ Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցէ զընտրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի մինչև 'ի ծագս երկնից ։ Բայց դուք 'ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն . յորժամ տակաւ ոստքն նորա կակղանայցեն , և տերև արձակիցի 'ի նմա , գիտէք թէ մերձ է ամառն ։ Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամ̃ եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս ։ Ամէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս , մինչև այս ամ̃ եղիցի ։ Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ ոչ անցանիցեն ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ։

Եւ ապա ասէ շարական Ողորմեալքս 'ի հրաժարումն ։ Եւ զսոյն Գ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն . հաւ յԱս ասացին ։ Պէտ յառաջնէ կայ յետ հանգստեան շարականաց ուր կայենցն ։

Քհ . Հոգւոյ հանգուցելոյս , քս̃ ա̃ծ , արա ։
Ժղ . Ս̃ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
Քհ . Ք̃ն որդի ա̃յ անախտակալ և բարեգութ ։
Օրհնեալ տ̃ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

Հայր անսկիզբն բարեխնամ մարդասէր․ որ ստեղծիչդ ես հոգւոց և մարմնոց՝․ յիշեա զննջեցեալսն մեր․ և հանգո ընդ սուրբս քո։ Որդիդ միածին․ որ գթածդ ես՝ առ ամենեսեան․ և խաչիւ և արեամբ գնեցեր զքո ժողովուրդս․ յիշեա զգնեալս՝ արեան քո տէր․ և հանգո ընդ սուրբս քո։ Հոգիդ ճշմարիտ․ որ աղբերդ ես անսպառելի․ և լցուցիչ ամենայն բարութեանց․ յիշեա զննջեցեալսն։

Խնդրեմք ի քէն Թագաւոր փառաց փառաւորեալդ ի զուարթնոց․ զննջեցեալսն մեր ընկալ մարդասէր տէր․ և հանգո ընդ սուրբս քո։ Յորժամ գաս փառօք Հօր դատել զերկիր արդարութեան արեգակն․ ող։ Ի նստել քո յատենի դատաւոր անհեղ քո փրկիչ մեր և յոյս․ ող։

Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալ ի հրեղէն կառս․ յիշեա զհոգիս ննջեցելոց մերոց․ և հանգո ընդ սուրբս քո։ Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան․ և ներող յանցանաց մերոց՝․ յիշեա զհո։

ԴԿ․ ՝Քրիստոս աստուած յոյս ապաշխարողաց․ շնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց ի-

մեզ։ Առ քեզ զբազմագութ ապաւինեալ կայր-
գամք մի մերժեր ըզմեզ յողորմութենէ քում
մեք։ Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ.
յիշեա և զիս տէր ի քում յարքայութեանդ։
պհ. Զմեղս իմ խոստովանիմ առ քեզ
Քրիստոս. որ միայն ես բազմագութ թողու-
թեամբ՝ ողորմեա ինձ Աստուած։ Դու
տէր որ ճշմարտութեանց ես սիրող. և քըն-
նես ըզծածուկս գաղտնեաց սրտի իմոյ.
ող։ Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան.
և հոգւով տէրութեամբըդ քո հաստատեա
զիս. Ե. ող։

Տրփ. Ողորմութեան քո զդուռն բաց մեզ
տէր. և արժանի արա զմեզ՝ լուսեղէն յար-
կաց քոց ընդ սուրբս քո։ Ի պատրաստեալ
քո օթեվանս սրբոց քոց. ընկալ և ըզմեզ
փրկեալս յորդէգրութիւն ի դպրութեան կե-
նաց։ Ի նստեալ քո յաւիտենի դալարաւոր աշխարհ՝
խնայեա յարարածս քո. բարեխօսութեամբ
և աղօթիւք սուրբ ճգնաւորացն.

Հրշ. Միանամբ երրորդութեանդ երկրպագեն
զօրք երկնայինք. և ստեղծուածք ամենարատ
ձեռացդ. փառաւորեն զտէրութիւնդ քո
հանապազ։ Միանգամայն խաչիւ քո տէր՝ երկիր-
պագեսցուք. որով բարձեր ըզդատակնիք մա-

հուր քո արարածոց․ փառաւորեալ ։ Ամենօրհ-նեալ աստուածամայր մարիամ․ քերովբէական աթոռ արարչին՝ մերոյ տնօրէնութեան․ զոր երանեմք ամենայն աղերսիւք հանապազ ։

ՂԱ․ Յիսուս միածին անմահութեց պար-գևատուն երևեցաւ ի մեռելոց․ խափանեաց զզօրութիւն մահու ։ Բղխմամբ մբ արտա-սուաց մարիամու և մարթայի․ անկեալ առ ոտսն տեառն․ խնդրեցին զնորոգումն եղբօրն ։ Բանիւ քո բանն աստուած կենդանագոր-ծեաց ըզղազարոս ի թաղմանէ․ և ե-կեալ արտաքս անապական ։

ՂԲ․ Յարեար երևեցար առաքելոցն․ և մեզ փըր-կիչ ողորմեա ։ Տէր քրիստոս թագաւորդ ան-մահ․ երկիր պագանեմք և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք ։ Փառք փրկողիդ և միածնիդ անմահի․ փրկեա զժողովուրդս քո զոր ըստացար պատուական արեամբդ քով սրբով ։

ՀԳ․ Ի հրաշարժ աղբերէն՝ անհատահոսորդ վտակ․ կենդանարար սուրբ հոգի ծնեալ ես լոյս ճշմարիտ ։ Այսօր ի սուրբ վերնա-տանն եկեալ աստուած ճշմարիտ․ հրաշա-գործեաց զառաքեալսն ի լոյս փառաց քոց հա-դի ։ Զերծուցողական խնդութեամբ աշա-

կերտածըն լըցեալ. փառաւորելով Երրորդելին օրհ-
նեալ ես լոյս գերազանց:

Հ. Աստուածածին մայր և կոյս. ծագող ա-
րեգականն արդարութեան որ լուսաւորեացն
զմեզ. հոգևոր երգով զքեզ բարեբանեմք և
փառաւորեմք զմայրածին քո զորդին: Ան-
լոյծ զօրէնս բնութեան մարդկան. հրաշա-
փառ քո ծնունդ և կուսութիւն բնութեանն
ամբողջ պահեալ. և կուսութեանդ քո ոչ
խախտեցան կնիքք. հոգևոր: Զքեզ մորենի
անկէզ լեառն վիմածին դուռն փակեալ և
աղբեր կնքեալ. նախատեսացն գուշակեալ
մայր և կոյս. հոգևոր:

Խչ. Ա[illegible] քո քրիստոս երկրպագեն արարածք
ամենայն որ ի փրկութիւն մեզ կանգնեցաւ.
սա եղիցի մեզ պահապան յաղթող. ապրե-
ցուցանել զմեզ ի պատրանաց բանսարկուին:
Ի սմա բարձրացար բարձրեալդ անեղծից. որ փա-
ռաւորեալդ ես ընդ հօր. ժողովել ընդհե-
ռացեալսն կենսաբեր փայտիւն. ապ:

Փառք հօր և որդւոյ:

Սովաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն.
սմա սպասէին որդեգրեալքն ի մեղսամահէր բան-
տին՝ որ ազատեաց զմեզ ի պատրանաց բան:

Այժմ և միշտ:

Որ միւսանգամ գալոց ես հայրենի փառօք

նորոգեսցէ զնախաստեղծ զծիլն ծնունդ. յորժամ շեփորն զհոգիս ննջեցելոց մերոց. և հանգո ընդ սուրբս քո:

Սաղմոս ՃԻԹ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում:
Եղիցին ականջք քո ՚ի լսել զձայն աղօթից իմոց:
Թէ զանօրէնութիւն իմ քննես, Տէր Տէր, իսկ ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ՚ի քէն է քաւութիւն:
Վա՛ս անուան քո համբերի Տէր. համբերեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ՚ի Տէր:
՚Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ, ՚ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ՚ի Տէր:
՚Ի Տեառնէ է ողորմութիւն բազում, և ՚ի նմանէ է փրկութիւն. և նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա:
Երգ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԳ. 36:)

Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Յայնժամ Թողեալ զժողովուրդսն եկն ՚ի տուն: Մատեան առ նա աշակերտքն նորա, և ասեն. մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակին: Նա պատասխանի ետ, և ասէ ցնոսա. որ սերմանէ զսերմն բարի, է որդի մարդոյ. և

ագարակն աշխարհս է. սերմն բարի նոքա են, որ որդիքն արքայութեան են. իսկ որոմն՝ որդիք չարին են: Եւ թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է. և հունձքն՝ կատարած աշխարհիս է, և հնձօղքն՝ հրեշտակք են: Որպէս ժողովի որոմնն, և 'ի հուր այրի, այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս: Առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս, և զայնոսիկ ոյք գործեն զանօրէնութիւն: Եւ արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Ալէլ ձայն, պայս ձայնդ.

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Ժգ. 43:)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութեան երկնից. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մարդոյ թագոյց. և 'ի խնդութենէ անտի՝ երթայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն: Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս: Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն ինչ զոր ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ: Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով և յամենայն ազգաց ժողովելոյ: Զոր՝ իբրև լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս, և

զխոտանն 'ի բաց ընկեցին ։ Այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս . ելցեն հրեշտակք , և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց , և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյն . անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։ Ասէ ցնոսա Յս . իմացարուք զայս ամ ։ Ասեն ցնա . այո՛ Տր ։ Եւ նա ասէ ցնոսա . վասն այսորիկ ամ դպիր աշակերտեալ արքայութե երկնից , նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին ։

Փառք քեզ Տր ած մեր ։

Եւ ապա ասէ շարական Ծ անեղ անժամանակ ։ Եւ ապա Գ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն . նաև յԱս ասացիէն ։ Դէպ յառաջնէայ ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս , քն ած , արա ։
Դպ. Ս ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
Քհ. Քն որդի այ անոխակալ և բարեգութ ,
Օրհնեալ Տր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԵՍԻ

ԱՍԱՑԵԱԼ

ՎԱՍՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ

ԲԿ. ԴԿ

Աստուած անեղ անժամանակ՝ Հայր անըս-կիզբն և անքանակ. Որդւոյ պատճառ ծնըն-դեամբ անճառ՝ Հոգւոյ բըղխման անքննա-բար. աղաչեմք ըզքեզ զգթած՝ երկայնամիտ և ողորմած, ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով ննջեցելոյս։ Բանդ որ ի ծոց Հօր միածին՝ և կերպարան ակըզբնատիպին. որով երկինք գոյացան՝ աշխարհս լըրիւ հաստատե-ցան. հայցեմք ի քէն տէր և փըրկիչ՝ ամենո-ղորմ և կեցուցիչ. ողոր։ Զերագոյն շնորհաց՝ բաշխող՝ երկնաւորաց և երկրայնոց. կեանք և կենաց տըւող Հոգի՝ Հօր և Որդւոյ արարչա-կից. խընդրեմք ի քէն աղբեր՝ բարեաց ար-բուցանողըդ ծարաւեաց. ողոր։ Զուգանեմք ընդ սրովբէից՝ զկենդանարարըդ համայնից. երեքսըրբեան մի տէրութիւն Հայր և Որդի և սբ Հոգի. յոր հանգուցեալըս մըկըրտեալ և հաւատով խոստովանեալ. ողորմեա։ Իբրա-կի թիւ կատարեալ՝ յերիս անձինըս բաժա-նեալ. աստուածութեամբ միաւորեալ՝ միով

բնութեամբ հաւասարեալ․ յորմէ կապեալք և արձակիմք՝ և վերստին անլոյծ կապիմք․ ողորմեա։ Էակիցդ հօր՝ զորդի փառաւորեմք անլռելի․ որ էջեր յարգանդ կուսին՝ զադամային առեր մարմին՝ աղաչանօք աստուածածնին՝ անապական քում ծընողին․ ող։ Երևեցար մարմնով յերկրի․ որ ի հօրէ անմեկնելի․ ընդ հողեղէնըս՝ բնակեցար՝ ի հրեղինաց երկրպագեալդ․ պաղատանօք երկնաւորաց՝ փառաբանիչ քոց հրեշտակաց․ ողորմեա։ Ըստ օրինացըն մովսէսի ընծայեցար ի տաճարին․ զի ըզբնութիւնըս՝ մարդկային ընծայեսցես հօր ի յերկինս․ խընդրուածովք սուրբ ծերունւոյն՝ քև ի կապից արձակելոյն․ ողորմեա։ Թագաւորդ հրեղինաց որ ընդ մարդկան հողեղինաց՝ շրջեցար տնօրինաբար կրեցեր ըզկիրըս մարդկաբար․ որ վասըն մեր զայս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութիւն․ ողոր։

ԲՁ․ ԴՁ

Ժողովեալքս ի հրաժարումն ծառայի քո յաշխարհէ․ հայցեմք ի քէն արտասուելով և պաղատիմք զայս ասելով․ Ճանապարհ ընդ քեզ՝ եղից՝ հանգուցելոյս լեր ուղեկից․ ի յօթևանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ըզննջեցեալըս մեր

հանգո՛ւ: Ո՛ փրկութեա՜ն մերոյ՝ սկզբան՝ մեր-
կերտեցար ի յորդանան. զոր շնորհեցեր նոր
աւազան՝ ի մաքրութի մեղաց մարդկան. հայց-
մամբ կրկին կարապետին՝ մեծին ի ծնուն-
դըս մկրտչին. Ի յօթ: Լուսաւոր ձայնիւ
յերկնից՝ զքեզ դաւանեաց հայր էակից. ա-
ղաւնակերպ հոգին իջեալ՝ առ համագոյ իւր
հանգուցեալ. ըզմկրտեալս նովին՝ հոգւով
յորդեգրութի հօր հաւասարել. Ի յօթ: Խա-
ւար մեղաց հալածեցաւ՝ լոյս գիտութեան քե-
ծագեցաւ. խայթուածք օձին բըժշկեցաւ՝ հե-
ւանդութիւն մեր ողջացաւ. կենդանարարըդ
մեռելոց՝ և լուսատու խաւարելոց. Ի յօթ:
Ծագումն անուն առ ի հօրէ՝ որ ընտրեցեր ի
յաշխարհէ՝ լուսաւորիչ տիեզերաց՝ ըզդաս
ընտրեալ աշակերտացն. անպաշտօք առաքելոց
փող յարութեան մեր եղելոց. Ի յօթեւանս:
Կեանք ի կենաց լոյս ի լուսոյ. որ ըստեղ-
ծեր զմեզ ի հողոյ. նորոգեցեր դարձեալ կըր-
կին ծնընդեամբ՝ սուրբ աւազանին. զոր կե-
ցուցեր շնորհիւ՝ քոյին ի մահուանէն այն ա-
ռաջին. Ի յօթ: Հոգւով լըցեր զմարդն առա-
ջին. զոր կորուսեալ խաբմամբ չարին. ըզնոյն
հոգի՝ բանիւ քոյին հեղեր յոգիս մեր վերըս-
տին. նովին հոգւով սուրբ և բարի առաջնոր-
դեա հոգւոյ սորին. Ի յօթ: Զօրհնեցեր առ

ղազարոս՝ որով ետուր մեռելոց յոյս․ կենդանութեամբ չորեքօրեայն կենդանանայցան որք յադամայ․ կենաց ձայնիւ վերջին փողոյ՝ կոչեա ըզսա յայսըմ հօտիդ․ Եւ յօթ։ Պօղեալ սարսեաց պահակ մահու՝ ի կենարար ձայնին ըրոյ․ արագապէս զոյգ ընդ բանին՝ ետ ըզմեռեալն ըստ հրամանին․ Իշխանք օդոյս այս սարսեսցեն զհոգի սորա մի արգելցեն․ Եւ յօթ։

ԱԿ․ ԳԿ

Ճանապարհ մոլորելոց՝ և ձեռնադայթ խաւարելոց․ հրաւիրեցեր զորդիս լուսոյ ի յերկնային հարսանիս քո․ ընդ զուարճալից անդ ժողովոց՝ արժանաւորս ըզսա դասեա․ Եւ լապտերօք մեծ յաւագասատ՝ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն։ Սիրով բնութեամբ զոր ընդգեցար՝ ի փայտ խաչին բևեռեցար․ լուծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախահօրըն կապանաց․ լոյծ և ըզսա ի յանցանաց՝ վասըն քո որ չարչարանաց․ Եւ։ Յետ կամաւոր մահու խաչի՝ եդար ի նոր գերեզմանի․ երեքօրեայ թաղմամբ յերկրի․ նոր ըստեղծեր զմեզ կենդանի․ զի ջնջես ընդ քեզ ի հող մահու՝ վերանկոչեա ձայնիւ փողոյ․ Եւ լապտ։ Լուսաւոր կանանցն իւղաբերից՝ և ողբայլն արտասուալից․ Իբր

ընդունեալ անյուսալից՝ ընդկենդանիդ՝ յաւի-
տենից ․ վասն նոցին որ արտասուաց՝ մաք-
րեա ըղձս ի յանցանաց ․ և լաւ ։ Շորժեալ
հիմանցն դժոխոց՝ ի տեսանել ըղձեղներ-
նոց ․ հաներ զհոգիսն՝ որ ի բանտին կապեալ
զի շխանըն մահածին ․ ընդ հանգուցեալ հոգիս՝
սրբոց՝ հանգո զհոգի ննջեցելոյս ․ և լաւ ։
Ուրախութեամբ զօրք երկնային՝ յերկնից
յերկիր իջանէին ․ յորժամ յարեար ի մեռե-
լոց՝ լոյս ծագեցար արարածոց ․ սուրբ յարու-
թեամբ քո կենարար՝ յարո ըղձս ի կեանս ան-
մահ ․ և ։ Ահանդուրժեալ պահապանացն ի
յերկիր ուղէ երկնաւորաց ․ որք աւետիս տային
կանանց՝ թէ մահ լուծաւ մահկանացուաց ․
սա որ մահու քո տընկակից՝ լիցի կենացդ հա-
ղորդակից ․ և լաւ ։ Պօրակցեալ անմարմնա
կանքն՝ առ կենսատու սուրբ գերեզմանն տան
աւետիս անգէտ մարդկան՝ վասն կենացն յա-
ւէժական ․ դասաւորեա պարուց՝ նոցին ընդ ըն-
ջեցեալս յորըն վերջին ․ և լաւ ։ Գահաւո-
րեալ նըշան խաչին՝ յարևելից փայլեալ ծա-
գի ․ հաւատացեալքն ի քեզ երկրին՝ և ու-
րախացողքըն կոծեալքն ․ զերկըրպագօղս սրբոյ
խաչին՝ պայծառացո լուսով նորին ․ և լաւ ․

Ոահ գործեալ երկնաւորաց գան առաջի քո նախընթացց․ զընտրեալըս՝ քո ժողովելով քեզ ընդ առաջ բերեն ամպով․ ընդ աղաւնեացն օդապարից՝ խառնեալ ընդ սուրբ երամից՝․ դասաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զուարթնոցն ։ Սարսափին տարերք երկրի՝ յորժամ փառօք գաս հայրենի՝․ արեգական լոյս խաւարի՝ լուսինն աստեղքըն նուաղին՝․ ըզդա յաւուրն աներեկի՝ լուսաւորեա լուսով քոյին՝․ դասաւոր ։ Վերնականն զօրացըն պետ՝ փողէ բարբառ աւետաբեր՝․ արիք մեռեալք որք յադամայ՝ քանզի ահա եկն փեսայ՝․ ընդ հարսնացեալ մաքուր հոգւոց՝ կարգեա՝ ըզդա ի թիւ սրբոց՝․ դասաւորեա ։ Տէրական յաթոռ նըստի՝ յարարածոց երկրպագի՝․ արդարութեամբ զաշխարհ դատի․ վարձս ըստ գործոց հատուցանէ՝․ յայնժամ շնորհեա՝ ողորմութեամբ նընջեցելոյս մեր թողութիւն՝․ դաս ։ Բամեալ մարդկան ազգ ժողովին՝ որք յադամայ ծընեալք լինին․ Է հրեղինաց դասք երկնային համանդամայն վայրաբերին՝․ Ի յայնմ ահեղ հրապարակին՝ յիշեա ըզդա յօրն ահագին՝․ դա ։ Ցուցանին գաղտնիք՝ մարդկան իւրաքանչիւր որ գործեցան․ բարեաց գործողքըն պըսակին՝ չարեացն՝

ի հուրն անշէջ մատնին . յայնժամ յիշեա զու-
րա՝ բարին գործըք մեր զացըն ննջեցելոցն . դա՛ս ։
Լուսոյն պըսակք զանազանեալ և պատմու-
ճանք լուսափայլեալ . սուրբ վըկայիցն ի գլուխ
եդեալ և արդարոցըն զարդարեալ . հաղորդ-
արա հայցմամբ նոցին ըզսա լուսոյ փառաց նո-
ցին . դա՛ս ։ Փառաց ի փառըս բարձրանան ա-
ջակողմեանքըն վերանան . յորժամ լսեն զերա-
նական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչմանն . ննջ-
ջեցելոյս մեր լըսեցո զաստուածայինն բարբա-
ռըս քո . դա՛ս ։ Քահանայք և ժողովուրդք
հայցեմք ի քէն Տէր բարեգութ . ընդ ննջե-
ցեալըս հաւատով ընկալ ըզմեզ նոյին յու-
սով . յերուսաղէմ քաղաք վերին յորում ար-
դարքըն ժողովին . փառս երգել միշտ ընդ նո-
սին երրորդութեանդ երրեակ անձին ։

ԵՐԳ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ . ԴԶ

Արարիչ է և մարդասէր անոխակալ և
բարեգութ . որ զոլիւ ի սորա վեհից տէր
դատաւոր արդարութեան . ընդ սըրբոց ա-
ռաքելոց տէր պըսակեա զմեր ննջե-
ցեալըս . օղորմած Տէր ողորմեա հոգւոց ը
մեր ննջեցելոցն ։ Յորժամ գրեալքըն
կատարին որ զայնմ աւուր մեզ պա-

մեցին. մարգարէից բանքըն յարգելին առաքելոցըն վըս ձայնին. օղոր. Ի վերինն Երուսաղէմ ի բնակարանըս հրեշտակաց. ուր Ենովք և Հեղիաս կան ծերացեալք աղաւնակերպ ի դրախտին եդեմականն. պայծառացեալ արժանապէս. օղ. Թագաւոր փառաց քրիստոս. որ ժամանեալ գաս ի յերկնից. ի վերայ թևոց հողմոց քո հայրենի կերպարանօք. և առնես հրափորձութեամբ մեզ ըդքննութիւն որդւոց մարդկան. օղորմ. Ի դնել բեմին բազմին փեսային և առագաստըն զարդարի. զարթիցեան փողըն գոչէի սուրբք ամենայն ընդ հաւաքին. արդարոց դասքըն բերկրին. Իսկ մեղաւորքըն թախանձին. օղոր. Յորժամ հընչին փողոյն լինի և ղևտական գիրքըն յայտնի. Ձօռադայթ սրբոյ խաչին յարուելոց փառօք ծագի. հրեշտակաց գունդք ծաւալին հրեշտակապետօք պարունակին. օղորմ. Ի հեղ խորհուրդ քահանային բազկատարած կայր ի բեմին առաջի ոք սեղանոյն. Հուր շիջանի խաւար մերժի տիրամեալ հոգին քն ուրախանան. զի թողութիւն մեղաց լինի. օղ. Մովսէս աստուածախօսն և Ահարոնին

ըղէ ստացին . մարգարէքն խորայ յելի
և քահանայք հինն օրինին . յառաջագոյն
մեզ ծանուցին ըղձալուստ սուրբ մի ած-
նիդ . ի փրկութեան մեզ յայտնեցին
յանապատի կերպ կրեին . ողոր : Տէրամա-
հաղորդ չարչարանօք ի յանձն առեր ըղ-
մահ խաչին . և փայտին բարձող եղեր
վասն ադամայ նախաստեղծին . ողորմած :

Զարհուրեցան զօրք երկնայինք յոր-
ժամ տեսին զտէրդ ի խաչին արեգակն
լոյս քօղ արկեալ . և լոյս լուսնին նը-
ւաղեցաւ յահեղ փառացդ աստուածոր-
դւոյն խաւար եղև ընդ տիեզերս . ողոր :
Ուրախացան ազգք մարդկան յորժամ
լուան զքո յարութիւնդ . նորափետուր
զարդարեցան ի յարութեան սուրբ մած-
նիդ . ող : Աղաչանօք սրբոյ խաչին և
անբարբառ բարբէ խօսին . և սրբոյ աս-
տուածածնին և յովհաննու կարապե-
տին . և սրբոյ ստեփաննոսին և առա-
ջին մարտիրոսին . և սրբոյ լուսաւոր-
չին հայաստանեայց հայրապետին . և
սրբոց առաքելոց . և համօրէն մար-
տիրոսաց . ողոր :

Ես ասացի ի վերանալ յինէն աւուրց

իմոց. յո՜վ երթայցեմ ես այսօր. յառա-
ջին օթեվանին զոր ոչ գիտէի. օգնեա՛
և ինձ քրիստոս այսօր յառաջին ճանապար-
հին (1). և ի միւսանգամ գալըստեանըդ քո՝
օգնեա՛ ինձ: Ի՛նձ է հաս օր վախճա-
նի իմոյ՝ լալումն ողբումն և աշխարումն.
սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, և ոսկերք իմ
ցամաքեցան. օգնեա՛: Ի՛ մահիճս
իմ զարթուցին զիս պահանջօղք հոգւոյ
իմոյ. տանէին զիս ճանապարհ հեռաւոր
զոր ոչ գիտէի. օգն: Լայեցայ. և ոչ ոք էր
որ՝ օգնէր ինձ. ապաւինեցայ յաստուած
փրկութեան իմոյ՝ ցընծացէ հոգի իմ
յարքայութեան քում. օգ: Գրեցայ ես
ի գիր կենդանութեան. և մեկնեցայ եր-
թալ առ արարիչն երկնի և երկրի. օգն:
Յանստուեր և յանեղ լուսոյն հեռա-
ցայ. խաւարամբ խաւարային ճաշակե-
ցի ըղմահառիթ պըտուղն. հողանայ
պատկեր բարերարը ստեղծողիդ. օգն: Յան-
ջատմանն հոգւոյս՝ ի մարմնոյս ի քակ-
տել գեղեցիկ շինուածոյս զարհուրիմ
ի սպառնալեաց թագաւորին. Թէ պահան
ջէ յինէն զտաղանդ պատուիրանին. օգն:

1 այսինքն յառանձնական դատաստանի կամ 'ի քաւարանին.

Կուսածին մարդացեալ աստուած իմ յի-
սուս. յայնժամ ուր ահեղ ատենին՝ զգինս
արեան քո մի դատապարտեր՝. օգն: Սոս-
կալի է որ վախճանի. և ահեղ է օր
քոյ դատաստանին՝. յայնժամ ուր ահեղ
ատենին զգինս արեան քոյ մի անտես առ-
ներ՝. զի պատկեր եմ բարերարի ստեղծո-
ղիդ՝. օգն: Զահաւոր դատաստան դա-
տաւորին տեսի՝ և զարհուրեցայ. զի ան-
պատրաստ եգիտ զիս ի հրամանաց քոց
Թագաւոր յաւիտենից՝. օգն: Աստուածա-
ծին անապական մայր տեառն՝ և կոյս սուրբ՝
բարեխօսեա առ որդին քո միածին. զի
փրկեսցէ զմեզ ի սպառնալեաց գեհե-
նոյն. և պարգևեսցէ մեզ զերկնից ար-
քայութիւնն՝. և հանգուսցէ զհոգիս մեր
ննջեցելոցն. օգն:

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս ած, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց:

Աղօթք:

Սրկ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք ։

ԺՀ. Տ՟ր որդի ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՟ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՟, քաւութե՟ և թողութե՟ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս՟րս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Տ՟ր ա՟ծ մեր, ողորմեա՛ համօրէն հաւատացելոց ննջեցելոց հոգւոցն ։

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ ՎԵՑ ՅԱՒՈՒՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Սաղմոս քահանայն ասէ և շարականն, և գնայ 'ի տունն օրհնելոյն. և առեն շարական. Դ.Կ.։

Խորհուրդ մեծ և սքանչելի որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ. հովիւքն երգեն ընդ հրեշտակս տալով աւետիս աշխարհի։ Ծնաւ նոր արքայ ի Բեթղեհէմ քաղաքի. որդիք մարդկան օրհնեցէք. զի վասն մեր մարմնացաւ։ Անբաւելին երկնի և երկրի ի խանձարուրս պատեցաւ. ոչ մեկնելով ի Հօրէ է սուրբ յաջմէն բազմեցաւ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն Ղևեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏէր։

որչ. *Ալէլուիա օրհնի։*

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Գ. 13.)

Տէրն մեր յս քս

Յայնժամ գայ 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ։ Եւ յովհան-

նէս արգելու զնա և ասէ . ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտել, և դու առ իս գաս ։ Պատասխանի ետ Յս և ասէ ցնա . Թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ արդարութի ։ Եւ ապա Թոյլ ետ նմա ։ Եւ իբրև մկրտեցաւ Յս, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի . և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զՀոգին այ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի և գայր 'ի վերայ նորա ։ Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր . դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ ։

Փառք քեզ տր ած մեր ։

Սրկ . Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր զի սովաւ ։

Քհ . Պահպանեա՛, քս ած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սբ և պատ ։

Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ

Շարական . ԴԿ

Այսօր բանն ի հօրէ անմեկնելի և անճառելի խորհրդով . ի ձեռըն կուսական ընվայնի անօրինաբար յերկրի երևեցաւ ։ Մանուկ անժամանակ ի հօրէ անսերմն ի կուսէ . ի գիրկըս մօր գըգուեցաւ այսօր արարիչն երկնի և երկրի ։ Որ մաքրեաց ըզյորդանան և լուաց ըզմեղս աշխարհի . զոր օրհնեն անդադար արարածք ամենայն զէակիցըն հօր և հոգւոյն ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտ̃ր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտ̃ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտ̃ր, երկիւղածք տ̃ն օրհնեցէք զտ̃ր:

ոբէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Բ. 1:)

Տեառն մերոյ յի̃ի ք̃ի

Ի ծնանելն 'ի բեթղեհէմ հրէաստանի յաւուրս հերովդի արքայի, ահա մոգք յարեւելից եկին յերուսաղէմ, եւ ասեն. ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն հրէից. զի տեսաք զաստղն նորա յարեւելս, եւ եկաք երկիր պագանել նմա: Եւ իբրեւ լուաւ արքայ հերովդէս՝ խռովեցաւ, եւ ամ̃ երուսաղէմ ընդ նմա: Եւ ժողովեալ զամ̃ զքահանայապետս եւ զդպիրս ժողովրդեանն՝ հարցանէր 'ի նոցանէ, թէ ո՞ւր ծնանիցի ք̃սն: Եւ նոքա ասեն ցնա. 'ի բեթղեհէմ հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին. եւ դու բեթղեհէմ երկիր յուդայ, ոչ ինչ կրտսեր ես յիշխանս յուդայ. 'ի քէն ելցէ ինձ իշխան, որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զիսրայէլ: Յայնժամ հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, եւ ստուգեաց 'ի նոցանէ զժամանակ աստեղն երեւելոյ: Եւ արձակեալ զնոսա 'ի բեթղեհէմ, ասէ. գնացէք ստուգեցէք վասն մանկանն. եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ արասջիք ինձ, զի եւ ես եկեալ երկիր պագից նմա: Եւ նոքա իբրեւ լուան 'ի թագաւորէն՝ գնացին. եւ ահա աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց նոցա, մինչեւ եկեալ եկաց 'ի վերայ ուր էր մանուկն: Իբրեւ տեսին զաստղն՝ խնդացին

յոյժ ուրախութի մեծ ։ Եւ իբրեւ մտին 'ի տուն , տեսին զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մարբն իւրով , և անկեալ երկիր պագանէին նմա . և բացեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և զմուռս ։ Եւ հրաման առեալ 'ի տեսլեան՝ չդառնալ անդրէն առ Հերովդէս , ընդ այլ ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց ։

Փառք քեզ Տր Ած մեր ։

Սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր , զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա՛ , Քս Ած մեր , զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ քո և պատ ։

Օրհնեալ Տր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական . գկ

Կամակից հօր և հոգւոյն՝ անըսկիզբն որդի անմայր յառաջնումն անդրանիկ . և ընդ հօր յաւիտեան ։ Ի ծոցոյ հօր առաքեալ . և դրեալ ի մըսուր յանբանից բանդ աստուած յայտնեալ ։ Որ ի սառս ծընեալ ի քաղաքի դաւթի քարոզեն հովիւքն ընդ հրեշտակս . և մոգք հանդերձ աստեղն ։

Ալէլուիա , ալէլուիա .

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏր , տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏր . տուն ղևեայ օրհնեցէք զՏր , երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր ։

Սրկ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ա. 18:)

Տեառն մերոյ յ՟սի ք՟սի ծնունդն էր այսպէս:

Խօսեալ զմայր նորա մարիամ յովսեփու, մինչ չեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ 'ի հոգւոյն սրբոյ: Եւ յովսէփ այր նորա քանզի արդար էր, եւ ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա: Եւ մինչ դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ տ՟ն 'ի տեսլեան երեւեցաւ նմա եւ ասէ. յովսէփ, որդի դաւթի, մի երկնչիր առնուլ առ քեզ զմարիամ կին քո. քանզի որ 'ի նմայն ծնեալ է, 'ի հոգւոյն ս՟բյ է. ծնցի որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա յ՟ս. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց: Այլ այս ա՟մ եղեւ, զի լցցի որ ասացաւն 'ի տ՟նէ 'ի ձեռն եսայեայ մարգարէի. ահա կոյսն յղասցի եւ ծնցի որդի, եւ կոչեսցեն զանուն նորա էմմանուէլ, որ թարգմանի՝ ընդ մեզ ա՟ծ: Եւ զարթուցեալ յովսէփ 'ի քնոյ անտի՝ արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն տ՟ն, եւ առ յինքն զկին իւր. եւ ոչ գիտէր զնա, մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ կոչեաց զանուն նորա յ՟ս:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

սրկ. Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ:

քհ. Պահպանեա՛, ք՟ս ա՟ծ մեր, զմանկարանս եւ զմանկիկս սորա ընդ հովանեաւ ք՟ո եւ սպաս:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ
ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԳՁ

Այսօր Գաբրիէլ ցընծութեամբ երգեայց սրբոյ կուսին աւետիս բերկրեաց ասելով. որ ծընաւ ընդ փրկիչն անձանց մերոց: Անբաւելին երկնի և երկրի ի կուսական արգանդէ մեզ կեանք յայտնեցաւ. աստուած այցելու մարդկան: Յառաջընթաց փայլումն լուսատեսիլ աստեղն. մոգուցն հետևելով նըշանին ի ծնունդ աստուածորդւոյն:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայելի օրհնեցէք զտ̃ր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զտ̃ր. տուն Ղևեայ օրհնեցէք զտ̃ր, երկիւղածք տ̃ն օրհնեցէք զտ̃ր:

Օրհ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ա̃. 1:)

Սկիզբն աւետարանի յ̃սի ք̃սի որդւոյ ա̃յ:

Որպէս և գրեալ է 'ի մարգարէս. ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ համդերձեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո: Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ տ̃ն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա: Եւ եղև զի յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և քարոզէր մկրտութիւն ապաշխարութեան 'ի թողութիւն մեղաց: Եւ երթայր առ նա ա̃մ աշ-

խարհն հրէաստանի և երուսաղէմացիք ամէն, և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց: Եւ էր յովհաննէս զգեցեալ ստև ուղտու, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր նորա մարախ և մեղր վայրենի: Քարոզէր և ասէր. գայ զօրագոյնն քան զիս զկնի իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց նորա: Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւովն սրբով:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Սրկ. Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛, ք՟ս ա՟ծ մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատ:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԳՁ

Այսօր որ յաթոռ փառաց ընդ հօր ծընեալ ի սըրբոյ կուսէն. մարմնացեալ բանն ծնանելով ընդունի զերս յորդեգրութեան շնորհս: Այսօր անպարագրելի բանըն հօր բազմի ի մըսուր յանբանից բոլորից տէրն. և ի վերայ քերովբէիցն հանգչի: Որ նոյն ինքն է ճառագայթ փառացըն հօր. ի յովհաննէ հայցէր մըկրտիլ ի յորդանանու յորձանսն. անքննելական կամօք ընդունի զերս հրաւիրելով:

Ալէլուիա, ալէլուիա .

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏ՟ր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏ՟ր . տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏ՟ր, երկիւղածք Տ՟ն օրհնեցէք զՏ՟ր ։

Սրկ . Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ ղուկասու . (Բ . 1 ։)

Մասն ծննդեան Տ՟ն մերոյ Յ՟ի Ք՟ի ։

Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրամանն յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ամենայն տիեզերս . այս առաջին աշխարհագիր եղեւ 'ի դատաւորութեան ասորւոց կիւրենեայ ։ Եւ երթային ամենքին մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր քաղաքի ։ Ել եւ յովսէփ 'ի գալիլեէ, 'ի քաղաքէ նազարեթէ 'ի հրէաստան 'ի քաղաք դաւթի՝ որ կոչի բեթղեհէմ, վասն լինելոյ նորա 'ի տանէ եւ յազգէ դաւթի, մտանել յաշխարհագիր մարեմաւ հանդերձ՝ զոր խօսեալ էր նմա, եւ էր յղի ։ Եւ եղեւ 'ի հասանելն նոցա անդր՝ լցան աւուրք ծնանելոյ նորա . եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ պատեաց 'ի խանձարուրս, եւ եդ զնա 'ի մսուր, զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջեւանին ։

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր ։

Սրկ . Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր, զի սովաւ ։

Քհ . Պահպանեա՛, ք՟ս Ա՟ծ մեր, զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ն՟ր եւ պատ ։

Օրհնեալ Տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ

Շարական. Գ.Զ

Անըսկզբնականն տեսիլ փառաց քոց տր-ւող. որ ի մեզ հրաշագործեցաւ երևելով անճառաբար ծննդեամբ. այսօր ցընծութիւն յայտնեցաւ տիեզերաց։ Անմարմնական հոգեղինացն երգակցելով բոցեղէն փայլմամբ Թափանցիկ հրածին ամպոյն սիւն գործեալ յայրին. այսօր դասակից եղեն հովիւքըն հանդիսի վերնոցն։ Ընդհանուր ծառայեցաւ ծագումն լուսոյ. մոգուցըն հետևելով աստեղբըն գուշակեալ զծընունդ յայրին. անդ մատուցանէին զընծայս աստուածային ծնընդեանն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն Ղևեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏէր։

Որ. Ալէլուիա օրթի.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Բ. 41։)

Տեառն մերոյ Յսի Քսի

Եւ երթային ծնօղքն ամի ամի յԵրուսաղէմ ՚ի տօն զատկին։ Եւ իբրև եղեն նորա ամք երկոտասան, յելանելն նոցա յԵրուսաղէմ ըստ

սովորութ̄ տօնին և կատարել զաւուրսն և դառնալ անդրէն , մնաց յի̄ մանուկն յերուսաղէմ . և ոչ գիտացին ծնօղքն նորա . կարծէին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ ։ Եկին երբև աւուր միոյ ճանապարհ , և խնդրէին զնա ընդ դրացիս և ընդ ծանօթս ։ Եւ իբրև ոչ գտին , դարձան անդրէն յերուսաղէմ խնդրել զնա ։ Եւ եղև յետ երից աւուրց գտին զնա 'ի տաճարին՝ զի նստէր ընդ վարդապետսն , լսէր 'ի նոցանէ և հարցանէր զնոսա ։ Զարմանային ա̄մէքն՝ որ լսէինն 'ի նմանէ՝ ընդ իմաստութ̄ին և ընդ պատասխանիս նորա ։ Եւ իբրև տեսին զնա՝ սքանչացան . և ասէ ցնա մայրն իւր . որդեակ , զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ . ահաւասիկ հայր քո և ես տառապեալք խնդրէաք զքեզ ։ Եւ ասէ ցնոսա . զի՞ խնդրէիք զիս . ո՞չ գիտէիք , եթէ 'ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել ։ Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ նոսա ։ Եւ էջ ընդ նոսա , և գնաց 'ի նազարեթ . և էր նց̄ հնազանդ ։ Եւ մայրն նորա պահէր զա̄մ զբանսն 'ի սրտի իւրում ։ Եւ յի̄ զարգանայր իմաստութ̄ և հասակաւ , և շնորհօք յա̄յ և 'ի մարդկանէ ։

Փառք քեզ տ̄ր ա̄ծ մեր ։

Սրկ. Մե̄ խաչիւս աղաչեսցուք զտ̄ր , զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա՛ , քս̄ ա̄ծ մեր , զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս̄ր և պատ ։

Օրհնեալ տ̄ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԲՁ

Սուրբ և Աստուածածին Մարիամ ցանկալի կուսից և պարծանք ազգի մարդկան. մայր և աղախին մեծացուցանեմք: Անկէզ մորենի՞ և տաճար ընդհանուր լուսոյն. անարատ և անխառն խառնելի կուսութիւն. մայր և: Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան և առագաստ հրափայլ ծագման. մայր:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր:

Օրհն. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Բ. 21:)

Վասն տնօրէնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ իբրև լցան աւուրք ութ թլփատել զնա, և կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս, որ կոչեցեալն էր ՚ի հրեշտակէն՝ մինչ չև յղացեալ էր զնա յորովայնի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Օրհն. Մեծ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛, Քրիստոս Աստուած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ՚ոք և պատ:

Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական․ ԴՁ

Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ առաքեցար և մարմնացար ի սուրբ կուսէն․ զի վերստին նորոգեսցես զապականեալսն ադամ։ Դու աստուած ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար․ և փրկեցեր ըզտխեղերըս յանիծիցն ադամայ։ Որ եղ ի յերկնից վըկայեալ Հօր քո ձայն ասէ դա է իմ որդի․ և սուրբ հոգին ընդ քեզ յայտնեաց աղաւնակերպ երևմամբ։

Ալէլուիա, ալէլուիա․

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏէր․ տուն ղևեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տ՟ն օրհնեցէք զՏէր։

որէ․ Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յոհաննու․ (Ա․ 1։)

Ի Հօրէն լուսոյ

Ի սկզբանէ էր բանն, և բանն էր առ ա՟ծ, և ա՟ծ էր բանն։ Նա էր ՚ի սկզբանէ առ ա՟ծ․ ա՟մ ինչ նովաւ եղև, և առանց նորա եղև և ոչ ինչ որ ինչ եղևն։ Նովաւ կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան․ և լոյսն ՚ի խաւարի անդ լուսաւորէ, և խաւար նմա ոչ եղև հասու։ Եղև այր մի առաքեալ յա՟յ, անուն նմա յովհաննէս․ սա եկն ՚ի վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն,

զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ ։ Ոչ էր նա լոյսն , այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն ․ էր լոյսն ճշմարիտ՝ որ լուսաւոր առնէ զա՟մ մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ ։ Յաշխարհի էր , և աշխարհ նովաւ եղև , և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ ․ յիւրսն եկն , և իւրքն զնա ոչ ընկալան ։ Իսկ որք ընկալանն զնա՝ ետ նոցա իշխանութի՟ որդիս ա՟յ լինել , որոց հաւատասցեն յանուն նորա ․ որք ոչ յարենէ , և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ , և ոչ 'ի կամաց առն , այլ յա՟յ ծնան ։ Եւ բանն մարմին եղև և բնակեաց 'ի մեզ , և տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրև զմիածնի առ 'ի Հօրէ , լի շնորհօք և ճշմարտութե՟ ։ Յովհաննէս վկայէ վասն նորա , աղաղակեաց և ասէ ․ սա է՝ զորմէ ասէի ․ որ զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղև , զի նախ քան զիս էր ։ Զի 'ի լրութենէ անտի նորա մեք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց ։ Զի օրէնքն 'ի ձեռն Մովսիսի տուան , շնորհքն և ճշմարտութի՟ն 'ի ձեռն յ՟ի ք՟ի եղեն ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

*Սրկ ․ Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր , զի սովաւ ։

*Քհ ․ Պահպանեա՛ , ք՟ո ա՟ծ մեր , զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատ՟ ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՏՕՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ Ի ԶԱՏԿԻ

Ապա ճաշակեալն ելանեն և կառավարեալն, և գնայ ՚ի տունն ճրագալուցին. և ասեն շարական. ԱՁ։

Այսօր յարեաւ ի մեռելոց՝ փեսայն անմահ և երկնաւոր. քեզ աւետիք խորհրդութեան հարսն ի յերկրէ եկեղեցի. օրհնեա՛ ի ձայն ցնծութեան զաստուած քո սիոն։ Այսօր անձառ լոյսն ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունս քո լուսաւորեալ երուսաղէմ. քանզի՝ յարեաւ լոյս քո քրիստոս. օրհնեա՛։ Այսօր խաւարն անգիտութեան՝ հալածեցաւ երբեակ լուսովն. և քեզ ծագեաց լոյս գիտութեան. յարուցեալն ի մեռելոց քրիստոս. օրհնեա՛։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏէր։

որէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Ի. 19:)

Յետ յարութեան տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի.

Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթոջ աւուրն. և դրունք փակեալ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին հրէից, եկն յ՟ս և եկաց 'ի մէջ ն՟ց, և ասէ ց՟նս, ողջոյն ընդ ձեզ: Եւ զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զկողս իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին զ՟տր: Ասէ ց՟նս դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. ո՟պ առաքեաց զիս հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ: Եւ զայս իբրև ասաց, փչեաց 'ի ն՟ս, և ասէ. առէ՛ք հոգի ս՟ր. եթէ ումեք թողուցուք զմեղս, թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք, կալեալ լիցի: Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն անուանեալն երկուորեակ ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն յ՟ս: Ասէին ցնա այլ աշակերտքն՝ եթէ տեսաք զ՟տր: Եւ նա ասէ ց՟նս. եթէ ոչ տեսից 'ի ձեռս նորա զնշան բեւեռացն, և արկից զմատունս իմ 'ի տեղիս բեւեռացն, և մխեցից ըզձեռս իմ 'ի կողս նորա, ոչ հաւատամ:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Սրկ. Ս՟բ խաչիւ աղաչեսցուք զ՟տր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛, ք՟ս ա՟ծ մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս՟ր և պատ:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Ճաշու . ԱԿ

Առաքեցար ի հօրէ բանդ աստուած ի փրկութիւն ազգի մարդկան . օրհնեմք ըզքեզ սուրբ աստուած : Ի գերեզման իջեր թագաւոր անմահ . և ի հօրէ ոչ մեկնեցար . օրհնեմք ըզ : Ի յերրորդ աւուր յարեար աստուածապէս և ի յերկինս համբարձար . փառք յարութեան քո տէր . օրհնեմք :

Ալէլուիա , ալէլուիա .

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտր , տուն ահարոնի օրհնեցէք զտր . տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտր , երկիւղածք տն օրհնեցէք զտր :

Երգ . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ընդ շարականս . (եր . 36 :)

Յետ յարութեան տն մերոյ յսի քսի .

Մինչ դեռ զայն խօսէին , ինքն իսկ յս եկաց 'ի մէջ նոցա , և ասէ ցնոսա . խաղաղութիւն ընդ ձեզ . ես եմ , մի երկնչիք : Եւ զահի հարեալ երկնչէին , և համարէին ոգի ինչ տեսանել : Եւ ասէ ցնոսա . զի՞ խռովեալ էք , և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի սիրտս ձեր : Տեսէք զձեռս իմ և զոտս , զի ես նոյն եմ . շօշափեցէք զիս և տեսէք . զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի , որպէս զիս տե-

սանէք զի ունիմ. և զայս ասացեալ, եցոյց նո-ցա զձեռսն և զոտս։

Փառք քեզ Տր Ած մեր։

Սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ։
Քհ. Պահպանեա, Քս Ած մեր, զմնակարանս և զմնակլիչս սորա ընդ հովանեաւ սբ և պատ։
Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ
ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարակն. ԲԶ

Ի գերեզմանի քո՝ կանխեցին կանայքն զիւղս և զխունկս բերին. ի պատիւ թաղման քո. զի զմեզ ընդհանրացեալըս վերամբարձեր ի կեանս։ Փոխանակ իւղոյն զհաւատս անբիծս. և զաղաչանս մեր ընդ անուշահոտեան կանանցն ընկալ. որք զողջոյն կենաց լուան Եւայի ունկամբն։ Նոյն աւետիս առաքելոցն յարեալ յարուցիչըն մեր աւերեաց ըզդըժոխս. և զթշնամին կապեաց ի յանլոյծ կապանս։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏր. տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր։
Սրկ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ժզ. 9։)

Տէրն մեր Յս Քս

Յարուցեալ յառաւօտուն առաջին միաշաբաթուն, երեւեցաւ Մարիամու Մագդաղենացւոյն, յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւսն։ Եւ նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ սգային եւ լային։ Նոքա իբրեւ լուան թէ կենդանի է, եւ երեւեցաւ նմա, ոչ հաւատային։ Յետոյ երեւեցաւ այլով կերպարանաւ որք երթային յանդաստան. նոքա չոգան պատմեցին այլոց. եւ ոչ նոցա հաւատացին։ Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն, երեւեցաւ նոցա, եւ թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա եւ զխստասրտութիւն, զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ՚ի մեռելոց, եւ նոքա ոչ հաւատացին։ Եւ ասէ ցնոսա. երթա՛յք յաշխարհ ամ. եւ քարոզեցէ՛ք զաւետարանն ամ արարածոց։ Որ հաւատայ, եւ մկրտեսցի, կեցցէ. եւ որ ոչն հաւատայ, դատապարտեսցի։ Նշանք այսոքիկ՝ որ հաւատոցն, երթիցեն զհետ այնոցիկ. յանուն իմ դեւս հանիցեն. լեզուս խօսեսցին. եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն, նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ։ Ի վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն, եւ բժշկեսցեն։ Եւ ինքն Տր Յս յետ խօսելոյն ընդ նոսա, համբարձաւ յերկինս, եւ նստաւ ընդ աջմէ հօր։ Եւ նոքա ելեալ քարոզէին ընդ ամ երկիր Տն գործակցութբ եւ զբանն հաստատէին ամ նշանօք, որ երթայր զհետ նոցա։

Փառք քեզ Տր ած մեր։

Սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ։

Քհ. Պահպանեա՛, Քս ած մեր, զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ Սբ եւ պատ։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԲԿ

Ո՛վ յարութեանդ փառքդ վայելչ երկնայնովքն տէր: Օրհնեալ է քո յարութիւնդ անպատում որ ըղձմահ մահու ծանուցեր քրիստոս կամաւոր մահուամբն. քո: Պո՛չուանն ահեղ հրեշտակին ի վիմին որ քարոզեր առ սուրբ կանայսն յարեալ տէրն ի մեռելոց. քո յարութեանդ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտէր, երկիւղածք տեառն օրհնեցէք զտէր:

Որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (իէ. 57:)

Ի թաղման տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի.

Իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի մեծատուն յարիմաթեայ, որում անուն էր յովսէփ, որ եւ աշակերտեցաւ իսկ յիսուսի: Սա մատուցեալ առ պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն յիսուսի. յայնժամ պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն: Եւ առեալ զմարմինն յովսէփ պատեաց զնա կըտաւովք, եւ եդ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց 'ի վիմի, եւ թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ, գնաց: Էր

էր մարիամ մագդաղենացի, և միւս մարիամն. նստէին հանդէպ գերեզմանին։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Որհ. Մեք խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ։

Քհ. Պահպանեա, Քրիստոս Աստուած մեր, զմանկարանս և զմանկիկս սորա ընդ հովանեաւ սբ և պատ։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԳՁ

Իւղաբերք և սուրբ կանայքն ողբալով փութապէս եկին ի գերեզմանն քո Տէր. ի խընկել զանմահական մարմինդ։ Նորբան աւետաւոր հրեշտակին որ գոչէր առ երջանիկ կանայսն. զի խնդրէք ըզկենդանին ընդ մեռեալս. քանզի յարեաւ Տէր և աւերեաց ըզդժոխս։ Պատմեցէք երանելի կանայքն ըզյարութիւն Տեառն աշակերտացն ուրախացեալք ընթանային պետրոս և յովհաննէս ի կենսատու գերեզմանն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայելի օրհնեցէք զՏէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր։

Որհ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ի. 1:)

Վասն յարութեան տն̃ մերոյ յսի քսի.

Եւ 'ի միաշաբաթոջն մարիամ մագդաղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն 'ի գերեզմանն անդր. և տեսանէ զվէմն բարձեալ 'ի դրացն գերեզմանին: Արդ ընթանայ և գայ առ սիմոն պետրոս, և առ միւս աշակերտն զոր սիրէրն յս̃, և ասէ ցնոսա. բարձին զտր̃ 'ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ ուր եդին զնա: Ել պետրոս և միւս աշակերտն, և գային 'ի գերեզմանն. ընթանային երկոքեանն 'ի միասին, և միւս աշակերտն յառաջեաց՝ ընթացաւ վաղագոյն քան զպետրոս, և եկն նախ 'ի գերեզմանն: Եւ խոնարհեալ տեսանէ, զի կային անդ կտաւքն. բայց 'ի ներքս ոչ եմուտ: Եկն և սիմոն պետրոս, որ գայր զկնի նորա, և եմուտ 'ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ. և վարշամակն որ էր 'ի գլուխ նորա, ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր. այլ ուրոյն ծալեալ 'ի մի կողմն: Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յառաջագոյն 'ի գերեզմանն, ետես և հաւատաց. զի չև ևս գիտէին զգիրս, թէ պարտ է նմա 'ի մեռելոց յառնել: Չոգան դարձեալ առ միմեանս աշակերտքն: Այլ մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին և լայր. և մինչդեռ լայր, խոնարհեցաւ 'ի գերեզմանն. և տեսանէ երկուս հրեշտակս 'ի սպիտակս, զի նստէին մի 'ի սնարից և մի յանոտից, ուր կայր մարմինն յսի: Եւ նոքա ասեն ցնա, կին դու՝ զի՞ լաս. ասէ ցնոսա. զի բարձին զտրն իմ 'ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ

ուր եդին զնա ։ Զայս իբրեւ ասաց , դարձաւ ՚ի թիկունս կոյս , եւ տեսանէ զՅի՟ զի կայր , եւ ոչ գիտէր թէ Յի՟ իցէ ։ Ասէ ցնա Յի՟ ․ կին դու՝ զի՞ լաս , զո՞ խնդրես ։ Նմա այսպէս թուեցաւ թէ պարտիզպանն իցէ , ասէ ցնա ․ տէր , եթէ դու բարձեր զնա , ասա՛ ինձ ո՛ւր եդիր զնա , զի ես առից զնա ։ Ասէ ցնա Յի՟ , մարիամ ․ եւ նա դարձաւ , եւ ասէ ցնա եբրայեցերէն , րաբունի , որ թարգմանի վարդապետ ։ Ասէ ցնա Յի՟ ․ մի՛ մերձենար յիս , զի չեւ եւս ելեալ եմ առ հայրն իմ ․ այլ երթ դու առ եղբարսն իմ , եւ ասա՛ ցնոսա ․ ելանեմ ես առ հայրն իմ եւ առ հայր ձեր , եւ ա՟ծն իմ եւ ա՟ծ ձեր ։ Գայ մարիամ մագդաղենացի եւ պատմէ աշակերտացն , եթէ ետես նա զՏ՟ր , եւ զայս ինչ ասաց ցնա ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Սրկ․ Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր , զի սովաւ ։

Քհ․ Պահպանեա՛ , ք՟ս ա՟ծ մեր , զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ՚որ եւ պատ ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական․ Գկ

Յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն ։ Ընդ յառնելն փրկչին մերոյ երկիր շարժեցաւ ․ վէմք պատառեցան ։ Ճառագայթեալ լոյսն ի վերայ վիմին զարհուրեցոյց ըզպահապանսն առ դրանն գերեզմանին ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր:

որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Իդ. 1:)

Վասն յարութեան Տն մերոյ Յսի Քսի.

Բայց 'ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ առաւօտն եկին 'ի գերեզմանն. բերին զխունկսն՝ զոր պատրաստեցին, և այլ կանայք ընդ նոսա: Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ անտի. և մտեալ 'ի ներքս, ոչ գտին զմարմինն Տն Յսի: Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ. և ահա արք երկու հասին առ նոսա 'ի հանդերձս լուսաւորս: Եւ իբրև զահի հարան, և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս: Չէ աստ, այլ յարեաւ. յիշեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ, մինչ էրն 'ի Գալիլեա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ 'ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և 'ի խաչ ելանել, և յերրորդ աւուր յառնել: Եւ յիշեցին զբանսն նորա. և դարձան պատմեցին զայս ամ մետասանիցն և այլոցն ամենեցուն: Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի, և Յովհաննա, և Մարիամ Յակոբայ, և այլք ընդ նոսա, որ պատմեցին զայս առաքելոցն: Եւ երևեցան առաջի նոցա շաղփաղփութի բանքն նոցա, և չհաւատային նոցա: Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ 'ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ

զկտաւսն լոկ՝ զի կային. և գնաց, ընդ միտս զարմացեալ թէ զինչ եղև :

Փառք քեզ Տ̃ր Ա̃ծ մեր :

Օրհ. Ս̃բ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ̃ր, զի սովաւ :

Քհ. Պահպանեա՛, Ք̃ս Ա̃ծ մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս̃բ և պատ :

Օրհնեալ Տ̃ր : Հայր մեր, որ յերկինս :

ԿԱՆՈՆ

ԽՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԴՁ

Փառաբանեմք զհօր որդի՝ որ վասն մեր խաչեցար. զդժոխս աւերեալ յարեար յաւուր երրորդի. փառք յարութեան քո տէր: Հրեշտակապետին իջմամբն. որ ընդպահապանն երկնաւորն. զարհուրեցոյց առ դրանն գերեզմանին. փառք: Եւ ըսքանչելի սուրբ կանանցն աւետարանէր ասելով. յարեաւ քրիստոս՝ յարուցիչն մեռելոց. փառք:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏ̃ր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏ̃ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏ̃ր, երկիւղածք Տ̃ն օրհնեցէք զՏ̃ր :

Օրհ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ԺԶ. 1։)

Վասն յարութեա՛ն տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի.

Եւ իբրեւ էանց շաբաթն, մարիամ մագդաղենացի եւ մարիամ յակոբայ եւ սողոմէ չոգան պատրաստեցին խունկս, զի 'եկեսցեն օծցեն զնա։ Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ արեւագալն, եւ ասէին ցմիմեանս. ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց գերեզմանին։ Եւ հայեցեալ տեսին, զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ։ Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գերեզմանն, տեսին երիտասարդ մի, զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, եւ զարհուրեցան։ Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկնչիք, զյ՟ս խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն. յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւադիկ տեղին՝ ուր եդին զնա։ Այլ երթա՛յք ասացէք ցաշակերտս նորա եւ ցպետրոս՝ թէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ 'ի գալիլեա. անդ տեսանիցէք զնա, որպէս ասացն ձեզ։ Եւ իբրեւ լուան, ելին եւ փախեան 'ի գերեզմանէն. քանզի զահի հարեալ էին. եւ ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

քրզ. Մ՟ի խաչիւ աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ։

աղ. Պահպանեա՛, ք՟ս ա՟ծ մեր, զմնակարանս եւ զմնակիցս սորա ընդ հովանեաւ տ՟ր եւ պատ։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԴԿ

Յորժամ եկին ի գերեզմանն իւղաբեր կանայքն. եւ բերին ըզխունկս ի խնկել զանապականն մարմինն: Յայնժամ հրեշտակն անճառաբանէր յարեաւ քրիստոս. պատմեցէք աշակերտացն ըզյարութիւնն տեառն: Իսկ նոցա զարհուրեալ վասն ահագին տեսլեանն. պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտէր, երկիւղածք տն օրհնեցէք զտէր:

որչ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԻԸ. 16:)

Յետ յարութեան տն մերոյ յսի քսի:

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի գալիլեա 'ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղեւ նոցա յս. իբրեւ տեսին զնա, երկիր պագին նմա, եւ ոմանք յերկուացան: Եւ մատուցեալ յս խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. տուաւ ինձ ամ իշխանութի յերկինս եւ յերկրի. որպէս առաքեաց զիս հայր, եւ ես առաքեմ զձեզ: Գնացէք այսուհետեւ, աշակերտեցէք զամ հեթանոսս. մկրտեցէք զնս

յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ̃յ • ուսուցէք նոցա պահել զա̃մ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ • և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զա̃մ աւուրս մինչև 'ի կատարած աշխարհի ։

Փառք քեզ տր̃ ած̃ մեր ։

Քարոզ ։

սրկ • Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր̃, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե̃ իւրոյ ։ Ամենակալ տէր ած̃ մեր, ցո́ և ողորմեա ։

Աղօթք ։

քհ • Պահպանեա, քս̃ ած̃ մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս̃բ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութե̃ • փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն ։ Արժանաւորեա զոհութե̃ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ ս̃բյ, հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից • ամէն ։

Օրհնեալ տր̃ ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՂ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Բերեն յեկեղեցին զխաչն, և ըստանան նախ Չորք. և ասեն

Սաղմոս Կ։

Լուր Աստուած աղօթից իմոց. և նայեաց տէր յաղօթս իմ։
Ի ծագաց երկրէ կարդացի առ քեզ, մինչ ՚ի վատակել սրտի իմոյ։
Ի վիմէ բարձր արարեր զիս. առաջնորդեցեր ինձ, և իմ եղեր յոյս. և աշտարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն։
Բնակեցայց ՚ի յարկս քո յաւիտեան. և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թեւոց քոց։
Դու Աստուած լուար աղօթից իմոց. ետուր ժառանգութիւն, որք երկնչէին յանուանէ քումմէ։
Աւուրս յաւուրս յաւելեր թագաւորի ամաց նորա, աւուրս ազգաց մինչև յազգս նորա։
Կայ և մնայ յաւիտեան առաջի Աստուծոյ ողորմութիւն և ճշմարտութիւն, որք խնդրեսցեն ՚ի նմանէ։
Այսպէս սաղմոս ասացից քեզ յաւիտեանս յաւիտենից. և տաց քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ։

Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Սրկ. Եւ ես խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա։

Քհ. Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ապա ընթանան գնդով. և ասեն
Սաղմոս կգ։

Լուր ա՟ծ աղօթից իմոց յաղաչել իմում առ քեզ. յերկիւղէ թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ։
Ծածկեսցես զիս 'ի ժողովոց չարաց. 'ի բազմութենէ՝ որք գործեն զանօրէնութիւն։
Որք սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց. լարեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառնութեան։
Զգել՝ 'ի գաղտնիս այնոցիկ՝ որք ուղիղ են սրտիւք. յանկարծակի ձգեսցեն 'ի նոսա, և մի երկիցեն։
Որք զօրացուցին յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան. խորհեցան թագուցանել իմն որոգայթ. և ասացին՝ ոչ տեսանէ զայս տ՟ր։
Քննեցին զանօրէնութիւն, պատրաստեցան 'ի քննել զքննութիւն։
Մատիցէ այր 'ի խորունս սրտի իւրոյ, և բարձր եղիցի ա՟ծ։
Նետք տղայոց եղեն վէրք նոցա. տկարացան 'ի նոսա լեզուք իւրեանց, և խռովեսցին ամենեքեան՝ որք հային ընդ նոսա։
Երկեաւ ա՟մ մարդ. և պատմեսցին զգործս ա՟յ, և զարարածս նորա 'ի միտ առին։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Եւ ընկենեն ի ջրաւազանն, և ապա սարկաւագն
քարոզէ.

Խնդրեսցուք հաւատով և միաբանութբ 'ի տ՟նէ, զի զողորմութիւն զշնորհս իւր առաքեսցէ 'ի վերայ մեր. տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Գ. Տէր ողորմեա։

Ժն. Օրհնութի՛ւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս ։

Մգս աւէն սաղմոս ղէ ։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր . զի սքանչելիս արար ։
Փրկեաց զնա աջ իւր , եւ բազուկ սուրբ իւր ։
Ցոյց Տէր զփրկութիւն իւր առաջի ազգաց , յայտնեաց զարդարութիւն իւր ։
Յիշեաց ողորմութք իւրով զՅակոբ , ճշմարտութք իւրով զտունն Իսրայէլի . եւ տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութիւն այ մերոյ ։
Աղաղակեցէք առ Տր ամ երկիր . օրհնեցէք ցնծացէք եւ սաղմոս ասացէք ։
Սաղմոս ասացէք այ մերում օրհնութք, օրհնութք եւ ՚ի ձայն սաղմոսաց ։
՚Ի ձայն օրհնութե կռածոյ փողոյ , օրհնութբ ցնծութբ եւ ՚ի ձայն եղջեր փողոյ . եւ աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տն ։
Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով , տիեզերք եւ ամ բնակիչք նորա . եւ գետք ծափս հարցեն ՚ի միասին ձեռամբ ։
Լերինք ցնծասցեն առաջի Տն , զի գայ եւ հասանել է Տր ՚ի դատել զերկիր ։
Դատի զաշխարհս արդարութբ , եւ զժողովուրդս իւր ուղղութբ ։
Ալէլուիա , ալէլուիա ։

Ընթերցուած յառակաց ։ (Գ . 13 ։)

Երանեալ է այր՝ որ եգիտ զիմաստութի , եւ մահկանացու՝ որ ետես զհանճար ։ Զի լաւ է զվաճառն զայն գտանել , քան զգանձս ոսկւոյ եւ արծաթոյ ։ Պատուականագոյն է նա քան

զականս պատուականս . և ոչ ինչ է չար՝ որ հակառակ կայցէ նմա ։ Յայտնի է ամենեցուն՝ որ մերձին ՚ի նա . և ա՟մ ինչ՝ որ պատուական է , չարժէ զնա ։ Զի երկայն աւուրք և ամք կենաց յաջմէ իւրմէ , և յահեկէ իւրմէ փառք և մեծուի՟ ։ ՚Ի բերանոյ բղխէ արդարուի՟, զօրէնս և զողորմութի՟ ՚ի լեզուի իւրում կրէ ։ Ճանապարհք նորա ճանապարհք բարեաց , և ա՟մ շաւիղք նորա խաղաղուե՟ ։ Փայտ կենաց է ամենեցուն՝ որ պատսպարին ՚ի նա , և որ յենուն ՚ի նա իբրև ՚ի տ՟ր հաստատուե՟ ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։ (կբ՟ . 10 ։)

Այսպէս ասէ տ՟ր . երթա՛յք մտէ՛ք ընդ դրունս իմ , կազմեցէ՛ք զճանապարհս , հորդեցէ՛ք զշաւիղս , գործեցէ՛ք ճանապարհ ժողովրդեան իմոյ , և զքարինս ՚ի ճանապարհէ անտի ՚ի բաց ընկեցէ՛ք . առէ՛ք նշան ՚ի հեթանոսս ։ Զի ահաւսիկ տ՟ր լսելի արար մինչև ՚ի ծագս երկրի ։ Ասացէ՛ք դստեր սիոնի . ահաւասիկ փրկիչ քո հասեալ գայ , և ունի զվարձս իւր ընդ իւր , և գործք իւր առաջի երեսաց իւրոց ։ Եւ կոչեսցէ զնա ժողովուրդ ս՟բ փրկեալ ՚ի տ՟նէ , և դու կոչեսցիս խնդրեալ քաղաք , և ոչ լքեալ ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուած ։ (ա՟ . 18 ։)

Զի ճառ խաչին՝ կորուսելոցն յիմարուի՟ է , այլ փրկելոցս մեզ զօրուի՟ ա՟յ ։ Զի գրեալ է . կորուսից զիմաստուի՟ իմաստնոց , և զխորհուրդս խորհրդականաց արհամարհեցից ։ Ո՞ւր իմաստուն , ո՞ւր դպիր , ո՞ւր քննիչ աշխարհիս այսորիկ . ո՞չ ապաքէն յիմարեցոյց ա՟ծ զիմաստութի՟

աշխարհիս ։ Բանզի իմաստութ՟ն այ՟ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաստութ՟ն զա՟ծ ․ հաճեցաւ ա՟ծ յիմարութ՟ քարոզութե՟ն ապրեցուցանել զհաւատացեալս ։ Իսկ որովհետև հրեայք նշան հայցեն , և հեթանոսք զիմաստութի՟ խնդրեն , մեք քարոզեսցուք զխաչելեալն քս՟ ՝ հրէից գայթագղութի՟ , և հեթանոսաց յիմարութի՟ ։ Բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն հրէից և հեթանոսաց զքս՟ այ՟ զօրութի՟ և այ՟ իմաստութի՟ ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա ․

Տուր երկիւղածաց քոց նշան , զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան ։

որէ ․ Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ յոհաննու ․ (Ժ․ 16 ։)

Ս՟ր խաչելոյն տն՟ մերոյ յսի քսի ։

Յայնժամ ետ պիղատոս զյս՟ ՚ի ձեռս նոցա , զի ՚ի խաչ ելանիցէ ։ Նոքա առեալ տանէին զնա ․ և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն , և ելանէր ՚ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան, և կոչէր եբրայեցերէն՝ գողգոթա , ուր և ՚ի խաչն իսկ հանին զնա ․ և ընդ նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի , և ՚ի միջի զյս՟ ։ Գրեաց և տախտակ մի պիղատոս , և եդ ՚ի վերայ խաչին ․ և էր գրեալ ․ յս՟ նազովրեցի թագաւոր հրէից ։ Զայն տախտակ ընթերցան բազումք ՚ի հրէից , զի մօտ էր ՚ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յս՟ ․ և էր գրեալ եբրայեցերէն , դաղմատերէն և յունարէն ։ Ասէին ցպիղատոս քահանայապետքն հրէից ․ մի գրեր , թագաւոր հրէից ․ այլ թէ նա ասաց թագաւոր եմ հրէից ։ Պատասխանի ետ պիղատոս ․ զոր ինչ գրեցի , գրեցի ։

Փառք քեզ տր՟ ա՟ծ մեր ։

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։
Տէր ողորմեա՛ ։

Վասն բարերարելոյ Տեառն Աստուծոյ ՚ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ, և լսել զաղաչանս մեր, զՏէր աղաչես ։

Վասն շնորհելոյ զմեծ և զառատ զողորմութիւն իւր ՚ի հաւատացեալս անուան իւրոյ զՏէր ։

Վասն տալոյ մեզ զերկնային զխաղաղութիւն, զոր արար խաչիւն իւրով սրբով, զՏէր ։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ յաղթող սրբին զօրութեամբ զՏէր ։

Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն ՚ի տպաւորութիւն խաչիս զՏէր ։

Վասն հեղլոյ զարիւնն իւր խորհրդով ՚ի վերայ նորակերտ փայտիս զՏէր ։

Վասն յուսով ճշմարտութեան պարծել մեզ սովաւ ՚ի վերջին աւուրն զՏէր ։

Վասն վերստին փրկութեան և օրհնութեան ամենայաղթ խաչիւս զՏէր ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր ։ Յիշ ։

Եւ եւս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեաց ։
Գ․ Տէր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ․ Տէր Աստուած անսկիզբն, որ ես միշտ յէութեան Աստուած զօրութեանց և արարիչ բոլորից, էութիւն կատարեալ ինքնութեամբ, մեծ և անքննելի անհաս․ որ ոչ երկինք բաւեն մեծութեան քում, և ոչ երկիրս բովանդակէ անբաւ արարչական զօրութեանդ, և քո ձեռս զամենայն ծագս երկրի, և բովանդակեալ

պահես 'ի զօրութ՟ անհաս փառաց քոց սքանչելագործ զօրութ՟ քոյով, և առաջնորդական ինքնիշխան հրամանաւ՝ ամ՟ արարածոց շնորհս բարեաց պարգևես ըստ յօրինեալ իւրաքանչիւր սահմանադրութ՟ց, երրորդութ՟դ, կատարեալ ամենակալ զօրութ՟ . որ նախ 'ի վերայ քերովբէից, փառաւորեալ յանմարմնական զօրութ՟ց, 'ի սրովբէական դասուց, յիշխանութ՟ց և 'ի պետութ՟ց, որք երեքսրբեան փառատրութ՟ վայելչացեալ խնկապէս արարչական տէրութ՟դ, որով լի են երկինք և երկիր փառօք քով ։ Որ 'ի սկզբանցն իսկ բարերարութ՟ քով ձեռամբ միածնի որդւոյ քո ստեղծեր զմարդն 'ի պատկեր քոյ բարերարութ՟դ, 'ի մեծ հրաշագործութ՟ խորհրդոց սահմանելով զնա, և եդիր 'ի դրախտին փափկութ՟ պայծառ փառօք ։ Իսկ նորա ցանկասիրութ՟ անհասից անգիտացեալ՝ խաբեցաւ 'ի պատրողէն, յանցաւորութ՟ պատուիրանին կործանեալ 'ի դառն Ճաշակմանէ փայտին գիտութ՟, և փոխանակ ա՟ծատեսակ պատուիրանին՝ զկեանս անիծաբերս և զմահ ժառանգեաց ։ Ապա գթացեալ հայրախնամ ողորմութ՟ քո՝ առաքեցեր 'ի ծոցոյ քումմէ զմիածին որդի քո զՏէր մեր Յս՟ Քս՟, զփրկիչն և ստեղծող, և նորոգիչ հնացելոյն վերստին՝ ա՟ծային կենագործութ՟ . որով պայծառացոյց ինքեամբ տնօրինելով զմերս ա՟մ, ընծայելով զնոյն շնորհս 'ի փառս հայրենի կամաց քոց . խաչեալ 'ի վերայ փայտին կենաց, և խաչակցեալ զհնութ՟իս մեր 'ի հերքումն ամենաչար պատրողին, պարգևելով մեզ զնոյն խաչ՝ շնորհս ա՟ծապարգև, փայտ կենաց և փայտ յուսոյ և գիտութ՟ առ քեզ Տր՟ ա՟ծ, գաւազան զօրութ՟ և զէն ամրութ՟, հաւատք խաչակցութ՟, և ելք բարձրութ՟ փառօք առ քեզ

տ̅ր ա̅ծ մեր. որպէս յայնժամ տարածմամբ ա̅ծային արարչագործ բազկաց միածնի քո 'ի վերայ սորա՝ ժողովել զցրուեալսն 'ի հաճութի̅ քեզ, խափանեալ 'ի մէնջ զմահ և զապականութի̅ այսու ա̅ծական նշանաւս, զոր ետուր փրկութի̅ երկիւղածաց քոց յերեսաց աղեղան. յորոց ամենասուրբ երրորդութի̅դ երկրպագեալ բարեպաշտի՝ խորհրդով կենսաբեր խաչիդ, որ է նոյն ինքն ա̅ծատեսութի̅ հզօր, և զօրութի̅ ա̅ծային աւետարանեալ 'ի փրկութի̅ աշխարհի, նշան զօրավիգ ամենայաղթ խաչին, որով կոխեցան խայթոցք մահու մեղաց, և կենդանաբուղխ արեամբ իւրով որ հեղաւ 'ի վերայ սորա, բժշկեցան որ 'ի մեզ արածք կամակոր թշնամւոյն: Զի դու ես ա̅ծ բարեխնամող հայրական բարեգթութեամբ քոյով, և տ̅ր 'ի վերայ ա̅մ արարածոց քոց, որ արարեր խաղաղութի̅ յերկինս և յերկրի պատուական խաչիւ և արեամբ միածնի քո: Վասն որոյ քեզ հօր փառք վայելէ, և միածնի որդւոյդ, և կենդանարար և ազատիչ ս̅բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի̅ ա̅մցն: Ա̅յ երկր:

Որ եսդ յէութէ̅ յիսկութէ̅ ընդ հօր և ամենասուրբ հոգւոյդ, էակից և արարչակից որդիդ միածին փրկիչ և տ̅ր մեր յ̅ս ք̅ս, հօր սահման և բան, առաքեցար լոյս 'ի լուսոյ և կեանք 'ի կենաց, ա̅ծ յ̅յ, փրկիչ աշխարհի, լինելով բանդ ա̅ծ 'ի մեր նմանութիւս, առեր զկերպարանս մարդկային բնութեանս 'ի ս̅բ կուսէն, և ետուր զանձն քո փրկանս աշխարհի: Ինքնիշխան կամօք եկիր 'ի խաչ, և յաղթական փառօք կոխեցեր զբռնութի̅ մահու. հեղլով զարիւնդ քո 'ի վերայ խաչափայտին՝ բարձեր զանիծիցն դատապարտութիւն. և զգեստաւորեալ ա̅ծային՝

Ճշմարիտ և անապական հաւատով զմերկութ՟ի Ճաշակաց նախահօրն, եւ տուր նշան յաղթութ՟ե զյաւաջընթերեալ պատուական խաչ քո տ՟ր։ Ո՟վ յայնժամ տարածմամբ ա՟ծային արարչագործ ձեռաց քոց 'ի վերայ սրբոյն նշանի, և հեղմամբ արեանդ քո՝ եդիր զսա սահման ա՟ծային իշխանութ՟ե քո և փառաւորութ՟ի մեծ երկնաւորաց և երկրաւորացս, դի՛ր տ՟ր և այժմ զա՟ծական ձեռն քո 'ի վերայ սորին՝ քեզ ընծայեալ նշանիս, և խոնարհեալ օրհնեա՛ զսա տ՟րունական օրհնութ՟բ՝ որ ոչ անցանէ, հեղլով զնոյն խորհուրդ շնորհաց 'ի վերայ սորա, տալ զսա մեզ իբրև վերստին փրկանս, և պահապան յա՟մ վտանգաւոր նեղութ՟ց, և զէն ա՟ծային զինուորութ՟ս մերոյ, և պարիսպ ամրութ՟ե զնոյն ա՟ծազօրակերպն նշան՝ զծածկեալ խորհուրդ փառաց քոց, զոր առեալ ընդ քեզ ունիս 'ի գալուտ՟ի և 'ի պատիւ ամենատ՟ր երկրորդութ՟եդ։ Քանզի սովաւ օրհնաբանեալ խոստովանի տ՟ր և կենաբեր անուն քո ընդ տիեզերս ա՟մ։ Եւ 'ի ձեռն սորին նշանի խաչիս օրհնեսցեն զքեզ ա՟մ ծագք երկրի, ք՟ս թագաւոր փառաց. որ եղեր ցնծութ՟ի երկրպագուացս պատուական խաչի քո, որով արարեր զփրկութ՟ի 'ի մէջ երկրի։ Սա մխիթարեսցէ զմեզ 'ի խոնարհութ՟ե մերում, յոր յուսացուցեր զմեզ։ Սա եղիցի մեզ Ճանապարհ կենաց և Ճրագ լուսոյ՝ ուղղելով զշաւիղս մեր 'ի հաՃոյս քեզ. գաւազան զօրութ՟ե 'ի սիոնէ՝ տիրելով 'ի վերայ թշնամեաց, ջաղխելով զգլուխ թունաւոր վիշապին։ Սա է աթոռ փառաց, և նոյն գաւազան ուղղութ՟ե արքայութ՟ե քո, որով 'ի կեանս վերածեր զմեզ։ Տ՟ր ա՟ծ փրկիչ մեր, դու արարեր զմեծութիս զայս՝ ա՟մ հաւատացելոց քոց, տալ մեզ զփառս մեծութ՟ե ա՟ծային խորհրդոյս

այսօրիկ. զի դու ես տ՟ր 'ի վերայ ա՟մ երկրի, որ փրկելոց քոց՝ առաջնորդես նշանաւ խաչիւ քո, որով արարեր քեզ մեծութի՟ և անուն սքանչելի: Պատմեսցեն երկինք զարդարութի՟ քո, և երկիրս խոստովանութե՟ զփառս քո. զի ցուցեր ա՟մ ծագաց երկրի և ժողովրդեան քո զփառս քո և զմեծութի՟: Օրհնեսցեն զքեզ քս՟ գոհութե՟ ա՟մ ազինք, որ զօրացուցեր ամենօրհնեալ ա՟ծ ընկալ սբ՟ նշանիս շնորհօք յերկիւղածս քո զողորմութի՟ և զճշմարտութի՟ քո՝ սորին յաղթական զօրութե՟, որով ընկլաւ մահու յաղթութի՟, և փշրեցան խայթոցք դժոխոց: Զսա ետուր երկիւղածաց քոց նշան յաղթութե՟ և պարտութի՟ դիւացն գնդի, և պըսակ պարծանաց կաթողիկէ եկեղեցւոյ, և ամօթ երեսաց թշնամւոյն: Զսա ետուր մեզ պարծանս և լոյս ա՟մ հաւատացելոց, որով տօնեմք զմեծ զփրկութի՟ իւրեանց կանխաւ մինչև յանկիւնս սորին օրհնեալ նշանի և կենսաբեր խաչի: Սա է կամք հօր և հաճութի՟ փառաց, և ելք բարձրութե՟ ընդ առաջ 'ի հանդիպումն քեզ սորին նշանաւ խաչիւ պայծառացեալ լուսով քս՟ ա՟ծ, որ նստիս յերկինս երկնից ընդ արեւելս 'ի փառս հայրենիս, լինել մեզ առաջի քո զուարթատեսակ երեսօք, որք ազատեցաք յունայնութե՟ց ապականութե՟ յազատութի՟ փառաց փրկաւէտ գալստեամբ քոյով: Լեցո՛ տ՟ր զժողովուրդ քո, և օրհնեա՛ զժառանգութի՟ քո, հովուեա՛ ա՟ծային նշանաւս քո յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան: Զի դու ես ա՟ծ, որ արարեր խաղաղութի՟ յերկինս և յերկրի նշանաւ խաչիւ, և քեզ ընդ հօր և սբ՟ հոգւոյն վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դարձեալ քարոզէ սարկաւագն ։

Խնդրեսցուք հաւատով և միաբանութեամբ 'ի Տեառնէ, զի զողորմութիւն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր Տէրն ամենակալ, կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք ։

Ժհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ արարիչ ամենայն արարածոց երևելեաց և աներևութից։ Դու Տէր կանխագէտ, ճշմարտութեամբ քոյով 'ի սկզբանց իսկ տպաւորեցեր զհրաշագործութիւն փայտին կենաց՝ յօրինակ առ յապայ եղելոցս, և 'ի ջուրցն հեղեղէ ապրեցուցեր ըզսիրելին քո զնոյ բազմահոյլ կենդանեօքն, ապաւինութեամբ սորին հիւթոյ նաւապետեալ մարդասիրապէս, որ և համդերձեալ իսկ բերէր յինքեան զճշմարտութիւն յաւիտենից այսորիկ։ Վասնզի խաչդ անուն յառաջն դոյր դատապարտութեան գործարան, իսկ այժմ գործի կենաց. յորում տարածեալ զանարատ բազուկս իւր կենդանարարս միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, հրաւիրելով ըզմեզ 'ի մշտնջենաւոր բարութիւնս։ Արդ այժմ Տէր Աստուած մեր ողորմած, հայեաց 'ի ծառայս քո և 'ի գործս ձեռաց քոց. ձգեա զաներևոյթ աջ քո, և օրհնեա զխաչս զայս 'ի պահպանութիւն և 'ի փրկութիւն երկրպագուացս. ծածկեա զմեզ ընդ հովանեաւ սորին յաղթող զօրութեամբ, և ապրեցո զմեզ յամենայն փորձութենէ աներևոյթ թըշնամեաց. զի յամենայնի դոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութ՟ ամ՟ն ։ Ս.՟Ն երկր ։

Փրկեցեր զմեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ճշմարտութեամբ քով, և շնորհեցեր երկիւղածաց քոց նշան անպարտելի, զի ապրեսցուք յերեսաց աղեղան, և յորդայթադիր թշնամւոյն ։ Վասն զի սա է փայտ կենաց ա՟մ հաւատացելոց քոց, և աշտարակ հզօր յերեսաց թշնամւոյն, որ և սեղան վերընկալ տէրունեան մարմնոյն՝ ճշմարիտ պատարագին, որ մատեաւ 'ի հոտ անուշից քեզ ա՟յ հօր բարերարի և մարդասիրի ։ Եւ այժմ աղաչեմ բազմագութ ողորմած ա՟ծ, առաքեա զշնորհս ամենասուրբ հոգւոյդ, և օրհնեա ըզխաչս զայս յաւիտենական օրհնութեամբդ, որ ոչ անցանէ ։ Պայծառացո և փառաւորեա զզօրութ՟ի սորա 'ի հերքումն հակառակորդ թշնամւոյն և 'ի պարծանս հաւատացելոցս 'ի ք՟ս, 'ի պահպանութ՟ի մեզ, և 'ի փրկութ՟ի ա՟մ քրիստոնէից. զի յա՟մի անդադար գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Եւ ապա առեալ քահանայն զսուրբ միւռոնն օծանէ 'ի չորսն, չորս անկիւնսն խաչին և ասէ զաղօթս զայս ։

Որ տարածեցեր զաշխարհաստեղծ և զանարատ բազուկս քո 'ի վերայ փրկաւէտ խաչին, և հեղեր սուրբ զարիւն քո՝ կեցուցանել զմոլորանդեալքս 'ի ծառայութենէ մահու մեղաց, դու նոյն ինքն տէր ա՟ծ մեր յ՟ս ք՟ս, առաքեա զշնորհս ամենազօր և բարձրացեալ բազկի քո յիւղս յայս, զոր առեալ մեր 'ի շնորհատու պարգևաց ամենազօր ս՟բ հոգւոյդ առատապէս բաշխմամբ. զի հեղլով մեր զսա 'ի վերայ խաչիս այսորիկ յանուն ս՟բ երրորդութեանդ՝ առցէ

զզօրութիւն ամենայաղթ սուրբ խաչի քո 'ի պահպանութիւն անձանց մերոց և 'ի պատճառս երկրպագութեան սրբոյ և զուգակամն երրորդութեանդ հօր և որդւոյ և սրբոյ հոգւոյն այժմ և միշտ և յաւ ։

Եւ ապա տեառնագրէ սուրբ իւղովն նախ զտակն խաչին, ապա զգլուխն և զթեւսն զերկոսին և զբոլորն. Եւ 'ի տեառնագրելն ասասցէ.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի խաչս այս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Եւ ժողովուրդն ասեն. Ամէն ։

Եւ ապա քահանայն ասէ զաղօթս զայս ։

Տէր աստուած զօրութեանց քրիստոս փրկիչ մեր, դիր զարարչական ձեռն քո՝ զոր տարածեցեր 'ի վերայ սրբոյ նշանի խաչիս, և օրհնեա ✠ զխաչս զայս 'ի պահպանութիւն ամենայն հաւատացելոց քոց ։

Եւ եդեալ զաջն 'ի վերայ, ասէ.

Դիր տէր զամենազօր ձեռն քո 'ի վերայ նշանի խաչիս, և օրհնեա. և տուր յաղթանակ փրկեալ ժողովրդեան քո, պարծելոցս 'ի կենսաբեր անուն քո այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Դարձեալ ասէ.

Զգեա տէր զկենդանարար և զբարձրացեալ աջ քո՝ զոր սփռեցեր 'ի վերայ սրբոյ զօրացեալ նշանիս, և արարեր զանքնին մեծութիւնս, և օրհնեա ✠ զխաչս զայս, և տուր պահապան խոստովանողացս ամենասուրբ երրորդութեանդ, և վահան ամրութեան՝ շիջուցանել զամենայն նետս մուխս

ընդդիմամարտ թշնամւոյն. զի քո է տ̃րութի̃ն և զօրութի̃ն և փառք յաւիտեանս. ամէն:

Նշա առէն սաղմոս ՂԷ:

կշ. Պատմեսցեն երկինք զարդարութի̃ն նորա. տեսցեն ամ̃ ժողովուրդք զփառս նորա:

ժխ. Տէր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր. ուրախ եղիցին կղզիք բազումք:

Ամպ և մէգ շուրջ է զնովաւ. յիրաւունս և յարդարութի̃ն ուղղեալ է աթոռ նորա:

Հուր առաջի նորա գնասցէ, այրեսցէ շուրջ զթշնամիս նորա:

Երեւեցան փայլատակունք նորա տիեզերաց. եւտես, և սասանեցաւ երկիր:

Լերինք որպէս մոմ հալեցին յերեսաց տ̃ն, յերեսաց տ̃ն ամ̃ երկիր:

Պատմեսցեն երկինք զարդարութի̃ն նորա. տեսցեն ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա:

Ամաչեսցեն ամենեքեան՝ որ երկիր պագանեն կռոց, և որք պարծին 'ի դրօշեալս իւրեանց:

Երկիր պագցեն նմա ամ̃ հրեշտակք նորա, զի լուաւ և ուրախ եղև Սիոն. և ցնծասցեն դստերք Յուդայ վասն իրաւանց քոց տ̃ր:

Զի դու բարձրեալ ես 'ի վերայ ամենայն երկրի. յոյժ բարձրացար 'ի վերայ ամ̃ կռոց:

Որք սիրէք զտ̃ր՝ ատեցէք զչարութի̃. պահէ տ̃ր զանձինս սրբոց իւրոց, 'ի ձեռաց մեղաւորի փրկեսցէ զնոսա:

Լոյս ծագեաց արդարոց. ուղղոց սրտից եղև ուրախութի̃ն:

Ուրախ եղերուք արդարք 'ի տ̃ր. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած 'ի ծննդոց ։ (ի՟ը . 10 ։)

Եւ ել յակովբ 'ի ջրհորոյ անտի երդմանն,
և գնաց 'ի խառան . և հասեալ 'ի տեղի մի, և
ննջեաց անդ . քանզի արեգն 'ի մուտս էր ։ Եւ
էառ 'ի քարանց տեղւոյն, և եդ ընդ սնարս
իւր, և ննջեաց 'ի տեղւոջն յայնմ ։ Եւ ետես
տեսիլ, և ահա սանդուղք հաստատեալ յերկ-
րի, որոյ գլուխ հասանէր մինչև յերկինս . և
հրեշտակք ա՟յ ելանէին և իջանէին ընդ նա, և
տէր հաստատեալ կայր 'ի նմա ։ Եւ ասէ, ես
եմ տ՟ր ա՟ծ աբրահամու հօր քո, և ա՟ծ սահա-
կայ . մի երկնչիր, զի զերկիրդ՝ յորում դու
ննջեցեր, քեզ տաց զդա և զաւակի քում . և
եղիցի զաւակ քո իբրև զաւազ երկրի, և ընդ-
արձակեսցի 'ի ծովակողմն և ընդ արևելս, և
ընդ հիւսիսի և ընդ հարաւ ։ Եւ օրհնեսցին
'ի քեզ ա՟մ ազգք երկրի, և 'ի զաւակի քում .
և ես ահաւասիկ ընդ քեզ եմ, պահել զքեզ
յա՟մ ճանապարհս քո, յոր և գնասցես . և
դարձուցից զքեզ յերկիրս յայս . զի ոչ թողից
զքեզ մինչև արարից զա՟մ զոր խօսեցայ ընդ
քեզ ։ Եւ զարթեաւ յակովբ 'ի քնոյ անտի իւր
մէ, և ասէ . տ՟ր է 'ի տեղւոջս յայսմիկ, և ես
ոչ գիտէի . զահի հարաւ և ասէ, ահեղ իմն է
տեղիս այս . և ոչ է սա, եթէ ոչ տուն ա՟յ . և
այս է դուռն երկնից ։ Եւ յարեաւ յակովբ ընդ-
առաւօտն . և էառ զվէմն զոր եդ ընդ սնարս
իւր, և կանգնեաց զնա արձան . և արկ իւղ 'ի
գլուխ նորա, և կոչեաց յակովբ զանուն տե-
ղւոյն այնորիկ, տուն ա՟յ ։

ընթերցուած յելից· (լէ· 17·)

Եւ արար բեսեղիէլ զաշտանակն լուսոյ ձոյլ ոսկի զցօղունն եւ զստեղունսն յերկոցունց կողմանց նորա։ Եւ 'ի ստեղանցն շառաւիղք ընտրեալք առ միմեանս. երեք 'ի միջէն, եւ երեք 'ի միւսմէն, հաւասարք միմեանց. եւ զլուսակալս նոցա՝ որ են 'ի ծայրսն, ընկուզազարդս, անդստին ընտրեալս. եւ զպազմակալսն 'ի նոսա, զի եղիցին ճրագարանքն 'ի վերայ նոցա. եւ զպազմակալն զեօթներորդ՝ որ 'ի գլուխ լուսակալին, որ 'ի վերայ բուն իսկ գլխոյն, 'ի վերուստ ձոյլ համակ ոսկի։ Եւ զեօթն ճրագարանսն որ 'ի վերայ նորա՝ ոսկիս. եւ զունելիս նորա ոսկիս. եւ զյարդարիչս նորա ոսկիս, յոսկւոյ սրբոյ՝ ճախարակեայ գործեաց զաշտանակն, զցօղունն եւ զստեղունս նորա, եւ զսկահակսն եւ զգնդակսն, եւ զշուշանսն անդստին 'ի նմանէ. վեց ստեղունք արձակեալք 'ի կողմանց նորա. երեք ստեղունք արձակեալք 'ի միջէ կողմանէ աշտանակին՝ եւ երեք ստեղունք յերկրորդ կողմանէ աշտանակին. եւ երեք սկահակք ընկուզազարդք յօրինեալք 'ի միում եւս ստեղան. եւ գնդակ եւ շուշան։ Նոյնպէս վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշտանակէ անտի, եւ 'ի բուն աշտանակին, չորք սկահակք ընկուզազարդք յօրինեալք, եւ գնդակք նորին եւ շուշանք։ Եւ գնդակ մի ընդ երկու ստեղամբքն անդստին 'ի նմին վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց 'ի նմանէ. գնդակք նոցա, եւ ստեղունք իւրեանց անդստին 'ի նմին բովանդակ ճախարակեայ 'ի միջէ, յոսկւոյ սրբոյ։ Եւ արար զճրագարանս նր̄ եօթն, եւ զունելիս եւ զյարդարիչս նորա յոսկւոյ սրբոյ.

'ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ արար զնա, և զա̃մ զկահ նորա:

Ընթերցուած յերրորդ Թագաւորութենէ: (Զ. 20:)

Եւ արար սեղանն եղևնափայտեայ. և դրուագեաց սողոմնն զտունն 'ի ներքուստ ոսկւով զտով, և հաստատեաց ոսկի բևեռօք հանդէպ դաբիրայն. և պատեաց զնա ոսկւով, և զա̃մ տունն օծ ոսկւով մինչև 'ի սպառ ա̃մ տանն: Եւ ա̃մ ներքին կողման դաբիրայն արար թիթեղունս ոսկիս: Եւ արար 'ի ներքս 'ի դաբիրն երկուս քերովբէս 'ի փայտից նոճից, 'ի տասն կանգնոյ մեծութիւն միոյն կշռով. և 'ի հինգ կանգնոյ թև մի նր̃, և 'ի հինգ կանգնոյ թևն երկրորդ. տասն կանգուն թևէ 'ի թև թևոց նորա: Նոյնպէս և երկրորդի քերովբէին միով չափով, մի բովանդակութիւն քերովբէիցն. և բարձրութիւն միոյ քերովբէի 'ի տասն կանգնոյ, նոյնպէս և երկրորդի քերովբէին: Եւ եդ զերկոսին քերոբէսն 'ի մէջ տանն ներքնոյ, և տարածեաց զթևս նոցա. և հասանէր թև միոյն յորմն, և հասանէր թև քերոբէին երկրորդի յորմն երկրորդ. և թևք նոցա 'ի մէջ տանն հասանէին թևէ 'ի թև: Եւ պատեաց զքերովբէսն ոսկւով, և զա̃մ որմս տանն շուրջանակի քանդակեալ գրեաց գրչաւ քերովբս և արմաւենիս և դրօշուածս հայելիս 'ի ներքսագոյնն, և յարտաքինն. և զատակ տանն դրուագեաց ոսկւով զներքնոյն և զարտաքնոյն: Եւ դրաց դաբիրայն արար դուրս 'ի փայտից գիհոյ. և սեամս հնգեկկինս, և երկուս դուրս 'ի փայտից մայրից. և քանդակս 'ի նոցանէ մածուցեալս քերոբս և արմաւենիս, և թիթեղունս թուա-

ցեալս. և պատեաց ոսկւով. և իջանէր 'ի վերայ քրովբէիցն և արմաւենեացն ոսկին: Այնպէս արար դրաց տաճարին սեամս 'ի փայտից գիոց՝ չորեքկլինս. և երկոցունց դրանց փայտս մայրս երկծալիկս. մի մի դուռն, և ծխնիք նոցա երկծալիկք: Եւ դուռն երկրորդ շրջանակաւ, դրօշեալ 'ի նմա քերովբէս և արմաւենիս, և թռուցեալ թիթղունս. և պատեալ ոսկւով իջելով 'ի վերայ յօրինուածոյն:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս:
(Զ. 14:)

Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն 'ի խաչն տն մերոյ յսի քսի. որով ինձ աշխարհ 'ի խաչ ելեալ է, և ես աշխարհի: Զի 'ի քս յս ոչ թլփատութի ինչ է, և ոչ անթլփատութի, այլ նոր արարած: Եւ որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն 'ի վերայ նոցա և ողորմութիւն, և 'ի վերայ իսրայէլին այ: Այսուհետև աշխատ ոք զիս մի արասցէ. զի ես զչարչարանսն քսի 'ի մարմնի իմում կրեմ: Շնորհք տն մերոյ յսի քսի ընդ հոգւոյդ ձերում, եղբարք, ամէն:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և ետուր ուրախութի սրտից մերոց:

Տնէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ի՟դ. 30։)

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս ասէ.

Եւ ապա երեւեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս. եւ յայնժամ կոծեսցին ա՟մ ազգք երկրի. եւ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զօրութ՟բ եւ փառօք բազմօք։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, եւ ժողովեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկնից մինչեւ 'ի ծագս նոցա։ 'Ի թզենւոյ անտի ուսարո՛ւք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին, եւ տերեւն ցուցիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս եւ դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա՟մ, գիտասջիք թէ մերձ է 'ի դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ա՟մ եղիցի։ Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ մի՛ անցցեն։

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր։

Ապա քարոզէ սարկաւագն։

Եւ ես խաղաղութ՟ն զՏ՟ր աղաչեսցուք.

Գոհացարուք զամենակեցոյց գալստեանն որդւոյն Ա՟յ. որ կամօք իւրովք յանձն էառ զչարչարանս խաչի. եւ փրկեաց զտիեզերս 'ի մահուանէ հեղմամբ արեամբ իւրով. ամենակալ տէր Ա՟ծ մեր կեցուսցէ եւ ողորմեսցի։ Կեցո՛ Տ՟ր։

Ողորմեա՛ց մեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր ըստ մեծի ողորմութ՟ն քում, ասասցուք ամենեքեան միա՟բ.

ժ՟ե. Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Տէր Աստուած զօրութեանց, և արարիչ ամենայն լինելութեանց, որ զվիրաւորեալ և զապականեալ զմարդն 'ի Թունաւոր գազանէն՝ ոչ անտես արարեր, այլ առ անբաւ գթոյ արարչական սիրոյ քո, առաքեցեր զէակից բանդ զմիածին որդի քո, 'ի նորոգումն նախաստեղծին ադամայ։ Որ եկեալ էառ զկերպարանս նորա 'ի մաքրական արգանդէ սրբոյ կուսին, և բևեռեալ 'ի փրկաւէտ փայտին, սպան զթշնամութիւն յանձին իւրում, և շնորհեաց ամենայն հաւատացելոց իւրոց կրել 'ի յինքեանս զնշան սուրբ խաչին, ըստ ասացելոյ հոգեպատմին, եթէ տուեր երկիւղածաց քոց նշան՝ զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։ Զոր ինքն իսկ արտայայտեաց յաւետարանի քարոզութեանն, հետևեցելոցն զկնի իւր աստուածադրոշմ նշանաւս, եթէ առցէ ըզխաչ իւր, և եկեսցէ զկնի իմ։ Եւ ետ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս, և զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն։ Եւ արդ սուրբ բարերար Աստուած ամենակալ, լո՛ւր աղաչանաց ծառայից քոց, և արա՛ առ մեզ նշան բարի. առաքեա՛ 'ի սա զյաղթական զօրութիւն սուրբ խաչին 'ի տպաւորութիւն նորաձևութեանս այսորիկ, զի հանդիցէ 'ի սմա նորին իշխանական զօրութիւն 'ի պահպանութիւն յուսացելոց քոց։ Շնորհօք և ողորմութեամբ միածնի քո տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի, համանգամայն կենդանարար և ազատիչ սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի տանցն : Մ.ճ երկր :

Մաղթեմք զքեզ միածին որդի աստուծոյ, 'ի գթութիւն հօր, և 'ի գթութիւն հոգւոյդ սրբոյ, արա արժանի զմեզ սուրբ խաչիս օրհնութեան քո, և սրբեա ամենազօր աջովդ քո. զի եղիցի սա բերդ ամուր, և աշտարակ հզօր. զի հովանացեալք ընդ յաղթող զօրութեամբ ամրակուռ զինուս այսուիկ, աներկիւղ կացցուք 'ի կեանս յայսմիկ և սորին զօրութեամբ ամպաչուեալք վերասցուք ընդ առաջ քո յօդս, յարատևելով յանզրաւական ուրախութիւնս ընդ ա՟մ ս՟բս քո, և գոհանալով փառաւորեսցուք առաջի սորա՝ զամենասուրբ զերրորդութիւնդ՝ զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Ի տօն երկրպագութե [illegible]. և [illegible]րէն [illegible] ըստ պատուոյ և ըստ [illegible]ութեան : Ի [illegible]ութեամբ [illegible] [illegible] ձայն. Բ Կ :

Խաչի քո քրիստոս երկրպագանեմք և ըզթաղումն քո մեծացուցանեմք. և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք. Եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք քրիստոսի աստուծոյ մերոյ. վասն զի եկն ի ձեռն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգևս աշխարհի :

Փառք սուրբ խաչին ալէլուիա. սուրբ սիոնի ալէլուիա. սուրբ յարութեանն ալէլուիա :

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց: Ի սրբա-

զո՜յ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր ըզնոսա։

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ։

Փա՜ռք և երկրպագութիւն հօր և որդւոյ և սրբոյ հոգւոյն. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ։

Սուրբ աստուած սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ։

Օ այս սաղմոսս և փառս պաշտօնեայքն մինչև ամենեքեան համբուրեն, և ապա քարոզէ սարկաւագն.

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա։

Գ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Գոհանամք զքէն և փառաւորեմք ըզքեզ Քրիստոս փրկիչ մեր, որ զերկնաւոր և զաստուածային շնորհս և զողորմութիւն քո պարգևեցեր հաւատացեալ ժողովրդեան քում՝ այսու աստուածական նշանաւս, յոր ելեր և պարգևեցեր զփրկութիւն աշխարհի։ Եւ տուր զսա մեզ սուսեր հոգևորական ՚ի սպանումն մեղաց և ՚ի մահ ընդդիմամարտին, և հաղորդս արարեր զմեզ զօրութեան սորին նշանի շնորհիւ քո, օրհնել սովաւ և դրոշմել զամ ինչ որ մեր է՝ յանուն քո, որով պայծառացեալ նշանեցաւ առ մեզ լոյս

փառաց քոց. որով յիշեսցեն և դարձցին առ քեզ ա̃մ ծագք երկրի։ Օրհնեալ ք̃ս փրկիչ մեր, յոյս և ապաւէն, զօրութիւն և օգնական 'ի նեղութեան՝ որք պաշարեալ պահեն զմեզ սատանայք մահու։ Տէր զօրութ̃եց ընդ մեզ ա̃ծ, որ 'ի հոլանի թևոց ա̃ծային նշանի քո յուսացուցեր զմեզ, և ծագեցեր 'ի մեզ զհոգևոր դիտութիւն շնորհիս այսորիկ, և ետուր զսա պսակ բարձրութիւն եկեղեցւոյ քում սրբոյ, և աղբիւր բարեաց՝ մնուցանել և աճեցուցանել զմանկունս ուխտի սրբութեան քո, զորս հաղորդս արարեր ուրախութեան մարմնոյ և արեան քո։ Պատարագեալ 'ի վերայ խաչին, արարեր խաղաղութիւն յերկինս և յերկրի. ընդ որս և զմեզ արժանացուսցես կենսաբեր շնորհի խաչիդ քո 'ի յաւիտենական կեանս ընդ ա̃մ սրբս քո, որք խաչակիր պարծանօք կնքեցին զճանապարհս իրեանց 'ի քեզ, ք̃ս ա̃ծ մեր, ընդ որում հօր և հոգւոյդ ս̃բյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խաղաղութիւն ա̃մցն։ Ա̃Ծ երկրպ։

Տէր ա̃ծ արարիչ ամենայն արարածոց, դու ես ա̃ծ յերկինս 'ի վեր և յերկիր 'ի խոնարհ։ Զքեզ խոստովանիմք, զքեզ փառաւորեմք, քեզ երկիր պագանեմք և աղաչեմք. պարգևեա զշնորհս հոգւոյդ ս̃բյ 'ի նշանս՝ զոր կանգնեցաք յանուն քո։ Տուր զսա պահապան հոգւոց և մարմնոց մերոց։ Ամենայն որ հաւատացէ 'ի խաչելեալ որդի քո՝ և երկիր պագցէ նշանիս այսմիկ յանուն քո, և խնդրեսցէ զիրաւունս և զարդարութիւն, դու լուիցես և ողորմեսցիս և շնորհեսցես զհայցուածս նոցա։ Եւ որք տեսցեն զսա 'ի հեռաստանէ, և կնքեսցեն զինքեանս նշանաւ խաչի քո, օգնեսցես նոցա յա

մեռայն նեղութիւնս նոցա ։ Եւ եթէ թշնամիք յարձակեսցին ՚ի վերայ ուրուք, և եթէ որ նեղեսցի յայսոց պղծոց և տպաւորեսցին ՚ի սա, դու Տէր լուիցես և օգնեսցես և փրկեսցես զնոսա ։ Եւ որք ունիցին ցաւս պէսպէս ախտից, և կայցեն յաղօթս առաջի խաչիս այսորիկ, դու լուիցես և բժշկեսցես զցաւս նոցա ։ Եւ յորժամ մահ ածիցես ՚ի վերայ մարդկան, և գայցեն և աղաչեսցեն զքեզ առաջի նշանիս այսորիկ, դու լուիցես և ներեսցես և կեցուսցես զնոսա ։ Պատկառեսցէ ՚ի սմանէ սատակիչն, որպէս ՚ի նշանէն՝ որ ՚ի տեսլեանն եզեկիէլի, և որպէս յօծեալ դրացն որ յեգիպտոս ։ Եւ եթէ շարժեսցին ամպք բարկութ̃ կարկտի, կամ հողմք խորշակի, կամ եղեամն սառնամանածին բարկութ̃ե, և ժանգ և մարախ և թրթուր, և ա̃մ հրամանն ցասմանն, և գայցեն և աղաչեսցեն զքեզ առաջի խաչի քո, և դու լուիցես, և քաւեսցես և անցուսցես զցասումն պատուհասի քո ։ Եւ զխաշնամահ և զա̃մ ախտս անասնոց բժշկեսցես, և զա̃մ պատահարս հրոյ և ջրոյ. և տացես մեզ զնշան խաչիս յաղթանակ և պահապան ։ Յիշեսցես և զարարող սորա, և ողորմեսցիս նմա ։ Մի՛ յանարժանութիւն իմ հայելով արգելցես զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ ՚ի նշանէս յայսմանէ. այլ գթա՛ ՚ի ժողովուրդս քո, և օրհնեա՛ զժառանգութիւն քո. ընկա՛լ զաղօթս և զաղաչանս մեր, արա՛ արժանի փառաւորել ըզհայր և զորդի և զսբ̃ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՍԿԻՀ ԵՒ ՄԱՂԶՄԱՑ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Բերեն յեկեղեցին զսկիհն և զմաղզմայն · և լուա-նան ջրով, և ապա գինւով յեկեղեցւոյն, և ընծեն մէ ընծայօք · և ասեն ձայնիւ

Սաղմոս ԻԲ ։

էջ · Բաժակ քո ոպ̃ անապակ արբեցոյց զիս ։

ժե · Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պա-կասեսցէ ։
Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս · և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս ։
Դարձոյց զանձն իմ առ իս · և առաջնորդեաց ինձ ՚ի ճանապարհս արդարութե̃ վասն անուան իւրոյ ։
Թէպէտ և գնայցեմ ես ՚ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ՚ի չարէ, զի դու տ̃ր ընդ իս ես ։
Ցուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս ։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ան-յանդիման նեղչաց իմոց ։
Օծեր իւղով զգլուխ իմ · բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս ։
Ողորմութի̃ քո տ̃ր զհետ իմ եկեսցէ զա̃մ ա-ւուրս կենաց իմոց · բնակել ինձ ՚ի տան տ̃ն ընդ երկայն աւուրս ։

Եւ ապա սարկաւագն ձայնէ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։

Ընկալեալքս ամենեքեան միաբանութեամբ հաւատով և յուսով խնդրեսցուք ՚ի Տեառնէ, զի սրբեսցէ և օրհնեսցէ զկահ սպասու, զոր հանդերձեալ եմք մերձեցուցանել ՚ի սրբութիւն և ՚ի գործարան մարմնոյ և արեան Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տէր ողորմեա ։

Քահն ։

Քհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ եդուր մեզ զնիւթս զայս՝ առնել անօթս ըստ հանճարոյ առ ՚ի քէն տուելոյ մտաւորութեան ։ Արդ ընկալ զսա ՚ի ձեռաց մերոց և սրբեա, զի արժանի լիցի հպիլ ՚ի սրբութիւն քո. որով ցնծասցեն մատուցօղք սորա, ակն ունելով բարեացդ հատուցման ։ Եւ զմեզ արժանիս արա պաշտել ընդ քեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց, Քրիստոս Աստուած մեր. ընդ որում Հօր և Սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Ապա օծանէ սուրբ միւռոնաւն խաչանման, ասելով ։

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի սկիհս այս (կամ մաղզմայս) նշանաւ սուրբ խաչիւս և սուրբ մեռոնաւս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հով ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Եւ այն օր շնորհաւորեալն ՚ի նա հաղորդեսցեն ։

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ ՍՊԱՍ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Օ՛ վարագոյր և զնոր սեղանոյ ծածկոց, և զայլ սրբութեան զգեստս, զսաղաւարտ, զշապիկ, զգօտի, զբազպան, զուրար, զվակաս, զշուրջառ, զգոգնոց, և այլն։

Տանին զսպասսն յեկեղեցին առաջի բեմին, 'ի մէջ առաւօտեան ժամերգութեանն, և ասեն

Սաղմոս ժէ։

Սիրեցից զքեզ Տէր զօրութիւն իմ. Տէր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ և փրկիչ իմ։

Աստուած օգնական իմ, և ես յուսամ 'ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ, ընդունելի իմ է։

Օրհնելով կարդացից առ Տէր, և 'ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց։

Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու. և ուղխք անօրէնութեան խռովեցուցին զիս։

Ախտք դժոխոց պաշարեցին զիս. և ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու։

'Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի, և առ Աստուած իմ աղաղակեցի։

Լուաւ ինձ 'ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց. և աղաղակ իմ առաջի նորա մտցէ յականջս նորա։

Խռովեցաւ և դողաց երկիր, և հիմունք լերանց սասանեցան և խռովեցան. զի բարկացաւ 'ի վերայ նոցա Աստուած։

Եւ ծուխ ՚ի բարկութենէ նորա · եւ հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ, եւ փայլատակունք հատան ՚ի նմանէ ։

Խոնարհեցոյց զերկինս եւ էջ · եւ մէգ ՚ի ներքոյ ոտից նորա ։

Եւ ՚ի քրովբէս եւ թռեաւ · սլացաւ նա ՚ի թեւս հողմոց ։

Եդ զխաւար ՚ի ծածկոյթ իւր, եւ շուրջ զնովաւ էին յարկք իւր · եւ խաւարային ջուրք մինչեւ յամպս օդոց ։

՚Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա, ամպք անցուցին զկարկուտ եւ զկայծակունս հուր ։

Որոտաց Տէր յերկնից, եւ բարձրեալն ետ զձայն իւր ՚ի կարկուտ եւ ՚ի կայծակունս հուր ։

Առաքեաց զնետս իւր, եւ ցրուեաց զնոսա · յաճախեաց զփայլատակունս իւր, եւ խռովեցոյց զնոսա ։

Երեւեցան աղբերք ջուրց, եւ յայտնեցան հիմունք աշխարհի ։

՚Ի սաստէ քումմէ Տէր, եւ ՚ի շնչել հողմոյ բարկութեան քո ։

Առաքեաց ՚ի բարձանց, եւ ընկալաւ զիս · ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց ։

Փրկեսցէ զիս Տէր ՚ի թշնամեաց իմոց հզօրաց եւ յատելեաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս ։

Ժամանեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց · եղեւ Տէր հզօրիչ իմ, եւ եհան զիս յանդորր · եւ փրկեաց զիս Տէր, զի կամեցաւ զիս ։

Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարութեան իմում · ըստ ամբծութեան իմում հատուսցէ ինձ ։

Զի պահեցից զճանապարհս Տեառն, եւ ոչ ամպարշտեցայց յԱստուծոյ իմմէ ։

Զի ամենայն իրաւունք նորա առաջի իմ են · եւ զարդարութիւն իւր ոչ ՚ի բաց արար յինէն ։

Եղէց և ես անբիծ ընդ նմա . և զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ ։

Հատուսցէ ինձ Տր ըստ արդարութեան իմում, ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց ։

Ընդ սրբոյն Տր եղիցես, ընդ առն անբծի՝ անբիծ եղիցես . ընդ ընտրելոյն ընտրեալ եղիցես, և զթիւրմն կործանեսցես ։

Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես . և և զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհեցուցանես ։

Դու լուսաւոր առնես զճրագ իմ . Տր Ած իմ, լոյս արա ինձ 'ի խաւարի ։

Զի և փրկեցայց 'ի փորձութենէ . աստուծով իմով անցից ընդ պարիսպս ։

Ած իմ, անբիծ են ճանապարհք նորա . և բանք Տն ընտրեալ են, և ապաւէն ամենեցուն՝ որք յուսան 'ի նա ։

Վասն զի ո՞վ է Ած բաց 'ի Տնէ . կամ ո՞վ է Ած բաց յԱյ մերմէ ։

Ած, որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն, և եդիր յամբծութեան զճանապարհս իմ ։

Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս եղջերուի . և 'ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս ։

Ուսուցեր զձեռս իմ 'ի պատերազմ . և արարեր զբազուկ իմ որպէս զաղեղն հաստ . և ետուր ինձ զպաշտպանութիւն փրկութեան քոյ ։

Աջ քո ընկալաւ զիս, և խրատ քո կանգնեաց զիս իսպառ . և խրատ քո ուսուսցէ զիս ։

Ընդարձակեցեր զգնացս իմ 'ի ստորև իմմէ . և ոչ տկարացան շաւիղք իմ ։

Հալածեցից զթշնամիս իմ, և հասից նոցա . և ոչ դարձայց 'ի նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զնոսա ։

Նեղեցին զնոսա, և այլ մի՛ կարասցեն կեալ. և անկցին ՚ի ներքոյ ոտից իմոց։

Զգեցուցեր ինձ զօրութի՛ ՚ի պատերազմի. զյարուցեալսն ՚ի վերայ իմ՝ ներքոյ իմ արարեր։

Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր. և զատելիս իմ սատակեցեր։

Աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա. կարդացին առ տ̃ր, և ոչ լուաւ նոցա։

Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և որպէս կաւ զհետաց կոխեցից զնոսա։

Փրկեսցէ զիս տ̃ր ՚ի հակառակութե՛ ժողովրդոց. և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց։

Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի, ծառայեաց ինձ. և ՚ի լուր ականջաց լուաւ ինձ։

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան, և կաղացան ՚ի շաւղաց իւրեանց։

Կենդանի է տ̃ր, և օրհնեալ է ա̃ծ. և բարձր եղիցի ա̃ծ փրկութե՛ իմոյ։

Ա̃ծ է որ խնդրէ զվրէժ իմ, և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինև։

Փրկիչ իմ ՚ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց. յայնցանէ որ յարուցեալ են ՚ի վերայ իմ՝ բարձր արարեր զիս. և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս։

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ՚ի հեթանոսս. և անուան քում սաղմոս ասացից։

Մեծ արարեր զփրկութի՛ թագաւորի նորա. առնել ողորմութի՛ ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի, և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչև յազգ։

Պարզեալ աւէն սաղմոս ՃԳ :

Օրհնեա՛ անձն իմ զտ̃ր · տ̃ր ա̃ծ իմ մեծ եղեր յոյժ :

Խոստովանութիւն և մեծվայելչութիւն զգեցար · արկար զլոյս որպէս զօթոց, ձգեցեր զերկինս որպէս խորան · և յարկար 'ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա :

Ո դնէ յամպս զգնացս իւր · և շրջի նա 'ի վերայ թևոց հողմոց :

Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս, և զպաշտօնեայս իւր 'ի հուր կիզելոյ :

Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաստատութեան իւրոյ, զի մի՛ սասանեսցի յաւիտեան :

Խորք որպէս զգեստ վերարկու է նորա · 'ի վերայ լերանց կացցեն ջուրք :

'Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, և 'ի ձայնէ որոտալոյ քումմէ սարսիցեն :

Ելանեն լեռնանամն, և իջանեն դաշտանամն, 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա :

Սահման եդիր՝ և ոչ անցանեն, և ոչ ևս դառնան 'ի ծածկել զերկիր :

Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ծործորս · 'ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք :

Արբուցանել զա̃մ գազանս վայրի · յագեսցին ցիռք 'ի ծարաւս իւրեանց :

Ընդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն · և 'ի միջոյ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց :

Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց իւրոց · 'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր :

Բուսուցեր զխոտ 'ի լերինս, զդալարի՛ 'ի ծառայութիւն մարդկան :

Հաներ զհաց յերկրէ · զգինի ուրախ առնէ, իւղ զուարթ, և հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ :

Յագեսցին ծառքն տն̃ , և մայրքն լիբանանու՝
զորս դու տնկեցեր ։
Անդ թռչունք երկնից ձագս հանցեն . և բոյն
արագլի ապաւէն է նոցա ։
Լերինք բարձունք են եղջերուաց , և վէմք ա-
պաւէնք նապաստակաց ։
Արարեր զլուսին վասն ժամանակի . արեգակն
ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ ։
Արարեր զխաւար , և եղև գիշեր . ՚ի նմա գնան
ամ̃ գազանք անտառի ։
Կորիւնք առիւծուց մռնչեն և յափշտակեն , և
խնդրեն յա̃յ զկերակուրս իւրեանց ։
՚Ի ծագել արեւու ժողովին , և ՚ի մորիս իւ-
րեանց դադարեն ։
Ելանէ մարդ ՚ի գործս իւր , և ՚ի վաստակս
ձեռաց իւրոց մինչև յերեկոյ ։
Որպէս զի մեծ են գործք քո տր̃ . զա̃մ իմ-
մաստութ̃բ արարեր . և լցաւ երկիր ստեղ-
ծուածովք քովք ։
Այս ծով մեծ և անդորր . ՚ի սմա են սողունք՝
որ ոչ գոյ թիւ , գազանք մեծամեծք և մա-
նունք . ՚ի սմա և նաւք գնան , վիշապն զոր
ստեղծեր խաղալ նովաւ ։
Ամենեքեան քեզ սպասեն . և դու տաս կերա-
կուր նոցա ՚ի ժամու ։
Տաս դու նոցա , և կերակրին . բանաս զձեռն
քո ; կերակրես զամենեսեան կամօք քովք ։
Դարձուցանես զերեսս քո ՚ի նոցանէ՝ և խռո-
վին . հանես զոգի ՚ի նոցանէ , պակասեն և
՚ի հող դառնան ։
Առաքես զոգի քո , և ստանաս զնոսա . և նո-
րոգես զերեսս երկրի ։
Եղիցին փառք տն̃ յաւիտեան . տր̃ ուրախ ե-
ղիցի յարարածս իւր ։

Ո հայի յերկիր , և տայ դողալ սմա . մերձի 'ի լերինս, և ծխեսցին :

Օրհնեցից զՏ՟ր 'ի կեանս իմ . սաղմոս ասացից Ա՟յ իմոյ մինչև եմ ես :

Քաղցր եղիցի նմա օրհնութի՟ իմ . և ես ուրախ եղէց 'ի Տ՟ր :

Պակասեսցեն մեղաւորք յերկրէ , և ամպարիշտ մի ևս գտցի 'ի նմա . օրհնեա՛ անձն իմ զՏ՟ր :

Մղա ասէն և այլ սաղմոս ՃԼԱ :

Յիշեա՛ Տ՟ր զԴաւիթ , և զամենայն հեզութի՟ նր՟ :

Որպէս երդուաւ Տ՟ռն , և ուխտս եդ Ա՟յ յակովբայ :

Թէ ոչ մտից 'ի յարկս տան իմոյ , թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց :

Թէ տաց քուն աչաց իմոց , կամ նինջ արտևանաց իմոց , կ՟մ հանգիստ իրանաց իմոց , մինչև գտից զտեղի յարկի Տ՟ռն Ա՟յ յակովբայ :

Ահա լուաք զնմանէ յեփրաթայ . և գտաք զնա 'ի դաշտս մայրեաց :

Մտցուք 'ի յարկս նորա . երկիր պագցուք 'ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ էին ոտք նորա :

Արի՛ Տ՟ր 'ի հանգիստ քո , դու և տապանակ կտակի սրբութե՟ քո :

Քրիցունք քո զգեցցին զարդարութի՟ . և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն :

Վ՟ն Դաւթի ծառայի քո , մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ :

Երդուաւ Տ՟ր Դաւթի ճշմարտութ՟բ , և ոչ ստեաց նմա . 'ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից յաթոռ քո :

Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ և զվկայութի՟ս իմ , զոր ուսուցից նոցա :

Որդիք նոցա նոցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո ։

Հաճեցաւ տր ընդ Սիովն, և ընտրեաց բնակել ՚ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից. ՚ի սմա բնակեցայց, զի հաճեցայ ընդ սա ։

Զորս սորա օրհնելով օրհնեցից. և զաղքատս սորա լցուցից հացիւ ։

Երիցանց սորա զգեցուցից զփրկութի. և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն ։

Անդ ծագեցից զեղջիւր ՚ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ ։

Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ՚ի վերայ նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Ս— ապա քարոզէ սարկաւագն ։

Եւ ևս խաղաղութեն զտր աղաչեսցուք ։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն այ, զի ընկալցի զսպասս զայս ՚ի հաճոյս կամաց իւրոց և ՚ի գովեստ անուան իւրոյ, և կեցուսցէ զմեզ շնորհիւ ողորմութե իւրով. ամենակալ տր այ մեր կեցո և ողորմեա ։

Կեցո տր ։

Ողորմեաց մեզ տր այ մեր, ըստ մեծի ողորմութե քում. ասասցուք ամենեքեան միաբանութբ ։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Տէր այ բարձրեալ, որ զգեցուցեր զեկեղեցի քո լուսով փառաց քոց, և եղեր մեզ զգեստ անապականութե, ընկալ առ ՚ի մէնջ ըզ-հանդերձս զայս, որպէս և յայնժամ զխորա-

նէն վկայութ̃ե, և որպէս զմանկանցն 'ի պատիւ քեզ տարածելոց ։ Օրհնեա՛ ✠ և սրբեա՛ զսա, որպէս ընկալար և օրհնեցեր և սրբեցեր զկտաւն յովսեփայ, 'ի զգեստ ա՟ծայնոյն մարմնոյ քոյ մատուցեալ. զի և սա արժանի եղիցի սպասու եկեղեցւոյ քումոյ ։ Ո՟պ զի բերկրեսցին մատուցօղք սորա, զփոխարէն հատուցմանն յուսով ընդունել 'ի քէն աստ, և 'ի հանդերձեալն զողորմութի̃ քո մեծ ։ Եւ զմեզ արժանի արասցես գոհութե̃ փառաւորել զհայր և զորդի և զհոգիդ ս՟բ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Քարոզ ։

սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե̃ իւրոյ ։ Ամենակալ տէր ա՟ծ մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

քհ. Պահպանեա՛, զմեզ ք՟ս ա՟ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատուական խաչիդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն ։ Արժանաւորեա՛ գոհութե̃ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ս՟բ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԶՆՇԽԱՐՍ ՍՐԲՈՑ Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ՓՈԽԵԼՈՑ

Տանին զսուրբ նշխարսն ՚ի տեղի արժանի դնելոյ, և ասեն

Սաղմոս ՃԼԱ։

Յիշեա՛ Տէր զդաւիթ, և զամենայն հեզութիւն նորա։
Որպէս երդուաւ Տեառն, և ուխտս եդ Աստուծոյ յակովբայ։
Թէ ոչ մտից ՚ի յարկս տան իմոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։
Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ արտևանանց իմոց, կամ հանգիստ իրանաց իմոց, մինչև գտից զտեղի յարկի Տեառն Աստուծոյ յակովբայ։
Ահա լուաք զնմանէ յեփրաթայ. և գտաք ըզնա ՚ի դաշտս մայրեաց։
Մտցուք ՚ի յարկս նորա. երկիր պագցուք ՚ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա։
Արի՛ Տէր ՚ի հանգիստ քո՝ դու և տապանակ կտակի սրբութեան քո։
Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։
Վասն դաւթի սիրելւոյ քո, մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։
Երդուաւ Տէր դաւթի ճշմարտութիւն, և ոչ ստեաց նմա. ՚ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից յաթոռ քո։
Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ և զվկայութիւնս իմ, զոր ուսուցից նոցա։

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո :

Հաճեցաւ Տ՟ր ընդ Սիովն, և ընտրեաց բնակել ՚ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից. ՚ի սմա բնակեցայց, զի հաճե-ցայ ընդ սա :

Զորս սորա օրհնելով օրհնեցից. և զաղքատս սորա լցուցից հացիւ :

Երիցանց սորա զգեցուցից զփրկութի՟. և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն :

Անդ ծագեցից զեղջիւր ՚ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ :

Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ՚ի վերայ նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ :

Փառք հօր : Այժմ և միշտ :

Այլ ասէն սաղմոս ՃԺԵ :

կց. Պատուական է առաջի Տ՟ն մահ սրբ՟ց իւ-րոց. ո՛ Տ՟ր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քո :

ձխ. Հաւատացի զոր և խօսեցայ. և ես խո-նարհ եղէ յոյժ :

Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ա՟մ մարդ-սուտ է :

Զինչ տաց տրիտուր Տ՟ն ընդ ամենայնի՝ զոր ե՟ ետ ինձ :

Բաժակ փրկութե՟ ընկալայց, և զանուն Տ՟ն կարդացից :

Զաղօթս իմ Տ՟ն տաց առաջի ամենայն ժո-ղովրդեան նորա :

Պատուական է առաջի Տ՟ն մահ սրբոց իւրոց .

ո՛ տր՟, ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի ա-
ղախնոյ քո։

Հատեր զկապանս իմ. քեզ մատուցից պատա-
րագ օրհնութեան, և զանուն տն՟ կարդացից։

Զաղօթս իմ տն՟ տաց առաջի ամ՟ ժողովրդեան
նորա 'ի գաւիթս տան տն՟, և 'ի մէջ քո ե-
րուսաղէմ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յերրորդ Թագաւորութենէ։ (Ը. Գ։)

Եւ եկին ամ՟ ծերք իսրայէլի. և բարձին քահանայքն զտապանակն, և հանին զտապանակն տն՟ և զխորանն վկայութեան և զամ՟ սպասն սրբութեան՝ որ 'ի խորանին վկայութե՟. և հանին զայն քահանայքն և ղևտացիք։ Եւ արքայ սողոմոն և ամ՟ ժողովուրդն իսրայէլի գումարեալք առ նա՝ հանդերձ նովաւ առաջի տապանակին, զենուին արջառս և ոչխարս անհամարս և անթիւս 'ի բազմութենէ։ Եւ տարան 'ի ներքս քահանայքն զտապանակն ուխտին տն՟ 'ի տեղի իւր՝ 'ի դաբիր տանն սրբուե՟ սրբութե՟ցն, ընդ թևովք քրովբէիցն. զի քրոբէքն թռուցեալ թևովք 'ի վերայ տեղւոյ տապանակին. և ծածկեցին քրոբէքն զտապանակն և զսրբութիւնս նորա 'ի վերուստ։ Եւ կային 'ի վերայ սրբեցելոցն. և հայէին գլուխք սրբեցելոցն 'ի սրբութե՟ց անտի հանդէպ դաբիրայն, և արտաքս ոչ երևէին. և եղեն անդ մինչև ցայսօր։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Դ. 6։)

Զի ա՟ծ որ ասաց 'ի խաւարէ լոյս ծագել, որ եւ ծագեաց իսկ 'ի սիրտս մեր, 'ի լուսաւորութիւն գիտութեան փառացն ա՟յ 'ի դէմս յ՟ի ք՟սի ։ Ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս, զի առաւելութիւն զօրութեան իցէ ա՟յ եւ ոչ 'ի մէնջ. յամենայնի նեղեալք, այլ ոչ նուաղեալք. կարօտեալք, այլ ոչ տարակուսեալք. հալածեալք, այլ ոչ լքեալք. չարչարեալք, այլ ոչ սատակեալք ։ Յա՟մ ժամ զմահն յ՟ի 'ի մարմինս մեր կրեսցուք, զի եւ կեանքն յ՟ի 'ի մարմինս մեր յայտնեսցին ։ Քանզի միշտ մեք, որ կենդանիքս եմք, 'ի մահ մատնիմք վասն յ՟ի. զի եւ կեանքն յ՟ի յայտնի լիցին 'ի մահկանացու մարմինս մեր ։ Այսուհետեւ մահ 'ի մեզ զօրանայ, եւ կեանք 'ի ձեզ ։ Արդ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոյ, որպէս եւ գրեալ է. հաւատացի, վասն որոյ եւ խօսեցայ. եւ մեք հաւատամք, վասն որոյ եւ խօսիմք իսկ ։ Զի գիտեմք, եթէ որ յարոյցն զյ՟ս, եւ զմեզ ընդ յ՟ի յարուսցէ եւ յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տ՟ր ո՞վ կայցէ 'ի խորանի քում, կամ ո՞վ բնակեսցէ 'ի լերան ս՟րբ քո ։

տրէ. Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Ժ. 40։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ ։ Որ ընդունի

զմարգարէ յանուն մարգարէի, զվարձս մարգարէի առցէ: Եւ որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ, զվարձս արդարոյ առցէ: Եւ որ արբուսցէ միում 'ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս իւր:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Քարոզ:

ռչէ. Ս՟ր ճգնաւորօքն աղաչեսցուք զտ՟ր, որք զչարն պարտեցին, նեղութենցն համբերեցին, լուսեղէն և երկնայնին անթառամ պսակացն արժանի եղեն. աղօթիւք նոցա և բարեխօսութ՟ն մեզ ողորմեսցի. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

ձհ. Տ՟ր ա՟ծ մեր, որ փառաւորեցեր զս՟ր վկայսն քո, որք վասն անուանդ քո ճգնեցան նահատակեցան, և պարգևեցեր սերմանել ընդ ա՟մ երկիր զնշխարս նոցա 'ի սրբարանս քո. և ըղպտուղ բժշկութ՟ե ծաղկեցո վասն նոցա, ա՟մ բարեաց վաստակակից գոլոյ աղօթիւք նոցա, որոց հաճեցար հանգիստ նշխարաց 'ի ս՟ր տաճարս յայսմիկ պարգևել, հատուցումն շնորհեալ մեզ ընդ այնոսիկ՝ որք ճգնեցան վասն անուանդ քում ս՟բյ: Սքանչելագործեա 'ի ձեռն նոցա առ 'ի մեզ զբժշկութի և զփրկութի հոգւոց. վասն զի քո է զօրութի և տէրութի, և քեզ վայելէ փառք այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՐԺԱՄ ՆՈՐ ԴՈՒՌՆ ԴՆԵՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Դադարեն շարականն 'ի տեղւոջ խորամ. և ասեն

Սաղմոս ՃԺԷ ։

կց· Այս դուռն Տն է, և արդարք մտանեն ընդ սա ։

փխ· Խոստովան եղերուք Տն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։

Ասասցէ տուն Իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութի նորա ։

Ասասցէ տուն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութի նորա ։

Ասասցեն երկիւղածք Տն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութի նորա ։

'Ի նեղութե կարդացի առ Տր, և լուաւ ինձ յանդորր ։

Տր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց · զի՞ արասցէ ինձ մարդ ։

Տր է իմ օգնական, և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ ։

Բարի է յուսալ 'ի Տր, քան յուսալ 'ի մարդիկ · բարի է յուսալ 'ի Տր, քան յուսալ յիշխանս ։

Ամենայն ազգք շրջեցան զինև, և անուամբ Տն յաղթեցի նոցա ։

Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս 'ի միասին · և անուամբ Տն վանեցի զնոսա ։

Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք, վառեցան

բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր · և անուամբ տ̃ն մերժեցի զնոսա ։

'Ի մերժելն դըրդուեցայ, և եղէ մերձ 'ի գլորել · և տ̃ր ընկալաւ զիս ։

Օրութ̃ի իմ և օգնութ̃ի իմ տ̃ր, և եղև ինձ 'ի փրկութ̃ի ։

Ձայն ցնծութ̃ե փրկութ̃ե 'ի յարկս արդարոց ։

Աջ տ̃ն արար զօրութ̃ի · աջ տ̃ն բարձր արար զիս, և աջ տ̃ն արար զօրութ̃ի ։

Ոչ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից զգործս տեառն ։

Խրատելով խրատեաց զիս տ̃ր, և 'ի մահ ոչ մատնեաց ։

Բացէք ինձ զդրունս արդարութ̃ե, զի մտից ընդ այն՝ և խոստովան եղէց տ̃ն ։

Այս դուռն տ̃ն է, և արդարք մտանեն ընդ սա ։

Խոստովան եղէց քեզ տ̃ր, զի լուար ինձ և եղեր ինձ 'ի փրկութ̃ի ։

Վէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան ։

'Ի տ̃նէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց մերոց ։

Այս օր է՝ զոր արար տ̃ր · եկայք ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք 'ի սմա ։

Ո՛ տ̃ր փրկեա՛, ո՛ տ̃ր առաջնորդեա՛ · օրհնեալ որ գալոց ես յանուն տ̃ն, և օրհնեցաք զձեզ 'ի տանէ տ̃ն ։

Տ̃ր ա̃ծ մեր երևեցաւ մեզ · արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ, մինչև յանկիւնս սեղանոյ ։

Ա̃ծ իմ ես դու, խոստովան եղէց քեզ · ա̃ծ իմ ես դու, և բարձր արարից զքեզ ։

Խոստովան եղէց քեզ տ̃ր՝ զի լուար ինձ, և եղեր ինձ 'ի փրկութ̃ի ։

Խոստովան եղերուք տ՟ն, զի բարի է. զի յաւի-տեան է ողորմութի՟ն նորա ։

Քարոզ ։

Սրկ․ Մաքրելական եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի նա փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեամբ իւրով. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Դպ․ Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ․ Տ՟ր ա՟ծ արարիչ և զարդարիչ քո արա-րածոց բանիւ քոյով, որ 'ի սկզբանցն իսկ ստեղ-ծուածոց քոց յօրինեցեր զա՟մ արարածս բա-նիւ քոյով, և 'ի ժամանակեան աւուրս հա-ներ զժողովուրդն քո 'ի քորեբական լեառնն սեամբ հրոյ և լուսաւոր ամպով. Եւ 'ի ձեռն մովսէսի հրամայեցեր գործել զխորանն վրան ժամուն, որով բնակէր ա՟ծ 'ի մէջ մարդկան, ոսկւով պատուականաւ և արծաթով սրբուե՟, և պղնձագործ հնչողուե՟, և յանփուտ փայտից բերելով ընծայ սրբուե՟ քում խորանին և տա-պանակին, դնելով զգրանդիս տան քո և ըզ-դուռն մտանելոյ քո, ա՟ծ իսրայէլի, զոր ետես հրաշատես մարգարէն եզեկիէլ 'ի տեսողութե՟ իւրում. որով զմուտ և զելս 'ի տ՟ր ա՟ծ իսրայէ-լի նկատեաց, զոր բերէ օրինակ 'ի ս՟բ կոյսն մա-րիամ ։ Եւ այժմ, տ՟ր ա՟ծ մեր, օրհնեա՛ զմուտ և զելս մեր ընդ դուռն սրբութե՟ քում ։ Օրհ-նեա՛ ✠ զփայտս զայս օրհնութե՟ որ ոչ անցանէ. զի որ մտցէ և ելցէ ընդ դուռնս ընդ այս 'ի տուն աղօթից և խնդրուածոց մերոց, գտցէ հանդիստ և թողութի՟ մեղաց ։ Եւ գոհութե՟ փառաւորես-

ցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Նա ապա տեառնագրէ միանգամայն զնշխարն և զբաժակն և զնշխարատուփն խաչաձև, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի դուռնս այս նշանաւ 'որ խաչիւս և 'որ մեռոնաւս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Նա ապա քարոզէ սարկաւագն ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի Տէնէ, զի զողորմութիւն զնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր, Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Դ . Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ . Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ 'որ Տէտանին, անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո . և աղաչանօք 'ամ սրբոց քոց, լուր մեզ Տէր և ողորմեա, ներեա քաւեա և թող զմեղս մեր, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս .

ԿԱՆՈՆ

ՆԿԱՐԵԱԼ ՊԱՏԿԵՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Մեծին նախ շարական. ԳԶ:

Զորս ըստ պատկերի քում ըստեղծեր. նորոգելով քեզ տաճար ցուցեր. զնորո-գեալս ի մէնջ ընդունաս ընկալ քեզ ի բնակութիւն: Որ շնորհես մեզ կենաց տուող զկենդանարար քո ծառայական կերպի. բերելով ըզգոյութիւնց ըզմերմե-րո. դու ես փառք սուրբ եր-րորդութեանդ: Եւս զորդի ծառայի քո զոր ի հաւլման գանձիցն վերապա տուեցեր. ուր եղին ըզմեզ մին հաւատոյ հիման սուրբ եկեղեցւոյ: Որ ըզմերձինս զայս հրաշագործեցեր. քո շափ բնակութե ը հեմնա փայլեցեր. զպանծալի և ըզփայլեալ ըզփառս տանս յս վերջի-նոյս քան զառաջինն:

Նա այա աւէն ատղիա դ ը:

Տէր Թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ տէր զօրութիւն՝ ընդ մէջ իւր ածաւ: Հաստատեաց զաշխարհս՝ զի մի սասանեսցի. պատրաստ է աթոռ քո, 'ի սկզբանէ յաւիտենից դու ես:

Ամբարձան գետք տ̃ր, և ամբարձին գետք ըղձայնս իւրեանց յարիցեն գետք 'ի գնացս իւրեանց ։

'Ի ձայնէ ջուրց բազմաց սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու ։

Սքանչելի ես դու տ̃ր 'ի բարձունս. վկայութ̃ց քոց մեք յոյժ հաւատացաք ։

Տան քում վայելէ սրբութի̃ տ̃ր ընդ երկայն աւուրս ։

Աղօթք ։

ժհ. Տէր ա̃ծ զօրութեանց, և արարիչ ա̃մ արարածոց, որ արարեր զզօրս հրեշտակաց քեզ փառաբանիչս, և զդասս սերովբէից՝ որ կան անդադար ձայնիւ զերեքսրբեանն ասելով՝ սր̃ սր̃ սր̃, տ̃ր զօրութեանց, լի են երկինք և երկիր փառօք քով. և արարեր զմարդն և եդեր զնա 'ի դրախտին փափկութ̃ե և 'ի լուսեղէն փառսն, և նա խաբմամբ չարին արտաքս ընկեցաւ ։ Դարձեալ տ̃ր ա̃ծ մեր, ոչ անտես արարեր. այլ գթացեալ յազգս մարդկան՝ առեր առ քեզ, և ընտրեցեր. զհինգերորդն զենովք յանմահութի̃ փոխեցեր, և զնոյ 'ի ջրհեղեղէն տապանաւն ապրեցուցեր ։ Իսկ 'ի չորրորդումն դարուն զաբրահամ սիրեցեր, և 'ի զաւակէ նորին զազգս մարդկան օրհնել խոստացար. և ընդ մովսէսի խօսեցար, և զգրաւորական օրէնքն նմա պարգևեցեր. և մարգարէիւք խօսեցար առ ազգս մարդկան, և ծանուցեր զքեզ տ̃ր և արարիչ ամենայն արարածոց, երկնաւորաց և երկրաւորաց ։ Իսկ առաքեցեր զծոցածին որդիդ քո՝ գալ ծնանիլ 'ի սրբոյ կուսէն մարիամայ, որ եղև ճշմարիտ մարդ և ա̃ծ կատարեալ, անշփոթ

միաւորուք․ և քարոզեաց տիեզերաց, և ուսոյց մեզ զքեզ Հայր կարդալով․ և բարձրացեալ 'ի վերայ խաչին՝ եհեղ ս՟ր զարիւն իւր 'ի վերայ գլխոյն նախնոյն մերոյ ադամայ, և փրկեաց զարարածս 'ի ծառայութենէ մեղաց և մահու․ և եդաւ 'ի գերեզմանի, և յարեաւ յաւուր երրորդի, և համբարձաւ փառօք յերկինս․ և առաքեաց զառաքեալսն ընդ ա՟մ տիեզերս, քարոզել և աւետարանել զքեզ տ՟ր և ա՟ծ․ և 'ի նոցանէ ուսեալք եղեն անթիւ դասք հայրապետաց և մարտիրոսաց, և ս՟ր կուսանաց, և ս՟ր Ճգնաւորաց․ որք վասն անուան քո տ՟ր տանջեցան, և պսակեցան 'ի քէն տ՟ր ։ Եւ մեք քո մեղուցեալ ծառայքս՝ վասն քո փառացդ և պատուոյդ արարաք զտիպ և զօրինակ պատկերի զսրբոց հրեշտակաց և հրեշտակապետաց, և զսրբոց մարդկայնոց սեռիցն, որք քեզ արժանաւորեցան, և ընկալան 'ի քէն զհոգիդ ս՟ր ։ Եւ այժմ մեք ժողովեալքս 'ի տաճար ս՟ր քո՝ աղաչեմք զքեզ Հայր երկնաւոր․ առաքեա՛ զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ որպէս 'ի վերնատունն, և օրհնեա՛ ✠ զպատկերս զայս, զոր արարաք յանուն այս անուն սրբոյ քո (կամ սրբոց քոց)։ Յիշեա՛ տ՟ր և զարարօղ սորա (կամ սոցա), և պարգևեա՛ մասն և բաժին յարքայութենէդ երկնից։ Օրհնեա՛ տէր և զքո առաջի կացեալ ժողովուրդս․ և մեք փառս մատուսցուք հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւ ։

Խաղաղութի ա՟մցն ։ Տ՟ն երկր ։

Ս՟բ ես տ՟ր և 'ի սուրբս բնակեալ․ սրբեա՛ ըզպատկերս վկայի քո (կ՟մ վկայից քոց) զայս, զոր այժմ մեք կենդանագրուք արարաք 'ի յիշատակ նորին (կամ նոցին) և 'ի պայծառութի ս՟ր եկեղեցւոյ քում, 'ի պատիւ և յերկրպագութի ս՟ր եր-

բորդունէդ։ Դու Տ՟ր սրբեա՛ և օրհնեա՛ ✠ զկեր-պագրութիւնս զայս 'ի պատիւ փառաց քոց ։ Շնոր-հեա՛ և զվարձս բարիս այնոցիկ՝ որք վաստակե-ցին 'ի սմա, և տուր նոցա զբարի պարգևաց քոց զհատուցումն. պարգևեա՛ մեզ ա՟մ՟ցն ըզ-թողութ՟ի մեղաց, և ընդունելութ՟ի Հոգւոյդ ս՟բյ ։ Զի քեզ ընծայի ա՟մ արարածոց պատիւ և իշխանութ՟ի և փառք, որում արժանաւորա-պէս վայելէ գոհութ՟ի և օրհնութ՟ի և երկրպա-գութ՟ի ամենայնը երրորդութեանդ հօր և որդ-ւոյ և Հոգւոյդ ս՟բյ այժմ և միշտ և յաւիտ ։

Եւ ապա օծանէ ս՟բ միւռոնաւն զճակատ պատկերին և զերեսս Տէրունոյն և այլոցն, ասելով երիցս անգամ.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի պատկերս այս նշանաւ ս՟բ խաչիւս և ս՟բ մեռոնաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ։ Զի լինիցի արագահաս օգնական և փրկիչ ապաւինելոց. Ճանապարհորդաց պահապան, ալեկոծելոց օգ-նական, հիւանդաց բժշկարան, մեղաւորաց քաւարան, և որք 'ի տարակուսի կան՝ աներ-կիւղ պահեսցէ. անուամբ հօր և որդւոյ և հոգ ։

Օրհնեսցի ✠ ա՟ծային օրհնութ՟բ պատկերս այս, և տացի համարձակութ՟ի սմա՝ բժշկել զհիւանդս, հալածել զդևս, մարդկան բարե-խօս, շինութ՟ի տանց, առողջութ՟ի հոգւոյ և մարմնոյ, անուամբ հօր և որդւոյ և հոգ ։

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի պատկերս այս զօրութ՟բ ս՟բ հոգւոյն՝ յաջ և յահեակ ։ Ա՟ աջս այս տացէ զօրութ՟ի ազգիս մերոյ. ա-զատեսցէ զգերեալս, և հանցէ զբանտարկեալս, և խորտակեսցէ զանհաւատս. պահպանեսցէ զհաւատացեալս ամենասուրբ երրորդութեան հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ ։

Եւ ապա առեալ քահանայն բուրվառ, խնկարկէ առաջի պատկերին. նոյնպէս և այլ քահանայքն երկրպագելով համբուրեն կարգաւ ծածկեալ պատկերն. և երգեն շարական ըստ պատշաճի նկարագրութեանն: Եթէ խաչի պատկեր լինի, մինչ ամ ժողովուրդն երկիր պագանեն, ասեն շարական. Բ Կ:

Խաչի քո քրիստոս երկիր պագանեմք և ըզթաղումն քո մեծացուցանեմք. և որ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք քրիստոսի աստուածոյ մերոյ. վասն զի եկ կն ի ձեռն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգևս աշխարհի:

Փառք սուրբ խաչին անճառելւոյն. սուրբ սիովնի անճառելւոյն. սուրբ յարութեանն անճառելւոյն:

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց: Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր ըզնոսա:

Փառք սուրբ խաչին. անճ:

Փառք և երկրպագութիւն հօր և որդւոյ և սրբոյ հոգւոյն. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Փառք սուրբ խաչին. անճ:

Սուրբ աստուած սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ:

Խաչին կենարարին որ եղեւ ըմբռնող փրկութեան · ողորմեա · ամենեքեան ըզքեզ բարեբանեմք · Որ ի հօրէ լուսոյ լոյս ճառագայթեալ ի յերկրի · եւ գաւազան զօրութեան հաւատացելոց · ողորմեա ։ Որ լուսափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս ընդ մեզ ցուցաւ · ի յօգնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն · ողորմեա ։

Սրկ · Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ ։
Քհ · Պահպանեա զժողովուրդս քո, քս Ած ։
Օրհնեալ Տր · Հայր մեր, որ յերկինս ·

Իսկ եթէ Ածածնի պատահէր լինի, ասեն շարական · ԲՁ ։

Որ զքեզ կոյս եւ մայր եւ բնակարան Ածային մարմնաւորութեան · գոհաբանեմք եւ վերորհնեմք զեղեալ փրկող կենդանութեան ազգի մարդկան · վասն որոյ ըզքեզ Ածածին եւ կոյս բարեբանեմք ըզմայր եւ զաղախին փրկչին մերոյ ։ Զծնունդն հօր եւ հինաւուրց անժամանակ յաւիտենից · ժամանակաւ յորովայնի քում բնակեցաւ եւ ի հօրէ ոչ մեկնեցաւ · վասն որոյ ։ Զծնեալն ի քէն ի խաչ ելեալ եւ ի յաթոռ փառաց ընդ հօր · անարգեալ ի մարդկանէ փառաւորութեամբ էութեամբ երկրպագեալ · վասն ։ Որ զքեզ ոչ միայն որդիք մարդկան այլ եւ վերին զօրութիւնք · դասք անմարմնոց

հոգեղինաց հրեղինաց զինուորթեանց եւ հրեշտա-
կաց. զոհաբանեն եւ վերօրհնեն եւ փառաւո-
րեն ընդմիմյր եւ զաղախեն փրկ։

Ծնկանեմք առաջի քո Աստուածածին. եւ աղաչեմք զանարատ ըզկոյսդ։ Բարեխօսեա վասն անձանց մերոց. եւ աղաչեա զմիածին որդին։ Փրկել զմեզ ի փորձութենէ. եւ յամենայն վտանգից մերոց։

որհ. Սբ զԱծածինն եւ զՔմ մեր բարեխօս։
+հ. Ընկալ Տր զաղաչանս մեր բարեխօսութբ։
Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Նա. Բէ. ողջ պատճէր լինի, տեէն շարականն. ԳՁ։

Երկրպագեմք առաջի տէրունական նշխարաց. Զօրգնաւորին քոյ եւ պատուական վըկային. որ է պարծանք աշխարհի եւ բարեխօս վասն մեր։ Ի զօրութենէ սորա առ քեզ ունիմք բարեխօս. եւ աղաչեմք սովաւ հրաշագործեա յերկրի ընդ ժը շկութեան հիւանդաց. որ է պար։ Յորինութեամբ տօնեսցուք ընդ յիշատակս սորա. հաւատացեալ ժողովուրդք ի փառս ամենազօր Տրութեանն. որ է պարծանք աշխարհի եւ բար։

Քարոզ։

Սբ Զգնաւորօքն աղաչեսցուք զՏր, որք զչարս պարտեցին, նեղութեանց համբերեցին, լուսեղէն

և երկնային անթառամ պսակացն արժանի ե-
ղեն, աղօթիւք նոցա և բարեխօսութ՟ն մեզ ողոր-
մեսցի. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛։

Աղօթք։

+Հ. Որ ընտրեցեր և ընկալար զերանելի վկայսն քո այս անուան, ք՟ն ա՟ծ մեր. և հաղորդս արարեր զնոսա կամաւոր չարչարանաց քոց։ Արդ բարեխօս առ քեզ ունիմք, որ աստ և ընդ ա՟մ տիեզերս ս՟բք իցեն. որպէս զի աղօթիւք նոցա և բարեխօսութ՟բ խաղաղացուսցես զկենցաղավարութի՟ս մեր, փրկելով զմեզ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն։ Շնորհեա՛ մեզ տ՟ր ըստ օրինակի նոցա կեալ, և զվախճանն մեր կնքեա՛ ուղղափառ խոստովանութ՟բ 'ի յոյս կենացն յաւիտենից։ Օր և մեք արժանի եղիցուք մտանել յերկնային խորանսն լուսոյ, և ժառանգել ըզպատրաստեալն 'ի սկզբանէ աշխարհի ս՟բց քոց զարքայութի՟դ։ Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ կամ զայս աղօթս ասա՛։

Պսակիչ ս՟բց ք՟ո, որ պսակես զսուրբս քո, և առնես զկամս երկիւղածաց քոց, և նայիս սիրով և քաղցրութ՟բ յարարածս քո։ Լո՛ւր մեզ յերկնից 'ի սրբութենէ քումմէ բարեխօսութ՟բ ս՟ր ա՟ծածնին, և աղաչանօք ա՟մ սրբոց քոց, և որոց այսօր է յիշատակ։ Լո՛ւր մեզ տէր և ողորմեա՛, ներեա՛, քաւեա՛ և թո՛ղ զմեղս մեր։ Արժանաւորեա՛ գոհութ՟բ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ս՟ր հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԺԱՄԱՀԱՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ասէն սաղմոս ՂԷ :

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքանչելիս արար :

Փրկեաց զնա աջ իւր, եւ բազուկ սուրբ իւր :

Եցոյց Տէր զփրկութիւն իւր առաջի ազգաց, յայտնեաց զարդարութիւն իւր :

Յիշեաց ողորմութեամբ իւրով զՅակոբ, ճշմարտութեամբ իւրով զտունն Իսրայէլի. եւ տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ :

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր. օրհնեցէք ցնծացէք եւ սաղմոս ասացէք :

Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ մերում օրհնութեամբ, օրհնութեամբ եւ ’ի ձայն սաղմոսաց :

’Ի ձայն օրհնութեան կռածոյ փողոյ, օրհնութեամբ ցնծութեամբ եւ ’ի ձայն եղջեր փողոյ. եւ աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տեառն :

Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք եւ ամենայն բնակիչք նորա. եւ գետք ծափս հարցեն ’ի միասին ձեռամբ :

Լերինք ցնծասցեն առաջի Տեառն, զի գայ եւ հասեալ է Տէր ’ի դատել զերկիր :

Դատի զաշխարհս արդարութեամբ, եւ զժողովուրդս իւր ուղղութեամբ :

Եւ սարկաւագն քարոզէ ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տեառնէ, զի զողորմութիւն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր․ տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։
Գ․ Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ․ Տէր աստուած զօրութեանց և արարիչ ամենայն արարածոց, զքեզ օրհնեն ամենայն եղականք, և զքեզ գովեն ամենայն փայտք պտղաբերք և ամենայն մայրք ։ Դու վասն անբաւ մարդասիրութեան քո հաճեցար բնակել 'ի մէջ հարցն մերոց, լսել աղօթից նոցա․ օրհնեցեր զամենայն կահ խորանին 'ի ձեռն մովսեսի սրսկմամբ արեամբ ։ Եւ այժմ, տէր աստուած մեր, առաքեա զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ 'ի նիւթ պղնձոյս (կամ 'ի նիւթ երկաթոյս կամ 'ի փայտս) յայս, զի և սա մերձեսցի 'ի սպաս պաշտաման եկեղեցւոյ քում սրբոյ ։ Տուր տէր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք լսիցեն զհնչումն սորա՝ զղջասցին 'ի սիրտս իւրեանց 'ի վերայ չարեացն գործելոց, և դարձցին 'ի խորհրդոց և յամենայն անօրէն բանից, և խնդրեսցեն ներումն և թողութիւն մեղաց․ և դու բարերարութեամբդ քոյով լուիցես և ողորմեսցիս նոցա ։ Տուր տէր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք իցեն՝ 'ի հիւանդութիւնս ախտից, և լսիցեն զհնչումն սորա, և յիշեսցեն զքեզ և զահեղ անուն քո, և խնդրեսցեն 'ի քէն զողորմութիւն․ դու լուիցես նոցա, և թեթևացուսցես և փարատեսցես զամենայն ցաւս 'ի նոցանէ ։ Տուր տէր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որ իցեն 'ի վիշտս և

'ի պէսպէս նեղութիս , և լսիցեն զհնչումն սորա , և յիշեսցեն զեկեղեցի քո տր և զերկրպագութի քո զահաւոր , և խնդրեսցեն 'ի քէն զօգնականութի , դու լուիցես նոցա , և փարատեսցես զնեղութիս և զտրտմութիս նոցա : Տէր տր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ , զի յորժամ զուսարեսցին ամպք ցասման կարկտի , և լուիցեն մարդիկ զհնչումն սորա , և յիշեսցեն զահեղ անուն քո՝ յորմէ սարսեն տմ արարածք , և խնդրեսցեն 'ի քէն զներումն յանցանաց իւրեանց և զպահպանութի անդաստանաց և տմ պտղոց , և դու լուիցես և ողորմեսցիս նոցա՝ փոխանակ հրամանի բարկութե քո . քանզի սովոր ես 'ի ձեռն փոքունց սպասուց առնել սքանչելիս մեծամեծս , որպէս կործանեցեր զպարիսպն երիքովի 'ի ձեռն հնչման փողոյն եղջերեայ : Եւ այժմ շնորհեա 'ի ձեռն հնչմանս այսորիկ կործանել 'ի մէնջ տմ ամրութեց թշնամւոյն . զի արժանի լիցուք օրհնել զքեզ զամենակալդ տծ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Եւ քահանայն տեառնագրէ մեռոնաւ զժամահարն , ասելով .

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի ժամահարս այս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Սրկ . Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր , զի սովաւ :

Քհ . Պահպանեա զմեզ , քս տծ մեր , ընդ հովանեաւ սբ և պատուական խաչիւդ քով :

Օրհնեալ տր : Հայր մեր , որ յերկինս :

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ԳՐՈՑ

Տանին զգիրսն յեկեղեցին, և հանեն 'ի բեմէն, առնելով սարկաւագունքն 'ի վերայ բազկացն. և ասեն

Սաղմոս Հէ։

Նայեցարո՛ւք ժողովուրդք յօրէնս իմ. խոնարհեցուցէք զունկն ձեր 'ի բանս բերանոյ իմոյ։

Բացից առակաւ զբերան իմ, խօսեցայց զառակս 'ի սկզբանէ։

Որպէս լուաք և ծանեաք զայս, և հարքն մեր պատմեցին մեզ։

Ոչ ինչ ծածկեցաւ յորդւոց նոցա յազգ յայլ, պատմել զօրհնութիւնս տն̃, զզօրութիւն և զսքանչելիս իւր՝ զոր արար։

Հաստատեաց զվկայութիւն իւր առ յակոբ, և օրէնս եդ 'ի վերայ իսրայէլի։

Որ ինչ միանգամ պատուիրեաց հարցն մերոց, ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց. զի ծանիցեն յազգ յայլ։

Որդիք որ ծնանիցին՝ յարիցեն և պատմեսցեն զայս որդւոց իւրեանց. զի դիցեն առ ած̃ զյոյս իւրեանց, և մի՛ մոռասցին զգործս այ̃։

Զպատուիրանս նորա խնդրելով խնդրեսցեն. և մի՛ եղիցին որպէս և հարքն իւրեանց։

Ազգ չար և դառնացօղ. ազգ որ ոչ ուղղեաց զսիրտ իւր, և ոչ հաստատեաց առ ած̃ զհոգի իւր։

Որդիք եփրեմի լիաձիգք և պնդաձիգք, յաւուր պատերազմի կապարճս դարձուցին ։

Ոչ կացին նոքա յուխտի ա՟ծ, և ըստ իրաւանց նորա ոչ կամեցան գնալ ։

Մոռացան զերախտիս նորա, և զսքանչելիսն՝ զոր եցոյց նոցա ։

Առաջի հարց նոցա զոր արար զսքանչելիս իւր, յերկրին եգիպտացւոց և՚ի դաշտին տայանու ։

Հերձ զծովն, և անցոյց զնոսա. կացոյց զջուրսն որպէս ՚ի տիկս ։

Առաջնորդեաց նոցա ամպով՚ի տուէ, և զա՟մ գիշեր ՚ի լոյս հրոյ ։

Հերձ զվէմն յանապատի, և ետ ըմպել նոցա որպէս ՚ի խորոյ մեծէ ։

Հան զջուրսն ՚ի վիմէն, և հոսեաց որպէս ըղգետս զջուրսն ։

Սակայն յաւելին ՚ի մեղանչել. և ևս բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի ։

Փորձեցին զա՟ծ ՚ի սիրտս իւրեանց, ՚ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրեանց ։

Տրտնջեցին զա՟յ, և ասացին. մի՛ թէ կարօղ իցէ ա՟ծ պատրաստել սեղան յանապատի ։

Քանզի հարկանէր զվէմն, և հոսէին ջուրք. և վտակք խաղային ՚ի նմանէ ։

Արդ՝ հա՞ց ևս կարասցէ տալ նա մեզ, կամ պատրաստեսցէ՞ սեղան ժողովրդեան իւրոյ ։

Վասն այսորիկ լուաւ զայս տ՟ր, և յապաղեաց. ՝հուր բորբոքեցաւ ՚ի յակոբ, և բարկութի՟ ել՚ի վերայ իսրայէլի ։

Զի ոչ հաւատացին յա՟ծ, և ոչ յուսացան ՚ի փրկութի՟ նորա ։

Հրաման ետ ամպոց ՚ի վերուստ, և զդրունս երկնից եբաց. և տեղեաց ՚ի նոսա մանանայ ՚ի կերակուր ։

Զհաց երկնից ետ նոցա , զհաց հրեշտակաց կերան մարդիկ . և խլոյց 'ի նոսա կերակուր 'ի լիութի :

Հան զհողմ հարաւոյ , և ած զօրութբ իւրով զհիւսիսի :

Տեղեաց 'ի նոսա միս որպէս զհող . որպէս զաւազ ծովու զթռչունս թևաւորս :

Անկ 'ի մէջ բանակի նոցա , և շուրջ զվրանօք նոցա :

Կերան և յագեցան յոյժ . զցանկութիւն նոցա ետ նոցա . և ոչ ինչ կարօտ եղեն 'ի ցանկութենէ իւրեանց :

Մ՝ինչդեռ կերակուրք 'ի բերանս իւրեանց էին , բարկութիւն յայ ել 'ի վերայ նոցա :

Սպան զբազումս 'ի նոցանէ . և զընտիր ընտիրս յիսրայելէ սատակեաց :

Յայսմ ամի մեղան և ևս . ոչ հաւատացին սքանչելեաց նորա :

Պակասեցան յունայնութե աւուրք նոցա . և ամք նոցա փութապէս անցին :

Յորժամ սպանանէր զնոսա , խնդրէին զնա . դառնային և առաւօտ առնէին առ այ :

Յիշեցին՝ զի այ օգնական էր նոցա . այ բարձրեալ փրկիչ էր նոցա :

Սիրեցին զնա բերանօք իւրեանց , և լեզուօք իւրեանց ստեցին նմա . և սիրտք նոցա ոչ էին ուղիղ ընդ նմա , և ոչ հաւատացին ուխտի նորա :

Այլ նա ինքն գթած էր . քաւէր զմեղս նոցա , և ոչ ապականէր :

Յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւն իւր . և ոչ բորբոքեաց զամենայն սրտմտութի իւր :

Յիշեաց՝ թէ մարմին են նոքա . հոգի որ ելանէ՝ այլ ոչ ևս դառնայ :

Քանիցս անգամ դառնացուցին զնա յանապատի, և բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի:

Դարձան՝ և փորձեցին զա̃ծ, և զսր̃բն իսրայէլի զայրացուցին:

Ոչ յիշեցին զձեռն նորա յաւուր յորում փրկեաց զնոսա 'ի ձեռաց նեղչաց նոցա:

Որպէս արար զնշանս և զարուեստս իւր յերկրին եգիպտացւոց, և 'ի դաշտին տայանու:

Դարձոյց յարիւն զգետս նոցա. և զանձրևս նոցա, զի մի՛ արբցեն:

Առաքեաց 'ի նոսա շանաճանճ և եկեր զնոսա. և գորտիւ ապականեաց զնոսա:

Ետ ժանկոյ զպտուղ նոցա, և զվաստակս նոցա մարախոյ:

Հար կարկտիւ զայգիս նոցա, և զթզենիս նոցա եղեմամբ:

Մատնեաց 'ի կարկուտ զանասունս նոցա. և զստացուածս նոցա հրով դատեցաւ:

Առաքեաց 'ի նոսա զսրտմտու̃ի բարկու̃ե իւրոյ, զսրտմտութ̃ի բարկութ̃ի և զնեղութ̃ի:

Առաքեաց 'ի նոսա տանջանս 'ի ձեռն հրեշտակի չարի. դիմեցոյց 'ի նոսա զսրտմտու̃ի բարկու̃ե իւրոյ:

Ոչ անխնայեաց 'ի մահուանէ զանձինս նոցա. և զանասունս նոցա 'ի մահ մատնեաց:

Եհար զա̃մ անդրանիկս եգիպտացւոց, զսկիզբն ա̃մ վաստակոց նոցա 'ի յարկս քամայ:

Հորդան ետ որպէս խաշինս ժողովրդեան իւրոյ. և եհան զնոսա որպէս հօտ յանապատ:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Ապա սարկաւագն քարոզէ ·

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ՝ ՚ի տ̃նէ, զի զողորմութիւն զշնորհս իւր արասցէ ՚ի վերայ մեր · տ̃րն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։
Դ · Տ̃ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ · Օրհնեալ ես տ̃ր ա̃ծ մեր, որ ետուր մեզ զպատուիրանս քո ՚ի լուսաւորութիւն անձանց մերոց · ընկա՛լ և այժմ զնոր գիրս զայս ՚ի ձեռաց մերոց, օրհնեա՛ ✠ և սրբեա՛ զսա · զի որք ընթեռնուցուն և լսեն, բանայցեն սիրտք նոցա՝ իմանալ և առնել զհրամանս քո · գրել ՚ի սիրտս իւրեանց, լինել քեզ ժողովուրդ սեպհական, և դու եղիցիս մեզ ա̃ծ ։ Զի քո է ա̃ծութիւն, և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։

Խաղաղութիւն ա̃մն ։ Ա̃յ երկիր ։

Ընկա՛լ տ̃ր զաղաչանս մեր և զժողովրդեանս քում՝ որ կան առաջի քո, լսել ձայնի պաղատանաց սոցա և մեր ։ Ողորմեա՛, և օրհնեա՛ ✠ զգիրս զայս, և զգրող սորա · և գրեա՛ զանուն նորա ՚ի դպրութեան կենաց ։ Զի սովաւ լուսաւորին եկեղեցիք քո ՚ի տօնս տէրունականս, և ՚ի յիշատակս հանգուցելոց սրբոց մարտիրոսաց, և ա̃մ ննջեցելոց ։ Ընդ նոսին պայծառացո՛ տ̃ր զհոգի սորա · և եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա փոքու կամ մեծաւ, արասցես թողութիւն բարեխօսութ̃ ՚տր ա̃ծածնին և ա̃մ սրբոց քոց ։ Զի դու զատուցեր զսա առաւել շնորհիւ որպէս զբեսելիէլ, տալով զհոգիդ քո ՚ի նմա ։ Զի և մեր

Հոգևոր և ս՟բ ողջունիւ ընկալեալ զսա որպէս զգիրն գրեալ ՚ի տախտակին քարեղէնս, և քեզ հանցուք զօրհնութի՟ ամենակեցոյց իշխանութեդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Քարոզ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՟ իւրոյ։ Ամենակալ տէր ա՟ծ մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Պահպանեա՛ զմեզ, ք՟ս ա՟ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատուական խաչիւդ քով ՚ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց։ Արժանաւորեա՛ գոհութե՟ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ ս՟բյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՒՆԿ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Րներէն զխունկն յեկեղեցին, և ասեն

Սաղմոս ձխ։

Տէ՛ր կարդացի առ քեզ, և լո՛ւր ինձ. նայեա՛ 'ի ձայն աղօթից իմոց՝ 'ի կարդալ իմում առ քեզ։
Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս խունկ առաջի քո տէր. համբարձումն ձեռաց իմոց՝ պատարագ երեկոյի։
Դի՛ր տէր պահապան բերանոյ իմոյ, և դուռն ամուր շրթանց իմոց. զի մի՛ խոտորեսցի սիրտ իմ բանիւ չարութե։
Պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս, որ գործեն զանօրէնութի. և ոչ եղէց կցորդ ընտրելեաց նոցա։
Խրատեսցէ զիս արդարն ողորմութբ, և յանդիմանն արասցէ. իւղ մեղաւորի մի՛ օծցէ զգլուխ իմ, և աղօթք իմ 'ի կամս նոցա։
Ըմբռնեցան մերձ առ վիմին դատաւորք նոցա. լուիցեն բանից իմոց, և քաղցրասցին։
Որպէս թանձրութի հողոյ, զի սփռեալ է 'ի վերայ երկրի, ցրուեսցին ոսկերք նոցա մերձ 'ի դժոխս։
Առ քեզ տէր տէր՝ են աչք իմ. 'ի քեզ յուսացայ, մի՛ հաներ զհոգի յինէն։
Պահեա՛ զիս յորոգայթէ՝ որ թագուցաւ ինձ, 'ի գայթագղութէ գործողին զանօրէնութի։
Անկցին 'ի ցանցս նորա մեղաւորք, միայն եմ ես՝ մինչև անցից։

Քարոզ ։

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի Տեառնէ, զի զողորմութիւն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։
Ժ. Տէր ողորմեա ։

Եւ քահանայն 'ի վեր առնելով զխունկն, ասէ զաղօթս ։

Ամենակալ Տէր, որ ընկալար զխունկն 'ի ձեռացն Ահարոնի և որդւոց նորա, և ոչ հաճեցար ընդ հուրն օտար և ընդ խունկս օտարոտիս. վասն որոյ և մեք դողամք և սարսեմք, զի մի և մեք զնոյն կրիցեմք ։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր, ընկալ զխունկս զայս 'ի ձեռաց մերոց՝ որպէս ընկալար 'ի ձեռացն Ահարոնի և Զաքարիայ, զի ոչ եմք դիմադարձ սքանչելեաց քոց. որպէս զի փախիցէ 'ի մէնջ ահաւորութիւն խաւարասէր աներևոյթ թշնամւոյն ։ Այլ պարգևեա մեզ զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ, առնուլ 'ի միտ զահ աստուածութեան քո. շնորհօք և մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ. Եւս խաղաղութեան աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ ։
Ժղ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ և պատ ։
Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՉԱԼՈՒԱՑ ԱՌՆԵԼՈՑ

՚Ի բժշկութիւն ամ բնութեց, տնկոց՝ բուսոց և պտղոց՝ հօտից խաշանց և անասնոց, և ամ ցեղ ցաւոց և հիւան-դաւոր նեղութեց ։

Առեն սաղմոս Է ։

կց . Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց . և ետուր ուրախութի սրտից մերոց ։

ճխ . Ի կարդալ իմում լուար ինձ ած ըստ ար-դարութե . ՚ի նեղութե ինձ ընդարձակ արա-րեր . ողորմեա ինձ և լուր աղօթից իմոց ։
Որդիք մարդկան, մինչև յերբ էք խստասիրտք . ընդէր սիրէք զնանրութի, և խնդրէք զսուտ ։
Ծաներուք զի սքանչելիս արար Տր սրբոյ իւ-րում . և Տր լուիցէ ինձ ՚ի կարդալ իմում առ նա ։
Բարկանայք, և մի մեղանչէք . զոր ինչ ասէք ՚ի սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջացարուք ։
Մատուցէք պատարագս արդարութե . և յու-սացարուք ՚ի Տր ։
Բազումք ասեն, թէ ո ցուցցէ մեզ զբարութի Տն . Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց . և ետուր ուրախութի սրտից մերոց ։
՚Ի պտղոյ ցորենոյ, գինւոյ, ձիթոյ իւրեանց լցու-ցեր զնս ։
Խաղաղութբ յայսմ և ՚ի սոյն ննջեսցուք և զար-թիցուք . զի դու Տր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ ։
Ալէլուիա, ալէլուիա ։

ընթերցուած 'ի չորրորդ թագաւորութենէ.
(Բ̃. 19։)

Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէէ. Ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս և տէրդ խոկ տեսանէ, և ջուրքս չար, և երկիրս անզաւակ։ Եւ ասէ Եղիսէէ. առէ՛ք առ իս կուժ մի նոր, և դի՛ք այդր։ Եւ բերին առ նա։ Եւ ել Եղիսէէ յականս ջուրցն, և արկ անդր աղ, և ասէ. Այսպէս ասէ տէր, բժշկեմ զջուրսդ զայդոսիկ, և մի ևս լիցի այտի մահ և անզաւակութիւն։ Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր, ըստ բանին Եղիսէի՝ զոր խօսեցաւ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։ (Զ. 14։)

Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն 'ի խաչն տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի, որով ինձ աշխարհ 'ի խաչ ելեալ է, և ես աշխարհի։ Զի ոչ թլփատութիւն ինչ է և ոչ անթլփատութիւն, այլ նոր արարածս. և որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն 'ի վերայ նոցա և ողորմութիւն, և 'ի վերայ իսրայէլին ա̃յ։ Այսուհետև աշխատ ոք զիս մի արասցէ. զի ես զչարչարանս ք̃ի 'ի մարմնի իմում կրեմ։ Շնորհք տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի ընդ հոգւոյդ ձերում եղբարք. ամէն։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա̃ծ ողորմեա՛ մեզ և օրհնեա՛ զմեզ, երևեցո՛ զերեսս քո 'ի մեզ և ողորմեա՛ մեզ։

ոչէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Յոհաննու. (Է. 37:)

Տէրն մեր յո քո

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ: Որ հաւատայ յիս, որպէս և ասեն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան: Զայս ասէր վասն հոգւոյն, զոր ընդունելոց էին որ հաւատային ՚ի նա:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն:

Աղաչեսցուք զմարդասէրն ա՟ծ, որ եւ յոյս և ապաւէն ծառայից իւրոց զյաղթող՟ր զխաչն իւր, որ է զէն անպարտելի ընդդէմ ներգործութեանց սատանայի. զի յո՟մ խն՟չ յոր և մերձեցի, փրկեսցէ. և սրբեսցէ զջուրս զայս և զա՟մ արարածս. և բժշկութիւն և ողորմութիւն շնորհեսցէ սովաւ: Ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր, կեցո և ողորմեա:

Ը. Տէր ողորմեա:

Աղօթ.:

Քհ. Տէր ա՟ծ, արարիչ ա՟մ արարածոց, որ զա՟մ յանգոյութենէ ՚ի գոյութիւն ածեալ յօրինեցեր, որ ՚ի սկզբանցն լինելութեան արարածոց՝ մշտնջենաւոր բանիւդ քո բաժանեալ զջրամած կամարն մասամբք վերագունից և ստորնայնոց, և զմնացուածս փոքր ՚ի շատէ զետե-

զեալ 'ի ժողովս իւրեանց. յոր բղխեալ ազգք ազգք զեռնոց 'ի հրամանէ քումմէ առ 'ի վայելչութեան մարդոյ: Եւ քան զամ արարածս պատուեցեր զմարդն. ընդ որ չարացեալ չարն առ 'ի յորսալ յապականութի և 'ի կորուստ' զոր 'ի քումմէ իմաստութէդ բարի յօրինուածով զարդարեալ էր: Զոր միւսանգամ նորոգեցեր զհնացեալ պատկերս քո' իջմամբդ կամօք հօր և հաճութբ սբ հոգւոյն յանսկզբնական փառաց քոց, և զգեցեալ մարմին հողեղէն ըստ մերում բնութեն, եկիր 'ի լուացումն' ամենասուրբդ 'ի մեղաց, և մաքուր և սրբիչ զջուրս կացուցեր: Եւ 'ի ձեռն մարգարէին եղիսէի օրհնեցեր ըղջուրսն չարաշունչս և մահականս. և մեծին մովսէսիւ բաժանեալ գաւազանաւ' յօրինակ խաչին' զյաղթող ջուրսն, և զթշնամին 'ի խորսն ընկղմեցեր: Ետուր քաղցրութի ջուրցն մեռայ դառնաբուղխ, և լցուցեր զպարգեւուն ժողովոյն: Եւ այժմ, տր բարերար, առաքեա զնոյն հոգի շնորհաց 'ի ջուրս յայս, և օրհնեա զսա անարատ աջովդ քո և զօրութբ կենդանարար խաչիդ 'ի ձեռն քահանայիս և խնդրուածօք ժողովրդեանս. և տուր սմա շնորհս և զօրութի, զի ամ որ արբցէ 'ի սմանէ' եղիցի 'ի բժշկութի հոգւոյ և մարմնոյ, և առողջութի ախտաժետաց: Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս, և սրբեա սբ խաչիւս, զի հօտք և խաշինք որք մերձեսցին և արբցեն 'ի սմանէ, եղիցի յանցաւութիւն և 'ի ծննդականութի. ուստի և նուէրս անուշութե քեզ ընծայս մատուցանեմք: Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս սբ խաչիւս, զի յանդս' ուր ցօղեսցի' տացէ տոհմականս շահեկանս, որ է նաշիհ սրբութե պատարագի քում տէրութեդ: Օրհնեա ✠ տէր, զջուրս զայս սբ խաչիւս, զի յամ

յորս ցօղեսցի 'ի բոյսս կամ 'ի տունկս՝ առաւել եւս պտղաբերութիւնք աճեսցեն 'ի շահաւորութիւն որդւոց մարդկան, եւ մեզ՝ յորոց 'ի սպաս պաշտաման քում զքոյդ քեզ մատուցանեմք, ամենայաղթ եւ ամենազօր թագաւոր, որ միշտ յամենայն արարածոց օրհնիս՝ ամենամբ երրորդութիւն, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, ամէն։

Եւ ապա զխաչն ընկղմեալ ջրովն երիցս, ասելով.

Օ*րհնեսցի* ✠ *եւ սրբեսցի ջուրս այս յանուն հօր եւ որդւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ. ամէն։*

Քարոզ։

արէ. Ս*ուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։*

Աղօթք։

Քհ. Պ*ահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն։* Ա*րժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր եւ ընդ սուրբ հոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։*

Օ*րհնեալ Տէր։* Հ*այր մեր, որ յերկինս։*

ԿԱՆՈՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԱՌՆԵԼՈՑ

ԿԱՄ

ՑԻՇԱՏԱԿ ՄԵՌԵԼՈՑ Ի ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԱՂՔԱՏԱՑ

Սկսեն սաղմոս լա ։

Երանի, ում թողութի եղեւ մեղաց . եւ ծածկեցան ամ յանցանք նորա ։

Երանի այն՝ որում ոչ համարեսցի տր զմեղս նորա . եւ ոչ գոյ նենգութի 'ի բերան նորա ։

Լռեցի ես, եւ մաշեցան ամ ոսկերք իմ՝ առ աղաղակել ինձ առ տր զօրհանապազ 'ի տուէ եւ գիշերի ։

Ծանրեաց ձեռն քո 'ի վերայ իմ . դարձայ 'ի թշուառութիւն, զի հարան յիս փուշք ։

Զմեղս իմ ցուցից քեզ, եւ զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն ։

Ասացի՝ թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ . եւ դու թողցես զամ ամբարշտութիս մեղաց իմոց ։

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամ սրբք 'ի ժամ ընդունելի ։

Բայց միայն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցի ։

Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղութէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինեւ ։

Ցնծութի իմ, փրկեա՛ զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս ։

Իմաստուն արարից զքեզ, եւ խելամուտ 'ի ճանապարհ՝ յոր եւ գնասցես . եւ հաստատեցից 'ի վերայ քո զաչս իմ ։

Մի՛ լինիք որպէս զձի և զջորի • զի ոչ գոյ 'ի նոսա իմաստութի՛ • 'ի սանձս և 'ի դանդա-նաւանդս ձմլեսցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին ։

Բազում տանջանք են մեղաւորաց • բայց որք յուսան 'ի տ՟ր՝ ողորմութի՛ տ՟ն շուրջ եղիցի զնոքօք ։

Ուրախ եղերուք և ցնծացէք արդարք, 'ի տ՟ր պարծեցարուք ամենեքեան՝ որք ուղիղ էք սրտիւք ։

Փռք • Եւ ևս խաղաղութե՛ զտ՟ր աղաչեսցուք ։

Եհ • Օրհնութի՛ և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ ։

Սաղս ասէն զօրհնութէն Եզեկիայի ։

Ես ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես 'ի դրունս դժոխոց ։

Թողի զա՟մ յետին իմ, և ասացի թէ այլ ոչ ես տեսից զփրկութի՛ տ՟ն յերկիր կենդանեաց • և ոչ ես տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք համա-դերձ ։

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ • այսուհե-տև թողի լքի զա՟մ զկեանս իմ ։

Ել գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն՝ որ քակէ զտաղաւար • և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել ։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որ-պէս 'ի ձեռս առիւծու • այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ • զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ ։

Որպէս ծիծառն այնպէս ճչեցի, որպէս զաղաւ-նի այնպէս մնչեցի • զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ ։

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տ՟ր ա՟ծ իմ • որ փրկ-

կեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս ան-
ձին իմոյ ։

Տէր, վասն այսորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթու-
ցեր զանձն իմ. դարձուցեր զոգի իմ, մխի-
թարեցայ և կեցի ։

Ահա ՚ի խաղաղութենէ դարձաւ դառնութիւն իմ.
փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ըն-
կեցեր յետոյ զա̃մ զկեանս իմ ։

Զի ոչ եթէ որ ՚ի դժոխս են՝ խոստովան առնիցին
առ քեզ. և ոչ եթէ մեռեալք օրհնեսցեն
զքեզ, և ոչ յուսասցին ՚ի Ճշմարտութիւնս քո
ամենեքեան՝ որ իջանեն ՚ի դժոխս ։

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ Տ̃ր. որպէս
և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատ-
մեսցեն զարդարութիւնս քո, Տ̃ր փրկութե̃ իմոյ ։

Եւ ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի̃
նոր զա̃մ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տա-
Ճարիդ Ա̃յ ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Երգ. Եւ ևս խաղաղութե̃ զՏ̃ր աղաչեսցուք ։

՚Քահանայն ծունր արկանէ, և ասէ.

Օրհնութի̃ և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն
ս̃բ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Եւ ասէն շարականն հանգստեան.

Որ երկայնամիտ ես տէր. քաղցր և ա-
նոխակալ. հանգո զհոգի քո ծառայից. զի
մի դարձցի ունայն ամաչեցեալ՝ յաւուրն ա-
հեղ՝ ատենին ։ Զյիշատակ հրաժարելոցն ի
հաճոյս քեզ ընկալցիս. և զուխտս մեր ըն-
կալ՝ որպէս զաբելին՝ զնոյին և զաբրահա-

մեռն. զի՜ մի՛ ։ Ի՛ խորամն քում սիրողաց հան-
գուցես ըզ՚ծառայս քո. և զհոգիս նոցա զա-
սեսցես ընդ սուրբս քո. զի մի՛ դարձցի՛ս։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վ՟ն 'ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏ՟ր աղաչեսցուք ։ Տ՟ր ողորմեա։

Վ՟ն լսելի լինելոյ Տ՟ն Ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏ՟ր ։

Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ Ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զՏ՟ր ։

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏ՟ր ։

Վ՟ն զի մի ընդ խոտանս դասեսցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զՏ՟ր ։

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր ։ Յիշ։ Եւ ես միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեայց։

Աղօթք ։

Քհ. Ընկալեալ եմք առաջի քոյ բարերար և բազումողորմ Ա՟ծ, և աղաչեմք ա՟մ սրտիւք մերովք, և խնդրեմք զթողութիւն 'ի քէն. որպէս խոստացար ծառայից քոց և ասացեր, զամենայն զոր ինչ խնդրիցէք հաւատով յանուն որդւոյ 'ի հօրէ՝ տացի ձեզ, շնորհեա՛ և այժմ հաւատացելոցս 'ի քեզ, և կատարեա՛ 'ի բարի զխնդրուածս մեր. զի 'ի քեզ եմք ապաւինեալ։ Եւ քո առատ ողորմութե՟դ մխիթարեա՛ զմեզ 'ի կեանս յայսմիկ. և առաջնորդեալ հասո՛ յանՃառ երկնից արքայութ՟դ, 'ի փառաբանութի և 'ի պատիւ ամենայնը երրորդութե՟դ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սա ապա ասէն սաղմոս ծդ ։

կց․ Ահա ած օգնական իմ, և տր ընդունե- լի հոգւոյ իմոյ ։

ժե․ Ած յանուն քում կեցո՛ զիս, և ՚ի զօրութ՟ քում իրա՛ւ արա ինձ ։
Ած լո՛ւր աղօթից իմոց․ ո՛ւնկն դիր բանից բե- րանոյ իմոյ ։
Օտարք յարեան ՚ի վերայ իմ․ և հզօրք խնդ- րեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ ած առաջի իւրեանց ։
Ահա՛ ած օգնական իմ, և տր ընդունելի հոգ- ւոյ իմոյ ։
Դարձուցանել զչարն ՚ի թշնամիս իմ, ճշմար- տութբ քով սատակեա՛ զնոսա ։
Կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ․ խոստովան եղէց անուան քում տր, զի բա- րի է ։
Յամ նեղութե իմմէ փրկեցեր զիս․ և ՚ի թշնա- միս իմ ետես ակն իմ ։
Ալէլուիա, ալէլուիա ։

ընթերցուած յառակաց ։ (Դ․ գ ։)

Պատուեա՛ զտր ՚ի քոց արդար վաստակոց, և հանինա պտուղ ՚ի քոց արդարութե արմտեաց ։ Զի լցցին շտեմարանք քո լիութբ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առաւել եւս բղխեսցեն ։ Որդեակ, մի՛ լքանիր ՚ի խրատու տն․ և մի՛ լուծանիցիս, յանդիմանեալ ՚ի նմանէ ։ Զի զոր սիրէ տր, խրատէ․ տանջէ զամ որդի, զոր ընդունի ։

ընթերցուած 'ի գործոց առաքելոց։
(իդ. 14։)

Այնպէս պաշտեմ զՀայրենի ա͞ծն, հաւատացեալ ա͞մի՝ որ ինչ յօրէնսն և 'ի մարգարէս գրեալ է։ Ունիմ յոյս առ ա͞ծ. որում և դոքա իսկ ակն ունին, թէ յարութիւն լինելոց է արդարոց և մեղաւորաց. յորում և ես իսկ ճգնիմ անխիղճ միտս ունել առ ա͞ծ և առ մարդիկ յա͞մ ժամ։ Յետ բազում ամաց ողորմութիւնս եկի առնել յազգի իմ. և եւս պատարագս, որովք գտին զիս սրբեալ 'ի տաճարին։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։ (դ. 6։)

Սիրելիք, 'ի սոյն իսկ և մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով, և կենդանի լինիցին ըստ ա͞յ հոգւով։ Ամենեցուն վախճան մերձեալ է. զգաստացարո՛ւք այսուհետև, և լերո՛ւք զուարթունք յաղօթս։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա͞ծ ողորմեա՛ մեզ, և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո 'ի մեզ, և ողորմեա՛ մեզ։

սղմ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ժԹ. 1։)

Տէրն մեր յի͞ս ք͞ս

Մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. և ահա այր մի անուն կոչեցեալ զակքէոս, և նա էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն. և խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՛վ իցէ յի͞ս, և ոչ կարէր 'ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ։ Եւ ընթացեալ յա-

ռաջս՝ ել ՚ի ժանտաթզենին, զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն խոյ անցանելոց էր: Իբրև եկն ՚ի տեղին, հայեցաւ ՚ի վեր յս՝ և ասէ ցնա. զակքէ փութա՛ էջ այտի, զի այսօր ՚ի տան քում՝ արժան է ինձ ագանել. փութացաւ և էջ, և ընկալաւ զնա ուրախութբ: Իբրև տեսին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել: Եկն եկաց զակքէոս, և ասէ ցտր. տր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին: Ասէ ցնա յս. այսօր եղև փրկութի տանս այսմիկ, քանզի և սա որդի աբրահամու էր: Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Եւ սարկաւագն քարոզէ:

Վասն դառնալոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի ՚ի բարերար տեառնէ մերմէ զտր: Տր ողորմեա:

Վասն փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտութէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զտր աղ:

Վասն ամ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զտր աղ:

Վասն որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փապարս բնակեալ են ոք հարքն մեր զտր աղ:

Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութբ կատարեն զամ ժամանակս կենաց իւրեանց զտր աղ:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քս ննջեցին, զտր: Յիշ:

Եւ ես միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեայ:

Աղօթք:

Քհ. Տէր երկնաւոր բարեգութ և ողորմած,

քաղցր առ ամենեսեան՝ որ խնդրեն 'ի քէն. Հայեաց 'ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, որ ապաւինիմք 'ի քո բարերարութ̃իդ: Ընկա՛լ ողորմու̃բ քոյով զպատարագս՝ զոր մատուցանեմք հաւատացեալքս 'ի քեզ, առ յիշատակ ննջեցելոցն յանուն քո̃ոք: Ո՛վ դու ես ա̃ծ մեր, որ հաստատեցեր 'ի սիրտս մեր զայս յարութ̃ե, զհատուցումն բարեաց ամենեցուն՝ որ հաւատասցեն զալստեան միածնիդ քո: Դու տ̃ր ա̃ծ մեր, որ յաղթեալ 'ի մարդասիրութ̃դ քումմէ՝ առաքեցեր յանքնին ծոցոյ քո զմիածին որդի քո, որ եկն և գնեաց զմեզ 'ի ծառայութ̃է մեղաց. և եղև իբրև զմեզ մարդ, և հրաւիրեաց զմեզ յորդեգրութ̃ի հօրդ երկնաւորի: Մատոյց զինքն պատարագ կամօք քովք, և եբարձ զկարիս մարդկութ̃ե մերում, հաշտեցուցանել զտարագրեալքս 'ի քեզ 'ի ձեռն հեղման արեան իւրոյ: Համբարեցաւ ընդ մեռեալս՝ 'ի գերեզմանի դնելով անապականաբար, զմահացեալսն 'ի սկզբանէ կորզեաց 'ի ձեռաց մահու. յարեաւ սքանչելապէս, և մշտնջենաւոր կենդանութ̃ն հաղորդս արար զմահկանացու բնութ̃իս մեր իւրոյ ա̃ծութ̃ն: Եւ այժմ, տ̃ր ա̃ծ մեր, օրհնեա՛ ✠ զպատարագս զայս, առաքելով զաներևոյթ աջ քո. և հանգո՛ զկամս ընդունողու̃ե քո զմատուցօղքս, առհաւատչեայ ընդունել զհանգիստ փոխեցելոցն՝ զոր աւանդեցեր 'ի պատրաստեալ բնակութ̃իս անճառ բարեացդ: Լցո՛ քո անճառ շնորհօք, բազմապատիկ ցնծու̃բ, որք հաղորդք հանդիպեցան այսմ խրախու̃եսս: Ոաւալեսցին ընդ մեզ պարակցու̃բ բանակք զուարթնոցն, բազմելով 'ի վայելս հաշտարար կամաց քոց. որպէս զի երկոքումբք հրճուանօք բերկրեսցին հոգիք հանգուցելոցն՝ ազդմամբ շնորհաց հոգւոյն, որ

անզեղջ ես 'ի փառաւորութեան որ կամօք իւրեանց ընծայեցին զքոյդ քեզ: Պայծառացո՛ անմնուաղելի փայլմամբ զհոգիս այնոցիկ՝ յորոց անուն կատարեն աղօթքս և պատարագքս, բարեխօսութեամբ ընտրելոց քոց՝ որք արեամբ բանականօք մատուցին զինքեանս քեզ ընդունողի Տեառն, և տեսանել, և 'ի քոյոց հատուցմանցդ վայելել 'ի փառս՝ որ այժմ ոչ երևին: Ընդ որոյ ամենեքին գոհացողական փառաւորութեամբ և երկրպագութեամբ փառաբանութիւն մատուցանեմք ամենայն Երրորդութեանդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնութիւն սեղանոյ հոգեհանգստեան:

Քհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ առիթ սիրոյ պատրաստեցեր քո ծառայիցս՝ բարեպաշտիլ առ քեզ սեղանովք բարութեան: Խնդրեմք 'ի քէն Տէր, և աղաչեմք. ընկալ և օրհնեա ✠ զուխտ պատարագիս այսորիկ, որպէս զաբելին, զնոյին, և զաբրահամուն. և յիշատակեա զհոգիս հանգուցելոցն ընդ սուրբս քո 'ի փառս քո: Շնորհեա զբարի պարգևաց քոց հատուցումն. ընկալ ըղձնուէրս զայս 'ի մէնջ յանուն Տէր խաչին, սրբոյ սիոնի, և սրբոյ յարութեան. զի և մեք գոհանալով զգթութեանց քոց, փառաւորեսցուք զամենօրհնեալ անուն քո: Յիշեա Տէր ողորմութեամբ քո զմատուցող պատարագիս, և կատարեա 'ի բարի զխնդրուածս սորա, և հաստատ զողորմութիւն քո յաւիտենից՝ որ յամենայնի կարող ես: Եւ քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Սուրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ԳԱՌՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ ՏԱՂԱՒԱՐԱՑ ԶԱՏԿԻՆ

Սւէն սաղմոս կէ :

կդ. Ողջակէզս ուղղալիցս մատուցից քեզ խոյովք և խնկովք, և քեզ մատուցից զուարակս և նոխազս :

կե. Աղաղակեցէք առ ա՟ծ ա՟մ երկիր. սաղմոս ասացէք անուան նորա, և տուք զփառս օրհնութե՟ն նորա :

Ասացէք ա՟յ, որպէս զի ահեղ են գործք քո. ՚ի բազում զօրութե՟ն քում ստեցին քեզ թշնամիք քո :

Ամենայն երկիր երկիրպագցեն քեզ. սաղմոս ասասցեն քեզ, և սաղմոս ասասցեն անուան քում :

Եկայք և տեսէք զգործս ա՟յ. որպէս զի ահեղ են խորհրդովք՝ քան զամենայն որդւոց մարդկան :

Որ դարձոյց զծով ՚ի ցամաք. և ընդ գետս անցցեն յոտանաւոր :

Անդ ուրախ եղիցուք մեք ՚ի նա, որ տիրէն զօրութե՟բ իւրով յաւիտենից :

Աչք նորա ՚ի հեթանոսս հային. որք դառնացուցին զնա՝ մի՛ բարձրասցին յանձինս իւրեանց :

Օրհնեցէք հեթանոսք զա՟ծ մեր. լսելի՛ արարէք զձայն օրհնութե՟ն նորա :

Նայն որ ետ զանձն իմ ՚ի կեանս, և ոչ ետ դո-ղութիւն ոտից իմոց ։

Փորձեցեր զմեզ ա͞ծ և քննեցեր, որպէս և քննի արծաթ ։

Իջուցեր զմեզ յորոգայթ, եդիր նեղութիւնս ՚ի թիկունս մեր․ և անցուցեր զմարդիկ ՚ի վե-րայ գլխոց մերոց ։

Անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր, և հաներ զմեզ ՚ի հանգիստ ։

Մտից ՚ի տուն քո պատարագօք․ տաց քեզ զուխտ իմ, զոր խոստացան քեզ շրթունք իմ, զոր բերան իմ խօսեցաւ ՚ի նեղութեան ։

Զողջակէզս ուղղալիցս մատուցից քեզ խոյօք և խնկօք․ և քեզ մատուցից զուարակս և նո-խազս ։

Եկայք լուարուք ինձ, և պատմեցից ձեզ, ամե-նեքեան՝ ոյք երկնչիք յա͞յ, զոր ինչ արար ան-ձին իմոյ ։

Առ նա բերանով իմով կարդացի․ և բարձր ա-րարից զնա լեզուաւ իմով ։

Զմեղս թէ տեսանէի ՚ի սրտի իմում, մի՛ թէ լուէր ինձ տ͞ր ։

Վասն այսորիկ լուաւ ա͞ծ, և նայեցաւ ՚ի ձայն խնդրուածաց իմոց ։

Օրհնեալ է ա͞ծ՝ որ ոչ ՚ի բացեայ արար զա-ղօթս իմ, և ոչ զողորմութիւն իւր յինէն ։

Փառք Հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Աղօթք ։

Քհ․ Տէր մեր, որ ՚ի պատկերս օրհնեալ յա-գեցաք երկնային կերակրով երկնային սեղա-նոյս, ընծայեմք քեզ զմիս գոհանս, և աղա-չեմք զի օրհնեսցես ✠ զսա ՚ի պարարութեան և ՚ի վայ-

եւս մարմնոց բանիւ բերանոյ մեր, որով կոչեմք զքո սուրբ անունդ, եւ դրոշմեմք զնշան ՚սբ խաչիս. եւ որք ընդունիմք զսա 'ի քո շնորհացդ, յա̃մ ժամ կալցուք զքեզ կերակուր հոգւոց յանձինս մեր, շնորհօք տ̃ն մերոյ յի̃ ք̃ի, ընդ որում քեզ հօր եւ հոգւոյդ ս̃բյ վայելէ փառք իշխանութի̃ն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քարոզ:

սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտ̃ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե̃ իւրոյ. ամենակալ տէր ա̃ծ մեր, կեցո́ եւ ողորմեա́:

Աղօթք:

քհ. Պահպանեա́ զմեզ, ք̃ս ա̃ծ մեր, ընդ հովանեաւ ՚սբ եւ պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա́ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեաց: Արժանաւորեա́ գոհութե̃ փառաւորել զքեզ ընդ հօր եւ ընդ ՚սբյ հոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տ̃ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՒ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Մաէն սաղմոս կէ ։

կյ․ Թեւք աղաւնւոյ արծաթապատ, և թիկունամէջք նորա 'ի դոյն ոսկւոյ ։

ժխ․ Յարիցէ Ած, և ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա․ փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա ։

Որպէս պակասէ ծուխ, պակասեսցին․ որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց Այ ։

Արդարք ուրախ եղիցին և ցնծասցեն առաջի նորա, և զուարճասցին յուրախութեան իւրեանց ։

Օրհնեցէք զԱծ, և սաղմոս ասասջիք անուան նորա․ ճանապարհ արարէք այնմիկ՝ որ նստի ընդ արևմուտս, և Տէր է անուն նորա ։

Ցնծասցեն առաջի նորա, և խռովեսցին յերեսաց նորա ։

Որ հայրն է որբոց և դատաւոր այրեաց, Ած 'ի տեղւոջ սրբութեան իւրում ։

Ած բնակեցուցանէ զմիակրօնս 'ի տան, և հանէ զկապեալս քաջութեամբ իւրով․ նոյնպէս և զդառնացօղս՝ որ բնակեալ են 'ի գերեզմանս ։

Ած, ընդ ելանել քեզ առաջի ժողովրդեան քո, ընդ անցանել քեզ ընդ անապատ, երկիր շարժեցաւ ։

Քանզի և երկինք ցօղեցին յերեսաց Այ 'ի Սինէ՝ առաջի Այ Իսրայէլի ։

Մինչև կամոց պատրաստեցեր ած ժառանգու-
թիւն քում. թէպէտ հիւանդացաւ, սակայն
դու հաստատեցեր զնա, և գազանք քո բնա-
կեսցեն 'ի նմա ։

Պատրաստ արարեր քաղցրութբ քո աղքատի
ած. տր տացէ զբան, ոյք աւետարանեն զօ-
րութբ բազմաւ ։

Թագաւոր զօրութեց սիրելոյ, զգեղեցկութի
տան քո բաժանել յաւարի. թէպէտ և
ննջեսջիք 'ի մէջ վիճակաց ։

Թևք աղաւնւոյ արծաթապատ, և թիկնա-
մէջք նորա 'ի գոյն ոսկւոյ ։

'Ի գումարել երկնաւորին զթագաւորս 'ի վե-
րայ նորա, ձիւնասցին 'ի սաղմոն ։

Լեառն այ լեառն պարարտ, լեառն մածեալ,
և լեառն պարարտ. և զինչ կարծէք լերինք
հպարտացեալք ։

Լեառն, ընդ որ հաճեցաւ ած բնակել 'ի նմա.
քանզի և տր իսկ բնակեսցէ 'ի նմա 'ի սպառ ։

Կառք այ բիւրապատիկք. հազարք ուղղիչք, և
տր 'ի նոսա 'ի սինէ սրբութէ իւրմէ ։

Ել 'ի բարձունս, և գերեաց զգերութի. առ ա-
ւար, բաշխեաց պարգևս և ետ որդւոց մարդ-
կան. քանզի թերահաւատից ես բնակեալ
եղիցի 'ի նմա ։

Տէր ած օրհնեալ, օրհնեալ տր զօրհանապազ.
առաջնորդեսցէ մեզ ած փրկիչ մեր ։

Ած մեր ած կենարար, և 'ի տեառնէ են ելք
մահու ։

Բայց սակայն ած փշրեսցէ զգլուխ թշնամեաց
մերոց. և զհերս կարճնովլին, որ գնան յա-
նօրէնութե իւրեանց ։

Ասաց տր. 'ի խորոց անդնդոց դարձուցից, և 'ի
միջոյ ժանեաց զայն 'ի դուրս կորզեցից ։

Որպէս թացցի ոտն քո յարեան, եւ լեզուք շանց քոց յարենէ թշնամեաց քոց։

Երեւեցան գնացք քո ա̅ծ, գնացք ա̅յ թագաւորին մերոյ սրբոյ։

Կանխեցին իշխանք հանել զօրհնութի̅ ՚ի մէջ գուսանաց եւ դալկաց։

Յեկեղեցիս օրհնեցէք զա̅ծ, եւ զտ̅ր յաղբերաց իսրայէլի։

Անդ բենիամին ՚ի տղայութե̅ն զարմանալի, իշխանք յուդայ առաջնորդք նոցա, իշխանք զաբուղոնի, եւ իշխանք նեփթաղիմայ։

Հրամայեա՛ ա̅ծ զօրութե̅ քով. զօրացո՛ զայս, զոր հաստատեցեր ՚ի մեզ։

՚Ի տաճարէ քումմէ յերուսաղեմէ, քեզ մատուսցեն թագաւորք զպատարագս։

Սաստեա՛ ՚ի գազան եղեգան, ՚ի ժողովս զուարակաց եւ ՚ի դասս երնջոց։

Խոտեսցին այնոքիկ՝ որ ընտրեալ են արծաթով. ցրուեա՛ զհեթանոսս եւ ոյք կամին ընդ պատերազմ։

Եկեսցեն հրեշտակք յեգիպտոսէ. հնդիկք յառաջագոյն ձեռնտու լիցին առ ա̅ծ։

Թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք զա̅ծ, եւ սաղմոս ասացէք տ̅ն։

Ճանապա՛րհ արարէք այնմիկ, որ նստի յերկինս երկնից ընդ յարեւելս։

Ահա տացէ զձայն իւր ՚ի ձայն զօրութե̅. եւ տո՛ւք զփառս տ̅ն։

՚Ի վերայ իսրայէլի մեծվայելչութի̅ նորա. զօրութի̅ նորա մինչեւ յամպս երկնից։

Սքանչելի է ա̅ծ ՚ի վ̅ր ս̅րց իւրոց, ա̅ծ իսրայէլի։

Նա տացէ զօրութի̅ հաստատութի̅ ժողովրդեան իւրոյ. օրհնեալ է ա̅ծ։

Փառք հօր։ Այժմ եւ միշտ։

Եւ — սարկաւագն ժողովրդ ։

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։
Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ եւ ողորմեսցի ։
Գ․ Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ․ Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ 'ի ձեռն օրինացն հրամայեցեր մատուցանել Աստուածութեան քում հաւս աղաւնիս եւ տատրակս, որ է օրինակ Ճշմարտութեան ։ Իսկ մեք պատուական արեամբ միածնի քո ազատեցաք 'ի ձեռն հոգւոյդ սրբոյ. եւ մեք հաւատացեալքս 'ի քեզ մատուցանեմք զհաւս զայս 'ի հաճոյս քեզ ։ Ընկալ եւ օրհնեա ✠ զսա, եւ յառողջութիւն պարգեւեա. եւ արա արժանի օրհնել եւ փառս մատուցանել Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ․ Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ ։

Քհ․ Պահպանեա, զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սրբ եւ պատ ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻ

Նախ ասէն սաղմոս կէ։

Ա՟ծ ողորմեա մեզ, եւ օրհնեա զմեզ. երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ, եւ ողորմեա մեզ։
Ծանուցանել յերկրի զճանապարհս քո, յազգս ա՟մ զփրկութիւն քո։
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ա՟ծ. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՟մ։
Ուրախ եղիցին եւ ցնծասցեն ազգք, զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութ՟ի, եւ ազգաց երկրի դու առաջնորդես։
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ա՟ծ. գոհասցին զքեն ժողովուրդք ա՟մ։
Երկիր ետ զպտուղ իւր. եւ օրհնեաց զմեզ Ա՟ծ Ա՟ծ մեր։
Ա՟ծ մեր օրհնեսցէ զմեզ. եւ 'ի նմանէ երկիցեն ա՟մ ծագք երկրի։

Փառք Հօր։ Այժմ եւ միշտ։

Քարոզ։

Սրկ. Լուիցէ Տ՟ր ձայնի աղաչանաց մերոց, ամենակալ տէր Ա՟ծ մեր կեցուսցէ եւ ողորմեսցի։

Աղօթք։

Քհ. Օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ արարիչ ա՟մ արարածոց, որ արարեր զա՟մ արարածս քո բարի եւ

լաւ, և չիք 'ի նոսա խոտան. և ետուր 'ի պէտս պիտոյից որդւոց մարդկան: Արարեր և զաղս 'ի համատառութենէ երկրի և 'ի ժողովոց ջուրց: Նոյն արդ մեք առեալ զպարգևս քո մեծ, և գոհանամք զանուանէ քումմէ: Օրհնեալ ✠ տէր ողորմութեամբդ քո զաղս, զի յամենայն ինչ յոր և խառնեսցի սա, եղիցի մեզ 'ի սրբութիւն քաւութեան և 'ի թողութիւն մեղաց: Զի յամենայնի անդադար գոհութեամբ փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քարոզ:

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սրբով և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՂՈՂՈՅ

Որ ճաշակէ 'ի տօնի փոխման սուրբ աստուածածնին, յետ արձակման պատարագին ։

Բերեն յեկեղեցին, և բառնան ամանով 'ի վեր և առեն շարական. Ակ ։

Փառք սուրբ խաչին անճառելւոյն. սուրբ սիոնին անճառելւոյն. սուրբ յարութեանն անճառելւոյն ։

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց ։ Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զմեզ ։

Փառք սուրբ խաչին. անճ ։

Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և սրբոյ Հոգւոյն. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Փառք սուրբ խաչին. անճ ։

Ընթերցուած յառակաց ։ (Գ. 9 ։)

Պատուեա զՏէր 'ի քոց արդար վաստակոց, և հան նմա պտուղ 'ի քոց արդարութեան արմտեաց ։ Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առաւել եւս բղխեսցեն ։

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կբ․ 8։)

Այսպէս ասէ տ̃ր․ երդուայ 'ի փառս իմ և 'ի զօրութ̃ի բազկի իմոյ, եթէ ոչ տաց զցորեան քո և զկերակուր 'ի ձեռս թշնամեաց քոց, և ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝ յորում դուն վաստակեցեր․ այլ որ ամփոփեսցին՝ կերիցեն զնա, և օրհնեսցեն զտ̃ր․ և որ ժողովեսցին զնա՝ արբցեն 'ի սրահս սրբութ̃ե իմոյ, ասէ տ̃ր։

Պօղոսի առաքելոյ յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(զ․ 18։)

Եղբարք՝ որք ապաստան եղեաք բուռն հարկանել զհանդերձեալ յուսոյն, զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց․ որ և մտանիցէ 'ի ներքին կողմն վարագուրին, ուր կարապետն մեր յս̃ եմուտ վասն մեր, ըստ կարգին մելքիսեդեկի եղև քահանայապետ յաւիտենից ։ Քանզի այս մելքիսեդեկ թագաւոր էր սաղիմայ, քահանայ ա̃յ բարձրելոյ․ որ ել ընդ առաջ աբրահամու, յորժամ դարձեալ գայր 'ի կոտորածէ թագաւորացն, և օրհնեաց զնա․ որում և տասանորդս յամէ ետ աբրահամ ։ Նախ թարգմանի թագաւոր արդարութ̃ե, ապա թագաւոր սաղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութ̃ե․ անհայր անմայր չհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց, և ոչ կատարած կենաց․ նմանեալ որդւոյն ա̃յ, կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր ։ Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա, որում և աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն․ և որք յորդւոցն ղևեայ զքահանայութ̃ին առնուն, պատուէր ու-

նին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն , այսինքն է զեղբարս իւրեանց , թէպէտ և ելեալ իցեն յերանացն աբրահամու : Իսկ չհամարեալն յազգս 'ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ , և զնա՝ որ զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց . զի առանց ա̃մ հակառակութե̃ նուազն 'ի լաւէ անտի օրհնեսցի :

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Ա̃ծ ողորմեա՛ մեզ , և օրհնեա՛ զմեզ . երևեցո՛ զերեսս քո 'ի մեզ , և ողորմեա՛ մեզ :

տղէ . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յովհաննու . (ժե . 1 :)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ .

Ես եմ որթն ճշմարիտ , և հայր իմ մշակ է . ա̃մ ուռ՝ որ յիս է և ոչ բերէ պտուղ , կտրէ զնա . և ա̃մ՝ որ բերէ պտուղ , սրբէ զնա : Դուք արդէն իսկ ս̃ր էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ : Կացէք յիս , և ես 'ի ձեզ . որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ՝ եթէ չիցէ հաստատեալ յորթն , նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք : Ես եմ որթ , և դուք ուռ . որ հաստատեալ է յիս , և ես 'ի նա , նա բերէ պտուղ յոյժ . զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք առնել : Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս , ել նա արտաքս իբրև զուռն , և ցամաքեցաւ . և ժողովեն զնա , և 'ի հուր արկանեն , և այրի : Եթէ կայցէք յիս , և բանքն իմ 'ի ձեզ կայցեն , զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք , և լինիցի ձեզ : Յայսմիկ փառաւորեցաւ հայր իմ , զի պտուղ յոյժ բերիցէք , և եղիջիք իմ աշակերտք :

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր :

Ապա սարկաւագն քարոզէ.

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։

Գոհացարո՛ւք զամենաբարերարն Աստուծոյ յաղագս պարգևելոյ մեզ առատապէս զպտղաբերութիւն բուսոց և տնկոց արարածոց իւրոց։ Աղաչեսցուք և վասն երախայրեացս առաջի եդելոց ողկուզաց խաղողոյս. որպէս զի օրհնութեամբն, որով օրհնեաց զարարածս իւր, շնորհեսցէ զսա մեզ ՚ի կերակուր և յարբուցման ուրախութեան և յառողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ՝ ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ իւրոյ, և կենդանարար խաչի և թաղման և յարութեան նորա։ Բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, ուստի առաւ մեզ պտուղ կենաց և անմահութեան Յիսուս Քրիստոս. Տէր ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

ծէ. *Տէր ողորմեա։*

Եւ ապա ասէ քահանայն ողջոյն, ուր ասացեալ է մէջն Ներսեսի հայրապետին ձայն օրհնութեան խաղողոյ։

Տէր Աստուած հայր անսկիզբն, անեղ և անմահ բնութիւն, ինքնագոյ և գոյացուցիչ ամենայն եղելոց յանգոյից, որ ՚ի յերրորդում աւուր արարչութեան քո հրամայեցեր երկրի բուսուցանել տունկս և բոյս զանազան պտղաբերութեանց, ՚ի պէտս զգայականի և բանական կենդանեաց. ընդ որս և զքո անուանեալ դրախտին վայելչութեան ծառս տնկեցեր, ՚ի բնակութիւն և ՚ի վայելս բանականի բնութեանս. զորս և օրհնեցեր ըստ Աստուածային բանին, եթէ ետես Աստուած՝ զի բարի են յոյժ, և օրհնեաց զնոսա։ Իսկ ՚ի յանցանելն զպատուիրանաւ քո՛վ յաղագս հրաժարեցուցեալ պտղոյն Ճաշակման,

զա՟ծայինն քո օրհնութ՟ին՝ որ 'ի վերայ երկրի և պտղոց նորա՝ յանէծս դարձուցեր, ասելով ցա-դամ՝ թէ անիծեալ լիցի երկիր 'ի գործս քո ։ Այլ զայս արդարապէս դատեցաւ. զի որպէս յետ գլխոյն մահու՝ անկարելի է անդամոյն 'ի կեանս մնալ, ըստ այսմ անկարելի էր զկնի գլխոյն զգալի արարածոցս մարդոյն մեղօք մեռանելոյ՝ ծառայական բնութ՟ե երկրի 'ի կենդանարար բանի քո օրհնութ՟ե կալ անփոփոխելի ։ Իսկ յորժամ զծածկեալ հայրական սէր քո յայտնեցեր առ ազգս մարդկան՝ առաքելով զորդի քո միածին, զի բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն յեսեայ ըստ մարմնոյ, և ելցէ ծաղիկ վայելուչ և անուշահոտ յանարատ կուսէն մարիամայ, բերցի պտուղ կենաց և անմահութ՟ե մահկանացու բնութ՟ե՝ որ 'ի վերայ խաչին, օրհնեցեր դարձեալ նովաւ զտիեզերս ա՟մ ըստ անսուտ խոստման քո՝ որ առ հօրն հաւատոյ աբրահամու եղև, թէ 'ի զաւակի քո օրհնեսցին ա՟մ ազգք երկրի ։ Այլ եթէ դատապարտութ՟ի անիծիցն ընդ իշխանիւն՝ ամենայնի որոց ընդ իշխանութ՟ե նորա էին՝ տիրեաց, քանի ևս առաւել ընդ մարդկային բնութ՟ես օրհնութ՟ե՝ զգայական բնութիք արարածոյ հաղորդք գտանիցին վերստին օրհնութ՟եց ա՟ծայնոց ։ Այս առաւել քան զա՟մ՝ պտուղ ողկուզայ խաղողոյ, որոյ արիւն արժանաւոր եղև մեծագունի շնորհաց օրհնութեան՝ նիւթ փրկական արեան միածնի որդւոյ քո լինելով, որով գնեալ ազատեցաք 'ի ծառայութ՟ե մեղաց և մահու. զոր 'ի վերնատանն խորհրդոյ առեալ 'ի ձեռս՝ օրհնեաց ասելով, այս է արիւն իմ. ընդ որում և ա՟մ համասեռք նորին նովին պտղովս ընկալան զկատարեալ օրհնութ՟ին ։ Այլ արդ, տ՟ր, նովին օրհնութ՟ին՝ որով զւարի եղեալ արարածս առ 'ի

քէն օրհնեցեր յառաջին արարչութեանն և յերկրորդումն, օրհնեա՛ ✠ տէր և այժմ ըզնուիրեալ պտուղս երախայրեաց, և զնորոգ զողկոյզս խաղողոյս ըստ հնոյ քահանայուէ ահարոնի. զի ըստ որում օրհնադրեցեր տոհմին իսրայելի 'ի ձեռն մովսիսի՝ ընծայել զառաջին պտուղս ա̃մ պտղաբերաց առաջի քո 'ի խորանն վկայութեան, որպէս զի մասնաւոր ընծայիւքն՝ բոլորն ընկալցի պտուղ զօրհնութի̃ քո, այսպէս և ընդ այսմ նուիրեալ պտղոյ խառնեալ միացո՛ զաստուածային և զհոգևորական քո զօրհնութիւն. զի ընդ նիւթականիս այս ճաշակմամբ՝ և շնորհ իմանալի քո օրհնութեան ընդ հոգի ճաշակողացս 'ի սմանէ միասցի յորմէ անմահացեալք ընդ անմահիցն դասուց, միշտ փառաւորեսցուք զքեզ հանդերձ որդւով և ամենասուրբ հոգւովդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Օրհնեալ ես որդի և բան հօր, ճառագայթ անճառելի լուսոյն, կերպարան և պատկեր սկզբնատպին աներևութին աստուծոյ, գոյակից նմին և արարչակից 'ի գոյացուցանել և 'ի զարդարել զարարածս. որ ասացեր բանիւ, և եղեն. հրամայեցեր, և հաստատեցան. զի իմանալն քո և կամելն՝ գործ է կատարեալ: Որ և զտկարն 'ի տունկս փայտից զորթն՝ զօրաւոր քան զբարձրագոյնսն յաղագս պտղոյն օգտակարութեան յօրինեցեր, այլ և գերագունից օրինակաւ պատուեցեր զնա, զի զքեզ անուա-

նեցեր որթ, և զառ 'ի քեզ կապակցեալսն հաւատով և սիրով՝ ուռ, և զհայր քո՝ տածող և մշակ. զի զպտղաբերման յօժարական գործով սրբէ և մաքրէ յականայից կրից չարին ներգործութեանց ըստ յառաջնորդացն օրինի, և զանպտուղսն 'ի բաց յատանէ 'ի նիւթ յաւիտենական հրոյն: Ցուցեր զսա մարգարէիւք լուծիչ տրտմութեան և պատճառ ուրախութեան. զի գինի ուրախ առնէ ասաց հայր քո ըստ մարմնոյ, և որդի նորա հրամայէ տալ գինի որոց 'ի տրտմութեան: Զոր և ետուր 'ի վերնատանն զուրախարարն գինի զարիւն քո, և զիմաստութեան բաժակ հոգւոյն. որով արբեալ դասք առաքելոյն, մոռռուակեցին տրտմեցելոց յոգի որդւոց ադամայ: Նշանակեաց զայս խորհուրդ և մելքիսեդեկ՝ հաց և գինի նահապետին աբրահամու մատուցանելով: Զսոյն ծանուցեր և նոյի, տրտմեցելումն յաղագս ապականութեան աշխարհի տալով զսա 'ի մխիթարութիւն. քանզի տնկեաց այգի առաջին, որպէս ասէ գիր, և արբ 'ի գինւոյն և զմայլեցաւ արդարն: Այլ թէպէտ և առ 'ի քէն պարգևս բարեաց, սակայն յանիմաստ վարողաց սովաւ յարբեցութիւն՝ 'ի պատճառս չարեաց անձանց իւրեանց փոփոխեալ լինի, որպէս և այլք բազումք 'ի բարիոք արարածոց: Եւ արդ, տէր, զընծայեալ պտուղ ողկուզիս 'ի տաճար փառաց անուանդ քո սրբոյ օրհնեա՛ ✠ որպէս 'ի սկզբանն ըստ ճոխին օրհնութեան, որ դնեալ եղև 'ի մէջ ողկուզաց, յոր օրհնութիւն տեառն գոյր 'ի նմա. և շնորհեա՛ ամենեցուն՝ որոց ճաշակեն յառ 'ի քէն օրհնեալ պտղոյս աստի՝ զառողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ: Օրհնեա՛, տէր,

զնուիրատուս նորոգ պտղոյ ընծայիս, և փոխատրեա՛ նոցա ընդ անցաւորիս այսմ պտղոյ զանմահական կենացն ունել զվայելս: Օրհնեա՛, տր, և զտունկս որթոյն, յորոց հատեալ ողկոյզքս օրհնուէ, և ընծայեցան յեկեղեցի քո տր. և արա՛ զնոսա լինել քաջաբերս և բազմաբեղունս 'ի պտղաբերութի ըստ բարի և պարարտ երկրին: Նմին պահեա՛ տր զանդս այգեստանեացն, ուստի իցեն պտուղ ընծայիցս այսոցիկ, յամ պատահարաց՝ որ գան 'ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց, 'ի կարկտէ, յեղեմնարկու սառամանեաց, 'ի խորշակահար հողմոց բռնութէ, 'ի ճճեաց վնասակարաց, և յամ հարուածոց: Որպէս զի վայելեալք 'ի նիւթեղէն արարածոց քոց յայսմ աշխարհի 'ի փառս քո, զոր շնորհեցեր 'ի մնունդս ծառայից քոց, արժանի եղիցուք յայնմ աշխարհի ուտել և ըմպել 'ի բերոյ իմանալի որթոյդ 'ի սեղան արքայութե հօր քո, ըստ անսուտ 'ի քէն խոստմանն, 'ի պատիւ և 'ի փառս հօր քո և հոգւոյդ սրբոյ. որում փառք և զօրութի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ յաւարտելն՝ երիցս անգամ խաչանագրէ զողկոյզն, և ապա բաշխեսցէ:

ԿԱՆՈՆ

ԶԱՐՄՏԻՍ ՍԵՐՄԱՆՑ՝ ԶՃԵՂՋ՝ ԶԿԱԼ, ԵՒ ԶՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ո՛չէն սաղմոս կդ :

Կց . Հովիտք բազում արասցեն ցորեան , աղա-
ղակեսցեն և օրհնեսցեն :

Փխ . Քեզ վայել է օրհնութիւն ա՛ծ ՚ի սիովն .
և քեզ տասցին աղօթք յերուսաղէմ :
Լուր աղօթից իմոց , զի առ քեզ ամենայն մար-
մին եկեսցէ :
Բանք անօրինաց զօրացան ՚ի վերայ մեր . զամ-
բարշտութիւս մեր դու քաւեսցես :
Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար , և բնակես-
ցեն ՚ի գաւիթս քո :
Լցցուք մեք ՚ի բարութենէ տան քո . սուրբ
է տաճար քո , սքանչելի արդարութբ :
Լուր մեզ ա՛ծ փրկիչ մեր , յոյս ա՛մ ծագաց
երկրի , և որ ՚ի ծով հեռի :
Ո պատրաստէ զլերինս զօրութբ իւրով , և զգե-
ցեալ է զօրութիւն :
Ո խռովեցուցանէ զմեծութիւն ծովու , և զձայն
ալեաց նորա ցածուցանէ :
Խռովեսցին հեթանոսք , և երկիցեն բնակիչք
երկրի ՚ի նշանաց քոց :
Ելս առաւօտու , ընդ երեկոյս զուարճասցին .
հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր զնա , և բա-
զում արարեր զմեծութիւն նորա :
Գետն ա՛յ լի եղև ջուրբ . պատրաստ արարեր

զկերակուր նորա, զի այսպէս է պատրաստութիւն։

Զակօս նորա արբեցուցեր, և բազում արարեր զարմտիս նորա։

Ի ցօղել նորա՝ զուարթ եղիցի բոյս նորա. օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութեամբ քո։

Դաշտք քո լցցին պարարտութեամբ. պարարտասցին գեղեցկութիւնք անապատի։

Բլուրք ցնծութիւն զգեցցին, և զգեցցին խոյք մաքեաց։

Հովիտք բազում արասցեն ցորեան, աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յառակաց։ (Է. 9։)

Պատուեա զՏէր 'ի քոց արդար վաստակոց, և հան նմա պտուղ 'ի քոց արդարութեանց արմտեաց։ Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առաւել եւս բղխեսցեն։

Ընթերցուած 'ի Յովելեայ մարգարէէ։ (Բ. 21։)

Քաջալերեա՛ց երկիր, խնդա՛ և ուրա՛խ լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել իւր ընդ քեզ. քաջալերեա՛ց երէ վայրի, զի դալարացան դաշտք անապատի. զի ծառ ետ զպտուղ իւր որթ և թզենի ետուն զզօրութիւս իւրեանց։ Որդիք Սիովնի, ցնծացէք և ուրա՛խ լերուք 'ի Տէր Աստուած ձեր. զի ետ ձեզ կերակուր արդարութեան, և տեղեաց 'ի ձեզ անձրև կանուխ և անագան իբրև զառաջինն։ Եւ լցցին կալք ձեր ցորենով, և զեղցին հնձանք ձեր գինւով և իւղով. և հա-

տուացէ ձեզ փոխանակ ամացն , յորս եկեր մա-րախն և ջորեակն և թրթուրն , զօր իմ մեծ՝ զոր առաքեցից 'ի վերայ ձեր . և ուտելով կերի-ջիք և յագեսջիք . և օրհնեսջիք զանուն Տ̃ն Ա̃յ ձերոյ , որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս . և մի ևս ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան :

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս : (Թ . 10 :)

Այլ այն՝ որ պարգևէ սերմ սերմանահա-նաց և հաց 'ի կերակուր , պարգևեսցէ և բազ-մացուսցէ զսերմանիս ձեր , և աճեցուսցէ զար-դիւնս արդարութ̃ե ձերոյ . յա̃մի մեծացեալք ա̃մ առատութ̃ք , որ յօրինէն մեօք գոհութ̃ի ա̃յ : Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ ոչ միայն առ 'ի լնուլ զպակասութ̃ի սրբոցն է , այլ առաւե-լուլ բազմօք գոհութ̃ի ա̃յ :

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

'Ի կարդալ իմում լուաւ ինձ ա̃ծ ըստ ար-դարութ̃ե իմոյ :

Տղ . Ալէլուիա օրթլ :

Աւետարան ըստ Մարկոսի . (Դ . 26 :)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս ասէ .

Այսպէս է արքայութ̃ի ա̃յ , որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր . և ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ , և սերմանիքն բու-սանիցին և աճիցեն . և նա ոչ գիտէ թէ եր-կիրն ինքնին բերէ զպտուղ , նախ զխոտն , և ա-պա զհասկն , և ապա զցորեանն ատոք 'ի հաս-կին : Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն , վաղվա-

ղակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք ։
Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Քարոզ ։

Սրկ. Լուիցէ տ՟ր ձայնի խնդրուածաց մերոց,
ընկալցի զաղաչանս մեր ամենեցուն, զտ՟ր աղա-
չեսցուք ։

Է. Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ ամենակալ վասն
ա՟մ սքանչելի բարերարութեց քոց, զոր 'ի սկըզ-
բանէ մինչև ցայսօր ցուցեր ազգի մարդկան ։
Որ արարեր զերկինս և զերկիր, զծով և զցա-
մաք, և զա՟մ որ 'ի նոսա . և հրամայեցեր բա-
նիւ քոյով և ասացեր, բուսուսցէ երկիր զբան-
ջար խոտոյ՝ ա՟մ սերմանեօք հանդերձ, և ծառ-
պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի և ըստ նմա-
նութեան . և եղև այնպէս ։ Զոր տեսեալ թէ
ահա բարի է, օրհնեցեր ամենասուրբ բերա-
նովդ, աճել և լնուլ զերկիր ։ Օրհնեա՛ ✠ տէր
և այժմ ողորմութ՟բ քով մեծաւ զսերմանիս
զայս՝ հանդերձ սերմանահանօքս ։ Օրհնեա՛
և զսեր երկրիս մերոյ, զայգւոյ և զծառոյ, զար-
տոյ և զմարգաց, որպէս ասացեր հոգւովդ քով
սրբով 'ի բերանոյ մարգարէին՝ եթէ երկինք լուի-
ցէ երկրի, և տացէ զլիութիւն ցորենոյ և գի-
նւոյ և ձիթոյ . և նորօք լցցի ժողովուրդ իմ ։
Գիտեմք տէր՝ զի առատ ես 'ի պարգևս քո,
տաս սերմ սերմանողաց, և հաց 'ի կերակուր
մարդկան ։ Նաև արդ մեք առնումք զպարգևս
քո, գոհանամք զանուանէ քումմէ ։ Օրհնեա՛
տ՟ր զամպս, զի քաղցրութ՟բ ցօղեսցեն յանդս
մեր ։ Օրհնեա՛ տէր զերկիր, զի բուսուսցէ

զքոյս շայեկանութե ։ Օրհնեա՛ տր զանդս , զի սնուցանիցեն զպտուղս առանց ամ փնասու ։ Օրհնեա՛ տր զմշակս , զի առողջութբ ժողովեսցեն զարմտիս ։ Օրհնեա՛ տր և զպսակս տարւոյ քաղցրութե քո , զի խաղաղութբ կատարեսցի ամ լիապէս ։ Եւ մեք արարածք քո՝ անարատ ձեռաց քոց ստեղծուածք՝ առաւելեալ մեծապէս պարգևօք բարերարութբ քո , բարեբանութբ և գոհացողական օրհնութեամբ փառս վերառաքեսցուք հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Խաղաղութի ամն ։ Ա.յ երկր ։

Տէր ած ամենակալ , որ վերածես զամպս 'ի ծագաց երկրէ , և զփայլատակմունս յանձրևս առնես . հանես զհողմ 'ի գանձուց քումմէ . որ կոչես զջուրս ծովու , և հեղուս զնա 'ի վերայ երեսաց երկրի ։ Խնդրեմք 'ի քէն տր , և աղաչեմք զքեզ և վերագոչեմք , և երկրպագեմք խոստովանելով զմեղս մեր , և հայցեմք 'ի քէն զառատ ողորմութիդ . բաց զսահմանս երկնից , առաքեա՛ զամպս՝ ցօղել անձրև . զուարճացո՛ զամենայն երկիր ։ Գթա՛ 'ի ծերս և 'ի մանկունս և 'ի տղայս 'ի ստնդիայս , 'ի ծառայս և յաղախնայս , յուստերս և 'ի դստերս , և յամ անասունս երկրի , և յամ կենդանիս վայրենիս , զորս մեզ 'ի ծառայութիւն ետուր ։ Ողխեսցէ երկիր զողորմութի , բուսուսցեն դաշտք զխոտ անասնոց , հանցէ զհաց 'ի կերակուր ։ Աղաչեմք զքեզ տր զօրութեց , ած ած , հաց կենաց , երկնային մանանայ , անծախելի պտուղ . որ ակնարկութբ քո լցուցանես զդաշտս երկնաւոր պարարտութբ , հայեա՛ց 'ի վերայ սերմանցս այսոցիկ , որ կարողդ ես և առանց սերման շնորհել հասկս . որ բաւականդ ես և առանց հացի կերակրել

զքաղցեալս․ որ հրամայես երկրի պտղաբերել ու 'ի յայտնութիւն սքանչելեաց քոց․ արա՛ Տէր, 'ի վերայ սերմանցս այսոցիկ սքանչելիս․ օրհնեա՛ զպսակ տարւոյ քաղցրութեան քո․ աճեցո՛ զարդիւնս ծառայից քոց։ Քանզի դու ես աղբիւր անսպական, օրհնութիւն անբաւելի, ամպ խաղաղական, ցօղ բժշկութեան․ քանզի աչք ամենեցուն 'ի քեզ հային, և դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու։ Եւ որք կերիցեն, հանցեն զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ Սրբոյ․ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Սրկ․ Սբ̄ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ։

Ժղ․ Պահպանեա՛ զմեզ, Քն̄ Ա̄ծ մեր, ընդ հով։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ
ՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Սաղմոս, ընթերցուած և աւետարան վերին կանոնին ասա՛։

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն․

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն Ա̄ծ, զի օրհնեսցէ զսերմանիս և զարդիւնս ծառայից իւրոց․ ամենակալ Տէր Ա̄ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Գ․ Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ․ Օրհնեալ ես մարդասէր Ա̄ծ, որ վասն մեր մարդ եղեր, և օրհնեցեր զհացս և զձկ-

նիս, զսերմն անդոց և զպտուղ ծառոց ։ Օրհնեա՛ ✠ տէր ողորմութեամբ զպտուղս զայս, և սրբեա՛ սրբութեամբ, որ յաղագս նախահօրն Ճաշակմանն ՚ի պտղոյն դառնութեան՝ քաղցրացուցեր մեզ, և զջուրն կենդանութեան յառաջ նշանակեցեր ՚ի կանա Գալիլեացւոց ։ Օրհնեալ և սրբեալ արբուցեր քոյոց աշակերտացդ, և քաղցրարբոյց բաժակաւն փոխեցեր ՚ի գինի անոյշ, և սուրբ արքայութեանդ արժանի արարեր ։ Որով եղեր ողկոյզ բարի, և Ճմլեցար ՚ի վերայ խաչին, և արբուցեր զհաւատացեալքս ուրախութեան բաժակաւն ՚ի յորթոյդ քաղցրութեան ։ Օրհնեա՛ տէր ողորմութեամբ քով զգործող այգւոյս, զպտուղ անդոց սոցա առատացո՛ ցնծութեամբ և ուրախութեամբ, զստացուածս սոցա օրհնեա՛ ․ զի որք առնուցուն ՚ի սմանէ, լցցին պարգևօք սր հոգւոյն, և քեզ հանցեն զօրհնութիւն և զփառս այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Սրկ․ Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ ։
Քհ․ Պահպանեա՛ զմեզ, քս ած մեր, ընդ հով ։
Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ
ՇԵՂՋ ԵՒ ԿԱԼ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Ասեն սաղմոս ՃԳ ։

Կց․ Արբուցանէ զլերինս ՚ի շտեմարանաց իւրոց, ՚ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր ։

Քհ․ Օրհնեա՛ անձն իմ զտէր ․ տէր ած իմ մեծ եղեր յոյժ ։

Խոստովանութիւն և մեծվայելչութիւն զգեցար. արկար զլոյս որպէս զօթոց, ձգեցեր զերկինս որպէս խորան. և յարկար 'ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա:

Որ դնէ յամպս զգնացս իւր, և շրջի նա 'ի վերայ թեւոց հողմոց:

Որ առնէ զհրեշտակս իւր հոգիս, և զպաշտօնեայս իւր 'ի հուր կիզելոյ:

Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաստատութեան իւրոյ, զի մի՛ սասանեսցի յաւիտեան:

Խորք որպէս զգեստ վերարկու է նորա. 'ի վերայ լերանց կացցեն ջուրք:

'Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, և 'ի ձայնէ որոտալոյ քումմէ սարսիցեն:

Ելանեն լեռնանամն՝ և իջանեն դաշտանամն, 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա:

Սահման եդիր՝ և ոչ անցանեն, և ոչ ևս դառնան 'ի ծածկել զերկիր:

Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ձորձորս. 'ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք:

Արբուցանել զա̃մ գազանս վայրի.. յագեսցին ցիռք 'ի ծարաւս իւրեանց:

Ընդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն. և 'ի մէջ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց:

Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց իւրոց. 'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր:

Բուսուցեր զխոտ 'ի լերինս, զդալարի 'ի ծառայութիւն մարդկան:

Հանել զհաց յերկրէ. գինի ուրախ առնէ՝ իւղ զուարթ, և հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ:

Յագեսցին ծառքն տ̃ն, և մայրքն լիբանանու՝ զորս դու տնկեցեր:

Ընդ թռչունք երկնից ձագս հանիցեն. և բոյն արագլի ապաւէն է նոցա:

Լերինք բարձունք են եղջերուաց , և վէմք ապաւէնք նապաստակաց :

Արարեր զլուսին վասն ժամանակի . արեգակն ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ :

Արարեր զխաւար , և եղև գիշեր . 'ի նմա գնան ա̃մ գազանք անտառի :

Կորիւնք առիւծուց մռնչեն և յափշտակեն . և խնդրեն յա̃յ զկերակուրս իւրեանց :

'Ի ծագել արևու ժողովին , և 'ի մորիս իւրեանց դադարեն :

Ելանէ մարդ 'ի գործս իւր , և 'ի վաստակս ձեռաց իւրոց մինչև յերեկոյ :

Որպէս զի մեծ են գործք քո տ̃ր . զա̃մ ինչ իմաստութ̃բ արարեր . և լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք :

Այս ծով մեծ և անդորր . 'ի սմա են սողունք , որ ոչ գոյ թիւ , գազանք մեծամեծք և մանունք . 'ի սմա և նաւք գնան , վիշապն զոր ստեղծեր՝ խաղալ նմա :

Ամենեքեան քեզ սպասեն . և դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու :

Տաս դու նոցա , և կերակրին . բանաս զձեռն քո , կերակրես զամենեսեան կամօք քովք :

Դարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ , և խռովին . հանես զոգի 'ի նոցանէ , պակասեն և 'ի հող դառնան :

Առաքես զոգի քո , և ստանաս զնոսա . և նորոգես զերեսս երկրի :

Եղիցին փառք տ̃ն յաւիտեան . տ̃ր ուրախ եղիցի յարարածս իւր :

Ո հայի յերկիր , և տայ դողալ սմա . մերձի 'ի լերինս , և ծխեսցին :

Օրհնեցից զտէր 'ի կեանս իմ . սաղմոս ասացից ա̃յ իմոյ մինչև եմ ես :

Քաղցր եղիցի նմա օրհնութիւն իմ. և ես ուրախ եղէց 'ի տէր :
Պակասեսցին մեղաւորք յերկրէ, և ամպարիշտք մի ևս գտցին 'ի նմա. օրհնեա անձն իմ զտէր:
Փառք հօր : Այժմ և միշտ :

Քարոզ:

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութբ 'ի տնէ, զի տացէ մեզ կերակուր ուրախութե, և ցուցցէ զախտս մեր 'ի լիութե արարածոց իւրոց. ամենակալ տէր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Օրհնեալ ես տէր ած ամենակալ, արարիչ ամ արարածոց երևելեաց և աներևութից, և բանք քո անսուտ են. որոյ հեծանոցն 'ի ձեռին սրբէ զկալն, և ժողովէ զցորեանն 'ի շտեմարանս: Օրհնեա ✠ տէր ողորմութբ քո ըզկալս զայս և զշեղջս, որպէս օրհնեցեր զկալն Ոռնայի. և սրբեա զսա յամ պղծութեց. և մի առներ զսա հաց մեղաց մեզ և անօրէնութե, այլ արա զսա մեզ հաց օրհնութե առ 'ի կերակուր ուրախութե. որպէս զի նովաւ առաւելեալ 'ի փառս քո, գոհացողական ձայնիւ փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:
Սրկ. Մեք խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ:
Քհ. Պահպանեա զժողովուրդս քո, քս ած:
Օրհնեալ տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՎԱՍՆ ԵՐԱՇՏՈՒԹԵԱՆ

Տէր ա՟ծ մեր, որ յաղագս առ քեզ նախանձուն՝ լուար եղիայի մարգարէին, ըստ ժամանակի երկրի անձրեւակուլ անձրեւախափան լինել հրամայեցեր: Իսկ դարձեալ յաղագս նորա խնդրոյ ցօղ պտղազգեստ շնորհեցեր: Դու տ՟ր ամենայնի, զքո ինքեան գթութիդ բարեխօս ունելով՝ անձրեւ ըստ կամաց քոց պարգեւեա՛ ժառանգութե՟ քում, և զբազմամեղութիւն մեր անտե՛ս արա. և զանձրեւս քո առաքեա՝ որք պէտս ունին և խնդրեն: Ուրա՛խ արա զերեսս երկրի յաղագս աղքատաց ժողովրդեան քոյ, և յաղագս տղայոց և անասնոց, և այնոցիկ՝ որք ակն ունին տալ նոցա կերակուր 'ի ժամու. զի դու ես ա՟ծ մեր ա՟ծ, և քո է ողորմելն և կեցուցանել: Եւ քեզ փառս մատուցանեմք հօր և որդւոյ և հոգւոյդ ս՟բ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Ս՟ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛ զմեզ, ք՟ս ա՟ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատ:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Կ Ա՛ Ն Ո՛ Ն

ՎԱՍՆ ԽՈՍՏ ԱՄՊՈՅ ԵՒ ԿԱՐԿՏԻ ԵՒ ԱՅԼ ՑԱՍՄԱՆ ԵՒ ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ

Ասէն սաղմոս ժէ ։

Սիրեցից զքեզ Տ՟ր զօրութ՟ի իմ. Տ՟ր հաստա-
տիչ իմ, ապաւէն իմ և փրկիչ իմ։

Ա՟ծ օգնական իմ, և ես յուսամ 'ի նա. ապա-
ւէն իմ, եղջիւր փրկութ՟ե իմոյ, ընդունելի իմ է։

Օրհնելով կարդացից առ Տ՟ր, և 'ի թշնա-
մեաց իմոց ապրեցայց ։

Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու. և ուղխք
անօրէնութ՟ե խռովեցուցին զիս ։

Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս. և ժամանե-
ցին ինձ որոգայթք մահու ։

'Ի նեղութ՟ե իմում ես առ Տ՟ր կարդացի, և
առ Ա՟ծ իմ աղաղակեցի ։

Լուաւ ինձ 'ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի ա-
ղօթից իմոց. և աղաղակ իմ առաջի նորա
մտցէ յականջս նորա ։

Խռովեցաւ և դողաց երկիր, և հիմունք լերանց
սասանեցան և խռովեցան. զի բարկացաւ 'ի
վերայ նոցա Ա՟ծ ։

Ել ծուխ 'ի բարկութենէ նորա. և հուր յե-
րեսաց նորա բորբոքեցաւ, և փայլատակունք
հատան 'ի նմանէ ։

Խոնարհեցոյց զերկինս և էջ. և մէգ 'ի ներ-
քոյ ոտից նորա ։

Ել 'ի քրովբէս և թռաւ. սլացաւ նա 'ի թևս
հողմոց ։

Եդ զխաւար 'ի ծածկոյթ իւր, և շուրջ զնովաւ են յարկք իւր. և խաւարային ջուրբ մինչև յամպս օդոց:

'Ի փայլատակել նորա առաջի նորա, ամպք անցուցին զկարկուտ և զկայծակունս հուր:

Որոտաց տ̃ր յերկնից, և բարձրեալն ետ զձայն իւր 'ի կարկուտ և 'ի կայծակունս հուր:

Առաքեաց զնետս իւր, և ցրուեաց զնոսա. յաճախեաց զփայլատակունս իւր, և խռովեցոյց զնոսա:

Երևեցան աղբերք ջուրց, և յայտնեցան հիմունք աշխարհի:

'Ի սաստէ քումմէ տ̃ր, և 'ի շնչել հոգւոյ բարկութ̃ե քո:

Առաքեաց 'ի բարձանց, և ընկալաւ զիս. ընկալաւ զիս 'ի ջուրց բազմաց:

Փրկեսցէ զիս տ̃ր 'ի թշնամեաց իմոց հզօրաց և յատելեաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս:

Ժամանեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց. եղև տ̃ր հզօրիչ իմ, և եհան զիս յանդորր. և փրկեաց զիս տ̃ր, զի կամեցաւ զիս:

Հատուսցէ ինձ տ̃ր ըստ արդարութ̃ե իմում. ըստ ամբծութ̃ե իմում հատուսցէ ինձ:

Ես պահեցից զճանապարհս տ̃ն, և ոչ ամպարշտեցայց յա̃յ իմմէ:

Ամենայն իրաւունք նորա առաջի իմ են. և զարդարութի̃ իւր ոչ 'ի բացէ արար յինէն:

Եղէց և ես ամբիծ ընդ նմա. և զգուշացայց յանօրէնութ̃է իմմէ:

Հատուսցէ ինձ տ̃ր ըստ արդարուե̃ իմում, ըստ սրբութ̃ե ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց:

Ընդ սրբոյն ս̃բ եղիցես, ընդ առն ամբծի ամբիծ եղիցես, ընդ ընտրելումն ընտրեալ եղիցես, և զթիւրսն կործանեսցես:

Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես. և
զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհեցուցանես:
Դու լուսաւոր առնես զճրագ իմ. Տ՟ր ա՟ծ իմ,
լո՛յս արա ինձ 'ի խաւարի:
Քև փրկեցայց 'ի փորձութենէ. աստուծով իմով
անցից ընդ պարիսպս:
Ա՟ծ իմ, անբիծ են ճանապարհք նորա. և բանք
Տ՟ն ընտրեալ են, և ապաւէն ամենեցուն՝
որք յուսան 'ի նա:
Զի ո՞վ է ա՟ծ բաց 'ի Տ՟նէ. կամ ո՞վ է ա՟ծ
բաց յա՟յ մերմէ:
Ա՟ծ, որ զգեցուցեր ինձ զօրութի՟ւն. և եդիր յամ-
բծութե՟ն զճանապարհս իմ:
Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի, և
'ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս:
Ուսուցեր զձեռս իմ 'ի պատերազմ. և արա-
րեր զբազուկ իմ որպէս զաղեղն հաստ. և
ետուր ինձ զպաշտպանութի՟ւն փրկութե՟ն քո:
Աջ քո ընկալաւ զիս, և խրատ քո կանգնեաց
զիս իսպառ. և խրատ քո ուսուսցէ զիս:
Ընդարձակեցեր զգնացս իմ 'ի ստորև իմմէ. և
ոչ տկարացան շաւիղք իմ:
Հալածեցից զթշնամիս իմ, և հասից նոցա. և
ոչ դարձայց 'ի նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զն՟ս:
Նեղեցից զնոսա, և այլ մի՛ կարասցեն կեալ.
և անկցին 'ի ներքոյ ոտից իմոց:
Զգեցուցեր ինձ զօրութի՟ւն 'ի պատերազմի. զյա-
րուցեալսն 'ի վերայ իմ՝ ներքոյ իմ արարեր:
Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր. և զա-
տելիս իմ սատակեցեր:
Աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա.
կարդացին առ Տ՟ր, և ոչ լուաւ նոցա:
Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ.
և որպէս կաւ գռեհաց կոխեցից զնոսա:

Փրկեսցէ զիս տր 'ի հակառակուէ ժողովրդոց. և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց:

Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի, ծառայեաց ինձ. և 'ի լուր ականջաց լուաւ ինձ:

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան, և կաղացան 'ի շաւղաց իւրեանց:

Կենդանի է տր, և օրհնեալ է ած. և բարձր եղիցի ած փրկութե իմոյ:

Ած է որ խնդրէ զվրէժ իմ, և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինև:

Փրկիչ իմ 'ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց. յայնցանէ որ յարուցեալ էին 'ի վերայ իմ՝ բարձր արարեր զիս. և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս:

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ 'ի հեթանոսս. և անուան քում սաղմոս ասացից:

Մեծ արարեր զփրկութի թագաւորի նորա. առնել ողորմութի ընդ օծելոյ նորա ընդ դաւթի, և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչև յազգ:

Դարձեալ ասեն սաղմոս ծդ:

Ած յանուն քում կեցո զիս, և 'ի զօրութե քում իրաւ արա ինձ:

Ած լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ:

Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ. և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ ած առաջի իւրեանց:

Ահա ած օգնական իմ. և տր ընդունելի հոգւոյ իմոյ:

Դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութբ քով սատակեա զնոսա:

Կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. խոստովան եղէց անուան քում տր, զի բարի է:

Յամ նեղութե̃ խնդի փրկեցեր զիս . և 'ի թշնա
միս իմ ետես ակն իմ ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Քարոզ ։

Սրկ . Աղաչեսցուք զմարդասէրն Ած , զի դար- ձուսցէ զօրութեան բարկութե̃ իւրոյ . հայեսցի 'ի պաղատանս ծառայից և աղախնեայց իւրոց . և գթացեալ 'ի մեզ՝ տացէ մեզ զխնդրուածս , և մի 'ի սպառ բարկասցի մեզ վասն մեղաց մերոց . այլ գթացեալ յորդորածս իւր , կեցուսցէ զմեզ շնորհօք ողորմութե̃ իւրոյ . ամենակալ տր Ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Ճ . Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ . Նայեա 'ի մեզ բազումողորմ Ած քաղցր և անոխակալ . որ երկայնամիտդ ես առ ամե- նեսեան , որ խնդրեն արտասուալից հառաչ- մամբ . դարձ առ մեզ Ած փրկիչ մեր , և դար- ձո զօրութի 'ի ծառայից քոց . մի ըստ մեղաց մերոց առներ մեզ , և մի ըստ անօրէնութե̃ մե- րում կործաներ զմեզ . զի դու ես բազումո- ղորմ Ած , որ զզջանաս 'ի վերայ չարեաց մարդ- կան ։ Արդ աղաչեմք զքեզ տր Ած փրկիչ մեր և յոյս և ապաւէն և խնամիչ կենաց մերոց . հայեաց հաշտ ակամբ քո 'ի ծառայքս քո , որք խնդրեմք 'ի քէն . արգել զբարկութիւն զայս 'ի մէնջ բարե- խօսութբ տր Ածածնիդ և ամ սբց քոց . զի և մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զոր- դի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Սրկ . Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր , զի սովաւ ։

Քհ . Պահպանեա զմեզ , քս Ած մեր , ընդ հով ։

Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՋՐՀՈՐ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Առնու ժամահայրն զխաչն եւ զաւետարանն եւ եր-թայ ՚ի ջրհորն։ Խնկարկէ զբերան հորոյն, եւ ասեն շարական. Դ.Կ։

Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց հոգեւոր, իջեալ ի բարձանց. զանապական պարգեւս քո բաժանեցեր յառաքեալսն։ Որ ի վերայ ջուրցն գոլով ստեղծանէիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս աստու-ծոյ։ Որ զարդարեալ նորոգես միշտ զընտիր քո զեկեղեցի. պահպանեա շնորհաց քո պարգեւօք փայլեն մանկունք սորա։

Եւ ապա ասեն սաղմոս ԻԸ։

Կց. Ձայն տն ՚ի վերայ ջուրց, եւ այ փառաց որոտաց. եւ տր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ժխ. Մատուցէք տն, որդիք այ, մատուցէք տն զորդիս խոյոց։

Մատուցէք տն զփառս եւ զպատիւ. մատուցէք տն զփառս անուան նորա, եւ երկիր պագէք տն ՚ի սրահ սրբութեան նորա։

Ձայն տն ՚ի վերայ ջուրց, եւ այ փառաց որո-տաց. եւ տր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ձայն տն զօրութեամբ, և ձայն տն մեծվայելչութեամբ:

Ձայն տն փշրէ զմայրս. և մանրէ տր զմայրսն լիբանանու:

Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղատունկն լիբանանու. որ սիրելին է որպէս զորդիս միեղջերոյ:

Ձայն տն հատանէ զբոց 'ի հրոյ, ձայն տն շարժէ զանապատն, և խռովեցուցանէ տր զանապատն կադէս:

Ձայն տն հաստատէ զեղջերուս. և յայտնի առնէ զանտառս:

'Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն զփառս նմա:

Տր զջրհեղեղս զնստուցանէ և ցածուցանէ. Թագաւորեսցէ տր յաւիտեան:

Տր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ. և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութիւն:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած 'ի չորրորդ Թագաւորութենէ:
(Բ. 19:)

Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէէ. ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս և տէրդ իսկ տեսանէ. և ջուրքս չար, և երկիրս անզաւակ: Եւ ասէ Եղիսէէ. առէք առ իս կուժ մի նոր, և դիք այդր: Եւ բերին առ նա. և ել Եղիսէէ յականս ջուրցն, և արկ անդր աղ, և ասէ. այսպէս ասէ տէր, բժշկեմ զջուրդ զայդոսիկ, և մի ևս լիցի այտի մահ և անզաւակութիւն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր, ըստ բանին Եղիսէէ՝ զոր խօսեցաւ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուած։ (Ժ՟. 1։)

Ոչ կամիմ եթէ տգէտ իցէք, եղբարք, զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին, և ամենեքին ընդ ծովն անցին, և ամենեքին 'ի մովսէս մկրտեցան յամպն և 'ի ծովն. և ամենեքին զնոյն հոգևոր կերակուր կերան, և ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին. զի ըմպէին 'ի հոգևոր վիմէն՝ որ երթայր զհետ նոցա. և վէմն էր ինքն Քս՟։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։
Տեսին ամ՟ ծագք երկրի զփրկութի՟ այ՟ մերոյ։
Ոտէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Գ՟. 13։)

Տէրն մեր Յս՟ Քս՟

Յայնժամ գայ 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտիլ 'ի նմանէ. և յովհաննէս արգելոյր զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտիլ, և դու առ իս գաս։ Պատասխանի ետ Յս՟ և ասէ ցնա. թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ՟ արդարութի՟. և ապա թոյլ ետ նմա։ Եւ իբրև մկրտեցաւ Յս՟, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զհոգին այ՟՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր 'ի վերայ նորա։ Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

Փառք քեզ Տր՟ ած՟ մեր։

Եւ սարկաւագն ասէ ·

Եւ եւս խաղաղութեան զՏ՟ր աղաչեսցուք ։

Աղաչեսցուք զբարերարն Ա՟ծ, եւ խնդրեսցուք 'ի նմանէ, զի մաքրեսցէ զՋուրս զայս յամենայն աղտեղութենէ, եւ տացէ 'ի պէտս ծառայից իւրոց շնորհօք ողորմութեան իւրոյ · ամենակալ Տ՟ր Ա՟ծ մեր կեցո՛ եւ ողորմեա՛ ։

Գ · Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ · Տէր Ա՟ծ արարիչ ա՟մ արարածոց, որ զա՟մ յանգոյութ՟է 'ի գոյութ՟ի ածեալ յօրինեցեր · որ 'ի սկզբանցն լինելութեան արարածոց մշտնջենաւոր բանիւդ քո բաժանեալ զջրամած կամարն մասամբք գերագունից եւ ստորնայնոյն, եւ զմնացուածս փոքր 'ի շատէ զետեղեալ 'ի ժողովս իւրեանց · յոր բղխեալ աղբերք աղբերք զեռնոց 'ի հրամանէ քումմէ առ 'ի վայելումն մարդոյն ։ Եւ քան զա՟մ արարածս պատուեցեր զմարդն · ընդ որ չարացեալ չարն առ 'ի յորսալ յապականութի՟ եւ 'ի կորուստ՝ զոր 'ի քումմէ իմաստութ՟եդ բարի յօրինուածով զարդարեալ էր ։ Զոր միւսանգամ նորոգեցեր զհնացեալ պատկերս քո՝ իջմամբդ կամօք Հօր եւ հաճութ՟ե Հոգւոյն յանսկզբնական փառաց քոց, եւ զգեցեալ մարմին հողեղէն ըստ մերում բնութեան՝ եկիր 'ի լուացումն ամենասուրբդ 'ի մեղաց, եւ մաքուր եւ սրբիչ զՋուրս կացուցեր ։ Եւ 'ի ձեռն մարգարէին Եղիսէի օրհնեցեր ըզջուրսն չարաշունչս եւ մահականս · եւ մեծին Մովսիսի բաժանեալ գաւազանաւ՝ յօրինակ

խաչին՝ զյաղթող ջուրսն, և զթշնամին 'ի խորսն ընկղմեցեր : Ետուր քաղցրութիւն զջուրսն Մեռայ դառնաբուղխ, և լցուցեր զպապակումն ժողովրդեանն : Եւ այժմ, տէր բարերար, առաքեա զնոյն հոգի զշնորհաց 'ի ջուրս յայս և օրհնեա զսա անարատ աջովդ քո և զօրութեամբ կենդանարար խաչիդ 'ի ձեռն քահանայիս և խնդրուածօք ժողովրդեանս . և տուր սմա շնորհս և զօրութիւն, զի ամենայն որ արբցէ 'ի սմանէ, եղիցի 'ի բժշկութիւն հոգւոյ և մարմնոյ, և յառողջութիւն ախտաժետաց : Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս, և սրբեա սրբով խաչիւս, զի հօտք և խաշինք որք մերձեսցին և արբցեն 'ի սմանէ, եղիցի յանցաւութիւն և 'ի ծննդականութիւն . ուստի և նուէրս անուշունս քեզ ընծայս մատուցանեմք : Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս սրբով խաչիւս, զի յանդս՝ ուր ցողեսցի՝ տացէ տոհմականս շահեկանս, որ է նաշիհ սրբութեան պատարագի քում տէրութեանդ : Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս սրբով խաչիւս, զի յամենայն յորս ցողեսցէ 'ի բոյսս կամ 'ի տունկս, առաւել ևս պտղաբերութեամբ աճեսցեն 'ի շահաւորութիւն որդւոց մարդկան, և ամենեցուն՝ յորոց 'ի սպաս պաշտաման քում զքոյդ քեզ մատուցանեմք, ամենայաղթ և ամենազօր թագաւոր, որ միշտ յամենայն արարածոց օրհնիս՝ ամենայնիւ երրորդութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն :

*ՐԿԷ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ :

+ՀԿ. Պահպանեա զմեզ, քրիստոս աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ և պատ :

Օրհնեալ տէր : Հայր մեր, որ յերկինս :

ԱՂՕԹՔ

Ի ՎԵՐԱՅ ԵՐԴՄՆԱՍԽԱԼԱՑ

Գայ երդմնահարն զղջայեալ և խոստովանեալ, և քահանայն ասէ 'ի վերայ նորա զաղօթս զայս ։

Աստուած, որ զմարդոյ բնութիւն փոփոխական և տկար գիտես, և զառ 'ի մտածութենէ մերմէ խորհուրդս ճշմարտապէս ճանաչես՝ զառ 'ի խաբէութեանց մերոց եղեալս . որ անոխակալդ ես, արժանաւորեա՛ թողութեան որք յանդգնեցան յերդումն շաղախել . քանզի դու միայն գիտես զգաղտնիս սրտից մերոց ։ Խնդրեմք 'ի քէն՝ թողութիւն մեղաց գտանել սոցա և մեզ, քո անճառելի բարերարութեամբդ . քանզի օրհնեալ է անուն քո, և փառաւորեալ թագաւորութիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒՍԱՆԱՑ ԵՒ ԱՅՐԵԱՑ

ՑՈՐԺԱՄ

ԸՆԾԱՅԵՆ ԶԱՆՁԻՆՍ 'Ի ԿԱՐԳ ԿՐՕՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Բերեն զընծայեալն առաջի, և զզգեստսն՝ որ հարկէն է, զոր դնէ զգեստն 'ի նոյն հարկին : Եւ ասէ քահանայն զաղօթս օրհնութեան կուսից և այրեաց :

Աստուած, որոյ հաւատարիմ և արդար են խոստմունք քո, որ զիմ ուխտս կատարես. որ զզգեստ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան զգեցուցեր հաւատացելոց քոց. աղաչեմք զգթութիւն քո, զմաքրութիւն խոնարհութեան զգեստուս զգեցցի սա 'ի սրտի, և օտարասցի 'ի սիրոյ աշխարհի ազատ քո անդարձ հրաժարմամբ : Եւ դու օրհնեա ✠ զսա 'ի կարգ կուսութեան, և հաստատեա յիմանալի հայեցողութիւն. զի առցէ զսա հոգւով, և զզգուշութիւն կացցէ քո օգնականութեամբ 'ի պատիւ խոստմանց քոց՝ և յայսմ ժամանակի առանց մեղաց. և բարեբանութիւն փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

Եւ ապա օրհնէ զհանդերձն, ասելով զաղօթս :

Քհ. *Տէր Աստուած տուող բարութեան, որ առատ յամի հեղուս զօրհնութիւնս, աղաչեմք զքեզ խոնարհեալ օրհնեա ✠ զզգեստս զայս և սըր-*

րեալ, զի զգեցեալ աղախինս քո այս անուն ե-
րեւեսցի սովաւ 'ի կարգ կրօնաւորուԹե ընդ այլ
կրօնակից կանանս, եւ խառնեսցի 'ի միաբանուԹի
դասու նոցա: Շնորհօք տն մերոյ յի քի,
ընդ որում քեզ հօր ամենակալի եւ հոգւոյդ
սրբոյ վայելէ փառք իշխանուԹիւն եւ պատիւ
այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղուի ամցն: Ա. Ջ երկր:

Տէր ած ամենակարող, լո՛ւր աղաչմանց մե-
րոց. եւ 'ի զգեստս, զոր խնդրէ աղախին քո
ծածկոյԹ իւր, հեղումն շնորհի ցօղեսցի ա-
ռատ քո օրհնուԹբ. եւ օրհնեա ✠ զսա որպէս
մաքրեցեր զպատմուճանն ահարոնի, յորոյ 'ի
գրապանակն իջանէր շնորհք քո 'ի գլխոյն եւ 'ի
մօրուացն: Օրհնեա ✠ զսա որպէս օրհնեցեր
զպատմուճան սրբոց կրօնաւորաց, որք ըստ կա-
մաց քոց վարեցան յամի, եւ լիցի սա աղախնոյ
քում պատմուճան փրկուԹե, եւ նշան կրօնա-
ւորուԹե: Լիցի սա սմա սկիզբն փրկուԹե, եւ
կնիք ամրուԹե ընդդէմ նետից Թշնամւոյն.
զի տացէ պտուղ վաԹսնաւոր եւ հարիւրաւոր.
եւ փարԹամասցի սա եւ 'ի հանդերձելումդ:
Շնորհօք տն մերոյ յի քի. ընդ որում քեզ
հօր ամենակալի, հանդերձ կենդանարար եւ ա-
զատիչ հոգւովդ վայելէ փառք իշխանուԹի
եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւ:

Աղօթք՝ որ ասի յօրհնուԹի կուսանեայ դրայն, եւ ոչ
անձնամատուցեալ կանանց:

Տէր ած, հայեաց 'ի սա գԹուԹբ, եւ լի՛ց
պարգեւօք քո զաղախինս քո. զի զխոստումն կու-
սուԹե, զոր յանձն առնու, յաւիտեան պահես-
ցէ 'ի փրկուԹիւն իւր. շնորհօք տն մերոյ յի

քոյ · ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և ։

Խաղաղութիւն ամենեցուն ։ Լ․ Ձ երկր ։

Տէր քաղցր, որ սիրես զամբիծս, ամ̃ որ պահես զմնորդելկ նախախնամութ̃ք քո 'ի բանսարկուին մեքենայից · որ բանիւ քո զամ̃ արարեր և նորոգես, առաջնորդեա մեզ միշտ մնալ 'ի բարութիւն և յամբծութիւն վասն յուսոյ հանդերձեալ առագաստին հարսնութեան · և զսա՝ որ կապեցաւ 'ի կարգ մեռելութեան՝ ածցես 'ի դաս հրեշտակացդ պարուց ։ Տէ՛ր, նայեա 'ի վերայ աղախնոյս քո այս անուանս, զի զօրասցի 'ի ձեռն քո պատրաստել ինքեան տեղի հանգստեան · և որպէս տայ զանձն քեզ բարիոք յօժարութ̃ք զգալի մարմնով 'ի հարսնութիւն, գնասցէ 'ի կարգս հաւատոց, և խեթկեսցէ և յաղթահարեսցէ զախտ ինքնահաճութեան, և տացէ յօժարութ̃ք կացցէ 'ի սէր կուսութեան անշէջ լապտերաւ · դաստիարակեա զմիտս սորա, և տուր իմաստութիւն, որ ետուր շնորհս ողորմութեան քո ամ̃ ազգաց, որք են ընդ երկնաւ, և բազմացուցեր զնոսա իբրև զաստեղս երկնից՝ նորոգպտուղ, որդիք հաւատոյն աբրահամու · որք ոչ են յարենէ, և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ, այլ 'ի հոգւոյդ ծնեալք · նոյնպէս և զայս ետուր յաղթերել առատութեան քո յամ̃ միտս, պահել զինքեանս երկնաւոր առագաստիդ սուրբ հարսանեացն ։ Եւ որք գան յայս պարկեշտուի՝ տաս նոցին զօրհնութի անապականն հարսնութեան, և սիրով քո փառաւորես ։ Նոյնպէս և աղախնս քո այս հեռացաւ 'ի ցանկութեանց աշխարհի · եւ յերկրաւորս առագաստէ, և ուխտէ բարիոք կուսութ̃ք հաճոյ լինել քեզ արարչիդ · արդ պահեա զսա ստա ամբիծ յուխտ իւր · և

ընկալ 'ի պարս դասուց հրեշտակաց 'ի քո սուրբ առագաստդ, և յօթևանս անանց հարսանեացդ ընդ հարմնացեալ քեզ իմաստուն կուսանացն, որդի միշտ կուսին: Տէր ած, տո՛ւր աղախնոյ քո զքո օգնականութիւնդ. և կնքեա՛ զսա շնորհօք օրհնութես, ✠ լե՛ր սմա հովանի. և պահեա՛ 'ի դարանակալ թշնամւոյն, որ փութայ խաւարեցուցանել զծոյլս, և հնարի որոգայթել զկոյս: Տէր, տո՛ւր սմա համաձայր 'ի սուրբ հոգւոյդ պարգևաց, և խորհուրդ և ածպաշտութի. որպէս զի ազատ կուսութբ եռասցէ 'ի սէր քո, և կացցէ բարիոք վշտակցութեամբ, և անամբարտաւան հոգւով, և սրբութեամբ մարմնոյ և հոգւոյ՝ հոգասցի զհաճոյս կամաց քոց. փափաքեսցի անապական փառացդ, և պաշտեսցէ զքեզ ամբիծ սիրով: Դու տէր լցցես սմա փառք և խնդութիւն. և զօրացուսցես զդա 'ի սուգ, և ուսուսցես խորհել զերկնից, և փրկեսցես զսա յանխրատութէ: Տո՛ւր սմա համբերութի 'ի չարչարանս. և առատացո՛ զսա յաղքատութի. տո՛ւր սմա կերակուր 'ի քաղց, և բժիշկ 'ի հիւանդութիւն. քանզի 'ի քեզ է ամ ցանկութե աւարտումն, և դու քննես ըզսիրտս և զերիկամունս իմաստուն կուսից՝ որք սպասեն երկնային առագաստին լուցեալ լապտերօք, և պատրաստ ունին զիւղն՝ գալ ընդ առաջ երկնաւոր թագաւորին: Նոցին կարգս կացցէ և աղախինս քո, և վառեալ լապտերով փութասցի յերկնային հարսնարանդ՝ հեռացեալ 'ի դասէ յիմարաց. և մտցէ համարձակութբ ընդ դրունս առագաստին առ թագաւորդ քս, և յանանց խնդութիւնդ կացցէ ընդ գառինդ, փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Պարզեալ օրհնութիւն կուսից և այրեաց ։

Տէր սուրբ Հայր ամենակարող յաւիտենական ա՟ծ. աղաչեմք զքեզ վասն աղախնոյս քո, որ խոստացաւ կալ 'ի պաշտօն քո անապական մտօք, և մաքուր խորհրդով, խոնարհեա՛ ժողովել զսա 'ի միաբանութ՟ի և 'ի կարգ հարիւր քառասուն և չորս հազար կուսանացն՝ որք են 'ի լեառնդ սիոն ընդ գառինդ, յորոց բերանն ոչ գտաւ ստութիւն. նոցին և սա լիցի կցորդ՝ առաջի միածնի քոյ անբիծ գառինդ, տալ փառս քեզ հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Ստեփաննոս Պօղոսեան
ՍԵՐԵԲՐԱԿԵԱՆՑ
Աստրախան

ՎԱԽՃԱՆ

ԳԼԽԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Կանոն Մկրտութեան 1
Կանոն դրօշմ տալոյ 29
Աղօթք պսակ վերացուցանելոյ 'ի մկրտելոյ . . 37
Կանոն յորժամ շտապաւորեալ տղայ ածեն յեկեղեցի 39
Աղօթք 'ի հարթել տղայի 43
Կանոն նշան օրհնելոյ 46
Կանոն պսակի հանդերձ օրհնելոյ 52
Կանոն խաչքոխ առնելոյ 59
Կանոն կուսի պսակ առնելոյ 62
Կանոն օրհնութե բաժակի հարսանեաց . . . 79
Կանոն թագ վերացուցանելոյ 81
Կանոն երկրորդ պսակի, այրեացն ամուսնութե այրեաց 83
Կանոն յորժամ կինն 'ի տղաբերսն լինի դժուար . 90
Կանոն խոստովանութե յապաշխարութե հոգւոյ . 94
Աղօթք 'ի վերայ հիւանդաց և ջերմոտաց . . 96
Աղօթք 'ի վերայ այսահարաց 104
Աւետարանք բժշկութե.
Բորոտի 105
Գօսացելոյ 106
Այսահարի 106
Տեռատեսին 107
Կոյրի 108
Լուսնոտի 109
Ջերմոտի 110
Հիւանդ ծառայի 111
Հիւանդ դստեր 112

Ջրգողի 113
Հիւանդ որդւոյ 114
Անդամալուծի 115
Աղօթք սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ վ̅ բժշկ-
կութե̅ հիւանդաց 116
Կանոն հաղորդ տալոյ հիւանդաց 121
Կարգ օծութեան հիւանդաց 144
Կանոն յորժամ սկսանի հիւանդն աւանդել զհոգին . 151
Աւետարանք խաչելութե̅ ՚ի չորս գլուխ աւե-
տարանէ կարգաւ 158
Կանոն յորժամ հիւանդն աւանդէ զհոգին . . 174
Կանոն համօրէն աշխարհական ննջեցելոց առ
՚ի թաղումն 177
Կանոն երկրորդ աւուր այգուց աշխարհաթաղին . 236
Կանոն եօթն աւուր աշխարհաթաղին . . . 246
Կանոն հնգետասանեացն և քառասուներորդ ա-
ւուրն և տարելցի աշխարհաթաղին . 254
Կանոն զվախճանեալ տղայս առ ք̅ յուղարկելոյ 262
Կանոն տղայաթաղի այգուցն 300
Կանոն տղայաթաղի եօթն աւուրն և քառասու-
ներորդին և տարելցին 310
Կանոն յորժամ կրօնաւոր վախճանի այսպէս
յուղարկէն 317
Այգալոյ կրօնաւորի հասարակացն է. գէր յէջ 236
Կանոն յորժամ եպիսկոպոս կամ քահանայ կամ
ուխտի առաջնորդ կատարի մահուամբ,
այսպէս յուղարկեսցեն ՚ի ք̅ . . . 344
Կանոն երկրորդ աւուր այգուց քահանայաթաղին . 463
Երրորդ աւուր այգուցն 474
Չորրորդ աւուր այգուցն 480
Հինգերորդ աւուր այգուցն 488
Վեցերորդ աւուր այգուցն 494
Եօթներորդ աւուր այգուցն 500

Եթէ կամիս հնգետասանեիս կամ քառասունս
կամ տարելից կատարել, ըստ 'ի կարգաց
եօթնօրէիցս ասա՛:
Շարական յուղարկաւորելոյ ննջեցելոյն առ
'ի թաղումն 506
Կանոն գերեզման օրհնելոյ.
Շարական հանգստեան ԱՁ . . . 507
Շարական հանգստեան ԱԿ . . . 514
Շարական հանգստեան ԲՁ . . . 521
Շարական հանգստեան ԲԿ . . . 528
Շարական հանգստեան ԳՁ . . . 535
Շարական հանգստեան ԳԿ . . . 542
Շարական հանգստեան ԴՁ . . . 549
Շարական հանգստեան ԴԿ . . . 556
Երգ տեառն ներբողեան ասացեալ վասն ննջեցելոց . 563
Կանոն տան օրհնելոյ 'ի յունուարի վեց յա-
ւուր յայտնութեա՛ն տեառն 575
Երկրորդ աւուրն 576
Երրորդ աւուրն 578
Չորրորդ աւուրն 580
Հինգերորդ աւուրն 581
Վեցերորդ աւուրն 583
Եօթներորդ աւուրն 585
Ութերորդ աւուրն 586
Կանոն տան օրհնելոյ 'ի զատկի 588
Երկրորդ աւուրն 590
Երրորդ աւուրն 591
Չորրորդ աւուրն 593
Հինգերորդ աւուրն 594
Վեցերորդ աւուրն 596
Եօթներորդ աւուրն 598
Ութերորդ աւուրն 600
Կանոն խաչ օրհնելոյ 602
Կանոն ակեհ եւ մաղղմայ օրհնելոյ 626

Կանոն հանդերձեղէն սպաս օրհնելոյ, զմար-
գոյր և զսուրբ սեղանոյ ծածկոց, և
զայլ սրբութե զգեստս, զսաղաւարտ,
զշապիկ, զգօտի, զբազպան, զուրար,
զվակաս, զշուրջառ, զգոգնոց, և այլն . 628
Կանոն զնշխարս սրբոց 'ի հանգիստ դնելոյ . . 637
Կանոն օրհնութե յորժամ նոր դուռն դնեն ե-
կեղեցւոյ 642
Կանոն նշխարեաւ պատկեր օրհնելոյ 646
Կանոն ժամահար օրհնելոյ 654
Կանոն օրհնութեան նորակերտ գրոց . . . 657
Կանոն խունկ օրհնելոյ 662
Կանոն խաչալուայ առնելոյ 'ի բժշկութիւն ամ
բնութեց, անձանց, բուսոց և պտղոց, հա-
ւուց խաշանց և անասնոց, և ամ ցեղ
ցաւոց և վտանգաւոր նեղութեց . . 665
Կանոն հոգեհանգիստ առնելոյ, կամ յիշատակ
մեռելոց 'ի կերակուր աղքատաց . . 670
Կանոն գառն օրհնելոյ տաղաւարաց զատկին . 679
Կանոն հաց օրհնելոյ 682
Օրհնութիւն աղի 686
Կանոն օրհնութե խաղողոյ 688
Կանոն զարմտիս սերմանց, զձէթ, զկալ և
զհնձան օրհնելոյ 696
Այլ կանոն հնձան օրհնելոյ 701
Այլ կանոն ձէթ և կալ օրհնելոյ . . . 702
Աղօթք վասն երաշտութե 706
Կանոն վասն խիստ ամպոյ և կարկտի և այլ ցաւ-
ման և նեղութե 707
Կանոն ջրհոր օրհնելոյ 712
Աղօթք 'ի վերայ երդմնախախտաց 717
Օրհնութիւն կուսանաց և այրեաց, յորժամ ըն-
ծայեն զանձինս 'ի կարգ կրօնաւորութե . 718

[library stamp]